

ZBABĚLCI

Josef Škvorecký

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Zbabělci

Josef Škvorecký

Znění tohoto textu vychází z díla [Zbabělci](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Euromedia Group v Praze v roce 2005. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Josef Škvorecký: Zbabělci), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 31. 7. 2019.

OBSAH

Pátek 4. V. 1945	9
Sobota 5. V. 1945.....	42
Neděle 6. V. 1945.....	101
Pondělí 7. V. 1945	196
Úterý 8. V. 1945	200
Středa 9. V. 1945	271
Čtvrtek 10. V. 1945.....	353
Pátek 11. V. 1945.....	382

Zdence, té holce, kterou jsem potkal v Praze

*Každé dílo, jež trvá, je vytvořeno ze samé podstaty své doby;
umělec je sám nevybudoval; je v něm vypsáno,
co vytrpěli, milovali, o čem snili
jeho druhové.*

ROMAIN ROLLAND

Spisovatelovým řemeslem je mluvit pravdu.

ERNEST HEMINGWAY

Osoby a události líčené v této knize jsou naprosto smyšlené, a připomínají-li někomu osoby a události, které znal, jde o podobnost čistě náhodnou.

Pátek 4. V. 1945

Seděli jsme v Port Arthuru a Benno řekl:

„Tak revoluce se vodkládá na neurčito.“

„Jo,“ řekl jsem a strčil jsem si plátek do úst. „Z technickejch důvodů, ne?“ Bambusový plátek chutnal jako vždycky příjemně. Hrál jsem na tenora taky z toho důvodu, že se tak příjemně cucal. Nejenom z toho důvodu. Člověk při hraní pěkně slyšel to bzučení. Zaznívalo v lebce, hezky pevně a kulatě a ušlechtilé, a bylo to moc velké blaho, hrát na tenor. Tak taky z toho důvodu jsem na něj hrál.

Benno sundal klobouk a pověsil ho na věšák nad Helenu. Kufřík s trumpetou položil na stůl a vytáhl trumpetu.

„Ano, z technickejch důvodů,“ řekl. „Nemaj dost zbraní a odvahy a je tady eště moc Němců.“

„Vůbec je to blbost,“ řekl Fonda. „Ať je každéj rád, že to doposavad de tak hladce.“

„Jenže vono to moc hladce nejde,“ řekl Benno.

„Jak to?“

Benno povytáhl obočí, nastrčil nátrubek do trumpety a přimáčkl si ji na svoje habsburské pysky. Fonda na něj hleděl s pootevřenou hubou a čekal. Benno foukl do trumpety a zahýbal písty. Vytáhl ještě víc obočí a neříkal nic. Chtěl Fondu napnout. Fonda byl vždycky hrozný prchlivec a všechno ho popudilo.

„Jak to,“ řekl naléhavě. „Co nejde hladce?“

Benno zatroubil rozložený akord a zaznělo to tvrdě a velmi jistě, takže ze mě spadla starost, jestli snad Benno v koncentráku neztratil tón. Neztratil ho. Rozhodně ne. Už z tohohle jednoho akordu bylo jasné, že ne.

„Včera se to mazalo v Chodově,“ řekl a vyšrouboval jeden píst.

„Co se mazalo?“

„Někdo se vožral a vystrčil vlajku a lidi šli vodzbrojovat Němce.“
Benno plivl na píst a strčil ho zpátky.

„A co se stalo?“ naléhal Fonda.

„Němci se prostě nedali vodzbrojit.“

„Přišel někdo vo hubu?“ zeptal se Harýk.

„Jo,“ řekl Benno lakonicky.

„Kolik?“

„Asi čtyry.“

„Jak to víš?“

„Fotr tam byl ráno se Šabatou.“

„A jak to tam vypadá?“

„Klid a všichni sou vosprchovaný.“

„Němci tam zůstali?“

„Jo.“

„Sakra,“ řekl Harýk. „A jaks to myslel prve?“

„Co?“

„S tím, že se revoluce vodkládá?“

„No, starej Weiss chtěl dnes provést převrat, kterej měli smluvenej s Chodovem a s Rohnicí, ale dyž to tam prasklo dřív, tak toho nechali.“

„A jak víš tohle, čeče,“ řekl Fonda.

„Taky vod fotra. Fotr je v nějakým národnim vejboru nebo v čem.“

„Nevěřte mu,“ řekla Helena. „On jenom šíří paniku. Beníku, běž si sednout a hraj!“

Benno sebral trumpetu a šel si sednout. Z výčepu se vyšoural starý Wintr a postavil před Helenu sklenici červené limonády.

„Haló,“ řekla Lucie od vedlejšího stolu. „Nemáte tam tu zelenou?“

„K službám,“ řekl Wintr a šinul se zvolna k výčepnímu stolu. Vzádu na hlavě měl tři zátylky a kalhoty mu pod zadnicí dělaly zvláštní vak. Připomínalo mně to toho slona nebo slonici, co jsem ho viděl jednou v cirkuse a co chodil vždycky kolem manéže a zadnice mu visela tak schlíple a vyprázdňně jako starému Wintrovi. Josef

Wintrů stejně říkal, že jeho fotr má progresivní paralýzu, jenže on měl na něj vztek, protože fotr mu nechtěl dávat prachy a bručel, že se Josef jen fláká a nic nedělá. A i kdyby, nevím, že by progresivní paralýza působila nějak na kalhoty. Vůbec, byl to jenom takový nápad. Celkem pitomý nápad, co někdy člověka napadne v podvědomí. Poněvadž člověk je v jádře nemrava. Každý člověk. Jenom někdo navenek dělá, že není, a jiný ne. Dveře se otevřely a do Portiku vpadl Jindra Kotyk.

„Ahoj!“ řekl a šel si pro basu, kterou měl schovanou ve Wintrovic ložnici.

„Dost, že deš,“ řekl Fonda.

„Já sem dřív nemoh, u nás byla strašná sranda.“

„Kde?“

„U nás. Ve fabrice.“

„Co?“ řekl Harýk.

„Co?“

„Kde byla sranda?“

„U Mesršmitů. Ve fabrice.“

„Jindřišku, tys dnes ještě pracoval?“ řekl Harýk.

„Ale ne –“

„Chlape, ty seš vůl,“ řekl Fonda.

„Ale no co mám dělat.“

„Blbnout jistě ne,“ řekl Harýk. „Prosim tě, co z toho máš, lízt ještě ted’ do fabriky?“

Ve dveřích Wintrovic kuchyně se ukázala paní Wintrová s basou. To Jindrovi pomohlo, poněvadž už byl v trapné situaci.

„Děkuju,“ řekl a schoval se za basu. Začal dělat, že ji ladí, ačkoliv to bylo pitomé, protože každý věděl, že ji neladí. Jindra to ani neuměl. Hrál s náma jen z nouze, protože jsme jiného basistu nemohli sehnat; vlastně hlavně jsme nemohli sehnat basu, a když si ji Jindra koupil, tak jsme byli rádi, že za náma aspoň někdo s tou basou při koncertě stojí. Mělo to tu nevýhodu, že jsme mu museli

dovolit, aby na ni taky hrál, ale potichu. Jinak nám ji nechtěl půjčit. Udělali jsme mu teda aspoň křídou čárky pod struny, aby ty tóny, co vydával, nebyly tak úplně vedle, a Jindra se na ni časem naučil brnkat dost obstojně. Dokonce hrál taky v jednom songu hot sólo, ale to ho zachraňovala jenom verva, s kterou to sólo hrál. Bylo při něm slyšet hlavně pleskání strun o hmatník, jak s nima energicky škubal, a v tom pleskání jeho falešné tóny zanikly. Jindra byl na tohle sólo moc hrdý a říkal tomu Hammerův styl a my jsme ho při tom nechávali. Ono by ani nebylo bývalo dobře naštvat si ho nějak, protože jeho fotr měl obchod s textilem a vliv na radnici a u Němců, a ten jsme pro svoje koncerty potřebovali.

„Páni!“ řekl Harýk. „Hitler je po smrti a von de makat.“

„Ale no náhodou tyhle poslední dni to bylo ve fabrice zajímavý.“

„Prosím tě, co?“

Toho Jindra využil. Ted' moh kecat a utopit v tom nepříjemný dojem. Podíval jsem se na něj a viděl jsem, jak točí kolíčkem u basy a dělá, že nic, že jen tak poslouchá a docela mimochodem vykládá:

„U Mesršmitů bylo vzbouření. Dělníci zastavili práci a chtěli mít přidáno.“

„Páni!“ řekl znova Harýk. „Hitler je po smrti, rajch hoří a mesršmitský dělníci nemaj jiný zájmy než dostat přidáno.“

„To ti řeknu. To byla recese. Ale největší recese byla, že to povstání ved Bartošík.“

„Kerej to je?“

„Toho neznáš? Herr Bartoschik z lónbyra.“

„Jo ten? To se ty blbci nechali víst vod takovýho kolaboranta?“

„Jo,“ řekl Jindra a odmlčel se. Přestal ladit a otevřel před sebou noty. Všichni jsme se na něj dívali. Řek to tak, že bylo vidět, že to není všechno. Počkal chvílku na to ticho, které se rozhostilo, a pak pokračoval.

„Nechali se vod něj víst. Ale jenom do kanclu k Fenikovi a tam je sebrali voba a zavřeli je do sklepa.“

„Páni!“ řekl Harýk. „Začínám mít úctu k dělnýmu lidu.“

„Tu srandu si nedovedete představit, jak se Bartošík tvářil, dyž ho zavírali.“

„Náhodou si jí dovedu představit, ponivač sem ho při podobným tragickým vomylu už zažil,“ řekl Benno.

„Kdy?“

„Dyž se dověděl, že mám jít z rasovejch důvodů do koncentráku.“

Zasmáli jsme se, a nejvíc Jindra. Ten měl nejvíc proč. Moh být rád, že mu ta jeho pilnost celkem dost hladce prošla. Ta ostuda, pracovat čtvrtého května devatenáct set čtyřicet pět v německé letecké továrně v Kostelci. Benno začal tiše pro sebe troubit sólo z Bob Catse a my jsme se taky obrátili ke svým partům. Benno býval dřív, než ho poslali do koncentráku, Bartošíkovým tajemníkem. Doved jsem si představit to překvapení. Opravdu. Když se pan Bartošík dozvěděl, že tak důvěrně zaměstnával polovičního Žida. A když si vzpomněl na všechna ta půldne, která se Benno s jeho svolením slil. Strčil jsem saxofon do úst a zabzučel jsem si naň začátek prvního chorusu Annie Laurie. Haryk u vedlejšího pultku rozložil taky Annii Laurii, jenže měl titul přepsán na Lucie. Annie Lucie. Starý Wintr se odlepil od výčepu a nesl na táčku zelenou limonádu. Přišoural se ke stolu u okna a postavil ji před Lucii. Lucie vzala pytlíček se stýblem, roztrhla ho a ponořila stýblo do limonády. Měla hezké opálené ruce a červené nehty na prstech. Pak se sklonila nad sklenicí a začala cucat. Seděla ve svých prima tenkých šatech se svými zlatými vlasy a cucala smaragdovou limonádu, do které jí svítilo zapadající slunce. Byla děsně hezká. Vzpomněl jsem si na Irenu. Co asi dělá. Ale bylo jasné, co asi dělá. Bylo jisté, co dělá. Zdeněk už dávno do fabriky nechodil, takže to bylo jasné, co dělá. Zezadu za mnou se ozval Benno a hrál svoje surové a překrásné velké předkoncentračnické sólo z Riverside Blues. Podíval jsem se z okna a za ním visela zešeřelá silueta zámku a obloha, celá rudá a oranžová, s mráčky a jasem a prvníma hvězdičkama nahoře, a okna zámku hořela. Šlechtici se asi radili. Jak vzít roha, asi. Bylo jich tam plno, sjeli se tam z celého

rajchu a teď se to kolem nich stahovalo ze všech stran a oni seděli v těch svých oplyšovaných pokojích jako v pasti. Zdálo se mi to dojemné. Kostelec byl úplně uprostřed Evropy a tak se sem sjížděli a snad si mysleli, že se tu nějak zachrání nebo co. Byla mezi nimi taky nějaká wirtemberská královna, kastelánovic Ema mně ji nedávno ukazovala, a ta byla docela hezká. Jenže neměl jsem o ni stejně zájem. Se zamilováním do ní to bylo asi jako se zamilováním do Durbinky a tak. Ledaže bych se jí moh zmocnit při revoluci. Ale neměl jsem chuť se někoho zmocňovat při revoluci. Vlastně jsem nikdy neměl moc chuť se někoho zmocňovat. To jen že ta wirtemberská královna byla hezká a já vždycky cítil sympatii k hezkým ženským. Jako každý. Každý k nim cítil sympatii. Nevěřil jsem moc na duševní krásu. Bylo to docela v pořádku, že lidi cítili sympatii k hezkým dívkám, protože to bylo tak od přírody, a byla blbost to zapírat. Příroda už byla prostě taková. Já aspoň jsem si byl docela jistý, že se ta wirtemberská královna líbila Fondovi taky, i když říkal, že ne a že je mu úplně lhostejná, protože ona byla opravdu velice moc hezká. Hezčí než Irena, musel jsem objektivně přiznat. Jenže Irenu jsem miloval a Fonda byl plný předsudků a konvencí a morálních skrupulí. Někdy aspoň. A k wirtemberské královně jsem cítil jen sympatii. Nic víc. Fonda u piana zatřáskal na desku a řekl:

„Tak se nalad'te.“ Dal nám á a my jsme se naladili. Myslel jsem přitom pořád na wirtemberskou královnu. Jindru Fonda s laděním ani neobtěžoval, ale na ostatních si dal záležet. On měl absolutní sluch a byl s ním někdy děsně protivný. Venca se potil, jak ho Fonda nutil, a nutil ho tak, že si musel doladovač trombónu postrčit skoro o decimetr, až už mu to dál nešlo, ale Fondovi se to pořád nezdálo. Nakonec, když jsem mu řekl, že to není dobře možné, aby ten trombón ještě neladil, tvrdil Fonda radši, že je buď špatně vyrobený, anebo že se roztáh horkem, než aby připustil nějakou pochybnost ohledně svého absolutního sluchu. Nakonec jsme se ale přece sladili, ztichli jsme, Fonda čtyřikrát zaklepal na desku Wintrovic pianina a my

jsme spustili, Lexa zakvílel ve velikých výškách na klarinet, Venca začal sestupovat basovou figurou do explodujících trombónových hloubek, já jsem si pohrával s kudrlinkama ve střední poloze a mezi námi všemi se protahoval Benno se svým drsným, sprostým, zalykavým tónem jako z nebe. Začal jsem zas myslet na wirtemberskou královnu. A jak je to dobré, že jsou na světě hezké dívky, a že to snad vůbec není nespravedlivé. Přemýšlel jsem o tom, že to je wirtemberská královna a má rodokmen a předky a předsudky, jenom nemá království, a že by si například mě určitě nevzala, kdybych chtěl, ale pak mě napadlo, že by si mě třeba teď vzala, protože já jsem Čech a ona Němka a já mám možná větší šance na budoucnost než ona, i když nemám ani předky, ani předsudky, a pak jsem si uvědomil, že mám vlastně taky předky, vlastně asi zrovna tolik předků jako ona, a myslel jsem na monogenetickou a polygenetickou teorii, jak jsem o tom nedávno četl, a na pana nadlesního Baumana, který někde vyšťáral, že my jsme vlastně vedlejší větev rodu Smiřických ze Smiřic, a myslel jsem si, že to je třeba pravda, a že bych si teda moh třeba královnu wirtemberskou vzít, ale pak mi napadlo, že by bylo lepší vzít si nějakou anglickou lady, teď když bude po válce a když pocházím z takového rodu, a pak jsem si uvědomil, že to je možná omyl a že vlastně miluju Irenu, a zas se mi to nezdálo tak jisté, že ji miluju, ani to, že by bylo tak skvělé si ji vzít, a že by bylo třeba mnohem skvělejší vzít si tu anglickou lady, a přitom jsme pořád hráli a já myslel na to všechno. Vůbec jsem nemyslel, že asi bude revoluce a že zažijem frontu. Ale pak, když jsem přišel ke svému sólu, řek jsem si já vůl a mám jenom Irenu a miluju jenom Irenu a Irena je lepší než všechny ostatní holky a Irena je důležitější než všechno, a zdálo se mi, že nějak hrdinně umřu a Ireně to bude imponovat, a že by bylo fajn hrdinně umřít, ale tak, aby to Irena věděla, a byl jsem si úplně jist, že Irenu miluju, protože to bylo velké blaho, být si tímhle úplně jist. Když jsme skončili, řekl Benno:

„Chlapi, tohle mně přece jenom v Šlausenu scházelo, to je fakt.“

„To věřím,“ řekl Fonda. „Ale v nástupu na sólo ses zpozdlil vo půl taktu.“

„Nekecej,“ řekl Benno.

„Fakt. Takhle to má bejt: tádlládada-táá,“ zazpíval Fonda, mával přitom prstem, dupal nohou a hýbal kudrnatou hlavičkou na dlouhém krku. Byl neomylný. Jeho zpěv byl přesný a zněl autoritativně.

„Jo?“ řekl Benno a zpokorněl. Pak nasadil trubku k puse, zahrál svůj nástup a podíval se na Fondu.

„Ne,“ řekl Fonda a zase mu to předzpíval. Benno to poslušně zahrál znova. Ted' to bylo dobře. Čekal jsem, že proti mně bude mít Fonda taky námitky, ale neměl.

„Dáme si to ještě znova,“ řekl jenom, počkal na ticho, zaklepal a začali jsme znovu. Tehda jsme si ještě většinou netroufli na improvizaci a vykoukávali jsme většinu fláků z not. Ale orchestr jsme měli prima. Rozhodně lepší než kdo jiný široko daleko. Docela prima bobcrosbyovský dixieland jsme měli, jenom basa nám hrála blbě. Ale naštěstí zas hrála potichu, a tak to tolik nevadilo. Já uměl svůj part nazpaměť. Zavřel jsem oči a pohrával jsem si s klapkama saxofonu. Chtělo se mi zas začít snít, jako vždycky, protože snění jsem měl v povaze od nepaměti. Přesně řečeno, asi od kvarty. Tenkrát jsem se zamiloval do Judy Garlandové a tenkrát to začalo. To myšlení na sebe a na ni, a hlavně na sebe, co by bylo, kdyby, a obvyklejše to bylo tak pěkné myšlení, že mi skoro stačilo. Docela jsem si někdy byl vědom, že je lepší myslet na to než být v tom, aspoň po mnoha stránkách. A tak jsem začal zase snít. Bylo to hrozně příjemné, hrát na saxofon, když člověk měl už song, který se hrál, v krvi a snil přitom se zavřenýma očima. V lebce mi znělo synkopické bzučení a myslel jsem na Irenu, vlastně na sebe, jak ji miluju a jak by to bylo, být s ní, a zas to bylo takhle lepší než být s ní doopravdy a nevědět o čem mluvit a tak. Takhle jsem nemusel vůbec mluvit, anebo jen něco říct a pak si to nechat vyznět v myš-

lenkách a ve fantazii a nemyslet ani na nic určitého, jen tak vůbec na Irenu. Měla být revoluce a bylo to příjemné taky na to myslet. A mít napsanou závěť, jako já jsem měl. Že jsem v životě nikoho nemiloval, jenom Irenu, a že nechci na světě nic, jenom to, aby teď, když čte tyto řádky, věděla, že všechno, co jsem dělal a žil, mělo význam jen proto, že jsem si to všechno nějak spojoval s ní, že jsem žil a umřel jen pro ni a že jsem ji miloval. Hlavně ten minulý čas byl dobrý. Ale i to všechno. I to „tyto řádky“, i to, že jsem „v životě nikoho nemiloval“ a že „nechci na světě nic“. Takováhle slova, svět, život a tak, zněla moc prima. Měla efekt. A když jsem to vzal poctivě, bylo dobré i to, že jsem Irenu miloval a že ona chodila se Zdeňkem, to, že bylo lepší, že jsem moh jen snít a psát milostné testamenty. A i to by bylo dobré, kdybych s ní doopravdy chodil. Všechno bylo dobré. Úplně všechno. Vlastně nebylo nic špatné na světě.

„Benno,“ řekl Lexa, když jsme skončili. „Tys v koncentráku přehrával, přiznej se. Máš blues jak Armstrong.“

„To ty štěnice. Byl sem z nich nešťastnej,“ řekl Benno.

„Fakt? Byly tam?“

„No ne, čeče. Moře.“

„Však Beník z nich má strach i teď,“ řekla Helena.

„Já z nich mám úplně panickou hrůzu.“

„Paňickou?“ řekl Lexa.

Helena vytáhla obočí a dělala, že neslyší. Řekla:

„Každej večír prohrabe celou postel a přes noc si nechá svítit světlo.“

„Proč?“ řekl jsem.

„Štěnice se světla boje,“ řekl Benno.

„Vážně?“

„No. Na ně stačí tenhle jednoduchej trik. Dokud svítí světlo, tak nevylezou. Voni sou blbý.“

„To teda sou,“ řekl Lexa.

„Jenže v lágru sme nemohli svítit, a to bylo strašný. Na někoho nelezly, ale já byl ráno dycky úplně sežranej.“

„Však na tobě měly co cucat,“ řekl Loxa. Benno neřekl nic. Harýk řekl:

„Ale nějak tam ztloust, Beníku.“

„Von měl protekci u lágrfýry, vid’?“ řekl Lexa.

„Jo,“ řekl Benno. „Musel sem mu dycky ráno pucovat boty a večer mu je zouvat.“

„Fakt?“

„Fakt. Páni, to bylo jak za Švejka.“

„Jak?“

„No já mu dycky musel nastavit prdel –“

„Beníku!“ řekla Helena.

„Co?“

„Víš, že nemáš bejt sprostěj.“

„Ale, Helenko, dyť –“

„Ne, nemáš bejt sprostěj. Jestli řekneš ještě jedno sprostý slovo, tak odejdu.“

„Ale prdel přeci není tak sprostý slovo.“

„Já du,“ řekla Helena a vstala. Benno vyskočil a hnál se za ní. Kýval se ze strany na stranu, jak byl tlustý a rozsedělý, a měl bílou košili přilepenou na zádech.

„Ale, brouku,“ řekl.

„Ne. Řekla sem ti, že nemáš říkat sprostý slova, a tys je zase řek.“

„Ale notak, brouku!“

„Ne. Sbohem.“

Dívali jsme se na tu scénu všichni se zájmem a já jsem přestal se sněním. Benno byl úplně v Helenině moci. Byl pod pantoflem. Úplně klasicky. Nemoh jsem to pochopit. Byl vůči ní úplně groggy. Klusal za ní a faldy pod přilepenou košilí na zádech se mu třásly.

„Tak brouku!“ úpěl hlasem, který byl plný strachu. Doběhl k ní a chytil ji za ruku.

„Nech mě,“ řekla.

„Ale, brouku! Kam chceš jít?“

„Domu.“

„A proč?“

„Protožeš řek sprostý slovo.“

„Dyt' sem nic neřek!“

„Řek. Nezapírej.“

„Ale to přece nic není.“

„Ne. Já jsem ti to zakázala a ty víš, že já si to nepřiju.“

„Notak, brouku!“

„Pust' mě!“

„Tak se nezlob.“

„Pust' mě!“

„Helenko, prosím tě, nezlob se!“

„Pust' mě, ti říkám!“

„Notak, brouku! Prosimtě! Zůstaň tady.“

Helena sebou přestala škubat. Bylo na ní vidět, jak s ním vorá. Měl měkké srdce, jaké mívají tlouštíci, jak se říká. Nevím, jestli je to pravda, ale on ho měl zatraceně měkké. Helena udělala trucovitý obličej a řekla:

„Vodpros!“

„Helenko, prosím tě, vodpusť mi to,“ zadrmolil rychle a tiše. Všichni jsme s hrozným zájmem poslouchali.

„Řekni, že už nikdy neřekneš žádný sprostý slovo.“

„Už nikdy neřeknu sprostý slovo.“

„Žádný.“

„Žádný sprostý slovo.“

„Ne, celý!“

„Co?“

„Celý to řekni.“

„Znova?“

„Jo.“

„Ale, brouku –“

„Beníku!“

„Ale, brouku –“

„Tak řekneš to, nebo ne?“

„Ale, brouku, dyť už sem to řekl!“

„Řekneš to, nebo to neřekneš?“

Jak moh být tak blbý, jsem nechápal. Ne vůbec, to ne, ale jen do ní.

„Už nikdy neřeknu žádný sprostý slovo.“

„A vodpros.“

„Helenko, prosím tě, vodpusť mi to a já už nikdy neřeknu žádný sprostý slovo,“ řekl rychle a tiše, aby to už měl za sebou. Byl zdrcen.

„Tak, a teď di a pěkně hraj,“ řekla Helena a sedla si. Obrátil se a poslušně dusal ke svému pultku. Dělali jsme, že nic. Sebral jsem saxofon ze stojánku a pověsil jsem ho na sebe.

„Tak jedem. Co si dáme teď?“ řekl jsem.

„Počkej,“ řekl Fonda. „Jak to bylo s tím zouváním?“

„No. Jak to bylo, Benno?“ řekl Lexa.

Benno sebral trumpetu a řekl:

„Prostě dycky sem musel nastavit zadnici a vzít jeho hnátu mezi nohy a von se mně druhou nohou vopřel vo zadnici, až sem mu stáh holínku.“

„Jo tak,“ řekl Lexa. „Tak to znám.“

„Tak hrajem, chlapi. Ať něco vodehrajem,“ řekl jsem znova.

„O. K.,“ řekl Fonda. „Dejte si tam Bob Catse.“

Ozvalo se šustění not, jak kluci hledali Bob Catse. Našel jsem ho hned, a když jsem se narovnal na židli, abych se na to pohodlně usadil, zahlédl jsem Lucii, jak dělá šauy na Harýka. Měla pěkné oči. Zelená limonáda před ní pořád smaragdově svítila, za ní venku bylo teď krvavo a okna v zámku zářila. Celá řada v prvním poschodí, tam, co byl piccolominský sál, a pak asi dvě nebo tři ve druhém. Šlechtici možná balili. Zrovna nad špičatou zámeckou věží blikala hvězdička. Fonda čtyřikrát zaklepal, Brynych spustil bubnové sólo, čekali jsme,

až skončí, a pak jsme zabrali. Venca nádherným chraplavým glissandem zdola nahoru a Lexa srdcervoucím zakvíváním. Povedlo se nám to. Zahlédl jsem, jak se po Fondově tváři rozlil úsměv. Pak jsem začal zas myslet na Benna. Bylo to divné, věděl jsem, že tohle je věc, kterou nechápu a nepochopím. Nechat se tak svázat a tak zblbnout, tak ztratit vládu nad sebou. Já jsem nad sebou neztratil vládu nikdy. Nikdy jsem se nedovedl ani navztekat k nepřítelství, ani ztratit vědomí láskou. Když jsem nějakou dívku objímal a blekotal přitom, tak jsem to musel dělat, že blekotám blahem a vzrušením a tak. Protože bych byl mohl mluvit docela souvisle, jenže to by ji možná naštvalo, a tak jsem vždycky vzrušeně blekotal blbosti. Musel jsem dělat, že jsem celý bez sebe a že mi to vzalo řeč, a měl jsem přitom trapný pocit, že mi to prokoukne a že mě shodí, ale neprokoukla to nikdy žádná. Žádalo se to. Asi blekotali v těch situacích všichni, takže to dívkám nebylo divné. Jenže bylo divné si představit, že by všichni blekotali doopravdy. Bůhví. Rozhodně na to nikdy žádná nepřišla. Asi byli kluci opravdu chytřejší než holky. Najednou mi napadlo, že bych měl myslet na Irenu, když ji miluju. Tak jsem na ni začal myslet. Ze začátku mi to nešlo. Snažil jsem se si ji představit, a nešlo mi to, tak jsem si vzpomněl, jak jsem jí nedávno v lázních viděl za řádra, a už mi to šlo. Myslel jsem, že by bylo dobré s ní spát a že Zdeněk s ní spí, a začal jsem příjemně žárlit a bylo to dobré. Přišlo na mě tenorové sólo a já se začal zalykat ve středních polohách, jak je to na tenoru nejlepší, a zapomněl jsem na Irenu, jenom jsem si tak jí byl vědom, a hrál jsem svoje velké sólo z Bob Catse. Svoje velké dobré sólo a bylo mi dobře. Ani mi nevadilo, že bude asi revoluce a že by to nebylo dobré, být doopravdy zraněn nebo zabit, spíš mi bylo příjemné jen myslet na to s tou závětí a hr-dinstvím a na to všechno. Když jsem skončil sólo, pozvedl jsem zrak a všiml jsem si starého Wintra, sedícího za nálevním pultem a čumícího podlitýma očima do neurčita. Měl ty oči tupé a na vodě plovavé a snil, asi snil, možná jako já, jenomže ne o Ireně, ale asi

o nádražní restauraci, co si ji chtěl už od dětství najmout, jak se nám svěřoval, nebo o velkém hotelu se čtyřma číšníkama nebo možná jen o prima skotské whisky, a kdyby ji tak mohl sehnat a prodávat nám ji. Sám nepil, snad z perversity nebo z čeho, nebo možná měl opravdu paralýzu. Holá lebka mu světélkovala za pultem a mosazné pípy se leskly. Krvavá záře za oknem temněla a hvězdy se začaly blýskat. Bob Catse jsme dohráli z paměti a za úplného šera.

„Heleno, rozsviť tam,“ řekl Fonda, když jsme skončili. Helena natáhla ruku nad hlavu, chvíli šmátrala po stěně, pak našla vypínač a rozsvítila. Žárovka u stropu začala fungovat a její efekt nás překvapil. Najednou bylo všechno jasně vidět. Všim jsem si Luciiných úst, jak jsou červená v elektrickém světle, a tmy, která narostla za okny. Harýk začal brnkat nějakou rytmičkou a sentimentální improvizaci na kytaru a zašklebil se na Lucii. Listoval jsem v partech.

„Páni,“ řekl Harýk. „Dnes jsem viděl Uippelta z Mesršmitky, jak někam prchal na kole.“

„A co jeho milostpani?“ řekl Venca.

„Nevim. Prchal sám.“

„Vůbec je divný, že tady zůstal tak dlouho, dyž ho tu každé zná a ví, jaká je to svině,“ řekl Lexa.

„Čeče, měls ho shodit s kola a zajmout,“ řekl Fonda.

„Seš dobrej. A von vytáhne revolver a umrtví mě, ne?“

„Jo, brachu, sme v revoluci,“ řekl Lexa. Zezadu se ozval Benno:

„Ta byla vodložená na neurčito.“

„Chlapi, myslíte, že něco bude?“ zeptal se Fonda.

„No samo,“ Lexa mluvil zasněženě, protože jeho otce Němci popravili. Od té doby vždycky věděl víc než my. Ale v téhle věci jsem věděl víc já než on.

„Nebude,“ řekl Benno. „Copak si myslíš, že se kostelecký páni na něco zmůžou?“

„No – počkej.“

„To bych se teda nedočkal. Každý je podělanej strachy. Revoluce bude prostě vodložená na neurčito.“

Podíval jsem se na Helenu, ale neříkala nic. Četla si něco v novinách. Řekl jsem:

„Ne, páni. Uvidíte, že něco bude.“

„A pan policejní velitel Řimbálník to povede, ne?“

„Ten ne. Ale uvidíte.“

„Čeče, ty mluvíš, jako dybys byl v něčem spiknutej,“ řekl Harýk. Zasmál jsem se. Měl jsem radost, že kluci nevědí, na čem jsou. Nevěřili mi, protože sami v ničem nebyli, ale nebyli si jistí, jestli v něčem nejsem já. Já jsem nebyl v ničem úplně, ale v něčem jsem zas trochu přece byl. O něčem jsem věděl, ale nevěděl jsem dobře o čem. Věděl jsem to od Přemy, a neměl jsem to říkat.

„Chlape, nebuď tajemnej,“ řekl Benno a mně se nechtělo být tajemný, protože to byla blbost. I když kluci nevěděli nic, tolik zas věděli, že to, v čem já můžu být, nemůže být nic tak moc grandiózního a závratného. Tak jsem se jen docela málo polechtal rolí znalce tajemství, a pak jsem to řekl, co jsem věděl. Řekl mi to Přema a tomu to řekl Perlík a ten byl před měsícem zavřený od gestapa. Ten asi něco věděl. Ale určitě nevěděl moc. On moc nevěděl asi nikdo. Ono to vůbec všechno asi byla improvizace. Ale to mně bylo jedno a byl jsem rád, že to můžu říct a že to bude vypadat zajímavě, a že když z toho nakonec třeba nic nebude, kluci na to stejně zapomenou.

„Ba ne, chlapi,“ řekl jsem. „Ale vim, že má něco začnout, až přestane vysílat Praha.“

„Vodkud' to víš?“

Pokrčil jsem rameny.

„Vim to.“

„Tak neblbni. Vodkud' to víš?“

„Podívejte, já to nemůžu říct, ale počkejte a uvidíte.“

„Páni, vy vážně myslíte, že něco bude?“ řekl Fonda.

„A jak si to představuješ?“

„Dyt' je to blbost. Němci sou už stejně na hromadě.“

Zasmál jsem se. Mluvil mi z duše, ale bylo nutné se zasmát, protože by to teď nešlo, souhlasit s ním. Ted' jsem v něčem byl a musel jsem chtít, aby něco bylo. A já taky proti tomu nebyl. Byly v tom ty různé možnosti ohledně Ireny. Hrdinství. A Zdeněk by moh padnout, napadlo mě. Ano. Ten by moh padnout. To by bylo lepší, než kdybych pad já, ačkoliv i v tom něco bylo. Ale to jsem nemyslel vážně. Ted' ne, protože ted' jsem nesnil. Otevřela se mi nová perspektiva, že bych se moh Zdeňka takhle efektně zbavit. Kdyby pad, to bych milerád chodil s Irenou na jeho hrob. To bych docela ušlechtilě byl k Ireně jemný a pozorný, abych se nedotk její bolavé struny. Docela nezištně bych s ní chodil na jeho hrob. Kdyby bylo po Zdeňkovi, byl bych docela nezištný. A tak jsem proti revoluci nebyl. Ale tohle byl taky jediný důvod, který se mi zdál dobrý, aby byla revoluce. Jinak samozřejmě jsem souhlasil s Fondou. Nechtělo se mi bojovat z nějakých vlasteneckých nebo strategických důvodů. Němci už byli stejně nahraní, takže to nemělo smysl. Chtěl jsem do toho jít jen kvůli Ireně. Abych se před ní vytáhl. Kvůli tomu. A proto jsem se zasmál, když Fonda řekl, že Němci jsou už na hromadě, jako kdyby nebyli.

„No řekni, čeče – má to smysl?“ naléhal Fonda.

„V tomhle můžou bejt různý názory. Já sem jenom řek, co vim,“ povídal jsem.

„V každym případě to bude recese,“ řekl Harýk a zase se zašklebil na Lucii. Lucie seděla s lokty na stole a se stýblem v puse a cucala limonádu. Když se na ni Harýk zašklebil, přivřela oči. Byli na sebe, pane, naladění. Dráždilo mě to.

„Recese to bude. Až náš fotr zavře kšeft a potáhne s flintou na Němce,“ řekl Benno.

„A až bude starej Čemelík komandovat útok na gymnázium,“ řekl Harýk.

„Už si váš fotr vyčistil uniformu?“ zeptal se Lexa.

„Se ví,“ řekl Fonda. „A má ji prožranou vod molů.“

„Kde?“

„Na prdeli,“ řekl Lexa.

„Lexo!“ zamečel Harýk tak, jako mluvila Helena.

„Co?“

„Víš, že nemáš bejt sprostěj.“

„Ale, brouku –“

„Ne, kluci! Ticho! Kluci, neblbněte!“ vykřikla Helena.

„Vodpros!“ pokračoval Harýk.

„Helenkoprosimtěvodpusťmito,“ zadrmolil Lexa a Helena do toho křičela:

„Kluci, neblbněte! Nebo pudu domu!“

„Ale, brouku,“ řekl Lexa. Helena vstala, otočila se a otevřela dveře. Pak beze slova vypadla ven. Za mnou se ozval rámus, jak někdo převrh pultek, a pak Bennův hlas:

„Heleno! Počkej! Kam deš?“ Benno do mě zezadu vrazil, jak už zas svým kolíbavým krokem pádil ke dveřím. V čemu chodby zasvítla jeho bílá košile a pak zmizel za Helenou.

„Tak, teď to tu máme doopravdy,“ řekl Lexa a zasmál se. „Páni, Benno je blbec,“ řekl Harýk.

„To je. A ta káča ho tak šíleně využívá.“

„Dyby aspoň za něco stála.“

„Vona je blbá,“ řekl Lexa.

„No copak,“ řekl Fonda. „Vona takhle je docela dobrá.“

„Páni!“ řekl Harýk.

„No fakt. Ksicht má docela dobřej.“

„Ale lepší má prdel,“ řekl Harýk.

„Harýku! Pamatuj, že je tu Lucie,“ řekl Lexa.

Podíval jsem se na Lucii.

„Já sem na to zvyklá,“ řekla.

„Tomu říkám výkon, zvyknout si na takovýho sprostáka,“ řekl Lexa.

„Ty můžeš mluvit,“ řekl Harýk. Kluci takhle mluvili vždycky. Nemysleli to nikdy vážně, jenže vždycky mysleli, že to je moc vtipné, a možná že to bylo vtipné. Ve skutečnosti, myslím. V knížkách a románech se vtipnost a duchaplnost vyrábí, ale ve skutečnosti tak moc vtipné není nic. Spíš je vždycky za vším nějaké dráždění nebo tak, jako se dráždí kluci s holkama mluvením, ale i kluci mezi sebou. Nevím, jestli taky holky mezi sebou, ale kluci ano. Protože kdyby se nešlo mluvením aspoň dráždit, tak by nakonec ani nebylo o čem mluvit, když se zrovna nic zvláštního neděje, jako třeba na tancovačkách, a člověk nemusí mluvit z vitálních důvodů. Tam by přece nemělo smysl mluvit o těch blbostech, co se tam o nich mluví, kdyby nebylo toho dráždění. Mezi klukama a holkama to je jasné. Tam je mluvení asi tolik co očuchávání u psů, a to je úplná pravda, žádné sprostáctví nebo přehánění. Já to vím a myslím, že to ví každý, jenže si to každý nepřipouští, ale já to vím a připouštím si to. Všechno mluvení a namáhavé vtipkování dělají kluci jen proto, aby nakonec mohli holku líbnout někde v průjezdě. Je to pravda, aspoň pokud se týče mluvení kluků s holkama. A je to určitě pravda, pokud kluci mluvěj mezi sebou před holkama. Když jsou sami, tak to možná není vždycky tak, jenomže zase kluci obyčejně mluvěj o holkách, když jsou sami, takže i pak je to vlastně pravda. A tak je to asi s vtipným mluvením vůbec.

Potom se Benno objevil ve dveřích s Helenou, byl zase takový schlíplý jako prve a Helena si uraženě sedla.

„Chlapi, dnes to zavřem dřív, já musím domu,“ řekl.

„Pročpak?“ řekl Lexa.

„Musím se koupat a tak.“

„To poprvé, cos přišel z koncentráku, že?“

„No né. Znáte Beníka, ne,“ řekl Fonda.

„Drž hubu. Dáme si ještě Riverside a já du domu.“

„Tak neblbni.“

„Já musím.“

„Ale tak nebud' uraženej, prosim tě.“

„Sakra, já nejsem, ale musím domu.“

„Nechte ho. Já taky pudu dřív domu,“ řekl jsem.

„Jak to? Copak Helena má vliv taky na tebe?“ uvtípnul se Lexa.

„Helena né, ale Irena,“ řekl Harýk.

„Oukej,“ řekl jsem. „Tak jedem, ne?“ Byl jsem klidný a nebylo mně nepříjemné, že to Harýk řekl, protože mně vůbec nebylo nepříjemné, že to kluci věděli. Vytrénoval jsem se tak, že mi nebylo vůbec nic ohledně Ireny nepříjemné. Miloval jsem ji. Fonda zaklepal na piano a řekl:

„Tak, Riverside. A Venco, ať zas nezvoráš nástupy.“

„Neboj,“ řekl Venca a vylil si z trombónu sliny. Podíval jsem se do korpusu svého saxofonu a uviděl jsem malou hladinku, jak se zaleskla v jeho ohbí. Byl jsem vždycky rád, když jsem měl v korpusu hodně mokro. Vyléval jsem to s rozkoší tím větší, čím toho tam bylo víc.

„Redy?“ zeptal se Fonda.

„Jo,“ řekl Benno.

Fonda pomalu zaklepal a žestíky spustily úvod k Riverside blue-su. Starý Wintr klímal za pultem a z pípy odkapávaly bílé kapky do nastaveného pŕllitru. Helena se nudila nad novinama, ji muzika nudila, jenom jí dělalo dobře být manželkou nejskvělejšího trumpetisty našeho kraje, a proto to snášela. U dveří stál nějaký starý chlap s pŕllitrem piva a zíral na nás. Čet jsem mu myšlenky. Určitě to, co jsme vyluzovali, nepovažoval za hudbu. Jemu z očí zrovna koukaly baskřídlovky a hubu měl, jako kdyby s ní troubil do heligónu. Byl už nadosmrti beznadějně zkažen. Ale zato nebyla zkažena Lucie, která seděla nad zbytkem limonády a pod sukni jí svítila opálená noha, přehozená přes koleno druhé nohy, a já si přitom vzpomněl na nejgrandióznější vtip, jaký jsem v životě udělal, když jsem jí jednou v petřínském bludišti řekl, aby mě líbla, že to bude jako tisíc polibků najednou, a začal jsem trochu litovat, že jsem ji pustil k vodě,

ale hned jsem si uvědomil, že ne já ji, ale ona mě pustila k vodě, ale všechno nebylo ještě ztracené, to rozhodně ne, a dostal jsem výčitky svědomí, že nemyslím na Irenu, tak jsem začal myslet na Irenu a připojil jsem se k nářku ostatních a zahráli jsme Riverside jako nikdy v životě. Jako už asi dvacetkrát jako nikdy v životě. Když jsme dohráli, Helena vstala a řekla:

„Beníku, pod’!“

„Jo hned, Helenko,“ řekl Benno a sklapl noty. Fonda vstal a řekl:

„Tak dost. Jakmile to pude, kuci, tak dem hrát do lázní.“

„Užs to vyjednal?“ zeptal se Harýk.

„Jo. Mědílek už vyčistil parket na zahradě, tak začnem zrovna hrát.“

„Fajn, chlapi. Budou prachy,“ řekl Venca.

„To budou. Móře,“ řekl Harýk a uložil kytaru do pouzdra. Vstal jsem a odšrouboval jsem hořejšek saxofonu. Pak jsem ho naklonil na tu stranu, kde nejsou dole na korpusu klapky, a vylil jsem obsah na podlahu. Bylo toho tam hodně a to mě uspokojilo. Hodil jsem do korpusu závaží čistítka a elegantně jsem převrátil tenora v ruce. Závaží vypadlo úzkým koncem a já zažil blahý pocit, když jsem pomalu vytáh čistič saxofonem vzhůru. Potom jsem tělo saxofonu uložil do kufru, vzal jsem hlavici, vytáh jsem ji z náústku a vyčistil jsem ji drátem. Odšrouboval jsem plátek, osušil jsem ho a vytřel jsem bakelitový mundštyk. Pak jsem to všechno dal do kufru, zamkl to a oblékl jsem si kabát. Všichni už byli hotoví. Se saxofonem bylo vždycky nejvíc práce. Šel jsem ke starému Wintrovi a odbyl jsem si placení. Měl jsem jenom malé pivo. Starý Wintř stál s ospalýma očima za nálevním pultem a dal mi zpátky na padesátifenyk. Připomnělo mi to revoluci. „Dobrou noc,“ řekl jsem za ostatními do květnové noci. Byla teplá a hvězdnatá, a jak jsem vyšel ze světla, byl jsem trochu oslepen a viděl jsem ze začátku jen tmavé siluety na šedobílém černavém pozadí nočního oparu, který visel ve vzduchu nad městem v údolí. Na druhé straně z něho dosud zářila

okna zámku. Ignorovali zatemnění. Černé postavy před Portikem se loučily. „Ahoj,“ řekl jsem a připojil jsem se k malé tlusté postavě a k ženské siluetě Heleny. Ostatní šli nalevo k nemocnici, jenom my jsme šli dolů k lesu a kolem pivováru a přes most za řeku, kde měli Bennovic vilu. Bylo ticho. Naše kroky klapaly v trojitém rytmu o dláždění, mlčeli jsme. To ticho bylo jako před bouří. Ale to proto, že jsem věděl, co asi přijde. Jinak to bylo obyčejné ticho. Šli jsme kolem vily doktora Strasse, kde byli teď němečtí oficiři. Hlavní vrata byla otevřená a možná že už Němci zmizeli. Jako vždycky. Ti důležití se zdejchli a ti chudáci vojáci byli v tom. Z hotelu na náměstí udělali špitál pro mančaft a tam leželi a belhali se ranění, celí zavšivení a rozhnisaní a nemocní. Ale pan regierungskommissar Kühl už tam nebyl. Ten tam měl dřív, ještě donedávna, apartmá o pěti pokojích. A teď byl bůhvídkde. Celou agendu nechal plavat. Město bylo bez regierungskommissara. Ranění soldáti z wehrmachtu beznadějně trčeli v Kühlově apartmá. Přenechal ho velkomyslně pro raněné. Všude bylo ticho. Lidé byli zalezlí doma a čekali. Obyčejné ticho. To jenom to, že jsem věděl, co už hodně brzo přijde, dělalo z toho ticha ticho před bouří. Došli jsme k pivováru a zahrnuli jsme vlevo dolů k mostu. Klenul se mírným obloukem přes řeku a vypouklé dláždění na něm se běhalo. Za ním pokračovala silnice rovně k nádraží a u závor svítila červená světla. Na fosforeskující obloze se rýsoval obrovský komín teplárny.

„Počkejte, kluci,“ řekla Helena a zastavila se. Zůstali jsme stát uprostřed mostu. Helena se opřela o zábradlí a my jsme se opřeli z obou stran vedle ní. Pohlédl jsem dolů. Pod námi tekla klidná řeka a bylo cítit, jak se černá hladina neslyšně pohybuje. Les napravo byl nízký a temný a stromy na břehu namáčely převislé větve ve vodě. Bylo ticho. Napnul jsem uši, ale neslyšel jsem nic. Když člověk dal pozor, mohl slyšet i střelbu z fronty. Na Černé hoře bylo někdy slyšet i těžké kulomety. Ale teď jsem neslyšel nic. Jen ticho. A to úplně neslyšné a podvědomé šumění řeky pod mostem. Benno vzdychl.

„Ach jo,“ řekl a plivl z mostu do vody. Velká bílá slina letěla dolů jako sebevražedkyně v bílém závoji a pleskla o hladinu. „Copak, Beníku,“ řekla Helena.

„Je mi blbě. Mám horečku.“

„Ukaž,“ sáhla mu na čelo. „Nemáš.“

„Mám.“

„Nemáš. To si zas něco vymejšíš.“

„Ba ne, mám. To mám z lágru.“

„Tak pojď. Pudeš si lehnout, jo?“

„Počkej,“ řekl Benno a chvíli mlčel. „Mně je fakt nějak blbě a smutno.“

„Ale proč, Beníku. Vždyť už bude brzo všechno v pořádku.“

„Nojo. Já vim. Ale mně je stejně smutno.“

Helena neřekla nic, jenom vzala Benna za ruku. Stál jsem vedle nich a najednou mi bylo, jako kdyby tu vedle sebe stáli jenom dva lidé. Ach, já věděl, proč je Bennovi smutno. Mně taky bylo. Ještě před deseti minutami ne, ale teď mně bylo smutno. Ne nějak nehezky smutno jako možná Bennovi, protože ten měl za sebou koncentrák a v něm polovinu příbuzenstva mrtvou, ale smutno tak, z té řeky a z těch Němčíků s ovázanýma kebulama v hotelu a z té už zbytečné fronty, která se blížila, a z lesa a z hvězdiček a ze všeho. A z Ireny. Hlavně z Ireny. A z toho, že se teď najednou končilo něco velkého a dlouhého, šest let dlouhého, co už nikdy nebude. Pohlédl jsem na Irenin dům, stojící na druhém břehu řeky. Skrze listí stromu, který rostl před domem, jsem viděl její okno a za ním bylo světlo. Asi četla nebo se líbali se Zdeňkem. Dostal jsem velkou chuť se taky líbat. A bylo mi smutno. Vedle mě si Benno s Helenou něco broukali a já stál u nich, sám a zesmutnělý a docela jasně si vědomý svojí samoty. A co. Sakra. Možná že mi nikdo nerozumí, a proto jsem sám. Možná že ani nikoho nemůžu doopravdy milovat. Tak zblble jako Benno Helenu. Vzpomínal jsem na ně na všechny, na Věrku a Evu a Jarku a Irenu, a bylo mi, jako bych je vůbec ani nikdy nebyl miloval.

Zapomněl jsem na to, jaké to bylo, když jsem je miloval. Všechno, co jsem si pamatoval, byly všelijaké nepříjemnosti a nesnáze a trapné pocity. Nic víc. Snad jsem na to nebyl udělán. Byl bych rád věděl, jestli je na světě aspoň jedna holka, po které by mi nezůstalo tohle. Aspoň jedna. Měl jsem saxofon a vyznamenání z oktávy a vlivného tatíčka. Všichni si mysleli, že jsem spokojený a že se mám dobře. A já nebyl. Měl jsem veliký úspěch u starších dam. Kecal jsem s nima na čajích o politice. Ach, já kecal. A byl jsem hrozně dospělý a rozumný na svůj věk. A doma jsem psal sentimentální závěti pro Irenu a chtělo se mi ji milovat a dost dlouho jsem se udržel při tom pocitu lásky k Ireně. Ale pořád ne. A potom mi bylo smutno. Snad by bylo opravdu lepší, kdybych v té revoluci zhebnul. Udělal jsem si v ústech velikou slinu a naklonil jsem se přes zábradlí. Vypustil jsem pomalu slinu z úst a díval jsem se za ní. Padala rovně, protože nebyl žádný vítr. Rychle se zmenšovala a zmizela ve tmě. Bylo slyšet jen slabé plesknutí. Řeka dole tekla tiše a stejnoměrně. Pohlédl jsem na ty dva vedle. Drželi se kolem pasu, měli hlavy u sebe a dívali se do řeky. Najednou jsem byl nad nima. A byl jsem nad nima. Notak. Co mají. S jejich držením a mručením a otravováním jeden druhého. Já jsem byl sám a volný. Já jsem byl nádherně sám. A blížila se revoluce a já se těšil. A pak odejdu. Do Prahy a za hranice a kdovíkam. Ale zas se to ve mně zhroutilo. K čemu odejít. A co kde dělat. Žít. Ano, prostě žít. Dívat se na věci a jíst a milovat se s holkama. Ano. Konečně, ano. Konečně, proč ne. Bylo to dost zajímavé, žít. Bylo to lepší než zhebnout v revoluci. Řeka šuměla a bylo teplo a tma. Narovnal jsem se.

„Ájo,“ řekl jsem. „Tak pudem, ne?“

„Jo,“ řekl Benno a vykročili jsme. Naše kroky se zas rozklapaly tmou. Jak jsme šli kolem Okresního domu, odráželo se to klapání ještě o průčelí.

„Přideš zejtra?“ zeptal se mě Benno.

„Já nevím. Podle toho.“

„Myslíš, že už něco praskne?“
 „Já nevím. Možný to je.“
 „Poslyš, co ty vlastně víš?“
 „Ale nic.“
 „Neblbni. Tak mně to řekni.“
 „Ale dyž – to je těžký.“
 „Pověz nám to, Danny,“ řekla Helena.
 „Ale já vážně nic nevím.“
 „A cos to teda říkal vo tom rádiu?“
 „Vo jakym?“
 „No vo tom, že má přestat hrát Praha.“
 „Ale no – to sem tak něco zaslechl.“
 „A co?“
 „No, že má prostě přestat vysílat Praha, a to má bejt znamení, že něco má začnout.“
 „Kde? Tady taky?“
 „Já nevím. Snad jen v Praze. Já nevím.“
 „A kdo ti to řek?“
 „Jeden kuk, prostě.“
 „Poslyš, já mám vítr, že ty kuci začnou s nějakou blbostí.“
 „Jak myslíš?“
 „To sou tydle kuci, vid’? Ten Skočdopole a Vahař a Perlík a Benda a ty kuci, že?“
 „To já nevím. No, možná že něco maj.“
 „Nekecej, ty vo tom přece víš.“
 „Nevím. Čestný slovo.“
 „Dyt’ pořád chodíš s tim Skočdopolem.“
 „No chodim, ale von mi nic neříká.“
 „Ale vo něčem víš.“
 „Nevím. Voni něco kuci maj, ale Přema se k ničemu nemá, aby mi něco řek, tak já to z něj nechci tahat, dyž mi to sám nechce říct, že.“
 „Ale něco províst chtěj.“

„Snad. Ale já nevím.“

„To sou idioti. Takovýhle krávy budou blbnout, hovno udělaj, naštvou Němce a všichni to vodserem.“

„Beníku!“ řekla tiše Helena.

„Ale je to pravda. Náš fotr taky. Blbci. Plánujou s doktorem Šabatou a se starym Čemelíkem převrat.“

„Se Šabatou?“

„Jo.“

„A kdo v tom eště je?“

„No já nevím přesně. Major Weiss a továrník Krocan a Jirka Krocanů a doktor Bohadlo a takové lidi.“

„To sem teda na to zvědavej.“

„Já teda ne. Já jen doufám, že s tím počkaj, až budou Němci pryč.“

„Jen jestli komunisti počkaj,“ řekl jsem. Benno strnul.

„Tak ty přece něco víš.“

„Ale nevím.“

„A co víš vo komunistech?“

„Nic. Jenom vim, že se na něco taky chystaj.“

„A Skočdopole a ty sou u nich?“

„U komunistů?“

„Jo.“

„Ne.“

„Tak co ty to maj?“

„Ale ty maj něco jinýho. Ty sou napojený asi na Londýn nebo co.“

„A jak – v jakým poměru sou ke komunistum?“

„Já nevím.“

„No, spolupracujou s nima, nebo se s nima hádaj?“

„Já nevím. Já jen vim, že to voba dělaj na vlastní pěst. Jak komunisti, tak tyhle.“

„A komunisti maji svý instrukce?“

„No asi.“

„Tak to sme v tom.“

„Co?“

„To se v tom vezem. Ponivač komunisti budou chtít dělat revoluci a my si to vodserem.“

„Ale prosim tě, neboj se.“

„Já se nebojim. Ale sem votrávenej.“

„Beníku, nehádej se!“ řekla Helena.

„Dyt' my se nehádáme,“ řekl jsem.

„Jo ne. A Beník je už zas sprostej.“

„Ale nezlob se na něj, Heleno. V tyhle době sme všichni sprostý. To sou nervy.“

„Jo, nervy.“

„To se máme na co těšit,“ řekl Benno. „Dyž to nezvoraj naši fotři, tak to zvoraj skočdopolovci, a dyž to nezvoraj ty, tak to určitě zvoraj komunisti. V každym případě se máme na co těšit.“

„Benno, di si lehnout a vyspi se,“ řekl jsem. Chápal jsem ho a mělo by mně ho být líto, jenže jsem žádnou lítost nemohl pocítit. Věděl jsem, že byl v koncentráku, a že se proto má proč bát každého střílení a smrti a tak. On ji viděl, a já celkem ne. Tak jsem se choval, jak bysem se měl chovat, kdyby mi ho bylo líto. Respektoval jsem jeho nervy.

„Ano, Beníku,“ řekla Helena. „Pod, pudeš spát. Už seš vospalej.“

„Já stejně neusnu.“

„Usneš. Dám ti prášek a budeš spát.“

„Já sem tak nasranej.“

„Beníku! Už zase mluvíš sprostě.“

„Vážně, Helenko. Člověk nemá chvíli klidu, a ted' ty blbci eště všechno zkoněj.“

„Ale, Benno, nic se nestane. Dyt' se na nic nezmůžou,“ řekl jsem.

„Dyby Pámbu dal a na nic se nezmohli.“

„Určitě. Neměj strach. Dyt' je znám.“

„Idioti.“

„Nojo.“

„Tak dem,“ řekl najednou Benno prudce. „Tě noha.“

„Dobrou noc. A vyspi se,“ řekl jsem.

„Dobrou noc, Danny,“ řekla Helena.

„Dobrou noc.“

Obrátili se a spěchali kolem Okresního domu k Mánesovic vile. Drželi se pod paždí a spěchali. Díval jsem se za nima. Mánesovic vila stála v zahradě a zasklená hala zářila přepychově do noci. Taký ignorovali zatmění. Věděl jsem, že tam sedí Evka a paní Mánesová a pan Mánes a užívají. Po stěnách tam bylo plno prima obrazů a na podlaze perské koberce. A všichni měli svoje pokoje. Benno a Evka a všichni. Byla to ohromná dvoupatrová vila s halou a verandou a salónem a s hudebníma pokojema s palmama. Tak pan Mánes export import dělal taky revoluci. Kromě svých kšeftů uznával jenom Freuda. A uměl si žít. Říkal, že je liberál. Byl árijec, ale vypadal jako Žid. Jeho paní byla laskavá a štedrá. Byla Židovka a měli moc hezkou dceru. Díval jsem se za dvojicí, až mi zmizeli za zahradní bránou. Pak jsem se otočil a vykročil jsem k nádraží.

Šel jsem teď sám po chodníku, všude bylo liduprázdno. Nalevo ležel tiše park a byl bych vzal jed na to, že tam dnes nikdo není, ačkoliv je taková noc. Všichni se chystali, rodinky s dceruškama, aby zalezli do sklepů a přežili to. Měli stejně všichni v hlavách všelijaké představy. O Rusácích a znásilňování a tak. To dělal Goebbels. Nahlas a u hokynářů se z toho dělala psina, ale mezi náma z toho byl strach. Tak se všelijak připravovali a pro jistotu šili ze starých povlaků rudé prapory. Tatíci komplotovali v kancelářích a kluci se spikávali v hospodách a v zadních pokojích. A snili o hrdinství. Určitě taky jako já.

Šel jsem kolem bloku činžovních domů, který se táhl k nádraží. V posledním z těch domů bydlela Dagmar Dreslerová, moje útočiště v nouzi. Asi v sextě jsem ji miloval a pak už jsem ji nemiloval. Byla ale hezká a bylo nepříjemné pomyslet si, že mě už třeba taky nemiluje. Proto jsem vždycky občas, když mně bylo nějak blbě

z Ireny, navštěvoval Dagmar a vyznával jí lásku a ujišťoval ji o své lásce, aby mě taky ujišťovala. A pak, taky mně jí bylo trochu líto, že už ji nemiluju. Tenkrát jsem ji hrozně ranil, když jsem se s ní rozešel. Ona pak začala chodit s Frantou Kočandrlovým, ale ten ji určitě otravoval. A ona otravovala život Rostovi Pittermanovi, který miloval ji a na kterého zas ona kašlala. Kdykoliv se mi zachtělo, byla ochotna Kočandrlého se mnou podvádět, ale já jsem toho moc nevyužíval, protože jsem měl výčitky svědomí. Ne z toho, že podvádím Frantu, ale z toho, že do toho Dagmaru tak tahám a přivádím ji do duševních trablů a nesnází a provádím s ní všelijaké věci, které mně s ní byly už vlastně docela lhostejné. Jenže já neměl to srdce ji zklamat, když o to tak stála. Bylo mně jí líto, tak jsem jí tu radost dělal. Většinou jako povinnost, ale někdy se mi to zas hodilo. Někdy byla Dagmara útočiště, když jsem dokázal cítit se blbě z Ireny, a to jsem většinou nedokázal. Bylo to vzácné, když mi bylo opravdu blbě. Potom jsem chodil k Dagmaře, abych tomu pocitu dal pozadí, že se jako utěšuju, a utěšoval jsem se s ní, jak jen jsem moh, jen abych si ten pocit hodně dlouho udržel. Dnes bylo v Dagmařině pokoji tma. Asi už spala se svou nešťastnou láskou ke mně a bylo jí sakra dobře. Mohla být ráda, že ji má. Byl bych rád, kdybych ji mohl mít. Vlastně jsem ale byl dost spokojen, teď. Cítil jsem trochu únavu, kufr se saxofonem byl těžký, a těšil jsem se na postel. To bylo taky dobré, být unaven. Nebo mít hlad. Nebo být zavřen v Mesršmitce, tak čtvrt hodiny před padla. Šel jsem přes koleje a podíval jsem se na nádraží. Vlaky už nejezdily. Na vedlejší koleji stála řada dobytčích vagónů, přestavěných, aby se v nich dalo bydlet. Byl to muniční vlak a hlídalo ho pár vlasovců s automatama. Zamrzl tady, protože koleje do Německa byly vytrhané. Viděl jsem postavu s ohrnutým límcem, jak se pomalu šourá podél vagónů. Přes rameno jí visel automat na řemeni a pod nosem jí svítila drobná svatojánská muška cigarety. Přehodil jsem si saxofon do druhé ruky a zabočil jsem nalevo na Jiráskovu třídu. Mesršmitka vedle ležela ve tmě a v tichu. Skleněná

střecha nad montážní halou zrcadlila jen hvězdičky. Nesvítila pod ní už ani bezpečnostní lampička. Modře natřená skla se leskla proti hvězdnatému nebi. Taký jsem tady strávil spoustu času. Půl-druhého roku dřiny a otravy. Hlavně otravy, protože dřinu jsem nepěstoval. Teď se mi na to vzpomínalo docela dobře. Na kluky a na pneumatická kladiva a na chladně duralové kostry a na werkšucáky a hajzly a svářovny a Němce a na to všecko. Přešel jsem po můstku přes potok a zapadl jsem na Jiráskovu třídu. Byla úzká, vysoká a liduprázdná. Šel jsem rychle. Moje kroky se rytmicky ozývaly po dláždění. U továrníka Krocana svítily. A naproti u Kaldounů taky. Továrníci chystali osvobození. A u Kaldounů bydlel policejní velitel Řimbálník s bílýma rukavicema. Město bylo v dobrých rukou. Mohlo být klidné.

Došel jsem k našemu baráku a vytáh jsem z kapsy klíč. Ještě jsem se ze zvyku podíval na oblohu a pak na siluetu zámku. Už tam byla tma, jen hvězdičky svítily. Vlezl jsem do výklenku a nahmatl jsem klíčovou dirku. Strčil jsem do ní klíč a odemknul jsem. Nerozsvítil jsem světlo. Chodil jsem vždycky potmě. Bylo to tak příjemnější. Dalo se snít a člověk už po schodech skoro usínal. Cítil jsem se příjemně unaven. Jednu niku jsem posunoval po zábradlí na schodišti a v druhé jsem táhl saxofon. V prvním poschodí byla tma. V druhém svítily za dveřma. Vylezl jsem až k naší pavlači a zachtělo se mi podívat se ještě ven. Položil jsem saxofon na zem a otevřel jsem dveře na pavlač. Vstoupil jsem na ni a opřel jsem se o železné zábradlí. Bylo tenké a měl jsem vždycky příjemně nebezpečný pocit nejistoty, když jsem se o ně opřel. Visel jsem ve vzduchu nad městem. Jak jsem se opřel o zábradlí, pavlač zmizela a já trčel volně ve vzduchu. Dole pode mnou byl dvůr. Podíval jsem se dolů a uviděl jsem psa Bonzu, jak se na mě nahoru dívá. Zamňoukal jsem. Bonza se rozštěkal. Hleděl na mě a nevěděl, na čem je. Štěkal nedůvěřivě a vyzývavě. Sáhl jsem do kapsy a nahmatl jsem zbytek rohlíku od svačiny. Hodil jsem ho dolů Bonzovi. Bylo slyšet tupý úder, jak

rohlík dopadl na betonový chodníček. Bonza hned zmlkl. Zvedl jsem hlavu a podíval jsem se na město. Leželo v údolí, tmavé a tiché, věž československého kostela se vytahovala nad vilky na jeho okraji a jenom sem tam zářilo osamělé okno. V Port Arthuru ještě svítily. Představil jsem si starého Wintra s jeho ospalýma očima za pultem. Sedí a vedle něj kape pípa, pomalu a pravidelně. A už je čtvrt na dvanáct. Nedovedl jsem si představit takový život. Prosedět každý den a většinu noci u pípy. Možná že ani nechodil spát do postele. Bylo to neuvěřitelné. Zezdola zas zaštěkal Bonza. Sáhl jsem do kapsy a nahmatal jsem krabičku s ústními pastilkama, které jsem občas cucal kvůli dýchání. Vytáhl jsem jednu a hodil jsem ji Bonzovi. Bonza zmlkl a bylo slyšet, jak ji hledá. Zase jsem pohlédl na město. Za ním, na úpatí kopců, začínal les a z něho rostl holý vrcholek Černé hory s chatou nahoře. Ted' byla tmavá. Vzpomněl jsem si na nedělní odpoledne, která jsme tam za války probili při kartách a čaji a biliáru. To už bylo pryč. To už bylo všechno pryč. Ted' začínalo něco nového. Zvrátil jsem hlavu nazad a uviděl jsem širokou, vypouklou oblohu s hvězdama. Mléčná dráha se táhla napříč přes ni a nehýbala se. Nad městem viselo šumivé jarní ticho. Nevypadalo to na revoluci. Ale revoluce měla být. A musela být. Mnoho lidí mělo zájem o revoluci. A mnoho pánů mělo na ní zájem. A mnoho pánů se potřebovalo očistit. Revoluce byla moc prospěšná. Už jsem viděl, jak pan Macháček bude psát: Historie kostelecké revoluce. Váženému panu dr. Šabatovi, okresnímu hejtmanovi v Kostelci, v úctě oddaný autor, a vydal B. Minařík, knihkupec v Kostelci. To napíše a rozprodá a pánové Kaldounové a Krocanové a Moutelíkové si to postavějí do knihoven vedle sebraných spisů Mistra Aloisa Jiráska a vedle Sborníku k devadesátým narozeninám pana Josefa Šerponě-Domanína, českého velkopřemyslníka. A budou si v tom číst, ale většinou jenom ty odstavce, kde bude o nich. A o nich tam bude, o všech. Pan Macháček nezapomene na nikoho. Pan továrník Kaldoun ochotně uvolnil svoje skladiště, kde byla zřízena nouzová

ošetřovna, napíše. A pí Krocanová s pí Moutelíkovou vařily polévku pro partyzány. Pan Macháček všechno napíše. Všechno podrobně a podle pravdy, aby se to zachovalo potomstvu. Jak pí Krocanová vařila polívku partyzánům. Ostatně, bude to dobré, když se to zachová potomstvu. Aspoň se potomstvo bude mít čím bavit.

Ze zdola se opět rozštěkal Bonza. Už mě to otrávil. Blbče, řekl jsem, jen žrát a žrát a žrát. Otočil jsem se a odešel jsem z pavlače. Zavřel jsem dveře, sebral jsem saxofon a vystoupil jsem po posledních schodech k bytu. Za dveřmi byla tma. Odemkl jsem a vstoupil jsem dovnitř. V předsíni jsem nerozsvítil, abych nevzbudil otce a maminku. Ale maminka určitě stejně nespí. Vždycky čekala, až přijdu, pak teprv usnula. A ani pak často ne. Maminka měla vysoký krevní tlak a trpěla nespavostí. Bylo mi jí líto. Jednou, když jsem omylem spáchal v továrně sabotáž a dostal jsem strach, že mě lízne gestapo, uvědomil jsem si najednou, že ji mám rád. Byl to jediný člověk, kterého jsem měl opravdu rád. Jinak jsem si lásku vždycky nějak spíš dělal, ale maminku jsem měl rád. Jenže, měl jsem ji pořád, a tak jsem na ni často zapomínal. Z ložnice jsem slyšel otcovo oddychování. Pověsil jsem klobouk na věšák a podíval jsem se do temného zrcadla. Spatřil jsem v něm svou siluetu. Vždycky jsem se do něho díval, když jsem přicházel v noci domů. Někdy, když jsem rozsvítil, vypadal jsem v tom zrcadle krásně a ušlechtilě. To bylo tím, jak na mě dopadalo světlo lampy seshora. Měl jsem podlouhlý obličej a propadlé tváře, ale ne moc, a rovný nos a oči se stíny kolem a hezká ústa. Představoval jsem se na filmovém plátně. S Judy Garlandovou. Jenže to už bylo dávno. Teď už jsem si to nepředstavoval. Jenom ten zvyk mi zbyl, koukat se v noci do zrcadla. Odešel jsem tiše po koberci do svého pokoje. Zavřel jsem za sebou dveře a postavil jsem saxofon na zem. Pak jsem šmátral rukama před sebou, až jsem nahmatl pianino. Na něm stála Irenina fotka. Předtím tu stála Věřčina fotka a předtím Luciina. A předtím fotka Dagmar Dreslerové. Musel jsem mít vždycky něčí fotku na pianě. Ucítíl jsem

chladný kov lampy a otočil jsem vypínačem. Po pokoji se rozlilo vyblité světlo. To bylo tím, že jsem měl v lampičce dvěstědvacítku a v našem domě byl jen stodvacetivoltový proud. Měl jsem dojem, že se světlo nemůže pořádně po pokoji rozlít. Skříň a stůl u rádia byly už skoro ve tmě. Otočil jsem se k posteli. Byla rozestlaná a na prostěradle leželo pečlivě složené pyžamo. To maminka. Strčil jsem saxofon pod postel a sedl jsem si na ni. Cítil jsem se unaven. Stáhl jsem boty, nohu o nohu, rozvázal jsem kravatu a svlékl jsem košili. Pak jsem stáhl najednou kalhoty, spodky a punčochy. Seděl jsem na posteli nahý. Bylo to příjemné. Položil jsem se naznak na postel a dal jsem nohy na peřinu, přehozenou přes pelest. Ležel jsem nahý a polštář i prostěradlo mě příjemně chladily na zádech. Prohlížel jsem se. Takhle nahý jsem se sám sobě líbil. Byl jsem docela hezký, nahý. Měl jsem souměrné tělo a hrudník a úzké boky. Když vedle mě nestál nějaký atlet, takže nebylo měřítko, vypadal jsem docela řecky. Jak na mě zezadu svítila lampa, udělal se mi na kyčlích stín, a měl jsem najednou to ostré nasazení v kyčlích a tříselech, jako je na Praxitelově Doryforovi, či jak se jmenuje ta socha. Vždycky mně to připadalo nerealistické, a teď jsem to měl na sobě. Zdvihl jsem jednu nohu a protáhl jsem se. Únava byla zas příjemná. Ještě jsem chvíli ležel. Pak jsem se posadil a oblékl jsem si kabátek od pyžama a kalhoty. Zhasl jsem lampičku a shrnul jsem na sebe peřinu. Všechno se uklidnilo. Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, řekl jsem v duchu a začal jsem se modlit. Pane Bože, dej, abych získal Irenu a aby si mě Irena vzala a abych s ní mohl dlouho a šťastně žít. Za to se modlím, Pane Bože, hlavně a nade všechno za to se modlím. Otče náš, odříkával jsem a myslel jsem na Benna a na Helenu a na Kaldouna a na Macháčka a na Wintra a na Bonzu a na revoluci a tak na všechno, a pak jsem si uvědomil, že se nemodlím zbožně, i říkal jsem ještě jednou otčenáš a snažil jsem se myslet na Boha, ale nemohl jsem na něj myslet jinak, než že jsem si ho představoval, jak sedí na trůně v košili a má vousy. A pak jsem se modlil zdrávas,

a to bylo lepší, protože Panenku Marii jsem si představoval hodně hezkou a sladkou až do polovice, až do Ježíš, to jsem se v duchu uklonil, a pak jsem si představoval Panenku Marii s Irenou, jak stojí před ní v bílé říze s lilií v ruce a usmívá se na mě. Když jsem skončil, řekl jsem ještě jednou Pane Bože, dej, ať získám Irenu, a pokřižoval jsem se. Ulevilo se mi. Tuhle povinnost jsem měl za sebou. Teď jsem mohl volně myslet. Chtěl jsem myslet na Irenu. A jak to bude s ní. Myslel jsem na sebe, jak spím v posteli a vedle mě spí Irena. Pořád jsme spali a já jsem pořád chtěl otevřít oči a říct jí Ireno, a ona by řekla Copak? a já bych řekl Ireno, víš – a dál jsem už nevěděl, co řeknu, a jenom jsme oba pořád spali a já pořád čekal, až to řeknu, ale neřekl jsem to vůbec.

Sobota 5. V. 1945

Probudil jsem se asi v půl deváté. Za oknem svítilo slunce a v pokoji bylo horko. Ležel jsem v posteli, trochu mě bolela hlava a v ústech jsem měl nechutný pocit. Ležel jsem a díval jsem se na svůj portrét od Rosti nad postelí. Můj vzhled na něm vzbuzoval úctu. Měl jsem obrovskou hlavu a úzká ramínka, takže jsem vypadal vzdělaně. A co bylo na obraze zajímavé, byl kontrast té intelektuálské palice a ušpiněného límečku u košile bez kravaty. Pamatoval jsem se na ten obraz. Tenkrát mě Rost'a maloval, zrovna když jsem přišel z práce z Mesršmitky, v bavlněné košili, usviněné olejem z ferrofluxu. Vypadal jsem na tom obraze jako Lenin. Díval jsem se tak na sebe a myslel jsem si, že to mám pěkný portrét, a že kdybych umřel, zůstala by po mně přece jen hezká věc. Ale jinak to bylo hnusné ráno. Zavřel jsem oči, ale nebyl jsem už dost unaven, abych spal nebo klímal.

Bylo nutno vstát. Konečně jsem náhle vstal. Nejlepší bylo se rozhodnout. Šel jsem k oknu a podíval jsem se ven. Nic. Město bylo jako včera. Ani stopy po revoluci. Kdoví jestli něco bude. Stejně jsem tomu tak úplně nevěřil. Sice se stávaly takové věci, ale že by se to stalo zrovna u nás, to se nezdálo skutečné. Revoluce. Nedovedl jsem si představit nikoho ze známých střilet. Pana lékárníka nebo pana továrníka Krocana. Blbost. Přema možná. Přema měl vizáž jako vrah a ve skladu měl nějaké zbraně, to jsem věděl. A taky snad Perlík. Ale jinak to bylo docela iluzorní. Docela. Obrátil jsem se od okna a zapnul jsem rádio. Chvilku jsem čekal a to mě otrávil. Vždycky mě otrávil čekat, až se rádio ohřeje. Z přijímače se ozval nějaký prušácký pochod. Tak ještě nic. Ovšem. Vůbec nic se nestane. Z východu přijdou Rusové a ze západu Američani a všechno slavně osvobodějí a bude po parádě. Vlastně, lépe řečeno, začne paráda.

A páni se budou píchat do prsou medailema. Blbost. Odešel jsem do koupelny a pustil jsem vodu. Umyl jsem se a dřel jsem se froté ručníkem, až mi kůže zčervenala. To bylo příjemné. Vrátil jsem se do pokoje, otevřel jsem okno a rozhodil jsem postel. Oknem se nahnul do pokoje chladný vzduch. Slunce, teď už úplně vyšlé, svítilo svěže a panensky. Odešel jsem do kuchyně, postavil jsem vodu na čaj, přinesl jsem ze spíže rohlíky a začal jsem si je mazat máslem. Samá práce. Podíval jsem se z okna, a tu mě to praštilo do očí. Naproti na domě stavitele Baumana vlála československá vlajka.

Zalil mě zvláštní pocit. Pocit, že je mi čtrnáct let a že je osmadvacátého října. Už šest let tahle vlajka nikde nevisela, a teď tady najednou visela zas. A vůbec mně nepřipadala nová nebo neznámá. Byla to pěkná, aspoň třímetrová vlajka, dobře vypraná a svítila červení a bělobou. Tak už je to tady, řeklo to ve mně. Tak přece revoluce. Vzpomněl jsem si na rádio. Vběhl jsem do pokoje, otočil jsem vypínačem a čekal. Přitom jsem si všiml, že vlajky visí taky na nemocnici a na státních domech. U Vašatů ji někdo zrovna vystrkoval z okna. Ano. Už je to tady. Jako kdyby to už bylo docela v suchu. A zatím tady jsou ještě Němci. Rádio se rozehrálo. Byla to muzika. Poslouchal jsem a nebyla to německá muzika. Nějaký Kmochův pochod. Ovšem, samozřejmě si nemohli vymyslet nic lepšího než kmochovku. Takováhle revoluce by mě otráвила. Poslouchal jsem s nechutí plechovou muziku a byl jsem rozladěn. Najednou muzika přestala a z rádia se ozval neznámý hlas. Nebyl to normální hlasatel. Byl to někdo jiný a hlásil. Pražané! Pomozte rozhlasu! Všichni, kdo máte zbraně, přijďte ihned do rozhlasu! Srdce se mi vecpalo do krku. Ta senzace! Tohle neměli nikde! Aby povstali a dirigovali si povstání rozhlasem! Povedlo se to. Dostal jsem chuť se toho zúčastnit. Vstal jsem a vtom jsem si vzpomněl na čaj. Ano. Musím se na to najíst. Šel jsem rychle do kuchyně a začal jsem snídat. Jedl jsem s chutí. Tak v Praze to začalo. Tak v rozhlasu se střílí. To je tam na Fošovce, co vždycky stál před vchodem skopčák s plechovým

půlměsícem na prsou. Tak tam se střílí. Možná že už jsou mrtví. Přivřel jsem oči a představil jsem si to. Chlapi v občanských kvádrech a s puškama za překocenou elektrikou. Elegantní chlapi se světlýma kloboukama a s automatama, přikrčení za kandelábry. To bylo ono. Takhle jsem si představoval revoluci. Uniformy mě nelákaly. To bylo něco na Němce. Ne uniformy! Tohle. Zootsuiteři, jak se jim pořád vysmívali v Signalu. Elegantně ozbrojení a se žvejkačkama v zubech. Takhle se měla dělat revoluce proti Němcům. Kdepak uniformy. Dojedl jsem rohlíky a rozhodl jsem se, že do toho teda půjdu s veškerou elegancí. Vytáhl jsem ze skříně tmavohnědé sako, vzal jsem si bílou košili a oblékl jsem si světlé kalhoty. Pak jsem si uvázal modro-žlutou hedvábnou kravatu s velikým vzorem na malý uzílek a natáhl jsem si tmavohnědé sako. Vzal jsem si hnědé boty s perforováním, okartáčoval jsem se a šel jsem se podívat do zrcadla. Vypadal jsem elegantně. To mě blažilo. Posadil jsem si na hlavu světlý klobouk, ještě jednou jsem se podíval do zrcadla a vypadl jsem z bytu. Když jsem v druhém poschodí míjel Strnadovic dveře, objevila se v nich najednou paní Strnadová.

„Pane Danny! Pane Danny!“ volala hystericky. V očích se jí koulely slzy.

„Rukulíbám,“ řekl jsem, smeknul jsem klobouk a zazubil jsem se na ni.

„Tak už jí máme, pane Danny! Tak už máme zase svobodu!“

„No, eště ne!“ řekl jsem takovým tónem, jako kdybych říkal: No! Máme! Už jí máme! a pořád jsem se zdvořile zubil.

„Vid'te! Bože, to je radost! To je radost!“ křičela na mě a vůbec si nevšimla toho, co jsem řekl.

„To je. Už jí máme,“ řekl jsem.

„Ano. Bože, já bych se radostí zbláznila, věříte?“

„Věřim. Ušimáme,“ řekl jsem.

„Ted' to zas bude radost žít. A všechny ty bestie by se měly odstřílet.“

„Jistěžeano.“

„Vid'te, a všechny, co s nima táhli, bez milosti pozavírat.“

„Samozřejmě,“ řekl jsem. Věděl jsem, proč je ta baba tak radikální. Muž její sousedky byl kolaborant. A ona se se sousedkou nesnesla. Samozřejmě. Ta byla pro střelení.

„Všechny pozavírat. A kdo má na svědomí něčí život – zastřelit! Bez milosti.“

„Střílet se bude,“ řekl jsem.

„Vid'te,“ řekla se zájmem. „Víte, já bych kuřeti neublížila, ale pro tyhle bestie nemám slitování.“

„Von nikdo,“ řekl jsem.

„A to byste se mýlil. Sou lidi, který by chtěli všechno odpouštět a na všechno zapomenout. Ale já nezapomenu nikdy. Já ne!“

„Depak,“ řekl jsem.

„Protože když teď zapomenem, za dvacet let tu máme Němce zas. Už se nám to vymstilo jednou. Podruhý už se to nesmí stát.“

„Jistě,“ řekl jsem.

„Co by tomu řekly naše děti? Ty by nás pěkně pochválily, že sme byli tak hloupí a lehkomyšní a nic jsme se nenaučili.“

„Jistě,“ řekl jsem. „Promiňte, milostivá paní, já mám důležitou schůzku, já musím jít.“

Baba se na mě usmála.

„Aha. Rozumim,“ řekla. „No, já vás nebudu zdržovat, pane Danny, jen běžte. A pozdravujte slečnu Irenku. Ta bude mít taky radost.“

„Ano. Děkuji, rukulíbám,“ řekl jsem sladce a dal jsem se do klu-su ze schodů. Baba byla vševědoucí. Vyšťárala všechno. Rád bych byl věděl, odkud se to dopátrala, že blbnu za Irenou. Ale bylo to vlastně jednoduché. Irena byla sestřenice Bertíka Moutelíkového a Bertík Moutelíků povídal. A paní učitelka Čiháková byla teta Bertíka Moutelíkového. A slečna Strnadová učila na obecné škole se slečnou Čihákovou. A slečna Strnadová s nikým nechodila, jenom

s matinkou. Tak se to matinka dozvěděla. Bylo to jednoduché. Bylo mi to jedno. Vypadl jsem na ulici.

Všude bylo plno lidí. Z většiny domů už vlály prapory a svítilo na ně slunce. Proudý lidí se valily ulicí a smály se. Každý se cenil. Udělal jsem pohrdlivý obličej. Blbost, takhle se smát. Takhle blbě šťastně. Ušklíbovat se. Ušklíbovat se nad Němcema a nad rajchem. Dal jsem si jednu ruku do kapsy a šel jsem pomalu s davem. Kolem mě se valili tatíci a všelijací kluci a každý měl něco v knoflíkové dirce. Z domu vyběhl pan kapelník Petrbock v uniformě a utíkal na náměstí. Měl bílé rukavice a v nich hůl se zlatou koulí na konci. Ten blbec. Ten vůl, co nám vždycky dělal potíže kvůli kapelnické licenci a říkal, že jazz není naše národní česká hudba a že by se měl zakázat. A teď si myslel, že bude s tou svojí pitomou plechovou muzikou vítat Rusáky. Ale my je budeme vítat taky. A bez koncese, to ať si spočítá. Budeme je vítat s prima dixielandem, s chraplavým Vencovým trombíkem a s Bennovou plakavou trubkou. My je uvítáme. A ne pan Petrbock. A my budem hrát v lázních k tanci. A my budem tancovat swing a pořádat lampiónovou slavnost na koupališti. Šel jsem pomalu dál a rozhlížel jsem se. Svítilo slunce a vzduch byl májový a svěží. Před otcovou bankou stál ve stínu průjezdu pan Vladyka, bankovní kolaborant, a klepal se. Byl bledý jako smrt a v knoflíkové dirce měl obrovskou kokardu s všelijakými lípovými lístky a jiným smetím. Jak se strachy klepal, třásla se mu i kokarda. Rozhlížel se poděšeně, ale nikdo si ho nevšímal. Ušklíbl jsem se a přešel jsem kolem něho. Na rohu u Novotných jsem spatřil Pedra Geršvína. Zamířil jsem k němu.

„Ahoj,“ řekl jsem mu.

„Tě vidim,“ řekl mi a dotkl se dvěma prsty střechy klobouku. Byl opřen o protitankovou překážku, která tam stála, a měl nohy efektně zkřížené.

„Tak co?“ řekl jsem.

„Patřim na lid,“ řekl.

„Nepudeš dál?“

„Čkej. Čekám na Harryho.“

„Oukej. Kde je?“

„Šel pro barvu.“

„Na co?“

„Budem černit.“

„Co?“

„Černit.“

„Ale co?“

„Germánský nápisy.“

„Jo tak. To du s váma. De ještě někdo?“

„Benno s Lexou šli pro štafle.“

„A přídou sem?“

„Jo.“

Odmlčeli jsme se. Pak jsem řekl:

„Poslouchals Prahu?“

„Jo.“

„A cos tomu říkal?“

„No je to žrádlo.“

„Že? To, čeče, neměli nikde, ani ve Varšavě, ani v Paříži, aby si vysílali revoluci rozhlasem.“

„V Paříži to měli.“

„Myslíš? Já myslím, že ne.“

„Ba jo. Určitě.“

„No, já nevím.“

„Beton.“

„No možná.“

Zase jsme chvilku mlčeli. Pedro byl ledově klidný a úsečný. Takový on byl vždycky. Moc toho v hlavě neměl, ale doved to, co tam měl, podávat po tak malých porcích, že mu to vydrželo dýl než klukům, kteří měli kebule přecpané vědomostma.

„Poslyš, co myslíš. Bude se tady střílet?“ řekl jsem.

„Mám obavy.“

„Myslíš, že by se mělo rači počkat?“

„Samo.“

„Já si taky myslím. Chlapi se do toho ženou jako blázni a bez zbraní –“

„Ať se ženou, dyž se jim chce natáhnout péra za komunismus.“

„Myslíš, že to je tak?“

„No určitě.“

„Že tady budou komunisti?“

„To je jasný.“

„No já nevím. Bylo by to blbý. Ale přece jen Beneš –“

„Nemůže nic dělat.“

Chvilku jsem mlčel. Pak jsem řekl:

„A co budeš dělat ty?“

„Já?“

„No. Jestli přijdou komunisti.“

„Kamaráde – ale mezi náma –“

„Samo.“

Pedro se na mě pátravě zadíval.

„Jakmile se vyčistěj silnice,“ povídal, „sednu na cyklón a sem v tahu.“

„A kam pojeděš?“

„K Američanům, ne?“

„No jo,“ řekl jsem. „To máš pravdu. Vono to bude nejlepší.“

„Vás Bůch, páscí,“ ozvalo se za náma. Byl to Harýk. Měl na sobě drogistický plášť, v jedné ruce držel plechovku s barvou, v druhé malířskou štětku a zubil se.

„Ahoj,“ řekl jsem. „Tak gratuluju ti k svobodě.“

„Já tobě taky, já tobě taky,“ řekl Harýk.

„Páni, viděli ste starýho Petrbocka?“

„No. S rukavičkama a s koulí.“

„Ten měl ránu, páni. A počkejte, až vodpoledne vyrukuje s kutálkou k celnici.“

„Moh by. Aspoň by se tam moh do něčeho připlíst a my bysme se ho lacino zbavili.“ řekl jsem.

„Fakt,“ řekl Harýk. „Jenže bysme museli místo něj hrát na funusech.“

Pedro se zasmál.

„Jo. Tady se už slaví vítězství a svoboda a zapomněli, že tu ještě nebyla fronta.“

„Myslíš, že sem doleze?“ řekl Harýk.

„A ty myslíš, že se vypaří?“

„No třeba je zajmou Rusáci dřív, než se sem dostanou.“

„To se netěš.“

„Proč?“

„Protože Germáni prchaj expres k Američanům.“

„Leda to,“ řekl Harýk. Zmlkli jsme a zahleděli jsme se do davu. Z průjezdu Lidobia se vynořil Lexa s Bennem. Nesli pod pažďí štafle. Lexa byl v normálních šatech, ale Benno měl na sobě bílý plášť a papírový kornout na hlavě. Zamířil k nám.

„To je dost, že dete,“ řekl Harýk.

„Starej Matějka nám ho nechtěl pučit. Abysme ho prej nepoškodili,“ řekl Lexa.

„Tak dem, chlapi. Ať něco uděláme,“ řekl Benno. Podíval jsem se na něho. Nevypadal, že by měl strach. Přistoupil jsem k němu.

„Tak co,“ řekl jsem.

„Co?“

„Jak ses vyspal?“

„Elegantně,“ řekl. „A co ty?“

„No já taky. De to docela hladce, co?“

„Jen počkej. Náš fotr už je na radnici.“

„Jo,“ řekl Lexa. „A starej Čemelík taky. Prej v poledne vyhlásej samostatnej kosteleckej stát a zvolej Sabatu prezidentem a vypověď válku Německu.“

„Nebo vyhlásej neutralitu, ne?“ řekl Harýk.

„Taky možný.“

„Tak dem, sakra,“ řekl Benno.

„Dem,“ řekl Harýk.

„Kam dem nejdřív?“ zeptal jsem se.

„Nejdřív dem k nám do kšeftu,“ řekl Benno. Hnuli jsme se. Lidi se za náma dívali a někteří se na nás smáli.

„Tak jen do toho, chlapi,“ řekl nějaký děda. „Zamažte to všechno.“

„Jo, zamažem,“ řekl Harýk.

„Celou minulost,“ řekl Pedro.

„A utrpení,“ řekl Harýk. Děda se na nás podíval a bylo vidět, že neví, na čem je. Ale my jsme šli dál. Lidi se pořád valili, jednou stranou ulice k náměstí a druhou od náměstí. Všude vlály vlajky. Pan Kodet strkal zrovna do výkladu Benešovu bustu a jeho paní dělala pozadí. Mačkala záhyby na československé vlajce a prohlížela si je z dálky. Vedle u Šubrtů měli ve výkladě šest vlajek. Všechny Spojence. I čínskou. Šli jsme dál. Před obchodním domem U Města Londýna stál pan Moutelík a stříhal trikoloru. Tlačil se kolem něj hustý dav, hlavně kluci, a škemrali. „Pane Moutelík, mně taky!“ Pan Moutelík to stříhal zdarma. Byl, pane, velkomyslný. Protože byl, pane, vlastenec. A měl, pane, největší kšeft v Kostelci. Jeho úplně holá hlava se leskla ve slunci. Když jsme došli k němu, právě dostříhal poslední kousek. Zvedl ruce do vzduchu a zavolal:

„Už nemám! Netlačte se! Vidíte, že už nemám.“

Harýk se zastavil.

„Pane Moutelík, máme vás začernit?“

„Cože, Harýčku?“

„Jestli vám máme začernit firmu?“

„Ach tak! To poťte, mládenci,“ řekl pan Moutelík. „To poťte. Za to vám budu vděčnej.“

Lexa s Bennem roztáhli štafle před vchodem. Harýk vylezl pomalu nahoru.

„Opatrně,“ řekl pan Moutelík. „Abyste nepoškodili české text.“
„Bestarosti,“ řekl Harýk a začal odborně začernovat německý nápis.

„Opatrně,“ řekl pan Moutelík a díval se na něj nahoru. Harýk natíral s klidem. Ale najednou se z černého nátěru odlípl úzký pramínek a stekl po firmě dolů přes český text.

„Pozor!“ vykřikl pan Moutelík. „Utři to, Harýku!“

„Nemám čím,“ řekl Harýk.

„Počkej,“ zavolal pan Moutelík. „Růžo! Rychle! Přines hadr!“

„Ano, pane šéf,“ řekla Růža, vyjeveně se podívala nahoru a zmizela v krámě. Harýk seděl na štaflích a nedělal nic. Čekali jsme. Růža nepřicházela. Harýk si přendal štětec do druhé ruky a pokusil se setřít to rukou. Ale jenom to rozmazal.

„Pozor! Ne! To ne!“ zvolal pan Moutelík. „Už de. Růžo! Rychle!“ Růža přiběhla s hadrem a podala ho nahoru Harýkovi. Harýk sebral hadr a rozmazal to. Český nápis i monstrózní autogram pana Moutelíka se zahalil do šedivé mlhy. Pan Moutelík zesmutněl.

„Počkej, Harýčku,“ řekl.

„Nejde to,“ řekl Harýk.

„Nech to.“

Ale Harýk dál rozmazával barvu na desce.

„Nech to,“ řekl pan Moutelík hrdinsky. „Stejně musím dát namalovat novou firmu. Tohle je jenom nouzové.“

„Jistě,“ řekl jsem. „Tohle je spíš jako symbol, že ano?“

„Ano, správně, Danny,“ řekl pan Moutelík. „Symbol té zlé minulosti.“

Harýk slezl se štaflí a Benno s Lexou je popadli.

„Tak,“ řekl Harýk. „Nezlobte se, pane Moutelík –“

Pan Moutelík zamával rukama.

„Ale prosím tě. Co bych. V takovýhle chvíli! Děkuju vám, hoši. Děkuju vám.“

„Neni zač,“ řekl Harýk. Pozdravili jsme a odlepili jsme se od Londýna. Harýk šel rychle napřed. Když jsme byli z doslechu, Harýk se k nám obrátil a řekl:

„Páni, to se mi povedlo, ne?“

„To ti řeknu,“ řekl Lexa.

„Počkej, von ti ještě pošle účet za tu novou firmu,“ řekl Benno.

„Možný,“ řekl Harýk a obrátili jsme se. Pokračovali jsme v chůzi k náměstí. Šel jsem vedle Pedra a před náma šel Benno s Lexou a nesli štafle. Náměstí vypadalo jako mraveniště. Lidi chodili ve svátečních šatech, jedni proti druhým, a dělali, že jsou veselí. Někteří byli veselí. Ale hodně jich nebylo veselých. Aspoň ještě teď ne docela veselých. Ještě nebylo po všem. Všechno ještě nebylo na beton a bůhví, jak to všechno bude. Z východu jeli Rusáci. Ale veselé dělali všichni. Z jedné kostelní věže už visela nemožně dlouhá vlajka jako červenobílá nudle a z druhé ji právě spouštěli. Vysunovali ji z okna od zvonu jako kotevní lano. Byla to žlutobílá vlajka. Nějaký strejc vedle mně se rozkřičel:

„Ať žije Československá republika! Ať žije prezident Beneš!“

Vypadal ožrale. Když začli z kostela spouštět tu žluto-bílou vlajku, zarazil se.

„Co to?“ řekl sám k sobě. Naklonil jsem se k němu a řekl jsem:

„Papežská vlajka.“

„Todle?“ řekl a obrátil se ke mně. „Tak todle je papežská?“

„Ano.“

Strejc začal zase křičet:

„Ať žije papež! Ať žije Pámbů! Ať žije Republika československá!“

Klestili jsme si cestu davem přes náměstí. Najednou v davu zašumělo. Ozvalo se volání, bylo dost nesmělé, ale mělo to být přece jen volání slávy. Pohlédl jsem vzhůru a spatřil jsem, jak ze zámecké věže vlaje majestátně veliký prapor. Československý prapor. Svítlo na něj slunce, kopule zámku byla jasně červená a zámecký kopec byl plný šeříku. Byl to obrázek jak z bonboniéry. Moc vlastenecký.

A bude! Pana Leitnera to určitě inspiruje. Určitě to pan Leitner namaluje. Přidá k tomu sokoly a družičky a národní kroje a Mistra Aloisa Jiráska do rohu. Ne. Mistra Aloisa Jiráska do jednoho rohu a Boženu Němcovou do druhého. Ale ne. Do levého horního rohu prezidenta Masaryka, do pravého prezidenta Beneše a dolů Mistra Aloisa Jiráska a Boženu Němcovou a pak to vystaví za výkladem. A pan Macháček otiskne reprodukcí ve svojí Historii kostelecké revoluce. Ano. Tak to bude. Všechno bude zpracováno, všechno bude zachyceno. Slovem i obrazem. Revoluce je v dobrých rukou. U nás je v dobrých rukou. Najednou se dav za námi nějak zachechtal. Ohlédl jsem se. Lidi se tlačili dozadu a volali Pozor!

„Co je?“ zeptal se Harýk. V přední řadě se někdo otočil a zavolal: „Pozor! Budou shazovat Hitlera!“

Pochopil jsem. Stáli jsme před radnicí na betonové estrádě, kde bývaly koncerty městské hudby a projevy. Pohlédl jsem vzhůru. Věž radnice byla hrozně vysoká a hořejšek vypadal zezdola hrozně miniaturně. Z malinké kopulky se vykláněl chlap a něco držel v ruce. Ukazoval to davu dole. Byla to bronzová Hitlerova busta z radniční haly a odráželo se od ní slunce. Tak hop, křičel někdo, hopla, a lidi se začali smát. Pak na volné prostranství vyběhl natěrač Petráček z Mesršmitky, zamával rukama a zástup ztichl.

„Počkejte,“ řekl Petráček. „Udáme si tempo. Hėj!“

Zástup pochopil. Zvedlo se z něho dlouhé a táhlé a protahované héééj. Muž s bustou nahoře taky pochopil. Zvedl bustu v obou rukách co nejdál od zábradlí a čekal. Dav zvedal a sílil to héééj. Petráček se odklidil. Potom někdo začal Rup! a ve vteřině se ozvalo hromové Rup! a v tom okamžiku muž na věži pustil bustu. Letěla svěžím vzduchem dolu a třpytila se ve slunci. Bylo úplné ticho. Busta se rychle blížila k zemi, dopadla na beton jako hrnec a rozbila se. Nebyla z bronzu, ale z nějakého erzacmateriálu. Lidi propukli v jásot. Zahlédl jsem ještě špičku Hitlerova nosu s knírkem a pak už nic, protože se dav vrhl na střepiny a rozdupával je.

„Tak dem, chlapi. Musíme začernit náš kšeft,“ řekl Benno. Hnuli jsme se. Vlajka na zámku pořád vlála a pleskala na slunci. Vzpomněl jsem si na královnu wirtemberskou, ale musel jsem se prodírat davem. Co asi dělá královna wirtemberská? Asi má strach. Prodírali jsme se přes náměstí a celkem to vypadalo, že už je po všem. Už mě to nebavilo. Před Mánesovic kšeftem jsme se zastavili. Benno postavil štafle a vylezl na ně. Vypadal jako nafouklý bílý balón. Kolem se pořád valili lidé.

„Poslyš,“ řekl jsem Pedrovi. „Já se du podívat na poštu, jesli vědí něco vo Praze.“

Řekl jsem to, protože mě napadlo, jestli nemá Irena službu, a protože se mi zachtělo být sám.

„Oukej,“ řekl Pedro a já se otočil. Proti mně proudily rozzářené obličeje a řehtaly se mi do očí. Ušklíbl jsem se a přihmouřil jsem pohrdavě oči. Vlajka na zámku pořád vlála. K čertu s wirtemberskou královnou. K čertu se vším. K čertu s královnou wirtemberskou. Ať se jde bodnout. Stejně by k ničemu nebyla.

Zachtělo se mi vidět Irenu a zamířil jsem k poště. Tam se lidi kolem něčeho tlačili. Protlačil jsem se blíž. Na chodníku před poštou stála po zuby ozbrojená četa německých dětí. Byl na ně pohled. Nebylo jim víc než čtrnáct a hlavy měly zastrčené v helmách, že jim vykukovaly jen špičky nosů. A z té tmy pod helmama jim svítila očka, plná strachu a rozpaků a zmatenosti. Pod těma helmama a pancrfaustama a automatama, kterýma byli ověšeni, bylo vidět, že to jsou děti. Hitlerčíci. Mlčeli a nevěděli, co mají dělat. Kolem nich byl prázdný kruh a pak věnec lidí, kteří jim nadávali. Slyšel jsem pěkné nadávky a bylo vidět zaťaté pěsti. Protlačil jsem se do první řady. Hitlerčíci měli boty od bláta a vypadali utahaně. Vtom někdo z druhé strany vyskočil z davu a vytrhl jednomu Němčkovi automat z ruky. Ozval se výkřik, asi povel, a hlouček se naježil zbraněma. Rozkroukaly se černýma dutýma očima a já pocítil nepříjemný tlak v břiše. Sakra, jako kdybych už měl v břiše kulku. To

byl nepříjemný pocit. Uvědomil jsem si, že to musí být blbé, být zraněn. Stáhl jsem se impulzivně dozadu, ale hned jsem zůstal stát. Hergot, třeba se Irena odněkud dívá, aby si nemyslela, že se bojím. Bylo blbé se bát. Rozhlédl jsem se, ale Irenu jsem neviděl. Couvali všichni. Stál jsem vlastně už docela sám mezi couvajícím davem a naježenou četou Němců. To bylo dobré, protože teď bylo možné ustoupit. Strčil jsem ruce do kapes a otočil jsem se. Zase jsem pocítil ten pocit, jenže teď na zádech. Nervy se mi napnuly. Ale chtěl jsem zůstat lhostejný. Odloudal jsem se pomalým krokem za davem. Za mnou se ozval ostrý německý povel a ve mně zatrnulo. Zase jsem měl impuls praštit sebou na zem, ale opanoval jsem se. Blbost. Trefili by mě stejně. Jen ne se bát. A hlavně to nedat na sobě znát. Ušklíbl jsem se na lidi, ustupující přede mnou a zpola se otáčející. Klopýtali a zuřivě tlačili do těch, co stáli za nima a dobře neviděli, takže nevěděli, co se děje. Bylo ticho. Lidi zděšeně čuměli za mě. Loudal jsem se nonšalantně za nima a po zádech mi běhal nepříjemný pocit. Potom jako na povel všechny ksfity se najednou vypjaly a lidi se přestali tlačit. Za mnou se ozval klapot mnoha bot. Ohlédl jsem se. Němčíci s napřaženými automatama odcházeli beze slova pryč. V zástupu před nima se otvírala rychle ulička jako Židům Rudé moře.

„Odzbrojte je!“ ozval se zezadu nějaký odvážlivec, ale nikdo se k tomu neměl. Hleděl jsem za odcházející četou, v poslední řadě šli dva úplně trpasličí, nohy se jim viklaly a vypadali směšně. Ale drželi v rukách napřažené automaty. To budilo respekt. Zase se rozječelo nadávání. Ale Němčíci už zmizeli v rohové ulici. Dav se srotil a táhl za nima. Prostranství před poštou se vyprázdnilo. Rozhlédl jsem se a spatřil jsem Irenu, koukající z přízemního okna. Uviděla mě a zasmála se na mě.

„Nazdar, Danny,“ zavolala. Byla oblečená v bílé blůze a na ní měla trikoloru.

„Nazdar, Ireno,“ řekl jsem a přiloudal jsem se k oknu.

„Viděls to?“ zeptala se.

„Viděl.“

„Neni to příšerný?“

„Co?“

„Ty děcka. Vždyť to sou úplný děcka.“

„Jo to. No jo, to je.“

„Cos myslel?“

„Já myslel ty lidi.“

„Jak?“

„No lidi“

„Já ti nerozumím.“

Zasmál jsem se.

„Ty hrdinové.“

„Ach tak. Ale co myslíš, že se dá dělat, když nemaji zbraně?“

„Já vim, ale –“

„A tys tam byl přece taky, ne?“

„Byl, ale –“

„Ale ty se *považuješ* za hrdinu.“

„Samo,“ řekl jsem. Asi mě přece viděla. Musel jsem z toho udělat psinu. Shodit se sám. Jinak bych si musel vymyslet něco logického, a mně se nechtělo myslet. Chtělo se mi dívat se na Irenu a kecat s ní.

„Ale, ale,“ řekla Irena. „A proč si teda něco neudělal?“

„Nechtělo se mi,“ povytáhl jsem obočí a pohlédl jsem na Irenu pohledem jak Clark Gable. Ten, jak se mi vždycky zdálo, nic jiného nedovedl než nakřivit hubu, ale na všechny ženské mu to stačilo, aspoň ve filmu. Vyzkoušel jsem, že ve skutečnosti to obyčejně stačí taky. Aspoň ve většině případů. Tak jsem teda zkřivil hubu na Irenu a pokračoval jsem:

„Proč bych dělal hrdinu? K čemu?“

„No – abys dokázal, že se nebojíš.“

„A proč bych to měl dokazovat?“

„Abys dokázal, že si muž.“

„To lze dokázat i jinak,“ řekl jsem stupidně a čekal jsem, jak na to bude Irena reagovat. Reagovala na to přesně tak, jak jsem čekal. Byla pitomá. Ale miloval jsem ji.

„Tak už dost,“ řekla. Abych pochopil, že pochopila. Ani ji nenapadlo, že nepochopila. Zřejmě na to v mozečku neměla zařízení, aby pochopila. Holky vůbec měly v mozečku zařízení hodně primitivní. Byl bych rád věděl, jestli je na světě aspoň jedna, která by pochopila. Nejenom co člověk říká, ale i to, co tím myslí. A že tím myslí něco jiného, než třeba říká. A že to říká kvůli něčemu jinému než kvůli tomu, co říká. Byl bych rád věděl, jestli je na světě aspoň jedna taková holka. Skočil jsem teda na tu kolej, po které ujížděla Irenina dušička.

„Nebo ty myslíš, že jinak to dokázat nelze?“ řekl jsem.

„Ale ano, ale už je toho o tom dost, nemyslíš?“

„A ty jiný důkazy sou ale příjemnější.“

„Danny, už dost. Nebo s tebou nebudu vůbec mluvit.“

„Oukej,“ řekl jsem a ještě jsem zgableovštil ten svůj úsměv. Ale dostal jsem z toho křeč do svalů na tváři. Honem jsem si musel dát ruku pod nos a mnout si to tam jakoby nic. Křeč mě naštěstí skoro hned přešla. Irena si toho ani nevšimla. Bylo to v pořádku.

„Tak máme zas svobodu, co?“ řekl jsem.

„No, ale vážně. A ty si z toho děláš legraci, Danny,“ řekla Irena.

„Nedělám.“

„Děláš.“

„Nedělám.“

„Mlč. Já tě znám.“

„Myslíš?“

„Určitě.“

„No, já nevím.“

„Ale určitě.“

Irena byla dospělá slečna. Dospěla v pubertě a už jí to zůstalo. Nadra a měsíčky a myšlenky. To všechno. Tak ona mě teda zná. To bylo taky dobré.

„Tak to je blbý,“ řekl jsem.

„Co?“

„Dyž mě znáš.“

„Proč je to blbý?“

„No tak – prostě mě znáš a nemůžu před tebou mít žádný tajemství.“

Irena se zasmála.

„To zas tak dobře tě neznám, Danny. To můžeš bejt bez starosti.“

„Ale znáš mě dost dobře, co?“

„No – já myslím, že dost.“

„A co víš?“

„Jak?“

„Co víš vo mně zvlášť zajímavýho?“

„Zvlášť zajímavýho? Že seš hrozně domejšlivej.“

„Ale di.“

„To seš, Danny.“

Udělal jsem, že jsem zvažněl, a podíval jsem se jí do očí.

„Ba ne, Ireno. Domejšlivej nejsem. To ne.“

„Myslíš?“

„Určitě.“

„Ale seš.“

„Nejsem.“

„Já myslím, že seš.“

„Nejsem, Ireno. Já právě nejsem domejšlivej, protože si vo tobě nemyslím něco, co ty vo mně určitě víš.“

„A co to je?“ řekla. V očičkách se jí rozsvítilo, už jak já jsem změnil tón. Žertovali jsme, ale teď jsem jako udeřil na hlubší strunu. Teď jsem se dotkl něčeho, co bylo jako za tím žertováním a co bylo vážné. Tak to aspoň zacílily její biologické citečky. Její biologicko-fyziognomicko-akustické citečky. Nechal jsem ji při tom.

„Co to je?“ řekl jsem pomalu a přistoupil jsem ke stěně. Zvedl jsem obě ruce a položil jsem je na stěnu pod Ireniným oknem. Pak jsem řekl:

„To ty přece víš, Ireno.“

Usmála se chápavě svým úsměvem pro tyhle příležitosti. Byl to něžný úsměv a vystrčila ruku z okna. Pohladila mě lehce po hřbetě mé ruky.

„Ty to víš, Ireno,“ opakoval jsem. „Miluju tě.“

Zase mě pohladila. Pak jako zašeptala:

„Já vím.“

Chytil jsem ji za prsty.

„Ireno, miluju tě hrozně. Všechno, co dělám, je jen kvůli tobě.“

„Já vim, Danny.“

„Víš, celá ta válka a to osvobození a to všechno nebude pro mě mít vlastně žádný význam, dyž ty –“

Odmlčel jsem se a místo mluvení jsem jí stisk ruku.

„Já vim, Danny.“

„Ireno, nemohla bys –“ Stiskla mi ruku.

„Ne, Danny. Mlč. Nemluv o tom.“

„Ale proč, Ireno?“

„Víš, že to – prostě nejde.“

„Já vim, Ireno. Ale je to – hrozný.“

„Danny!“

„Ne, já už mlčím.“

„Ale nezlob se na mě.“

„Já se nezlobím. Jak bych se moh na tebe zlobit.“

„Víš, v těhle věcech člověk prostě není svým pánem.“

„Já vim, Ireno.“

„Já tě mám ráda, Danny, opravdu. Ale –“

„Miluješ Zdeňka.“

Podívala se na mě zpříma. Teď to bylo nejvážnější. Teď mi to řekla do očí. Teď mě postavila před holou skutečnost. Asi pošesté.

„Ano,“ řekla.

Stiskl jsem jí ruku a polkl jsem. Polkl jsem tak, aby se mi hodně zahýbal ohryzek, a zachvěl jsem koutky očních víček. Sklonila trochu hlavu k jednomu rameni a orosila si oči. Stiskl jsem jí ruku.

„Oukej, Ireno, já vim. Nedá se nic dělat.“

„Ale nezlobíš se, vid’?“

„Ne.“

„Nesmíš se zlobit.“

„Já nebudu. Já dělám něco docela jinýho.“

„A co?“

„Miluju tě,“ řekl jsem. Vytáhla svojí ruku z mojí a vyměnila si úsměv.

„Ty –“ řekla.

„Miluju tě hrozně.“

„To je dobře.“

„Miluju tě a zbožňuju tě a toužím po tobě.“

Irena se zasmála. Pak pravila změněným tónem:

„Šetři si trochu energii, Danny. Třeba ji budeš ještě potřebovat jinde.“

Viděl jsem do ní. Viděl jsem, že ji to těší. Ach, já ji znal. Lichotilo jí, když jí to člověk pořád opakoval. Musel to být pěkný pocit, když člověka někdo miloval. Ale byl to taky docela pěkný pocit být zamilovaný. Tak jsem byl teda zamilovaný.

„Počkej!“ řekla najednou Irena.

„Co je?“ řekl jsem a podíval jsem se na ni. Hleděla mi přes hlavu na náměstí. Obrátil jsem se. Nad zámkem stálo dobřela rozžhavené slunce a zalévalo náměstí bílým světlem. Kostel vrhal tmavý stín na hrbolaté dláždění, a jak davy proudily kolem kostela, zasvítily vždycky světlé šaty ženských, když vyšly z kostelního stínu na slunce. Ale to nebylo ono. Něco se dělo. Po obou stranách kostela byl nějaký zmatek. Lidé prchali z náměstí za kostelem a cpali se do ulic vedoucích z náměstí na obě strany. Za kostelem se něco dělo, ale nebylo vidět co. Před poštou se zastavovaly hloučky lidí a hleděly tím směrem. Viděl jsem jen zadky hlav, klobouky naražené v týle a rozcuchané čupřiny. Pak se po obou stranách kostela začalo vyliďňovat. Spatřil jsem paní Salačovou, chromou švadlenu, jak se na

berlách rychle odhoupává pryč. Probudil se ve mně zájem. Nalevo od kostela se vynořil voják s napřaženým bodákem a náměstí ztichlo. Voják šel pomalu, s šedivou helmou na hlavě a ve vysokých botách, celý temný. Za ním, kousek od něho, se objevil druhý. Pak se na druhé straně kostela objevili taky vojáci. Roztáhli se a postupovali vějířovitě kolem kostela. Drželi v rukou pušky s nasazenými bodáky a automaty. Šli tiše, pomalu a pravidelně. Za nima bylo náměstí prázdné. Dav se v tichosti cpal do ulic a do průjezdů domů. Paní Salačová zoufale utíkala na berlách. Pozoroval jsem ji. Její tělo dělalo ohromné rozkmity, jako když se cvičí na bradlech. Namáhala se ze všech sil, ale vojákům nestačila. Na tom místě, co šla, se vějíř zpomalil. Viděl jsem, že voják, který ji žene, je v rozpacích. Bylo to zajímavé. Ted' nevěděl, jestli ji má předejít a nechat si ji v zádech, nebo počkat, až se dobelhá do nějakého průjezdu. Zpomalil krok a celá řada se skoro zastavila. Vějíř na druhé straně náměstí byl už za polovinou. Za vojáky šlo několik důstojníků s revolvery. Slyšel jsem, že něco křičí na lidi, kterým se ještě nepodařilo někam se vecpat. Podíval jsem se zas na paní Salačovou. Už se skoro dostala domů. Měla krámek v jednom domě vlevo na náměstí. Voják s autem šel pomalu za ní a vypadalo to, jako kdyby to byl skaut, konající dobrý skutek, jako kdyby ta flinta patřila jí a on jí ji nesl a doprovázel ji domů. Bylo ticho, jen to řvaní důstojníků na druhém konci náměstí a z dálky vrzání berel paní Salačové. Už byli jen pár kroků od jejího krámku. Udělala ještě tři výkyvy a zmizela v něm. Voják se otočil a pustil se rychle podél řady domů k ústí ulice. Za ním šel důstojník s rukavicema na rukou a s napřaženým revolverem. Oba postupující útvary už obešly kostel a spojily se v jedinou řadu. Její křídla zůstala stát u ústí ulic a prostředek se roztahoval po rychle se vyprazdňujícím náměstí. Poslední zbytky davu prchaly kolem mě za poštu do starého ghetta a mačkaly se do dveří radnice. Bylo ticho. Náměstí za vojáky se úplně vyprázdnilo. Zřejmě se vyrojili z nouzového lazaretu za kostelem, kde byla ubytovaná část

kostecké posádky. Asi už je naštvaly radovánky davu na náměstí. Aspoň důstojníky. Nezdálo se mi, že by vojáci měli zájem o něco jiného, než jak utýct před Rusama. Aspoň v posledních dnech. Prchali všichni ostošest. Ale důstojníci byli nahuštění. Disciplína až do konce. Ať je to sebeblbější, ale až do konce. A vojáci poslouchali. Tím byli nahuštěni zas oni. Na vyprázdněné polovině náměstí se objevily další hloučky vojáků. Blížili se v mrtvolném tichu. Byli tmaví a frontoví, přes prsa se jim houpaly tašky s náboji a v botách měli zastrčené handgranáty.

„Danny!“ řekla Irena úzkostlivě. Poznal jsem hned, že má strach.

„Copak?“ řekl jsem, aniž jsem se obrátil.

„Danny, pod’ dovnitř!“

„Ale počkej.“

„Danny, pod’ dovnitř, prosím tě. S nima nejsou žádný žerty.“

„Neboj se.“

„Nehloupni, Danny.“

„Ale neboj se, Ireno. Když budu stát tady, tak si mě ani nevšimnou.“

„Ne, Danny, pod dovnitř.“

„Ale neboj se.“

„Danny, prosím tě, nehloupni.“

Obrátil jsem se pomalu a podíval jsem se jí do očí. Měla opravdu strach. A o mě. Viděl jsem, že ho má, ale to byla věc, kterou jsem zas já nechápal. Neměl jsem nikdy o nikoho strach, jenom někdy o sebe samého. Tenhle pocit jsem neznal. Nechápal jsem, jak může někomu záležet na někom druhém. Na tom, jestli se někomu druhému něco stane, myslím. Když byli druzí v trapné situaci, bylo mně trapně taky, ale bát se o ně, to jsem neznal. K čemu se taky bát. Nic se přece nemůže stát, kromě toho, co se stane mně samému. A všechno ostatní se snese. Cítil jsem se úplně sám. Já bych se o Irenu nebál. Co Irena. Stejně jsem ji nemiloval. Anebo spíš miloval jsem ji z nedostatku lepšího zboží. V tomhle oboru byl chronický nedostatek

lepšího zboží. Tak proto jsem miloval Irenu. Nemilovala mě a já ji miloval a mně na tom nezáleželo. Podíval jsem se jí do očí.

„Bojíš se?“

„Danny, nezahrávej si, prosím tě!“

„Bojíš se?“

Podívala se mi přes hlavu a měla v očích strach.

„Danny, pod' dovnitř, to není legrace!“

„Bojíš se?“

„No ano.“

„O mě?“

„Dyť víš, Danny, prosím tě.“

„Ale nemiluješ mě?“

„Danny, prosím tě, pod' dovnitř.“

„Ale nemiluješ mě, vid'?“ řekl jsem pomalu. Její oči se dívaly uděšeně. Hrál jsem to. Vidiš, Ireno, na ničem mně nezáleží. Ať mě třeba odstřelí, když mě nemiluješ. Ať mě třeba pověsí, vidiš. Díval jsem se na ni upřeně. Najednou jí oči začaly sledovat něco, co bylo už docela blízko za mnou. Cítil jsem, že za mnou něco je. A věděl jsem co. Zase jsem měl ten pocit, že mám kulku v zádech. Ale taky ten pocit, že jsem to skvěle zahrál před Irenou, že se mi povedlo něco velkého. Ireniny oči to s napětím zděšeně sledovaly a ústa se jí pootevřela. Otočil jsem se, opřel jsem se zády o poštu a dal jsem zas ruce do kapes. Zdálo se mi, že se na mě dívá celý svět. Proti mně, už docela blízko, stál voják s automatem namířeným na mě.

„*Also los,*“¹ řekl, ale nehýbal se. Měl širokou hovězí tvář a na bradě šedivé strnisko. Přes rameno měl zavěšenou gasmasku a za uchem mu čouhala šedivá hlavice pancrfaustu. Byl to nějaký starší tatík. V každé botě měl po jednom handgranátu a nevěděl, co má dělat. Zazubil jsem se naň přátelsky a drze. Přistoupil až ke mně. V očích měl strach a rozpaky. Měl strach. Měl strach z toho, co bude možná

---

1 Tak do toho. *Pozn. red.*

už dnes nebo za pár dní. Ale taky měl strach z důstojníků, co šli za ním. Přistoupil až těsně ke mně a řekl důvěrným hlasem:

„*Schauen Sie, es hat doch keinen Zweck. Gehen Sie weg, bitte.*“²

Najednou mně ho bylo líto. Měl ke mně takovou důvěru. Kdyby na mě řval, nevím, ale že měl ke mně takovou důvěru, nemohl jsem ho zklamat.

„Olrajt,“ řekl jsem a vytáhl jsem ruce z kapes. Stál přede mnou a čekal. Zapnul jsem si sako s lokty od těla a chtěl jsem pomalu zahrnout za roh.

„Tak ahoj, Ireno, já hned přídu,“ řekl jsem Ireně a odlepil jsem se ode zdi. Ale jak jsem se otočil směrem k ústí ulice, která vedla kolem pošty z náměstí, narazil jsem na jiného vojáka. Spatřil jsem stužku od eisenkrajcu v knoflíkové dírci. Byl to důstojník. Zvedl jsem hlavu a podíval jsem se mu do očí. Měl úzké, chladné, germánské oči. Neměl jsem z něho člověčí pocit.

„*Was ist hier los?*“³ řekl nebezpečně. „*Haben Sie nicht gehört?*“⁴

To mě naštválo. Pocítil jsem, že těmhle je odzvoníno. Vůbec jsem nepocítil strach nebo něco takového. Bylo to jen to. Finále. Ušklíbl jsem se.

„Šatap!“⁵ řekl jsem a přimhouřil jsem oči. Nechtěl jsem to říct anglicky, aby držel hubu, to mi vyklouzlo z huby nějak samo. Zvláštní. Na všechno německé řvaní jsem reagoval vždycky anglicky. Už v továrně, jenže potichu. Ted’ mi to vyjelo nahlas.

„*Was?*“⁶ zařval oficír.

„Šatap,“ řekl jsem docela logicky. Stál jsem proti němu s rukama zase v kapsách.

---

2 Poslouchejte, tohle nemá cenu. Jděte si po svých. *Pozn. red.*

3 Co se to tady děje? *Pozn. red.*

4 Neslyšel jste? *Pozn. red.*

5 Co? *Pozn. red.*

6 Shut up – Sklapněte. *Pozn. red.*

„*Na warte, du Schwein, du!*”⁷ zařval oficír a chytil mě levačkou za kabát na prsou. V pravé ruce držel revolver. Uchopil jsem ho za ruku. Škubl se mnou ke straně. Měl zatraceně sílu. Chtěl jsem se vzepřít, ale ujely mi nohy. Škubl se mnou na druhou stranu a zase zpátky. Bylo to blbé, sakra. Musel jsem vypadat blbě. A Irena se koukala. Sakra, bylo to blbé. Vzepřel jsem se znova pevně nohama, ale musel jsem je široce roztáhnout a pokrčit je v kolenech. To vypadalo směšně a bylo to blbé před Irenou. Důstojník se mnou prudce smýkl a pustil mě. Ztratil jsem rovnováhu a upadl jsem. Cítil jsem, jak červenám. Ó bože! Ó sakra! To bylo blbé. Byl jsem shozen. Dopadli mě. Chytili mě. Jako když chytne hlídač chlapečka na hruškách. Tohle nebylo příjemné. Sakra, tohle nebylo příjemné. Hořel jsem hanbou. Napadlo mi, abych se sebral a skočil na toho oficíra, ale hned jsem toho nápadu nechal. Chlap byl moc silný. Shodil by mě znova. Třeba by se mnou zamával a byla by to ještě větší ostuda. Ach, to bylo blbé! Podíval jsem se vzhůru. Oficír stál nade mnou a šermoval mně před očima revolverem.

„*Aufstehen!*”⁸ poručil ledově. Rozhodl jsem se, že zachráním aspoň zbytek dekoru. Sebral jsem se pomalu ze země, a jak jsem vstával, pomalu jsem si oprašoval sako. Cítil jsem, že se nepříjemný dojem zase smazává. Že teď už vypadám zas slušně. Ve filmech dostával do nosu taky vždycky nejdřív hrdina. Pomalu jsem se narovnal. Oficír na mě hleděl se studenou nenávistí v očích. Pozvedl trochu hlaveň revolveru a řekl:

„*Hände hoch! Schnell!*”⁹

Tohle jsem udělat mohl. To bylo chicagské. Viděl jsem sám sebe jako v gangsterském filmu. Dobře že jsem měl na sobě prima sako. Ušklíbl jsem se a zvedl jsem zvolna ruce nad hlavu. Jen pomalu.

---

7 Jen počkej, ty prase! Pozn. red.

8 Vstát! Pozn. red.

9 Ruce vzhůru! Rychle! Pozn. red.

A ne moc vysoko. Pokrčil jsem ruce v loktech a zvedl jsem dlaně, takže jsem je měl asi tak vysoko jako uši. A hodně pomalu. Stál jsem mírně rozkročen a hleděl jsem na důstojníka. Připadal jsem si jako Al Capone. Na náměstí to vypadalo jako po přestřelce s policií na Bloody Comeru. A teď mě povevou G-mani. Díval jsem se tomu oficirovi upřeně do očí. Vydržel ten pohled, ale zdálo se mi, že zuřivost z něj už vyprchala. Ovšem, byl sice řádně nahuštěn disciplínou, ale přece jen – Hitler byl po smrti a Rusáci pár kilometrů odsud. Zdálo se mi, že na mě hledí znechuceně. Naplnil jsem úsměv posměchem. Oficír se ode mě odvrátil. Za ním stáli dva chlapi s automatama.

„*Haftnehmen!*“¹⁰ řekl oficír. Chlapi přistoupili ke mně, z každé strany jeden. Otočil jsem se.

„*Los! Gemma!*“ řekl jeden. Vykročili jsme. Obrátil jsem se, abych spatřil Irenu. Stála v okně a jednu ruku si držela zatátou na puse. Ušklíbl jsem se na ni a zavřel jsem pravé oko.

„Danny!“ vykřikla hystericky.

„Neboj se,“ zavolal jsem na ni.

„*Los, los!*“¹¹ řekl chlap vedle mě a chytil mě za ruku. Pokusil jsem se otočit ještě jednou za Irenou, ale chlap mnou smýkl stranou. Z druhé strany mě popadl ten druhý.

„*Lasn zý mich lós. Ich verde alajn gén,*“¹² řekl jsem.

„*Na gut,*“¹³ řekl chlap vlevo ode mě a pustil mě. Podíval jsem se na něj a viděl jsem, že je to ten, co mě prve oslovil.

„*Machen Sie keine Dummheiten, es hat doch keinen Zweck,*“¹⁴ řekl mi znova důvěrně.

---

10   Zatknout! *Pozn. red.*

11   Jdeme, jdeme. *Pozn. red.*

12   Lassen Sie mich los. Ich werde allein gehen – Nechte mě. Půjdu sám. *Pozn. red.*

13   Dobře. *Pozn. red.*

14   Nedělejte hlouposti, nemá to smysl. *Pozn. red.*

„Oukej,“ řekl jsem a vykročil jsem klidně mezi nima. Vedli mě ke kostelu. Před vchodem na kůr stálo několik vojáků a s nima nějaký civilista. Přišli jsme blíž. Poznal jsem ho. Byl to holič Leneček. Taky vlastenec. Tak jeho taky chytli. Měl obličej mrtvolně bledý a tvářil se vážně. Ušklíbl jsem se na něj. Usmál se chmurně a hned zas zvažněl. Moji vojáci mě postavili vedle něho.

„Co ste proved?“ zeptal jsem se ho tiše.

„Dal jsem jednomu skopčákovi do tlamy. A vy?“

„No, já tak podobně.“

Zmlkli jsme. Stáli jsme vedle kostela a slunce na nás svítilo. Kostel měl pěknou masivní žlutou a oprýskanou stěnu. Sakra, napadlo mi. K té by nás mohli postavit! Ale když jsem se podíval na Lenečka, nezdálo se mi to možné. Nedovedl jsem si ho představit klesat k zemi. Blbost. A sebe taky ne. Blbost. Zavřou nás a za pár dní nás pustí. Ale to by bylo hloupé, teď sedět. Pohlédl jsem za oficíry. Radili se o něčem. Leneček stál nehybně a s bílou tváří. Důstojníci skončili poradu a zadívali se na nás. Srdce se mi vecpalo do krku. Teď nás postaví ke zdi. Sakra! Najednou jsem dostal strach. To ne, sakra, tohle ne! Doopravdy, to ne! Jeden z oficírů něco povelal a vojáci se seřadili. Dva nás vzali mezi sebe. Ach bože! Ach sakra! Už nás vedou. Leneček ještě víc zbledl. Vykročili jsme. Ach bože. Ach bože. Ach já. To bylo blbě. Šli jsme rázným vojenským krokem z náměstí. Ani efektně pomalu se jít nedalo. Musel jsem pochodovat jako na nějaké hasičské defilérce. Sakra. Na smrt se mělo jít alespoň s elegancí. Zabočili jsme do ulice k sokolovně. Ano. Vedou nás do gymnázia. Tam je posádka. A na dvoře nás odstřelí. Ach sakra. Ulice byla prázdná. Naše kroky se rytmicky rozléhaly. Ve vchodech domů byli nacpaní lidé. Bylo na nich vidět, že mají strach. Šli jsme kolem nich. Pohlédl jsem na ně, příkrčené a podělané, a musel jsem se zas ušklíbnout. Blbci. Nic se jim neděje, a jsou celí podělaní. A nás tady vedou na popravu. Přejel mě mráz. Vtom jsem spatřil Lucii. Vystrkovala hlavu z Mánesovic kšeftu. Uviděla mě. Viděl jsem, jak ji to překvapilo a jak

se jí v tváři objevil údiv. To bylo dobré. Strčil jsem zas jednu ruku do kapsy, protože jsem věděl, že mi to na saku dělá pěkné záhyby, a usmál jsem se na Lucii. Tu jsem si všiml, že za ní se dívá Harýk. A nad Harýkovou hlavou jsem spatřil obličej Pedro Geršvína. Stály nad sebou, ty tři hlavy, a dívaly se na mě a nevěděly, co mají říct. Zazubil jsem se a pokynul jsem jim hlavou. Čuměly na mě tupě. Pak jsme je přešli. Leneček šel vedle mě se vztyčenou hlavou. Až trochu moc vztyčenou. Jako kdyby měl strnutí šíje. Ale jinak šel dobře. Šli jsme rychle úzkou ulicí a kolem Minaříkova knihkupectví a kolem občanské záložny a kolem tiskárny. Všichni se na nás dívali. A kolem sokolovny. Dívali se na nás všichni známí. Byli jsme národní hrdinové. Vykračovali jsme si a všichni nás znali a kolem nás tiší Němci v uválených uniformách a ověšení zbraněma. Za viaduktem se objevil Svatý Matěj a za ním velká žlutá budova gymnázia. Tam mně zas srdce spadlo do žaludku a pak vyběhlo rychle až do krku. Ach, měl jsem z toho strach. Ach bože, sakra, bylo to děsně blbé. To se mi zrovna nechtělo, teď umřít. Ani za vlast ne. Vlast se teď už bez mého života obešla, ale já se bez něj neobešel. Ach, bylo to blbé. A teď by si to Irena třeba rozmyslela. Třeba by teď Zdeňka nechala a vzala by si třeba mě. Ach, bylo by to blbé, teď zhebnout. Bože, to by bylo blbé. Šli jsme kolem papírníka Welcla k viaduktu. Gymnázium se blížilo. Rozhlížel jsem se zoufale kolem. Nikde nikdo. Nikde nic. Ale vtom se mi srdce najednou začlo házet v prsou. Zpod viaduktu zahnul proti nám Přema. Měl kapsy něčím nadité a hned mě spatřil a zůstal stát. Za ním se objevil Jerry a Vašek Vostálů a skupinka ostatních. Viděl jsem, že Přema hned pochopil celou situaci. Jen se na mě podíval a já na něj. Stačil jen jeden pohled. Pak se rychle otočil a řekl něco klukům. Přema! Zahnuli jsme kolem viaduktu. Přema čekal. Teď už bylo jasné, že jdeme do gymnázia. Hleděl jsem upřeně na Přemu. Přema na mě kývl a pozdravil mě V-sign. Přema byl skvělý. Pak všichni kluci zahnuli za roh a dali se do klusu. Cestičkou za viaduktem se došlo nejkratší cestou ke

Skočdopolovic skladu. A tam byly bouchačky. To jsem věděl. Mozek mi začal zase pracovat. Počítal jsem, jak dlouho to klukům potrvá, než se dostanou do skladu. A jak dlouho to bude trvat nám, než nás odvedou na dvůr v gymplu a než nás odstřelí. Jestli s náma budou dělat nějakou ceremonii, mohli to kluci stihnout. Ale bylo to odvážené. Ale bylo to skvělé. Tak takhle začne kostelecká revoluce. Kvůli mně vlastně. Ano. Ach, to bylo skvělé. Představoval jsem si to, až přijdou kluci. Ránu. Explozi. Kus gymnázia se zboří. Stojíme u stěny a proti nám řada Němců s puškama a najednou se kus gymnázia zboří, přes plot ze zahrady naskáčí na dvůr kluci s bouchačkama a automatama. Měli automaty. Přema mi říkal, že odzbrojili někde četu Němců. Věřil jsem mu, protože Přema nekecal. Už jsem je viděl, jak vyskakují z kouře a prachu přes plot ředitelovy zahrady a řvou. A Němci zahazují flinty. Nebo ne. Brání se. A my dva se honem rozběhnem od stěny, já skočím na toho oficíra, ten bude teď celý překvapený, a dám mu pěstí do oka a vyrvu mu revolver a vezmem je ze všech stran. Leneček to pak bude vyprávět Ireně, až k němu přijde na ondulaci. Viděl jsem je, jak stojí ve sraženém hloučku a ustupují ke zdi tělocvičny a my do nich pražíme z automatů a oni padají jeden za druhým. A pak jsem viděl Přemu, jak vytahuje z kapsy starý československý vejčitý granát, odjišťuje ho, počítá do tří a pak ho hází a granát se rozprskává zrovna uprostřed toho hloučku, Němci klesají na všechny strany, zbraně jim vypadávají z rukou a my jdeme po dvoře gymnázia, s pistolema a automatama v kouři; a takhle začíná kostelecká revoluce.

Blížili jsme se k bráně gymnázia. Spatřil jsem černožlutý domeček, který stál před ní. Kolem domečku chodil voják s nasazeným bajonetem. Řady oken v průčelí gymnázia se leskly ve slunci a z některých se vykláněli Němci. Zevnitř se nesl tichý šum mnoha hlasů, zrovna jako když se tu ještě učilo. Vždycky o přestávce gympl takhle šuměl. Úplně stejně. Ani se nedalo poznat, že tenhle šum je německý. Zahnuli jsme kolem domu milosrdných sester přímo k bráně školy.

Za zavřenými okny milosrdných sester františkánek se bělaly labutí čepce. Sestřičky se asi křížovaly. To mi připomnělo smrt a začal jsem se zas cítit blbě. Sakra. Sakra. Nad vchodem do gymplu byla čtyři veliká okna gymnaziální auly. Bleskla mi hlavou vzpomínka, jak jsme tam chodívali každou neděli. Bože, třeba přece je Pámbůh. A peklo a nebe a tak. Ach Bože! A nebe plave. Nebe už určitě plave, a jak by neplavalo po tom všem hřešení, co jsem měl na svědomí. Už od primy. V primě jsme seděli v aule na židličkách v první řadě a byli jsme dost zbožní, protože jsme se ještě báli pana profesora náboženství. Ale v sekundě už se začalo hřešit. To jsme postoupili do druhé řady židliček, takže už na nás nebylo od oltáře tak vidět, a taky už jsme se pana profesora tak nebáli a místo modliteb a zpěvu jsme se prali a bavili. Každá mše byl hřích na hřích. A pak v tercii a v třetí řadě. Ach Bože! A v kvartě a tak dál, když už jsme vůbec neseděli dole, ale měli jsme židličky na stupínku vedle varhan. A vymýšleli jsme si neslušné texty na kostelní písně. A naváděli jsme Josku Štola, co hrál na varhany, a on preludoval při proměňování třeba foxtrot z Rose Mary nebo San Francisco a pan profesor náboženství ho za to ještě chválil. Panu profesorovi se tohle preludování tak líbilo, že Josku doporučil regenschorimu do děkanského chrámu, ale když tam Joska poprvé hrál a odvážil se zapreludovat si Rose Mary, regenschori, který ve všední dny hrál v městském baru na housle, to okamžitě poznal, vyhodil Josku vprostřed preludia od varhan a řek to na něj profesorovi. Joska za to dostal dvojku z mravů a dalo mu to hodně odprošování, než mu zas dovolili hrát aspoň v aule. Ach Bože. Tak jsme hřešili. A bylo to tak skvělé, ta minulost, gympl ve vzpomínkách, zabalený do takové příjemné sluneční mlhy. Teď tu stál celý žlutý přede mnou a Němci mě do něj vedli na popravu. Nohy se mi vzpříčily a docela nesmyslně mi napadlo, že dál nepůjdu. Ale šel jsem. Pořád jsem tomu nevěřil, co se děje a jak se to děje. Brána gymplu se blížila. Podíval jsem se na Lenečka. Byl už jako alabastr, ale hlavu držel pořád dost vysoko. Sakra. K čemu ještě dělat hrdinu.

Ale k čemu ho vlastně nedělat. K čemu být podělaný, když už nám stejně není pomoci. Ano. Radši se postavit zpříma proti popravčí četě a eventuelně ještě něco vykřiknout. Ale to ne. To radši ne. To by udělal tak pan policejní prefekt Řimbálník. Ne. Říct si třeba ještě o cigaretu nebo tak. Jenže jsem nekouřil. A až důstojník zvedne šavli nad hlavu, tak se mu ještě ušklíbnout do obličeje. Jestli bude mít nějakou šavli. Zastavili jsme se zrovna pod nápisem u brány. Stálo tam: *Květ citu, světlo rozumu, ó školo, pěstuj, a zasad' kořen povah rozhodných!* Ach Bože. Nebo by bylo lepší vykašlat se na dekorum a padnout na kolena a dělat pokání? Jenže Bůh stejně možná není, tak proč se tak shazovat. To bych nechtěl, takhle se shodit. Zrovna jako jsem se nikdy nedonutil udělat jasný a zřetelný kříž, když jsem šel kolem kostela, jak nám to vždycky nařizoval velebník. Jenom jsem se tak vždycky zaškrábal na čele a pak jsem rychle palcem přešel přes obličej a zaškrábal jsem se zase na prsou. Protože on možná Pámbůh přece jen je. Když to ale není jisté. Sakra, kdyby to bylo jisté, pad bych tady na kolena a určitě bych ho obměkčil. Ale to je to, že to jisté není. Všeho se člověk musí jen bát, Pána Boha, jestli je, a toho shození, jestli není. Oficiři nás obešli a vstoupili do gymnázia. *Los*, řekl jeden z vojáků a my jsme tam vlezli za nima. Řadou oken sem dopadalo světlo a chodba byla čistá a jasná. Zabočili jsme k ředitelně, tam jsme zůstali stát, jen oficiři vešli dovnitř. Dveře za nima zaklaply. Místo staré tabulky na nich teď visel štítek s nápisem KOMMANDANTUR. Podíval jsem se na Lenečka. Chtělo se mi mluvit, abych se ujistil, že to všechno je jen tak.

„Tak co?“ řekl jsem.

„Sme v rejži,“ řekl Leneček.

„Myslíte, že nás vodbouchnou?“

„To si pište, pane Smiřický.“

„Sakra,“ řekl jsem. Najednou to slovo znělo nepříjemně hříšně. Řekl jsem proto radši:

„To je blbý.“

Leneček neřekl nic. Jeho bledost byla už skoro průsvitná. Skopčáci, kteří nás hlídali, stáli mlčky a netečně. Přemýšlel jsem, jestli jim mám něco říct. Ale co? Pohlédl jsem z okna. Dvůr byl jako vždycky, i volejbalová síť visela natažená. Němčící asi hráli volejbal. Bože, tak už je po všem. Tak už – najednou jsem si vzpomněl na závět'. Hned jsem věděl, že to je ono. Instinktivně jsem se jí přidržel. Tak závět' bude. Tak si to přečte, Irena. Že jsem v životě nikoho nemiloval, jenom ji, a že nechci na světě nic, jenom to, aby teď, když čte tyto řádky, věděla, že všechno, co jsem dělal a žil, mělo význam jen proto, že jsem si to všechno nějak spojoval s ní, že jsem žil a umřel jen pro ni a že jsem ji miloval. A že mi bylo všechno jedno, i to, že jsem umíral, protože život neměl smysl, když ona mě nemilovala. Slzy mi vstoupily do očí. Viděl jsem ji, jak půjde za rakví, a pohřeb bude, pane, slavný, protože budu hrdina, a bude to prima pocit – jenže to nebude žádný pocit! Uvědomil jsem si, že jenom teď je to pocit, ale potom to nebude, až bude po mně. Br. To ne. K čertu s Irenou. Závět' byla dobrá, když jsem ji psal, ale rači ať není. K čertu se závětí. Rači zůstat naživu bez Ireny. Ať se jde bodnout, Irena. Nechtělo se mi umřít. Ať umře Irena místo mě. Bude to lepší, když půjdu na fúnus já jí. To budou taky pocity. A to budou pocity. Jak jsem smutný a zdrcený a ušlechtilý a opuštěný. Sakra. Tisíckrát rači být opuštěný než vůbec nebýt. Jistě. Ale vojáci s flintama stáli kolem mě a bylo to blbé. Vzpomněl jsem si zas na Přemu, jestli to stihne. Bože, dej, aby to stihnul! Bože, dej, aby přišel včas! Bože, prosím Tě, prosím Tě, Bože, dej, aby Přema přišel včas!

Vtom se otevřely dveře a v nich se objevil pan doktor Šabata. Hrdlo se mi sevřelo blahem. Hned jsem zapomněl na Přemu. Doktor Šabata byl v černých šatech a na nose měl cvikr. Doktor Šabata. To bylo skvělé. Okamžitě jsem se cítil v bezpečí. A já to věděl. Samozřejmě. Nemohou nás odstřelit. To všechno byla blbost. Věděl jsem to od začátku. Teď, když tu je doktor Šabata, tak nás nemůžou odstřelit. Doktor Šabata se na mě smutně podíval a řekl:

„Pane Smiřický, prosím vás, co jste dělal?“

„Ale nic, pane doktore. Byl jsem na náměstí a sebrali mě,“ řekl jsem nevinně. Teď už bylo zas všechno v pořádku.

„Vy jste provokoval, že ano? A víte přece, jaká je situace. Já jsem myslel, že aspoň na vás, na studenty, se mohu spolehnout, že budete mít rozum.“

„Ale já sem opravdu nic nedělal, pane doktore.“

„Podívejte se, pane Smiřický. My tady vyjednáváme s velitelem o vyklizení města, aby nebyly zbytečné škody, a vy studenti nám to takhle ztěžujete.“

„Pane doktore, já opravdu lituju. Já sem opravdu nechtěl –“

„No dobrá, já vám věřím. Pan Kuelpe mi slíbil, že vás propustí, ale musel jsem se mu zavázat čestným slovem, že obyvatelstvo nechá vojsko odejít v klidu a se zbraní.“

Vzpomněl jsem si na Přemu. Sakra! Tak asi čestné slovo pana doktora Šabaty nebude k ničemu. Sakra. Aby už jsme byli venku. Rychle jsem řekl:

„Děkuju vám, pane doktore.“

„Nemáte zač,“ řekl doktor Šabata. „Ale řekněte prosím svým přátelům, aby nedělali nic nerozvážného. Všechno bude zorganizováno, jen trpělivost.“

„Ano,“ řekl jsem. Z ředitelny vykoukl pan továrník Kaldoun. Kosteletčí vůdcové vyjednávali. Věděl jsem to. Já to věděl, že revoluce je v dobrých rukou. Doktor Šabata mi podal ruku. Stiskl jsem mu ji a řekl jsem:

„Děkuji vám, pane doktore.“

Usmál se služebně.

„Prosím. Jsem rád, že jsem vám mohl pomoci. Pozdravujte pana otce.“

„Ano, děkuji,“ řekl jsem.

„Na shledanou.“

„Na shledanou.“

Otočil jsem se. Holič Leneček se ke mně připojil. Lenečkovi nepodal ruku, doktor Šabata. Jenže Leneček o to nestál. Všiml jsem si, že už není bledý. Šli jsme rychle ke schodišti a seběhli jsme dolů k bráně. Měl jsem to za sebou, a teď jsem mohl zas začít žít. A tohle bude Ireně určitě imponovat. A třeba se bude střílet. Zase se mi najednou zachtělo střílet. Ted', když už se nebude střílet do mě u zdi, teď už se mi zase zachtělo střílet. Zuřivě se mi zachtělo střílet. Seběhl jsem ze schodů před gymnázium a octl jsem se v plném slunci. Počkal jsem na Lenečka.

„Dete do města?“ zeptal jsem se ho.

„Ne, já musím domu. Stará bude už stejně celá posraná. Už jí to jistě řekli.“

„No – já pudu do města,“ řekl jsem.

„Tak buďte zdrav, pane Smiřický, služebník,“ řekl Leneček.

„Tak na shledanou,“ řekl jsem s úsměvem a podal jsem mu ruku. Stiskl mi ji a dlaň měl ještě vlhkou strachem.

Vykročil jsem do Hradební ulice směrem ke Skočdopolovic skladu. Jakmile jsem zabočil za roh, hned jsem je spatřil, a vypadali nádherně. Vahař nesl prapor, kolem něj byli srazeni ostatní a Přema v čele. Přema držel v ruce prima naleštěný a naolejovaný německý automat, přes kabát měl kolem pasu kožený pásek a na něm několik tašek se zásobníky. Z obou kapes mu čouhaly dřevěné rukojeti handgranátu. Zvedl jsem ruku a pokynul jsem jim. Kluci se zarazili a zvolnili tempo.

„Co je?“ zavolal Přema.

„Pustili nás,“ řekl jsem a šel jsem rychle k nim. Vahař opřel žerd' praporu o zem. Kluci se zastavili a cvakli puškama o dláždění. Byli slušně vyzbrojeni. Perlík měl dva pancrfausty a Jerry růženec handgranátů kolem krku. Viděl jsem Procházku a Vaška Vostálového a Bendu a Kočandrleho. Benda a Vašek měli automaty a Kočandrle s Procházkou opakováčky.

„Díky, páni,“ řekl jsem.

„Tak voni vás pustili,“ řekl Přema skoro zklamaně.
 „Jo. Totiž doktor Šabata nás z toho dostal.“
 „Šabata tam byl?“
 „Jo. Se starým Kaldounem. A možná že jich tam bylo víc.“
 „To tam šli za váma?“
 „Ne. Byli tam, už když sme tam přišli.“
 „A co tam dělali?“
 „Asi vyjednávali s Němcema.“
 „A co, nevíš?“
 „Doktor Šabata říkal, že volnej vodchod vojska.“
 „Himl,“ řekl Přema. Naštvalo ho to. „Co ty poserové blbnou.“
 „Páni sou opatrný. To se dalo čekat,“ řekl Perlík.
 „Co budem dělat?“ řekl Benda.
 „Pudem na ně?“ řekl Vahař krvelačně.
 „Já myslim, že ted’ to nemá cenu, chlapi,“ řekl jsem. „Díky, že ste mi chtěli pomoct, ale ted’ by to bylo moc velký riziko.“
 „A kdy chtěj Němci vodtáhnout? Neříkal Šabata?“ řekl Přema.
 „Ne. To neříkal.“
 „Dybysme věděli, kdy chtěji vodtáhnout, tak bysme si na ně mohli počkat na Homoli.“
 „Nojo, ale dyž nevíme,“ řekl Benda.
 „To je jednoduchý,“ řekl Vahař. „Budem je hlídat, ne?“
 „Nic jinýho nám nezbyde,“ řekl Přema. „A nevíš, co eště vyjednávali?“
 „Nevim. Ale – to víte, že Šabata a Kaldoun a ty maji nějakou organizaci?“
 Přema se na mě podíval.
 „Víme.“
 Polilo mě horko. Myslel jsem, že jim řeknu novinu, a zatím jsem se říz.
 „Vy ste s nima ve spojení?“ zeptal jsem se.
 „No – sme. Ted’ už se vo tom může mluvit.“

Bylo mi trapně. Věděl jsem, že Přema v něčem je. Ale nikdy mi nic pořádného neřekl a já jsem to z něj nechtěl tahat, když ke mně sám neměl dost důvěry. Ale teď se naskytla příležitost.

„Chlapi, já du s váma. Vemte mě,“ řekl jsem.

Přema se zatvářil vážně:

„Chceš jít?“

„Chci,“ řekl jsem. Přema udělal obličej jako praotec Čech. Byl přece jen naivní. To já měl o revoluci jiné představy než on. Já byl spíš gangster, kdežto on byl povstalec. Ale já potřeboval automat a oni určitě měli. Tohle byla nejpohodlnější cesta, jak ho sehnat. Věděl jsem, že kluci partyzánštili už asi dva měsíce a ve Skočdopolic skladu musel být úplný arzenál. Přema mi podal ruku. Bylo to patetické. Ale ten automat jsem potřeboval. Stiskl jsem mu ruku beze slova.

„Tak dobře,“ řekl Přema. „Budeme potřebovat každého, kdo není baba.“

Začervenal jsem se. Bylo to jako z Malého čtenáře. Ale hned jsem zase zbledl. Konečně, hlavní je, že budu mít automat. Až se bude střílet, nebude se moct pateticky kecat. A pak to bude možná docela prima. I s těmahle klukama v manžestrákách a se strništěm na obličejích. I s touhle povstalečtinou. Povstalečtina měla taky půvab. Zase jsem si představoval kouř, střelbu, Vahaře s práporem v tom kouři. Bylo to dobré.

„Tak zatím to zas složíme, kuci, ne?“ řekl Benda.

„Jo,“ řekl Přema.

„Tak dem?“ řekl Vahař. „Dáme to zas do skladu?“

„Jo,“ řekl Přema. Vahař zvedl prápor a kluci si pověsili flinty na ramena. Jak se otočili, všiml jsem si, že Perlík a Jerry mají na zádech taky pověšené automaty. Měli jich zřejmě nadbytek.

„Poslyš,“ řekl jsem Přemovi. „Jak to vlastně je. Šabata vede všechno, nebo jak?“

„Jo. Šabata to vede,“ řekl Přema.

„A – máte to nějak plánovaný?“

„Totiž, Šabata má dát povel městským rozhlasem.“

„K povstání?“

„Ne. Jenom k mobilizaci.“

„A kdy se má začnout s povstáním?“

„Až dá rozkaz Čemelík.“

„Von je plukovník, jo?“

„Jo.“

Odmlčel jsem se. Pak jsem řekl:

„A – ty si myslíš, že Šabata něco začne?“ Přema pokrčil rameny.

„A vy budete vopravdu čekat, až dostanete rozkaz?“ řekl jsem.

Věděl jsem, že Přema je otráven.

„Nevim,“ řekl. „Začínám vo tom pochybovat.“

„Ty zbraně ste sehnali taky na rozkaz?“

„Ty ne. To bylo na vlastní pěst,“ zasmál se.

„Čeče,“ řekl jsem. „Já myslím, že Šabata se bojí.“

„Taky myslím.“

„Já těm chlapům aspoň nevěřím. Těm záleží jen na tom, aby se z toho dostali se zdravou kůží,“ řekl jsem. Přema chvíli mlčel. Pak řekl:

„Víš, my se přece vodjakživa známe, tak ti můžu věřit, ne?“

„Samo,“ řekl jsem.

„My sme teda napojený na Šabatu. Ale dyby začal blbnout, tak do toho pudem samostatně, rozumíš?“

„Jo.“

„Ponivač já to taky vim, že to sou poserové.“

„A proč ste se vlastně na ně napojovali?“

„Šabata měl spojení s Prahou.“

„A tak.“

„Ale dyž něco začne, tak se na ně vyserem.“

„Samo,“ řekl jsem. „A jak má bejt ta mobilizace?“

„Copak, to by mohlo bejt dobrý. Prostě rozhlasem by se vznámilo, že lidi se maj jít hlásit do pivováru, a tam by se jim rozdělily bouchačky a trochu se to zorganizovalo.“

„A vy se toho taky chcete zúčastnit?“

„Asi jo. Ale jak bysme viděli, že je to nějak blbý, tak dem.“ Zase jsem zmlknul. Potřeboval jsem z Přemy nějak dostat ten automat.

„Poslyš – a budete mít pro mě něco?“

„Co?“

„No, nějakej automat nebo něco takovýho.“

„Jó, bez starosti. My máme zbraně eště ve skladě.“

„A nemáte to pro někoho jinýho?“

„Ne. Ty sme chtěli rozdělit lidem, až to praskne.“

„Tak díky.“

Došli jsme ke skladu. Železná roleta byla do polovic spuštěná a před dveřmi stál pan Skočdopole. Když mě spatřil, zatvářil se udiveně.

„Tak se vám to povedlo, hoši? A jak to, že ste nemuseli střílet?“

„Voni mě pustili. Šabata za nás intervenoval,“ řekl jsem.

„Jo, to je něco jinýho,“ řekl pan Skočdopole. „Teď by to stejně bylo eště trochu brzo.“

Vahař sklonil vlajku a podlezl dovnitř. Kluci lezli za ním, jeden za druhým. Přema zůstal stát se mnou. Pan Skočdopole k nám přistoupil. Měl na levém oku černou pásku. Přišel o to oko na Sibiři jako legionář.

„Tak jen vopatrně a s rozmyslem, hoši,“ řekl. „Hlavně se neukvapovat a všechno si rozmyslet. Ale dyž de do tuhýho, tak se nebát,“

„Počkej,“ řekl Přema. „Něco bych vod tebe potreboval.“

„No?“ řekl jsem.

„Ve dvě mám sraz s kukem Lofovym u Šerpoňovýho zámku. Znáš ho?“

„To je ten zrzavej z Mesršmitky, jo?“

„Jo ten. Dělal v továrně.“

„Jo. Toho znám.“

„Tak podívej. Von mně má přinést hlášení z Černý hory. Moh bys tam jít za mě?“

„Samozřejmě.“

„A řek bys mu, že maj zejtra ráno přijít všichni k nám do skladu, jo?“

„Jo. V kolik?“

„No, asi v osm.“

„Dobře.“

„Tak pudeš tam?“

„Jistě. Máte nějaký heslo?“

„Ne. Jen mu řekneš, že mu to vzkazuju. Von tě přece zná, ne?“

„Jistě.“

„Tak se můžu spolehnout?“

„Samo. A poslyš – s tou bouchačkou můžu počítat?“

„Samozřejmě. Jak bude mobilizace, tak přid' nejdřív k nám do skladu.“

„Díky.“

„Neni zač. A to hlášení mi vod Lofa přines taky do skladu.“

„Ty tady vodpoledne budeš?“

„Jo. Musíme eště čistit zbraně.“

„Tak já přídu. Jinak nic?“

„Ne.“

Podal jsem mu ruku. Stiskl mi ji a řekl:

„Tak nazdar.“

„Nazdar a díky,“ řekl jsem.

„To je dobrý.“

„Sbohem,“ řekl pan Skočdopole.

„Na shledanou,“ řekl jsem a otočil jsem se. Tak automat jsem měl. Ale to s tím Lofem mě otrávil. Jenže se nedalo nic dělat. Něco za něco. Prošel jsem pod viaduktem a zamířil jsem k náměstí. Teprve teď jsem si všiml, že na protějším chodníku stojí lidé a dívají se ke

skladu. A mě si taky prohlíželi. Okamžitě jsem měl dobrý pocit. Škoda že jsem šel s klukama beze zbraně. Ale to možná vypadalo dobře. Jako že jsem někdo přes ně nebo tak. Šel jsem rychle k náměstí a bylo mi dobře a na Lofa jsem přestal myslet. Slunce už nesvítilo, protože obloha se mezitím zatáhla dešťovými mraky. Přiletěly od severu a zakryly slunce a za chvíli byla celá obloha za nima. Zabočil jsem do Židovské ulice. Byla úzká, hrbolatá a liduprázdná. Na několika domech visely vlajky. Pohlédl jsem na hodinky. Už bylo poledne a lidi šli asi na oběd. V tom jim nezabránila ani revoluce. Zahnul jsem za roh a obešel poštu na náměstí. Tam už zas chodili lidi normálně, ale davy zmizely. Vlajky visely z kostela a ze spořitelny a vypadaly jako osmadvacátého října v poledne. Z těch vlajek na mě padla marnost. Skoro se mi zdálo, že ze všech domů voní pečené husy. To je ono. A zaručeně je budou pít. Tak to chodí. Strach, sláva, kutálka, řeči a husaknedlíkzelí. Zas to bude tak. Vůbec nic se v tom všem nezmění. Pár vzrušených dní a pak zase ta kaše, pořád stejná a lepkavá a tahavá. A krkání po obědě. Před chvílí mi bylo dobře a příjemno, a teď jsem byl najednou otráven. Aspoň že mám jazz. Ale ani to v té chvíli nepomohlo. Aspoň pujdem do Prahy, na univerzitu. Nepomohlo to. Sakra. Aspoň Irena! Nic. Bylo mi úplně tupě. Hrůza mě zachvátila. Bylo mi, jako kdybych ochrnl nebo oslepl a už nikdy neměl vidět, vlastně cítit, nic, ani příjemné, ani nepříjemné, jenom tuhle tupou monotónnost života bez výhledu. Honem! Těšit se na něco! Mít z něčeho radost! Milovat něco! Nebo mít na něco vztek! Ale nic. Stál jsem na rohu pošty a necítil jsem nic. Bylo to zoufalé. Najednou už jsem v životě nic před sebou neměl. Aspoň spát. Ale neusnul bych. Nervy jsem měl napjaté. Bože, aspoň něco! Aspoň Irena. Snažil jsem se ji představit, představil jsem si ji, ale nic. Jen tupost. Musel jsem ji vidět ve skutečnosti. Snad mi aspoň to pomůže. Ano. Vidět ji a kecat s ní, aspoň to mi pomůže. Snad aspoň to. Zahnul jsem rychle na poštu a vešel do úřadovny. Bílá skla v přepážkách byla stažena. V místnostech bylo ticho.

Přistoupil jsem k telefonní přepážce a zaklepal jsem. Přepážka se zvedla a za ní seděla ta nosatá odbarvená holka, co se střídala ve službě s Irenou. Irena už tam nebyla.

„Prosim vás, Irena už odešla?“ zeptal jsem se rychle.

Holka se na mě zvědavě podívala a kývla hlavou.

„Děkuji vám,“ řekl jsem a otočil jsem se. Vyběhl jsem rychle z místnosti. Těžká, mosazí pobitá vrata mi dala hodně práce. Bože! Kde je Irena! Kde je něco! Obloha nad náměstím se už úplně zatáhla. Všude studené světlo. Červeň na vlajkách pobledla a několik lidí se táhlo kolem kostela. Kostel! Chytil jsem se těch baňatých věží jako záchranného pásu. Jeho okna v hlubokých výklencích a jeho slepé sluneční hodiny na stěně. Rychle kostel! Rychle něco cítit, něco říkat, aby se to ve mně ozývalo, aby to nebylo tak tupé, aby to ve mně rozezvučelo nějakou rezonanci. Úplně, úplně pustý život. K čemu je Irena. K čemu je jazz. K čemu je všechno. Celý život. Skoro jsem utíkal ke kostelu. Dveře byly pootevřené. Vrazil jsem dovnitř. V před-síni stál stolek s nábožnými brožurkami a pokladničkou. Nalevo byl misijní kříž a napravo starodávná náhrobní deska nějakých pánů. Dostal jsem šílený strach, jestli nejsou zamčeny skleněné dveře do hlavní lodi. Obvykle bývaly. Vzal jsem za ně a byly otevřené. Vstoupil jsem dovnitř a ovanulo mě kostelní chladno. Namočil jsem palec do kroupky a udělal jsem si vlhké kříže na čele a na bradě a na prsou.

Na lavicích sedělo několik stařenek, poměrně hodně jich bylo, víc než obvykle. Okny se vlévalo dovnitř bílé světlo a rozplývalo se v jezírko studeného příšeří. Bože, proč to nemá barevná okna! Ale vyndali je kvůli nebezpečí náletů. Tři okna v gotickém výklenku za hlavním oltářem zrovna mrzla nepříjemným chladem. Bože! Celý kostel byl jasný a čistý. Moc jasný. V tomhle se nedalo nic dělat. V tomhle kostele se nedalo nic cítit. Jak si sakra moh člověk představit Boha v tomhle světle. A já jsem potřeboval něco cítit a rychle. Přelétl jsem očima všechny ty pitomě zrenovované a nablýskané oltáře. U levého oltáře stála cínová křtitelnice, z které jsem byl kdysi

pokřtěn. Vedle ní byl poslední z podpěrných sloupů postranního křídla kůru. Pohlédl jsem tam. To bylo ono! Tam bylo šero! Stál tam nakřivo malý oltářík s Panenkou Marií, před ním viselo červené světýlko a bylo tam šero. Šel jsem tam. Podpatky mi nepěkně cvakaly po podlaze a několik babiček se na mě podívalo. Klekl jsem si na stupně oltáře a pohlédl jsem na Panenku Marii. Tahle nebyla příliš hezká. Radši jsem přivřel oči a představil jsem si v duchu tu svoji. Ta měla červené rty a zelené oči. Jako Irena. Vlastně byla úplně jako Irena. Zdrávas, Královno, matko milosrdenství, živote sladkosti, začal jsem. Cítil jsem, že mě Panenka Maria poslouchá. A poslouchala mě. Naděje naše, k Tobě voláme, vyhnání synové Evy, v tomto slzavém údolí. Panenka Maria mě poslouchala a dívala se na mě. Řekni. Řekni mi něco, škemral jsem. Bože, řekni mi něco. Ať něco cítím. Ale kašlala na mě. Jenom mě poslouchala, a nic. Jenže ona nikdy nic neříkala. Vždycky jen takhle tupě poslouchala, a nic. Obrát k nám své milosrdné oči, zaprosil jsem a už jsem viděl, jak po mně obrací své pěkné oči a jak je to prima, a pocítil jsem vzrušení a měla pootevřenou hezkou rubínovou pusku, bylo to v noci a pak oči trochu přivřela. Možná že si to ještě rozmyslí, a možná že si mě vezme. Nebylo by to špatné si ji vzít. Je to sice konec všeho, plánu a tak, ale z plánů stejně nikdy nic není a tohle je velmi dobré. Velmi příjemně dobré, Bože. Spát s ní a mít ji, ale co se s ní sakra dá dělat kromě toho. Co se sakra s Irenou dá dělat jiného. Mluvit se s ní nedá, jenom kecat, a to by mě otráвило, pořád. Houby. Rači ať si to nerozmyslí. Rači ať oblaží Zdeňka. Bodeť, lepší je to bez ní. A co. V Praze jich třeba bude, Iren. Houby Irena. Je dost dobrá, ale právě tak z nouze. Pohlédl jsem na oltář a uvědomil jsem si, že jsem se chtěl pomodlit. Otče náš, začal jsem, ale vlastně proč jsem se chtěl modlit? Aha, kvůli pocitům. Ale už jsem je měl. Už se nemusím modlit. Už mám pocity. Irena a ty jiné Ireny v Praze. A budu je okouzlovat saxofonem. Saxofon je nejsexuálnější nástroj. Sexofon. Úplná vábnička na holky. Chtěl jsem honem skončit modlitbu a jít ven,

protože všechno už bylo zas v pořádku, ale musel jsem se nejdřív něco pomodlit. Aspoň otčenáš a zdrávas. Třeba to Pámbůh chce, aby nás modlení otravovalo a aby tok vyzkoušel, jestli jsme ochotni pro něj něco udělat. Pustil jsem se do otčenáše, ale nemohl jsem se ho domodlit. Pořád se mi do něj pletla Irena a saxofon a Praha a bary a ty dívky a pak revoluce a Přema a automaty a že mám jít odpoledne za Lofem a nemohl jsem se to domodlit. Konečně jsem se tak soustředil, až mě to bolelo, a odmodlil jsem to. Oddychl jsem si a honem jsem udělal kříž a měl jsem trochu výčitky svědomí, ale hned jsem je ztratil, sotva jsem se octnul venku před kostelem. Na čele mě ještě studil kříž a cítil jsem, že tam mám kapku vody. Honem jsem ji utřel, aby to někdo neviděl, a pustil jsem se kolem kostela domů. Na ulici bylo jen málo lidí a nepotkal jsem nikoho ze známých. Stoupal jsem pomalu vzhůru. Vzpomněl jsem si, jak mě vedli. Doufal jsem, že se to maminka nedozvěděla. Snad ne. Nebylo by to dobré, kdyby se to dozvěděla. Měla vysoký krevní tlak a byla nervózní. Odemkl jsem dveře a vešel jsem do bytu. Čekal jsem, co bude. Ale otec s maminkou seděli v pokoji u stolu.

„Dobrý den,“ řekl jsem.

„Nazdar,“ řekl otec. „Tak co se děje venku?“

„Nic. Doktor Šabata vyjednává s Němcema.“

„Bože, dej, abysme to všechno ve zdraví přežili,“ řekla maminka. Nevěděla nic. Bylo to dobré.

„Ale jistě, mami. Neboj se,“ řekl jsem a posadil jsem se ke stolu. Maminka vstala, vzala hrnec s polívkou a nalila mi aluminiovou naběračkou do talíře. Byla to hovězí polívka.

„Dopoledne sme začerňovali nápisy,“ řekl jsem, aby nebylo ticho.

„Slyšel jsem. A co se, prosím tě, dělo na náměstí?“ řekl otec. „Nic. Jenom ho Němci vyklidili a vodešli.“

„Tys to viděl?“

„Jo,“ řekl jsem. Pak jsem rychle řekl, abych odvedl řeč od toho, co se dělo na náměstí:

„Poslyš, tati, co je s Vladykou?“

Otec se zašklebil.

„No, zatím nic. Ráno jsme mu oznámili, aby šel domů a vyčkal na další rozhodnutí.“

„Já ho viděl před bankou. Měl na klopě kokardu jako benátská noc.“

„Jo? No to víš, ten teď bude vlastenec.“

„A skřípneš ho?“

„Inu, měl bych. Ale to až jak se dohodnou kolegové v bance,“ řekl otec.

Otec byl měkkýš a dobrák. Znal jsem ho.

„Teda toho byste měli skřipnout,“ řekl jsem. Polívka mi chutnala. Dojedl jsem ji až do konce.

„A co dále?“ řekl otec.

„Svíčková,“ řekla maminka.

„Z koně?“

„To víš. Dnes se jinýho nic nedostane.“

„No dyť nic neříkám. Z koně je svíčková ještě lepší, než dyž je pravá.“

Maminka odešla do kuchyně. Vzal jsem do ruky knížku, která ležela na rádiu. Mořský chléb od Willibalda Yöringa. Otevřel jsem ji a pojal mě hnus. Ten Yöring se zajímal o život norských rybářů. Já jsem se nezajímal o život norských rybářů. Položil jsem knihu zpátky. Knihy byly hnusné, většinou. Lepší byly desky. Já jsem se zajímal o jídlo. O život taky, ale o svůj. Maminka se objevila ve dveřích, nesla kastrol na dřevěném podnose a postavila ho na stůl. Otec zvedl opatrně pokličku a řekl:

„Á!“

Potom si nandal pořádný kus na talíř a polil celý talíř omáčkou. Do ní utopil šest knedlíků. Otec byl dobrý. Měl jsem ho rád. Otec byl dobrý proto, poněvadž ze sebe nedělal, co nebyl. Proto jsem ho měl rád. Všim jsem si už dávno, že čím člověk žije, to se stává

nejnápadnějším rysem jeho anatomie a fyziognomie. Je to úplně podle Darwina, nebo kdo to řek, nebo snad Spencera, o té adaptaci a o růstu vlastností cvikem. Nic není legračnější než duchovní intelektuálové s velkou hubou. U těch je na první pohled vidět, co si cvičí, jestli mozek, nebo žaludek. Ale otec nic nepředstíral, otec měl hubu nádhernou, tváře jako vaky, a když jedl – a měl přitom vždycky sevřená ústa –, bylo slyšet, jak se mu v té ohromné hubě všechno mele a drtí a praská a mísí, když, poněvadž měl hubu zavřenou, přitom vůbec nemlaskal. A jinak byl otec veselý a šprýmovný a dovedl vyprávět děsné vtipy a taky je pořád vyprávěl, a co bylo zvláštní, vždycky měl hrozný úspěch. Mně ty vtipy připadaly uhozené, ale lidem asi ne. Dřív jsem si o něm myslel, že ho nedokáže nic dojmout, ale když umřela tetička Máňa, brečel otec celý den a zalykal se při mluvení jako dítě. Ano, otec byl dobrý a měl jsem ho rád. On mi sice nerozuměl, ale to mi bylo jedno, hlavně že mi dával prachy a všechno mi dovolil. A to on ano. Nandal jsem si maso a knedlíky a omáčku a snědl jsem to v několika minutách. Bylo to moc dobré. Vůbec jsem se nedivil, že jsou lidi, kteří žijí jen pro tohle. Kdybych to měl pořád a bez velké námahy a kdybych měl lepší zažívání, dovedl bych taky klidně pro to žít. Klidně bych dovedl žít pro to, abych jedl, a to, že jsem jedl proto, abych žil, zavinilo jen to, že se většinou z nouze dělala taková jídla, která nestála za to, aby kvůli nim člověk žil. Proto jsem si musel vyrábět jiné smysly života. Po obědě maminka sklídila ze stolu a otec si šel lehnout do kuchyně na kanape. Vstal jsem od stolu a posadil jsem se do křesla u rádia. Z kuchyně se ozvalo cvačení talířů. Zapnul jsem rádio a zadíval jsem se z okna. Po obědě se příjemně myslelo. Nad městem se srazily chuchvalce mraků a do údolí začal padat déšť. Z okna jsem viděl jen stráně a les a domy, ale lidi ne. Lidi byli ztraceni v ulicích. Rádio se rozehrálo a ozval se zoufalý hlas. Teprve teď jsem si zas vzpomněl, že se vysílá revoluce. Hlas říkal, že se od Benešova blíží ku Praze tanky. Zamrazilo mě. Třeba to bude v Praze šeredné. Třeba Prahu rozflákají. Zachtělo se

mi bitvy. Staroměstská radnice prý hoří, řekl hlasatel. Představil jsem si to z kobylického kopce, tam byl pěkný výhled na Prahu, dost neotřelý, a město vypadalo odtamtud seshora šedě a ploše, jenom komíny a věžičky trčely nahoru, nad tu plochu masu. A teď jsem si představil, jak tam stoupají sloupy kouře k deštivému nebi a vítr je všelijak ohýbá a víří jima, jak planou ohně všude po městě, do dálky až za Vyšehradem, a jak se Praha temní v podvečer, ty ohně jsou jasnější a jasnější a obrovské plameny olizují Muzeum a ty nízké věže a libeňský plynojem a do dálky jsou menší a menší a černé sloupy kouře mávají a točí se ke hvězdám. Byla to zkáza a já seděl v křesle a v žaludku jsem měl divný pocit a v mozku taky. A nebyl tak docela nepříjemný. Tak přece jsme nezůstali bez těchhle efektů. Přece nejsme tak docela zatuchlí. Máme to jako ve Stalingradě, jako v Londýně, jako ve Varšavě. Praha taky hoří. Krkl jsem a hlasatel začal vzrušeně hlásit to o těch tancích česky znějící angličtinou: *Attention, attention! German tanks are approaching to Prague from Benešov. We need air support! Attention Allied Airforce! We need air support!*¹⁵ Znělo to nádherně. Pak to říkal ještě rusky, ale tomu jsem nerozuměl. A viděl jsem masivní typhoony a thunderbolty s kulometama vyčnívajícíma z přední hrany křídel, jak se snášejí v drobném dešti nad benešovskou silnicí a rozdemolovávají německé tanky. Jak tam hoří tygři a panteri a esesmani v kožených helmách rychle vyskakují z příklopů dělových věží, padají do bláta a utíkají do polí a malé zelené spitfiry se do nich střejí v hloubkových náletech. Bylo mi dobře. V pokoji bylo teplo a šero, na pianě byl rozevřený klavírní part Yellow Dog Blues, za oknem bylo po obědě a vlajky splihle visely v dešti. Seděl jsem tak dlouhou chvíli a snil jsem o tom všem a pak zas trochu o Ireně, a najednou udeřily

---

15 Pozor, pozor! Německé tanky se blíží z Benešova do Prahy. Potřebujeme leteckou podporu! Spojenecké letectvo, pozor! Potřebujeme leteckou podporu! Pozn. red.

hodiny příjemným hlasem a bylo půl druhé. Musel jsem za Lofem. Zatěšil jsem se na to. Bylo teď příjemné obléci si gumák, opustit teplý pokoj a jít v drobném dešti za spikleneckým posláním do zámecké aleje, zatímco ostatní budou trávit svoje obědy a čekat, až se to přežene. Jít sám, pane, a připravovat povstání. Odešel jsem do předsíně a oblékl jsem si gumák. Skleněné dveře do kuchyně byly zavřeny. Pak mi najednou napadlo, že bych se měl převlíknout. Měl jsem na sobě dosud svoje nejlepší kvádru a venku pršelo. Bylo by moc škoda ho moc namočit. Svlíkl jsem zase gumák a šel jsem do pokoje. Sundal jsem se sebe hnědé sako a kalhoty a otevřel jsem skříň. Vytáhl jsem z ní svoje všední šaty, tmavomodrý proužkovaný oblek s dvouřádkem, a oblékl jsem se do nich. Nejlepší šaty jsem pečlivě pověsil na ramínka a dal jsem je do skříně. Pak jsem znova odešel do předsíně a otevřel jsem kumbál. Říkalo se tomu vlastně pokojík pro služku, ale služku už jsme dávno neměli. Ale byl to taky opravdu pokojík pro služku. Aspoň nic kromě služby se tam už nevešlo. Bylo to hrozně mrňavé a nemělo to žádná okna, jenom takovou díрку pro vzduch, která vedla na chodbu, takže tam byla skoro úplná tma. Služka se tam musela zbláznit. Bylo to jako temná komora na zámku. Vůbec jsem se nedivil, že naše poslední služka skočila pod v lak. Pane, bydlet v takové díře, to by mě taky k něčemu dohnalo. K sebevraždě sice ne, ale dal bych vejpověď. Jenže tenkrát byla krize. Inu, služka byla prostě v tom a měla to blbě. Otevřel jsem skříňku na boty a vytáhl jsem jedny ze svých horších bot. Zul jsem si svoje prima, strčil jsem do nich kopyta a dal jsem je do skřínky. Pak jsem si obul ty horší a vylezl jsem z kumbálu. U věšáku jsem si oblékl gumák a nasadil jsem si klobouk před zrcadlem. Byl jsem docela hezký před tím zrcadlem. Potom jsem otevřel dveře do kuchyně a řekl jsem:

„Tak sbohem.“

„Kampak půjdeš?“ řekla maminka.

„Asi k Bennovi poslouchat desky“ řekl jsem.

„Jen dej na sebe pozor, Danny. Nikam nechod', ať se ti nic nestane.“

„Neboj se, mami.“

„Poslechni maminku. Snad máš rozum,“ řekl otec z kanape.

„Jistě. Nebojte se. Tak sbohem,“ řekl jsem.

„Sbohem, Danny,“ řekla maminka.

„Nazdar,“ řekl otec.

Zavřel jsem dveře a vyšel jsem na chodbu. Seběhl jsem ze schodů bez nehody. Bába Strnadová asi myla nádobí. Octl jsem se na ulici a zamířil jsem k Šerpoňovu zámku. Po ulicích se už zase trochu rojili okokardovaní a otrikolorovaní občané. Jenže pršelo, tak jich hodně zůstalo doma a jenom se dívali z oken. Ti, co se trousili, byli většinou mladí kluci v gumáčkách, takoví, co jsou vidět na korze každou neděli, a vypadá to, jako by vůbec nechodili na oběd, protože ať člověk vyleze na ulici kdy chce, potká je tam docela určité vždycky. Šel jsem rychle a na hlavu mi padal drobný déšť. Studilo to do tváří a byl to pocit jako na moři. Hned jsem se do toho vpravil. Nebo v okupované Paříži v dešti s důležitýma dokumentama pro Intelligence Service. Déšť mi vlhl tvář a já šel rychle po ulici k náměstí. Bylo skoro prázdné, přešel jsem je, před kostelem jsem smekl klobouk, ale tak, aby to vypadalo, že si ho jen rovnám na hlavě. Zapadl jsem do ulice z náměstí, šel jsem kolem lékárny, zahrnul jsem u občanské záložny vpravo k Šerpoňovu zámku. Brzy jsem ho spatřil. Vypíнал se na malém vršku se záhony růží, které teď ještě nekvetly. Kolem celého pozemku byla vysoká zeď s bodly nahoře a za ní alpínky a kus francouzského parku. Ve zdi byla obrovská mřížová brána, která mně vždycky připadala jako klec v zoologické zahradě, a přihrádka pro vrátného. Toho jsem znal. Měl dva kluky, kteří se mnou chodili do obecné školy. Obýval tu posadu a já mu ji vždycky záviděl kvůli té mříži. Kromě těch dvou kluků měl ještě holku a nedávno malé děcko, ale to umřelo. Od brány vedla široká písková cesta nahoru k zámku a končila před impozantním sloupořadím, které neslo balkón. Za balkónem se matně leskla okna slavnostního sálu. Byl

to moderní zámek. Vystavěli ho v třicátém roce. Vevnitř byly palmy a zimní zahrada a vodotrysk a taneční sál a hudební salón a spousta pokojů a koupelen. Láďa Šerpoňů měl svoje tři pokoje v hořejším poschodí ve věži. Byl odtamtud nádherný výhled na město a daleko za hranice a Láďa měl v pokojích klimpr a gramofon a obrovskou desetilampovku. Chodili jsme sem občas ve válce, hlavně zjara, protože věž byla nahoře plochá a dalo se na ní v noci tancovat, zrovna pod měsíčkem, a protože neměla kolem zábradlí, byl v tom zvláštní půvab, jako kdyby člověk tancoval na konci světa. Láďa Šerpoňů taky miloval Irenu a ta na něj taky kašlala, protože byl obludný jak Habsburk. Měl jsem Láďu rád. Okna zámku byla teď v dešti slepá, leskla se a koukala drze nahoru, na vedlejší kopec, kde trůnil starý zámek. Mezi stromy bylo vidět jenom kus hradby se střílnama, několik oken a věž. Stráž kopce byla strmá, takže jsem zámek viděl v hodně velkém úhlu. Nízko nad špičkou věže rychle letěly šedobílé mraky, ale špička sama stála nehybně.

Děšť houstl a snášel se na stromy v aleji s tichým šumotem. Zvedl jsem límec a nepříjemně mě to zastudilo na krku. Honem jsem ho zase sklopil. Byl jsem vůl, že jsem ho nezvedl, když jsem vylez ven. Teď už se to nedalo udělat. Dal jsem se po cestě podél kamenné zdi Šerpoňova zámku. Pomalu rozmokávala, a pod nohama jsem ucítil bláto. Děšť houstl, až z něho byl liják. Bylo to pitomé. Dostal jsem se do aleje a snažil jsem se jít pod stromy. Ale děšť byl moc prudký a na stromech nebylo ještě moc listů. Podíval jsem se na hodiny. Byly dvě a pět minut. Do tří tady musím počkat. Loudal jsem se pomalu alejí vzhůru. Cítil jsem, jak mi gumák rychle promokává. Sakra. Nový příval deště se na mě spustil a promáčel mi i kalhoty. Voda mi začvachtala ve střevících a studené mokro mně zamrazilo na nohách, až skoro po kolena. Himl! Blbec Lof. Nemůže přijít včas. Táh jsem se pomalu do kopce a bylo mi zima od nohou. Měl jsem vztek. Pokusil jsem se myslet si zas něco s Paříží a s deštěm a s Intelligence Service, ale tenhle děšť byl na to moc prudký, při

něm se nedalo takhle myslet. Bude z toho chřipka. Už jsem cítil, jak z toho bude chřipka, jestli se včas nedostanu do postele. Na cestě přede mnou se objevila jedna ze zámeckých bran. Byla otevřená. Královna wirtemberská se nezabaríkadovala. Nad bránou byl vytesán nějaký znak z pískovce, nějaká rytířská prsa a svazky oštěpů a staré kanóny a hromádky legračních koulí. Pod tím byla deska s latinským nápisem. Něco jako Octavio Piccolomini Anno Domini MDXXXVI nebo tak nějak, nešlo to přečíst a já jsem latinské číslovky stejně neuměl. Prošel jsem bránou a octl jsem se na nádvoří. Ucítil jsem vůni hnoje z koníren. Vlevo tam bylo podloubí a pod ním bylo narovnané dříví na otop. Tam byl kastelánův byt a bydlela tam Ema. Ve věži. Ema byla kyselá. Ale podloubí se mi líbilo. Lof musel přijít z Černé hory alejí z druhé strany skrz zámek. K Šerpoňovu zámku musel jít přes tohle nádvoří a skrz tuhle bránu. Postavil jsem se pod podloubí, kde nepršelo, a pozoroval jsem déšť. Padal hustě na nádvoří, rozstříkoval se na plechovém krytu staré hradby a na střeše koníren a dělal blátivé louže s bublinkama na nádvoří. Bylo mi zima. Lof, blbec, nešel. Podíval jsem se zas na hodinky a bylo půl třetí. Rozhodl jsem se, že počkám jen do třičtvrti na tři. Stejně, s tou jeho pitomou Černou horou. Odtamtud se stejně žádná pomoc nedá čekat. A vůbec to je blbost. Kluci si jen hrajou a jsou pitomí. Byla mi hrozná zima od toho stání v mokrých botách a ve větru a cítil jsem, jak se mi rozžhavějí tváře. To byla vždycky předzvěst chřipky. Blbci. Taký si nemohli ujednat schůzku na nějakém přijatelném místě. Byl bych v tom okamžiku Přemu nakop. A všechny. K čemu sakra potřebujou Lofa. A zrovna Lofa a Černou horu. Vesnic je všude po kopcích nasráno a oni potřebujou zrovna Lofa. Himl. Krucifix. Klel jsem a lomcoval mnou vztek. Nejhorší bylo, že jsem tu musel stát, protože to nešlo odejít. Musel jsem blbě splnit ten blbý slib. Přema si na tohle potrpěl. Sakra. Nemoh jsem s tím praštit. A Přema si zatím sedí v teple ve skladě, je tam elektrická lampa u stropu a pucujou s klukama automaty. A já tu stojím a moknu

v zimě a čekám na Lofa, který stejně nepřijde. Ale čekat jsem musel. Hnusný život. Nic pěkného nemohlo trvat. Vždycky zas a zase se člověk navezl do nějakých nepříjemností, vždycky a vždycky. Bylo mi vztekem až do breku.

Zas jsem se podíval na hodinky. Půl a pět minut. Ještě deset minut. Napadlo mně myslet na Irenu. Tak jsem na ni začal myslet a šlo mně to. Jak teď asi sedí doma v županu a čte. Měla pěkný kostkovaný župan a jednou jsem byl u nich, když se koupala. Její máti mě posadila do fotelu v přijímacím pokoji a nechala mě tam. Jenom z koupelny jsem slyšel šplouchání a šumění sprchy a představoval jsem si Irenu nahou a namydlenou po celém těle, a jak si velikou mořskou houbou omývá ty mydlíčky, jak se jí pěkně nahé tělo leskne vodou a je úplně nahá, jenom na hlavě má červenou koupací čepici, a vzrušil jsem se tím v tom fotelu tak, že jsem musel dát nohu přes nohu, aby to na mně nebylo vidět, kdyby někdo přišel, a díval jsem se na pozlacené hřbety Dějin národu českého a Sebraných spisů Aloisa Jiráska a Ruské anabáze pana rady a na umělé banány a švestky na květinovém stolku u okna, na tučný fíkus a na nějaké zelené svinstvo kolem, na všelijaké obrázky a na Jiráskovu bustu na knihovně a Kramářovu fotografii s podpisem a na veliké žluté ženské torzo od Lebedy, které si Irena koupila v Praze, když ji chytl zájem o výtvarné umění. A potom tenkrát Irena přišla, s vlasy uvázanými v šátku po německém způsobu a v tom tenkém kostkovaném županu, a jak šla, tak se jí župan vpředu rozevíral a bylo jí vidět stehna opálená až bůhvíkam, a když si sedla, tak se jí župan hodně rozevřel, a nechala ho rozevřený právě tak vhodnou chvíli, abych to viděl, ale nemoh si to dlouho prohlížet, a já na to musel koukat jak přibitý a nemohl jsem si pomoci, a pak si ten župan zavřela, přehodila nohu přes nohu a bylo po všem. Myslel jsem na to a bylo to dobré. Zapomněl jsem na déšť a na Lofa. Když jsem to domyslel, podíval jsem se na hodinky a bylo už třičtvrtě pryč. Moh jsem se sebrat, ale přestalo se mi chtít. Jenže stát tu až do tří se mi

zase nechtělo. Bylo to dobré, s Irenou, a třeba si to přece rozmyslí. Ať se s ní nedá o ničem mluvit. Ale je děsně hezká. Děsně hezká. Hezčí než královna wirtemberská. Je pitomá, ale holky jsou všechny pitomé. Holky tu taky nejsou kvůli moudrosti a za všechno v životě musí člověk nějak zaplatit. Tak za to blaho být s Irenou se musí platit taky tím, že to s ní člověka někdy otravuje. Nechtělo se mi ještě jít. Pak jsem dostal nápad. Zachtělo se mi podívat se seshora na město. A tím směrem, co bydlí Irena. Na její dům.

Vykašlal jsem se na Lofa, seskočil jsem ze schůdků verandy a pustil jsem se přes nádvoří v dešti. Úzké střílny zasvítily jedna za druhou, jak jsem šel kolem nich, vešel jsem otevřenou branou do druhého zámeckého nádvoří, kde byla kašna a temno, a po schodech jsem vstoupil na malé kamenné nádvoří. Byl to malý dvorek s loubími na všech stranách a s úpatím hlavní zámecké věže v rohu. Prošel jsem úzkou chodbičkou na západní ochoz. Nebyl tam nikdo. Nepršelo sem, protože vítr vál od severu, a tak střecha, nesená řadou tenkých pískovcových sloupů, chránila ochoz proti dešti. Ze západního ochozu bylo vidět Šerpoňův zámek v hloubce, s jezírkem na ploché střeše čtverhranné věže, a ještě níž pod ním Koletovic vilu, vystavěnou v alpském stylu na umělé navážce. Za ní byl bazén, kde se Lucie v létě koupala a kam jsme se někdy chodili slunit. Trochu vlevo stála sokolovna, bílá v moři oprýskaných domků novosvětské periferie, kolem ní se leskly koleje, vedoucí pod viadukt, za ní stál Svatý Matěj a veliká žlutá budova gymnázia. Nikde nebyl vidět život. Aspoň zatím ne. A Irena seděla a četla ve svém pokojíku s psacím stolem a knihovnou a křeslem. Všechno bude. Pustil jsem se po ochozu a zahrnul jsem za roh. V altánu uprostřed jižního ochozu někdo seděl. Viděl jsem kus klobouku a záda v zeleném hubertusu. Opřel jsem se o kamenné zábradlí a zadíval jsem se na město. To jsem udělal už mnohokrát. Černá hora, stráň, les, nemocnice. Port Arthur, obchodní akáda, soud, pivovar, most. Okresní dům a v něm pod lesem Irenin byt.

Představil jsem si přítmí v něm a křesla a prostřený stůl. A sebe v tom bytě, s břichem, a jak jím. A pak Irenu, jak sedí naproti mně a je hezká a má červenou pusu. Rozhlédl jsem se a znova jsem spatřil tu postavu v altánku. Popadla mě zvědavost, kdo to asi je. Asi to byl nějaký šlechtic. Možná že tam s ním je královna wirtemberská a loučí se s Kostelcem v dešti. Zvedl jsem se a šel jsem pomalu k altánku. Chlap v hubertusu seděl nehnutě. Šel jsem blíž a blíž. Potom jsem ho uviděl. Seděl tam s Irenou a objímali se. Byl to Zdeněk. Byl to Zdeněk s Irenou. Byli k sobě úplně přirostlí a on ji líbal nepohnutě a pořád, celou tu dobu, co jsem se díval. Otočil jsem se a přejel mě mráz. Tak takhle je to ve skutečnosti. Takhle to je. Šel jsem pryč. Takhle je to a všechno snění je v tahu. K čertu se sněním. Tohle je Irena. Takhle to je s Irenou. Nerozmyslí si to. Byl jsem klidný. Byl jsem nešťastný. Zhrzený a jak se to ještě říká. Zachtělo se mi ležet ve tmě v peřinách a užírat se tím. Aby mě co možná nejmíň věcí rozptylovalo, abych nic neviděl a neslyšel a jenom se tím užíral. A jak se líbali. Představil jsem si její vlhkou pusou a sliny v ní a pohyblivý jazyk a vzrušilo mě to. A teď to má on. Já to ještě nikdy s Irenou neměl a nebudu to mít. Jen budu chodit pod jejím oknem a dělat jí přítele. Prošel jsem rychle malým nádvořím, potom kolem kašny do druhého nádvoří, kolem koníren a bránou ven do aleje. Šel jsem rychle a snažil jsem se nemyslet na to moc. Větve stromů v aleji se klátily a do tváře mi dosud padal drobný déšť. Klusal jsem kolem zamřížované brány Šerpoňova zámku. Lof nebyl nikde. Dostal jsem se z aleje na rovnou cestu k občanské záložně. Už jsem chtěl být doma. Ale musel jsem ještě jít do skladu. Houby. Rozhodl jsem se, že tam nepůjdu. Zatelefonoju Přemovi z hostince od Pilařů. Vlezl jsem do hostince. Chodba byla tam tmavá a páchla kuchyní. Kdysi jsem sem chodil každou středu pro dršťkovou polívku, když ještě byla. Paní Pilařová mě vždycky nechala telefonovat. Vešel jsem do lokálu. Vedle výčepního pultu byl telefon. Vzal jsem sluchátko a vytočil jsem Skočdopolovic číslo 123. Když se Přema ozval, řekl jsem mu, že Lof nepřišel.

„Krucí, to je blbý,“ řekl Přema. „A byls u Šerpoňovýho zámku?“
„Byl. Tam sem čekal až do půl třetí a pak sem šel pomalu alej na zámek a zpátky, ale von nepřišel.“

„Tak já nevím. To mu do toho něco vlezlo.“

„Nebo se na to vykašlal.“

„Taky možný.“

Přema se odmlčel. Řekl jsem:

„Poslyš, potřebuješ ještě něco dnes vpoledne?“

„Ne. Proč?“

„Že bych si šel lehnout, víš. Já sem úplně na kůži a rád bych byl zejtra fit.“

„Tak di. Ted' není celkem nic potřebí.“

„A – poslyš –“ řekl jsem.

„Jo?“

„Zejtra ráno se mám stavit u vás, jo?“

„No, stav se.“

„A co, bude tam teda pro mě ten – víš co.“

„Spolehni se.“

„Dobře. Tak já přídu.“

„No dobrý.“

„Tak nazdar.“

„Nazdar.“

Tak. To by bylo. Zavěsil jsem sluchátko. Ted' půjdu domů a do peřin a stáhnou rolety a vykašlu se na všechno. Šel jsem do kuchyně a položil jsem na roh stolu korunu.

„Tak děkuju vám, pani Pilařová,“ řekl jsem a zašklebil jsem se na ni.

„Rádo se stalo. Přid'te zas, mladý pane,“ řekla mi.

Otevřel jsem dveře a vypadl jsem na chodbu. Ve tmě zamňoukala kočka a uviděl jsem její zelené oči světélkovat. Dal jsem se ulic k náměstí. Už vůbec nepršelo. Tváře jsem měl horké a mrazilo mě, ale už to nebylo tak nepříjemné, protože jsem měl na celé

odpoledne zajištěnou postel a měl jsem v sobě Irenu a příjemně. A bolavě. Udělám si horký čaj a vezmu si aspirin a stáhnou roletu. Šel jsem rychle po náměstí. Už zas bylo všude plno lidí. Byla sobota odpoledne a maminky si vyjely s kočárkama. Viděl jsem hezkou paní Jurkovou, která byla sestra Rosti Pittermana, s kočárkem a s manželem. Měla příjemně vykulené oči a kolem nich plno ohnutých hus. Byly udivené a hezké a pitomé. Na Jiráskově třídě už viselo hustě praporů. U Kaldounů visel nemožně dlouhý prapor z vikýře ve střeše až skoro na zem. Nějakých dvacet metrů. Byla to zrůda. Kaldouni byli prostě extra. I s tím nahatým Merkurem z bronzu, kterého měli nad vchodem a který byl jediná taková soukromá socha v celém Kostelci. Šel jsem rychle a nevšímal jsem si lidí. Už jsem chtěl být s Irenou a jenom s Irenou.

Ale když už jsem byl u našeho domu, uslyšel jsem nějaký křik. Zastavil jsem se a podíval jsem se tím směrem. Kolem hotelu Granada, který stál na rohu ulice, utíkalo několik lidí. Z okna Granady se vykláněl pan hoteliér a divoce viklal žerdí praporu, zastrčenou pod oknem do objímky. Vyrval ji ven a rychle stáhl prapor dovnitř. Naproti pan Pitterman zatahoval vlajku do okna. Byl v košili a v kšandách a ručkoval po ocelovém lanku, jen se mu ruce míhaly. Po obou chodnících pádili lidé a cpali se do Pittermanovic pasáže a do Granady. Stál jsem u našeho domu a díval jsem se na to. Ozvalo se bručení motoru a kolem Pittermanova baráku zahnulo do ulice velké osobní auto. Na jeho střeše seděl německý voják s automatem. Jiní dva vojáci seděli na předních blatnících. Nohy jim visely přes poloaerodynamický chladič a měli na nich německé holinky se zastrčenýma handgranátama. Na klíně drželi oba napřažené automaty, každý na jednu stranu. Auto jelo pomalu ulicí. Na stupínku stál důstojník, levačkou se držel otevřeným okýnkem dveří a v pravé měl revolver. Na rukách měl šedivé rukavice. Rozhlížel se kolem po domech. Jak auto pomalu jelo kolem, ze všech domů

rychle mizely vlajky, jedna za druhou. Německý oficír se díval do oken a ukazoval revolverem.

„*Los! Die Fahne weg!*“¹⁶ křičel, když mu někde nestáhli vlajku dost rychle. Ulice před autem se taky vyprazdňovala. Kaldounovic vlajku někdo zatahoval do vikýře, jak nejrychleji mohl. Vypadalo to, jako kdyby vikýř polykal červeno-bílý makarón. Tak. Honem to schovat. Přišli s tím trochu moc brzo. Honem, pryč s tím. Jen nepobouřit Němce. Aby revoluce byla v bezpečí. A byla v bezpečí. Tahle revoluce byla určitě v bezpečí. Docela určitě. Oficír s pistolí v ruce pozoroval se zájmem Kaldounovic vlajku. Auto skoro zastavilo. Díval se, jak vlajka mizí ve vikýři, a mlčel. Vtom se ale někde na fasádě zachytila. Ten, co ji vytahoval, počal s ní prudce škubat, ale držela pevně.

„*Los! los!*“ zařval oficír. Ubožák ve vikýři se pachtil. Doufal jsem, že je to sám pan Kaldoun. V košili a s kšandama a celý tlustý. Jenže asi to byl domovník. Pachtil se marně.

„*Los!*“ zařval oficír, ale vlajka pořád držela. Oficír zvedl pistoli a vystřelil do vikýře. Rána se pekelně rozlehla ulicí a z revolveru se zablesklo. Červeno-bílý makarón začal rychle padat z vikýře. Vypadalo to teď jako plátěný vodopád a bylo to nekonečné. Buď ho trefil, ale spíš se polekal a pustil ho. To spíš. To asi určitě. Doufal jsem, že to je pan Kaldoun. A že se při tom leknutí podělal. Ale když on to nebyl pan Kaldoun, byl to asi jen domovník. Oficír na autě se zasmál a auto se dalo znova do pohybu. Všechny domy byly už bez vlajek a ulice jakoby vymetená. Zdekoval jsem se za dveře a díval jsem se sklem ven. Auto přejelo kolem mě, vojáci na blatnících seděli bez hnutí a tupě. Automaty drželi připravené a měli na sobě lesklé pláště z umělé gumy. Šedivé helmy se leskly od deště a z okrajů kapala voda. Jak jelo auto kolem, všiml jsem si, že ze zadních okének jsou vystrčeny krátké hlavně automatů. Uvnitř

---

16 Honem! Vlajku pryč! Pozn. red.

seděli ještě dva vojáci a vzadu na náhradní pneumatice ještě jeden. Byl na ní široce rozkročen a musel mít z toho jistě nepříjemný pocit. Musel jistě taky cítit kulku v těle jako ráno já. Jenže on už na to byl možná zvyklý. Auto se pomalu odsunulo pryč. Odtrhl jsem se od ulice a šel jsem dovnitř. Došel jsem k bytu a odemkl jsem dveře. Jak jsem se octl v předsíni, vyběhla z kuchyně maminka. Byla postrašená.

„Danny, zaplaťpánbůh! Co já prožila strachu!“

„Proč?“

„Co to bylo? To střelení.“

„To nic. Jeden Němec střelil u Kaldounů po vlajce.“

„A nestalo se nikomu nic?“

„Depak.“

„Zaplaťpánbůh. Kdes byl, Danny? Nemáš chodit ven, když je to takhle.“

„Ale já byl u Šerpoňů. Mami, uděláš mi čaj?“

„Zmok si, vid’?“

„No. Chtěl bych se trochu vypotit.“

„Tak si vlez honem do postele. Ještě z toho nastydeš.“

„A uděláš mi čaj?“

„Hned, už du.“

„Díky,“ řekl jsem a šel jsem do pokoje. Stáhl jsem červenou přikrývku s postele a rozestlal jsem peřiny. Pak jsem si zul boty a šel jsem si je dát uschnout do předsíň. Potom jsem si svlíkl šaty a naházel jsem je na zem. Oblékl jsem si pyžamo a složil jsem šaty na židli. Mít na sobě suché pyžamo byl dobrý pocit. Kalhoty byly úplně promočené. Vjel jsem nohama do bačkor a odnesl jsem kalhoty do kuchyně. Maminka stála u stolu. Na elektrickém vařiči byla čajová konvice. Maminka se na mě otočila.

„Si úplně promočenej, vid’?“

„Nojo.“

„Pověš si kalhoty na šňůru.“

Snažil jsem se na mokrých kalhotách vymačkat puky. Nohavice byly dole úplně sežvaněné. Jak jsem je vzal do ruky, dala se do mě nepříjemná zima.

„To nech, Danny,“ řekla maminka. „Já ti to potom vyžehlím, až to uschne.“

„Tak to mám jen tak hodit na šňůru?“

„Ano.“

Voda v konvici začala syčet. Hodil jsem kalhoty přes šňůru. Drkotala mnou zimnice.

„Běž do postele, Danny. Já ti čaj přinesu,“ řekla maminka. „Díky. Já si ho vezmu sám.“

Maminka slila vodu přes sítko do hrníčku.

„Chceš do něj rum?“ zeptala se.

„Jo, prosím tě.“

Maminka vzala lahvičku s rumem a odměřila dvě lžičky. Měla o mých potřebách pořád ještě miminkovské představy. Potom postavila hrníček na plechový podnos a řekla:

„Nechceš k tomu bábovku?“

„Ne, děkuju, já si vezmu jen aspirin.“

„To si vem a pořádně se přikrej. Mám tě jít ucpat?“

„Ne, já se nebudu potit. Jenom tak lehce.“

„I jen se vypot' pořádně.“

„Ne, mami. To mně tak zle není. Jenom si stáhnou rolety a zdřímnu si.“

„To bude nejlepší. Tak tě nemám jít ucpat?“

„Ne, děkuju,“ řekl jsem a usmál jsem se na ni. Pak jsem vyplul s čajem z kuchyně a vešel jsem do pokoje. Postavil jsem čaj na židli vedle postele, šel jsem ke skříni, otevřel jsem ji a vytáhl jsem tubu s aspirinem. Zavřel jsem skříň a otevřel jsem vnitřní okno. Venku už zase lilo. Bílé pršky zahalovaly řeku lehkou mlhou. Stáhl jsem rolety a zavřel jsem okno. V pokoji bylo teď temno a okno žlutohnědě světélkovalo. Šel jsem ke dveřím a zavřel jsem je. Rozhlédl jsem se.

Čaj, aspirin, stažené rolety, postel. Vlezl jsem do postele a usadil jsem se v ní. Za záda jsem si narovnal dva polštáře na sedění. Vzal jsem tácek s čajem a usrkl jsem z něho. Hodiny na stěně odtloukly čtyři. Usrkl jsem znova čaj. Byl hrozně horký. Chvilku jsem počkal, až vychladl, a pak jsem ho začal pít. Nechal jsem trochu na dně a postavil jsem tácek s hrníčkem na židli. A teď Irena. Upravit jsem si polštáře na ležení a přikryl jsem se až k bradě. Irena. Ale nejdřív modlit. Začal jsem. Pane Bože, prosím tě, a šlo mi to velmi rychle. Rychle jsem přeříkal modlitbu a dnes mi nevadilo, že to nebylo dost zbožné. Neopakoval jsem nic. A teď Irena. Vzpomněl jsem si, jak jsem byl u nich a jak měla na sobě kostkovaný župan a nic pod ním. Na to jsem si vzpomněl důkladně. A z toho se mi vzpomnělo na jindy, jak jsem byl u nich v předsíni a Irena přišla v modrém japonském kimonu a podala mi ruku a já se na ni díval, jak jí ňadra vpředu zdvihala to kimono, a kimono spadalo rovně dolů vpředu z ňader a kolem pasu viselo volně a Irena se obrátila a šla do pokoje a zakopla o práh a uletěla jí jedna treпка s velikou modrou bambulí a ona se pro ni shýbla, a jak se shýbla, odhrnulo se jí kimono na zádech a v pasu jí vykukovala nahá kůže a Irena byla prima, a jednou jsme šli v zimě po stráni z Černé hory, Irena upadla a sukně se jí vyhrnuly a měla moc hezká kolena a bílé válenky. Myslel jsem na to všechno a začal jsem myslet, jak jsem na ni čekal jednou ráno v kvintě pod viaduktem u Skočdopolovic skladu, přišla v modrém kabátku s bílým olemováním kolem kapuce, když jsem se na ni díval zezadu, dělalo jí to na zádech hezké V, a na to všechno jsem myslel a na plovárnu, na plavky s bílými šňůrama přes záda a tak dál, na její klín v těch plavkách a na úzkou cestičku mezi ňadry, kterou jsem viděl, když ležela na opalovacích prknech vedle mě na břiše. To byl můj život. Tohle byl můj život, Irena. A bavilo mě to. Celý Kostelec a revoluce a kluci a Irena. Hrozně mě to bavilo a hrozně jsem se na to na všechno těšil. Na všecičko. Zabořil jsem se do peřiny a zavřel jsem oči. Bylo mi příjemně. Vzpomněl jsem si, že se v Praze bojuje

a že Staroměstská radnice hoří. Bratřenci možná umírají na barikádách. Nebo spíš jsou zalezlí ve vile ve sklepě. Bylo mi pěkně. V Praze se bojovalo. Senzace. Ležel jsem v posteli a bylo mi příjemně teplo. To všechno bylo prima. Vůbec celý svět. A těšil jsem se. Potom už mi bylo jen dobře a příjemně bez myšlenek a usnul jsem. A spal jsem dlouho a něco se mi zdálo, ale zapomněl jsem co.

Neděle 6. V. 1945

Ráno jsem šel ke Skočdoplovům asi ve tři čtvrtě na osm. Venku bylo pršlavé počasí a mlha. Sotva jsem vylez z baráku, už jsem věděl, že je to s revolucí vážné. Lidi v turistických šatech a s rádiovkami na hlavách se trousili směrem k pivováru. Zbraně neměli, aspoň jsem neviděl, ale na rádiovkách měli našité trikolory a na zadnicích si nesli chlebníky. Já měl na sobě taky sportovní šaty, protože přšelo a nechtěl jsem si ničit sváteční kvádro. Pod viaduktem u Skočdoplovic skladu jsem potkal pana Mozola, celého bledého a kulhavého, jak se hrdinně belhá do pivováru. U pasu měl připevněnou starou rakouskou šavli a vypadal jako z americké crazy komedie. On musel být hrdinný. Protože za války moc hrdinný nebyl a dotáh to ve fabrice až na kontrolora Bauaufsichtu des deutschen Luftfahrtministeriums. Tak proto měl teď proč být hrdinný. Byl jsem zvědav, jestli v pivováře budou taky ostatní balové. Asi budou. Museli teď být, chudáci, všichni hrdinní.

Když jsem přišel do skladu, seděl už Přema v manžestrových kanadských kalhotách v plné zbroji na prázdné bedně od cigaret, kolem něho stáli a seděli ostatní kluci a od stropu na ně svítla bledá lampa, obalená pavučinama. Vypadali jako Babinští. Přema měl na nohou lovecké šněrovací boty a kolem kabátu pás se zásobníky. Šikmo přes prsa se mu klimbala šňůra s handgranátama a na zádech mu visel německý automat. Obličej měl pod masaryčkou hubený a se svýma vpadlýma tvářema vypadal trochu jako Mongol. Bendovi se na hlavě leskla černá hasičská helma. Kluci se radili.

„Hovno,“ řekl Přema. „Já sem pro to, nejít tam.“

„Já taky. Jak sme jednou tam, tak se vodtamtud nedostanem,“ řekl Perlík.

„Ale –“ řekl Benda.

„Šabata chce stejně jenom všechny nebezpečný zavřít do pivováru.“

„Kuci, já myslím, že bude lepší, dyž tam pudem,“ řekl Benda.

„Ponivač máš strach, vid’?“ řekl Perlík.

„Nemám. Ale co můžem sami dělat?“

„Tyhle bouchačky sme taky sehnali sami.“

„Nojo, ale až přijedou esmani, tak sme vedle. Dyt’ kolik nás je.“

„Je nás dost, a dyž máš strach, tak zůstaň doma.“

„Ale –“

„Nebo di do pivováru.“

„Neser, čeče.“

„Seš podělanej.“

„Nejsem.“

„Seš.“

„Nejsem.“

„Nekecej.“

„Nehádejte se, chlapi,“ řekl Přema. „De vo to, jestli tam máme jít, nebo né.“

„Já říkám, abysme tam nešli,“ řekl Perlík.

„Já myslim, že bude lepší tam jít,“ řekl Vahař.

„Ty se taky bojíš?“ řekl Perlík.

„Fakt je, že máme víc bouchaček, než je nás, a bylo by škoda to nechat ležet,“ řekl Vahař.

„A kvůli tomu se pudeš dát naverbovat do pivováru, jo?“

„A co chceš s těma bouchačkama dělat?“

„Rozdat je kukum.“

„A kuci sou právě už všichni v pivováře.“

„Tak co, chlapi?“ řekl Přema.

„Dem do pivováru, ne?“ řekl Jerry.

Díval jsem se na ně. Stáli kolem převrácené bedny jako loupežníci v chaloupce v lese a kromě Perlíka všichni tíhli k pivováru. Jenom Přema dobře nevěděl. Ale on byl vůdce a nemoh být ukvapený. Díval

jsem se na ně skleněnýma dveřma a slyšel jsem, co si povídají. Pak jsem otevřel dveře a vstoupil jsem dovnitř.

„Ahoj,“ řekl jsem.

„Nazdar. Pod dál,“ řekl Přema.

„Tak dem do pivováru?“ řekl jsem.

„Právě se radíme.“

„A co?“

„Nemůžeme se dohodnout, jestli tam máme jít, nebo ne.“

„No, všichni tam dou.“

„Jistě,“ řekl Benda. „Dem tam taky. Pod’te.“

„Já tam nejdu,“ řekl Perlík.

„Tak si tu zůstaň.“

„To du rači s komunistama, než se nechat naverbovat vod Šabaty.“

„Tak di! Dyt’ tě nikdo nedrží,“ řekl Benda.

„Neblbni, Perlíku,“ řekl Přema.

„Já blbnu, že. A co vy?“

„Však uvidíme, jaký to je.“

„Vy eště neznáte pana doktora Šabatu, že ne? Vy to eště nevíte, že je to posera?“

„Nekecej!“

„Vy si myslíte, že vás s bouchačkama někam pustí? Dyt’ byste mohli podráždit Němce.“

Perlík byl rozčilen a ironický. Znal jsem ho. Jednou ho Němci zavřeli do pracovního tábora pro chronickou absenci. Byl z těch lidí, co jsou tak odvášní, že nikdy neprojeví ani stíneček strachu. Bylo to nebezpečné, být s ním ve spojení. Ale byl sám, ostatní takoví nebyli.

„Ne, chlapi,“ řekl Přema. „De vo to, jestli na to stačíme sami.“

„Samozřejmě,“ řekl Jerry.

„Fakt je, že z Německa sem de fronta. A co můžem dělat sami proti tankum,“ řekl Benda.

„A co chceš dělat proti tankum s panem doktorem Šabatou?“ řekl Perlík. Benda ho ignoroval.

„Fakt je, že máme dvakrát tolik bouchaček, než je nás. A fakt je, že v pivováře budou chlapi, který s nima uměj taky zacházet.“

„Ale jen jestli jim to pan doktor Šabata dovolí.“

„Himl, tak chceš, abysme je nechali ležet tady?“

„A ty si sakra, vole, myslíš, že tě z nich Šabata nechá strílet?“

„Chlape, co seš proti Šabatovi tak zaujatej? Jak to víš, že je takovej posera?“ řekl Vahař.

„A ty to nevíš?“

„Já vim, že mýho otce vytáh skoro z koncentráku,“ řekl Vahař.

„Bodet,“ řekl Benda.

„A jak ho vytáh?“ řekl Perlík.

„Fakt je, že ho vytáh,“ řekl Benda.

„Ponivač se vožíral s gestapákama na landrátu.“

„I dyby, tak fakt je, že ho vytáh. A to nebyl jedinej případ.“

„Chlapi, tak se dohodnem,“ řekl Přema.

„Já sem pro to, aby se šlo do pivováru,“ řekl Benda.

„Já taky,“ řekl Vahař.

„Já taky,“ řekl Jerry.

„Dobrý,“ řekl Přema a podíval se na ostatní. Vostál a Procházka mlčeli. Přema řekl:

„Tak co, kuci?“

„Inu, tak pudem do pivováru, ne?“ řekl Vostál.

„A co ty?“ řekl Přema Procházkovi.

„No tak pudem,“ řekl Procházka.

„Já bych teda rači nešel,“ řekl Kočandrle.

„A co ty?“ řekl mi Přema. Trochu mě překvapil, že mě už tak počítá k nim. A pak, věděl jsem jasně, že Perlík má pravdu. Ale zachtělo se mi být v pivováře. Zachtělo se mi vidět ten cirkus tam. Ten očistec za protektorátní hříchy. A třeba je Perlík taky vedle. V pivováře bude moc krvelačných chlapů, a když něco přijde, neudrží je ani pan doktor Šabata. Znal jsem jich sám hodně, nebyli v žádné organizaci, ale byli divocí do povstání. O tenhle požitek

bylo postaráno i tam. A já chtěl taky vidět ty druhé. O pana Mozola jsem nechtěl přijít. A o pana Moutelíka taky ne. Podíval jsem se na Přemu a řekl jsem:

„Já myslím, abysme šli do pivováru, ne? Dyby něco, tak se můžem dycky ztratit.“

„Samozřejmě,“ řekl Benda.

„Kuci, vy ste blbci,“ řekl Perlík.

„Drž hubu. Věčina je pro pivovár,“ řekl Benda.

„Ponivač ste blbci.“

„Nehádejte se,“ řekl Přema. „Tak teda dem do pivováru.“

„Dobrý,“ řekl Benda a kluci se zvedli.

„Idioti,“ řekl Perlík. Benda se na něho prudce obrátil.

„Koukej, jestli se ti to nelíbí, tak s náma nechod!“

„Ale drž hubu,“ řekl Perlík a zvedl se taky. Počkal jsem, až jeden za druhým vylezli ze skladu, a šel jsem k Přemovi.

„Jo tak. Pod,“ řekl Přema. Vylezli jsme ven. Před skladem stál malý vozík a na něm hromada přikrytá plachtou. Kluci stáli kolem, zachumlaní v kruhu, v dešti, s automatama a s flintama přes rameno. Vahař měl prapor otočený kolem žerdi. Přema odhrnul plachtu a vytáhl naleštěný automat za hlaveň.

„Umíš s tím zacházet?“ řekl mi.

„Ne.“

„Tak podívej. Tadyhle se to vodjišťuje. Tady se tam dává zásobník a takhle se zaklapuje.“ Přema zasunul plechový zásobník do objímky. Z direk v zásobníku se leskly hlavičky kulí.

„Zkus si to,“ řekl Přema.

Vytáhl jsem zásobník a zase jsem ho zasunul. Šlo to dobře.

„A dyž střílíš, tak to přimáčkneš loktem k boku.“

„Jo.“

Přema se otočil k vozíku a vytáhl zpod plachty čtyři zásobníky.

„Tyhle si dej do kapes.“

„Díky.“

Zastrkal jsem zásobníky do kapes u kabátu. Právě se mi tam vešly.
„Dem,“ řekl Jerry.

„Dem,“ řekl Přema. Jerry chytil oj vozu a Procházka s Kočandrlem se opřeli vzadu. Postavil jsem se k vozíku a pomoh jsem jim tlačit. Vahař rozvinul prápor a vyrazili jsme. Vozík se rozskřípal. Jeli jsme pomalu k lávce a kolem československého kostela a kolem bývalého DTJ k pivováru. Jak jsme se blížili k pivováru, potkávali jsme pořád víc a víc lidí. Věděl jsem, jak vypadáme. Bylo to dobré. Všichni kluci šli mlčky. Dělali jsme, že nic. Jako by všechno bylo samozřejmé. Lidi v turistických pumpkách a s trikolorama na rádiovkách na nás čuměli. Bylo vidět, že z nás mají respekt. Bylo to dobré.

Přijeli jsme k mostu přes řeku. Podíval jsem se vzhůru do Ireniných oken. Chtěl jsem, aby se dívala, ale nedívala se. Samozřejmě. Teď mě měla vidět. Ale kdepak. To štěstí jsem neměl. Už jsem viděl, jak se budu mazat s Němcema někde v lese a Irena bude zalezlá někde ve sklepě. To pro mě docela ztrácelo půvab, když mě v tom Irena neuvidí. Proč do toho vlastně lezu? Po cestě od mostu k pivováru táh zástup lidí. Jako o Dušičkách na hřbitov. Na pivovárské věži vlál veliký československý prápor. Viděl jsem, že někteří chlapi v davu mají na ramenou československé armádní opakováčky. A někteří byli ve starých československých uniformách a ovinovačkách. Vypadali staromódně. Už jsem docela zapomněl, že existuje něco jako ovinovačky. V téhle válce už to nebylo. Tlačili jsme pomalu náš vůz davem a mlčeli jsme. Lidé se na nás dívali. Na některých bylo zase vidět, že z nás mají úctu. Anebo to byl strach. Bylo jich asi mnoho mezi nima, kterým bylo nepříjemné vidět opravdové pušky. Asi v duchu doufali, že se nakonec všechno odbude v tichu. Ale do pivováru šli přesto. Byli všichni vlastenci. A hrdinové. Před námi šel pan Lóbl, náš bývalý domácí, byl Žid, ale měl za ženu árijku, takže nebyl v koncentráku. Nesl přes rameno brokovnici. Býval to odjakživa velký nimrod. Nějak mi vedle něj chyběl Bonza. Bonza by určitě šel, napadlo mě. Zarejdovali jsme s vozíkem do brány. Vedle

mě se objevil pan Moutelík v pumpkách a v lyžařské čepici a za ním Berta s leicou na prsou. Zazubil se na mě a řekl:

„Nazdar, Danny.“

„Nazdar. Budeš fotit?“ řekl jsem.

„To víš.“

Tak ale honem, pomyslel jsem si. Jak jsme propluli bránou, spatřil jsem pana Mozola s policajtskou šavlí, jak stojí s několika lidmi z Mesršmitky. Ani tady to nerozpustili. Měli ji v krvi, Mesršmitku, blbci. Stáli pohromadě a bavili se. Ještě před třema dny se pan Mozol plazil před Uippeltem. To bylo jisté. A teď měl zase strach. Měl pořád z něčeho strach. A pořád měl proč mít strach. Stál bleďý a legrační a měl strach. Zahnuli jsme po cestě k hlavní budově. Z otevřených dveří stála na schodech dlouhá fronta. Čekali na zápis. Armáda musela být v první řadě sepsána. Viděl jsem pana Stýbla, holiče, pana doktora Bohadla, advokáta, pana Frintu, prokuristu z naší banky, pana Jungwirtha ze spořitelny a ještě jiné. Stáli a čekali, až na ně dojde řada. Pan Jungwirth jedl chleba s máslem. Zastavili jsme s vozíkem. Přema se obrátil.

„Počkejte tady, chlapi. Já jdu k Šabatovi.“

„Dobře,“ řekl Benda.

Přema vylezl po schodech nahoru a bylo vidět, jak říká chlapům ve dveřích, aby ho pustili. Viděl jsem, jak se chlap, zaplňující dveře, nejdřív zlostně otočil, ale když viděl Přemu s autem a handgranátama, udělal mu hned místo. Ano. My jsme mohli kašlat na všechny tyhle ve frontě. Měli oči plné závisti, ale my jsme byli někdo, měli jsme zbraně. Vzal jsem za hlaveň automatu a sklonil jsem ji k zemi. Ocel byla studená a příjemná.

„Danny,“ ozvalo se za mnou. Otočil jsem se. Za mnou stál Berta s leicou u oka.

„Postav se, já tě vyfotím.“

„Díky,“ řekl jsem. S tím jsem souhlasil. Hned jsem si vzpomněl na Irenu, jak jí to ukážu. Udělal jsem gableovský úsměv a narovnal

jsem automat, aby byl dobře vidět. Berta na mě čuměl hledáčkem a udělal dva kroky dozadu. Doufal jsem, že Zdeněk automat mít nebude. Nebo aspoň že Zdenka nikdo nevyfotí. Klapla spoušť.

„Díky. Kdy to bude, Berto?“ řekl jsem,

„Dnes v noci to udělám.“

„Můžeš mi jich udělat víc?“

„Prosím. Kolik by sis přál?“ řekl Berta. Tyhle slovní obraty měl po svém otci. Berta byl obchodník. Jeho otec taky. Byli obchodníci a měli dům. A Berta měl koníček fotografování. Byl k focení vždycky hrozně ochotný, ale zadarmo nedělal nic. Fotil pořád, na gymplu, na atletice A. C. Kostelec, na představeních divadelních ochotníků, a prodával potom každému fotky za režijní cenu s mírnou přírážkou. Pamatoval jsem se ještě, jak míval na gymplu seznamy objednávek a jak s nima pořád otravoval. V placení neznal přítele. On uznával jen zákazníky.

„Asi šest,“ řekl jsem, protože se mi zachtělo mít jich hodně. A věděl jsem, že to maminka pošle babičce a do Prahy a do Ameriky strejčkovi, až to půjde. Dodal jsem rychle:

„A můžeš mi skovat negativ?“

„Prosím,“ řekl Berta.

„Tak díky.“

„Nemáš zač.“ Berta se zazubil a šel dál kolem čekající fronty s připraveným aparátem. Byl celý šťastný, že se mu podařilo mě vzít. A s autem. Už jsem viděl, jak to po revoluci vystrčí za výklad s idiotskými podtitulky. „Zmužile do boje,“ napíše pode mě. Ale to bude dobré. Irena na tyhle idiotštiny nebyla tak citlivá jako já. Stejně jsem na ně byl citlivý jen já. A kluci z orchestru, ovšem. Bude to recese. Viděl jsem je, jak se postaví kolem Moutelíkovíc výkladu a budou si z těch fotek utahovat. A já s nima. Vzpomněl jsem si na pana Macháčka. Ovšem. Berta dodá fotografický materiál. Fotografie lask. zapůjčil p. Albert Moutelík jun., bude napsáno v zadu. Asi barevnou reprodukcí olejomalby pana Leitnera, 6. květen

v Kostelci. Už jsem se na tu knihu těšil. Moje fotka v ní určitě bude taky. To tam dá pan Macháček kvůli otci. Tak budu taky zvěčněn. Zvěčněn na věky věků v Kostelci. Rozhlédl jsem se po shromáždění. Od brány přicházeli pořád noví lidé a fronta pomalu postupovala. Z ledárny vyšel Jirka Vítů a nesl přes každé rameno dvě pušky. Za ním se objevil pan Weiss v majorské uniformě a za ním hlouček chlapů v československých uniformách. Jeden z nich vylezl po schodech k hlavní budově a připevnil vedle dveří plakát. Bylo na něm napsáno červenou barvou:

Rozkaz č. 1

VEŠKERÉ STŘELNÉ ZBRANĚ A VÝBUŠNINY
ODEVZDEJTE V MAGACÍNU.

Plk. Čemelík v. r., velitel.

Hned jsem si vzpomněl na Perlíka. Otočil jsem se naň. Stál za mnou a díval se na plakát. Potom roztáhl ústa a vztekle se ušklíbl.

„Prosim,“ řekl ledově.

„Blbost,“ řekl Benda.

„Ahoj, pánové,“ řekl Perlík a otočil se.

„Kam deš?“ řekl Benda, ale Perlík neřekl nic a šel rychle davem k bráně. Chvilí ho bylo vidět, jak se proplétá s automaticem zavěšeným na zádech mezi lidma, a pak zmizel.

„To je blbost. Zbraně si necháme,“ řekl Benda.

„Samo. Ať si každéj sežene svý,“ řekl Procházka.

„Dáme jim jenom ty, co přebejvaj. Ty jim musej stačit.“

„Bodeť. Dyby každéj přines tolik.“

„Tak je dem vodevzdat do magacínu,“ řekl Vahař.

„Počkej, rači ne. Počkáme, až si přídou,“ řekl Jerry.

„Ale ne, rači je pudem vodevzdat. Aspoň nám nemůžou nic říct.“

„Aby neměli řeči,“ řekl Benda. Viděl jsem, že je teď na rozpacích, když to má před sebou černé na bílém, že Perlík měl asi pravdu.

„Houby, pudem je vodevzdat. To bude lepší,“ řekl Vahař nervózně.

„Myslíš?“

„Samo.“

„Počkejte, počkáme na Přemu,“ řekl Procházka.

Vahař se ohlédl k hlavní budově.

„Tak dobře,“ řekl.

„Vezete zbraně, hoši?“ ozvalo se za náma. Otočil jsem se. Stál tam major Weiss a tvářil se příjemně.

„Ano,“ řekl Benda

„To je dobře,“ řekl major Weiss a odhrnul plachtu. Objevila se hromada pušek a pancrfaustů a dva automaty.

„No, vyznamenali jste se, chlapci,“ řekl major Weiss. „Tak podťe se mnou. Odvezeme to do magacínu.“

„Ano, pane majore,“ řekl Benda a obrátil se k nám. Kluci se na něho nejistě podívali.

„Tak dem,“ řekl Benda a nedíval se na nikoho. Major Weiss už kráčel k magacínu.

„Nepočkáme na Přemu?“ řekl Procházka.

„Dyž nám to poručil,“ řekl Benda.

„Chlapi, ale voni nám tam budou chtít sebrat všechno,“ řekl Kočandrlé.

„Ale ne. Dyt’ ste viděli, že se díval jen na ten vozejk.“

„Já nevím.“

„Ale jistě.“

Major Weiss se otočil.

„Tak podťe za mnou, hoši,“ zvolal na nás.

„Už dem,“ řekl Benda a opřel se o vozík.

„Já nevím,“ řekl znova Kočandrlé, ale Vahař už otočil vojí. Kluci se pomalu opřeli do vozíku. Otrávil mě to taky. Nechtělo se mi loučit se s automatem. Abych utekl? Ale ted’ už bylo asi pozdě. Weiss by mě viděl. A co bych dělal s automatem venku sám? Když ostatní kluci budou odzbrojení. Ale mohl bych si ho schovat. Jistě, bylo by

to dobré, mít ho doma. Dalo by se s ním dobře myslet. Na gangstery a tak. Ale major Weiss na nás počkal a jeho pochopové nás obklopili. Byli jsme v tom. Pomalu jsme se drkotali s vozíkem k magacínu. Byl za rohem ledárny. Před vraty stál Hruška z Mesršmitky v uniformě a s bradou v řemeni helmy. Držel v ruce pušku s nasazeným bajonetem a hleděl před sebe. Na zavřené pülce vrat byl plakát s nápisem SKLADIŠTĚ ZBRANÍ. Přijeli jsme pomalu k vratům. Hruška se napřímil.

„Hej! Otevřte vrata!“ zvolal major Weiss.

Zevnitř vykoul nějaký chlap s fajfkou. Znal jsem ho. Byl to skladník z pivováru. Ten tady byl vždycky. Trochu se mu změnilo zboží, ale jinak nic. Podíval se na nás a vytáhl zástrčku z vrat. Potom se o ně opřel a vytlačil je ven.

„Zatáhněte to dovnitř, chlapci,“ řekl major Weiss. Opřeli jsme se o vozík. V magacínu visela od stropu právě taková lampička jako ve Skočdopolovic skladu. Pod ní byl stůl a za ním seděl školník z gymnázia v legionářské uniformě s metály. Před sebou měl lejtstro s lahvičkou inkoustu. Vedle něho stál člověk, kterého jsem znal od vidění, v zelené perelíně a s důstojnickou čepicí. Muž v perelíně zasalutoval. Major Weiss zasalutoval taky.

„Tady vezeme další várku,“ řekl major Weiss. „Hoši, dávejte to kus po kuse tady panu poručíkovi a pan četař to zapíše.“

Rozhlédl jsem se. Podél stěn stály v řadě opřené pušky. Na konci řady jsem viděl dva lehké československé kulometry s trojnožkama. Na zemi bylo několik pytlů a na nich malé úhledné pyramidky z vejčitých handgranátů. O druhou stěnu bylo opřeno asi dvanáct pancrfaustů a na stole za školníkem ležela sbírka všelijakých revolverů.

„Jedem,“ řekl školník. „Nejdřív rači sundejte, co máte na sobě, aby se vám líp pohybovalo.“

„Ale to nám nevadí,“ řekl Benda.

„Jen to sundejte. Budete to mít pohodlnější. Máte to sundat teď nebo potom.“

Benda stál před školníkem a mlčel. Viděl jsem, jak je mu trapně.
Potom řek pomalu:

„Vy chcete – taky to, co máme na sobě?“

Školník se na něj udiveně podíval.

„Samozřejmě.“

„No, ale podívejte, to sme sami ukořistili.“

„Ano, já vím. Buďte bez starosti, na to se nezapomene.“

„Ale –“

„Já u každé zbraně píšu také jméno dárce, pokud je.“

„Ale my bysme si je chtěli nechat.“

„Nechat?“

„Ano.“

„To nejde, bohužel. Četli jste rozkaz?“

„Ten na dveřích?“

„Ano.“

„No ano, ale –“

„Četli ste rozkaz?“

„Ano –“

„Tak prosím.“

„Ale podívejte se. My –“

„Pane majore!“

Major Weiss se obrátil.

„Ano?“

„Pane majore, tento pán mi odmítá vydat zbraň.“

Major Weiss se podíval na Bendu a udělal vojenský obličej. „Znáte rozkaz?“

„Ano, pane majore, ale –“

„Mlčte! Znáte rozkaz a víte tedy, co je vaše povinnost.“

„Ano –“

„Každý voják musí bezpodmínečně poslouchat rozkazů svého velitele.“

Benda zrudl a pak z něho vyjelo prudce:

„Já nejsem voják!“

„Cože?“ řekl major Weiss.

„Já nejsem voják,“ opakoval Benda pomaleji.

„Kdy ste se narodil?“

„Dvacátýho druhýho března dvacet čtyři.“

„Tak ste podle vyhlášky pana předsedy Národního výboru mobilizován.“

„Já jí nečet.“

„Ale já vám to povídám. Odevzdejte prosím zbraň.“

Benda se nehýbal.

„Odevzdáte? Dávám vám poslední lhůtu. Jinak to budu muset považovat za vzpouru.“ Major Weiss se odmlčel a hleděl na Bendu. Pak pomalu a významně dodal:

„A víte, co to znamená ve stavu zvýšeného ohrožení státu?“

Benda stál rudý před ním a díval se do země. Automat na jeho zádech vypadal směšně. Byl shozen. Stál v černé hasičské helmě a byl shozen. Kulatý obličej mu hořel. Major Weiss na něho hleděl ledově a vojensky. Plnil zkrátka svou povinnost.

„Nuže?“ řekl. Nechtěl jsem věřit vlastním uším, ale on to opravdu řekl. Nuže. Asi se mu v hlavě vynořil nějaký román z těch, co přelouskal za války, když byl zaměstnán v městské knihovně. Podíval jsem se na Bendu. Zlomilo ho to. Stál s naditou zadnicí v kalhotách a s tou idiotskou hasičskou helmou na hlavě, která měla stříbrný šev uprostřed. Bylo mi ho líto. Pozoroval jsem ho a byl bych mu rád nějak pomohl, kdybych byl mohl. Napadlo mně se vzbouřit. Ale jen na okamžik. Měli jsme zbraně v ruce a oni neměli nic. Klidně bysme se dostali ven. Ale hned jsem to pustil z hlavy. Za pár dní bude po všem a ještě by nás soudili pro vzpouru a seděli bysme kvůli tomu bůhvíkolik let. Nedalo se nic dělat. Benda sundal pomalu šňůru s handgranáty a položil ji na stůl před školníka. Potom stáhl s ramene řemen automatu a položil automat na handgranáty.

„Dobře. Vidím, že ste si uvědomil, co je vaše povinnost,“ řekl major Weiss. „A nemyslete si, že nevíme, co děláme. Zbraně budou rozděleny zkušeným a vycvičeným vojákům.“

Benda odstoupil. Postavil jsem se na jeho místo před školníka. Major Weiss vzal opatrně do ruky Bendův automat a řekl školníkovi:

„Prosím, pane četaři, pište. Jeden lehký ruční kulomet, věnoval pan, pan – jak se jmenujete?“

„Automat,“ řekl jsem bezvýrazně a bleskurychle.

„Cože?“ řekl major Weiss.

„To je automat.“

„Ano?“

„Ne lehký ruční kulomet.“

Shodil jsem ho. Díval se na mě konsternován a trochu mu zčervenaly tváře u nosu.

„To je automat, ne lehkej kulomet,“ opakoval jsem s ochotou.

„Ano. Já vím, pane Smiřický. Nemusíte mě poučovat,“ řekl nepřijemně, aby se zachránil. Řekl jsem:

„Já myslel, že to nevíte.“ V té chvíli jsem byl schopen každé drзости. Major Weiss zbledl vztekem, ale měl dost rozumu, aby se nehádal dál. Otočil se ke školníkovi a pokračoval:

„Píšte! Jeden automat, věnuje pan – jak se jmenujete?“

„Benda,“ řekl Benda.

„Pan Benda.“

Školník psal. Když psal automat, bylo vidět, že mu zadrhává pero. Slyšel to asi poprvé. Kromě automatů na bonbóny ovšem. A ty už šest let nebyly v provozu.

„Dále šest ručních granátů držadlových,“ pokračoval major Weiss. Poručík vzal granáty a Bendův automat a odnesl to. Položil jsem před školníka svůj automat a vytáhl jsem z kapes zásobníky. Připadal jsem si trochu jako zloděj, ale byla to legrace. Tak jsme byli odzbrojeni. A ani jsme si nevystřelili. Byla to sranda.

Trochu mi bylo líto toho automatu, ale budu mít fotku. To bude stačit. A jsem z toho venku. Z armády. A z povstání. A nikdo nemůže říct, že jsem neměl odvahu. A Ireně budu moct ukázat fotku. A už do ničeho nepolezu. Ať zase lezou druzí. Já už toho udělal dost. Včera mě málem odstřelili a dnes ty zbraně, já už toho udělal rozhodně dost. Ať si zase zahrđinští pan Moutelík a pan Macháček. Já se budu jen koukat. Odstoupil jsem od stolku a postavil jsem se vedle Bendy. Před školníka předstoupil Vahař a položil před něj žerd' s praporem.

„Jeden prapor československý,“ diktoval major Weiss. „Věnuje pan –?“

„Vahař,“ řekl Vahař a stáhl se k nám. Pak předstupovali před školníka jeden po druhém ostatní kluci. Poručík s rozepnutým límcem kontroloval zbraně a odnášel je ke stěně. Z toho, jak bral automaty, bylo vidět, že je drží v ruce poprvé. Benda se na to smutně díval. Já jsem se na to díval se zájmem. Když s námi byli hotovi, řekl major Weiss:

„Děkuji, jsme hotovi. Jděte se hlásit do kanceláře.“

Mluvil úsečně, vojensky, protože na nás měl vztek. Na mě hlavně. Však jsem ho taky shodil. Otočil jsem se a vyšel jsem ven. První, co jsem spatřil, byl Berta Moutelíků s aparátem. Stál s hledáčkem na obličejí a fotil čtyři pány, kteří mu pózovali. Znal jsem je všechny. Byli to páni ze Živnobanky a byli už odvedení, protože měli na rukávech červeno-bílé pásky s nějakým zlatým nápisem. Když jsem se dostal blíž, mohl jsem to přečíst. ČS ARMÁDA bylo tam tím písmem jako na stuhách k pohřebním věncům. Všiml jsem si, že po dvoře stojí už hodně takových hloučků s páskama na rukávech. Šli jsme k hlavní budově. U ledárny jsem spatřil kluky z orchestru. Oddělil jsem se od ostatních a šel jsem k nim.

„Ahoj,“ řekl jsem. Otočili se na mě.

„Tě vidím,“ řekl Harýk. Benno měl na hlavě beranici z lesklé hnědé kůže. Měl ji naraženou až na oči a vypadal venkovsky. Benno byl vždycky recesista. Především mluvil, jako kdyby měl strach, ale

humor ho nepřešel. Pamatoval jsem si, jak jednou o pouti hrál na flašinet a venkované, kteří ho neznali, mu házeli do čepice padesát-níky. My jsme tenkrát taky kolem něho přešli a Harýk mu hodil desetikorunu a Benno uctivě poděkoval. Dal tenkrát flašinetáři za půjčení toho flašinetu na půl dne tisíc korun. Ale on na to měl. Jejich kšeft prosperoval.

„Fajn, Benno,“ řekl jsem.

„Vlasti zdar,“ řekl Benno.

„Nazdar!“ řekl Harýk.

„Tak vy už ste v tom?“ řekl jsem, protože jsem viděl, že mají všichni na rukávech ty pohřební pásky.

„Seví. Vlast zavolala,“ řekl Lexa.

„Já du do fronty.“

„Tak di a přid pak sem. Utvoříme vzorný bojový těleso.“

Zasmál jsem se a otočil jsem se. Šel jsem ke dveřím a postavil jsem se do fronty. Zrovna přede mnou stál Hrob, zrzavý kluk, kterého jsem znal ještě z obecné školy. Podíval se na mě velkýma očima a řekl uctivě:

„Nazdar.“

„Nazdar,“ řekl jsem laskavě. Hrob měl mírňoučké modré oči. Pamatoval jsem se na něj. Vynikal ve škole jen ve dvou věcech. Byl úplně neschopný naučit se násobilku, takže vyšel ze školy už ve čtvrté třídě, a byl tak tichoučký a mírňoučký, že dalo učitelce vždyc-ky hodně sebezpřemáhání, než mu nakonec dala pětku. A v té druhé věci vlastně ani nevynikl, jenom se s ní proslavil. To bylo jednou asi ve druhé třídě, když jsme byli ještě docela malí chlapénkové a pořádali jsme o přestávce na záchodě závody v čurání. Kdo dostříkne nejvýš na stěnu. Vyhrál to Ponykl, který dostříkl až úplně nahoru nad černý dehtový nátěr a udělal na stěně nádhernou palmu. Hrob se na nás jen díval, ale potom se najednou zasmál, rozepjal poklopec, vytáhl mrníčka, udělal záklon, a už z něho vytryskl pěkný žlutavý pramínek jako z vodotrysku a šplhal pomalu po stěně výš

a výš. Ale pořád ne tak vysoko jako Ponykl. Hrob se zaklonil ještě trochu víc a to neměl, protože žlutý pramínek se odlepil od stěny, a než se moh chudák uhnout, tak mu spadl zpátky na hlavu, docela podle zákona zemské tíže. Měl z toho po celý zbytek školy ostudu a kluci ho s tím dlouho otravovali. Teď tu stál přede mnou a hleděl na mě uctivě a oddaně modrýma očima. Byl oblečen v pečlivě modrý oblek z erární látky, podle které se v neděli poznali všichni dělníci z Lewithovy tkalcovny.

„Deš se taky hlásit?“ řekl jsem mu.

„Ano.“

„Já taky,“ řekl jsem a zmlkl jsem. Hrob neřekl nic. Nikdy nenadělal moc řečí. Stáli jsme mlčky ve frontě a fronta pomalu postupovala do budovy. Dostali jsme se do předsíně a šinuli jsme se dál. Proti nám odcházeli ti, co už to měli odbyté, a natahovali si pásky. U dveří kanceláře stál jiný chlap v uniformě s bajonetem a vždycky, když někdo vypad, pustil někoho jiného dovnitř. Fronta byla klidná a nikdo se nemačkal. Dostal jsem se až skoro ke dveřím. Hroba pustili dovnitř a já zůstal stát u dveří. Voják s bajonetem vtipkoval s nějakými strejci za mnou. Potom se otevřely dveře, Hrob vypadl s rozzářeným obličejem a v ruce posvátně nesl pásku. Vstoupil jsem dovnitř. U psacího stolu seděl pan Kuřátko v uniformě kapitána a měl před sebou rozevřenou velikou účetní knihu. Na stole stály čtyři papírové práporky, československý, sovětský, americký a britský, zastrčené do štíhlých váziček. Voda v nich nebyla. Z jedné strany kapitána Kuřátka seděl starý Čemelík s plukovníckými hvězdami na náramenících a z druhé strany pan Mánes s modrou páskou s červeným olemováním, na které bylo těmi zlatými písmeny napsáno NÁRODNÍ VÝBOR. V rohu místnosti seděli kolem kulatého stolku pan Šabata, pan Kaldoun, pan dirigent Kučera a pan továrník Krocan. Tak pan Kaldoun to nebyl, co vytahoval tu vlajku, napadlo mně. Všichni měli na rukávech modré pásky s červeným olemováním. Tři muži za stolem se na mě dívali.

„Dobrý den,“ řekl jsem, ale pan Mánes i starý Čemelík dělali, že mě neznají. Dělali, že jsou na vojně. Seděli tady všichni pohromadě a dělali povstání. A lidi se sem cpali dát život v sázku za vlast. A oni si zas na vlast vsadili. Pan Kaldoun, pan Krocan, pan doktor Šabata. Všichni vycházeli s Němcema dost dobře. Ale teď prostě dělali povstání. Nikdo jim teď nemohl nic říct. Všichni byli zmobilizovaní. Všichni museli poslouchat. Tak to bylo dobře. A pan plukovník Čemelík dával rozkazy.

„Jméno?“ zeptal se mě pan kapitán Kuřátko.

„Daniel Smiřický.“

Pan Kuřátko to napsal do prvního sloupce své účetní knihy a udělal před to nějaké číslo. Pak se ptal dál.

„Povolání?“

„Student.“

„Narozen.“

„Dvacátého sedmého devátý devatenáct set dvacet čtyři.“

„Kde.“

„V Kostelci.“

„Okres Kostelec. Bydliště.“

„Kostelec.“

„Ulice.“

„Jiráskova třída sto dvacet tři.“

„Náboženství.“

„Římskokatolické.“

„Odveden.“

„Prosím?“

„Byl jste odveden?“

„Ne.“

„Nebyl, prezenční službu nekonal.“

Pan Kuřátko dopsal dlouhou řádku v účetní knize a sebral z vedle ležící hromádky list, na kterém bylo něco nacyklostylovaného. Vepsal do něj něco a podal mi ho.

„Přečtete si to a podepište to.“

Na listu stálo: *Já Daniel Smiřický, to tam bylo dopsáno rukou od pana Kuřátka, slibuji na svou čest a svědomí, že budu věrně plnit i všechny rozkazy místního velitele Československé armády v Kostelci a že jsem hotov za svou vlast, Republiku československou, položit i život, bude-li třeba. V Kostelci dne – května 1945.* Vzal jsem pero a vepsal jsem tam datum 6. května a podepsal jsem se. Pan Kuřátko dal list panu Mánesovi a ten ho zařadil do kartotéční krabice před sebou. Potom mi pan Kuřátko podal ruku.

„Děkuji vám, bratře,“ řekl.

„Prosím,“ řekl jsem. Pak mi podal ruku ještě starý Čemelík a pan Mánes. Ten mi dal tu červeno-bílou pásku z koše, který stál vedle stolku a byl jich plný.

„Děkuji,“ řekl jsem a otočil jsem se. Otevřel jsem dveře a voják už cpal dovnitř dalšího. Tak jsem se stal vojínem Československé armády. Tak už jsem byl zanešen v povstání. Natáhl jsem si pásku na rukáv a měl jsem pocit, že mi padne blbě. Ale nikdo se na mě zvlášť nápadně nedíval. Tak tohle bylo povstání. Vyšel jsem z budovy. Na dvoře pivováru bylo moře lidí. Stáli ve skupinkách a měli na sobě všelijaké kabáty, gumáky a chlebníky přes ramena, kouřili a bavili se. Vypadali spíš jako klub turistu, přichystaný na společný výlet. Ale byla to armáda. Byli to povstalci. Nedalo se nic dělat. V čele armády stál pan plukovník Čemelík a vrchní velitel byl doktor Šabata. Byla to armáda. A já byl v ní. Sešel jsem ze schodů a díval jsem se po klucích. Začalo zase pršet. Límce na dvoře se vztyčily a lidi zalezli do všelijakých průjezdů a skladišť. Ale ještě jich hodně stálo na dvoře. Upjal jsem si kabát ke krku. Sakra, aspoň že mám gumák. Zamířil jsem přes nádvoří k ledárně. Kluky jsem tam neviděl, uslyšel jsem ale signál. Měli jsme ho už od nepaměti a ujal se v městě tak, že ho pískali všelijací pásci, kteří ani k orchestru nepatřili. Rozhlédl jsem se. Déšť začal hustě padat na zprohýbané dláždění vozovky, která vedla ke stájím. Lidi stáli přitištěni na stěnách budov. Signál

se ozval znova a já se podíval tím směrem. Uviděl jsem Bennovu rudou tvář pod lesklou beranicí a Harýka v zeleném gumáku. Stáli pod kůlnou na dříví nahoře u plotu. Za plotem už začínal les. Šel jsem rychle k nim.

„Nazdar, bratře,“ řekl mi Harýk.

„Nazdar. Pustte mě sem,“ řekl jsem a vlezl jsem pod stříšku kůlny. Bylo tam tma a chladno a ve tmě byli lidé, ale nemohl jsem je vidět. Postavil jsem se mezi Benna a Harýka a hleděl jsem ven na déšť. Dopadal rychle v proudech na dláždění a jemná studená prška mi chladila obličej. Bylo to příjemné, stát v temné kůlně a hledět na déšť.

„Počasí znemožňuje akce,“ řekl Benno.

„První armádní sbor se rozmočil při pokusu o přechod k útoku,“ řekl Harýk.

„Ofenzíva byla odložena pro nepředvídaný revmatismus plukovníka Čemelíka,“ řekl Benno.

„Drž hubu,“ řekl Fonda zevnitř kůlny. Kluci přestali. Otočil jsem se dovnitř a ve tmě jsem rozeznával bledoučké obličejy a oči. Vzadu byla ve stěně kůlny malá díra a tou svítilo dovnitř světlo. Mlčeli jsme. Ke kůlně přiběhli noví lidé a vecpali nás dovnitř. Ale vevnitř bylo ještě dost místa. Viděl jsem teď jen na kus dvora přes černé hlavy lidí před sebou. Po tom kuse šel plukovník Čemelík v zelené perelíně, voda mu crčela z čepice a přes obličej, ale on šel, hrdinně a pomalu. Když zmizel, bylo tam zas prázdné. Naklonil jsem se a uviděl jsem, že z fronty už je jen malý zbyteček u dveří. Ti, co v ní pořád ještě stáli, byli teď promoklí na kůži. Pak se znova objevil Čemelík a za ním Hrob s nadšeným obličejem a s nákladem pušek na zádech.

„Hele, přísun zbraní,“ řekl Harýk. Čemelík s Hrobem zmizeli v hlavní budově. Déšť vytrvale padal. Bylo po revoluci. V tomhle dešti to nešlo. Věděl jsem, že pan doktor Šabata je rád, že prší. Je po akci a armáda zalezlá pod kůlnama. Nad pivovárem bylo bílo a šedivo od deště.

„Danny, seš to ty?“ ozvalo se za mnou. Byl to Rost'a. Poznal jsem jeho hlas hned.

„Jo, kde seš?“

„Tady. Pod' si sem sednout.“

Otočil jsem se, ale bylo tma. Někdo rozsvítil kapesní lampičku. Kužel světla se snesl na zem. V pozadí kůlny byla narovnána hromada drobných špalíčků. Sedělo na nich několik lidí, ale bylo tam ještě dost místa. Nahoře na hromadě zářila lampička. Za ní jsem viděl Rostův obličej.

„O. K.“ řekl jsem a začal jsem se škrabat po špalíčkách nahoru. Šlo to dost těžce, ale dostal jsem se tam. Usadil jsem se vedle Rosti. Špalíčky byly ostré, takže to bylo cítit na zadnici, ale bylo lepší sedět než stát. Na střechu kůlny dopadal vytrvale déšť a dělal velký rámus. Seděli jsme na té hromadě až skoro u střechy ve tmě a na dvůr jsem teď vůbec neviděl. Viděl jsem jen temné siluety lidí stojících na kraji kůlny a za nima kalné světlo. Rozlil se ve mně pocit bezpečí. S bubnováním deště se ve mně probudily všelijaké vzpomínky. Na Krkonoše a na Leděčské skály, na podobnou boudu, ve které ale bylo seno, na Ledči. A jak jsem tam tenkrát seděl s Irenou a se Zdeňkem, přes nebe se hnaly nízko a šikmo černé mraky, ale nad strání byl ještě úzký pruh modrého nebe a sluneční paprsky dopadaly tím pruhem na vršky skal. A v tom pruhu se kymácely břízy, rozkývané větrem, a na jedné z nich visel oběšenec a Irena vykřikla a chytila se Zdeňka, v kůlně bylo tma a byl to bolestný pocit, cítil jsem se sám a odmítnutý a ty černé mraky a světlo, které za nima hned zmizelo, a déšť, který se valil v proudech na skály. Irena jektala zuby a tiskla se ke Zdeňkovi a já vylezl z kůlny ven a postavil jsem se pod děravou stříšku, seshora na mě kapalo a já stál venku v dešti a díval jsem se údolím dolů na pozlacené vrcholky skal a na duhu, která se vypoukla nad nima, a na břízy a na oběšence a na temné smrkové lesy v dešti, a za mnou v boudě byla Irena se Zdeňkem a já byl sám a sám a sám. V kůlně bylo tma a najednou teplo a hned zase

chladno, bylo tam příjemně a seděli jsme na zavlhých špalíčkích a mlčeli jsme.

„Poslouchej,“ řekl Rost’a.

„Co?“

„Nevotravuje tě to?“

„Ani ne.“

„Mě jo.“

„A co bys chtěl dělat?“

„Chrnět.“

„Cos dělal včera?“

„Sežrali jsme se na chatě.“

„S Honzou?“

„Jo.“

„A holky?“

„To víš.“

Odmlčel jsem se. Znal jsem Rost’a dobře a věděl jsem taky, o čem se mu chce asi mluvit.

„A co Dagmara?“ zeptal jsem se.

„Nevim.“

„Eště tě vodmítá?“

„Furt, čeče.“

„A miluješ jí pořád?“

„Pořád. A co ty?“

„Co?“

„Co Irena?“

„No, miluju jí.“

„Tak sme na tom furt stejně, ne?“

„To sme.“

Rost’a zmlkl. Pak řekl:

„Čeče, my sme ale.“

„Idioti. To ti řeknu.“

„A stejně, řeknu ti –“

„Co?“

„Já nevím, jak to říct, ale dyby ty káči věděly, co to je, co jim čovek tady vobětuje a tak.“

„Jo. To máš pravdu. Jenže je to stejně marný.“

„Myslíš?“

„Asi určitě.“

„Čeče, já si stejně Dagmar vezmu.“

„No, možný to je.“

„Ale vážně.“

„No, dyť jo. Z nouze jí budeš dobřej i ty.“

„Jak to myslíš?“

„Jasně.“

„Jak?“

„No jestli bude pokračovat v těch radovánkách –“

„To myslíš –“

„No Kočandrlle. Jestli jí ztúkne –“

„A věříš, že by mně to ani nevadilo?“ řekl Rost'a.

„To vim, že ne.“

„Fakt. Já tu káču miluju tak, že by mohla bejt nevím jaká kurva, a mně by to nevadilo.“

„Já vim.“

„Dyť stejně všechno dělám jen kvůli ní.“

Vzpomněl jsem si na svou závěť. Taky jsem to tam tak napsal. Všechno, co jsem dělal, dělal jsem jen kvůli Tobě, Ireno, nebo tak nějak.

„Rost'o,“ řekl jsem.

„Co?“

„Víš, že sem napsal závěť?“

„Jo?“

„No.“

„A cos v ní napsal?“

„Prostě, je to vlastně dopis Ireně, víš.“

„Jo.“
„Na rozloučenou.“
„Čeče, to sem taky měl udělat.“
„Však můžeš.“
„A komus to dal?“
„Mám to v náprsní kapse. Napsal sem to na její adresu.“
„A cos jí napsal?“
„Tak, všechno. Jak jí miluju a tak.“
„Sakra, že sem to taky nenapsal.“
„Dyt' můžeš.“
„Nojo, ale kde?“
„Až přestane pršet.“
„To udělám, čeče,“ řekl Rost'a a zasn timer. Za chvíli řekl: „Představ si, až to holky dostanou.“
„To ti řeknu.“
„A představ si, jak budou brečet.“
„Nebo taky ne.“
„Nebo taky ne. No, ale docela dobře jim nebude.“
„To ne. Jenže se to nestane.“
„Proč myslíš?“
„Čeče, copak si myslíš, že někdo padne?“
„Třeba jo.“
„Třeba jo. Ale asi ne.“ Zmlkl jsem. Cítil jsem, že Rost'a tomu taky nevěří. Seděli jsme mlčky a dívali jsme se na světla v popředí kůlny.
„Ach jo,“ řekl jsem.
„No jo,“ řekl Rost'a. Byl to dobrý pocit, sedět a kecat o holkách a nemyslet to moc vážně. A jít do toho jako nešťátně zamilovaní. Vzpomněl jsem si, jak vždycky moje zamilovanost do Ireny stoupla, když jsem byl v trabl. Tenkrát s tou sabotáží v továrně. Nebo když zavřeli otce a já čekal, že zavřou mě taky. Ale nesměl ten trabl být moc akutní. To mě zamilovanost zas přešla. Jako když mě včera

vedli na popravu. Ale teď to nebylo akutní. Teď to bylo dobré, být zamilovaný do Ireny a myslet si o tom.

„Poslyš,“ řekl jsem.

„Co?“

„Proč tady vlastně seš?“

„Jak?“

„Proč tady nasazuješ krk?“

„No –“

„Já že já kvůli Ireně,“ řekl jsem rychle, aby mě nepředešel.

„Fakticky, čeče. Já taky. Kvůli Dagmaře,“ řekl Rostá. Za chvíli řekl:

„A myslíš, že něco bude?“

„Asi jo.“

„Mně se to furt nezdá.“

„No, tady nebude nic, v pivováře. Ale komunisti něco provedou.“

„Ty myslíš?“

„Určitě.“

„No dobře. Mně je to stejně jedno.“

„Mně taky,“ řekl jsem a bylo mi to jedno. Vlastně nebylo mi to jedno. Chtěl jsem, aby něco provedli, když bylo jasné, že tahle armáda neprovede nic. Aby něco bylo. Když už je povstání, aby něco bylo, a myslel jsem na Irenu. Déšť zas trochu přestal a prše lo jen docela slabě. Mlčeli jsme a mysleli jsme, každý o svém. Čas ubíhal. Najednou se chlapi vpředu kůlny vyhrnuli ven.

„Co je?“ zavolal jsem.

„Bude se číst rozkaz,“ vykřikl někdo vpředu.

„Pudem?“ řekl jsem Rostovi.

„Jo,“ řekl Rostá a zvedl se.

Sjeli jsme po hromadě špalíčeků a oprášili jsme si zadnice.

Venku se dvůr už zase naplnil. Dav se srotil před hlavní budovu. Tam, na schodech přede dveřmi, stál plukovník Čemelík, major Weiss a pan doktor Šabata. Plukovník Čemelík byl bez perelíny a v ruce měl lejstra. Lidi v turistickém a v gumácích a s chlebníkama

se mačkali kolem a hleděli na něj. Čemelík začal něco číst, ale neslyšeli jsme ho. Zástupem se to rozsyčelo a ozvaly se výkřiky Ticho! Pozor! Čemelík přestal číst a podíval se na zástup. Zástup se pomalu ztišil. Čemelík zase začal, ale hlas měl tak slabý, že ho bylo sotva slyšet. Něco čet, že všechno mužstvo bylo rozděleno na šestičlenné hlídky s velitelem, kterým je vždy starší, zkušený voják, a že k zabezpečení klidu a bezpečnosti města budou tyto hlídky konati tříhodinové pochůzky po městě. Otrávil mě to. Myslel jsem, že se armáda aspoň nějak rozloží za protitankové překážky nebo tak něco a bude čekat na nepřítele. Ale chodit po hlídkách? Potom Čemelík zvýšil hlas:

„Pan nadporučík doktor Panožka!“

„Zde!“ ozvalo se ze zástupu.

„Pane nadporučíku, převezmete hlídku číslo jedna,“ řekl Čemelík. Potom mu řekl, aby se postavil stranou k ledárně, a vyzval členy jeho hlídky, aby se k němu připojili. Přečetl je a mluvil moc pěkně a vojensky, když četl ty členy hlídky. Byli v ní taky Lexa a Pedro. Uviděl jsem je, jak se prodírají zástupem k panu doktorovi Panožkovi. Ten stál v loveckém hubertusu u ledárny, ruce měl v kapsách na břicho a čekal na svoji hlídku. Poslouchal jsem dál. Byli tam všichni. Pan Moutelík, pan komisař Macháček, pan prokurista Frinta, pan Jungwirth. Všichni byli starší zkušení vojáci a všichni dostali pod sebe šest vojínů. Byla to skvělá armáda. A byla v dobrých rukou. Potom najednou přečetl Čemelík taky mě a já jsem patřil do hlídky pana doktora Bohadla. Toho jsem taky znal. Byl to advokát. Viděl jsem ho, jak stojí u ledárny v uzoučkých pumpkách, celý baculatý, s baňatými lýtky a napapanou pusou, a na hlavě má modrou rádiovku. U něho už byl Benno v beranici a Harýk a tři kluci, které jsem znal jen od vidění. Připojil jsem se k nim.

„Dobrý den,“ řekl jsem doktorovi Bohadlovi.

„Dobrý den. Tak vás vítám mezi nás,“ řekl mi dobrotivě a roztáhl pusou, jak se na mě usmál.

„Zdruv,“ řekl Harýk.

„Ahoj,“ řekl jsem. Pak jsme stáli a mlčeli a čekali, až bude armáda rozdělená. Bylo už poledne a pocítil jsem hlad. Začínalo to být nemilé, déšť a hlad a hlídky a armáda. Zatoužil jsem po jídle. Byl jsem zvědav, jak to bude. Jestli nás pustí na oběd domů, nebo jestli přijedou s polní kuchyní a budou rozdávat polívku. Chtěl jsem rači domů, protože byl nedělní oběd. Ale rozdávání polívky mělo taky svůj půvab.

„Sakra, já mám hlad,“ řekl jsem.

„Já též,“ řekl Harýk. „Benno, ty nemáš?“

„Neser,“ řekl Benno. Byl nakvašen. I ve střevech asi. Při jeho rozměrech se člověk nemoh divit. Byl jsem přesvědčen, že bych slyšel hladové zvuky v jeho břicho, kdyby nebyl kolem takový rámus. Hleděli jsme na Čemelíka. Zástup kolem něho se tenčil, a zato se tvořily malé hloučky po celém dvoře. Potom Čemelík skončil čtení a řekl, aby všichni velitelé hlídek přišli do kanceláře pro instrukce.

„Nu, tak půjdu, hoši,“ řekl pan doktor Bohadlo. „Počkáte na mě zde, ano?“

„Ano,“ řekl Harýk.

„Jo,“ řekli jsme já a Benno.

Pan doktor Bohadlo odešel. Pohupoval se na baňatých lýtkách, protože trpěl nějakým zkrácením šlach či co. Osaměli jsme. Dalo se zase trochu víc do deště, tak jsme se přimáčkli co nejvíc k leďárně a koukali jsme se. Z lesa nad pivovárem se kouřilo. Bylo tiho a poledne. Představil jsem si, jak po celém městě hoří ohýnky v kamnech a v hrncích na plotnách to bublá a voní. Ale páni dnes neprijdou k obědu, protože musí hlídkovat. Bylo to jako o župním sokolském sletě nebo tak. A zase jsem myslel na Irenu. Sakra, já na ni myslel pořád. Na dvůr přijela dvousedadlová aerovka a z ní vyskočil Jirka Krocanů v koženém plášti. Na chladiči aerovky se třepotala československá vlajka. Myslel jsem na Irenu. Bože, snad jsem ani nebyl schopen myslet na něco jiného. A to jsem byl inteligent.

Byl bych rád věděl, na co vlastně inteligenti myslí a jestli opravdu myslí na ty věci, jak říkají. Jistě, vynálezci a vědci a takoví, ti samozřejmě myslí na svoje bakterie a elektrody a tak. Ale myslel jsem na obyčejné inteligenty. Jako jsem byl já a Benno a Harýk. A Irena. Irena mi jednou řekla, jak chodí sama se psem po lese a myslí na problémy. O literatuře a o politice a já nevím. A tenkrát jsem se v duchu styděl, že já myslím jen na holky, když jsem sám, a připadal jsem si proti ní méněcenný. Ale to bylo dávno. To bylo hrozně dávno. Takový jsem teď už nebyl. Teď už jsem si dávno nedělal těžkou hlavu ze svého myšlení. Teď už jsem poznal, o co jde. A že nejde o nic. Jen nanejvýš o ty holky, a aby si z nich člověk udělal co nejvíc blaha. Přemýšlel jsem, o čem asi myslí Benno, a usoudil jsem, že teď myslí na oběd a potom někdy na Helenu a na muziku a Harýk taky myslí tak nanejvýš na muziku, na Dallas Blues a Sweet Sue s velkým kytarovým sólem, ale na muziku se vlastně nemyslí, jenom si člověk v hlavě rozehraje celý orchestr a hraje na všechno a současně, vytahuje omráčivé figury na trombónu hodně zespoda a vřeští na trumpetu, tak se myslí na muziku, intelekt k tomu taky není potřeba. A tak se mi zdálo, že inteligence je vůbec něco hrozně neurčitého a neexistujícího, že inteligentní byl ze všech lidí asi jen Sokrates a Einstein a takoví lidé, a jinak vůbec nikdo. A bylo mi to úplně jedno, že myslím na Irenu, a myslel jsem na ni rád, na všechno, na její pusu a řadra a boky a na ten pocit, když je má člověk pod dlaněma, a na to, co má Irena pod sukní, a hrozně sprostě jsem na všechno myslel a bylo mi z toho dobře.

„Do prdele,“ řekl Benno.

„Copak?“ řekl Harýk.

„Co se s tím tak serou. A co si myslejí? Že tu budu bez voběda?“

„Asi jo.“

„To nemůžou sakra zařídit aspoň nějakou polní kuchyň?“

Benno byl bez sebe vztekem. Po beranici mu stékal déšť a jeho rudá tvář vyhlížela výhružně. Z hlavní budovy se vyhrnuli pánové

s modročervenýma páskama. Každý měl v ruce lejstro. Jak vyšli do deště, začali si ohrnovat límce a strkat lejstra do kapes. Potom se rozešli po dvoře. Pan doktor Bohadlo, s tváří rozzářenou a důležitou, přišel k nám.

„Tak, hoši, seřadíme se a pudem,“ řekl.

„Kam?“ řekl Benno.

„Máme vnitřní město až k Poznerově továrně a pak dolů kolem starého židovského hřbitova, přes ghetto a zpět k pivováru.“

„A co budem dělat?“

„Vždycky tři hodiny budem konat tuhle obchůzku a pak budem mít zas tři hodiny volno.“

„To dem zrovna?“

„Ano. Ted' je půl jedné, výjimečně budem hlídkovat jen dvě a půl hodiny.“

„A na voběd nepudem?“

„To vydržíte. Pro jednou,“ zasmál se pan doktor Bohadlo.

„To je sprostý. Bez žrádla nic nedělám,“ řekl Benno a myslel to vážně. Ale pan doktor Bohadlo to vzal jako vtip.

„Dobrá. Bude to taková malá oběť pro vlast,“ řekl. „Ted' jste na vojně. Seřad'te se do dvojřadu za mnou.“ Potom se k nám obrátil zády a zvedl ruku kolmo do výše jako v Sokole, když se má dělat zákryt.

„Hovno,“ řekl potichu Benno. Tři kluci, co jsem je neznal jménem, se horlivě seřadili za pana doktora Bohadla. Ten lichý se na nás otočil a Benno strčil Harýka k němu. Harýk se postavil vedle něho a dal ruce do kapes gumáku. Pan doktor Bohadlo stál pořád se zdviženou paží, s baňatými lýtky a se zadnicí naditou v uzoučkých pumpkách. Dva kluci v první dvojici za ním stáli v pozoru. Třetí kluk vedle Harýka taky. Harýk stál s ohnutými zády a s ohrnutým límcem v dešti.

„Pochodémchod!“ řekl pan doktor Bohadlo a mrsknul levou nohou dopředu. Tři kluci se všichni najednou sklonili k levé straně

a vykročili levičkama. Haryk se opozdil, ale hned přidal do kroku. Šli jsme s Bennem za nima. Za chvíli už jsme byli pozadu.

„Sakra,“ řekl jsem.

„Krávy,“ řekl Benno a pak jsme zrychlili krok a připojili jsme se k mašírující koloně. Maširovali jsme s panem doktorem Bohadlem v čele po dlážděné vozovce k bráně. Nebylo to vlastně tak nepříjemné, jít stejným krokem. Rozhlédl jsem se a viděl jsem, že se na nás nikdo nedívá. Tak to ani nebylo blbé. Ostatně, kolem nás maširovaly samé takové stonožky s modročervenýma páskama v čele. Jak jsme se blížili k bráně, viděl jsem, že je zavřená. Stál před ní chlap v uniformě a s četařskými knoflíky na ramenou. Před sebou měl opřenou pušku s bajonetem. Pan doktor Bohadlo šel rovnou k bráně. Četař pozvedl pušku za hlaveň a otevřel bránu před námi. Prošli jsme jako londýnská garda a pan doktor Bohadlo bezvadně zahrnul vpravo. Maširovali jsme po silnici k mostu. Ohlédl jsem se vlevo k Port Arthuru. Potom jsme šli přes most a já se díval na Irenino okno. Nikde nic. Maširovali jsme tiše k nádraží. Na rohu Okresního domu stála paní Mánesová. Jak nás spatřila, sebrala se a připojila se k nám.

„Benno, kdy přijdeš domu?“ zeptala se Benna.

„Já nevím.“

„Kdy vás pustěj?“

„Nevím.“

„A nemáš hlad? Nechceš něco k jídlu?“

Šli jsme pořád stejným pochodovým krokem a paní Mánesová utíkala vedle nás.

„Máš něco sebou?“ řekl dychtivě Benno.

„Nemám, myslela sem, že přijdeš domu.“

„Já nevím, kdy přídu. Nevím, kdy nás pustěj.“

„A kam to dete?“

„K Poznerovum a zpátky.“

„Tak já – já tady na tebe počkám a něco ti zabalím, ano?“

„Jo. To udělej.“

„Tak dobře,“ paní Mánesová zůstala stát. Benno se otočil. „Nebo víš co, přines mi to k pivováru.“

„Kam?“ řekla paní Mánesová a zase se za námi rozběhla.

„K pivováru, k bráně.“

„Ano. Já ti zabalím kus toho králíka, chceš?“

„Jo. A nějaký salám.“

„Ano. U brány u pivováru?“

„Jo. Tak sbohem.“

„Na shledanou.“

Paní Mánesová zůstala stát a dívala se za náma. Podíval jsem se na Benna. Byl uspokojen. Harýk se otočil a řekl:

„Tak už můžeš bojovat, Benno.“

„Jo.“

„Ticho, hoši. Na hlídce se nehovoří,“ řekl pan doktor Bohadlo. Ztichli jsme. Přešli jsme koleje a zahrnuli jsme kolem Mesršmitky na Jiráskovu třídu. Lidí bylo venku málo. Chlapi byli většinou v pivováře a ženské seděly doma. Uviděl jsem, že se naši dívají z okna. Otec byl invalida z první války, tak se toho nemusel zúčastnit. Dělal jsem, že je nevidím. Nevěděl jsem, jak bych je měl pozdravit. Prošli jsme pod nima a šli jsme dál. Tady v ulicích to bylo blbé. Cítil jsem, jak je to blbé, protože nemáme zbraně. Ale těch několik lidí, které jsme potkali, se na nás dívalo s úctou. A pořád přšelo. Začlo mi být zima. Maširovali jsme přes náměstí, kolem sokolovny, kolem gymnázia a po Kocandě až k Poznerovic fabrice. Poznerovic dům stál tiše a v oknech byly rolety ústěné. Myslel jsem, co asi dělá Poznerovic Blanka, která vždycky jezdila do gymplu v autě a se šoférem, a usoudil jsem, že ná asi strach, poněvadž je hysterická. Lucie mi o tom jednou vyprávěla, jak Blanka dostává záchvaty na koberci a jak prohání panskou a služky. Lucie s Blankou trochu kamarádily, ale jen trochu, protože Blanka moc nekamarádila s žádnou z našich holek. A loni jezdila každý týden do tanečních do Prahy autem. Myslel jsem na ni, jak byla docela hezká, a jak měla takovou zvláštní krásu,

celou zamženou těmi milióny, co na ni čekaly. Vlastně už nečekaly, protože starého Poznera určitě zavřou. Ne že by nějak chtěli, nemyslel jsem, že by páni byli proti němu nějak noc zaujatí. Aspoň donedávna s ním docela táhli. Ale on se moc zkompromitoval. Víc, než to šlo snést. A mladý Pozner, René, s jeho zlatými prsteny a sportovními obleky. A s jeho inženýrským titulem ve fabrice. A s hony a se slečnou Arnoštovou, která k nim jezdila z Moravy jako Reného snoubenka a s kterou se ukazovali na koncertech komorní hudby. A se žranicema pro německé oficíry. Poznerovic byli pitomá rodina. Láda Šerpoňů byl taky milionář, ale jak to byl prima člověk proti Renému. René byl vůl. Neměl jsem vůbec nic proti milionářům, já jsem vůbec neměl žádné nenávisti a tak, ale René byl vůl a vejta. Docela jsem jim to přál, že teď sedí někde v salóně a klepou se strachy. Zahnuli jsme zpátky kolem továrny a kolem starého židovského hřbitova s pokácenými pomníky do ghetta. Teď už tady židi nebyli. Šli jsme kolem staré židovské školy a já jsem si vzpomněl na pana Katze, kantora, co jsem k němu chodíval na němčinu, a bylo mi z toho nějak smutno. V Židovské ulici padal déšť smutnější než jinde a stará oprýskaná škola tam stála a já vzpomínal na dávné večery v kantorově kuchyni, kdy už jsme celou gramatiku a literaturu pověsili na hřebík, celého Goetha a Schillera a Chamissa, a už jsme jenom mluvili o Němcích a nadávali a starý kantor naříkal, *was wir Juden schon mitgemacht haben*, říkal, *das weißt niemand, niemand*¹⁷, a z rohu od kamen, v kterých to červeně dohořívало, pobroukovála tlustá kantorova manželka na souhlas a kantor vyprávěl, co Němci chtějí udělat se Židy, a já ho utěšoval, že to tak nebude, ale věděl jsem, že to tak bude, a pak jsem řeč stácel na kantorovu malou vnučku Hannerle a kantor hned na všechno zapomněl a vytáh hebrejský slabikář, který měl už pro ni koupený, až se začne učit, ale ona nikdy nezačala, protože ani ne za rok potom je všechno poslali

---

17 Nikdo neví, co jsme si my Židé prožili, nikdo. Pozn. red.

franko do plynu. Už se nikdy nevrátili. Vzpomínal jsem na tu malou, špinavou a ohyzdnou Hannerle a na její černovlasou matku a na macesy, které mi kantor vždycky dával o svátcích, a na večery, kdy jsem vždycky opatrně vylezl ze školy, aby mě nikdo neviděl, nikdo z přítelíčků, že chodím pořád ještě ke kantorovi, a dál jsem vzpomínal, jak jsme šli ghettem, na Bondyho, který bydlil kousek dál v ulici a u kterého jsme začínali dávat dohromady orchestr, na starý xylofon, co jsem na něm hrával Oslí serenádu, na Bondyovic zpola rozloženého dědečka, který umíral ve vedlejším pokoji na paralýzu, na pana Bondyho s jeho kšefty do poslední chvíle a s klavírními prsty a na jeho Mendelssohna, a jak jsme šli dál kolem synagogy s vytlučenými okny, vzpomněl jsem si na svatbu kantorovic dcery, na synagogu plnou klobouků a svatební řeč rabínovu, naplněnou optimismem a radostí, a na kostelecké Židy v gala, na pana dirigenta Picka z naší banky, na doktora Strasse, celého drobného a bílého, na Steinovy a Goldschmiedovy a na kantorovu dceru a na tajemné povídání o předsvatebních obřadech s ortodoxní židovskou nevěstou. Úplně jasně jsem to cítil všechno znova, jak jsem si ji představoval nahou v koupeli a kolem kostelecké Židovky, jak ji omývají a drmolí přitom modlitby, nevěděl jsem, jestli to tak opravdu dělaly, ale bylo to hezké myslet na to tak, a šli jsme dál, kolem studně s hebrejským nápisem, a tam už ghetto končilo a mně z toho všeho bylo nějak příšerně smutno. Doktor Bohadlo, blbě nacpaný do turistických pumpek a s červeným zátylkem, mašíroval neúnavně a tihle všichni byli v tahu. Kantor a rabín a Hannerle a všichni. Skoro mi vyhrkly slzy do očí a v hrdle se mi stáhlo. Sakra. Jsem sentimentální jak kurva. Ale bylo mi smutno. Co mi je do rabína. Co mi vůbec je do kohokoliv, říkal jsem si. Ale smutno mi bylo. Co mi do nich bylo. Asi jen ty vzpomínky. Ale ty byly hezké. Jenže ony všechny vzpomínky byly hezké.

Octli jsme se zase na Jiráskově třídě a už jsem necítil slzy v očích. Skoro mi to bylo nepříjemné, že je už necítím. Mašírovali jsme na

pravé straně ulice, byla skoro prázdná a mě už bolely nohy a měl jsem hlad a bylo mi zima. Už mě vůbec povstání nebavilo. Všechno bylo šílenost a pitomost. Všechno to vraždění Židů a povstávání proti Němcům a celé to vojančení pana doktora Bohadly. Co z toho kdo měl. Teď mně to bylo všechno protivné. Proti nám šla četa po zuby ozbrojených Němců. Na chvíli jsem pocítil napětí a čekal jsem, co bude. Ale oni si nás nevšimli. Přešli kolem nás a jen jsem zpozoroval, jak se na nás zpod železných helmic zvědavě dívají. Ovšem. Pan doktor Šabata uzavřel příměří. Mašírovali jsme ulicí dál k nádraží a kolem Okresního domu a přes most a zpátky k pivováru. U brány stála paní Mánesová s balíčkem. Pan doktor Bohadlo jí vůbec nevěnoval pozornost, ačkoliv jindy by ji byl jistě uctivě pozdravil. Ale teď byl na hlídce. Zamířil rovnou k bráně. Četař za bránou ji otevřel.

„Tady máš, Benno. Stačí ti to?“ řekla paní Mánesová.

„Jo. Díky,“ řekl Benno, sebral balíček a už jsme museli hned jít dovnitř. Ohlédl jsem se a viděl jsem, jak paní Mánesová stojí za bránou a dívá se mřížema na nás. Ale Benno už rozbaloval balíček.

„Zastavit stát,“ řekl pan doktor Bohadlo a obrátil se k nám.

„Tak, hoši, máme čtvrt hodiny na odpočinek, a potom vyrazíme znovu.“

„Pane doktore, kolik je hodin?“ řekl Harýk.

„Je tři čtvrti na dvě. Stihneme právě ještě jednu obchůzku.“

„Děkuji.“

„Počkejte tu na mě. Jsem hned zpátky,“ řekl pan doktor Bohadlo a odešel. Opřeli jsme se o kůlnu. Bolely mě děsně nohy.

„Ukaž! Co ti máti přinesla,“ řekl Harýk.

Benno rozbalil balíček a vytáh půlku králíka.

„To sežeru sám,“ řekl. Potom vytáh dlouhý kus salámu a několik chlebů s máslem. Jeden dal mně a jeden Harýkovi a řekl, abysme salám rozřízli na tři kusy. Rozdělili jsme salám a dali jsme se do jídla. Salám chutnal báječně. Stáli jsme a pozorovali jsme život na

dvoře. Zřejmě už to tu bylo docela zaběhané. Hlídky přicházely a odcházely, promoklé, hladové, páni v důstojnických perelínách přešli občas po dvoře s leistry a chlapi s červeno-bílými páskama se tlačili pod stříškama kolem budov a v kůlnách. Od hlavní budovy tekla z okapu potůček podél dlážděné vozovky k bráně.

„Nevidíte někoho?“ řekl Harýk.

„Nevidím,“ řekl jsem. Všichni známí kluci byli asi na hlídkách.

„Já mám v botách moře,“ řekl Harýk.

„Já taky.“

mlčeli jsme. Za chvíli Harýk řekl:

„Páni, mě už to sere.“

„Mě taky,“ řekl Benno.

„Dyby se s tím šli bodnout. Takhle sem si to nepředstavoval.“

„Bodeť,“ řekl jsem. „Tady z toho nastydnem a ani se nebudem moct zúčastnit vítání.“

Pan doktor Bohadlo se zase objevil.

„Odpočati, hoši?“ řekl.

Benno zabručel.

„Tak půjdeme,“ řekl pan doktor Bohadlo neúnavně a zase na nás obrátil zadnici. Jeho turistická lýtka mě provokovala. Já už byl z toho mašírování celý rozlámaný a neviděl jsem v tom žádný účel. Kdyby nás potkala Irena, celé zmoklé a beze zbraní, měl bych z toho ostudu. Pan doktor Bohadlo vztyčil ruku, formace se zas seřadila a vykročila na další mlčenlivý pochod. Byla to hrozná otrava. Prošli jsme městem v neustálém dešti a připotáceli jsme se k pivováru polomrtví a promoklí na kůži. Ale pan doktor Bohadlo vypadal docela svěží.

„Teď můžeme domů?“ zeptal jsem se ho. Zasmál se.

„Kdepak, hoši, musíte zůstat v kasárnách.“

„Kde?“

„Tady v pivováře. Máte teď tři hodiny odpočinek a v šest znovu na hlídku.“

„Dostanem něco jíst?“ řekl Benno.

„Jděte si do skladu na čaj. A v šest, prosím, všichni zase tady! Ano?“

„Ano,“ řekli ti tři cizí kluci.

„Nazdar,“ řekl pan doktor Bohadlo. Kluci se postavili do pozoru.

„Sbohem,“ řekl Benno. Pan doktor Bohadlo odešel.

„Dem na ten čaj?“ řekl jsem.

„Jo. Kde to je?“ řekl Benno.

„Nevim. Ve skladu.“

„A v kerym?“

„Nevim. Zeptáme se.“

Kolem šel zrovna Jirka Vítů s nějakýma listinama. Udělali si z něj asi poslíčka.

„Jirko, kde se dává čaj?“ zavolal jsem na něj.

„Támhle,“ řekl a ukázal na otevřená vrata, v nichž stál hlouček lidí.

„Díky,“ řekl jsem a šli jsme k nim. Vlezli jsme dovnitř. Tam byla tma, jenom u stropu vyblitá žárovka, a v tom polosvětle chodili chlapi někam dozadu do jiných dveří. V té tmě byly složené nějaké stroje nebo co. Šli jsme do těch druhých dveří a za nima bylo světlo a velká klenutá místnost plná chlapů v mokrých šatech, s hrníčky a esšálky a miskami, z kterých se kouřilo. Vzadu stoupala ke stropu bílá pára. Protlačili jsme se davem a uviděli jsme paní Čemelíkovou v bílé zástěře, jak stojí u velikého kotle a nalévá sběračkou lidem čaj. Vzadu byly zas ještě jedny dveře a těma zrovna dvě tlusté ženské přinášely veliký podnos s nakrájenými chleby. Pak se v nich objevila Dagmar Dreslerová, taky v bílé zástěře a s utěrkou. Šla k paní Čemelíkové a něco jí říkala. Paní Čemelíková kývla hlavou a Dagmar se obrátila. Docela jí to slušelo v tomhle podzemí. Rozhlížel jsem se, jestli neuvidím Irenu. Ale Irena tam nebyla. Stáli jsme ve frontě na čaj a pomalu jsme postupovali ke kotli. Dostal jsem hrníček a paní Čemelíková mi do něj nalila čajovinu a já jsem pozdravil a řekl

děkuji. Ušlechtila se na mě usmála. Pak jsem dostal kus suchého chleba od paní Skočdoplové, která stála vedle. Strčil jsem chleba do kapsy a odešli jsme do rohu. Někdo na nás zavolaal. Obrátil jsem se. Byl to Lexa a seděl s Pedrem na převrácené bedně u stěny. Zamířili jsme k nim.

„Tě noha,“ řekl Harýk.

„Tě noha,“ řekl Lexa. „Už máte vlasteneckou potřebu vykonanou?“

„Seví. A dem se posilnit minází.“

„Zdá se, že se moc neposilníte.“

„I posilníme,“ řekl Harýk a posadil se vedle Lexy. Vedle se uvolnila bedna, přitáhli jsme si ji s Bennem a sedli jsme si naproti. Kolem nás se pořád tlačili noví chlapi, zmoklí, v páře a s kouřícíma hrnečkama, a mně to připomínalo zabijačku na statku u Humprechtů, kde jsem byl na pracovní povinnosti jednou o prázdninách. Tam se to taky takhle pářilo v polotmě v podzemních místnostech. Benno vedle srkal hlasitě čaj z esšálku a Pedro s Lexou žvýkali suchý chleba. Čaj byl horký a já zapomněl na mokré šaty, co jsem měl na sobě, a myslel jsem jenom na ty staré věci z minulosti a pocit, který jsem měl, byl pocit, jaký jsem míval v posteli jako malý kluk, když jsem si z peřiny udělal sněhové iglú a z koženého peška opakovačku, anebo když jsem ležel za vytaženou sítí postýlky a naši ještě četli a já jsem byl v táboře na préríi za vozovou hradbou a slabé světlo z otcovy stolní lampičky byl dohasínající táborák. Tak jsme seděli v páře a polosvětle a přes obličej kluků proti mně chodily tmavé stíny jeden přes druhý a na stěně za nima tančily a proplítaly se a míhaly a já myslel na komtesu Humprechtovou s orlím nosem a na velký zaprášený pokoj v zámku a na klavír, na který jsem jí dával hodiny místo žňových prací, a na její nohy v jezdeckých kalhotách a myšlenky mně volně utíkaly po těch rounovských polích s holčičkama v barevných šátcích a po bažantnici a v aleji a viděl jsem mladého hraběte Humprechta, jak ho odváděli gestapáci tu noc, než jsem měl odjet, a pak jsem si vzpomněl na královnu wirtemberskou a na

Irenu a všechno to šlo zas dokola jako pokaždé. Byl jsem zakletý do těch vzpomínek a do těch myšlenek a nebylo v nich sakra ani stopy po učenostech z gymnázia.

„To je k zblití,“ řekl Lexa a postavil svůj hrnec na zem. „Vyvařený fusekle,“ řekl Benno.

„Bych rád věděl, jestli tohle chlastá taky tvůj fotr.“

„Si naivní,“ řekl Pedro. „Velitelství má černou kávu.“

„Páni, tak co s náma vlastně chtěj?“ řekl Harýk.

„Udržujeme pořádek.“

„A kdo ho ruší?“

„Komunisti,“ řekl Pedro.

„Bych je rád viděl.“

„Fakt, vážně, čeče,“ řekl Lexa. „Ted’ vodpoledne chtěli prej vykrást vlak s municí, co stojí na nádraží.“

„Kdo to říkal?“

„Doktor Šabata tam byl a hádal se s nima.“

„A vykradli ten vlak?“

„Ne. Ty vlasovci, co ho hlídaj, je nechtěli pustit dovnitř. Voni s nima vyjednávali a podpláceli je kořalkou, ale nepustili je tam.“

„To máš vod Šabaty?“

„Ne. Starej Čemelík to říkal. Maj ted’ plnou prdel strachu, že komunisti něco podniknou v noci. Prej budou zesílený hlídky.“

„A daji nám zbraně?“ řekl jeden.

„Naserou nám,“ řekl Lexa.

„Ale proti komunistum máme jít, jo?“

„Samozřejmě. V zájmu vlasti.“

„Chlapi, to je pekelná sranda,“ řekl Benno.

„To ti řeknu,“ povídal Harýk.

„Vo Němcích už se nemluví?“

„Ne. Ty už se vypařili.“

„Tak proč sakra eště blbnem?“

Lexa se zašklebil.

„Protože ještě nebylo udělanejch dost hrdinskejch činů. Proto.“

Místností proběhlo syčení a všichni jsme ztichli. Bylo slyšet, jak paní Čemelíková povídá vysokým hlasem, aby kdo dopili, uvolnili místnost pro druhé. Sebrali jsme se a odnesli jsme šálky ke stolu. Pocit hladu mě přešel. Prošli jsme znovu tou temnou místností s lampičkou u stropu a octli jsme se na dvoře. Mezitím přestalo pršet, ale na nebi byly pořád dešťové mraky a z lesa nad pivovárem se valila mlha. Všude procházely hloučky s rukama v kapsách a neměly zřejmě co dělat. Zbraně úplně zmizely.

„To si nás tu sakra chtěj dát k ledu?“ řekl Harýk.

„Patrně,“ řekl Lexa.

„Neřikal starej Čemelík, kdy nás pustěj domu?“ zeptal se Benno.

„Až pomine nebezpečí.“

„A to nás chtěj krmit furt timhle čajem?“

„Taky chlebem,“ řekl Lexa.

„Chlapi, já bych byl pro to zahrnout,“ řekl Harýk.

„Ale jak?“

„Přes plot.“

„Všude to hlídaj, čeče.“

„Tak sme tu jak v koncentráku,“ řekl Benno.

„To sme.“

„Ale to tu máme smrdět pořád?“

„Seš na vojně,“ řekl Lexa.

„V prdeli sem!“ řekl Benno.

„Himlhergot,“ řekl Harýk.

„Hovno na hovno,“ řekl Lexa.

Mlčeli jsme. Potom Harýk řekl:

„Houby. Jak nás teď pustěj na hlídku, tak zdrhnu.“

„A voni tě postavěj před válečnej soud pro zběhnutí,“ řekl Lexa.

„Nekecej.“

„Fakt. Myslíš, že toho nejsou schopný?“

„Ale dyť je to všechno blbost.“

„Jenže voni to berou vážně.“

„Ale houby.“

„Fakt. Běž se zeptat starýho Čemelíka.“

„A co mi můžou udělat?“

„Zavřou tě, až budeš modrej.“

„Blbost.“

„A nepustěj tě na univerzitu.“

„To říkal starej Čemelík?“

„Jo. Já sem se ho na to ptal, ponívač sem chtěl taky zdrhnout.“

„Ať se dou bodnout se všim,“ řekl jsem. „Chlapi, dem si sednout pod kůlnu.“

„Olrajt,“ řekl Lexa a vykročili jsme. Pod kůlnou na dříví, kde jsem byl dopoledne s Rostou, bylo prázdné. Seděl tam zase jenom Rosta. Vylezli jsme na hromadu špalíčků a usadili jsme se. Bylo mi chladno po těle, ale ta tma v kůlně a bílý výhled dole mi daly zas starý příjemný pocit. Přisunul jsem se k Rostovi.

„Tak co,“ řekl Rosta.

„Co ty?“ řekl jsem.

„Viděls Dagmaru?“

„Viděl. Sekne jí to.“

„Já byl u ní.“

„Jo? A co?“

„Zas sem jí to říkal.“

„A co vona?“

„Jako dycky.“

„A cos jí řek?“

„Tak. Že bych chtěl, aby na mě vzpomínala v dobrým, dyby se mi něco stalo.“

„A vona?“

„Řekla mi, že sem protivnej.“

„Co?“

„Že sem protivnej.“

„Proč?“

„Že prej ted' sou důležitější věci na starosti a já že pořád votravuju s takovejma hloupostma.“

Odmlčeli jsme se. Pak jsem řekl:

„Poslyš, vona je blbá.“

„Ale neni.“

„Je.“

„Neni.“

„Je. Nebo na tebe kašle tak dokonale, že si z tebe dělá psinu.“

„To spíš.“

„Holky sou potvory,“ řekl jsem.

„To sou, čeče.“

„Já vim, na jaký důležitější věci vona asi myslí.“

„Já taky. Na Kočandrleho.“

„Eště s nim chodí?“

„Pořád.“

„A myslíš, že jí – to?“

„Určitě. Vytahoval se s tim v Portíku.“

„Von taky kecá.“

„Ale tohle vim určitě.“

„Jak?“

„Potkal sem je na Silvestra v Habrech, zrovna dyž lezli z Kočandrlovic chaty.“

„Tak to jo. No je to mrcha.“

„Ale stejně jí miluju.“

„Já vim.“

„Nemůžu si pomoct. Dyby byla nevím jaká mrcha, stejně jí miluju.“

„To znám. Já mám to samý,“ řekl jsem.

„Myslíš, že Zdeněk Irenu taky fik?“ zeptal se Rost'a se zájmem.

„Samo. Byli spolu tři dni v Ledečskejch.“

„A stejně jí miluješ taky, že?“

„To víš. Co bych dělal, dybych jí nemiloval.“
„Stejně, je to blbost, že chlapi kvůli tomu tak nadělaj, jestli je holka panna nebo ne.“
„No je. Mně to nevadí.“
„Mně taky ne.“
„Tak co ti vlastně vadí?“
„Co? Že nechce dát taky mně.“
„A dyby ti dala, tak by ti Kočandrlé nevadil?“
„Ne.“
„Já nevím, Rost’o,“ řekl jsem. Rost’a zavrtěl hlavou.
„Ne. Určitě ne. To vim.“
„Já nevím.“
„Určitě.“
„Já myslím, že kecáš.“
„Nekecám.“
„No nevím. Já bych se s tímhle jen tak nespokojil,“ řekl jsem.
„Já bych se s tím spokojil,“ řekl Rost’a.
„To seš teda skromnej.“
„Sem.“ Potom se Rost’a odmlčel a najednou začal zoufale:
„Bóže, co já sem už kvůli tý káče zkusil. Dyby to sakra jen trochu věděla. Dyby si to jen trochu dovedla představit!“
„Srala by na tebe stejně,“ řekl jsem.
„Možná.“
„Jistě. Ženskejm takový věci dělaj dobře.“
„Já vím. To mně taky říkali.“
„Co?“
„Že jí to nemám dávat najevo, jak vo ní stojím.“
„Blbost,“ řekl jsem. „To máš prašť jako uhod.“
„Myslíš?“
„Samo. Dyž jí to přestaneš dávat najevo, tak tě trochu pustí k tělu, a až tě do toho naveze, tak se na tebe zas vykašle a budeš v tom hůř než předtim.“

„To máš pravdu.“

„A pak, tobě to nedělá dobře, vyznávat jí lásku?“

„Ne. Dyž mě vodmítá, tak ne.“

„Mně jo,“ řekl jsem.

„I dyž tě vodmítá?“

„Jo.“

„To mně teda ne.“

„Mně jo. Protože jí jednou stejně dostanu.“

„Seš si tím tak jistě?“

„Absolutně.“

Chlapi v popředí vstali. Jejich siluety se narýsovaly ve světlém výhledu. Z dálky se ozvalo slabé vrčení a blížilo se.

„Létadlo,“ řekl Benno a hlas mu zazněl stísněně.

„Počkejte!“ řekl Pedro a poslouchal. Vrčení se blížilo rychle, ale bylo dost divné. Pedro napjatě poslouchal. On byl odborník na letecké motory. Potom prudce vstal a řekl:

„To je štorch, páni.“

„Jo?“ řekl Benno s úlevou.

„Beton. Toho poznám na první poslech. Pod’te ven.“

Vstali jsme a vyhrnuli jsme se ven. Chlapi na dvoře stáli s hlavama obrácenýma k nebi a někteří utíkali pod střechu. Všude bylo vidět lidi přimáčkнутé ke stěnám. Dívali jsme se směrem, odkud vrčení motoru přicházelo. Bylo pořád silnější a najednou se nad lesem objevilo letadlo. Jak bylo nízko, vypadalo hodně veliké, se širokými křídly a trochu nejasné v mlze, ale bylo možné rozeznat všechny detaily. Mělo pevný podvozek s malými kolečky a zasklenou kabinu. Napadlo mně, že by mohlo začít střílet, ale to mě hned přešlo, protože tohle letadlo vypadalo, že by ani neuneslo kulomet. Vypadalo to, že letí nejistě a kolíbá se ve větru. Najednou se od něho oddělila prška bílých papírků a začala se třepotat vzduchem. Někdo vykřikl „Letáky!“ Padaly pomalu a vítr je nesl přes dvůr k lesu. Letadlo se rychle odkolébalo nad město a zmizelo v mlze. Rozběhli jsme se za

letáky. Bylo jasné, že jich většina spadne do lesa. Snášely se zvolna k zemi. Vítr jich část zase obrátil zpátky, a tak se kus davu zase zastavil a pak se potácel sem tam, podle toho, jak si vítr pohrával s padajícími papírky. Pedro vyskočil a chňapl jeden. Dav se zavařil a kolem těch, kteří se dostali k letákům, začala mačkanice. Pedro se podíval na leták.

„Čti to!“ řekl Benno. Namačkali jsme se k Pedrovi a kolem nás se hned utvořil hlouček. Pedro uhladil leták a začal číst:

„An alle Einheiten der Armeegruppe Schörner! Alle Einheiten und Soldaten des Grossdeutschen Heeres werden aufgefordert den tschechischen Organisationen, deren Ziel ist Ordnung zu erhalten und die bolschevistischen Ordnungsstörer zu bekämpfen, Hilfe zu leisten.

Generalobrst Kurt Scholze.¹⁸“

„Co to je česky?“ řekl někdo vzadu. Pedro podal leták chlapovi, který stál vedle, a řekl mu, aby to přeložil. Potom jsme se protlačili ven.

„Also,¹⁹“ řekl Pedro, když jsme se zas táhli ke kůlně.

„Dobrý,“ řekl Harýk.

„Máme to v suchu,“ řekl jsem. „Drží nad náma ochrannou ruku. Nemůže se nic stát.“

„Tak bysme mohli domu, ne?“ řekl Harýk.

„Seš dobrej. A co bolševický rušitelové klidu? Kdo je potlačí?“ řekl Lexa.

„A jo,“ řekl Harýk.

Před námi se objevil Benda. Jakmile mě uviděl, zamířil ke mně. Vypadal nějak pobledle a neklidně.

„Co je?“ zeptal jsem se ho.

---

18 Všem jednotkám Schörnerovy armádní skupiny! Vyzývám všechny jednotky a vojiny velkoněmeckých vojsk, aby poskytovali pomoc těm českým organizacím, jejichž cílem je udržet pořádek a bojovat proti bolševickým rušitelům pořádku. Generálplukovník Kurt Scholze. *Pozn. red.*

19 Tak. *Pozn. red.*

„Přema sedí,“ řekl.

„Jak to?“

„Zavřeli ho. Je zavřenej ve sklepě.“

„Proč, čeče?“

„Pro vzpouru.“

Benda se na mě koukal a nějak se mu nechtělo mluvit. Musel jsem to z něj tahat. Kluci se sestoupili kolem.

„Tak vypravuj. Jak to bylo,“ řekl jsem.

„Dyž mu řekli, že ty zbraně musí vodevzdat, tak von vodmít.“

„A za to ho zavřeli?“

„Von jim řek něco vostrýho.“

„Co s nim chtěj dělat?“

„Nevim. Asi ho budou soudit pro vzpouru.“

„Skočdopole?“ řekl Lexa.

„Jo.“

„Že jim vodmít vodevzdat zbraně?“

„Jo.“

„A kdy ho budou soudit?“ řekl jsem.

„To nevim. Snad až potom.“

„Jestli ho nepostavěj před válečnej soud,“ řekl Lexa.

„Myslíš? Snad ne,“ řekl Benda vážně.

„Blbí sou na to dost,“ řekl Lexa.

„Co budeme dělat?“ zeptal jsem se.

„Já nevim. Sháním kuky.“

„A podniknete něco?“

„Nevim.“

„Sakra, něco by se mělo udělat,“ řekl Harýk.

„To mělo,“ řekl Lexa.

„Dyž to je těžký. Zavřeli ho do sklepa a u dveří mají stráž.“

„Kolik?“ řekl jsem.

„Dva. A i kdyby sme je vodkrouhli, tak nemáme klíče. Ty má Kuřátko.“

„Sakra, nemoh by něco dělat starej Čemelík?“ řekl jsem.

„Můžem to zkusit,“ řekl Lexa.

„Kde je Fonda?“

„Asi vevnitř u fotra.“

„Tak dem za nim, ne?“

„Dem.“

Vtom se v jednom okně hlavní budovy objevil chlap s trumpetou. Dal si trumpetu k puse, nejdřív kiksl a potom s mnoha dalšími kiksy něco zatroubil. Všichni se podívali k oknu. Chlap s trumpetou ustoupil a v okně se objevil Kuřátko s lejstrem. Všichni ztichli a Kuřátko začal číst.

„Rozkaz číslo dvě,“ četl. „Vojenský velitel vyhlásil nad městem stanné právo. Od osmé hodiny večerní nesmí se nikdo zdržovati v ulicích a je povinností hlídek každou osobu zastaviti a vyzvati ji, aby se ihned odebrala domů. V případě odporu mají členové hlídek právo použití násilí. Podepsán plukovník Čemelík v. r., vojenský velitel.“

Potom Kuřátko složil listinu a řekl, aby všichni členové hlídek byli připraveni k střídání na určených místech, a odešel. Dav se zase rozpovídal.

„Tak pudem?“ řekl jsem.

„Jo.“ řekl Lexa. Hnuli jsme se.

„Mám jít s váma?“ řekl Benda.

„Samo,“ řekl Lexa. Šli jsme k hlavní budově. Před vchodem stál chlap s ovinovačkama na nohou a ve vojenských kalhotech, ale v civilním kabátě s puškou.

„Dovnitř se nesmí?“ zeptal se Lexa.

„Né,“ řekl voják.

„Prosim vás, moh byste zavolat ven Čemelíka, jestli tam je?“

„Co mu chcete?“

„Potřebujeme mu něco vyřídit.“

„V jaký záležitosti?“

„Von nemyslí plukovníka. My chceme mladýho Čemelíka, Alfonse, syna,“ řekl jsem.

„Jotak,“ řekl voják. „Jo, ten je vevnitř. Toho můžu zavolat.“

„Bud' te tak hodnej,“ řekl Lexa.

Voják se obrátil a strčil hlavu do chodby.

„Jirko,“ zavolal. „Řekni tam, že mladej Čemelík má jít ven.“

„Jo,“ ozvalo se zevnitř a potom bylo slyšet vrznutí dveří a slabý hlas, který vyřizoval, že mladý pan Čemelík má jít ven. Za chvíli se Fonda objevil. Když nás uviděl, řekl:

„Vo co de?“

„Pod' sem,“ řekl Lexa. Fonda slezl se schodů a připojil se k nám.

„Co je?“ řekl.

„Podívej,“ řekl jsem mu. „Váš fotr zavřel Přemka Skočdopolic pro vzpouru, protože mu nechtěl dát zbraně do arzenálu. Řekni mu, ať neblbne, jo?“

„Náš fotr?“

„Jo, váš fotr. Řekni mu, ať ho pustí, ponivač jinak z toho bude mít po celým městě vostudu.“

„A co udělal?“

„Sakra, nechtěl vydat zbraně. Váš fotr z toho udělal vzpouru.“

„Nojo, to je ale blbec, že to dělá, dyž ví –“

„To víme,“ řekl Lexa.

„Co?“ řekl Fonda.

„Že váš fotr je blbec.“

„Ale kuk Skočdopolů je taky vůl, dyž ví, že je rozkaz vodevzdat zbraně.“

„No dobře,“ řekl jsem. „Prostě chceme ho z toho nějak dostat, tak to u fotra vyžehli, jo?“

Fonda udělal otrávený obličej a řekl, abysme počkali. Pak se obrátil a odešel dovnitř.

„Myslíte, že ho pustěj?“ zeptal se Benda.

„Samo. Fonda fotra určitě vohne. Starej Čemela mu všechno dovolí,“ řekl Lexa.

„Inu jedináček,“ řekl Harýk.

„Pýcha rodu,“ řekl Harýk.

„Kolik je hodin?“ řekl Benno.

„Bude šest,“ řekl Harýk.

„Krucí, to už zas musíme na hlídku.“

„Už jo.“

Fonda se objevil a šel k nám.

„No? Co?“ řekl jsem.

„Fotr říká, že Skočdopole je vosel a že se nedovede krotit. Ted’ se prej prozatím nedá nic dělat. Musí sedět.“

„A pustí ho?“

„Fotr říká, že to potom nějak zařídí, ale ted’ nemůže nic dělat, protože by to pobouřilo lidi.“

„Kerý lidi?“ řekl Lexa.

Fonda ho ignoroval.

„Ale pak to prostě nějak zařídí, že ho pustěj?“ řekl jsem.

„Jo.“

„Můžem se na to spolehnout?“

„No dyž to fotr řek, tak to udělá.“

„Tak Skočdopole bude přes revoluci zavřenej,“ řekl Benno.

„Zřejmě. Zato my budem bojovat,“ řekl Harýk.

„Hovno. My budem zrovna tak zavřený v pivováře, jenže von bude v suchu a my na dešti.“

„Tak dem. Díky,“ řekl jsem Fondovi.

„Už je šest?“ zeptal se Benno.

„Jo.“

„Hergot, zas se budem tři hodiny buzerovat,“ řekl Benno.

„Ale pro vlast,“ řekl Lexa.

„Di do prdele,“ řekl Benno.

„Benno, dyby tě slyšela Helena,“ řekl Harýk.

„Hovno.“

„Ty se ale spouštíš, dyž si sám.“

„Polib mi prdel.“

„Páni, je to zlý, Benno už z toho dostává záchvat nemravnosti,“ řekl Lexa.

„Bodeť ne,“ řekl Benno.

„No uklidni se. Eště jedna tříhodinová hlídka a dají nám večeri.“

„Naserou nám.“

„Chlapi, podťte vod něj, nebo se zkažíme,“ řekl Harýk.

„Dem,“ řekl Lexa.

Dali jsme se na pochod k seřadišti. Pan doktor Bohadlo už tam stál, díval se na hodinky a přešlapoval.

„Přesnost, hoši. Přesnost!“ řekl nám, když nás viděl. Tři ostatní kluci už tam stáli taky. Vyrazili jsme. Cítil jsem se tak utahán, že jsem skoro nevnímал. Obrazili jsme třikrát město a doktor Bohadlo, pořád protivně křepký a svěží, nás odvedl zpátky do pivováru.

„Pane doktore, kdy budem moct domu?“ zeptal se ho Benno.

„Až po demobilizaci, hoši.“

„To budem muset bejt pořád tady?“

„Ano.“

„A daj nám jíst?“

„Jistěže. To jenom dnes je to trochu provizorní. Běžte si teď na čaj a pak můžete jít do odpočívárny.“

„Kde to je?“

„Vzadu v hlavní budově. Běžte tam a já tam pro vás o půlnoci přijdu.“

„To zas pudem na hlídku?“

„Samozřejmě. Strídáme se vždy po třech hodinách.“

„Aha.“

„Tak na shledanou, hoši, a vyspěte se.“

„Na shledanou,“ řekl Benno.

Šli jsme si pro čaj a potom jsme šli do té odpočívárny. Šlo se tam hlavním vchodem do hlavní budovy. Byla to zahnutá místnost

s nějakými slamníky v rohu a s lavicema kolem stěn. U několika stolů se hrály karty a na některých měli spáči položené hlavy. Ve vzduchu bylo plno tabákového kouře a mizerné osvětlení a z mokrých šatů se vypařovala vlhkost. Z rohu zapískal někdo náš signál. Byl to Lexa. Šli jsme k němu. Benno uviděl volný slamník u stěny a honem na něj skočil. Lehl si na záda a roztáhl nohy, pokrčené v kolenou. Vypadal jako nafouklá žába. Usadili jsme se naproti Lexovi a Harýk si zapálil cigaretu.

„Taky ste vodzbroyovali Němce?“ zeptal se Lexa.

„Ne. Vy jo?“

„Nojo, chlapi. Takovejch pět chudáčků šlo za náma vod elektrárny až k Šrámovýmu bordelu, abysme je vodzbroyili, že sme neměli to srdce je voslyšet.“

„Vážně?“

„Fakt. Kuci, já dyž ty Němčíky viděl, takový zkroušený a utahaný a otrávený, tak mně to najednou přišlo všechno tak pitomý nebo co, že nevim.“

„Jak?“

„Ale všechno,“ řekl Lexa a měl úplně jiný tón v hlase, než mívával obvykle. Pak řekl:

„Sakra, my si z toho děláme srandu, ale vono to všechno je v jádře k breku. Mně bylo těch Němčků úplně líto.“

„Vole, dyť ti zastřelili fotra,“ ozval se Benno.

„Tyhlety ne,“ řekl Lexa. „A voni vypadali tak natřeně.“

„Blbe, co je s tebou? Ty se nakonec kvůli Hitlerovi rozbřečíš,“ řekl Benno. Podíval jsem se na Lexu. Lexa byl obyčejně sprostý a ironický a děsný holkař, ale teď byl doopravdy nějak vedle. Seděl se zamyšlenýma očima, s vyhrnutým límcem, a do obličeje mu svítila žárovka, pověšená od stropu. Jak na něho svítila, bylo vidět, že má nádherné černé oči a v nich se mu zrcadlily všechny světýlka kolem.

„To teda ne,“ řekl. „Já sem si jenom vzpomněl na jednu věc, co se mi stala za války.“

„Jaká?“ řekl jsem.

„Ale s jednou holkou.“

„No né. Lexa, a stát se něco bez holky,“ řekl Harýk.

„A co s tím má tohle společnýho?“ řekl jsem.

„Celkem nic. Jenže tohle nebyl obvyklej případ, jaký mám. Jestli chcete, tak vám ho řeknu.“

„Bude to sprostý?“ zeptal se Benno.

„To ne. Ale zato dojemný,“ řekl Lexa.

„Tak si to nech. Já sem dost dojatej z hladu,“ řekl Benno.

„Ale ne, řekni to,“ řekl jsem.

„Chcete? Ale vono to vážně není sprostý, ani pikantní.“

„Tak to vysyp, Lexo, a nebav se,“ řekl Harýk.

„Dobře,“ řekl Lexa, vytáhl cigaretu a připálil si od Harýka. Jak sál oheň z Harýkovy cigarety, rozhořelé světlo jim ozářilo obličej. Napadlo mně, co už sem sakra s nima všechno prožil, orchestr a holky a všechno, a pocítil jsem k nim velikou sympatii. Úplně jsem je miloval. Cítil jsem najednou, že tohle je taky láska, jiná láska než ta k Ireně. Ale jestli vůbec je nějaká láska na světě, tak tohle je ta pravá láska. Měl jsem je rád, ty kluky. Irena měla hezké tělo a moc jsem ji miloval, ale s těmahle kluky jsem rád byl. S Bennem, s Harýkem, s Lexou. Bylo mi s nima dobře. Lexa se narovnal a otrásl se zimou.

„Hergot,“ řekl. „Pořád to mokro. Jeden je z toho nastydlej jak vůl.“ A potom začal vyprávět.

„Tak teda. Stalo se to v máji v roce třiadvacátém v Kolíně. Jednou v noci, v takový pěkný, teplý, třaslavý májový noci s vlhkejšíma hvězdičkama sem bloumal kolem nádraží a najednou sem zahlídl v pološeru ženskou postavu, jak stojí otráveně u vobrovskýho kufru a vodpočívá. V tom pološeru sem jenom viděl, že má hezkou tajli, a v prvním momentě to se mnou trhlo k ní a už sem se jí chtěl galantně nabídnout, že jí pomůžu, ale formát toho kufru mě trochu přivedl k rozumu, a tak sem jí pro jistotu nejdřív vobešel a podíval sem se na ni zepředu. Stála pod zatemněnou lucernou,

ale ta lucerna stačila, abych viděl, že je to prima holka. Měla takový plavý vlasy, rozhodně ne peroxidový, to bylo vidět, a taková byla trochu exotická nebo divná, prostě pak už mně velikost toho kufru nevadila a já si to honem šinul k ní, aby mě eventuelně někdo nepředběh, a úslužně sem jí nabídl, že jí pomůžu s tím kufr. Podívala se na mě nedůvěřivě, takovou výraznou nedůvěru sem vod té doby neviděl a do té doby taky ne, a pak povídala: ‚Fršténich čechiš.‘ Tak to sem hned věděl, že to asi bude jedna z těch mädlat od luftwafehilfefrauenfunkršůle, nebo jak se tomu říkalo, a hned sem si taky všim, že má na sobě jejich nenápadnej hnědej kabát, ale místo aby mě to nějak odradilo, spíš to ve mně probudilo zájem, protože nad tím ošoupaným erárem se to její napudrovaný květenství s nedůvěřivejma reflektorkama vyjímalo vobzvlášť magneticky, zkrátka, já jí hned vopakoval svoji nabídku německy a Trudi – je to pitomý méno, ale vona byla vopravdu pěkná holka – Trudi se na mě usmála a řekla danke a já popad ten vobrovskej kufr a hned sem začal litovat, ale za chvíli už sem zase nelitoval. Wohín, zeptal jsem se jí a vona řekla k luftwafehilfefrauenfunkršůle a řekla to příšerný slovo krásně plynne a jasně a zřetelně a bez nějakýho skopčáckýho přízvuku, takovou inteligentní rozhlasovou němčinou, a šla sympaticky vedle mě a já se ze všech sil namáhal, abych před ní nebyl moc vohnutej k jedný straně, jak ten hnusnej kufr byl těžkej. Nevim, co v něm měla, možná že nějakou vysílačku nebo co, ale váha to byla, to se nedá vylíčit. Potom sem se jí zeptal: ‚Zý sind ajne luftwafehilfefrauenfunkršýlerin?‘ jenže sem to nemoh vyslovit, a ona se zasmála a řekla: ‚Jawól –‘ a v té chvíli sem si umínil, že si s ní něco začnu. Já nevim, třeba vám to je proti srsti, jak vám to tady vypravuju, že sem si klidně namlouval Němku a lidi zatím umírali v koncentracích, ale jednak, koukejte, bůhví co kdo dělal, a jednak s Němcema já se taky vůbec nebavil, ale tohle byla hezká holka a krom toho já pojal úmysl, že jí svedu a pak jí nechám, a to by se v jistym smyslu mohlo taky považovat

za uškození nepříteli. Vůbec, já vo tom dnes vypravuju tak lehce a jako nic, ale tenkrát to tak nevypadalo, jak to dneska zní. A pak, dyž sem jí voslovoval, nevěděl sem, že je to Němka, a jak sem jí tam moh nechat stát s tim kufrem v noci, dyž sem se jí už jednou nabídl? Vlastně blbost, proč vám to tady vysvětluju, je to úplně jasný a celej ten příběh směřuje k vobhajobě mého jednání a k tomu, abych tak řek, ukázat, že je to blbý jen tak generalizovat a nechat se vovládat apriorním stanoviskem a iracionálníma pocitama. Prostě, jak sme šli vedle sebe, samozřejmě sme nemlčeli, Trudi se mě vyptávala na Kolín a já jí vodpovídal, pokud mi stačil dech, a v duchu sem klel na ten kufr a umiňoval si, že za to musim dosáhnout svýho. To ale samozřejmě vlastně nebyl pravej důvod, to sem si jen tak pro sebe vodůvodňoval. Ve skutečnosti, jak už sem řek, to, že ta hezká holka vedle mě mluvila cizí řečí, dodávalo jí zvláštní půvab, učeně by se řeklo třeba, že v tomhle případě řeč nabyla druhotný erotický funkce, to je jedno, jak by se to řeklo, fakt je, že to tak skutečně bylo. A zrovna dyž na obloze vykáp krásnej stříbrnej měsíc z mráčků a zbled věčinu těch vlhkejch hvězdiček, došli sme na roh, od kterýho bylo vidět luftwafehilfefrauenfunkršůle, a tam chodil před bránou skopčák v těžkejch botách s bajonetem a já se zastavil. ‚Zó,‘ povídal sem, ‚dort ist dý luftwafefr – dý šůle.‘ Trudi se zasmála, pak na mě udělala voči a řekla: ‚Nepomoh byste mně s tím kufrem až ke vchodu?‘ ‚Dobře,‘ řekl sem, ‚ale nejdřív mi musíte něco slíbit,‘ a podíval sem se jí zpříma do vočí. ‚Ja?‘ řekla s otázkou a já jí povídal, že mi musí slíbit, že se zas uvidíme. A ted’ ste to měli vidět. Najednou jí ztvrd ten její hezkej vobličej, to se v ní probudilo všechno, co do ní navočkovali, a vona povídala, že to je unmöglich²⁰. ‚Proč?‘ zeptal sem se jí a marně sem se snažil dívat se jí do vočí. Koukala se stranou a nic. ‚Warum?‘²¹ vopakoval sem a pak vona řekla, a ani se

---

20 Nemožné. Pozn. red.

21 Proč? Pozn. red.

na mě nepodívala: „Šauen sí²², já sem vám vděčná, že ste mi pomoh s tim kufrem, ale tohle je nemožný, sí frštén doch.²³ Řek sem, že nerozumím, a vona jen pokrčila ramenama. A pak sem jí řek něco, co bych se asi byl nevodvážil, dybych byl bejval při smyslech, a na co vona taky přesně nacisticky reagovala. „Ist es dý rase?²⁴ zeptal sem se ironicky a usmíval sem se, ponivač sem si myslel, že se na to bude dívat jako já, jako na blbost, a zdálo se mi to docela pikantní v tý situaci. Domníval sem se naivně, že pro ní je rasismus taky tak směšnej jako pro mě, a kromě toho, oficiálně byli Češi taky árijci. „Ist es dý rase?“ zeptal jsem se jí teda. Vobrátila se ke mně a řekla prudce: „Ja, wen sis wisnwohn,²⁵“ popadla ten svůj kufr a zakymácela se, jak ho zdvihla, ale vobrátila se a pustila se přes náměstí k skopčákovi s bajonetem a táhla ten kufr víc po zemi, než ho nesla. „Wartn zý!²⁶“ zavolal sem tiše a pospíšil sem si k ní. „Pomůžu vám,“ a chtěl sem jí ten kufr zase vzít. „Danke,“ řekla vostře a přidala do kroku. Zrychlil sem taky a povídal sem: „Ábr frojlajn,²⁷“ ale vtom se pár metrů před náma něco zablejskalo, a já viděl, že to je bajonet toho skopčáka, a skopčák stál rozkročeněj a díval se na nás. Aniž bych něco řek, docela bez přechodu sem zahrnul vlevo a zdejch sem se ve tmě, ani sem se neohlíd. Ale dyž sem byl v bezpečný vzdálenosti, začal sem vo tom přemejšlet. Káča, myslel sem si, tak vono to vážně existuje. Vono jí to vážně vadilo, že sem méněcener, a pevně sem si umínil, že jí naučim. Vůbec sem nepochyboval, snad se vám to může zdát divný, ale já sem vopravdu vůbec nepochyboval, že to v ní zlomim. Pro mě to pořád byla v první řadě hezká holka a představoval jsem

---

22 Schauen Sie. – Podívejte se. *Pozn. red.*

23 Sie verstehen doch. – Rozumíte, že. *Pozn. red.*

24 Ist es die Rasse. – Jde o rasu? *Pozn. red.*

25 Ja, wenn Sie es wissen wollen. – Ano, když to chcete vědět. *Pozn. red.*

26 Warten Sie. – Počkejte. *Pozn. red.*

27 Aber Fräulein. – Ale slečno. *Pozn. red.*

si, že já sem pro ní taky v první řadě chlap. Ta celá noční scéna až do té chvíle, kdy sem udělal ten vošemetnej vtíp, tomu aspoň tak nasvědčovala. A hned jak sem byl sám, už mě celá ta rasnfráge v téhle spojitosti připadala zase pikantní a já se začal těšit, jak to s ní nalinkuju. Já tenkrát chodil do septimy a měl sem na milostný aféry fůru času. A hlavně sem vo ně měl velkej zájem. Celej zbytek večera sem sprádal různý, víceméně uhozený plány, jak se to před spaním vobyčejně dělá. A dyž sem usnul, tak se mi vo ní něco zmatenýho taky zdálo.

Druhej den vodpoledne sem si šel sednout do parku naproti luftwafehilfefrauenfunkršůle. Doufal sem, že se vobjeví, ani sem neměl v hlavě nákej plán nebo tak, jak na ní pudu a jak to s ní vlastně skoulim. Tyhle plány sem se tenkrát už dávno vodnaučil dělat, tak asi někdy v kvintě nebo eště dřív. Tenkrát sem taky bejval tak zelenej a nosil sem na zadnici černej sešitek, a dyž sem se do náký káči zabouch, tak sem chodil po lese a psal sem si do sešitku milostný dialogy ve všech možnejch kombinacích a na každou větu sem vymejšlel všechny možný odpovědi. Potom sem se ty dialogy učil nazpaměť místo latinskejch slovíček a německýho dějepisu, a proto sem asi taky v kvintě prask. Jenže dyž přišlo co k čemu, mlčel sem stejně jako švestka nebo sem nanejvejš nesměle říkal slečno, nechtěla byste se mnou do biografu? a dyž vona řekla, že ne, tak sem byl vedle a nanejvejš sem eště řek, to je škoda, a pak sem zas mlčel. Zkrátka, jak povídám, bejvaly doby, kdy sem byl blbej a nezkušenej, no, ale časem taky přišly zkušenosti, a tak v septimě sem už byl docela slušnej donchuán s latentní zásobou konverzačních keců a měl sem svojí podmíněně reflexní mašinu v tak bezvadným stavu, že mě nic neumlčelo. Tak sem tam to vodpoledne taky tak seděl a celkem sem nemyslel na nic, co jí řeknu, až přijde, a tak, jenom sem si vo ní tak neurčitě snil a těšil se, až přijde.

A potom asi v pět přišla. Vobjevila se v tmavý bráně a celá se těma bílejma vlasama přede mnou zabělala, vedla se pod paží

s ňákou tlustou, zrzavou, pihovatou, nechutnou, takže vedle ní ještě vynikala, a jak mě zahlédla, zvedla nos a ignorovala mě. Sebral sem se z lavičky, dal sem ruce do kapes a klátil sem se pomalu za nima. Já tenkrát, abyste věděli, vypadal senzačně a nebylo v Kolíně druhýho potápky, kromě Big Šálka ovšem, kterej by mě trh. Jenže to, že Big Šálek měl přede mnou náskok, to nebylo ani tak jeho zásluha, jako spíš to, že pan Buml pěstoval pokrevní nepřátelství s jeho otcem. Pan Buml totiž, aby se Big Šálkovému otci pomstil za to, že se mu Big Šálkův otec pomstil za něco jinýho, napsal vo Big Šálkovi článek do Árijskýho boje. Kecal tam něco vo tom, že v dnešní době vrcholnýho vypětí všech sil ve zbrojním průmyslu a pro vítězství říše můžou ještě bejt takový existence, který se celej den flákaj po kolínským rynku v kloboucích zvaných tatra a s holema a nic nedělej, jen pískaj americký šlágry, a byly dokonce slyšený, jak zpívaj Lily Marlén anglicky v kavárně U Beránka. To anglický zpívání Lily Marlén považoval pan Buml za obzvlášť těžký prohrěšení, ponivač to byla taková ryze německá píseň, a aby prej bylo jasno, rozhod se menovat hlavního z těch zvrhlíků plným ménem, napsal v Árijským boji. Je to Josef Šálek, udánlivě študent, známej jako ‚Big‘ Šálek ve společnosti sobě rovnejch. Tenhle článek udělal Big Šálkovi samozřejmě hroznou reklamu a musim mu to lojálně přiznat, von jí doved ještě pořádně zvěčít. Zažaloval pana Bumla pro urážku na cti a vyhrál to, protože přines lékařský vysvědčení, že má dvojitou fraktúru nohy, a proto nosí hůl, a že mu doktor nařídil hodně procházek, ponivač aby noha si zas zvykla chodit. Mimoto mu vrchní vod Beránka a dva pásci křivě vodpřísáhli, že tu Lily Marlén zpíval německy, a sice v dialektu platdojč²⁸, kterýmu pan Buml nerozumí, a pan Buml si ještě uříz vostudu, dyž chtěl chvílema něco citovat německy, a zjistilo se, že von nejenže neovládá platdojč, ale

---

28 Plattdeutsch. – Dolnoněmčina. Pozn. red.

ani vobyčejnou kychndojč²⁹. A tak z toho Big Šálek vyšel jako vítěz a pan Buml měl nesmrtelnou vostudu.

Tak to jenom tak na vokraj. Já sem si to tenkrát šinul za tou dvojicí a měl sem práma boty s pěticentimetrovejma podrážkami ze surový bílý gumy a kalhoty úzký, že sem cejtil, jak se mi napínaj přes lejtka. Holky šly přede mnou a já šel za nima. Zastavovaly se před různěma vejkladama a já sem čekal, až ta tlustá zrzavá někam zapadne, abych moh voslovit Trudi. Ale holky se vedly pod pažím a neměly se k rozchodu. Jednu chvíli se najednou vobrátily a šly proti mně a Trudi se malinko zamračila a udělala upjatej vobličej, dyž sem jí řek gůtn ták³⁰, a přešla kolem mě ledově, ani nevodpověděla. To mě trochu zchladilo, protože sem se taky nechtěl moc blejskat před lidma, ale hned sem to ze sebe zas setřás a pokračoval sem v krasojízdě. Tak sem za nima coural asi půl hodiny a za tu dobu se Trudi několikrát votočila, a dyž viděla, že sem pořád tři metry za nima, pokaždý se zamračila a zas se honem votočila zpátky. Jednu chvíli sem taky dostal strach, to dyž se najednou z jednoho vobchodu vynořili dva oficíři s železnejma křížema, celí urostlí a vošrámovaný a germánský, a zastavili se s těma dvěma holkama a Trudi se eště votočila a zase se na mě zamračila a já už cejtil, že na mě ty oficíry pošle, aby ji mě zbavili, a už sem se chystal vodprejsknout. Ale nestalo se to a já pak byl rád, že sem nevodprejsknul, protože to na ní asi působilo dobrým dojmem, a myslim si, že hlavně kvůli tomu se mnou pak přece jen mluvila. To bylo před biografem, ty dva oficíři se s nima rozloučili, zahajlovali a cvakli podpatkami, a holky se sebraly a šly k biografu. Tam, před velkým plakátem s Hans Albersem, sem viděl, jak Trudi tý druhý něco říká, a ta povídala gůt a zapadla do vestibulu kina. Jakmile zmizela, hned sem si to namířil k Trudi, a Trudi se taky vobrátila a bylo vidět, že na mě čeká. Dyž sem byl

---

29 Küchendeutsch. – Zjednodušená němčina. *Pozn. red.*

30 Guten Tag. – Dobrý den. *Pozn. red.*

u ní, dřív než sem moh něco říct, povídala, a znělo to tak všelijak, rozhodně ne nelaskavě, spíš jako skoro smutně nebo trochu s výčítkou: ‚Proč za mnou chodíte?‘ povídala.

‚Ich lýbe zý,³¹‘ řek sem pohotově a vona zůstala mlčet. ‚Ich lýbe zý,‘ začal sem rychle do ní hustit dál, ‚já vás strašně miluju a musím na vás pořád myslet.‘ A vona pořád mlčela. Za chvílku už mi to bylo trapný, ponivač moje němčina přece jen nebyla tak skvělá, aby se neztenčila, vobzvlášť dyž sem byl nucenej mluvit jen vo jednom tématu. Potom konečně, dyž sem se následkem nedostatku slovíček taky vodmlčel, podívala se na mě a řekla tim svým trpělivým hlasem a tou svou frází jako včera v noci: ‚Šaun sí, es hat wirklich kajnen cvek³², já vám to věřím, že se vám líbím, ale nemá to opravdu žádný smysl.‘ Udělal sem na ní vášnivej pohled a přistoupil sem hodně blízko, až k ní, a povídal sem zase: ‚Ságn zý mýr, ist es wirklich dý rase? Nur dý rase? Nur dý nación? ³³‘ a vona nesklopila voči a teď už nereagovala tak nacisticky divoce jako včera a řekla klidně: ‚Ja, opravdu, je to jen to,‘ a já sem povídal: ‚Ist es zó vychtyk?³⁴‘ A vona zase řekla: ‚Ja,‘ krátce a lakonicky, a dívala se na mě trpělivě a útrpně a skoro se mi zdálo s nákou lítostivostí či co a já jí chytil za ruku a řek sem naléhavě, německy se mi to hrálo líp než česky, jak sem zjistil, nebo sem to taky tenkrát možná myslel dost vážně, řek sem, nebo vydech sem, jak se píše v románech: ‚Ich mus zý séhn! Ich mus zý šprechn!³⁵‘ A vona honem svoji ruku vytrhla a rozhlídla se kolem a řekla rychle a tiše: ‚Das ist unméglich,‘ a já na to znova: ‚Ich

---

31 Ich liebe Sie. – Miluji vás. *Pozn. red.*

32 Schauen Sie, es hat wirklich keinen Zweck. – Podívejte, to skutečně nemá smysl. *Pozn. red.*

33 Sagen Sie mir, ist es wirklich die Rasse? Nur die Rasse? Nur die Nation? – Řekněte mi, jde pouze o rasu? Jenom o rasu? Jenom o národnost? *Pozn. red.*

34 Ist es so wichtig? – Je to tak důležité? *Pozn. red.*

35 Ich muss Sie sehen! Ich muss Sie sprechen! – Musím vás vidět! Musím s vámi mluvit! *Pozn. red.*

mus, ich mus, bite, bite, zonst ich verde frrykt.³⁶ V jejim vobličejí to zaškubalo a voči měla najednou nejistý a pořád se rozhlížela a řekla znova, eště tišejc: ‚Najn, es gét nicht, wirklich nicht,³⁷ a to už mě povzbudilo, takže dyž sem eště vyklopil několik těch naléhavejch bite, bite, povídala najednou: ‚Gút, ich kome, ábr nur ajnmál³⁸, musíme si to vyjasnit,‘ a pak se zas rozhlídla a řekla mi hrozně rychle, protože ve dveřích se ukázala ta zrzavá holka: ‚Přijďte zítra v osm večer na roh!‘ Pak se vobrátíla a zeptala se nahlas svý společnice: ‚Alzo hasdús?³⁹‘ a zavěsila se do ní a já věděl, kterej roh myslela, a stál sem a díval sem se za nima a měl sem fajn pocit, takovej vítěznej pocit, jakej má člověk dycky, dyž mu slíbí rande holka, vo který si umíní, že jí donutí, aby mu ho slíbila. Tenhle pocit je vždycky stejnej a záleží pak na tom rande, co se z něj stane. A musím se přiznat, že to, co se stalo na tomhle rande, sem si předem tak nepředstavoval a že to trochu porouchalo moje tehdejší sebevědomí. Ale nejenom to, to by nebylo tak tragický, ale taky mý názory vo lidech a vo světě. Prostě, poznal sem zas jednou, jak sou v podstatě všechny lidi stejný a jak dovedou na druhý straně podléhat věcem tak pitomejm a hloupejm a nechat se vod nich znásilňovat a znepríjemňovat si jima život, že by to člověk s mejma názorama a s mym životním pocitem nevěřil, dyby se vo tom nepřesvědčil na vlastní kůži.

Čekal sem na ní na tom rohu a byl zase takovej vohvězdičkovanej večer, ale dost foukal vítr, takže ulice byly vymetený. Vobjevila se s germánskou přesností v bráně, skopčák s bajonetem jí vzdal čest, ale asi to bylo jen z galantnosti, protože se při tom zazubil a vona se taky zazubila, a pak si to namířila rovnou ke mně a po cestě si

---

36 Das ist unmöglich. – To není možné. Ich muss, ich muss, bitte, bitte, sonst ich werde verrückt. – Já musím. Musím. Jinak se zblázním. *Pozn. red.*

37 Nein, es geht nicht, wirklich nicht. – Ne, to nejde, opravdu ne. *Pozn. red.*

38 Gut, ich komme, aber nur einmal. – Dobře, přijdu, ale jen jednou. *Pozn. red.*

39 Also, hast du es? – Tak co, máš to? *Pozn. red.*

natahovala rukavičky. Počkal sem na ní a nešel sem jí naproti, byl sem tam docela pěkně schovanej ve stínu, a myslel sem si, že by jí třeba nebylo milý před tím skopčákem, dybych se k ní hrnul a dával nějak moc najevo, že s ní mám rande. Proto sem čekal v tom stínu, a dyž přišla, smek sem klobouk a řek sem: ‚Gůtn ábnt,⁴⁰‘ a vona kejvla hlavou a řekla: ‚Na, komen sí,⁴¹‘ strčila ruce do kapes, ani se nezastavila a šla pomalu pořád dál. Trochu mě to přivedlo z míry, ale hned sem si zas nasadil klobouk a honem sem jí voběh na levou stranu a už sem si to šinul vedle ní. ‚Vohýn gén výr?⁴²‘ zeptal sem se jí, a dyž řekla, že je to egál⁴³, povídal sem jí, abysme šli na Vostrov, a vona řekla: ‚Na gůt,⁴⁴‘ a já byl rád, že dem na Vostrov, protože to bylo místo jako stvořený pro takový a podobný pády. A že to bude pád a kapitulace, v to sem pevně doufal, jestli sem vo tom vůbec pochyboval. Cestou sem si najednou vzpomněl, že sem se jí eště nepředstavil a vona taky ne, tak sem jí řek, jak se menuju, a vona samozřejmě moje méno nemohla vůbec pochytit, musel sem jí to tříkrát vopakovat, a pak mi řekla, že se menuje Trudi Krause. To méno se vám možná zdá hrozný, a vono to je hrozný méno, vo to nic, ale to je ta pitomá germánská řeč, dyby všichni Němci byli tak suchý a zapšklý, jako maj řeč a ména, bylo by to s nima vopravdu zlý, ale tahle Trudi, ta vopravdu dokonale napravovala dojem z toho svýho příšernýho ména, a dyž sem úplně nestranej a dyž se úplně zbavím všech těch iracionálních předsudků, byla úplně stejně hezká a sladká jako třeba Deanna Durbinová, byla úplně stejnejch kvalit, co se týče ženský krásy, byla to prostě ženská jako každá jiná, i když to byla nacistka. Jenže to byla Němka, a já sem

---

40   Guten Abend. – Dobrý večer. *Pozn. red.*

41   Na, kommen Sie. – No tak pojd'te. *Pozn. red.*

42   Wohin gehen wir? – Kam jdeme? *Pozn. red.*

43   Egal. – Hovor: jedno, fuk. *Pozn. red.*

44   No dobrá. *Pozn. red.*

tenkrát nevěřil, že by to bylo něco, čím by se musela tak lišit vod
vostatných a vode mě, zdálo se mi spíš, že by to mohlo bejt právě
hezký, že je tímhle tak trochu jiná, že má to exotický kouzlo cizinek,
a ani dnes nevěřim, že by se musela kvůli tomu nák lišit a že by ta
vodlišnost měla bejt nák na překážku. Věřim, že to tak nemuselo
bejt, ale vím, že to tak bylo.

Přišli sme na Vostrov po tom železným mostě a v jeho traverzách
plaval klasicej měsíc, voda dole u splavu hučela a zevnitř z Vostrova
bylo slyšet hučení a šumění smutečních vrb.

„Trudi,“ řek sem jí, dyž sme zapadli do tý polotmy, mezi ty černý
stíny a vybledlý měsíční světlo, který blikalo po cestičkách. „Ich
lýbe zý,“ a vzal jsem jí pod paždí. Neřekla nejdřív nic, a tak sem
pokračoval: „Ich vajs nycht, vas es ist,“⁴⁵ řek sem a vykládal sem jí,
pokud mi němčina dovoľovala, že nevím, čím to je, ale že hned jak
sem jí spatřil, tak se ve mně, a ty podobný kecy, jak se to v takovejch
situacích vobyčejně dělá. Pak sme šli k lavičce pod velikou smuteční
vrbou, byla skoro zakrytá těma girlandama zelenejch listí a vypada-
la slibně, a Trudi řekla, abysme si sedli. Sedli sme si a já vzal Trudi
za ruku a vtom začla mluvit vona.

„Es ist schön, was sie mir sagen,“⁴⁶ řekla, „a já vám věřím, ale musíte
si uvědomit, že to nejde.“

„Proč?“ řek sem vášnivě.

„Protože – no z těch důvodů, které jste řekl sám.“

„To přeci nejsou žádný důvody.“

„To si myslíte vy,“ řekla tajemně a zmlkla.

„Trudi,“ řek sem, „vy na to vopravdu věříte?“

„Ja,“ řekla lakonicky.

„Ale vždyť je to nesmysl,“ řek sem odvázně. Ale nebyla to odvaha.
Měl sem s tou holkou pocit, že jí můžu věřit, ačkoliv to byla taková

---

45 Ich weiß nicht, was es ist. – Nevím, co to je. *Pozn. red.*

46 Es ist schön, was Sie mir sagen. – To je hezké, co mi říkáte. *Pozn. red.*

zřejmě stoprocentní nacistka, že i dyž všem těm blbostem věří, vůči mně se podle nich chovat nebude.

„Nesmysl, nevidíte to?“ opakoval jsem.

„To si myslíte vy,“ řekla Trudi. „Češi si to myslí, a Židi si to taky myslí, protože je to pro ně nepříjemné.“

„Ale my na to kašlem.“

„Ne,“ usmála se slabě a zavrtěla hlavou. „Ale já to chápu. Vědět, že člověk patří k nějaké nižší rase, to není jistě nic příjemného.“

Myslel sem, že se budu muset štípnout. Nemoh sem věřit vlastním ušim. Najednou sem měl hrozně divnej pocit, že tu se mnou sedí, a zvláštní, v té chvíli mě napadlo, jakej asi vona musí mít pocit, dyž tu sedí vedle mě, kterej sem příslušníkem nižší rasy, a byl bych rád věděl, jestli to je něco, jako dyby člověk seděl na lavičce v parku vedle šimpanze nebo tak něco. Bylo to nemožný. A jak mě to napadlo, tak sem jí to taky hned řekl.

„Ságn zý mýr,⁴⁷“ povídal sem, „jak se na mě vlastně díváte?“

„Jak to myslíte?“ zeptala se nevinně a já tomu zas nemoh uvěřit, že to prve myslela vážně. Vypadalo to, že si ze mě dělá legraci.

„No, z rasovýho hlediska,“ řekl sem.

„Ach só! No, vy jste Čech, ne?“

„Ano.“

„Tak se na vás dívám jako na Čecha.“

„Dobře, a nemáte ale – náký takový – no nemáte ke mně nákej vodpor nebo tak?“ zeptal sem se nesouvisle.

„Vy přece nejste Žid?“

„Ne.“

„Na also. Vy jste vlastně árijec, jenom vaše rasová směs je nižšího řádu.“ Řekla to tak nevinně a učeně, že sem žasnul pořád víc a víc.

---

47 Sagen Sie mir. – Řekněte mi. Pozn. red.

„Rasnmišunk?“⁴⁸ zeptal sem se zkoprněle a vona mně začla vykládat sáhodlouhý pitomý teorie, na první pohled uhozený, vo tom, jak německá rasa štelt ajne mišunk dár⁴⁹ z nordickejch a já nevím z jakejch ras a jak všechno v Evropě pochází z týhle nordickogermánský rasy a jak maj modrý voči a blond vlasy, a to teda vona měla, jestli ta nordgermánská rasa měla vypadat takhle, tak to byla vopravdu ňáká moc dobrá a ušlechtilá rasa. Ale vona žvanila dál hrozný nesmysly vo těch nižších árijskejch rasách a smíšenejch rasách a úplně zasranejch rasách, jako sou Židi a tak dále, já poslouchal a žasnul a nevěřil sem tomu, že to myslí vážně. Pak už sem jí neposlouchal a jenom mně nebylo jasný, co vlastně proti mně má, dyž tu se mnou sedí a vykládá mi rasovou teorii, anebo spíš, proč a jak to, že proti mně nic nemá a sedí tu se mnou a vykládá mi tu teorii, dyž ví, že já sem teda namíchanej na ňákou horší směs, a napadlo mi, že celá ta rasová teorie je něco jako to kafe, co před válkou prodávali u Meinla, a co to nejdražší a nejlepší, co bylo za devadesát vosm korun nebo kolik kilo, bylo smíchaný asi z dvaceti různějch káv, a pak to šlo přes ty lacinější směsi, které byly pořád míň a míň smíchaný, až k tý sprostý brazilský lidový za dvanáct korun nebo za kolik, u který vůbec nestálo, z čeho je vlastně smíchaná, a která asi teda nebyla z ničeho. Ale to sem jí neřek, a dyž skončila, zeptal sem se jí, co by bylo, dybych byl Žid.

„To bych tu s vámi neseseděla.“

„A proč?“

„S Židem bych nemohla sedět.“

„Ale proč?“ tejal sem jí dál. „Cítila byste vopravdu fyzickej odpor?“

Zamračila se.

„Ano. Samozřejmě.“

---

48 Rassenmischung. – Rasové míšení. *Pozn. red.*

49 Stellt eine Mischung dar. – Představuje míšení. *Pozn. red.*

A tu mě posedla škodolibost a já si umínal, že to z ní vyženu, ten rasismus.

„Šaun zý,“ řek sem jí otcovsky. „Vám je asi osmnáct, že?“

„Bude mi.“

„To znamená, že před deseti lety vám ještě nebylo osm.“

„Ne.“

„Tak mi řekněte, kolik ste viděla Židů od svejch osmi let?“ řek sem vítězně.

Zase se zamračila. Viděl sem, že sem jí dostal.

„To s tím nemá co dělat.“ povídala.

„Má. Jak můžete soudit věci, který neznáte z praxe?“

„Šaunsí,“ řekla teď zas vona svojí voblíbenou frází. „Vy jste se taky nepřesvědčil, že se Země točí kolem Slunce, a taky tomu věříte.“

S touhle jezuitskou vytáčkou mě trochu přivedla z míry. Řek sem nejistě:

„Dobře. Ale to se dá vědecky dokázat.“

„Tohle je taky vědecky dokázáno.“

„Jak, prosím vás?“

„Četl jste Rosenberga? Nebo Gobineaua? Nebo Chamberlaina? Nebo aspoň něco od Streichera?“

„No ne, ale –“

„Tak vidíte, a mluvíte o vědeckých důkazech. Tyhle věci jsou právě tak vědecky dokázány jako gravitace nebo takové věci.“ Nechtěl sem se tak blbě nechat doběhnout. Ale věřte mi, bylo to těžký se s ní hádat. U ní prostě člověk musel mít pořád na paměti, že je to fanatická nacistka. A to já si dobře neuvědomoval.

„Máte pravdu,“ řek sem.

„Na sén sí!“⁵⁰

„Ano, máte možná pravdu. Ale přesto si myslím, že by to neškodilo, trochu si ty vaše názory ověřit v praxi.“

---

50 Na sehen Sie. – No vidíte. Pozn. red.

„To není nutné.“

„Ale mohla byste to zkusit.“

„Není to nutné a myslím, že to dnes není ani možné.“

„Proč?“

„Židi jsou už přece všichni izolováni.“

To mě naštvalo. Naštvalo mě, jak o tom klidně mluvila. Najednou sem si v té chvíli uvědomil, jak je to hrozný a absurdní, že vo tom mluví tak klidně, že je tak hezká a sympatická, a přitom z ní mluví takový zvíře, jako je Streicher, a jí to nevadí. Zrovna vyplul měsíc a plaval pomalu za větvema tý smuteční vrby, co sme pod ní seděli, a Trudi byla vopravdu hezká a celá trochu zruřovělá tím zápalem, jak mně vykládala svoje teorie, ale mně byla najednou vodporná, ne vodporná, spíš mě nějak děsila, zdála se mi nějak nenormální, monstózní, s tou hezkou papulou a s těma hrůznejma názorama. Já na ní najednou dostal hroznej vztek a vtom se ve mně vynořil nápad a já to bez dlouhýho rozmejšlení hned udělal, zrovna sem se těšil, jak jí raním, jak jí rozházím ten její učesanej svět, v kterým žila, tu způsobnou hierarchii různějch rasnmišunků jako to Meinlový kafe. Já vim, že to byla možná vode mě blbost, ale nemoh sem si pomoci, musel sem to udělat, a taky sem to udělal. Jak vyplul ten stříbrnej sentimentální měsíc a vona řekla s božským klidem, že Židi jsou všichni izolovaný, jako dyby to byli malomocný, a já si uvědomil, co to znamená, že sou izolovaný, a uvědomil sem si, že zatímco já tady pohodlně sedím a kecám si klidně s hezkou brunhildou, kluci, který sem znal, Kvído Hiršů a Alík Karpelesů a Pavel Poláků už možná vůbec nežijou nebo zrovna teď možná dovíjak trpějí, v té chvíli to ve mně uzrálo a já to zlomyslně a s rozkoší vyklopil.

„Es ist doch möglich,⁵¹“ řek sem.

„Jak?“

„Sou tu přece eště míšenci.“

---

51 Es ist doch möglich. – Je to možné. *Pozn. red.*

„Na ja. Abr –⁵²“

„Já sem taky míšenec,“ řek sem d’ábelsky a stisk sem jí ruku a pokusil sem se obejmout jí kolem pasu. V duchu sem ani teď nevěřil, že by jí to mohlo vadit, ale ňák sem si d’ábelsky přál, aby jí to vadilo. A splnilo se mi to. Cejtil sem, jak celá tuhne, a vytřeštila na mě voči.

„Was?⁵³“ vydechla a pak sme zlomek vteřiny seděli bez hnutí. Cejtil sem pod pravou dlaní její pevný pas.

„Ich bin ajn halpjude,⁵⁴“ řek sem dál tím samým satanským hlasem a vtom se vona prudce votřásla, vopravdu se votřásla, jako dyby na ní šáhla ropucha, a vytrhla se mi s hroznou sílou, že mě to až překvapilo, a napadla mě taková legrační myšlenka vo naučenejch a v jádru nepřírozenejch reflexech. Vyskočila a já zůstal sedět a viděl sem, jak se její hezká hlava zabělala v měsíčním světle, stála proti mně, ruce trochu vod těla vodtažený a prázdný, a koukala na mě vytřeštěně a řekla s hrůzou v hlase, jako dyby tomu nemohla věřit:

„Sí sind –⁵⁵“

„Ajn halpjude,“ řek sem eště jednou a úplně vražedně smrtelně klidně a vona jenom tak divně a nepřírozeně hluboce vzdychla, votočila se a skoro utíkala pryč. Viděl sem jenom, jak vždycky v nepravdelnejch intervalech zasvítla ta její nordická hlava, jak vyšla ze stínu do měsíčního světla, a seděl sem na tý lavičce a nějak se mi vůbec nechtělo vstát. Taková hezká ženská, vtělená radost a voblažení života, a tohle z ní udělali.“

Lexa skončil a zapálil si novou cigaretu. Podíval jsem se na hodinky. Bylo půl dvanácté.

„A už s ní pak nemluvil?“ zeptal se Harýk.

---

52 No dobře, ale. *Pozn. red.*

53 Cože? *Pozn. red.*

54 Ich bin ein Halbjude. – Jsem napůl Žid. *Pozn. red.*

55 Sie sind. – Vy jste. *Pozn. red.*

„Ne.“

Harýk mlčel. Pak řekl:

„Nojo, čeče. Doví, co s ní je. A třeba to stejně byla svině.“

„Třeba ne,“ řekl Lexa.

Mlčeli jsme. Pak Lexa kýchl.

„Himl, počítám, že se nedožiju rána.“

Podíval jsem se na Benna na slamníku a viděl jsem, že spí s otevřenou pusou. Pak jsem se rozhlédl kolem. Místnost byla už naplněna kouřem jako v mlze. Jenom na konci stolu hrálo ještě několik neúnavných karty. Po zemi na slamnících leželi chlapi a spali. Většina těch, co byli kolem stolu, měla ruce položené na desce a dřímali. Pozoroval jsem kluka naproti, který zápasil se spánkem. Vždycky mu začly klesat víčka přes oči a tvář mu začla pitomět a najednou mu hlava klesla na prsa a on ji zase zvedl a na obličeji mu bylo vidět utrpení a námahu, ale začal zas vypadat trochu duchaplněji, a potom mu zas začaly klesat víčka a obličej pitomět. Opakovalo se to s úplnou přesností pořád a pořád. Lexa seděl s hlavou opřenou o stěnu, vypouštěl z pusy kroužky a přemýšlel. Harýk seděl s koleny u brady a taky mlčel. Dřepěli jsme tam a to byla revoluce. Z rohu zaznívalo pleskání karet a Benno vedle na slamníku hlasitě chrápal. Začalo se mi chtít spát. Nic než spát. Byl jsem unaven a měl jsem toho všeho dost. Cítil jsem, jak mi hlava klesá, vždycky, když mi hlava poklesla na prsa, uvědomil jsem si to a taky to, že můj obličej mi přitom taky asi pitomí, ale bylo mi to jedno, věděl jsem, že všichni lidé vypadají hrozně neduchaplně, když spí, a zdálo se mi, že nic není duchaplné na světě, ani upřímné, že všechno je jenom velká přetvářka a veliký bluf, a jenom jsem cítil hroznou únavu a tu bradu, která mi v pravidelných intervalech klesala na prsa a kterou jsem s hroznou námahou zase zvedal, pořád tíž a tíž a pomaleji.

Probudil mě z toho pan doktor Bohadlo, celý zase hnusně svěží a zarůžovělý, s kostkovanou šálou kolem krku. Zaklepal mi na rameno, a když jsem se otočil a podíval se na něj, zašklebil se a řekl:

„Vstávat! Jdeme na hlídku.“ Myslel jsem, že nevstanu. Měl jsem ten pocit, jaký jsem míval někdy za totálního nasazení, když mně ráno v pět bývalo blbě a taky jsem myslel, že nevstanu, že zůstanu ležet a nějak se z toho vymluvím, nějak se hodím marod a zůstanu doma, ale věděl jsem, že to není možné a že mám tenhle měsíc už dvě absence a musím jít do fabriky a mrznout tam u nejtovaček, ale pořád se mi ještě nechtělo věřit, že se skutečně zvednu. Jenže jsem se zvednul. Harýk už stál připraven a Lexa už byl pryč. Asi pro něj přišli, když jsem spal. Pan doktor Bohadlo vzal za ramena Benna a zatřásl jím. Ale Benno jen něco zamručel. Doktor Bohadlo jím zatřásl znova. Benno otevřel oči, a když uviděl doktora Bohadlu, posadil se.

„Vstávat! Jdeme na hlídku,“ řekl doktor Bohadlo skautsky. Pan doktor Bohadlo měl způsoby turistů a houbařů, kterým působí potěšení vstávat hodně brzo, když by mohli spát bůhví do kolika. Mně to potěšení nikdy nepůsobilo. Bennovi zřejmě taky ne.

„Tak pojďte, hoši. Rychle!“ Řekl pan doktor Bohadlo a obrátil se ke dveřím. Benno vstal a promnul si oči. Potom vykročil za doktorem. Jak byl tlustý a rozespálý, motal se mezi spáči a řekl:

„Do prdele.“

Vyšli jsme z místnosti do chodby a zapnuli jsme si kabáty. Zvenčí bylo cítit chladno. Na chodbě byla tma. Slyšel jsem doktora Bohadlu, jak říká, že obchůzky hlídek byly pro dobu noci změněny a že budeme hlídkovat jen kolem nádraží. Potom bylo slyšet, že otevřel dveře, ale nebylo vidět žádné světlo. Venku byla úplná tma. Zato se do chodby nahrnul studený vítr. Benno potichu zaklel. Vypotáceli jsme se ven a vítr nás popadl a začal s námi cloumat. Doktor Bohadlo rozsvítil baterku.

„Pozor, hoši! Ať se mi neztratíte,“ řekl. Seřadili jsme se. Zima mě úplně roztrásla. Už jsem cítil tu chřipku, která z toho bude. Dali jsme se na potácivý pochod přes dvůr. Na rohu hlavní budovy svítila lucerna a v jejím světle bylo vidět, jak se drobné kapičky deště

zatačejí ve větru kolem budovy. Nepříjemné vlhko mi studilo do tváří. Šli jsme k bráně, nad kterou byla jiná lucerna, a v jejím světle dva vojáci s vyhrnutými límci a s nasazenými bajonety.

„Upravte si krok,“ řekl doktor Bohadlo, když jsme se dostali na dlážděnou vozovku. Benno něco zabručel. Chytli jsme krok podle těch ostatních kluků a klapali jsme po dláždění k bráně. Světlem v bráně jemně přšelo. Přešli jsme kolem obou vojáků, kteří si nás ani nevšimli a jenom podupávali a přecházeli, a pustili jsme se do hluboké a větrné tmy k městu. Viděl jsem jenom několik modrých světýlek zatemněných luceren, které ukazovaly cestu k nádraží. Šli jsme popaměti a byl to nepříjemný pocit v té tmě. Ucítíl jsem pod nohama most a pod ním řeku. Ale neviděl jsem nic. Vítr s deštěm byl hrozně nepříjemný. Blížili jsme se ke kolejím a prošli jsme kolem červené návěstní lampy. Na nádraží byla tma. Pak se tam otevřely nějaké osvětlené dveře, vyskočil z nich chlap s automatem přes rameno a dveře se zase zavřely. Byl tam německý muniční vlak. Přešli jsme koleje a doktor Bohadlo se zastavil.

„Počkejte, hoši,“ řekl.

Zůstali jsme stát.

„Uděláme to takhle,“ řekl doktor. „Půjdeme v řadě vedle sebe přes celou ulici, abysme mohli každého líp zastavit.“

„Já myslel, že budeme chodit jen kolem nádraží,“ řekl Benno.

„Vždyť ano. To znamená po Jiráskově třídě a k Novotným, zpátky kolem nádraží až k Šrollovům a zase zpátky.“

„Aha,“ řekl Benno.

Doktor Bohadlo rozsvítil baterku. Kužel světla dopadl na zeď mesršmitské fabriky.

„Tak půjdeme,“ řekl doktor Bohadlo. Roztáhli jsme se přes ulici a vykročili jsme. Srovnali jsme si krok. Rozléhalo se to víc, než když jsme mašírovali v zástupu. Bylo tma, jenom nízko nad obzorem, kde se trochu trhaly dešťové mraky, slabě světélkoval úzký pruh. Z dálky zazněl slabounký štěkot kulometu.

„Slyšíte?“ řekl jeden z těch druhých kluků. Poslouchali jsme. Kulomet štěkal v krátkých dávkách a jiný kulomet mu odpovídal.

„To je z fronty,“ řekl kluk. „Už je pořádně blízko. Někde v Ledečské skalách.“

Šli jsme a já si vzpomněl na Ledečské skály a vrchol Sokolího hnízda, kde jsme seděli před týdnem, celí odřený po hnusném výstupu kónickým komínem, já a Zdeněk a Irena a Vašek, a poslouchali jsme krásné hovoření fronty v Německu. Tam nahoře bylo slyšet všechno. Kulomety a děla tygrů a panterů a těch sovětských T 34, a obloha nad námi byla modrá a krásná a pod ní se za obzorem válčilo. Sedělo se tam hezky, na sklonku války, a byl jsem z toho skoro smutný, že už to končí, ty odpoledne, kdy nás vyháněli z fabriky do jarních polí, a potom se daleko na obloze objevovaly bílé pruhy pár a třpytily se lesklé aparáty Američanů, a vůbec to všechno. A taky, samozřejmě, mi bylo smutno z Ireny a Zdenka, kteří seděli vedle sebe a Zdeněk omotal svoje jistící lano kolem sebe a Ireny, takže byli k sobě přivázáni, a blbec Zdeněk si myslel, že to je symbolické, a já přemýšlel o tom, že bych ho moh jako náhodou shodit dolů, ale samozřejmě jsem jenom přemýšlel. Houby jsem udělal. Jako vždycky.

Pochodovali jsme kolem nekonečné mesršmitské stěny k východu.

„Co to?“ řekl jeden kluk. V mesršmitské vrátnici bylo světlo. Slabý, vyprchalý pruh světla se plazil po kalužích na dlažbě. Doktor Bohadlo mlčel. Přešli jsme kolem a spatřili jsme Němce v helmě a se zdviženým límcem, jak stojí pod stříškou v bráně na stráži. Když jsme byli kousek dál, řekl ten kluk:

„Jak to, že tu sou Prajzi?“

„Ubytovala se tu přes noc jedna kolona, která prchá z fronty,“ řekl doktor Bohadlo.

„Nešli by vodzbrojit?“ řekl ten kluk.

„Chtějí přejít se zbraněmi do amerického zajetí.“

„Ale dyť by se mohli dostat do Prahy,“ řekl kluk. Doktor Bohadlo neřekl nic. Kluk řekl:

„Měli bysme je vodzbrojit.“

„Jsou příliš dobře vyzbrojení a vycvičení. Bylo by to zbytečné krveprolití,“ řekl doktor Bohadlo. Kluk neřekl nic. Šli jsme mlčky až k Šrollově továrně a tam jsme se obrátili zpátky. Začalo víc pršet. Benno potichu nadával a mě zas roztřásla zima. Šli jsme jako stroje zpátky mezi Mesršmitkou a nádražím a všude byla tma, kromě té osvětlené vrátnice a červených a zelených světýlek na nádraží. Přešli jsme po mostě nad potokem a ten šuměl, jak bylo mnoho vody, a ponořili jsme se mezi vysoké domy na Jiráskově třídě. Naše kroky začly rezonovat. Kráčeli jsme rychle prázdnou ulicí. Šel jsem na levém křídle po chodníku vedle Benna. Bylo ticho, jenom naše kroky se rozléhaly. Okna v domech byla zhasnutá a v celé ulici svítily jen dvě zatemnělé lucerny. Jak jsme se blížili k té, co se houpala u protitankové překážky, mihl se v jejím světle člověk.

„Pozor!“ řekl doktor Bohadlo a přešel rychle na pravou stranu ulice. Zpomalili jsme. Zaslechl jsem rychlé kroky toho člověka. Doktor Bohadlo rozsvítil lampičku a spatřil jsem staženou roletu ve výkladní skříni Novotných obchodu. Kužel světla se rychle točil po chodníku a hledal neznámého. Potom najednou zůstal stát a měl ho v plném světle. Byl to nějaký chlap v gumáku a začal si clonit oči rukama.

„Stát!“ vykřikl doktor Bohadlo energicky a šel rychle k němu s baterkou pořád tak nařízenou, aby mu svítila do očí.

„Co je?“ řekl chlap.

„Kam jdete?“

„Domu.“

„A kde jste byl?“

„Co je vám do toho?“

Viděl jsem siluetu doktora Bohadla v pumpkách a v rádiovce a také chlapa v plném světle, které proudilo doktorovi Bohadlovi z ruky.

„Nevíte, že je stanné právo?“

„Cože?“

„Stanné právo.“

„A co má bejt?“

„Nevíte, že po osmé hodině nesmí být nikdo na ulici?“

„Proč by nesměl?“

„Protože je stanné právo!“

Chlap spustil ruku z obličeje a zamžikal očima. Potom se pokusil jít dál. Doktor Bohadlo ho chytil za ruku a chlap se mu chtěl vyškubnout. Kužel světla vylítl nahoru po fasádě domu a pak do prostoru a hned se zas vrátil. Viděl jsem, jak se ti tři kluci vrhli na chlapa. Doktor Bohadlo mu posvítíl znova do obličeje.

„Pustte mě, sakra,“ řekl chlap.

„Držte ho, hoši,“ řekl doktor Bohadlo. „Legitimaci prosím.“

„Co sakra chcete?“

„Legitimaci.“

„K tomu nejste oprávněnej.“

„O tom se s váma nebudu bavit. Prosím ukažte mi kenkartu.“

„Máte nákej průkaz, že na to máte právo?“

Doktor Bohadlo posvítíl na svoji pásku.

„To by si moh navlíknout každěj,“ řekl chlap.

„Tak prosím, buďto se budete legitimovat a pudete nejkratší cestou domů, nebo budu nucen vás zatknout.“

„Nemáte k tomu právo,“ zabručel chlap a pomalu sáhl do kapsy. Doktor Bohadlo natáhl ruku a chlap mu podal zmačkanou kenkartu. Doktor Bohadlo si na ni posvítíl.

„Tak tedy, pane Mráčku,“ řekl, „kde jste byl a kam jdete?“

„Dyť sem vám řek, že domu,“ řekl chlap vztekle.

„A kde jste byl?“

„K čemu to sakra potřebujete vědět?“

„Odpovídejte na otázky.“

„Říkám vám, že du domu, no. Copak se sakra musim zpovídat?“

„Jestli neřeknete, kde jste byl, budu vás muset zatknout. A upozorňuji vás, abyste mluvil pravdu. My si to ověříme.“

„Bóže, k čemu vám to bude dobrý, dyž vám to řeknu.“

„To je naše věc.“

Chlap sebou škulbl.

„Pustte mě.“

„Odpovězte na otázku.“

„Hergot, nevrotravujte,“ řekl chlap.

„Odpovíte?“

„Naseru vám.“

„Jste zatčen,“ řekl doktor Bohadlo.

„Tak neblbněte!“

„Držte ho, hoši.“

„Co se mnou chcete dělat, himl.“

„Půjdete před stanný soud.“

„Ale jakým právem, prosím vás?“

„Ve městě je stanné právo.“

„Himl, pustte mě.“

„Držte ho, hoši.“

Ve světle baterky bylo vidět, jak sebou chlap cloumá a tři kluci ho odborně drží.

„Jdeme!“ řekl doktor Bohadlo.

„Tak já vám to řeknu,“ řekl rychle chlap.

„Jste zatčen.“

„Tak neblbněte. Já to řeknu, dyž to chcete vědět.“

„Měl jste to říct dřív.“

„Ale no tak já sem nevěděl, že jo. To je těžký říkat. Tak já vám to řeknu.“

Doktor Bohadlo mlčel. Kluci táhli chlapa po ulici a chlap se vzpouzel.

„No tak, byl sem u ženský, no. Tak mě pustte.“

Kluci ho drželi.

„Byl sem u ženský a du domu se vyspat.“

„Počkejte,“ řekl doktor Bohadlo. Kluci se zastavili.

„No,“ řekl chlap. „To je všechno, dyž to musíte vědět. Byl sem u ženský a ted' du domu.“

„Řekněte nám jméno té ženy.“

„Ale proč?“

„Jak myslíte, že vám to máme věřit?“

„Ale to sakra nejde.“

„Proč?“

„No nejde to, no.“

„V tom případě vás nemohu propustit.“

„Bóže,“ řekl chlap. „Chápejte to, že vám to nemůžu říct.“

„Jestli se obáváte nediskrétnosti, je to zbytečné. Tohle je výslech a zcela důvěrný.“

„Blbost! Tyhle cucáci, co máte sebou, to zejtra všechno roztrouběj.“

„Svoje soukromé názory o těchto bratrech si ponechte,“ řekl doktor Bohadlo. „Odmítáte prozradit jméno té ženy, abyste ji nekompromitoval?“

„No né. Dyť je vdaná.“

„Přesto, jestli ji neprozradíte, musím vás předvést.“

„Ach bože, himl,“ řekl chlap a pak zašeptal doktorovi Bohadlovi, ale tak nahlas, že jsme to slyšeli: „Dyť její manžel je taky v pivováře. Pochopte to přece!“

„Bohužel,“ pokrčil doktor Bohadlo rameny. „Mimoto vás upozorňuji, že už to samo o sobě je nezákonné.“

„Nojo, ale žádnéj takovej zločin to zas neni,“ řekl chlap.

„Půjďme,“ řekl doktor Bohadlo.

„Tak já vám to řeknu,“ zařval chlap. Zastavili jsme se.

„Ale jen vám,“ řekl chlap doktoru Bohadlovi. Doktor Bohadlo k němu přistoupil a chlap mu něco šeptal do ucha. Doktor Bohadlo se prudce narovnal a podíval se na něho.

„Tak?“ řekl.

„Nojo,“ řekl chlap.

„A pan sta –“ začal doktor Bohadlo.

„Pst!“ řekl chlap. Doktor Bohadlo se k němu sklonil a začal mu něco huhlát do ucha. Chlap kýval a zas vrtěl hlavou a pak chytil pana doktora úpěnlivě za ruku. Pan doktor Bohadlo se narovnal a řekl nahlas:

„A teď jdete domů?“

„No.“

Doktor Bohadlo chvíli přemýšlel a pak řekl:

„Poznamenám si vaše jméno a můžete tedy jít.“

„Ale prosím vás, je to důvěrný.“

„Samozřejmě,“ řekl mu doktor Bohadlo a něco si zapsal do notýsku. Pak podal kenkartu chlapovi a odkašlal si. Pak řekl rozpačitě:

„Ehm, přijďte příští týden ke mně do kanceláře. A teď jděte prosím ihned domů a pamatujte si, že podruhé bych byl nucen vás zadržet.“

„Ano. Děkuju,“ řekl chlap.

„Pustte ho hoši.“ Viděl jsem, jak kluci pustili chlapa a byli z toho otrávení. Chlap se potáhl za límec a řekl:

„Tak vám děkuju.“ Pak se obrátil a dal se do klusu ulicí k nádraží. Stáli jsme a bylo ticho. Déšť na nás padal a v jeho šumění se vzdalovaly kroky chlapa Mráčka. Mlčeli jsme, až doktor Bohadlo řekl:

„Tak půjdeme dál, hoši,“ a postavil se před nás. Roztáhli jsme se zas přes ulici. Jak jsem šel kolem Haryka, řekl mi:

„Senzace, čče.“

„To je,“ řekl jsem a zařadil jsem se na své staré místo na levém křídle. Vykročili jsme. Prošli jsme Jiráskovou ulicí přes potok a octli jsme se zas mezi nádražím a Mesršmitkou. Od hranic se ozvalo hučení. Šli jsme k Šrollově továrně a hučení se blížilo. Pak se na silnici ukázala krátká šňůra světél.

„Počkáme,“ řekl doktor Bohadlo. Stoupli jsme si ke stěně a čekali jsme. Světla se přibližovala deštěm a hučení sílilo. Nebylo to obyčejné hučení jako od aut. Jak se blížilo, cítil jsem, že se pod tím chvěje země, ale nemohl jsem to rozeznat. Potom do toho začlo zaznívat kovové řinčení, a to jsem věděl, že to je tank. Lezl rychle ve tmě a v dešti k nám. Stáli jsme přitisklí ke stěně a čekali. Světla se blížila a nad námi se ve větru houpala zatemněná lucerna. Hřmot sílil, až už byl skoro ohlušující, a tu se ze tmy vyvalil obrovský tmavý tank do slabé záclony světla, jeho pancéřová hlava se zaleskla deštěm a zasálal z něho smrad benzinu a výfukových plynů, jak projel kolem nás. Rámus mě úplně ohlušil. Za tankem přijížděla nákladní auta, jedno, dvě, tři, čtyři, pět, a vždycky, jak vjely do světelné báně, viděl jsem vojáky v mokrých helmách a se zdviženými límcí, jak sedí ve dvou řadách proti sobě a mlčí. Pak karavana přejela a řvaní a rámus tanku se zadusily mezi vysokými čínžáky na Jiráskově třídě, až pomalu odumřely.

„Jedou na Prahu,“ řekl temně jeden kluk.

Doktor Bohadlo se odlepil od stěny a řekl:

„Kdepak. Ti se jedou vzdát Američanům.“ Potom si vytáhl pásku, která mu spadla až na zápěstí, a řekl:

„Tak vzhůru, hoši!“

Odlípli jsme se jeden po druhém a utvořili jsme zase řadu. Déšť studil po kůži a v obličeji a bylo slyšet Benna, jak tiše nadává. Vykročili jsme zpátky do města. Někde před námi se ozývalo slabé bručení vzdalujících se aut. Šli jsme Jiráskovou třídou k Novotných obchodu, obrátili jsme se a šli jsme zpátky. Bylo to už pitomé. Pod každou lucernou se bělaly a třpytily proudy deště, který se tmou řtíl na město, a kalužinky se leskly a stříkalo z nich, jak do nich dopadaly těžké kapky. Boty jsem měl už promočené a třásla mnou zimnice. Zase jsme se blížili k Mesršmitce a šli jsme kolem ní a kolem parčíku před nádražím. Proti nám bylo slabě vidět bíle natřený plot nádražního skladiště. Slabě světélkoval ve tmě. Najednou ze

tmy vypadla tmavá postava a začala se škrabat na bílý plot. Bylo vidět jen nezřetelný čtyřnohý stín.

„Stát!“ zařval doktor Bohadlo a rozsvítil baterku. Na bílém plotě se udělal hezký jasný kruh a uprostřed něho visela zmoklá černá silueta, soukající se nahoru.

„Stůjte!“ zařval znova doktor Bohadlo a začal utíkat. Dali jsme se taky do běhu. Běželi jsme k plotu a doktor Bohadlo zas vykřikl: „Stát!“

Ale chlap ho ignoroval. Bylo vidět, jak se vytáhl na hřeben plotu, přehodil jednu nohu přes plot a vyšvihl se nahoru. V tom okamžiku se světelný kruh ztratil v prostoru nad plotem a viděl jsem jenom chlapova záda, trochu světlejší proti černému nebi, a to jenom na okamžik, protože pak seskočil na druhou stranu a bylo po všem. Doktor Bohadlo se zastavil. Sestoupili jsme se kolem něj.

„Kdo to byl?“ zeptal se jeden kluk.

„Nevim. Někdo se asi zas chystá přepadnout muniční vlak,“ řekl doktor Bohadlo sklesle.

„A kdo?“

„Komunisti,“ řekl Benno.

„Ne,“ řekl doktor Bohadlo rychle. „Nevim. Asi nějakí nerozvážlivci.“

„Komunisti,“ řekl Benno znova.

„Ne, pane Mánes. Nevíme o tom nic. Ale nějaká tlupa lidí se o to pokusila už včera.“

„Já vim. Komunisti,“ řekl Benno.

Mlčeli jsme.

„Měli bysme jít na nádraží,“ řekl jeden kluk.

„Ne. Máme rozkaz hlídkovat venku,“ řekl doktor Bohadlo.

„A je někdo vevnitř?“

„Tam jsou přece Němci.“

„Rusáci,“ řekl Benno.

„Vlasovci,“ řekl doktor Bohadlo. „Ne, dovnitř rozhodně nemůžeme.“

„Ale co dyž se pokusej vo ten vlak?“

„To není naše věc. Dělalí to na vlastní riziko.“

„Doví, co to je. Dyt' to byl jen jeden,“ řekl jsem.

Doktor Bohadlo řekl:

„Dovnitř nepůjdem. Ale budeme pozorovat nádraží.“

„Tady?“ zeptal se kluk.

„Schováme se do parku.“

To se mi líbilo. Obrátili jsme se, vlezli jsme do parku a postavili jsme se za živý plot. Stál jsem za ním a cítil jsem škrabání mokrých větviček na kabátě. Přes obličej mi stékala voda. Na chvíli to bylo jako v Londýně. Nebo jako v Madridě, když byla občanská válka. Byl to film. Když jsem se podíval trochu na stranu, rozeznával jsem ve tmě postavy ostatních kluků, přikrčené za živým plotem a pozorující. Bylo mi dobře, přes tu zimu a mokrú. Krčili jsme se a hleděli jsme na nádražní ohradu před námi. Najednou se napravo od nás rozsvítilo ostré světlo a hned zas zhaslo. Zas bylo tma. Bylo to někde na nádraží.

„To bylo z vikýře na nádraží,“ řekl jeden kluk. Podíval jsem se tam. Světlo se rozsvítilo znova a zas zhaslo. A znova v delším intervalu a zas zhaslo. A znova.

„Morseovka,“ řekl doktor Bohadlo. „Umíte to někdo číst?“

„Já,“ řekl jeden kluk a začal číst: „M-R-L-B. Mrlb,“ řekl. „To nevím, co to je.“

Zase jsme mlčeli.

„Kdo to může bejt?“ řekl druhý kluk.

„Komunisti,“ řekl Benno jako ozvěna.

„Pst! Podívejte se. Támhle!“ řekl doktor Bohadlo.

„Kde?“ řekl Harýk.

„Támhle. Na druhé straně. Na Hadrnici.“

Otočil jsem se. Na stráni za Mesršmitkou, v jednom z dělnických činžáků, blikalo světlo morseovkou.

„Blázni. V Mesršmitce mají Němce, a oni si takhle zahrávají,“ řekl doktor Bohadlo. Mlčeli jsme. Světlo na Hadrnici přestalo blikat.

Obrátili jsme se k nádraží. Ve vikýři se znova objevilo světlo a někdo signalizoval. Pak zas začalo blikat na Hadrnici.

„Měli bysme tam jít,“ řekl kluk.

„Kam?“ řekl Benno.

„Na nádraží.“

„Ne, hoši. Náš rozkaz je hlídkovat před nádražím.“

„A to tu budem jen takhle stát?“

„Ne. Pošlem hlášení do pi- na velitelství,“ řekl doktor Bohadlo.
„Kdo by s tím chtěl jít?“

„Já bych šel,“ řekl kluk.

„Dobrá. Napíšu to.“

Doktor Bohadlo vytáhl blok.

„Posviťte mi, prosím vás,“ řekl klukovi. Kluk vzal baterku a svítil mu. Doktor Bohadlo něco psal do bloku. Zkusil jsem to, podívat se mu přes rameno, ale neviděl jsem nic.

„Tak,“ řekl, vytrhl lístek a složil ho. „Doneste ho nejkratší cestou na velitelství a počkejte na odpověď.“

„Ano,“ řekl kluk.

„Můžete jít.“

„Ano.“

Kluk se obrátil a zmizel v parku. Otočil jsem se za ním, ale jenom jsem viděl, jak se ve tmě kymácejí dlouhé větve smutečných vrb. Pršelo. U plotu se objevila další postava. Chvilí stála nehybně.

„Pozor, hoši!“ zašeptal doktor Bohadlo. „Pojďte rychle za mnou a tiše.“ Potom se prodral s hrozným praskáním skrz živý plot. Naše řada se pohnula za ním. Doktor Bohadlo se dal do těžkopádného klusu. Bylo slyšet jeho kroky, jak čvachtají v blátě a v kalužinách před parkem.

„Rychle!“ ozvalo se přidušeným hlasem od té postavy u plotu. Spletl si nás, blesklo mi hlavou. S někým jiným. Utíkali jsme k němu a obklopili jsme ho. Doktor Bohadlo mu pustil světlo do obličeje. Byl to chlap v čepici, bez svrchníku, s šálou kolem krku. Mžikal očima, oslepen baterkou.

„Co tu děláte?“ řekl doktor Bohadlo ostře.

„Zhasněte to!“ řekl chlap.

„Co tu děláte?“

„Co je vám po tom.“

„Ptám se vás, co tu děláte?“

„A co je vám po tom? Vyližte mi prdel.“

„Bude ve vašem zájmu, když budete mluvit slušně. Víte, že je stanné právo?“

„Starejte se vo sebe,“ řekl chlap naštvane. „A zhasněte tu baterku.“

„Řekněte mi, co tu děláte?“

„Řek sem vám, abyste mi vylízal prdel.“

„Zatýkám vás. Hoši, chytněte ho,“ řekl doktor Bohadlo. Dva zbylí kluci skočili po chlapovi, ale my tři jsme se nehnuli. Jenže chlap se nedal. Praštil jednoho kluka do nosu a uskočil stranou ze světla. Kluk těžce dosedl do bláta. Bylo slyšet slabé křupnutí, jak dostal do nosu, a slabé povzdechnutí. Doktor Bohadlo hned obrátil lampičku za chlapem. Světlo se prudce svezlo po bílém plotě a chytilo ho, jak těžce utíkal v blátě k nádraží.

„Za ním!“ zvolal doktor Bohadlo a rozběhl se. Dali jsme se taky do klusu. Kolem plotu bylo hrozné bláto. Kužel světla se třásl tmou, jak doktor Bohadlo utíkal, a nohy se nám bořily do bláta. Najednou se před námi ozvalo plesknutí a viděl jsem, že chlap upadl. Zbývající kluk po něm skočil a padl mu na záda. Doběhli jsme k nim a doktor Bohadlo na ně posvítíl baterkou.

„Vstaňte!“ řekl.

Chlap ležel na břiše a kluk mu seděl na zádech. Nezdálo se, že se mu chce vstát. Pravou rukou si něco ohmatával na prsou a obličej měl obrácený k zemi. Najednou si něco strčil do pusy, a než moh doktor Bohadlo něco dělat, ozvalo se pronikavé zapísknutí. Kluk rychle hmatl pod chlapovu hlavu a pískání přestalo, ale chlap se prudce zvedl a shodil kluka na zem. Doktor Bohadlo se na něj vrhl a chytil ho kolem pasu. Dostal jsem náladu. Skočil jsem po chlapovi

a popadl jsem ho zezadu kolem krku. Cítil jsem, jak sebou škubá a jaké má silné tělo. Harýk ho držel ze strany.

„Svině!“ řekl chlap divoce a těžce oddychoval. „Vy ste vlastenci, vy kurvy.“

„Držte hubu!“ řekl doktor Bohadlo.

„Eště si zavolejte Prajzy na pomoc, vy pacholci.“

„Držte ho, hoši. Podívám se, jestli nemá zbraň,“ řekl doktor Bohadlo. Ucítil jsem, jak sebou chlap začal házet. Harýk vykřikl a sedl si. Doktor Bohadlo znova chytl chlapa kolem ramen.

„Páni!“ zaúpěl Harýk.

„Co je?“ řekl Benno.

„Von mě kopnul,“ řekl Harýk a zasyčel. Mezitím chytil chlapa druhý kluk a Benno mu opatrně držel jednu ruku. Druhý kluk měl v ruce zakrvácený kapesník.

„Teče vám krev?“ řekl doktor Bohadlo.

„To nic neni,“ řekl kluk.

„Tak ho podržte, chlapci,“ řekl doktor Bohadlo. Chlap se pokusil kopnout prvního kluka, ale ten se uhnul.

„Pod' ho podržet,“ zavolal na Harýka. „Já mu chytnu nohy.“

Harýk vstal a držel se za břicho.

„To je děsná bolest,“ řekl.

„Tak pod'pod'!“ řekl kluk.

Harýk přistoupil k chlapovi a objal ho.

„Svině! Tohle vám přijde draho!“ řekl chlap. První kluk si klekl a sevřel mu nohy. Chlap byl teď omotán našima rukama. Doktor Bohadlo mu začal prohledávat kapsy.

„No samozřejmě,“ řekl a něco vytáhl. Držel to v dlani a posvítíl na to. Byl to těžký německý revolver.

„Pacholci! Zrádci!“ sípěl chlap.

„Držte ho, hoši,“ řekl doktor Bohadlo a strčil revolver do kapsy. Vtom se ve tmě ozvalo dvojí krátké zapísknutí. Chlap se vzepjal a zařval:

„Tady! Pomóc!“

První kluk mu rychle dal ruku se zakrváceným kapesníkem na ústa. Chlap ho kousl. Kluk zařval. Ze tmy se rozsvítilo světlo a dopadlo na nás. Otočil jsem se. Po blátě utíkalo několik mužů k nám. Pustil jsem chlapa a připravil jsem se k zápasu. Cítil jsem hroznou chuť se servat.

„Pozor, hoši!“ vykřikl doktor Bohadlo a otočil baterku k přibíhajícím chlapům.

„Kurvo!“ slyšel jsem za sebou. Ohlédl jsem se a uviděl jsem, že se chlap vytrhl ze sevření. Nechal jsem ho plavat, protože s ním jsem se prát nechtěl. Chlap skočil po doktorovi Bohadlovi a vyrazil mu baterku z ruky. Dopadla na zem a ponořila se do bláta. Osvětlnila dlouhý pruh rozblácené země. Viděl jsem, jak chlap surově kopl doktora Bohadlu kolenem do břicha a povalil se s ním na zem. Opumpkovaná nožička doktora Bohadly se mihla vzduchem, ale víc už jsem neviděl, protože vetřelci byli už u nás. Popadl jsem se s jedním z nich, ale ten mě sevřel hroznou silou a podrazil mi nohy. Ale držel jsem ho, takže jsme spadli oba. Ucítil jsem měkké bláto a mokro, jak jsem si lehl na záda. Zaryl jsem chlapovi prsty do očí, jako jsme to dělali na gymplu v jiu-jitsu. Chlap nelidsky zaječel a pustil mě. Vyskočil jsem a kopl jsem ho do břicha. Zhroutil se v blátě a zasténal. Rozhlédl jsem se. V pruhu světla z baterky doktora Bohadly jsem viděl dvě zápasící těla v blátě. Kolem těžce přeběhla postava s divokým stříkáním. Byl to Benno. Baterka se znova rozsvítila a uviděl jsem, že Harýk leží na zemi s krví na tváři. Vedle něho seděl v blátě kluk a mačkal si k nosu kapesník. Pak zas oba zmizeli ve tmě, protože chlap s baterkou rychle prohledával okolí. Světelný jazyk klouzal po blátě a kalužích, až mě chytil. Vtom se do něho vhouply dvě postavy a rozběhly se ke mně. Nečekal jsem. Obrátil jsem se a dal jsem se do běhu za Bennem. Slyšel jsem hlasité čvachtání za sebou. Pak někdo vykřikl „Nechte ho!“, kroky se zastavily, ale já běžel dál. Skočil jsem k živému plotu a prodral

jsem se dovnitř. Větvičky mě šlehly a zaškrábaly po tváři a slyšel jsem, jak mi trhají kabát. Vpadl jsem dovnitř.

„Danny?“ ozvalo se ze tmy.

„Benno?“ řekl jsem.

„Jo. Kde seš?“

„Tady.“

Šoural jsem se tmou za Bennovým hlasem. Pak jsem ho ucítil vedle sebe.

„Je tu ještě někdo?“ řekl jsem.

„Nevim. Asi ne.“

„Eště se perou?“

„Už ne. Diž.“

Podíval jsem se směrem k bojišti. Baterka doktora Bohadly už jen docela slabě osvětlovala záda toho kluka s rozbitým nosem, poněvadž už skoro úplně zapadla do bláta. Zato u stěny bylo vidět několik postav, jak jedna druhé pomáhají přes plot.

„To bylo, pane!“ řekl Benno.

„To bylo.“

Poslední chlap se vyšvihl na plot a zmizel na druhé straně.

„Pudem k nim?“ řekl Benno.

„Samo,“ řekl jsem. Prodrali jsme se živým plotem zpátky. Někdo zdvihl baterku z bláta a bylo vidět červenou ruku, jak ji čistí. Potom se kuželík světla znova rozběhl kolem. Objevil se v něm Harýk s kapesníkem na tváři. Ulevilo se mi, že je Harýk v pořádku. Šli jsme rychle ke světlu. Doktor Bohadlo stál s baterkou a prohledával tmu. Objeví se oba kluci. Jeden si pořád držel nos a druhý kulhal. Seskupili jsme se kolem doktora Bohadly.

„Ste všichni?“ zeptal se.

„Jo,“ řekl jsem.

„Někdo musí rychle do pivováru s hlášením.“

Nikdo se nehlásil.

„Podržte mi baterku,“ řekl doktor Bohadlo. Jeden z kluků po-
držel baterku a doktor Bohadlo vytáhl notýsek. Všiml jsem si, že
má rukáv roztržený až k lokti.

„Co je s tebou?“ řekl Benno Harýkovi.

„Dostal jsem do zubů.“

„Ukaž.“

„Ale nic. Mám je všechny.“

„A z čeho ti teče krev?“

„To jak sem se praštil vo zem. A co ty?“

„Já nic,“ řekl Benno.

„Pral ses?“

„Si blázen.“

„Ty ses pral?“ řekl mi Harýk.

„Jo“

„A dostals?“

„Já sem vyhrál.“

„Nekecej!“

„Fakt.“

„Ty ses zdejch zrovna jako Benno.“

„Čestný slovo, pral sem se.“

„Ale nevyhráls.“

„Vyhrál.“

„Tak,“ řekl doktor Bohadlo a vytrhl z bločku lístek. „Hoši, kdo to
donese –“

Vtom se na nádraží rozštěkal automat. Strnuli jsme. Automat
ztichl a zapraskalo několik výstřelů. To byly revolvery.

„Bože, ti chlapi přivedou celé město do neštěstí,“ řekl doktor
Bohadlo zděšeně.

Za plotem se zablesklo a vyvalil se kouř. Někdo hodil handgranát.

„Chlapi, pod'te,“ zasykl Benno.

„Počkejte,“ zakoktal doktor Bohadlo.

„Podťe, nač tu stojíte? Nemá to cenu,“ říkal naléhavě Benno. Automat za plotem se znova rozštěkal. Najednou se nalevo rozsvítil reflektor. Otočil jsem se a viděl jsem, jak kolem rohu skladiště pádí Němci s bodáky a automaty. Za sebou jsem zaslechl plesnutí. Ohlédl jsem se a viděl jsem, že Benno leží natažen v blátě. Doktor Bohadlo stál pevně. Němci přiběhli k nám a zastavili se. Nějaký oficír si na nás posvítí.

„*Was macht ihr hier?*“⁵⁶ zeptal se ostře.

„*Wir sind die tschechische Ordnungsarmee,*“⁵⁷ řekl rychle doktor Bohadlo.

„*Ah! Herr Doktor Šabata, was?*“⁵⁸

„*Jawohl.*“⁵⁹

„*Was ist hier los?*“⁶⁰

„*Wir wurden – überfallen,*“⁶¹ řekl doktor Bohadlo. „*Eine Bande – mit Revolveren – hat uns –*“⁶²

„*Wo sind sie?*“⁶³ řekl rychle oficír.

„*Dort. Auf dem Bahnhof,*“⁶⁴ řekl doktor Bohadlo.

„*Gut,*“⁶⁵ řekl oficír a obrátil se na vojáky. „*Los! Gemma!*“⁶⁶ povel a hlouček odklusal k nádraží.

„Podťe! Dem!“ řekl Benno.

---

56 Co tady děláte? *Pozn. red.*

57 Jsme česká pořádková armáda. *Pozn. red.*

58 Á, pan doktor Šabata, co? *Pozn. red.*

59 Ano. *Pozn. red.*

60 Co se to tady děje? *Pozn. red.*

61 Byli jsme – přepadeni. *Pozn. red.*

62 Cháska – s revolvery –. *Pozn. red.*

63 Kde jsou? *Pozn. red.*

64 Tam. Na nádraží. *Pozn. red.*

65 Dobře. *Pozn. red.*

66 Do toho! Jdeme! *Pozn. red.*

„Samo. Pod'te, chlapi,“ řekl Harýk. Za plotem se ozvala nová detonace a pak tři rychle za sebou. Jak byl plot na okamžik osvětlen, zahlédl jsem, že s něho seskakují tři postavy a utíkají směrem k Hadrnici. Automat se znova rozštěkal.

„Půjdeme, hoši. Nejsme tu nic platní,“ řekl doktor Bohadlo.

„To bych řek,“ řekl Benno.

Dali jsme se do klusu kolem parku k městu. Pršelo hustě. Ozvala se nová detonace a v záblesku světla se na okamžik osvětlila průčelí činžáků na Jiráskově třídě.

„Půjdeme pod viaduktem,“ řekl doktor Bohadlo. Přeběhli jsme most přes potok, naše kroky na něm zaduněly a zahrnuli jsme vlevo pod železniční přejezd. Z nádraží se zase ozval automat. Proběhli jsme s hlasitým dupotem pod viaduktem a octli jsme se na rozblácené cestě. Zpomalili jsme krok. Ohlédl jsem se. Na nádraží bylo už tma a ticho. Jenom déšť se hustě lil.

„Páni, ta bolest,“ řekl Harýk.

„Co je ti?“ zeptal jsem se.

„Jak mě ten chlap kop do břicha.“

„Je někdo zraněn?“ zeptal se doktor Bohadlo.

„Já,“ řekl Harýk.

„Kde?“

„V břiše. Děsně mě tam bolí.“

„Můžete jít?“

„To jo.“

„Hned jak přijdem do pivováru, hlase se na ošetřovně.“

„Jo.“

„Jinak není nikdo zraněn?“

Nikdo se nehlásil. Šli jsme parkem před Okresním domem k řece.

„Já bych nejrači zdrh, Danny,“ řekl mi Benno tiše.

„To nedělej, čeče.“

„Co si říkáte?“ řekl Harýk a připojil se k nám. Nechali jsme ostatní trochu předejít.

„Říkám, že bych nejrači zdrhnul,“ řekl Benno.

„Já taky,“ řekl Harýk.

„Bane, kuci, ještě počkejte.“

„Čeče, zevnitř se nedostaneš,“ řekl Benno.

„Ale jo.“

„Jakpak?“

„Jen se neboj.“

„Ale proč tam chceš lízt, dyž bysme se teď mohli přepychově zdejchnout.“

Nemohl jsem mu říct, že to chci vidět. Že chci vidět, co je v pivováře. Jak se armáda chystá do pole. Nebo jak se nechystá. A co dělá pan plukovník Čemelík. Proto jsem řekl:

„Chlapi, víte, jaký to sou blbci. Sou v stavu nás po revoluci zavřít.“

„Hovno,“ řekl Benno. „Stejně sme se do toho už namočili. Nic horšího se nám nemůže stát.“

„Jak to myslíš?“ řekl jsem.

„No tohle.“

„Co?“

„Hergot tohle! S těma komunistama.“

„No a co je?“

„Nedělej blbýho.“

„Ale co?“

„Až přijdou Rusáci, tak nás za tohle zlikvidují.“

„Blbost! Poznals některýho toho chlapa?“

„Ne. Ale voni určitě poznali nás.“

„Houby. V tý tmě.“

„Mě pozná každej i ve tmě,“ řekl Benno.

„Ale, konečně, my sme jen poslouchali rozkazy. A vůbec, je to blbost.“

„Neni to blbost.“

„Je. Rusáci budou mít jiný starosti.“

„Hoši, pospěšte si,“ ozvalo se zepředu.

„Ano,“ řekl jsem.

„Já se v tom nechci vidět,“ řekl Benno, ale zrychlil krok. Blížili jsme se k bráně. Byla zavřená a lucerna za ní vrhala dlouhé stíny mříží vějířovitě po mokrému dláždění. Přišli jsme k ní.

„Kdo tam?“ řekl voják za bránou.

„Hlídka doktora Bohadly,“ řekl doktor Bohadlo. Brána se otevřela a vmaširovali jsme dovnitř. Voják ji za náma hned zase zavřel. Ze všech stran se k nám sesypalo hustě lidí. Chtěli vědět, co se děje venku.

„Pusťte nás,“ řekl doktor Bohadlo.

„Ale co je? Co se děje?“ řekl někdo.

„Kde se to střílelo?“

„Co je?“

Razili jsme si cestu mezi nima mlčky. Dotírali na nás až k hlavní budově. Nikdo z nás neřekl nic. Když jsme šli pod lampou na rohu hlavní budovy, uvědomil jsem si teprv, jak vypadáme. Všichni jsme byli pokrytí blátem. Doktor Bohadlo měl roztržený rukáv a Harýk krvácel na obličeji. Jeden z kluků měl kolem nosu a po celém obličeji rozmazanou krev. U hlavní budovy ke mně přistoupil pan Jungwirth.

„Danny, co se děje? Nechtěj nás odsud’ pustit.“

Podíval jsem se na něj, na jeho bledou, zimomřivou, úřednickou tvář a dostal jsem chuť ho poděsit.

„Němci se mažou s komunistama na nádraží,“ řekl jsem.

„S komunistama?“ viděl jsem, jak ho ta zpráva knokautovala.

„Jo,“ řekl jsem.

„Co je? Co říkal?“ ozvaly se hlasy za panem Jungwirthem. Nechal jsem ho, aby je informoval. Vylezli jsme po schodech ke dveřím a vešli jsme do chodby. Bylo tam světlo.

„Počkejte tady. Půjdu podat hlášení,“ řekl doktor Bohadlo. Sedli jsme si na lavici u stěny a doktor Bohadlo vlezl do kanceláře.

„To je teda sranda, pánové,“ řekl Benno.

„To je,“ řekl jsem.

„Jo, ale ta bolest,“ řekl Harýk.
„Pořád tě to bolí?“ řekl jsem.
„Bodeť.“
„A kde?“
„V břiše.“
„V kerejch místech?“
„Vprostřed.“
„Di rači na tu sanitku.“
„Já bych šel nejrači domu.“
„Měli sme zahnout,“ řekl Benno.
„Však počkejte.“
„Jo. Ted’ můžeme čekat.“
„Dyt’ nás pustěj.“
„Hovno pustěj.“
„Určitě.“
„Ale kdy.“
„No nejdýl ráno.“
„Chci to vidět,“ řekl Benno.

Zmlkli jsme. Na chodbě bylo ticho. Lampa u stropu kalně svítila. Seděli jsme na lavici, zkrvavení, zasvinění, promočení a utahaní. Tak tohle byla revoluce. Tak ono to přece nebyla jen taková psina. Ale bylo to fajn. Líbilo se mi to. Na chřipku jsem zapomněl. Vzpomínal jsem na to všechno, co se událo. Cítil jsem se dobře, když jsem myslel na toho chlapa, co jsem ho kopnul do břicha. A jak zasténal. Jenom jsem měl trochu strach, jestli jsem mu něco neudělal. Nikdy bych nebyl věřil, že jsem schopen takhle někoho kopnout. Ale zřejmě jsem byl schopen. Zřejmě jsem byl schopen horších věcí. Začal jsem litovat, že jsem s sebou neměl automat a nemohl jsem střílet do těch Němců, jak utíkali s nasazenýma bodákama k nám. Uviděl jsem se za tím živým plotem s automatem, jak mi šlehaají krátké plameny z hlavně a jak střílím deštěm a matnými záblesky světla na utíkající Němce v pláštích a mokrých helmách. Otřásla mnou zima.

„Sakra, co tam dělaj,“ řekl Benno.

„Kolik je hodin?“ zeptal se Harýk.

„Budou tři. Ty chlapi tam budou klábosit do rána.“

Zima mě úplně rozklepala. Marně jsem se snažil myslet na střílení. Zima mnou trásla, až mi začaly cvakat zuby.

„Co se klepeš?“ řekl Benno.

„Je mi zima.“

„Vidíš, vole. Užs moh bejt doma v posteli.“

„Nojo.“

Seděli jsme dál a už mi nebylo příjemně. Zkusil jsem se zahřát Irenou, myšlenkou na ni, ale bylo to málo platné. Žárovka u stropu byla studená jako led a doktor Bohadlo nešel. Minuty se pomalu táhly. Konečně se doktor Bohadlo objevil. Vylezl celý vážný, se svým měsícovitým obličejem zaplácáným od bláta, a řekl nám, abysme šli do odpočívárny.

„Kdy nás pustěj?“ řekl Benno.

„Už jsem vám řekl, že až bude ve městě zase klid. Jste v armádě. Běžte si do odpočívárny,“ řekl doktor Bohadlo nevlídně a otočil se do chodby. Zvedli jsme se. Doktor Bohadlo zapadl do jiných dveří.

„Pěkná armáda,“ řekl Benno.

„Posraná,“ řekl Harýk.

„Pudete?“ zeptal se jeden kluk.

„Jó, běžte. My přídem za vámi,“ řekl Benno. Kluci otevřeli dveře a vypadli ven. Benno se otočil k nám.

„Tak chcete tady zůstat?“

„Ne,“ řekl Harýk.

„Co ty?“ obrátil se Benno na mě.

„No dem domu, jasně.“

„Dobrý. Ale kudy?“

„Pod'te, páni. Já vim, kudy se dá prima přelízt plot,“ řekl Harýk. Otevřel jsem dveře. Na rohu pod lucernou stáli pořád lidi a debatovali.

„Vopatrně. Podťte za mnou,“ řekl Harýk. Vylezli jsme ven a šli jsme rychle podél stěny na druhou stranu a zabočili jsme za roh. Octli jsme se v úplné tmě.

„Kde ste?“

„Tady,“ řekl jsem.

„Chytněte se mě za ruku.“

Šmátral jsem rukou, až jsem nahmátnul Harýkovu ruku. Z druhé strany se mi položila Bennova ruka na rameno. Vykročili jsme pomalu tmou. Déšť se vytrvale lil a byla hluboká tma. Harýk se zastavil a pustil mi ruku.

„Tak tady je plot,“ řekl.

„Kam to vlezem?“ řekl Benno.

„Na cestu do Bučiny.“

„Já to nepřelezu.“

„Vysadíme tě. Danny, pod' sem.“

Přistoupil jsem k Harýkovi.

„Benno, pod'“

Benno si stoupnul k plotu. Byl to obyčejný prknový plot.

„Chytni se nahoře a vysad' prdel. My ti pomůžem,“ řekl Harýk.

„Dobrý,“ řekl Benno. Vzali jsme ho s Harýkem pod zadnicí a zvedli jsme ho do výše. Byl příšerně těžký. Začal funět a hekat.

„Už se držíš?“ zeptal se Harýk.

„Jo.“

„Tak můžem pustit?“

„Počkejte, eště ne.“ Bylo pořád slyšet jeho funění a cítil jsem, jak se Benno zoufale drápe nahoru. Konečně tíže povolila. Byl už asi většinou těla za plotem.

„Dobrý,“ ozvalo se přidruženým hlasem. Pustili jsme ho. Uslyšel jsem temnou ránu botou do plotu a pak žuchnutí na druhé straně.

„Seš tam?“ zeptal se Harýk.

„Jo. Páni, já sem si natlouk,“ řekl Benno za plotem.

„Můžeš vstát?“

„Jo. Do prdele se všim.“

„Tak lez. Já ti pomůžu,“ řekl Harýk. Vyšvihl jsem se na plot a Harýk mi pomohl. Přehodil jsem jednu nohu, pak druhou a posadil jsem se nahoře. Za plotem nebylo nic vidět.

„Kde seš, Benno?“

„Tady.“ Hlas se ozval pode mnou.

„Vodklid' se, ať ti neskočím na hlavu.“

Uslyšel jsem zapraskání větviček, jak se Benno odsouval. Pak jsem skočil. Dopadl jsem na všechny čtyři do mokra.

„Dobrý?“ ozval se Harýk na plotě.

„Jo. Můžeš skákat,“ řekl jsem a vstal jsem. Harýk seskočil za mnou. Vylezli jsme na silnici.

„Tak dem,“ řekl Benno. Dali jsme se rychle na cestu kolem pivovárů. U brány jsme se opatrně vyhnuli světlu. Voják pořád přecházel za mřížema. Šli jsme po mostě přes řeku a kolem Okresního domu. Ve všech oknech byla tma. Na rohu Okresního domu se Benno zastavil.

„Tak vás Bůh.“

„Tě noha,“ řekl Harýk.

„Dobrou noc,“ řekl jsem.

„Přid'te zejtra vodpoledne k nám, jo?“

„Přídem,“ řekl jsem.

„Tak dobrou noc.“

„Dobrou noc.“

Zahnuli jsme s Harýkem do parku a pod železniční viadukt. Všude bylo tma a déšť. Prošli jsme pod viaduktem a šli jsme kolem hotelu Granada na Jiráskovu třídu. Před naším domem jsme se zastavili.

„Přídeš zejtra k Bennovi?“ zeptal jsem se.

„Jo.“

„Tak – dobrou noc.“

„Ahoj. Dobrou noc,“ řekl Harýk a zmizel. Slyšel jsem jeho vzdalující se kroky a odemkl jsem dveře. Octl jsem se na chodbě, kde bylo

najednou sucho a teplo. Zavřel jsem dveře a roztrásla mě zimnice. Začal jsem rychle stoupat po schodech vzhůru. Za dveřma našeho bytu byla tma. Otevřel jsem je a zase jsem je tiše za sebou zavřel, abych nevzbudil maminku. Ale stejně jsem ji vzbudil, nebo asi spíš vůbec nespala. V ložnici se rozsvítilo světlo a maminka vyběhla do předsíně v noční košili.

„Danny! Zaplaťpánbůh! Nestalo se ti nic?“

„Ne, mami, neboj se,“ řekl jsem.

„A co to bylo, to střelení? Bože, co já o tebe zažila strachu!“

„Na nádraží byl nějaký incident. Ale už je to zas v pořádku.“

„A vás už pustili?“

„Ne. Ale já sem nastyd, tak sem šel domu.“

„Dobřes udělal. Honem di do postele. Já ti uvařím čaj, chceš?“

„Prosim tě.“

Maminka odešla do kuchyně a já honem skočil do koupelny, abych se trochu umyl a abych mamince nemusel nic vysvětlovat. Ve tmě v předsíni si toho nevšimla, ale ráno, až uvidí šaty, dodatečně se poleká. Ale to bylo až ráno. Svlékl jsem se do půl pasu a rychle jsem se umyl a vydrhl froté ručníkem. Pak jsem odešel do pokoje, svlékl jsem se a vlezl do postele. Bylo mi zima. Maminka přišla s velkým hrncem kouřícího čaje a postavila ho na židli vedle postele.

„No, jen dyž už seš doma. Zaplaťpánbůh,“ řekla mi.

„To víš, mami. A zejtra se vypotím.“

„Vypotíš, samozřejmě. A zavoláme doktora Labskýho, aby ti napsal vysvědčení, že tam už nemůžeš.“

„No, to uvidíme,“ řekl jsem a sebral jsem čaj.

„Tak – nechtěl bys ještě něco? Chleba s máslem nebo –“

„Ne, děkuju. Di si lehnout, mami.“

„Tak dobrou noc,“ řekla maminka a sklonila se nade mnou. „Dobrou noc,“ řekl jsem a našpulil jsem pusu. Políbila mě.

„A hezky se vyspi,“ řekla ještě a odešla do ložnice. Zavřela za sebou dveře. Octl jsem se sám v pokoji a s čajem. Vypil jsem ho

a pak jsem vlezl pod peřinu a skrčil jsem se. Starý, známý, věčně se opakující, vždycky příjemný pocit mě zavalil. Zavřel jsem oči a začal jsem se modlit. Pane Bože, dej, ať získám Irenu. Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno Tvé, přid' království Tvé, představil jsem si Irenu, jak jsem ji viděl na skalách, seděla na úzké traverze na Pěti Prstech a sunula se pomalu kolem převisu k velké spáře, s rukama až k ramenům nahýma a opálenýma a s ňadry a jistící smyčkou mezi nima, svatá Maria, Matko boží, pros za nás za hříšné nyní i v hodinu smrti naší amen, Irena pořád seděla na slunci na té traverze, řekl jsem Pane Bože, dej, ať získám Irenu, a pokřižoval jsem se a začal jsem myslet na Irenu na traverze na Pěti Prstech a pak na pivovár, a jak tam jsou zavřeni jako v zoologické zahradě za mřížema, a na ty detonace na nádraží, na ten černý, horký, mokrý tank, a jak jsme ve tmě lezli přes plot, a potom mi přišla na mysl Praha, kde se možná opravdu bojuje a v ulicích hoří barikády a možná že tam Němci vraždí a znásilňují hezké dívky, jako je Irena, nebo možná tam někde prožívá nějakou hrůzu ta holka, co jí jednou potkám a třeba si ji vezmu, zatrnulo ve mně při tom pomyšlení, že jsem třeba ještě nepotkal holku, kterou si jednou vezmu, a že někde přece žije nebo se možná ještě ani nenarodila, jestli se budu ženit až hodně starý a vezmu si mladou, jenže jsem nevěřil, že se dožiju velkého věku, a najednou se mi hrozně zachtělo ji poznat a byl jsem hrozně zvědavý, jaká je a jestli vůbec je, a řekl jsem si houby, blbost, žádnou nepotkám, a zas jsem si uvědomil, že vlastně miluju Irenu, ale hned zas jsem na ni myslel, na tu holku, kterou potkám, a představoval jsem si, jaká by mohla být, ale nemoh jsem si ji představit, jenom jsem věděl, že je hezká, a napadlo mi, že bych vůbec nemoh milovat holku, která by nebyla hezká, a divil jsem se, jak může někdo milovat holku, která není hezká, a připadal jsem si na malou chvilku bezcharakterní, že já se dívám jen na tu tělesnou krásu a ne na povahu, ale řek sem si houby duše a nevěřil jsem na duši, věřil jsem jen na tělo, a to na hezké jenom, a na ty všechny

příjemnosti z dívání a dotýkání, a představoval jsem si, že objímám tu holku, co potkám, a že jsme v posteli a oba nazí a že jí sahám na ňadra a líbám ji, a tak jsem si to představoval dál a potom mi z toho bylo nepříjemně, že to není skutečnost, a chvíli jsem myslel na pana doktora Bohadlu a na Irenu a na toho chlapa, jak jsem ho kopnul do břicha, a pak zas na tu holku a šeptal jsem si I love you I love you a teď jsem na ni myslel příjemně v hezkých šatech v Praze na univerzitě a na nábreží večer na podzim, a tak jsem myslel a pořád míň jsem věděl, co si jen myslím a co opravdu je, až jsem v těch příjemných myšlenkách usnul, ani jsem nevěděl jak.

Pondělí 7. V. 1945

Probudil jsem se hrozně zpocený. Byla už jedna hodina. Ležel jsem přikryt až po bradu a cítil jsem mokro na prsou a u krku, kde mi nepříjemně foukalo pod peřinu. Ale bylo to dobré, že jsem se zapotil. Zavolal jsem maminku a řek jsem jí, aby mně přinesla ručníky. Přinesla dva ručníky a čisté pyžama.

„Neměla bych zavolat pana doktora?“ zeptala se.

„Ne,“ řekl jsem. „To je vobyčejný nastuzení.“

„Budeš chtít trochu čaje?“

„Jo. A jestli už máš voběd.“

Maminka odešla do kuchyně a já jsem se sebe shodil peřinu a stáhl jsem zpocené pyžama a začal jsem se třít ručníkem. Krev se mi příjemně rozproudila. Oblékl jsem si čistý kabátek a kalhoty, obrátil jsem peřinu zpocenou stranou navrch, narovnal jsem polštáře a posadil jsem se. Sebral jsem ručník a třel jsem si obličej a vlasy. Bylo mi jako po koupeli. Maminka přinesla oběd na podnose a dala mi ho do postele. Snědl jsem ho s chutí a vypil čaj. Polilo mě z něho horko, postavil jsem podnos vedle postele a vlezl jsem znova pod peřinu. Zavřel jsem oči. Bylo mi dobře. Potom jsem začal zase vzpomínat a byl jsem spokojen se životem. Vzpomínal jsem na včerejší noc a na detonace u nádraží, na to celé dobrodružství, a pak jsem zas začal myslet na Irenu, jako vždycky, když mi bylo dobře, na všechny ty večery, kdy mi z ní bylo všelijak, někdy dobře, jindy zle, ale teď už vždycky jen dobře, když jsem na to vzpomínal. Zavřel jsem oči a slyšel jsem, jak hodiny tikají, a myslel jsem na Irenu, jak jsem s ní jednou letos v zimě jel v noci ze Starého Města vlakem a seděli jsme v zatemněném kupé a já ji vzal kolem pasu a vyznával jí lásku a ona se bránila a začala zas povídat o tom, jak to vždycky říkala, že jsme přátelé a nic víc, a už jsem byl zas ve

svém živlu a vzpomínal jsem na ni. Zdálo se mi, že celý můj život se skládal jenom z Ireny a z Věrky a Evy a Járinky, jenom z toho, co jsem s nima měl, a jinak v něm nebylo vůbec nic. A nikdo neměl jiný život. Myslel jsem na jiné kluky a viděl jsem, jak všichni jenom vzpomínali na svoje dívky a mluvili o svých dívkách a o ničem jiném. Jenom ještě o muzice. Ano. O muzice a o dívkách. To byl život. Jenže o muzice si člověk zas myslel jenom nějak ve spojitosti s dívkami. Vůbec ne absolutně, nějak o uměleckém požitku a tak. To ne. Muzika byla skvělá, ale vždycky, ať jsem myslel na minulost nebo na to, co bude, bylo to všechno ve spojení s holkama. Jak jsme zkoušeli ve vinárně U Lva a holky seděly u stolu naproti nám a dívaly se na nás a já jsem seděl trochu nakloněn se saxofonem a viděl jsem, že se na mě Věrka dívá, a věděl jsem, že vypadám skvěle se saxofonem v puse a se vši tou složitou mechanikou a klapkama, na které jsem mačkal, a to mi dělalo dobře, nebo jsem myslel na velké majáles ve čtyřicátém roce, na velký sál U Lva s lustry rozsvícenými vysoko u stropu a s holkama v tylových šatech, a jak jsem stál a měl jsem na sobě bílé sako a hrál jsem pěkné mazlivé sólo v I've Got a Guy anebo divoké hot sólo v Liza Likes Nobody, stál jsem a pan Fluxa na mě namířil reflektor a já stál celý bělostný a s kotletama a s lesknoucím se saxofonem a dole ve tmě v sále seděla Irena a pozorovala mě, tak to bylo s muzikou, a do budoucna jsem si zas představoval bar a pódium s orchestrem a sebe se zlatým saxofonem a krásné dívky celé žhavé do jazzu a oblečené ve večerních toaletách a s hlubokými výstřihy a s mnoha významnými úsměvy, a noční chůze po Praze a nějaké velké a prázdné a přepychové byty, a to byl jazz a to byl život, udělalo se mi najednou úzko z toho života, ale vypadalo to docela pravděpodobné, že bude takový, jazz a dívky, hezké, krásné, sladké, barevné dívky na dívání po celý život, který nebude dlouhý, a pomyslel jsem zas na druhé kluky, na to, jak Fon-da chce být architektem, a nedoved jsem si představit jinak chtít být architektem než tak, že bude mít mnoho peněz a přepychovou

vilu za Prahou, nemyslel jsem, že by mohl pro něco jiného chtít být architektem. Takový byl život. Jazz a dívky a vzpomínky. Cítil jsem, že to je nemožné, aby byl jiný. Protože jinak nic nebylo život. To přece nebyl život, to ve fabrice, s vstáváním v pět a s přicházením domů v osm. Ne. Tohle byl život. Jenom tohle. A napadlo mi, že by to bylo hezké, kdyby byl Pámbůh, a že je to hloupé, že není, aspoň ne takový, jak se o něm člověk učí v náboženství, a že je to vlastně záhada, jaké to všechno je a jak to začalo, a že možná je zrovna takový jako v náboženství, ale nevěřil jsem a nevěřil jsem, že mě zatratí, i jestli takový je, protože já jsem žil správně, měl jsem pocit, že jsem nikdy neudělal nic špatného, i když jsem byl sprostý a i když jsem opouštěl dívky, protože já jsem to nikdy nebral vážně, a myslel jsem na sebe, jak jsem byl malý, na Vocenila, co seděl za mnou v obecné škole a páchl chlebem, na ty dávné chlapečkovské hry v Bučině, na praky a hrady z kamenů a klacků, všechno to bylo v nějaké podzimní mlze a hrozně dávno, a potom byly zimní večery a gymnázium a pak už orchestr a elektrické světlo v hale Mánesovic vily a sklepní vinárna U Lva a Port Arthur a lesk saxofonů a trumpet a chuť navlhklých třtinových plátků v ústech a plovárna s dívkami v plavkách, všechno se to motalo a táhlo to kolem mě a já byl v tom, díval jsem se na to, jak jsem žil, a nevěděl jsem, jestli dobře nebo špatně a proč, a teď v posteli mi to bylo jedno, protože mi bylo příjemně a teplo, a všechno mohlo plavat, jenom ty vzpomínky mi stačily a to snění o budoucnosti. Bylo to tak zvláštní, že jsem se tomu až divil, to všechno, a věděl jsem, že žiju v roce čtyřicet pět a že končí největší válka všech dob, v které padly milióny lidí a milióny lidí by lo hrozně zraněných a trpělo v blátě a na obvazištích a milióny lidí mučili Němci v koncentrákách, a věděl jsem o všech těch smrtích a napadlo mi, k čemu vlastně je život, a zdálo se mi, že asi k ničemu, jenom k tomu myšlení na dívky a na muziku, a napadlo mi, jestli to je dost, aby to stálo za to, ale nemohl jsem na nic jiného přijít, tak jsem toho nechal a honem jsem začal zas vzpomínat na

Irenu, na to, jak jsem s ní šel v noci lesem a propadal se do komplexu méněcennosti, když žvanila o Victoru Hugovi a Byronovi a já si pletl Byrona s Balzakiem a Balzaka s Barbussem a nečetl jsem od nikoho z nich vůbec nic, na to jsem myslel, jak jsem byl ještě hloupý a jak v životě určitě není nic než tohle, to, že lidi vynalézají věci a léky, to je samozřejmě důležité, ale kdyby to nebylo, mohlo by se stejně žít, ale kdyby nebylo tohle, tak by to vůbec nestálo za to žít, a tak se mi myšlenky motaly v hlavě, až jsem usnul a probudil jsem se a viděl jsem, že už je večer, za oknem byla červená obloha a okna domu svítila proti zapadajícímu slunci, bylo jaro a konec protektorátu.

Do pokoje přišel otec a řekl, že pustí rádio. Ležel jsem rozvalený v posteli a poslouchal jsem hlášení z Prahy, bylo to zajímavé a napínavé a představoval jsem si to všechno a otec řekl, že ve městě je klid, Němci že z toho nočního přepadení nic nedělali a dnes odpoledne že celá posádka odtáhla, zeptal jsem se ho, jestli pustili lidi z pivováru, a otec řekl, že některé ano, ale jinak že tam pořád jsou, zeptal jsem se ho, jestli ví, co je s Přemou, ale to nevěděl. Pak hlásili z rádia, že Hradčany hoří, a otec zatíнал pěsti a říkal bestie a vandalové a já jsem si představoval, jak to asi vypadá, když hoří Hradčany, a byl jsem nějak rád, že to všechno hoří a že se budou stavět nové věci a že snad všechno bude nové a třeba lepší, a těšil jsem se, jak zítra vstanu a jak se zas sejdu s Irenou a s klukama a jak zas budu sedět a hrát, a těšil jsem se na saxofon a na všechno a na tu neznámou holku, co ji potkám v Praze. Setmělo se a otec vypnul rádio a odešel. Zůstal jsem v pokoji sám, zhasl jsem světlo a díval jsem se oknem ven, na hvězdičky, které se třepetaly na nebesích, protože dešťové mraky už odtáhly, a myslel jsem na mnoho věcí a pak jsem usnul a potom jsem spal.

Úterý 8. V. 1945

Sotva jsem ráno vylezl z baráku, uviděl jsem houf chlapů v zelených khaki uniformách s ranci na zádech a se zaprášenýma botama, jak táhnou ulicí. Svítilo slunce a chlapi vypadali ušle a mlčenlivě. Hned mě napadlo, že to jsou Angličani. Vpředu šel nějaký vytáhlý, hubený, s vpadlými tvářemi a vedle něho malý děda, který měl nohy do O a seržantské pásky na rukávě. Dostal jsem z nich radost. Přistoupil jsem k dědovi a zeptal jsem se ho:

„*You are English?*“⁶⁷

Děda se na mě překvapeně podíval a pak řekl: „*Yes.*“

„*Welcome,*“⁶⁸ řekl jsem. Sestoupili se kolem mě a děda řekl:

„*You speak English?*“⁶⁹

„*Sure,*“⁷⁰ řekl jsem.

„*Say,*“⁷¹ řekl děda. „Chceme se dostat k Američanům. Šlo by někde sehnat auto?“

To jsem mu rozuměl. Řekl jsem:

„Těžko. Ale můžete počkat tady, až přijedou Rusové.“

„Rači bysme se dostali k Američanům,“ řekl děda. Z davu kolem nás se ozvalo souhlasné bručení.

„*I know,*“⁷² řekl jsem. „Ale to není možné. Nejezdí teď žádné vlaky.“

---

67 Jste Angličan? Pozn. red.

68 Vítejte. Pozn. red.

69 Mluvíte anglicky? Pozn. red.

70 Jistě. Pozn. red.

71 Řekněte. Pozn. red.

72 Já vím. Pozn. red.

„*That's too bad*,⁷³“ řekl děda. „Jak daleko je odtud do Prahy?“ zeptal se jiný chlap v barevné skotské čepici a s fousky. Všiml jsem si, že všichni jsou oholeni.

„Sto čtyřicet tři kilometrů,“ řekl jsem.

„To je –“ řekl Skot.

„– asi sto mil,“ skočil mu do řeči ten vysoký s vpadlýma tvářema.

„To nedokážem,“ řekl děda.

„Ne. Rusové nás dohoní,“ řekl Skot.

„Ale můžete zůstat tady,“ řekl jsem. „Ubytujem vás a dáme vám najíst,“ řekl jsem to lehkomylně, ale věděl jsem, že o Angličany bude zájem.

„Nevíte, jak daleko jsou Rusové?“ zeptal se děda.

„Ne. Ale můžou tu být každý den.“

Měl jsem radost, že mi angličtina jde. Tomíci se začli radit. Stáli kolem dědy a klidně mluvili. Měl jsem dojem, že je v ulici nějak plno lidí. Rozhlédl jsem se a uviděl jsem podivné mužíky v brčálových uniformách, valící se k náměstí. Bylo jich moře. Stál jsem se svými Angličany jak ostrůvek v tom moři. Brčáloví mužíci měli mongolské tváře a splývavé mroží vousy a táhli jen tak, většinou bez ranců, a byly jich spousty. Každý měl na zádech bílým vápnem namalováno S. U. Sowietunion, uvědomil jsem si. Byli to ruští zajatci. Slunce jim svítilo do orientálních tváří a s nimi šla divná vůně, nebo spíš smrad, ale mně to bylo docela příjemné. Někde v Německu se asi vzbouřili zajatci. A teď tu táhli. Uviděl jsem Bertu Moutelíka s bílou páskou kolem rukávu a s fotoaparátem na břiše. Už z dálky se na mě šklebil.

„Nazdar, Danny. Taky vedeš?“

„Co?“

„Koho to máš? Francouze?“

„Co?“

---

73 Tak to je špatné. Pozn. red.

„No vedeš je na radnici, ne?“ Berta se zastavil a já si všiml, že se za ním zastavil hlouček otrhanců s holema a rancema.

„Poslyš, Berto, co se tady děje? Já sem včera ležel.“

„Ty to nevíš? Z Německa prchají před frontou zajatci. Všichni se musí hlásit na radnici.“

„A proč?“

„Kvůli pořádku, že. Každý dostane poukázku na oběd k Lewithovům do kantýny.“

„Jotak. Koho ty vedeš?“

„Nějaký Poláky. A co ty to máš?“

„Angličany.“

„Angličany?“ Berta zaplátl zájmem. „To sou první. Angličani ještě žádný nešli.“

„To je možný. Tak říkáš, že se maj hlásit na radnici?“

„Ano.“

„Tak já je tam vodvedu. Ahoj a díky.“

„Prosim, nemáš zač,“ řekl Berta a odplul. Obrátil jsem se k svým Angličanům.

„*Listen, boys,*⁷⁴“ řekl jsem. „Musíte se dát zapsat na radnici.“

„Proč?“ řekl děda nedůvěřivě.

„To nevím. Je to nařízení městské rady.“

„A je to nutné?“

„*Well,* je to nařízení.“

Děda se na mě dlouze zadíval a cítil jsem, jak ke mně pomalu začíná mít důvěru. To dělalo to, že jsem mluvil anglicky. Asi na nikoho, kdo by mluvil anglicky, už dlouho nenarazili.

„*You see,*⁷⁵“ řekl. „Nám se to nelíbí, dát se někde zapisovat.“

„Chápu, ale nemusíte se bát.“

---

74 Poslechněte, hoši. *Pozn. red.*

75 Víš. *Pozn. red.*

„My se nebojíme, mládenče; jenže se nám nechce dávat se někde registrovat,“ řekl ten vytáhlý s vpadlýma tvářema.

„O. K., jenže se dát zapsat musíte,“ řekl jsem. „*I’m very sorry about that.*”⁷⁶

„Poslyšte, pane,“ řekl děda. „Nemohli bychom prostě nějak projít městem bez všech těch formalit s městskou radou?“

„Ale co chcete dělat?“

„Vždyť jsem vám to říkal, že chceme k Američanům.“

„Ale k těm se nedostanete. V Praze je revoluce.“

„*What?*”⁷⁷ řekl děda polekaně.

„*A revolution.*”⁷⁸

Děda se ke mně přiklonil:

„*The communists?*”⁷⁹ řekl tiše a napjatě.

„Já nevím. Prostě revoluce proti Němcům.“

„*Oh I see,*”⁸⁰ řekl děda. „Ale to už tam Američani asi budou.“

„Ne. Ještě tam nejsou.“

„Ale my jsme slyšeli, že Třetí armáda už je v Československu.“

„Ano, ale zastavila se v Plzni.“

„*Where’s that?*”⁸¹

„Asi dvě stě mil odsud.“

„*Great God,*”⁸² řekl děda. „Proč nepostupnou?“

Pokrčil jsem rameny. Děda se obrátil na svoje společníky. Stáli kolem mě srazeni v malém houfci, mohlo jich být asi dvacet, a děda jim něco řekl, ale nerozuměl jsem mu, protože to řekl moc anglicky.

---

76 Moc mě to mrzí. Pozn. red.

77 Cože? Pozn. red.

78 Revoluce. Pozn. red.

79 Komunisté? Pozn. red.

80 Aha, rozumím. Pozn. red.

81 Kde to je? Pozn. red.

82 Dobrý Bože. Pozn. red.

Kolem nás tekla pestrý dav uprchlíků. Angličani stáli při sobě a cítil jsem, jak se od toho špinavého procesí distancují. Byli to Angličani. Děda se zase ke mně obrátil a řekl:

„*Listen, friend,*“⁸³ řekl bych, že vám můžu věřit?“

„*Sure,*“⁸⁴ řekl jsem úplně americky a bylo mi to příjemné.

„Povězte mi, je to pravda, že mezi Ruskem a západními spojenci vypukla válka?“

„*What?*“⁸⁵ vykřikl jsem ještě američtěji než prve to *sure*.

„*A war,*“ řekl děda jasně a pomalu, abych mu rozuměl. „*Between Russian, and Great Britain, and America. Understand?*“⁸⁶

„*That's nonsense,*“⁸⁷ řekl jsem a najednou mi napadl pěkný výraz, který jsem jednou četl v nějakém článku o Fordovi. Ford to prý řekl o dějinách. „*That's bunk,*“⁸⁸ řekl jsem. „To je žvást.“

„Víte to jistě?“

„Úplně jistě.“

„Ale nám to říkali.“

„Kde?“

„V táboře.“

„*Oh, they've been pulling your leg,*“⁸⁹ řekl jsem zase pěkně anglicky. „Dělali si z vás legraci. To jsou Němci. Jim by se to tak hodilo, válka mezi Ruskem a Západem.“ Žasnul jsem sám nad sebou, jak mi to jde.

„*Maybe you're right,*“⁹⁰ řekl děda.

„Samozřejmě že mám pravdu. Jak dlouho jste byl v zajetí?“

---

83 Poslyšte, příteli. *Pozn. red.*

84 Jistě. *Pozn. red.*

85 Cože? *Pozn. red.*

86 Válka. (...) Mezi Ruskem, Velkou Británií a Amerikou. Už rozumíte? *Pozn. red.*

87 Nesmysl. *Pozn. red.*

88 Hovadina. *Pozn. red.*

89 Utahovali si z vás. *Pozn. red.*

90 Možná máte pravdu. *Pozn. red.*

„Od Dunkerque. To už je pět let.“

„Ach tak,“ řekl jsem. „*Listen*, mně můžete plně důvěřovat. Já myslím, že nejlíp uděláte, když tady počkáte na Rusy. *You are welcome here in Czechoslovakia.*“⁹¹

„*Thank you.*“⁹² Asi tu tedy zůstaneme,“ řekl děda. „Co říkáte, chlapci?“ Angličani zamručeli.

„Asi nám nic jiného nezbude,“ řekl ten Skot.

„*All right,*“⁹³ řekl jsem. „Tak pojd'te se mnou.“ Postavil jsem se mezi dědu a toho velkého a vykročili jsme k náměstí. Proud lidí, který se pohyboval tím směrem, nás začal unášet s sebou. Z oken domu už zase vlály prapory a ranní slunce jim dodávalo barevnou svěžest. Před námi se houpala záda Rusáků s velikými bílými písmeny a světlo slunce na ně dopadalo. Cítil jsem, jak můj hlouček jde sraženě a jak si připadá cizí mezi tou záplavou kolem. A já si připadal taky jiný a cizí v tom prachu a smradu, a jako kdyby ve vzduchu viselo nějaké nebezpečí, nějaké vražedné úmysly v těch asiatských hlavách, ale věděl jsem, že nic takového v nich není a že ti chudáci Mongolci mají asi úmysly hlavně ohledně jídla a že to ze mě mluví v podvědomí to, co do nás hustil Goebbels. Když jsme šli kolem spořitelny, vyrazila z postranní ulice četa policajtů s panem velitelem Řimbálníkem v čele a pochodovala rychle někam do ghetta. Pan Řimbálník byl bledý, ale jinak se nes normálně nafoukaně v šněrovačce a s bílými rukavicema na rukách. Modrá skupina policajtů se ponořila do šedošpinavého rybníka uprchlíků a přeplula na druhou stranu. Nějací otrhaní a zarostlí strejci, cikáni nebo Srbové, uctivě ustupovali před panem Řimbálníkem. Asi v nich vzbuzovala úctu ta šněrovačka. Aby ne. Ta vzbudila úctu už v ledaskom. A ty zlaté nárameníky na policajtské uniformě. Jednou si nějaký esesák

---

91 V Československu jste vítání. *Pozn. red.*

92 Děkuje. *Pozn. red.*

93 Dobře. *Pozn. red.*

dovoloval v krámě na paní Cuceovou, mladou vdovu po cukráři, a pan Řimbálník se k tomu naskytl. On za tou vdovou páčil, a když viděl, jak si na ni ten esesák dovoluje, zrudnul jak krocan a zařval na něj svojí bezvadnou němčinou tak, že esesák sklap paty, zasalutoval a vypad z krámu. Asi takovou modrou uniformu s těma nárameníkama ze zlata v životě neviděl, a třeba si myslel, že je to někdo od maríny. Nebo mu ta šněrovačka v podvědomí připomněla pruský dril a on se rasově zapomněl. Bůhví. Panu Řimbálníkovi se po tom výkonu udělalo nevolno a vdova ho pak musela napájet rumem v kuchyni za krámem. Ale to byl možná od pana Řimbálníka jen takový trik. Pálil za ní, a nakonec, jak se říkalo, úspěšně.

Sunuli jsme se kolem spořitelny až na náměstí. Bylo zalité sluncem a zatopené lidma. Od radnice až ke kostelu stál hustý dav v uniformách i bez uniforem a čekal. Byli to většinou chlapi, ale taky mezi nima byly ženské. Nejvíc bylo vidět těch brčálových Sovětů, těch byla záplava, a v nich byly rozpuštěné obláčky civilistů a jiných uniforem. Zrovna před námi na rohu stála skupina maníků v modrých mundúrech a dívala se na nás. Jeden z nich, malý, černý, k nám přistoupil a něco se ptal francouzsky. Můj děda s ním začal mluvit. Nerozuměl jsem jim.

„*Wait here*,⁹⁴“ řekl jsem. „Podívám se na radnici, co je.“ Vytáhl jsem z kapsy svoji pásku z armády a natáhl jsem si ji na rukáv. Pak jsem se začal prodírat k radnici a páska působila. Ustupovali přede mnou na všechny strany, takže jsem se dostával dopředu dost lehce a taky jsem si je mohl dobře prohlížet. Postávali a posedávali po dláždění a většinou mlčeli. Ti Mongolci mě zajímali. Usmívali se široce, jak jsem se po některém podíval, a očička jim zhasínala v hlubokých záhybech širokánských obličejů. Hodně jich mělo svislé mongolské fousy a všichni hrozně smrděli, ale tak příjemně, slámou a chlívem a tak. Chtělo se mi něco jim říkat, ale nevěděl

---

94 Počkejte tady. Pozn. red.

jsem co, tak jsem jim říkal anglicky *Cheer up, boys*,⁹⁵ a připadal jsem si mezi nima hrdinsky nebo tak nějak. Narazil jsem na skupinku kudrnatých Taliánů, a jak jsem jim řekl *Cheer up, boys*, vyskočili a zachumelili se kolem mě, jeden z nich, hezký a snědý, s viditelnými vousky ve vzrostlém strništi, na mě začal dorážet a něco drmolil. Nerozuměl jsem mu, až za chvíli jsem rozeznal, že do toho plete angličtinu. Říkal *Americano? ArmyAmericano?*⁹⁶ *No, no*, řekl jsem a setřásl jsem ho ze sebe. Tak jsem se dostal k radnici. V bráně stáli dva vojáci s bajonetem a pan Kobrt s bílou páskou s červeným křížem na ní. Pouštěli dovnitř po malých skupinkách. Pan Kobrt řval na utahané otrhance směsí ruštiny a němčiny. Vypadali před ním hrozně malí, protože on měl hyperprodukcí hypofýzy nebo čeho, takže oni vypadali mrňavě. Šel jsem k němu a řekl jsem mu:

„Dobrý den.“

„Dobrý den,“ řekl mi přes rameno a vůbec si mě nevšímal. Cloumal s nějakými cikány a nadával jim. Stál jsem a díval jsem se na něho a pomalu jsem se rozhod, že se na tuhle organizaci vykašlu. Doved jsem si to představit, jak sedí vevnitř u stolů ouředníci a tahají z každého toho otrhance jméno a náboženství a všechno možné, aby byl ve všem pořádek a aby měl pan Macháček materiál pro svoje historické spisy o kosteleckém povstání. Viděl jsem, jak strkají do jednoho toho Rusáčka, a probudila se ve mně soukromá iniciativa. Houby, řekl jsem si, zorganizuju si to sám. Angličany si zorganizuju sám. Byl jsem odjakživa anglofil, hlavně od té doby, co jsem se zamiloval do Judy Garlandové, a teď jsem měl skvělou příležitost. A měl jsem známosti. Najednou se mi chtělo se o ně postarat. A nastrkat je do nejkomfortnějších bytů v Kostelci. Ano. K panu dokt orovi Šabatovi, k panu Moutelíkovi, velkoobchod galanterním zbožím, k panu doktorovi Vašákovi. Rojily se mi v hlavě ty byty,

---

95 Hlavu vzhůru, chlapci. *Pozn. red.*

96 Americká armáda? *Pozn. red.*

tak vhodné pro ubytování, a byl jsem si úplně jistý, že milostpaní v těch bytech je přijmou s otevřenou náručí. Protože to byli Angličani. Ano. Mongolčici budou spát v kantýně u Lewithů na zemi, ale moji Angličané budou chrápat u doktorů Vašáků v pokoji pro hosty. Podíval jsem se ještě jednou na pana Kobrta, jak řve a cloumá mužíkama ve dveřích radnice, a vykašlal jsem se na něj. Obrátil jsem se a cpal jsem se davem zpátky. Měl jsem kliku. Ještě než jsem se dostal k svým Angličanům, narazil jsem na rohu u trafiky zrovna na paní doktorovou Vašákovou. Stála tam v bílých plátěných šatech, bez punčoch a chloupky na nohách se jí zlatě třpytily, držela v ruce červenou sítěnou tašku a kolem krku měla velké modré korále.

„Rukulíbám, milostivá paní,“ pozdravil jsem ji a zazubil jsem se. Zazubila se na mě taky velmi mile. Ona mě paní doktorová Vašáková měla ráda. Sedával jsem s ní a s jejím manželem a se svými rodiči v sobotu v sokolovně za války, a jak se mluvilo o válce, my dva jsme na sebe čumívali. Řekl jsem:

„Milostivá paní, mohl bych vás o něco požádat?“

„Prosím,“ řekla, pořád s tím milým úsměvem.

„Já tu mám pár Angličanů, víte? Sou to hoši, kteří bojovali u Dunkerque. A já bych pro ně potřeboval na několik dní nějaké slušné ubytování. Protože – vidíte, jak to vypadá.“ Mávl jsem po té barevné špíně kolem. „A oni sou to přece jen Angličani, víte –“ udělal jsem pauzu a díval jsem se na paní doktorovou Vašákovou, jako že od ní čekám porozumění.

„Ale s radostí, pane Smiřický, samozřejmě,“ řekla paní doktorová. „Kolik jich máte?“

„No, kolik byste jich mohla ubytovat, milostivá paní?“

Paní doktorová se zamyslela. Dívala se na mě hezkýma modrýma očima a klepala podpatkem bílého střevíčku o chodník. Sakra, myslel jsem si, počítám, že mi budou vděční za tohle pohostinství. Paní doktorová řekla:

„Stačili by čtyři?“

„Ale jistě, milostivá paní. Čtyři budou stačit určitě,“ řekl jsem a zazubil jsem se na ni. Zazubila se taky a řekla rychle:

„A – kolik jich máte?“

Řekl jsem:

„Asi dvacet celkem. Ale já doufám, že najdu u lidí pochopení jako u vás.“

„Počkejte, běžte k mojí švagrové, že vás tam posílám. K vrchní ředitelové Heiserové, víte?“ Podívala se na mě s horlivým zájmem, a když viděla, že se pořád ještě zubím, začervenala se. „Ta jich určitě taky několik přijme,“ řekla trochu upjatě.

„Děkuji vám, milostivá paní.“

„K té určitě jděte a odvolejte se na mě.“

„Jistě, děkuji, milostivá paní.“

„A kde máte ty Angličany?“

„Prosím, račte se mnou,“ řekl jsem a vedl jsem ji ke svým Angličanům. Stáli pořád na rohu spořitelny a už zdálky se na nás dívali, jak přicházíme. Bylo vidět, že na mě se ale nedívají.

„Umíte anglicky, milostivá paní?“

„Bohužel. Jestli by některý uměl francouzsky nebo německy.“

„To budou umět jistě,“ řekl jsem. Zastavili jsme se a paní doktorová Vašáková se zazubila na Angličany. Angličani se zazubili na paní doktorovou Vašákovou a nejvíc ten křivonohý děda seržant.

„*Listen, boys,*“⁹⁷ řekl jsem. „Zařídil jsem, že se nebudete muset dát zapsat. A teď vás zavedu k několika dobrým místním rodinám, kde budete bydlet.“

„*That's splendid,*“ řekl ten vytáhlý, zrzavý, s vpadlýma tvářema. „*Thank you very much, friend.*“⁹⁸

„O. K.,“ řekl jsem. „Tohle je paní Vašáková, která byla tak laskavá a čtyři vás vezme k sobě.“

---

97 Poslyšte, chlapci. Pozn. red.

98 Báječné. Děkuji, příteli. Pozn. red.

Všichni se znova zazubili. Paní doktorová Vašáková se znova zazubila na ně. Otočil jsem se na seržanta.

„Seržante, vyberte čtyři muže, nejraději takové, kteří umějí francouzsky. Mrs. Vašáková mluví francouzsky.“

„*I talk French*,⁹⁹“ řekl ten fouskatý Skot a obrátil se na paní doktorovou. „*Je parle français, madame*,¹⁰⁰“ řekl jí. Paní doktorová se usmála.

„*Well, I know some French ways*,¹⁰¹“ řekl jakýsi jiný švihák, širokoramenný a hladce oholený, s obvazem na hlavě, a ušklíbl se. „*Merci, madame*,¹⁰²“ řekl paní doktorové. Usmála se na něho. Pohlédl jsem na dědu seržanta a viděl jsem, jak se chtivě dívá na tu scénu.

„*Two more men, sergeant*,¹⁰³“ řekl jsem. „Ještě dva.“ Děda sebou trhl a pak se začal pátravě dívat po své četě.

„Tady už nikdo francouzsky neumí,“ zabručel. Pak se obrátil na mě. „Jenom já,“ řekl a očička mu nejistě zářily.

„Ano, ale vás budu potřebovat. Vy jste tu velitel,“ řekl jsem. Děda se zklamaně otočil ke svým mužům a zavelel:

„*Killpatrick and O'Donnel, you join in*.¹⁰⁴“

Dva mladíci, oba štíhlí a kostnatí, se vyhrnuli z hloučku. Ten děda rozhodně dovedl vybrat mužstvo pro paní doktorovou. „*Ay, ay, Sir*,“ řekl jeden a zazubil se.

„*All right*,“ řekl děda. Paní doktorová Vašáková stála obklopena čtyřmi Angličany, hezká a štíhlá v bílých šatech a smála se.

„Tak rukulíbám a děkuji vám, milostivá paní,“ řekl jsem.

---

99 Mluví francouzsky. Pozn. red.

100 Mluví francouzsky, madam. Pozn. red.

101 Dvojnásobně: No, já umím taky dělat některé věci po francouzsku. Pozn. red.

102 Děkuji, madam. Pozn. red.

103 Další dva muži, seržante. Pozn. red.

104 Killpatricku a O'Donneli, připojte se. Pozn. red.

„Nemáte zač. Já vám taky děkuju,“ řekla mi a zamrkala na mě. Už nebyla upjatá.

„Zítra je sraz v devět hodin tady, chlapci,“ řekl jsem Angličanům. Zabručeli na souhlas.

„Na shledanou,“ řekla paní doktorová s příjemným úsměvem a vyrazila, obklopena čtyřmi statnými chlapíky.

„*Well, let's go,*¹⁰⁵“ řekl jsem a začal jsem přemýšlet, kam bych umístil další chlapíky. Zahnuli jsme do pasáže spořitelny a tu mě napadla dobrá věc.

„Nechtěli byste se vykoupat?“ zeptal jsem se.

„*Sure,*¹⁰⁶“ řekl děda a všichni ožili. *Sure*, říkali jeden přes druhého a bylo zřejmé, že po tom touží.

„Tak pojd'te,“ řekl jsem a zamířil jsem s nima k městským lázním ve spořitelně. Dveře do lázní byly otevřené a v nich stál pan Vimler, domovník a topič ze spořitelny, s tou bábou, co prodávala vstupenky.

„Dobrý den,“ řekl jsem jim. Podívali se na mě a řekli Dobrý den. Usmál jsem se na bábu. „Potřeboval bych vykoupat tadyhle ty Angličany.“

Bába se na mě nejistě podívala.

„Ale voni sou hrozně špinavý,“ řekla.

„Právě proto je potřebuju vykoupat.“

„Dyž já nevím –“

„Nebojte se, já jim řeknu, aby se nejdřív vosprchovali.“

„A vy to zaplatíte?“

„Prosim vás, to přece můžete udělat zadarmo.“

„Jó to nejde.“

„Proč ne?“

„Já jsem za to zvodpovědná.“

---

105 Dobře, pojd'te. *Pozn. red.*

106 Jistě. *Pozn. red.*

„Ale prosím vás, dyť to sou spojenecký vojáci.“

„Dyž mně to nikdo neřek.“

„A co byste chtěla, aby vám kdo říkal?“

„Inu, já sem tady za to zvodpovědná.“

„Tak podívejte. Já vám to potvrdím, že ste tady koupala dvacet Angličanů, a pak se to vyúčtuje, jo?“

„Já nevím –“

„Ale nechte je, paní Máslová,“ řekl pan Vimler.

„No vidíte,“ řekl jsem.

„Inu dobře,“ řekla bába a uhnula se. „Ale potvrdíte mi to.“

„Jistě,“ řekl jsem. „*Come in, boys*,¹⁰⁷ svlečte se v kabinách, a než skočíte do bazénu, dejte si sprchu.“

Angličani se pomalu nahrnuli dovnitř. Odvedl jsem je ke kabinám, bába už tam stála a otvírala jednu po druhé. Lezlo se tam z jedné strany a druhou pak člověk vylezl do lázní. Prošel jsem jednou z nich a octl jsem se v lázních. Z vysokých mléčných oken tam prolínalo světlo a všechno bylo vevnitř jasné a čisté. Voda v bazénu byla zelená od kachlíku a skvěla se na ní hladká sklovitá hladina. Bylo tam ticho a prázdno a příjemné světlo. Postavil jsem se k oknům a opřel jsem se o stěnu. Byl jsem zatím sám, protože Angličani se svlíkali v kabinách. Rozhlédl jsem se po té světlé a nazelenalé prostora a v duši se mi rozlily vzpomínky a já viděl ten bazén ve večerním osvětlení, jak to bývalo v zimě za války, a Irenu v žlutých plavkách, jak klečí v odtokovém žlábků, který se točil kolem bazénu, vlastně neklečí, ale sedí na patách a odstrkuje se rukama a klouže žlábkem ke mně. Viděl jsem její stehna, trochu rozplácá tím, jak seděla na patách, a bože, tak vábná, a klín a břicho v žlutých plavkách a holkovská ramena a červenou pusou a potom jsem viděl, jak plave, štíhlá a skoro nahá v čisté a průhledné vodě v bazénu, a pak jak stojí pod sprchou s gumovou čepicí na hlavě,

---

107 Pojd'te dovnitř, chlapci. Pozn. red.

natahuje se, s plavkama přilepenýma k tělu, a potom jak vstupuje do kabiny, a já vím, že se tam za těmi bílými dveřmi svlíká a utírá se ručníkem, a plaval jsem divoce kolem bazénu a trpěl jsem, jak jsem po ní moc toužil. Bylo to už dávno, ale bylo to ještě letos v zimě. A už to bylo pryč. Všechno. A tohle už nikdy nebude, protože bůhví, co bude, rozejdeme se, a vůbec všechno v životě končí, nic netrvá, a chtělo se mi umřít, ale napadlo mi, co jestli je nebe a já jsem plný hříchů, začal jsem myslet na nebe a napadlo mi, jak to tam vlastně vypadá a jestli jsou tam lidé v takovém stavu, jako byli, když umřeli, to by bylo blbé, protože takové hezké holky, jako je Irena, umírají obyčejně, až když jsou hodně staré, ale pak jsem si myslel, že třeba v nebi je každý pořád v tom věku, v kterém je nejhezčí, a to by pak bylo dobré nebe, myslel jsem si, ale zas mi napadlo, jak je to tam s tím, že tady Irena chodí se Zdenkem, a v nebi, když tam má být člověk šťastný, jestli by chodila se mnou, ale to by zas Zdeněk byl nešťastný, ale Zdeněk možná přijde do pekla, nebo já přijdu do pekla, nebo je to tam vůbec tak nějak tajemně zařízené, že tam má každý, koho chce mít, třeba se tam Irena nějak rozestoupí na dvě Ireny, jenomže, napadlo mi, že by se musela rozestoupit aspoň na pět Iren, jen co já vím o lidech, kteří ji milují, ale to se mi nelíbilo, rozhodně jsem nechtěl, aby se Irena nějak rozestupovala, chtěl jsem ji mít celou, rači ať Zdeněk a všichni ti ostatní, co ji taky milují, přijdou do pekla, tak jsem myslel a najednou se otevřely dveře a vypadl z nich Angličan, nahý a chlupatý, a rozhlédl se zvědavě po lázních.

„*There! The shower!*”¹⁰⁸“ zavolal jsem na něho a ukázal jsem mu na sprchu.

„*Thanks!*”¹⁰⁹“ řekl a už za ním vylézali další a hrnuli se ke sprchám.

Lázně se naplnily jejich radostným pokřikem. Díval jsem se na to, na ta nahá, vlhká těla, a najednou proti mně z bazénu vylezl

---

108 Tady! Sprcha! Pozn. red.

109 Díky! Pozn. red.

takový nízký naháč s hrozně širokými rameny a uzounkými boky a farmářským vousem a zazubil se na mě a řekl šťastně:

„*That's fine, sir.*”¹¹⁰ Tohle nám scházelo celých pět let.“

Postavil se přede mnou a začal se poplácávat všude po svém drvoštěpském těle, smál se a pak se otočil a jen se mi před očima mihla jeho neopálená zadnice, jak skočil po hlavě do vody. Všude pobíhali naháči, řehtali se a radovali se jak děti. Spatřil jsem malou legrační postavu s křivýma nohama, jak ke mně kráčí kolem bazénu, poznal jsem, že to je děda seržant, a byl to on a řekl mi, jak je to *wonderful* a že jim to scházelo pět let. A pak mi to přišel říct ještě ten vysoký s vpadlýma tvářema, ale to byly jen ty tváře, jinak měl tělo jako zápasník catch-as-catch-canu, šla z něj hrůza a na hrudi měl dlouhou červenou jizvu. Díval jsem se na ně na všechny, byl to zvláštní pohled. Vzbuzovalo to ve mně všelijaké myšlenky, co prožili ti chlapi a kam odsud zmizejí a co ještě prožijou, a zas mi z toho bylo smutno. Pak jsem uslyšel, že na mě někdo volá haló, byla to bába z pokladny, vykláněla se z okýnka a pohled jí klouzal po těch naháčích. Sebral jsem se a šel k okýnku.

„Napište mi to potvrzení, pane,“ řekla mi a podala mi kus papíru a inkoustovou tužku. Chvilí jsem se rozmýšlel, slyšel jsem za záda ma šplouchání a radostné hlasy, které se rozléhaly prostorem lázní, a pak jsem napsal.

Potvrzuji, že dne 8. května 1945 se v městských lázních zadarmo koupalo dvacet vojáků britské armády.

Podepsal jsem se a podal jsem papír bábě. Přečetla si ho a ještě jednou se podívala do bazénu. Pak zavřela okýnko. Otočil jsem se a ještě chvilí jsem je pozoroval. Nakonec malý seržant vylezl na skokanský můstek a zařval něco hrozně pronikavým hlasem, že mě to až překvapilo, při těch křivých nožkách a už skoro stařeckém těle, a naráz všichni, co byli ve vodě. Vylezli a hrnuli se do kabin.

---

110 To je v pořádku, pane. Pozn. red.

Vyšel jsem z lázní a posadil jsem se v odpočívárně na lavičku. Bylo tam prázdná a ticho. Tady jsem čekával na Irenu, přišla vždycky vy-mydlená a růžovoučká, v modrém kabátku s bílou kožešinou. Ach, bylo to všechno pryč. A po širokých schodech s gumovým kobercem sestupovaly vždycky kostelecké milostpaničky z páry a z masáže, kde panoval pan Řepa, odborný masér, s kterým jsem potom byl nasazený v Mesršmitce. Měl ruce jako řezník a já si nějak vždycky představoval ta jejich tučná těla, zabalená v bílých prostěradlech, a ruce pana Řepy s vytetovanými srdci a kotvami, jak nemilosrdně a se sadistickou rozkoší hnětou ta nadutá břicha a stehna a zadnice. Dole u schodů stála zakrslá palma a světlo z mléčných oken teple zářilo. Nahoře byly vanové lázně, tam se chodil Přema s Bendou dívat na holky, protože v jedné kabině se dala ve stropě vysadit skleněná tabule a kluci jeden po druhém mohli vylézt nahoru, kde se dalo jít po betonovém trámu přes všechny kabiny vanových lázní a dívat se seshora dovnitř. Dveře jedné kabiny se otevřely a vylezl z nich chlap v australském širáku s vousy a já poznal, že to je ten drvoštěp, co si to v bazénu tak pochvaloval. Zazubil se na mě. Pak už začali vylézat ostatní. Byli celí osvěženi a v náladě.

Zvedl jsem se a vyvedl jsem je ven. V ulici byl stín, ale vršky domů se topily ve slunci. Byl jarní den. Začal jsem přemýšlet, kam nejdřív. Do očí mi padl obchod pana Moutelíka naproti. Firma byla pořád tak, jak ji v sobotu nechal Harýk.

„Počkejte tu na mě,“ řekl jsem seržantovi a vstoupil jsem do krámu. Nebyl tam nikdo, ani prodavačky dnes ne, jenom paní Moutelíková v pokladně. Měla v uších veliké perly a pečlivou ondulaci.

„Rukulíbám,“ pozdravil jsem ji.

„Dobrý den, Danny,“ řekla mi. „Copak si přeješ?“

„Milostivá paní, mám tady takovou věc,“ řekl jsem rozšafně.

„Ale copak?“

„Ale vzal jsem si na starost několik Angličanů, víte, a potřeboval bych je na několik dní umístit v rodinách, víte, znáte Angličany, že

ano," říkal jsem úlisně. „Oni by se pořád jen koupali, nesnesou špínu a já bych je nechtěl nechat někde v těch nouzových noclehárnách.“

„No samozřejmě, Danny," přerušila mě milostpaní. „Kolik bys jich potřeboval ubytovat?"

„To záleží na vás, milostivá paní, kolik byste jich mohla přijmout.“

„Na jak dlouho by to mělo být?" zeptala se opatrně.

„Jen na dva na tři dni, než se bude moct vypravit nějaký vlak do Prahy.“

„Aha. Stačili by čtyři?"

„Samozřejmě, milostivá paní.“

„No – tak to budu ráda, že ti budu moci vyhovět.“

„Děkuju vám, milostivá paní.“

„Není zač. Musíme pro ně přece něco udělat. Vždyť jsou to naši osvoboditelé.“

„Jistě, milostivá paní. Děkuji vám.“ Byl bych rád věděl, co by dělala, kdybych jí přivedl čtyři takové Mongolčičky s mrožími fousy. Jenže já věděl, jak na ni. Přivedl jsem jí čtyři, řekl jsem Rukulíbám a vypadl jsem ven. Ještě mi jich zbývalo dvanáct. Pustili jsme se po Jiráskově třídě k nádraží. Proti nám pořád táhly pestré davy. Valily se ulicí v mračnech prachu a mezi nima jsem viděl různé pány a známé kluky s bílýma a červeno-bílýma páskama. Většinou to byli pořád ti brčáloví Sověti. Ale uviděl jsem taky několik chlapů v khaki uniformách s nárameníky s nápisem Nederland. Potom hodně těch cikánsko-taliánských typů a Francouze v modrých uniformách. Ale já měl Angličany. Angličani byli z toho všeho stejně nejlepší. Prohlížel jsem si všelijaké ty tváře, jak jsme šli proti proudu, a najednou jsem narazil na Benna a na jeho sestru Evku.

„Ahoj, Benno," řekl jsem.

„Ahoj, ty vole," řekl Benno.

„Nazdar, Evko.“

„Nazdar.“

„Pročs včera nepřišel?" řekl Benno.

„Bylo mi blbě.“

„Prosim tě, tobě je furt.“

„To je. Benno, můžeš pro mě něco udělat?“

„Co?“

„Podívej, vemte si na byt pár Angličanů.“

„To sou Angličani?“ řekla Evka se zájmem.

„Jo. Můžeš si s nima promluvit,“ řek jsem a připadal jsem si jako průvodce v panoptiku. Evka se usmála na Angličany a já se na ně podíval. Byli ted' umytí a svěží a okamžitě se všichni zazubili na Evku.

„*How do you do?*¹¹¹“ řekla Evka.

„*How d'you do?*“ řekli sborem.

Evka se zase zasmála a nevěděla jak dál.

„Vemte si je,“ řekl jsem.

„Nojo. Ale všechny ne,“ řekl Benno.

„Kolik?“

„No – kolik, Evko?“

„No – asi – počkej – asi pět, jó?“

„O. K.“ řekl jsem. „*Sergeant, five men with this beautiful girl.*¹¹²“

„O. K. boss!“ řekl seržant po mně a zasmál se. Otočil se k svému hloučku a rozkazovým hlasem vyjmenoval pět manů. Vystupovali z řady jeden po druhém a salutovali Evce a Evka jim podávala ruku. Pocítil jsem pýchu. Vlastně mi museli být vděční, ti chlapi. Byl jsem přece něco jako anděl míru a poskytoval jsem tady všem přepychové zaopatření u krásných mladých paniček a dívek po kdovíkolikaletém půstu a tábornickém strádání. Otočil jsem se k Bennovi a řekl jsem:

„Budeš doma vodpoledne, Benno?“

„Jo. Přid'.“

---

111 Jak se máte? (Na pozdrav.) Pozn. red.

112 Seržante, pět mužů s touto krásnou dívkou. Pozn. red.

„Tak já přídu. Nevíš, co je s pivovárem?“

„Zejtra tam musíme bejt.“

„Proč?“

„Voni vylepili vyhlášku, že kdo se zejtra nedostaví z těch přihlášených, tak že bude považovanej za zběha.“

„Vážně?“

„Fakt.“

„To je blbý, sakra.“

„Voni sou blbí.“

„A pudeš tam?“

„Co mám dělat. Už sme v tom namočený dost takhle.“

„Myslíš kvůli tomu v neděli?“

„No kvůli čemu jinýmu.“

„Já myslím, že to nebude tak zlý, s tím.“

„Jen si nedělej iluze.“

„No uvidíme, konečně. Tak já vodpoledne přídu.“

„Přid.“

„Tak ahoj. Nazdar, Evko,“ řekl jsem.

„Nazdar,“ řekla mi Evka, která už byla v plném rozhovoru se svýma Angličanama.

„Bav se dobře,“ řekl jsem jí s dvojsmyslným úsměvem.

„Vynasnažim se,“ řekla.

„Ahoj,“ řekl Benno.

Nechali jsme je a zahrnuli jsme vlevo kolem zadního traktu přádelny. Chtěl jsem jít do vilové čtvrti k paní vrchní ředitelové Heiserové. Nalevo nahoře, vysoko nad námi, se vypínal zámek s červenými kopulemi ve slunci a s praporem, vlajícím na modrém nebi, a napravo dole stála přádelna, rozložená po veliké ploše, s hasičskými nádržemi, v kterých se slunce duhově rozkládalo skrz olejové skvrny na hladině, s nekonečnými skladišti a s šedivýma budovama továrních hal. Teď se samozřejmě nepracovalo, ale tím to všechno bylo pustější, ta prachem zalepená okna s mřížemi, ty nesmyslně renesanční prašné

věže a celý ten zaškvárovaný dvůr a několik opuštěných vagónů na slepé koleji. Kolem přádelny byl železný plot, zahýbal velikým povlovným obloukem k Hadrnici a na stráni pod zámek se bělaly a jiskřily vily ředitelů a lepších úředníků z přádelny. Vila pana vrchního ředitele Heisera stála v obrovské zahradě se žlutýma cestičkama, byla velká, dvouposchod'ová, nahoře měla terasu, v jednom rohu se leskla zasklená veranda a dole byly zeleně natřené dveře garáže. Zastavili jsme u branky. Nějaké popínavé rostliny se klenuly nad námi a já jsem zmáčkl knoflík zvonku pod mosaznou tabulkou s nápisem *Arnold Heiser, vrchní ředitel Spojených textilních závodů a. s.* Čekali jsme. Vila na zelené stráni pohádkově svítila a mí Angličani na ni koukali s otevřenými ústy. Z ampliónu u vrátek se ozval hlas. „Kdo tam, prosím?“ Byl hrčivý a mikrofonový, ale poznal jsem, že to je ženský hlas. Naklonil jsem se k mluvítku a řekl jsem:

„Smiřický. Mohl bych mluvit s milostivou paní?“

„Okamžik,“ ozvalo se. Narovnal jsem se a čekali jsme. Pozoroval jsem žlutou pěšinku, vedoucí k zasklené verandě vily. Skákalo po ní několik ptáků. Slyšel jsem jejich pípota a ve vzduchu něco lehce šumělo, jako listnatý les, ale pak jsem si uvědomil, že to je vodotrysk. Všechno tu bylo klidné. Pohlédl jsem znovu na svoje Angličany. Stáli s ranci na zádech, a když jsem se k nim otočil, podívali se všichni na mě. Teď jsem si teprve všim, jak jsou uválení a otrhaní, jak jsou jejich khaki uniformy plné prachu a jak mají zaprášené boty. Děda seržant sundal čepici, hlava se mu zaleskla na slunci, vytáhl červený kapesník a otřel se. Usmál se na mě.

„*Hot weather*,¹¹³“ řekl.

„*Yes*,“ řekl jsem s úsměvem. „Strašné vedro.“ Pak jsem pokynul hlavou k Heiserovic vile a řekl jsem: „Hezká, co?“

„*Sure*,“ řekl děda a nasadil si znova čepici. Z ampliónu zachrap-tělo.

---

113 Hic. Pozn. red.

„Prosím, račte dál, pane Smiřický,“ a bzučák ve dveřích se rozezvučel. Otevřel jsem vrátka a vstoupil jsem na zahradu. Angličani zůstali stát venku.

„Come on,¹¹⁴“ řekl jsem. „Počkejte na mě na zahradě.“

Prošli brankou jeden po druhém a zamířili jsme k vile. Kroky v těžkých botách skřípěly po písku. Dveře skleněné verandy se otevřely a v nich se zabělala panská Mici v krátkých černých šatech s bílou zástěrou a s bílým čepcem. Pan ředitel ji vedl jako tkadlenu, takže tím vlastně připravoval Němce o jednu sílu. Takže to byla vlastně vlastenecká zásluha.

„Dobrý den,“ pozdravil jsem ji.

„Dobrý den,“ řekla a měla hlas velice příjemný, ačkoliv to byl ten hlas z ampliónu. Bílou náprsenku měla přišpendlenou na vypjatých nadrech. Musel jsem se jí na ně dívat.

„Mohu mluvit s milostivou paní?“ zeptal jsem se.

„Prosím, pojd'te dál,“ usmála se a ustoupila stranou.

„Wait for me here,¹¹⁵“ řekl jsem Angličanům a vyběhl jsem po schodech na verandu. Octl jsem se v hale, znal jsem to tam, stály tam palmy a tmavě zelené fíkusy a po stěnách viseli Spálové a Rabasové. Mici mě předešla a otevřela dveře do salónu.

„Prosím, račte dál,“ řekla mi zas s tím profesionálním úsměvem, ale stejně jsem si myslel, že tak docela profesionální není. Měla ty sukně děsně krátké a hedvábné punčochy a vysoké podpatky.

„Děkuji,“ řekl jsem a prošel jsem blízko ní, až jsem skoro ucítil, jak skrz ty šaty sálá, a vlezl jsem do Heiserovic salónu, plného nablýskaných kredencí a vitrín a alabastru a koberců. Velikým oknem proudilo dovnitř sluneční světlo, a destilováno obrovským akváriem, dopadalo na paní vrchní ředitelovou Heiserovou, která seděla v křesle u stříbrného kuřáckého stolku, nacpaná do

---

114 Pojd'me. *Pozn. red.*

115 Počkejte tu na mě. *Pozn. red.*

hedvábných šatů, se šňůrou perel na balónovitých řadrech. Z druhé strany seděla proti ní paní Kramperová, vdova po prokuristovi od Lewithů, a držela v prstech cigaretu. Obě dámy na mě tupě hleděly. Věděl jsem, o čem asi mluvily. Měly asi obě strach. Paní vrchní ředitelová tak vůbec a paní Kramperová kvůli Krobemu. Když jsem se na ni ale tak podíval, musel jsem se Krobemu divit. Krobe byl vrchní obrkontrolor BALu v Mesršmitce, taková plavovlasá, elegantní skopčácká bestie, a přes válku byl na byt a stravu u paní Kramperové. Na byt a stravu a postel, to bylo jasné. Chodili spolu zavěšeni po Bučině, Krobe v koženém kabátě s pavoukem v klopi a s tou mrňavou tlustou vdovou pod paždí, kolikrát jsem je potkal v lese a vždycky jsem se Krobemu musel divit. Tak teď měla vdova strach asi z toho a chodila se utěšovat k svojí nejlepší přítelkyni. K svojí *bosom friend*¹¹⁶, napadlo mě anglicky, a přišly mi na mysl legračně sprosté myšlenky ohledně těch dvou statných řader, které tu teď byly přede mnou vyloženy v kvítkovém hedvábí.

„Rukulíbám,“ pozdravil jsem je.

Obě dámy pokývly hlavama.

„Milostivá paní, mám k vám prosbu,“ řekl jsem zas úlisně.

„Prosím,“ řekla paní vrchní ředitelová, a tu jsem dostal zlomyslný nápad.

„Mám na starosti několik zajatců,“ řekl jsem. „Prchají z táborů v horním Slezsku a chtěl bych je na několik dní někam umístit, než bude možno vypravit zase vlak do Prahy.“

„Ano,“ řekla paní vrchní ředitelová neutrálně.

„Mohla byste jich, milostivá paní, pár přijmout na dva na tři dny?“

„Myslíte ubytovat je?“ řekla paní vrchní ředitelová rozvážně a udělala přemýšlivý obličej. Zřejmě se jí honily v hlavě představy nějakých fousatých Mongolů, už asi viděla, jak dupají zaprášenýma botama po kobercích a jak z vitríny mizí stříbrné lžičky.

---

116 Prsaté přítelkyni. Pozn. red.

„Velmi ráda bych vám vyhověla, ale nevím, jak to půjde,“ řekla pomalu. „Mám tu návštěvu, přijel švagr z Ostravy, a pak tu máme taky uprchlíky, bratra z Brna s rodinou, víte?“

„Ovšem,“ řekl jsem. „To je pak samozřejmé, to já jsem nevěděl. Já jsem jenom myslel, víte, ona Angličanům vadí ta špína noclehárnách –“

„To jsou Angličani?“ zaplála paní vrchní ředitelová upřímným zájmem.

„Ano. Zajatci od Dunkerque.“

„Ach tak, vojáci!“ zvolala, jako kdyby to předtím nevěděla. „To je něco jiného. Jednoho nebo dva bych mohla uložit v tom zadním pokoji nahoře.“

„Ano,“ řekl jsem uctivým hlasem.

„To víte, já bych velmi ráda pomohla.“

„Jistě. No milostivá paní, kdyby vám to *bylo* možné, byl bych vám velmi vděčen, opravdu.“

„Ale prosím, nemáte zač. Kolikpak byste jich potřeboval ubytovat?“

„To naprosto jak se *vám* hodí, milostivá paní.“

„Tedy, stačili by dva? Ty bych mohla pohodlně uložit.“

„Prosím, milostivá paní. Budu vám velmi vděčen. Děkuji vám.“ Milostivá paní se zasmála a vztyčila se v křesle.

„Prosím, prosím. Není zač. To je přece naše povinnost. A jak se daří panu otci, pane Smiřický?“

„To víte – jak je to dnes možné.“

„No, hlavně že už jsme se zbavili Hitlera,“ skočila mi do řeči. „Jistě. To hlavně.“

„Pozdravujte pana otce a paní matku.“

„Budu, milostivá paní, a děkuji vám.“

„Prosím, prosím,“ řekla a podala mi ruku. Uchopil jsem ji lehce, měla tučné měkké prsty, a políbil jsem ji mezi dva veliké prsteny. Jeden z nich mě trochu škrábl do pusy. Ruka příjemně voněla. Vztyčil jsem se a uklonil jsem se paní Kramperové.

„Pane Smiřický,“ řekla mi.

„Prosím?“

„Já bych měla možnost vzít si taky jednoho Angličana, jestli máte –“

„Ó prosím, budu vám velmi vděčen, milostivá paní,“ řekl jsem rychle a hned se mi v hlavě objevil ten, kterého jí dám. Ten fousatý dřevorubec, ten farmář z Austrálie.

„Ale, pane Smiřický –“

„Ano?“

„Prosím vás – nějakého slušného, ano?“

„Samozřejmě, milostivá paní.“

„Víte, aby to nebyl nějaký – no –“

„Spolehněte se, milostivá paní,“ řekl jsem. Ten, co jsem jí vybral, *byl* slušný. Ten už byl slušný, pane. Paní Kramperová bude spokojena. V duchu jsem viděl jeho rozložitá ramena a úzké boky, jak vylez v lázních z bazénu. Bez starosti, paní Kramperová, budete dokonale spokojena. Podíval jsem se na ni. Jen jestli ale bude spokojen Australan. Konečně, ten moh být rád, že jede domů. Tak se mohl z vděčnosti taky trochu přemoct.

„Mám ho přivést k vám, milostivá paní?“ řekl jsem.

„Ach ne. Já už stejně budu muset jít,“ řekla paní Kramperová a zvedla se.

„Ale tos mohla ještě posedět, Olgo,“ řekla paní vrchní ředitelová.

„Ba ne, už musím běžet, Růžo. A pak, pan Smiřický by se musel obtěžovat až k nám –“

„Ale s radostí, milostivá paní, to není žádné obtěžování.“

„Ne, ne, vy máte jistě spoustu práce, pane Smiřický. A pak, já už musím opravdu jít.“

„A kdy tě zas uvidím, Olgo?“ řekla paní vrchní ředitelová.

„Jakmile budu mít chvíli kdy, Růžo. To víš, že na tebe nezapomenu.“

„To by taky bylo, abys zapomněla na starou přítelkyni. My jsme spolu chodily do obecné školy, pane Smiřický.“

„Jistě?“ podivil jsem se.

„Ano. A od té doby pořád držíme při sobě.“

„Tak to má být,“ řekl jsem.

„No a teď, když to bude zas všechno veselejší, musíš ke mně přijít častěji, Olgo.“

„Přijdu, Růžo, přijdu. Jen co se zas poměry uklidní.“

„A vy, pane Smiřický, taky přijďte. A páni rodiče. Už jste u nás tak dlouho nebyli.“

„Děkuji vám, milostivá paní, jistě přijdem, jen co se poměry trochu urovnají, to víte,“ řekl jsem.

„Ovšem, ovšem,“ řekla paní vrchní ředitelová.

„Tak na shledanou, Růžo, a pozdravuj ode mě manžela,“ řekla paní Kramperová. Pak se obě dámy obejmuly.

„Rukulíbám a děkuji vám ještě jednou, milostivá paní,“ řekl jsem a uklonil jsem se. Paní vrchní ředitelová se na mě převládne usmála.

„Rádo se stalo, pane Smiřický, přijďte zas.“

Uklonil jsem se znovu a pak jsem se otočil za paní Kramperovou. Vylezli jsme do haly. V hale čekala Mici se sladkým úsměvem a otevřela nám dveře na zahradu.

„Rukulíbám,“ řekla.

„Na shledanou, Micinko,“ řekla paní Kramperová docela jiným hlasem, než jakým mluvila v salóne, a prolezla dveřmi do slunečního světla. Měl jsem zase projít kolem Micina telegrafického těla a tu mi napadlo, ani jsem nevěděl jak, asi z filmu nebo z nějakých románů, Mici stála s naškrobenou zástěrkou na řadrech a kolem všude přepych, prostě, jak jsem šel ven kolem ní, chytil jsem ji pravou rukou kolem pasu a pokusil jsem se ji líbnout. Uhnula mi a cítil jsem, jak se mi pod nikou zlomila její horká pevná záda, a pustil jsem ji. Polilo mě trapno, ani jsem to možná nechtěl udělat, vypadalo to moc milionářsky a projelo mnou leknutí, jak to Mici přijme, ale hned mě to zas pustilo, protože Mici se jen dvojvýznamně zasmála, přivřela

malinko oči a řekla tiše „Pst! Pst!“ Mrkl jsem na ni tedy přátelsky a řekl jsem:

„Na shledanou.“

„Na shledanou, pane Smiřický,“ řekla mi a pak mi zavřela dveře před nosem. Sakra, cítil jsem k ní vděčnost. Nevěděl jsem dobře za co. Měl jsem pocit, že Mici by nezkazila člověku žádnou radost. A že by mi rozuměla. Že by dovedla rozumět tomu, co ve mně bylo k rozumění. A to bylo to, že jsem netrpěl na předsudky. Že jsem hrozně chtěl někoho milovat, někoho hezkého, jako byla Mici nebo Irena, a že mi z toho bylo blbě, když jsem nemohl. Nebo když jsem nevěděl. Ale v té chvíli se mi zdálo, že Mici bych mohl milovat, A že už ji miluju. Zdálo se mi, že ji miluju víc než Irenu. Napadlo mě, jak hrozně snadno jsem doved milovat lidi víc než Irenu. Jak jsem vlastně každou hezkou holku, s kterou jsem zrovna byl, miloval víc než Irenu, a umínil jsem si, že hned jak to půjde, začnu si něco s Mici. Mici byla příjemná a byla v příjemném okolí, měla zadní pokojíček v Heiserovic vile, se záclonkami a výhledem na zámek a s měsícem mezi zámeckýma věžema a s tichým voňavým šuměním lesa v noci za oknem, to všechno mi proběhlo hlavou a pak jsem zas šlapal po žluté cestičce za paní Kramperovou a zastavil jsem se u svých zaprášených a zamlklých Angličanů.

„Well,“ řekl jsem. „*You go with this lady,*¹¹⁷“ řekl jsem chlapíkovi v australském klobouku.

„Yes, sir,“ řekl uctivě a smekl klobouk před paní Kramperovou. V slunci se mu zaleskly pěkné kaštanové vlasy s bujnými vlnami. Paní Kramperová se na něho usmála.

„Můžete s ním mluvit německy, milostivá paní,“ řekl jsem a připadal jsem si jako madam z bordelu.

„Ano? To je báječné! Děkuji vám, pane Smiřický.“

„Prosím,“ řekl jsem.

---

117 Půjdete s touto dámou. Pozn. red.

„*Bitte, kommen Sie mit mir*,¹¹⁸“ řekla paní Kramperová Austrálcovi s lákavým úsměvem.

„*Danke, gnäd'ge Frau*,¹¹⁹“ řekl Austrálec, pak se ještě obrátil na mě a řekl: „*Thank you, sir.*“ Pak odešel houpavým krokem s paní Kramperovou k zahradní brance. Slunce na ně svítilo, nasadil si znovu širák a pod průhlednými šaty paní Kramperové prosvítala růžová spodnička. Ta bude spokojená, pomyslel jsem si a začal jsem mít dojem, že ten Austrálec taky. Když byla spokojená taková bestie jako Krobe. Obrátil jsem se k seržantovi a požádal jsem ho, aby vybral dva muže.

„*Burke and Harris*,“ řekl seržant a dva muži se pohnuli. Zbyli už jen čtyři. Seržant, ten vysoký, zrzavý s vpadlýma tvářema, pak jeden maličký od neštovic a jeden velký, tlustý, v kostkované košili pod battledressem a s podivnou čepicí se štítkem a s malou britskou vlaječkou přišpendlenou na té čepici. Hladce oholená tvář se mu masně leskla potem. Obrátil jsem se ke dvěma vybraným a řekl jsem:

„*Come on*,¹²⁰“ a zamířil jsem s nima k vile. Vylezl jsem po schůdkách ke dveřím a stiskl jsem zvonek. Za chvilku se ozvalo klapání vysokých podpatků a Mici otevřela dveře.

„Jeje, zapomněl jste něco, pane Smiřický?“ řekla. Nejradši bych se byl v té chvíli na všechno vykašlal a šel s ní do jejího pokojíčku. Ale Angličani stáli za mnou. Řekl jsem:

„Slečno, zapomněla ste na nocležníky.“

„Cože?“

„Tady. Vedu vám hosty na pár dní.“

„Kdo to je?“ řekla Mici a podívala se nedůvěřivě na zaprášené Angličany. Nad nosem se jí udělaly dvě svíslé vrásky.

---

118 Prosím, pojd'te se mnou. *Pozn. red.*

119 Děkuji, milostivá paní. *Pozn. red.*

120 No tak. *Pozn. red.*

„Angličani. To už mám vyjednaný s milostivou paní. Zavedete je k ní, ano?“

„Bóže,“ řekla Mici. „Máme tu už takovejch návštěv, pane Smiřický.“

„Já vim,“ řekl jsem rychle a nehýbal jsem se. Mici taky ne. Dívali jsme se jeden druhému do očí, ale já jsem pořád viděl jenom ta pěkná Micina ňadra pod bílou náprsenkou.

„No – tak –“ řekla pomalu Mici.

„Mici –“ řekl jsem tiše.

„Ano?“

„Měla byste večer čas?“

Zazubila se.

„Já nevím, pane Smiřický.“

„Mici, prosím vás. Já bych s váma chtěl moc mluvit.“

„A o čempak?“

„Že vás miluju.“

„Ale děte. Odkdypak, pane Smiřický?“ říkala trochu ironicky, ale příjemně.

„Už dlouho. Už jak sme tu byli poprvé na návštěvě.“

„Mici!“ ozvalo se ze salónu. Mici sebou trhla, ohlédla se, pak se zas otočila ke mně a podala mi rychle ruku.

„Přid'te v osm nahoru pod les, ano?“

„Tady za vilou?“

„Ano. Přídete?“

„Určitě přídu.“

„Tak na shledanou,“ stiskla mi ruku a přivřela oči. Měl jsem u ní štěstí. Takhle to bylo vždycky. Měl jsem štěstí u většiny ženských, jenom u Ireny ne. Bože, už tolik let ne.

„*Kommen sie weiter*,¹²¹“ řekla Mici Angličanům, Angličani se hnuli a zapadli dovnitř a Mici na mě zamrkala a zavřela dveře. Stál jsem

---

121 Pojd'te dál. Pozn. red.

čelem k těm zavřeným dveřím z mahagonu a pak jsem se obrátil a rozhlédl jsem se po jarním Kostelci. Viděl jsem šedivé tovární budovy dole a zadní strany městských činžáků, za nima železniční násep, řeku a pak drobné vilky na černoohorské stráni a les a kopce a modré nebe nad tím, nalevo červené střechy moderní čtvrti nad Hadrnicí a ve vzduchu bylo čisto a k smrti svěže. Z dálky se najednou ozvalo pravidelné temné rachocení a pak několik zahřmění, to byla fronta, kulomety a artilerie, a bylo už jaro a končil protektorát. Zbylí čtyři Tommyové stáli na cestičce a dívali se na mě. Tloušťák seděl na svém pytlí, koši rozhalenou u krku a s čepicí v ruce. Byl ostříhán na ježka. Sestoupil jsem ze schodů a šel jsem k nim.

„*So, come on, boys,*“¹²² řekl jsem a pustili jsme se po pěšině k zahradní brance. Ještě jednou jsem se ohlédl na vilu. Tyčila se tam v zeleni, bílá a třpytivá, s kousky zářivé slídy v omítce a s lesklými okny. V zahradě šuměl vodotrysk a rozstříkoval bílou pěnu vzduchem. Odtrhl jsem se od toho pohledu a vykročil jsem s Angličany dál, podél bílého plotu. Šli jsme k Vévodům, kde jsem chtěl spáchat poslední zlomyslnost. Cesta se prudce svažovala dolů k potoku a pokračovala vagónovou kolonií k moderní čtvrti nad Hadrnicí. Prošli jsme kolem vagónků, postavených na kamenných podezdívkách, s pruhovanými peřinami na bidlech před nimi, s kozama a ušmudlanými dětma v okousané trávě, přešli jsme nad jezem a vyšplhali jsme se k moderním domům nahoře. Na rohu jsem řekl Angličanům, aby na mě počkali, a vlezl jsem do domu se lví hlavou nad vchodem. Tam bydlel pan prokurista Vévoda a jeho pitomá, kyselá, nesympatická panička. Zazvonil jsem. Dlouho se nic nedělo. Pak jsem uslyšel slabý zvuk, jak někdo odsunul víčko špehýrky, a pak se otevřely dveře. Jenom málo, docela úzká štěrbina, a za ní bylo vidět obličej paní Vévodové.

„Rukulíbám,“ řekl jsem.

---

122 Tak pojd'te, hoši. *Pozn. red.*

„Dobrý den. Co si přejete?“

„Milostivá paní, potřeboval bych u vás umístit dva anglické zajatce. Celé město je plné uprchlíků a my bysme chtěli Angličany umístit v dobrých rodinách,“ říkal jsem rychle.

„Zajatce?“

„Ano. Sou to britští vojáci.“

„Já nevím – muž není doma.“

„Milostivá paní, pan manžel určitě nebude nic namítat. Byl jsem už u pana doktora Vašáka, u pana vrchního ředitele Heisera a u pana Moutelíka –“

„A – kolik jste říkal, že jich je?“

„Dva, milostivá paní.“

„Já nevím, jestli to muž dovolí. Máme tak malý byt.“

„Ale určitě, milostivá paní. Ostatně, kdyby pan manžel nechtěl, můžete nám zatelefonovat,“ už jsem jí je chtěl rychle vrazit.

„Na jak dlouho by to bylo?“

„Dva až tři dni.“

„No – ale prosím vás, jaký to sou lidé?“

„Jak to myslíte, milostivá paní?“ udělal jsem nechápavého. „No však víte – nejsou to nějaký – takoví – jsou čistotní, ano?“

„Milostivá paní – sou nemocný, dyž se nemůžou jeden den vykoupat.“

„No tak – já ale nevím, co tomu řekne muž.“

„Buďte bez obav, milostivá paní. Děkuji vám a hned vám je přivedu,“ řekl jsem.

„No –“ řekla paní Vévodová, ale já už se otočil a vypadl jsem z domu.

„*You go right in.*¹²³ Už na vás čeká,“ řekl jsem a strčil jsem tlustoucha a za ním skrčka dovnitř. Ještě jsem si všiml zaprášených bot skrčkových a umaštěné zadnice toho tlustoucha a pak jsem se rychle

---

123 Běžte přímo dovnitř. *Pozn. red.*

obrátil a sestupoval jsem se zbylými dvěma po stráni. Měl jsem radost. Přemýšlel jsem, jak jí to ti dva v bytě asi zasviní, a doufal jsem, že jí to tam zasviní hodně. Vřele jsem si přál, aby jí to tam hodně zasvinili. Vůbec jsem ji neměl rád, tuhle paní. A modlil jsem se, aby jí to tam hodně zasvinili. Sešli jsme dolů na ulici a dali jsme se směrem k nám.

Doma jsem Angličany, kteří se jmenovali Martin a Siddell, odvedl nahoru, maminka otevřela, řekl jsem jí, že budou pár dní u nás, a pak jsem je zavedl do koupelny, aby si umyli ruce. Oba vypadali v bytě dost nesměle, nechal jsem je v koupelně a šel jsem do kuchyně. Na hodinách byly už dvě.

„Danny, ale co jim dám k jídlu?“ řekla maminka.

„To je jedno. Uvař jim třeba brambory.“

„Když já maso nemám.“

„Ale to nevádí, maminko.“

„A jak s nima mám mluvit?“

„Voni uměj německy. Máš pro mě voběd?“

„To víš, vždyť už je pozdě.“

„Tak mi ho, prosím tě, dej. Já musím zas jít.“

„Bože, kam zas, Danny?“

„Slíbil jsem, že přídu k Bennovi.“

„Danny, buď opatrněj. Ať se do ničeho nedostaneš.“

„Neboj se, maminko.“

Ve dveřích se objevil seržant.

„*Take a seat*,¹²⁴“ řekl jsem a vstal jsem. Odvedl jsem je do pokoje. Posadili se rozpačitě za stůl a položili dlaně na stehna. Maminka přinesla talíře a nalila jim polívku.

„*So bitte*,¹²⁵“ řekla.

„*Danke, Frau*,¹²⁶“ řekl seržant.

---

124 Posad'te se. *Pozn. red.*

125 Tak prosím. *Pozn. red.*

126 Děkuji vám, paní. *Pozn. red.*

Snědli jsme polívku a maminka přinesla maso s bramborem.
 „Danny, můžu jim to dát?“
 „Proč ne?“
 „Je to konina. Já jiný maso nemám.“
 „Ale jim je to jedno.“
 „*Bitte*,“ řekla maminka. „*Es ist nur Pferdfleisch.*¹²⁷“
 „*Danke sehr, Frau*,“ řekl seržant.
 Jedli jsme.
 „Odkud jste?“ zeptal jsem se seržanta.
 „*London*,“ řekl.
 „*And you?*¹²⁸“
 „*Liverpool*.“
 „Ženatý?“
 „*Yes*,“ řekl seržant. „A mám tři děti.“
 „*Well*, to musíte být rád, že se vracíte domů.“
 „Já také jsem,“ řekl seržant. Po chvílce řekl: „Tohle už je podruhé.“
 „Jak to?“
 „Tohle už je podruhé, co se vracím domů.“
 „Jak to myslíte?“
 „Byl jsem už v první válce.“
 „*Oh, I see*,“ řekl jsem.
 „A šel bych znova, kdyby měla být ještě jedna.“
 „Ano?“
 „*Sure*. Já Němce nenávidím, víte?“
 „*Oh yes*,“ řekl jsem. Nevěděl jsem, co mu mám na to říct. Děda seržant žvýkal usilovně koňské maso a hleděl na mě vážně.
 „*That's good*,“ řekl jsem a obrátil jsem se na druhého.
 „Vy jste taky ženatý?“
 „*No*,“ ušklíbl se.

---

127 Je to jen koňské maso. *Pozn. red.*

128 A vy? *Pozn. red.*

„Well, to je taky dobré, ne?“

„Sure.“

„Tady u nás jsou hezká děvčata, co? Jak se vám líbí?“

„Oh very much. Opravdu moc.“

„Jsou hezké, že?“

„Sure. Víte, já už skoro pět let neměl děvče.“

Trochu mě to zarazilo. Řekl to, jako kdyby povídal, že týden nejedl.

„Well, teď je zas můžete mít,“

„Můžu?“ zeptal se se zájmem. „But I got no money.“¹²⁹

Teď jsem se ušklíbl já.

„Peníze nepotřebujete,“ řekl jsem. „They are patriotic girls.“¹³⁰

Angličan se zachechtal. Byl chlapský a statný a zrzavý. Vzpomněl jsem si na Mici. Třeba bych moh udělat dobrý skutek a poslat ho na rande za sebe. Ale to ne. Jen ať Angličan ještě počká, když to vydržel tak dlouho.

„Well, já musím jít,“ řekl jsem. „Uvidíme se večer. Zatím si odpočiňte.“

„Yes. Thank you,“ řekl seržant.

„Well – tak na shledanou.“

„Na shledanou.“

Odešel jsem z pokoje.

„Maminko, vodestel jim, jo?“ řekl jsem mamince.

„Už deš, Danny?“

„Jo. Sbohem.“

„Kdy se vrátíš?“

„Večer.“

„Tak dej pozor, Danny.“

„Neboj se. Tak sbohem.“

„Sbohem!“

Vypadl jsem ze dveří a šel jsem rychle po schodech dolů.

---

129 Ale já nemám žádné peníze. Pozn. red.

130 Jsou to vlastenecké dívky. Pozn. red.

V ohybu schodů jsem se ohlédl a uviděl jsem maminku se starostlivým obličejem, jak stojí ve dveřích a dívá se za mnou. Poslal jsem jí pusu. Usmála se a kývla. Potom mi zmizela. Sestupoval jsem rychle se schodů dolů. Na ulici to vypadalo stejně. Stejně šedivé houfce s ranci, jenom se mi zdálo, že teď se hýbají nějak rychleji. Zahnul jsem k nádraží a šlo se mi těžce. Přejed jsem se tou koninou.

„*Gnädger Herr*,¹³¹“ ozvalo se za mnou a někdo se mě dotkl na rukávu. Otočil jsem se a uviděl jsem za sebou příšerně špinavou šerednou ženskou v pruhovaných šatech.

„*Bitte, wo ist das?*“¹³² řekla mi a podala mi papírek. Za ní stála hromada jiných takových ženských v pruhovaných šatech a nedalo se vůbec říct, jestli to jsou báby nebo holky nebo co. Všem koukal z očí hlad. Připadaly mi jako strašidla. Podíval jsem se na papírek. Na něm bylo napsáno na stroji: *Pro Lewithovu závodní jídelnu: Vydejte oběd pro patnáct Židovek z koncentračního tábora v Schörkenau*. Pod tím bylo kulaté razítko města a nějaký podpis. Podal jsem papírek Židovce a řekl jsem:

„*Kommen sie mit mir. Ich werd's euch zeigen.*“¹³³

Židovka natáhla kostnatou ruku a řekla něco nahlas ostatním dozadu. Otočil jsem se zas a vykročil jsem. Ucítil jsem, jak se houfec za mnou zahýbal. Otočil jsem se znova k té ženské s papírkem a zvolnil jsem krok.

„*Sie kommen aus einem Konzentrationslager?*“¹³⁴ zeptal jsem se. Hleděla na mě s úctou a úslužně mě dohonila. Šla teď vedle mě.

„*Ja. Aus Schörkenau*,“¹³⁵ řekla uctivě. Nevěděl jsem, o čem s ní mám mluvit. Klusala vedle mě napjatě a v očekávání, viděl jsem,

---

131 Milostivý pane. Pozn. red.

132 Prosím, kde to je? Pozn. red.

133 Pojd'te se mnou. Ukážu vám to. Pozn. red.

134 Přicházíte z koncentračního tábora? Pozn. red.

135 Ano. Ze Schörkenau. Pozn. red.

jak je připravená mě o všem informovat, ale já sakra nevěděl, o čem by mě mohla informovat. Bylo na ní přece vidět všechno. Já jsem tak přibližně věděl, co jsou koncentráky a speciálně Schörkenau. Kluci, co jezdili makat do Luftmetálu, vyprávěli, jak tam na stavbě železniční spojky pracují Židovky z koncentráku. Tak jsem věděl dost. Židovka pořád belhala vedle mě s bosýma nohama pokrytýma prachem a v pruhovaných šatech, které na ní visely jak na kostlivci, a napjatě čekala.

„*Es ist gut, dass alles vorbei ist, nicht wahr?*“¹³⁶ řekl jsem a hned jsem si připadal blbě, když jsem to řekl. Zdálo se mi, že to ta ženská musí ode mě brát jako urážku. Měl jsem pocit viny. Cítil jsem se něčím provinilý. Třeba to byla blbost, ale já šel před nima nažraný a ona, zase tím uctivým tónem, řekla:

„*Jawohl. Das ist sehr gut,*“¹³⁷ a zase začla být v pohotovosti. Bylo nepříjemné cítit, jak jsou ty ženské přede mnou ponížené. Sakra, kdybych jim to aspoň uměl říct, aby neblbly, že už nejsou v koncentráku a že mají teď na všechno zrovna takové právo jako já nebo tak něco, ale já jim to neuměl říct a připadalo mi, že to vůbec nejde jim to říct, nebo že na to nemám právo, tak jsem jim to vůbec neřek a jenom jsem šel a toužil jsem, aby už jsme byli u Lewithů. Šli jsme po pravém chodníku a u hotelu Granada jsme se prodrali proudem lidí na druhou stranu. Složení proudu se neměnilo. Mongolci, Francouzi, otrhanci, Taliáni, Srbové, jenom se mi zase zdálo, že jich je pořád víc a že jdou rychleji. Chviléma proud prořídł a objevil se nějaký vozík a na něm naložené děti, sem tam se táhl taky hubený kůň s dvěma nebo třema dětma na hřbetě. Občas se podél davu motal někdo na kole, obvykle někdo v uniformě, Francouz nebo chlap s páskem Nederland na rameni, ale jádro té lidské řeky teklo stejnoměrně a pěšky v kotoučích prachu a horka na západ. Proplul

---

136 Je dobře, že je po všem, že ano? Pozn. red.

137 Ano, to je velmi dobře. Pozn. red.

jsem proudem se svýma Židovkama a zamířil jsem k Lewithovic kantýně. Bílá betonová budova nové přádelny, kterou postavili Lewithovi právě včas pro Němce, svítila na slunci jako palác a podél železničního plotu postávali a posedávali uprchlíci. Ke kantýně mířily hloučky, vždycky s nějakým klukem s bílou páskou na rukávě v čele. Vytáhl jsem si z kapsy svou pásku, navlékl jsem si ji a otočil jsem se k Židovce.

„*Geben Sie mir das Papier*,¹³⁸“ řekl jsem Židovce. Podala mi ho. Šli jsme po chodníku, lemovaném sedícími otrhanci, k bráně. V ní stáli dva chlapi od Červeného kříže. Podal jsem jednomu beze slova svůj papír. Přečetl si ho a vrátil mi ho.

„Kde je kantýna?“ zeptal jsem se.

„Doleva a za rohem,“ řekl mi a už se díval po dalších.

„*Kommen Sie*,¹³⁹“ řekl jsem svým Židovkám a vedl jsem je mezi plotem a bílou stěnou továrny doleva. Za rohem se nám otevřelo malé prostranství, ozářené sluncem a porostlé trávou, na kterém se povalovaly hloučky uprchlíků. Řada velikých skleněných oken se táhla dozadu a kus za rohem byly otevřené dveře a v nich dvě ženské v bílých pláštích. Odvedl jsem tam svůj houf a podal jsem jedné ženské svůj lístek.

„Patnáct vobědů,“ řekla dvěma chlapům s páskama, kteří stáli ve dveřích.

„Tak dem,“ řekl jeden.

„*Kommen Sie*,“ řekl jsem Židovkám a postavil jsem se vedle chlapa. Jedna za druhou vcházely dovnitř a vypadaly všechny hrozně zakřiknutě a na umření.

„Sakra,“ řekl mi chlap, který je odpočítával. „To sou z koncentráku, ne?“

„Jo. Židovky ze Schörkenau,“ řekl jsem.

---

138 Dejte mi ten papír. *Pozn. red.*

139 Pojd'te. *Pozn. red.*

„Aha,“ řekl chlap. A vtom se zevnitř, odkud bylo slyšet cinkot lžic a odkud vonělo nějaké kantýnské jídlo, ozvala prapodivná muzika. Drnkavá a lkavá, něco jako tamburaši, napadlo mi, jenže mnohem lepší.

„Co je to?“ zeptal jsem se chlapa.

„To sou Rusáci,“ řekl mi. Poslouchal jsem. Neviděl jsem docela dovnitř, ale poslouchal jsem. Byla to taková divná rusácká melodie, smutná, ale neubrečená, taková, zdálo se mi, odpoutaná ode všeho a nad všechno povznesená.

„Můžu se na ně kouknout?“ zeptal jsem se chlapa.

„Jen di,“ řekl mi. Vlezl jsem do jídelny a rozhlédl jsem se. Byla to prostorná jídelna s lavicema a stoly, plná kouře a smradu z jídla. U stolů seděli otrhanci a cpali se. Ženské v pracovních pláštích chodily kolem a odnášely mísy. Kolem stěny se táhla dlouhá fronta k okénku výdejny. Šel jsem mezi stoly za tou muzikou. Sál zahýbal kolem rohu a za rohem se mi otevřela nová velká prostora a v ní jsem spatřil rusácký orchestr, posazený na pódiu a vyluzující tu píseň. Vlastně to nebyl rusácký orchestr, byli to Mongolčící nebo Gruzínci, ti s těma rozpláclyma tvářema a fousy, sedělo jich asi osm na pódiu a široce a monotónně se smáli a drnkali na všelijaké svoje divné mandolíny a bráče a balalajky. Pod pódiem stálo několik kluků a čumělo na ně a před ním byl vyklizený malý plácek a na něm tancovalo několik Francouzů s holkama z Lewithovic kuchyně. Ty holky byly celé červené a blažené. Promáčkł jsem se až k orchestru a zastavil jsem se. Mongolčící seděli rovně jako sochy, šklebili se jeden jak druhý a jenom ručičky se jim třepotaly nad strunami a bylo slyšet jednolitou, táhlou, plnou a lkavou melodii, se spodním basem i s vysokými tónky nějaké mandolíny, Mongolci hráli jednotvárně a bez přestání a samozřejmě bez not a pořád se jen blaženě šklebili, nehybní a němí v tom smradu a ruchu kolem. Díval jsem se na ně a poslouchal jsem tu jejich píseň a začal jsem myslet, odkud asi přišli a jak tu teď sedí a jak je muzika skvělá věc a že je lepší než

všechny ostatní věci dohromady, a cítil jsem se kvůli muzice nějak sbratřený s těma špinavýma mužíkama, a jak jsem je poslouchal, tak jsem se jim taky díval na prsty, jak to hrajou, a hráli to skvěle, prsty se jim hýbaly po hmatnících božsky klidně a přesně, chvílema jich několik přestalo a měli pauzu a pak zas do toho vpadli, všichni přesně stejně, unisono nebo v akordu, chvílema hrály jen některé níž naladěné drnkačky a ti ostatní do toho dělali něco jako trumpetové rify ve swingu, poslouchal jsem je a na všechno jsem zapomněl. Pak orchestr přestal a malý chlapík hrál sólo na obrovské basové balalajce, nebo co to bylo, hrál tu melodii v hluboké poloze a hluboké drnkání balalajky znělo tak divně a smrtelně krásně, že to bylo skoro jako zázrak, skoro jako takový zázrak, jako když Armstrong zpívá St. James Infirmary a Kid Ory mu odpovídá na sordinovaný trombón, a pak se najednou celá ta rozšklebená a nemá banda dala do zpěvu a zpívali divokou a protahovanou písničku těmi svými orientálními hlasy. Vzalo mě to úplně u srdce a bylo mi blaženě. Francouzi roztočili holky v kole, až jim vzadu lítaly sukně a bylo jim vidět pitomě růžové kalhotky, a když přestali zpívat, vykřikl na mě jeden Francouz z kola „*Vive la France! Vive les Soviets! Vive la Paix!*“ a zasmál se na mě, zasmál jsem se na něho zpátky a chtěl jsem taky něco vykřiknout, ale hned mi bylo trapně, byl bych chtěl taky něco tak bláznivě zařvat jako on, ale nešlo mi to, jenom jsem se zašklebil a pokynul jsem na něho rukou a měl jsem vztek, že to neumím tak zavolat, a už jsem měl radost z muziky zkaženou. Nemoh jsem vykřiknout „At' žije Československo!“ nebo tak něco. Nešlo mi to. Možná proto, že Československo bylo tak pitomě dlouhé slovo, ale mohl jsem přece vykřiknout něco jiného, „At' žije mír!“ třeba, ale nešlo mi to. Nemoh jsem se k tomu donutit. Nebyl jsem dost spontánní. Ano, bylo to samozřejmě dobré, že už je po Němcích. Ale neměl jsem z toho zdaleka tak bláznivou radost, abych dokázal řvát. Nikdy jsem nedokázal řvát, volat na průvody, křičet „Nazdar“ a tak. Bylo to všechno dobře, ale – kdyby mě sakra

nechali. Kdyby mě sakra nechali o samotě! Netoužil jsem se nějak nahlas projevovat. Dostal jsem vztek na toho Francouze. Blbec. Co bych mu tu řval. Byl jsem rád, že je po protektorátě, ale necítil jsem nutnost kvůli tomu bláznit. A cítil jsem se trapně, když někdo chtěl, abych bláznil.

Obrátil jsem se a mačkal jsem se ven. Mongolská melodie zaznívala za mnou, pořád víc a pořád hlasitěji. Začali zase zpívat, rozhoupanou, uřvanou a strašně krásnou stepní písničku a mě zalila vlna smutku, úplně šíleného a bezmocného, jak jsem se prodíral mezi stoly, a už jsem je neviděl. Taková, jaká mě zalívala vždycky v noci za protektorátu, když jsem někde v éteru chytil Golden Gate Quartet nebo Wings Over Jordan zpívající Swing Low nebo Leadbellyho, jak zpívá Cedar House Blues, nebo Mills Brothers nebo nějaký plechový, valchový, trojhlasý neworleanský jazzband, a věděl jsem, že za minutu bude po tom a že už to třeba nikdy neuslyším a skoro určitě to nebudu mít na desce a budu vědět, že to je, že tahle muzika existuje a kdejaký pitomec v Americe si ji může za pár centů koupit, a já tu trčím v protektorátě a mučím se tím, že je to tak krásné a že to za chvilku vezme nějaký fading a už nikdy, sakra, nikdy to neuslyším. Takový stesk a bodavou bolest jsem cítil, zase jako tolikrát v minulých letech, a bylo mi blbě z té člověčí nemohoucnosti a z celého toho světa, kde je to všechno tak pitomě zorganizováno, že všechny ty strašně krásné věci, co ve světě jsou, člověk sotvakdy pozná a spíš je vůbec nepozná, anebo je pozná a hned je zas ztratí a je z toho zoufalý a smutný a na umření. Protláčil jsem se ven z kantýny, prošel jsem po trávníku mezi spáči k bráně a výpad jsem na ulici. Proti mně přicházely nové a nové zásilky otrhanců s opáskovanými klukama, kteří je vedli a tvářili se nadšeně a důležitě. Slunce pekelně pálilo a všechno se zdálo být přikryté prachem. Zamířil jsem k nádraží a potom k Mánesovic vile.

Najednou se mi tam nechtělo, chtělo se mi být sám a bloumat se v tom moři všelijakých lidí, najednou jsem o to pocítil strašný

zájem, najednou se mi chtělo jen tak chodit v odpoledním horku po Kostelci a dívat se na ně, na ty zarostlé dědky v hadrech, Řeky či Bulhary nebo bůhvíco, na ty černooké a elegantně otrhané Taliány, na ty chatrně vypadající Francouze a v sebe uzavřené Holandány, na ty holky všelijakých odstínů v hadrech a šátcích a zubožené i usměvavé a špinavé, na to nekonečné vlnobití Mongolčků, s němým šklebením a bílými písmeny SU na zádech, chtělo se mi čumět na to všechno a být v tom, ale věděl jsem, že jsem to Bennovi už dvakrát slíbil a že nemůžu nepřijít, Bože, vždycky, sakra, vždycky se mi v životě všechno nějak zkazilo. Vždycky jsem musel někam jít, když se mi chtělo zůstat, a vždycky jsem musel zůstat, když by bylo skvělé někam jít. Do všeho mi něco vždycky přišlo. Ale to jsem byl já. Ano. Snad jsem na to doopravdy nebyl udělán, ani na lásku, ani na štěstí, ani na nic. Byl jsem udělán na to, nějak si to odžít. Nějak si to odžít a vidět to a být v tom. A – a pak jsem nevěděl už co, jenom jsem věděl, že to nebylo všechno, že jsem musel být udělán k něčemu víc než jen k tomuhle, snad k tomu hraní na saxofon, to bylo tak nejlepší, na co jsem si moh vzpomenout, nebo snad ještě k něčemu jinému a lepšímu – ale rozhodně snad nejenom k tomuhle, nevěděl jsem. Přešel jsem přes koleje, šel jsem kolem domu, kde bydlila Dagmar Dreslerová, a viděl jsem ji, jak se dívá z okna, ale dělal jsem, že ji nevidím, a šel jsem dál kolem sálajícího bloku domů s beznadějnými slídovými hvězdičkami v omítce a zahrnul jsem k Mánesovic vile. Zastavil jsem se u zahradní branky a zazvonil jsem. Z mluvítky se ozvalo: Kdo je? Smířický, řekl jsem a dveře zabzučely. Otevřel jsem je a šel jsem po pěšince k sloupkovému schodišti, které vedlo k vchodu do vily. Cestička a přízemí vily byly ve stínu sousedních činžáku, ale první a druhé poschodí hořelo ve slunci. Byla to pořádná vila. Vystavěl ji Bennův dědeček, milionář Mánes, a byla tak v tom příjemném slohu, jak se jím stavělo asi před dvaceti lety, a vůbec jsem z ní neměl ten pocit přepychovosti jako u vily pana vrchního ředitele Heisera. Asi jsem byl na ni moc

zvyklý. Hrávali jsme občas dole v hale nebo i nahoře v Bennově pokoji, olepeném fotkami černošských muzikantů, z něhož se šlo do Evčina pokoje vedle, kterému vévodil Evčin barevný portrét od Rosti Pittermana. Byla to dobrá vila. Vylezl jsem po obloukovitých schodech nahoru a otevřel jsem skleněné dveře. V hale byl příjemný chládek. U paty schodiště stála palma jako u Heiserů, ale přece to bylo jiné, a dva dřevění medvědi drželi opěradlo na deštníky. Chtěl jsem jít po schodech nahoru do Bennova pokoje, ale vtom se otevřely posunovací dveře do salónu a objevila se v nich paní Dvořáková, stará Mánesovic hospodyně.

„Benno je na zahradě,“ řekla mi.

„Aha. Děkuju,“ řekl jsem a obrátil jsem se do salónu. V salónu stál ve výklenku u okna klavír, prošel jsem dveřma napravo skrz jídelnu a na zasklenou verandu, zalitou jasem a příjemně ne moc teplou. Tam seděla paní Mánesová s dvěma Angličany v proutěných křeslech. Angličani byli bez kabátu, jen v zelených khaki košilích, u krku rozhalených, vymydlení, svěží a hovořili s paní Mánesovou anglicky. Na stole stály dva sifony a dvě láhve předválečné whisky. Pozdravil jsem je a prošel jsem verandou na zahradu. Spatřil jsem Evku v hedvábných bílých plavkách, jak hraje ping-pong s jedním Angličanem a druhý jim soudcuje. Pingpongový stůl stál ve stínu pod stromem a Evčiny bílé plavky v tom stínu svítily. Ven ze stínu na slunci byla postavena tři plátěná lehátka a v nich ležel Benno, Helena a jeden Angličan. Benno byl jen v plavkách, břicho mu z nich přetévalo a měl ženská ňadra jako Buddha. Na malém stolku stálo několik lahví piva. Helena seděla v druhém lehátku, oblečena ve dvoudílný úbor ke slunění z modrého plátna, a bylo vidět, teď když byla svlečená, jak je taky dost tlustá. Mezi kalhotkama a podprsenkou jí břicho dělalo itrnici, a tak jsem zas sklouznul zrakem na Evčina opálená záda a na její zadničku, lesklou v hedvábných plavkách, sešitých ze dvou dílů zrovna ve prostřed zadničky, takže jak se Evka pohybovala, leskla se každá polovina jinak. Zbylý

Angličan seděl v plátěném lehátku a kouřil z lulky. Všichni Angličani byli v rozhalených košilích. Přiblížil jsem se k lehátkům a řekl jsem:

„Ahoj.“

„Ahoj,“ řekl Benno.

„Nazdar, Danny,“ řekla Helena.

Angličan se zvedl a řekl:

„*Good afternoon.*“¹⁴⁰

„*Well, how are you?*“¹⁴¹ Líbí se vám tady?“ Obrátil jsem se nejdřív na něj.

„*Oh, it's fine.*“¹⁴²

„*That's well,*“¹⁴³ řekl jsem. „Já jsem se přišel na vás podívat, ale musím hned zase jít.“

„Proč? Kampak?“ řekl Benno.

„Ale – mám ještě nějaký zařizování a musím pro fotky z neděle k Bertovi,“ napadlo mě.

„Himl, taky nás moh vyfotit,“ řekl Benno. „Sedni si.“

Roztáhl jsem si ještě jedno lehátko a sedl jsem si naproti nim. Od pingpongového stolu znělo tukaní míčků a já se pořád díval na Evku. Otočila se, aby sebrala míček, a uviděla mě.

„Nazdar, Danny,“ řekla příjemně.

„Nazdar. Tak jak se ti líbej Angličani?“ zeptal jsem se.

„Sou fajn,“ zazubila se, a jak se shýbla pro míček, uviděl jsem jí za řádky, pak se zas narovnala a otočila se. Hleděl jsem jí pořád na tu dvoudílnou zadničku.

„Vole!“ zaslechl jsem Benna. Uvědomil jsem si, že mi něco říká. Otočil jsem se k němu.

„Co je?“

---

140 Dobré odpoledne. *Pozn. red.*

141 Dobře, jak se máte. *Pozn. red.*

142 Je to fajn. *Pozn. red.*

143 To je dobře. *Pozn. red.*

„Chlape, nesežer jí vočima a poslouchej, co ti říkám.“

Zasmál jsem se.

„Máš příma ségru, Benno. Tu ti závidím.“

Benno neřekl nic.

„Vážně. Vaše Evka je senzační.“

„Ale je blbá.“

„Beníku!“ řekla Helena.

„Ale dyž je blbá, dyť to víš.“

„Tak to nemusíš říkat.“

„Každopádně je to senzační holka,“ řekl jsem. „Vážně Benno. To říkám docela vážně. *Isn't she a beautiful girl?*¹⁴⁴“ obrátil jsem se na Angličana. Vytrhl jsem ho z nějakého zamyšlení, protože sebou škubl a řekl rychle a bezmyšlenkovitě:

„Co prosím?“

„Není to hezké děvče?“ opakoval jsem a kývnul jsem hlavou k Evce. Angličan se rozzářil.

„*You bet she is!*¹⁴⁵“ řekl s velikým a vřelým přesvědčením a hned se taky začal dívat na Evku.

„Vidíš, ty blbe,“ řekl jsem Bennovi. „I cizina to vocení.“

„No dobře,“ řekl Benno. „Víš, že se zejtra čekaj esmani?“

„Co?“

„Esmani.“

„Kdo to řek?“

„V pivováře maj telefonickou zprávu ze Schörkenau. Fotr to přines.“

„A jak –“

„Prostě německá armáda prchá, ale zadní voje sou z esesáckejch divízi. A ty eště pořád bojujou s Rusama.“

„Sakra.“

---

144 Není to hezké děvče? Pozn. red.

145 Vsaďte se, že je. Pozn. red.

„Máme se na co těšit.“

„Myslíš, že se dostanou až sem?“

„Proč by ne?“

„No jestli je Rusáci nerozmlátěj už dřív.“

„To se netěš.“

„No – aspoň ještě něco zažijem.“

„To teda zažijem.“

Chvilí jsme mlčeli. Pak jsem řekl:

„Co tomu říká váš fotr?“

„Má plnou prdel strachu.“

„Beníku!“ ozvala se automaticky Helena.

„Má strach jako všichni.“

„A myslíš, že armáda do toho zasáhne?“ řekl jsem skoro v uvo-
zovkách.

„Proč myslíš, že jí na zejtřek tak svolávají?“

„Nojo,“ řekl jsem a nepříjemně mě zamrazilo. Esesáci! Tady na zahradě byl chládek a tráva a Evka v bílých plavkách se mi míhala před očima. A vlastně to teprv začne. Ani jsem o to už najednou nestál.

„Co budeš dělat?“ zeptal jsem se.

„Pudu do pivováru. Co se dá dělat.“

„Nojo,“ řekl jsem. Mlčeli jsme. Po chvilce jsem řekl:

„Sakra.“

Zase jsme stísněně mlčeli. Pak se Benno natáhl pro jednu láhev, odzátkoval ji a nalil pivo do třech sklenic na stole.

„Vem si,“ řekl mi a podal jednu sklenici Angličanovi.

„*Thank you*,“ řekl Angličan. Napili jsme se. Pivo bylo zteplalé, ale polykalo se příjemně. Vypil jsem najednou asi půl sklenice a postavil jsem ji zpátky na stůl. Benno ještě pil. Ohryzek se mu pravidelně pohyboval a dno sklenice se zvedalo k nebi. Pak bylo slyšet, jak vysrkává pěnu, a pak postavil sklenici na stůl. Chvilku jsme mlčeli a pak jsem řekl:

„Nojo. Tak já puďu,“ a zvedl jsem se.

„Nechod,“ řekl Benno.

„Já musím. Musím si zařídít ty věci a chci se na to vyspat.“

„Tak di.“

„Přideš tam ráno?“

„Jo.“

„V kolik?“

„Stav se u Harýka. Já tam přidu.“

„V kolik se mám stavit?“

„Asi v osum.“

„Tak dobře,“ řekl jsem. Potom jsem řekl *Good bye* Angličanovi a Angličan se zase vztyčil v židli a řekl mi *Good bye* a podal jsem ruku Heleně a Bennovi. Pak jsem zavolał na Evku:

„Nazdar, Evko.“

Obrátila se ke mně a povystoupila na slunce.

„Nazdar, Danny. Přid' zas,“ řekla a mě to zahřáło u srdce. Pevně jsem si umínil, že zas přijdu. Evka na slunci celá zazářila bílým oslnivým leskem a všema těma půvabnýma křivkama, co měla na sobě. Udělal jsem *V-sign* a Angličani se zazubili.

„*See you later, boys,*¹⁴⁶“ řekl jsem. Obešel jsem vilu a šel jsem po písčité cestičce k vrátkům. V břicho mně leželi esesáci. Ale zatřás jsem hlavou a zas mi bylo dobře. Věděl jsem, že za mnou na zahradě je Evka v bílých plavkách a kousek vedle v Okresním domě Irena. Celé město bylo plné holek. A věděl jsem, že zítra nebo pozítří nebo za pár dní zas přijdu k Mánesovům. A pak bude léto a budu chodit na plovárnu. Pak jsem si vzpomněl na Mici. Život je přece jen dobrý. Kdyby nebylo nic než tohle – a ono nebylo nic – stáło to za to. Vykašlal jsem se na esesáky. A třeba v tom létě, až zas pojedem na skály, nebo v Praze si dá Irena říct. Snad ji přece jen jednou znásilním. Anebo tu neznámou holku. Snad je život přece jen dobrý. Vzpomněl

---

146 Brzy na viděnou, hoši. *Pozn. red.*

jsem si na Bertu a pocítil jsem prudkou touhu mít ty fotky. Byla to hrozně prudká touha. Abych se s nima moh vytáhnout před Irenou. A abych viděl sám sebe s automatem. Ó, fotky byly skvělá věc. Nevykládaly, jak to všechno bylo kolem toho, co bylo na nich, a tak to byl vždycky nezkalený efekt. Fotky holek vypadaly všechny působivě. Když je člověk ukazoval, byly to vždycky tak trochu trofeje, i když s těma holkama člověk třeba nic neměl. Ani se nemuselo nic říkat. Stačilo ukazovat druhým klukům fotky a tajemně se šklebit. Kluci už si domýšleli své. Oni třeba taky věděli, že houby bylo a jak to vlastně je s fotkami holek a jak je to lehké je mít, ale zachovávali loajalitu, poněvadž je sami ukazovali taky, a člověku to dělalo dobře a bylo to tak trochu, jako kdyby opravdu všechny ty holky měl, a to bylo moc dobré. A zrovna tak ta fotka s automatem. Na ní nebude vidět, že mi ho pak sebrali. Vešel jsem do parku na Žižkově náměstí a spěchal jsem pod viadukt a zadem podél železničního násupku Bertovi. Postranní ulice nebyly tak plné lidí, a když jsem zabočil do ghetta, narazil jsem na veliký houf otrhanců, který se tlačil před synagogou. U chodníku stálo nákladní auto s nákladem dek a chlapi skládali deky a nosili je do synagogy. Moutelíkovici běloskvoucí čínžák stál na rohu ulice, ale krám byl zavřený. Obešel jsem dům a vystoupil jsem po schodišti do prvního poschodí. Barevnými okny na schodišti, které znázorňovaly všelijaké scény z kupeckého života, proudilo světlo a dělalo na žlutých stěnách hezké barevné skvrny. Díval jsem se na všelijaké ty sympatické figury, na polonahé Merkury a svalnaté kováře ze skla, a představoval jsem si pana Moutelíka s hlavou jako biliárová koule s bříškem. Na schodech jsem potkal Helenku Reimanovou v tenisových šatech a ty barevné fleky z oken se po ní rozlévaly velice pěkně. Zazvonil jsem u Moutelíků, přišla mi otevřít jejich věkovitá služka a řekla mi, že Berta je v temné komoře. Slezl jsem zas dolu a zazvonil jsem u zadního vchodu do krámu. Za chvíli přišel Emil, Bertův mladší bratr, a pustil mě dovnitř.

„Ahoj,“ řekl jsem mu. „Je Berta dóle?“

„Je,“ řekl mi a hned zas odešel dozadu k hračkám. Emil měl zájem jen o hračky a o loutkové divadlo. Viděl jsem, že má na pultě rozložený nějaký strojek. Otevřel jsem dveře do sklepa a rozsvítil jsem. Předě mnou se objevily schody dolů, slezl jsem po nich a dostal jsem se do úzké chodbičky mezi všelijaké bedny a pytle a balíky. Seshora na to svítila žárovka. Šel jsem žlutým polosvětlem dozadu, kde měl Berta temnou komoru. Byl to takový přístěnek z překližky, polepený černým papírem. Na dveřích visela cedulka NEVSTUPOVAT!. Zaklepal jsem.

„Okamžik!“ ozvalo se zevnitř varovně a pak bylo slyšet šustění papírů a zaklapávání krabic. Potom Berta otevřel. Byl v černém pracovním plášti.

„Á nazdar! Deš si pro fotky?“ řekl mi a vycenil zuby, jako je ceníval v krámě na zákazníky.

„Jo. Máš je?“

„Mám. Chceš se na ně podívat?“

„No, dyž mi je ukážeš.“

Vlezl jsem dovnitř. Byla to zvnitřku malinká místnost s pracovním stolem, na kterém stál zvětšovač a tři misky s vývojkou, ustalovačem a vodou. Nad stolem visela police s láhvema a krabicema a nad ní tři žárovky, obyčejná, červená a zelená. Po straně byla malá skříň. Berta ji otevřel a vytáhl z ní obálku s fotkami. Žlutá žárovka na nás oba svítila od stolu, svítila zespoda a na protější straně kabiny dělala veliké stíny.

„Tady sou,“ řekl Berta. „Pod ke světlu.“

Šli jsme ke stolu a Berta na něj položil tři fotky. Bylo jich přesně šest, jak jsem si přál. Podíval jsem se na ně. Byly to skvělé fotky. Na první pohled bylo vidět, že bylo špatné počasí, a tak byly šedivé a skličující a já na nich stál s automatem přes rameno a s vlasy trochu do čela. Automat byl dobře zaostřen, takže šlo rozeznat všechny šroubečky, a vypadal hodně kovově, jak se leskl. Prohlížel jsem si ho a pak sebe, jak stojím v popředí docela elegantní, a v pozadí za

mnou bylo vidět Bendu taky s automatem a v hasičské helmě a záda Franty Kočandrleho s flintou šikmo přes ně pověšenou. Od mého těla nalevo vykukovalo několik bílých hlavíc pancrfaustů. Vzadu bylo všechno nejasné a šedivé, ale já jsem z toho vylézal plasticky, byl jsem si docela podobný a zajímavý s těmi vlasy do čela, s rukou na automatu. Zdálo se mi, že jsem senzačnější fotku ještě nikdy neměl, ani fotka se saxofonem nebyla taková, protože tenkrát jsme se dali fotit u fotografa a ten nás úplně zploštil a vyžehlil všelijakými reflektory, a vypadali jsme pak na těch fotkách, jako kdybysme měli nástroje poprvé v ruce. Tahle byla nesrovnatelně lepší. Tahle byla efektní. Berta byl umělec. Nebo spíš měl bezvadnou leicu. To spíš. Každopádně, ty fotky byly skvělé.

„To se ti povedlo, Berto,“ řekl jsem.

„No, jsou to dost dobré snímky. Tady zkraje jsem to musel trochu přisvětlit, ale není to naprosto vidět.“

„Depak. Sou prima. Kolik sem ti dlužen?“

„To máme pohlednice po dvou korunách a vyvolání ti nechám zdarma. To je dvanáct korun.“

Vytáhl jsem portmonku a dal jsem mu je. V placení, jak jsem řekl, neznal Berta přítele.

„Tak díky,“ řekl jsem.

„Prosím,“ zašklebil se Berta. „Když bude zítra hezky, tak bychom mohli v pivovárni zas něco udělat, Přídeš tam?“

„To víš. Zejtra možná budeš mít sakra příležitosti k focení.“

„Což, dnes jsem udělal asi sto padesát snímků,“ řekl se spokojeným úsměvem.

„Vážně?“

„Ano. Uprchlíky. To může být jednou cenný materiál.“

„To jistě,“ vzpomněl jsem si na pana Macháčka. To bude materiál, bože! Řekl jsem:

„Čeče, zejtra maj přijet esmani.“

„Taky jsem slyšel.“

„Chceš je fotit?“

„Pokusím se.“

„To si ale budeš muset dát bacha.“

„Neboj se. Já už v tom mám zkušenosti,“ řekl shovívavě.

„No, to je fakt,“ řekl jsem. „Nebude nahoře zavříno?“

„Ne. Jenom za sebou zabouchni dveře.“

„Aha. Tak ahoj,“ řekl jsem.

„Nazdar,“ řekl Berta. Pustil jsem se chodbičkou mezi balíky. Slyšel jsem, jak se Berta zas zavírá do své temnice. Vylezl jsem po schodech nahoru, zhasnul jsem ve sklepe a prošel jsem krámem. Emil se vzadu páral s tím strojkem. Byl to strojný medvěd, který si přihýbal z malé láhve s nápisem *Der Teufel*.

„Ahoj,“ řekl jsem mu a vypadl jsem do chodby. Podíval jsem se na hodinky. Byly čtyři pryč. Ještě čtyři hodiny do večera. Rozhodl jsem se, že se budu asi do šesti flákat po ulici. Obrátil jsem se k náměstí. Zástupy se nezmenšily. Postavil jsem se na roh spořitelny a díval jsem se na ně. Náměstí bylo už jako cikánský tábor. Kolem kostela a všude samí lidé. Seděli na zemi, postávali, žvýkali něco, co vyťahovali z ranců, a ačkoli jsem viděl, jak sem tam mezi sebou mluví, nad celou tou plochou náměstí viselo horké, unavené ticho. Nahoru k zámku se náměstí trochu zvyšovalo a bylo úplně celé poseto lidma. Sluneční paprsky do nich pražily a vlajky na domech, podivně svěží a barevné, se opile kymácely nad tou zaprášenou živou hmotou. Seděli tu a čekali. Čekali, až to přejde. Až bude mír a přijedou vozy s červeným křížem a spojovací důstojníci a rozposílají je po všech těch všemožných zemích, odkud přišli. Vlastně odkud je Němci vytáhli. Díval jsem se na ně. Zrovna vedle mě u spořitelny seděl děda s poplivanými vousy, s hlavou zvrácenou nazad a se zamženými očima. Ale ústa měl dokořán a v nich zbytky po zubech. A hned u něho byl kluk, nemoh jsem říct, jestli špinavý nebo jestli měl žloutenku, vypadal nemocně, ale nevím, jestli to byla rasa, jestli to byl cikán nebo Talián nebo prostě kluk se žloutenkou, nevím. A jak jsem

se díval po náměstí, viděl jsem Francouze v sešlých uniformách a všichni vypadali nemocně a slabě, a mezi nima Holanďani, kteří vypadali silní a zdraví. Nevím, čím to bylo, jestli to tak bylo opravdu, nebo jestli se mi to jen tak zdálo, ale zdálo se mi to tak. O kus dál ušmudlaná rodinka s dětma, které se honily okolo hrnce s bůhví čím, a dva skrčení a špinaví milenci, holka v koncentračnických šatech s očividným dítětem v břiše, chlapi s obvazy kolem hlavy, se šrámy a boulemi, Rusáci a Mongolci, nekonečně rozšklebení a bez nároků a vypadající tak šťastně, až jsem na ně dostal vztek. A pak jsem spatřil Irenu, objevila se v bronzových vratech pošty a šla pomalu mezi lidma ke spořitelně. Ach Irena! Měla na sobě dívčí šaty, bílé s kytičkama, ach Irena, bylo mi z ní bolavě v prsou. Opřel jsem se o roh spořitelny a dal jsem ruce do kapes. Docela automaticky jsem počítal, že jí to bude imponovat. Nebo ne imponovat, ale že je to hezké. Nebo že se to nejvíc hodí, že to má Irena ráda. Když už byla docela blízko, ušklíbl jsem se koutkem úst, a s nohama zkříženýma, aniž jsem je narovnal, řekl jsem Nazdar, Ireno, a díval jsem se do té její tvářičky a zas jsem si něco pomyslel o jejím mozku, ale bylo mně to jedno.

„Ireno, ty si krásná,“ řekl jsem.

„Jistě? To sem ráda, že se ti líbím,“ řekla.

„To je málo, Ireno.“

„Co?“

„Že se mi líbíš. To není to.“

„A co to teda je tak strašného?“

„Vždyť to víš.“

„Nevím.“

„Ale víš, Ireno,“ řekl jsem pomalu.

„Nevím.“

„Chceš, abych ti to vopakoval?“ řekl jsem. Neřekla nic, ale dívala se na mě s hrozně otevřenýma očima. Viděl jsem, jak jí to dělá dobře.

„Já ti to rád vopakuju,“ řekl jsem.

„Tak mi to řekni.“

„Já tě miluju, Ireno.“

Usmála se a trochu přivřela oči. Jako kdyby byla trochu vážná, abych jako věděl, že i když žertuje, tak ví, že to je vlastně vážná věc. A já zatím věděl, že to není vážná věc, jenom příjemná, a že kdyby věděla, jak to je, třeba by řekla, že jsem sprosták a podlý chlap.

„Hrozně tě miluju, Ireno,“ řekl jsem jako vážně a odlepil jsem se od rohu. Z jejího obličeje se zas ten vážný nádech vytratil a řekla:

„Danny, ty si vždycky vybereš takový vhodný místo pro tyhle svý vyznání.“

„Já si ho nevybírám, Ireno.“

„Tak kdo ti ho vybírá?“

„No ty.“

„Jak to?“

„No jasně, přece.“

„Tomu nerozumím.“

„Ty přece nikdy nemáš čas. Aspoň ne pro mě.“

„Ale –“

„Já bych ti to taky rači říkal na jinejch místech. Ale ty nechceš.“

Vzala mě zase tím svým starým pohybem za ruku a řekla, jako kdyby si to rozmýšlela. Jestli totiž mi má povolit rande.

„Danny –“

„Co, Ireno?“

„Danny, podívej se, nemělo by to smysl.“

„To říkáš ty.“

„Já to vim.“

„Pro tebe by to nemělo smysl. Ale pro mě jo.“

„Ba ne.“

„Ba jo.“

„Ba ne, Danny.“

„Ba jo, Ireno. Já to vim.“

„To si jen myslíš.“

„Nemyslim. Vim to úplně jistě.“

„Namlouváš si to, Danny.“

„Nenamlouvám.“

„Ale namlouváš.“

„Inu, jak myslíš, Ireno. Já jen vim, že by to mělo smysl, protože tě miluju.“

Jak jsem tohle řekl, šel kolem nás pan Bouček z pošty a já jsem to řekl dost nahlas, takže pan Bouček se na mě podíval a zašklebil se a Irena to viděla a začla se stydět.

„Danny, neříkej to tak nahlas.“

„Proč?“

„Ale nemusí to každé slyšet.“

„Mně je to jedno, Ireno.“

„Ale mně ne.“

„Je ti to tak nepříjemný?“

„Ano.“

„To že tě miluju?“

„Ne, to ne. Ale že to říkáš tak nahlas.“

„Tak nechceš, abych ti to říkal?“

„Můžeš mně to říkat, když chceš, ale ne před lidma.“

Aha, pomyslel jsem si, ale nahlas jsem vzdychl.

„Nevzdychej, Danny, a jestli chceš, pod' se mnou.“

Beze slova jsem se k ní připojil. Šli jsme Jiráskovou třídou k nádraží.

„Kam deš?“ zeptal jsem se.

„Domu.“

„A co budeš dělat doma?“

„Já mám práce!“

„Prosim tě, co?“

„Prát punčochy a spravovat je –“

„Jo tak.“

„Cos myslel?“

„No nic,“ řekl jsem. „A co jinak děláš?“

„Myslim na tebe.“

„Neříkej.“

„Vopravdu. Ani nevíš.“

„To nevím.“

„V sobotu, jak tě odvedli od pošty, tak sem o tebe měla takovej strach, že si to možná ani nezasloužíš.“

„Vážně, Ireno? A mělas strach, že mě zastřelí?“

„No měla. A volala sem panu Řimbálníkovi a ten mně slíbil, že hned zakročí. Pak sem čekala a modlila sem se za tebe.“

„Vážně?“

„No. To ty asi neděláš, vid’?“

„Ale taky.“

„Kdybys nelhal.“

„Vážně, dělám, Ireno.“

„Nojo, já vim. A pak mi pan Řimbálník volal, že už vás pustili.“

„A bylas ráda?“

„Já sem měla skoro vztek, že sem se kvůli tobě tak angažovala, protože ty za to asi nestojíš.“

„Stojim, Ireno.“

„To říkáš ty. To říká každěj o sobě. Ale jestli je to pravda, to je jiná otázka.“

„Stojim, Ireno. A sem ti za to moc vděčnej.“

„Bodeť bys nebyl,“ řekla. Najednou mě polil nepříjemný pocit, jestli já opravdu nejsem sprosták, že si s ní tak hraju, a jestli ona opravdu není nějaký lepší člověk, když se o mě tak stará. Ale zašklebil jsem se na ni svůdnicky a řekl jsem:

„Já sem, Ireno. Já sem ti hrozně vděčnej. Vážně a za všechno.“

Byl jsem ďábel. Anebo ukecaný blbec. A ať, řekl jsem si. Ať jsem třeba blbec. Když jsem, tak jsem. Ať jsem třeba nejpitomější ze všech pitomců, a jak jsem si to řekl, tak se mi, jako vždycky, ulevilo,

a čím víc jsem si to říkal, tak tím víc jsem měl pocit, že ale blbec nejsem, a naopak že jsem nejmazanější ze všech a že blbá je Irena.

„To zas nepřeháněj.“

„Já nepřeháním.“

„A za co mně, prosím tě, seš ještě vděčnej, mimo tohleto?“

„Za to, že si, Ireno.“

„A co z toho máš?“ řekla.

„Ty si smysl mého života,“ řekl jsem.

„Tak to teda tvůj život velkej smysl nemá.“

„Já vim, že ne.“

„Děkuju za poklonu.“

„Tak sem to nemyslel.“

„Tak jaks to myslel?“

„Můj život nemá smysl, protože mě nemiluješ.“

„A kdybych tě milovala, tak by měl?“

„Samozřejmě.“

„Chudáčku. Tak to ti už nic jinýho nezbejvá než sebevražda.“ Ted' jsem změnil tón.

„Ireno, ty si z toho děláš legraci.“

„Né. Já jen říkám, jak to je.“

Zastavil jsem a udělal jsem bolestný výraz kolem pusy. Byli jsme zrovna v Žižkově parku.

„Ireno,“ řekl jsem. „Já si nemůžu pomoci, já tě doopravdy miluju.“

Irena se taky zastavila a zvažněla si oči. Mlčeli jsme chvilku a pak jsem řekl:

„Hrozně.“

„Já vim,“ řekla. Zase jsme mlčeli. Potom řekla:

„Co budu dělat?“

„Já nevím.“

Dívala se na mě.

„To je zlá situace,“ řekla a pořád se na mě dívala.

„Ireno –!“ vydechl jsem.

„Pod' si sednout, na chvíli,“ řekla a vzala mě za ruku. Šli jsme k lavičce v rohu parku. Byla skoro zakrytá křovím. Sedli jsme si a Irena mě pořád držela za ruku. Vzal jsem jí její druhou ruku do své a složil jsem jí všechny ty ruce na klín a udělal jsem na ni pohled. Díval jsem se na ni a byl jsem zvědav, jestli se dívám dost zamilovaně. Její oči na mě hleděly s tou svojí vážností a jako sympatií. Drželi jsme se blbě za ruce a mně to přišlo k smíchu, co si asi teď Irena myslí a co cítí, jak je to se mnou tragické, že mě nemůže milovat, protože miluje jiného, a mně zatím, jak tam seděla proti mně a řadila se jí pod těma bílýma šatama s kytíčkama zdvíhaly, nešlo ani tak o to, aby mě milovala, ale spíš aby se se mnou vyspala. Povytáhla obočí a na čele se jí udělalo několik jemných vrásek.

„Co budem dělat, Danny?“ řekla znova bezradně. „Co budem dělat?“ opakovala tím udiveným tónem.

„Já nevím,“ řekl jsem.

„Ale takhle to přece nemůže jít.“

„Proč by to nemohlo jít?“

„Vždyť je to nesmysl.“

„Co je nesmysl? Že tě miluju?“

„Ale ne. To není nesmysl. Ale – Danny, já – bych ti ráda nějak pomohla.“

„To by nebylo tak těžký, Ireno,“ řekl jsem chlípně.

„To si myslíš ty. To si vy kluci všichni myslíte,“ řekla Irena.

„No a je to tak těžký, Ireno?“

Irena udělala strašně nešťastný obličej.

„Danny, prosím tě, nechťej to na mně. Já bych strašně chtěla, abys byl šťastnej, ale tohle nikdy neudělám.“

„Tak jak mám bejt pak šťastnej?“ řekl jsem.

„Vždyť je tolik jinejch děvčat,“ řekla Irena.

„Ale já miluju tebe,“ řekl jsem a měl jsem pocit nějaké divné odpovědnosti. Fakt, hergot, bylo tolik jiných holek, a kdybych na ně vynaložil tolik energie jako na Irenu, mělo by to asi větší efekt.

Čert ví, proč jsem se tak namáhal, když byla na tu svou zahrádku tak opatrná. Čert ví. Ale namáhal jsem se dál.

„Ty vostatní sou pro mě vosk,“ řekl jsem.

„Ale vždyť sou taky hezký, Danny.“

„Ale ty seš nejhezčí.“

„To se ti jen zdá,“ řekla Irena a bylo vidět, jak jí to lichotí.

„Nezdá,“ řekl jsem. „Dyt' se na sebe podívej sama,“ a vytáhl jsem z kapsy zrcátko. Trik se zrcátkem působil. Irena se zasmála a řekla: „Ach, bože,“ a podívala se na mě strašně nešťastně, ale v očích měla už ohníčky nevěry, ale pořád dělala, že jako bojuje vnitřní boj a že by mi hrozně ráda pomohla – ale že miluje jiného a to přece potom nejde – a zatím to tak krásně šlo, a zatím takových pádů byl plný svět, a co svět, plný Kostelec.

„Ireno,“ zamumlal jsem a vzal jsem ji za ruce nad loktem. Měla je měkké a ženské. Trochu se ode mě odklonila a strnula. Líbnul jsem ji. Za chvíličku pootevřela pusku a ucítil jsem dotyk jejího jazyku. Vzrušilo mě to hodně. Pak se ode mě odtrhla a rychle vstala a řekla „Pojď!“ a obrátila se a už utíkala pryč. Hnal jsem se otráven za ní. Její šaty zasvítily na slunci a průčelí Okresního domu zrovna sálalo jarem a teplem. V několika okamžicích jsme byli u vchodu, Irena se zastavila a otočila se ke mně. Čekala, že jí něco řeknu. Byl jsem ještě otrávený, ale usmál jsem se na ni.

„Tak se měj dobře, Danny,“ řekla a podala mi ruku. Stiskl jsem jí ji.

„Ty taky, Ireno,“ řekl jsem. Chvíli jsme tak stáli a dívali jsme se na sebe. Pak jsem krásně řekl:

„Moc tě miluju, Ireno.“

Reagovala přesně. Zasmála se na mě zářivě, stiskla mi ruku, pak ji pustila, obrátila se a vyběhla po schodech nahoru, ani se neohlédla. Otočil jsem se a šel jsem zvolna k městu. Otrávenost mě přešla a cítil jsem hroznou vděčnost k Ireně. A ke všem. K celému městu, ke všem těm hezkým dívkám, co jich v něm bylo plno, a ke všem klukům a všechny jsem je miloval. A nevadilo mi, že jsou

všechny tak hloupé, ty dívky. Měl jsem je všechny rád. Domy svítily a červenaly se v jarním slunci, obloha byla modrá a zámek vysoko nad městem s šeríkovými keři a s alejí a všechno bylo plné dívek a všechno bylo dobré k životu. Pomyslel jsem si, že je teď Irena už asi doma a třeba něco říká své máti, ale přitom myslí na mě, a jak si třeba myslí, že jsem z toho nešťastný, protože je to jen holka, a tohle je svět mužů a holky v něm jsou jen pro radost a pro blaho. Prošel jsem pod viaduktem k Jiráskově třídě a zamířil jsem domů. Pořád se nezdálo, že by nějak ubývalo těch lidí, jenom slunce už v ulici bylo večernější, protože už bylo půl šesté, a já ztratil chuť se flákat, abych někoho nepotkal a nezkazil si tu pěknou náladu, kterou jsem měl, a tak jsem zapad do domu a vylezl jsem po schodech nahoru. Maminka mi otevřela a řekla:

„Pst! Von spí.“

„Kdo?“ řekl jsem.

„Ten starej voják,“ řekla maminka.

„Ten druhej ne?“

„Ne, ten se šel projít,“ řekla maminka.

„Aha,“ řekl jsem. „Dáš mi večeři?“

„Už?“

„No. Já bych chtěl ještě ven.“

„A kam zas, Danny?“

„Ale jen tak se taky projít.“

„Neměl bys rači už zůstat doma?“

„Ale neboj se, maminko,“ řekl jsem a otevřel jsem dveře do koupelny. „Já dám pozor.“

Maminka odešla se starostlivým obličejem do kuchyně. Spustil jsem vodu v teplé koupelně a opláchl jsem si ruce. Pak jsem s ručníkem v ruce šel do kuchyně. Maminka vařila něco na vařiči.

„Co to bude?“

„Brambory. To víš, maso ty Angličani v poledne –“

„Já vim. To je dobrý.“

„Bude ti to stačit?“

„Jistě. Neboj se,“ řekl jsem a zase jsem odešel do koupelny. Byl jsem k mamince sakra stručný, najednou jsem si to uvědomil. Nemluvil jsem s ní víc, než jsem musel. Najednou jsem si uvědomil, jak se k ní chovám sprostě, co by mě to stálo, promluvit s ní trochu. Ale já o to nestál a vlastně jsem s ní mluvil, jenom když jsem od ní něco chtěl. Zahanbilo mě to. Ale já jsem ji přece měl rád, jenomže teď bylo moc jiných věcí a ty byly zajímavější. Irena a Mici a povstání. Chtělo se mi něco mamince říct, aby měla radost a aby viděla, že o ni stojím. Odešel jsem zas do kuchyně a sed jsem si na židli. Přemýšlel jsem, o čem povídat.

„To je příšerný, ty uprchlíci,“ řekl jsem konečně.

„Jen aby sem nezavlekli nějakou nemoc,“ řekla maminka. „Depak.“

„No, po minulý válce taky přišla epidemie.“

„Já vím, španělská chřipka, ale po týhle válce nic takového nepřijde.“

„Bůhví. To nemůžeš vědět.“

„Depak. Teď sou hygieničtější zařízení a séra a všechno.“

„Já nevím. Pámbů nás toho chraň,“ řekla maminka. Podívala se na brambory v hrnci a řekla:

„Cos dělal celý odpoledne?“

„Byl sem u Benna a pak sem se díval na lidi a pak sem byl taky u Berty – mluvil sem s Irenou –“ napadlo mě, že bych moh mamince ukázat fotku, ale rači ne, aby se nepolekala toho automatu, ještě nebylo po všem a měla by zbytečně strach. Vzpomněl jsem si, že jsem ji neukázal Ireně. Jak jsem na to moh sakra zapomenout! Bylo mně toho tak líto, že se mi z toho až udělalo špatně. A pak jsem si pomyslel, že jsem si tenhle triumf aspoň ušetřil na jindy, a zas mi bylo dobře.

„S Irenkou? Copak dělá?“ zeptala se maminka.

„No, je na poště.“

„Neřikala, co bude dělat, až – a jestli pude do Prahy?“

„Ne. No to asi jo, já myslím.“

„A co by chtěla studovat?“

„To nevím. Snad medicínu.“

„Medicínu?“

„Myslím, že jednou řikala.“

Maminka měla o Irenu zájem, protože věděla, jak je to se mnou. Ono to o mně vědělo víc lidí, protože jednak jsem se s tím moc netajil, a jednak to paní Moutelíková řekla paní Frintové a paní Frintová to řekla paní Baumannové a paní Baumannová to řekla mamince, že si Danny vybral hezkou dívku, a maminka dělala, že nic neví, a měla z toho radost, a paní Moutelíková řekla v krámě Irenině matce, že jsme dobrá rodina a aby se mě Irenka držela, protože jsem takový vážný a rozumný, a Zdeňka nebral nikdo vážně, poněvadž ten byl bůhvídkdo a byl v Kostelci jenom totálně nasazený, kdežto já byl mladý Smiřický a mě všechny matinky braly vážně, i Irenina, jenom Irena mě nebrala vážně. Maminka řekla:

„A co ty, Danny. Už ses rozhod?“

„Já ještě nevím.“

„Měl bys o tom už trochu přemyslet.“

„Nojo. Konečně, to nebude takovej problém.“

„Myslíš? Ale pamatuj, že to je na celý život.“

„Já vim. No asi budu dělat angličtinu,“ řekl jsem a usmál jsem se. Neměl jsem rozhodně dojem, že by něco bylo na celý život. Na několik let snad, ale nezdálo se mi možné, abych já celý život dělal něco pořád stejného, nějaké zaměstnání myslím. Hrát na saxofon, ano, to se mi zdálo, že to budu dělat celý život, a milovat dívky a říkat jim to, to se mi zdálo, a pak se mi taky zdálo, že ale ten celý život nebude moc dlouhý. Zdálo se mi, že budu celý život takovýhle potápka, protože jsem si nemoh představit, že bych někdy zapad do těch kolejí, co v nich jezdili staří, anebo že snad brzo umřu. Ale ne že by mně to dělalo nějaké starosti.

„To jak si vybereš,“ řekla maminka. „My ti s otcem bránit nebudeme.“

Postavila přede mě talíř s bramborama a slánku se solí a sedla si z druhé strany ke stolu. Dal jsem se do jídla a chutnalo mi to.

„A to bys pak byl profesorem?“ zeptala se maminka.

„Jo. Nebo doktorem, podle toho.“

„Doktorem filozofie?“

„Nojo.“

„A – co může dělat takovej doktor?“

„To je různý. V knihovnách a v redakcích a tak.“

„Tak to bys moh bejt novinářem?“

„No taky.“

„Já myslím, že by se ti to líbilo, ne?“

„Inu, možná že jo.“

„Ty máš přece to nadání na řeči a kompozice’s měl vždycky nejlepší ze třídy.“

„No to uvidíme,“ řekl jsem. „Hlavně že budu mít zas univerzitu.“

„To hlavně, chlapče,“ řekla maminka. „Jen aby nám Pámbů dal zdraví. Vo víc neprosim. To vostatní vždycky nějak přetlučeme.“

„Jo,“ řekl jsem a odstrčil jsem talíř. „Tak já puďu.“

„Tak, Danny, dej na sebe pozor, slib mi to,“ řekla maminka a měla zas plné oči starostí.

„Ale to víš, maminko, neboj se,“ řekl jsem a políbil jsem ji. Pohlédla mě po vlasech a řekla:

„A příd’ brzo.“

„To víš,“ řekl jsem a obrátil jsem se do předsíně. Podíval jsem se na sebe v zrcadle, a jak bylo šero, byl jsem zase hezký. Otevřel jsem dveře a vyšel jsem na chodbu. Maminka šla za mnou a zůstala stát ve dveřích.

„Tak sbohem,“ řekl jsem a začal jsem sestupovat po schodech.

„Sbohem,“ řekla maminka. Když jsem se otočil u pavlače, viděl jsem maminku ve dveřích a poslal jsem jí pusu. Jako v poledne. Dělal

jsem to každý den. Odnepaměti. Rozhodl jsem se, že půjdu k Heise-
rovic vile přes zámek, aby mně to vyšlo. Zahnul jsem nalevo a pustil
jsem se k náměstí. Slunce svítilo už jen na nejvyšší poschodí domu
po levé straně ulice a kolem mě bylo večerní polosvětlo. Na náměstí
pořád tábořili uprchlíci a nad nima ze všech stran visely prápory.
Okna radnice a pošty a domu nalevo kolem náměstí byla rozsvícená
tím zapadajícím sluncem a od nich bylo na náměstí všechno žluté
a hezké. Uprchlícké rodinky, složené na pytlech a hadrech, přežvy-
kující, s dětma a psama, a zaprášené modré uniformy Francouzů.
Z kostela zněly varhany a za štíhlým oknem v gotickém výklenku
hořela světýlka svíček. Obešel jsem kolem kostela a spatřil jsem
malý hlouček lidí nalepený u vrat, chlapy bez klobouku a v uctivém
mlčení. Ti už se nemohli vtlačit dovnitř. Kostel byl nacpán, a jak
jsem přešel kolem vrat, zasálalo z nich parno zvnitřku a slyšel
jsem několik slov nějaké mariánské písničky a vyšeptalý zvuk
varhan. Věděl jsem, že nahoře na kůru sedí regenschori a hraje,
celý zmučený vši tou pitomou muzikou, kterou musel celý život
kolem sebe poslouchat, jak dával hodiny na housle, a teď možná se
strachem, co ještě bude, než přijdou Rusové a až přijdou. Chodíval
jsem k němu kdysi na hodiny a vždycky jsem čekal, až kluci přede
mnou skončili. Já hrál jen na piano, to šlo, ale ti kluci přede mnou
vrzali na housle a regenschori obíhal kolem nich s hlavou v dlaních
a sténal a vykřikoval, ale kluci hráli úplně dubově a jednotvárně,
s monotónní falešností. To byl regenschori. A u oltáře si pan děkan
odříkával svoje trinitate personae et unitate substantiae a stejně
tomu nevěřil, šeptal to, žbrblal to, skuhral to nahlas a regenschori
honil jeho kolísavé tóny ukazovákem na varhanách, všechno kolem
děkana bylo sešlé a laciné, roucha roztřepená na okrajích a otlučená
monstrance a všechno kolem něj zanikalo, i on sám v středověké
faře s opršelým obrázkem svatého Antonína v průčelí, a přece to
v podstatě bylo hezké a někde ve světě, v Římě, v New Yorku nebo
možná i v Praze stály úplně nové kostely s faráři, kteří tomu všemu

věřili a zpívali to každý den, jako kdyby to každý den zpívali poprvé, velebnými hlasy, nádhernými hlasy, vere dignum et justum est aequum et salutare, nos tibi semper, et ubique gratias agere, bylo to hezké, měl jsem to hrozně rád, a jak jsem šel kolem toho napraného a propoceného kostela, nevím, co bych dal za to, abych tomu všemu mohl doopravdy věřit, Domine sancte, Pater omnipotens, Deus; Qui cum unigenito Filio tuo, et Spiritu sancto, unus es Deus, unus es Dominus. Zastavil jsem se a napjal jsem uši a opravdu jsem zaslechl děkanův rozskřípaný hlas, jak skřehotal oremus – praeceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere: Pater noster, qui es in coelis, chtěl bych mít, Bože, Tebe na nebesích, myslel jsem si, abys tam seděl a díval se na mě a staral se o mě, jako kdyby na mně bůhvíjak záleželo, ale věděl jsem, že se Země točí kolem Slunce a se Sluncem v ohromném disku Mléčné dráhy kolem jeho středu a ten disk že letí prostorem a točí se kolem něčeho jiného a že Eddington říká, že sto tisíc miliónů hvězd tvoří jednu galaxii a sto tisíc miliónů galaxií tvoří jeden vesmír, a co mi to bylo platné, co pan děkan říkal, že omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil, quod factum est, když jsem tomu nemoh a nemoh věřit. Odtrh jsem se od kostela, podíval jsem se nahoru na zámek, na jeho tři řady skleněných oken se zlatými sluncaty v každém z nich, a pustil jsem se kolem fary do strmého kopce. Stoupal jsem po cestičkách, kolem polozřícené zámecké hradby, šeríkovým zápachem rychle a bez ohlédnutí. Zastavil jsem se až nahoře v zámeckém kole a odtud bylo náměstí placatě otevřené pode mnou, s mrňavýma postavičkama, polité medovou září slunce, s těma lidičkama, hýbajícíma se a chodícíma sem a tam. Udělalo se mi divně z toho provokativně rozkvetlého májového večera a vlezl jsem rychle na zámecké nádvoří, abych to neviděl. Na prvním nádvoří bylo tmavo a vlhko. Jak jsem šel kolem kašny, otevřely se dveře kastelánovic bytu a z nich vyšla kastelánovic Ema.

„Nazdar,“ řekl jsem jí a počkal jsem na ni. Zacenila se na mě, nos měla jako okurku a růžové šaty na sobě.

„Nazdar,“ řekla mi.

„Jak se máš?“

„Děkuju, dobře. A ty?“

„No tak, de to. Poslyš, copak dělá šlechta?“

„Právě se stěhují. Pod' se podívat, chceš?“

„No samo. To je eště nezavřeli?“

„Ne. Proč by je zavírali?“

„Inu, Schaumburg von Lippe, že jo.“ Vlastně jsem nevěděl, proč by zrovna je měli zavírat. „A co dělá královna wirtemberská?“

„Ta je tam taky. Pod', já ti jí ukážu.“

„Já už jí znám, dyť užs mně jí ukazovala.“

„A jo.“

„Ale to nevadí. Já jí můžu vidět eště jednou.“

Ema se na mě zašklebila.

„No bodeť. Aby Danny Smiřický neměl zájem,“ řekla.

„To víš, dyť mě znáš,“ řekl jsem.

„Tak pod',“ řekla Ema. Pod těma růžovýma šatama se jí rýsoval korzet nebo bůhvíco to měla na sobě. Byla hrozně široká v bocích a na nich měla posazený divně krátký hrudník, prostě kastelánova dcera. Docela se to hodilo k jejich kvartýru v zámecké věži. Prošli jsme na druhé nádvoří a zastavili jsme se před konírnou. Stály tam tři otevřené kočáry se zapřaženýma koňma a kolem se tlačil houf zámeckých dětí. V prvním kočáře jsem uviděl pana hraběte, bylo mu už asi devadesát a měl krk jako žirafa a seděl s hraběnkou pod tlustou zelenou dekou a hlava se mu třásla. Koukali tupě před sebe a proti nim seděly dvě mladé a hrozně ohyzdné holky.

„Kdo je to v tom prvním kočáře s hrabětem?“ zeptal jsem se.

„To je komtes Hilda a komtes Elis,“ řekla Ema.

Díval jsem se na ně, obě zrzavé, a pak jsem sklouzl pohledem na druhý kočár, nějaký lokaj v civilu do něho zrovna pomáhal tlusté šedovlasé bábě v červených šálách.

„Ta, co teď nastupuje, je markýza von Stroheim, to je sestřenice pana hraběte,“ řekla Ema.

Bába se usadila do kočáru, a jak dosedla, kočár se slabě rozhoupal. Všiml jsem si, že z okna nad konírnou je vykloněný pan Kozák, hajný ze zámku, ve vestě a s vyhrnutými rukávy, a dívá se na to. Z vedlejšího okna se vykláněla jeho paní a oba se klidně dívali dolů. Do kočáru vedle markýzy vyskočil mladý chlap s vousky a přikryl markýzu houní.

„To je hrabě Hohenstein. To je její synovec a je zasnoubený s královnou.“

„Jó?“ řekl jsem. Chlap byl bledý a obyčejný, nezdálo se, že by na něm něco bylo.

„To bych rád věděl, co na něm královna má,“ řekl jsem.

„Je to šlechtic. Má modrou krev.“

„Leda to,“ řekl jsem. Inu, asi to mezi nima opravdu platilo. Konečně, mohlo to mít svoje půvaby, takhle se zavřít do privátního světa a pomalu vymírat. Vzpomněl jsem si, že taky pocházím z modré krve, a dostal jsem vztek na svoje předky, že si ji víc nepěstovali. Takhle jsem byl jenom obyčejný občan a měl jsem rande s Mici pod zámkem.

„Ten naproti je markýz, její manžel, a vedle něj je kněžna z Blumenfeldu. To je stará panna,“ řekla Ema.

Markýz byl tlustý a červený a kněžna byla bledá a nezajímavá. Všichni se zamotávali do dek a houní. Pan Kozák plivnul z okna a zapálil si fajfku. Markýz něco německy zavolal dovnitř. Ze dveří vyšla princezna Renata se svými dvěma bubíky v hubertusech, vypadala německy a kostnatě a přes dirndl měla průhlednou pláštěnku. Staříčkový lokaj vysadil bubíky do kočáru a pomohl princezně.

„Tak kde je královna?“ zeptal jsem se.

„Asi zařizuje věci se správcem. Královna je z nich nejenergičtější,“ řekla Ema.

„Správce s nima nepojede?“

„Jo. Ale personál vodjede až ráno.“ Celá společnost už byla usazená. Čekalo se jen na královnu. Chlapi na kozlíkách prvních dvou kočárů seděli připraveni a u třetího stál kočí a něco upravoval koním na postroji. Přes nádvoří se kladl stín hradby a poslední srpek rudého slunce nad obzorem svítil právě na dveře. Díval jsem se už jen na ně a čekal jsem. A právě když byl stín až u prahu dveří, objevila se v nich královna wirtemberská, v světlehnědém kostýmu a namalovaná, krásná jak Greta Garbo, s hlavou měděnou a zářivou, a řekla něco německy správci, který se ukláněl za ní, a potom několika strašně krásnými ženskými kroky došla ke kočáru, vyhoupla se do něj a vykřikla pevným a hlubokým hlasem „Los!“ Kočí práskl do koní, první kočár se rozejel, za ním druhý, pak třetí, kola zaskřípala a kočáry vyjely zámeckou bránou do ale je a v posledním z nich královna měděná hlava, bez ohlédnutí, jenom ještě zaskvítila v bráně a pak zmizela. Imponovala mi, ta královna wirtemberská, a bylo mi z ní líto. Ale vedle mě stála Ema.

„Tak už jedou,“ řekla a zahihňala se. Pan Kozák zmizel z okna a zámecké děti se vyhrnuly z brány za kočáry.

„Jo. Tak já musím jít. Díky za informace,“ řekl jsem Emě a podal jsem jí ruku.

„Neni zač,“ řekla mi.

„Nazdar, měj se hezky,“ řekl jsem jí a vyšel jsem rychle z brány do aleje. Zahnul jsem dolů, kolem míčovny, přeskočil jsem příkop a ponořil jsem se do lesa. Bylo tam už skoro tma, jenom okraj lesa prosvěcoval. Šel jsem po měkké jehličnaté zemi k němu. Tam byla vysoká travnatá mez, sedl jsem si na ni a zadíval jsem se na Heiserovic vilu a na tovární budovy dole za ní. Slunce pořád zalévalo kus města v údolí, ale na většině už ležel stín. Heiserovic vila se modrala ve stínu zámeckého kopce. Dlouhé, šedivé tovární haly za ní

vypadaly už trochu neurčitě ve večerním oparu. V dálce na východě jsem zaslechl slabé dunění a tichý štěkot střelby. Hvězdy na východní obloze se vlhce leskly. Směrem k západu obloha růžověla. Zase jsem slyšel slabě, ale zřetelně řetěz výstřelů z kulometu. Ale vidět nebylo nic. Jenom kus města dole, v tichu, a Heiserovic prima vilu. Položil jsem se na záda do trávy a zadíval jsem se na vlhké hvězdičky, které se začínaly nesměle třepotat na tmavější obloze. Zrovna nade mnou, kousek k východu, svítil hezký a výrazný Orion, skvěle roztažený po nebi a pořád stejný. Zadíval jsem se na slabou, červenavou hvězdičku nalevo nahoře, na rudého obra Beteigeuze, a bylo mi to divné, ta koule, větší než celý sluneční systém a řidší než vzduch, pěkně rubínovější jako kapka malinové šťávy na zeleném mechu a hrozně klidná v předalekých hloubkách prostoru, a tady pode mnou Kostelec a revoluce a výstřely, které se v krátkých intervalech ozývaly z Německa. To nebe a hvězdičky byly klidné a nehybné, ale dole nad městem bylo přidušené šumění a divná jarní předbouřková tíseň. Cítil jsem pod hlavou chladná stébla trávy a tvrdou zemi pod zádami. Zavřel jsem oči a začal jsem myslet na život a jak si ho užít a představil jsem si Mici, ale jen jako předehtu nebo závěr k tomu novému životu, co začnu v Praze, a myslel jsem si, jak jí řeknu Mici, já tě miluju, a pak mi napadlo, že jdu na všechny holky stejnou taktikou, a přemýšlel jsem, jestli s touhle taktikou půjdu taky na tu holku, kterou potkám v Praze, a věděl jsem, že ano, neměl jsem jinou a chodil jsem s ní na všechny a na všechny celkem působila, jenom na Irenu moc ne, protože holky byly úplně stejné, a já měl dojem, že jsem daleko nad nima a že si s nima jen hraju a dělám si z nich legraci, a byl jsem zvědav, jestli ten pocit budu mít taky s tou holkou, co ji potkám v Praze, a byl jsem si jistý, že ano, protože to bude taky jenom holka, i když bude hezká a chytrá a nemorální, a já jsem nevěřil, že by na světě kromě mě a kluků a holek byla ještě nějaká čtvrtá třída lidí, takový nějaký můj ženský protějšek, který by byl nějak se mnou rovnocenný. To jsem si nemohl představit a myšlenky se mi

zamotaly a najednou jsem byl někde jinde a všechno bylo bláznivé a rychlé a odplynul jsem daleko a daleko a najednou mi bylo chladno a obloha nade mnou černá a posetá bílými, chladnými hvězdičkami a já si uvědomil, že jsem usnul a spal, a posadil jsem se a dole na úpatí kopce zářily škvíry ve špatně zatemněných oknech vil a nebeská kopule se zrcadlila v hladině bazénu na koupališti na Jeruzalému, a od města to jasně hučelo a já si uvědomil, že mě Mici převezla a nepřišla, a vstal jsem a byl jsem prochládlý a řekl jsem si potvora, potvora Mici, tak se na mě vykašlala, nojo, bodeť by ne, ale ani to mi už nějak nevadilo a vstal jsem a pustil jsem se s kopce po trávě k Heiserovic vile. Díval jsem se na vilu a v okně salónu, které nebylo zatemněno, jsem spatřil milostivou paní Heiserovou. Přistoupila k němu a dívala se ven do tmy, pak se otočila a říkala něco dovnitř. Ale nebylo to slyšet, jenom jsem viděl, že něco říká. Mici tam nebyla. Světlo se za oknem rozptylovalo v šeru. Odrhl jsem se od plotu a zamířil jsem k městu. Vykašlala se na mě a sedí ve svém pokojíčku a má ze mě legraci. Z Německa se zase ozval kulomet. Byla teplá noc, spíš letní než jarní. A dobře mi tak. Proč nejsem věrný Ireně. Proč se musím dívat po každé sukni a nemůžu oslepnout na všechny jiné holky, když miluju Irenu. Ale třeba to neumím. Přemýšlel jsem, jestli někdy oslepnu, ale zdálo se mi, že neoslepnu nikdy. Leda snad až potkám tu holku v Praze. Ale věděl jsem, že možná ani pak ne. A ani na tom nezáleželo. Nešlo to, oslepnout k holkám. Ani by to pak nemělo cenu. Šlo o to neoslepnout, ale vydržet to u jedné. O to snad v životě šlo a to snad byla láska a snad to tak bylo dobré. Vydržet to u jedné, když se člověku líbí všechny, a být s ní blažený a mít z ní něžné pocity a zůstat navždycky s ní. S Irenou. Nebo s tou holkou, co ji potkám v Praze. Miloval jsem ji už teď, za to, že žije, že někde existuje, pro mě, snad pro mě. Holky snad dovedly člověka milovat, úplně a v každém okamžiku, a být mu věrné.

Zabočil jsem dolů stromořadím k Hadrici, a tam se mezi pravidelnými stíny v aleji zaběhaly světlé dívčí šaty, přepůlené v pase

rukou v tmavém rukávu, a jak dvojice rychle šla přes cestu k lesu, zatřpytila se ve světle hvězd blond hlava, kterou jsem hned poznal. Byla to Dagmar Dreslerová, ale chlap, co ji vedl, nebyl Kočandrle. Stoupl jsem si do stínu a koukal jsem. Dvojice šla přes louku k mezi, kde jsem před chvílí spal, chlap ji táhl energicky do kopce a najednou se zastavili a popadli se do náručí. Chlapovi spadlo něco z hlavy. Ve světle hvězdiček zahořel rudý ježek. Napjal jsem zrak. Sakra. Chlap měl na sobě nějakou divnou bundu, pak se od sebe odtrhli a Dagmar se rozběhla k mezi a chlap za ní. V pase byl stažený. Sakra. A hele. Ovšem. Byl to Siddell, můj Angličan, co se šel projít. Hergot, to byl teda machr. Za půl dne. Pak jsem ještě viděl, jak dopadli na mez a jak proti měsíčku bíle zasvítily Dagmarina kolínka.

Otočil jsem se a odešel jsem alej a pak přes Hadmici pryč. Tohle teda byly holky. No dobře. Pod rozkvétajícími stíny stáli lidé, někteří bez kabátů, a mlčky poslouchali vzdálenou střelbu. Z druhého konce Hadrnice zaznělo ženské chichotání a mohutný chlapský smích z šera. Od pavlačových činžáků bylo slyšet, jak se tam někdo učí na křídlovku. Šel jsem podél tovární zdi. Na druhé straně Lewithova lágru bylo rozsvíceno a za zamřížovanými okny jsem viděl záda v zelených uniformách. Dveře dole byly otevřeny a v bledém světle žárovky stál hlouček chlapů v čepicích a domlouval se s Rusákama. Šel jsem dál. Hlavní komín teplárny trčel k nebi a zrovna nad špičkou hromosvodu svítila Betelgeuza. Z východu zas zazněla vzdálená střelba. V pasáži stál pan Pitterman s Rostou, dívali se na sebe a poslouchali.

„Dobrý večer,“ řekl jsem jim.

„Dobrý večer,“ řekl pan Pitterman.

„Ahoj,“ řekl Rosta. „Kampak, kampak?“

Postavil jsem se vedle nich.

„Posloucháte?“ řekl jsem.

„Ano. Už je to hodně blízko,“ řekl pan Pitterman.

„Jo,“ řekl jsem.

„Zejtra je tu máme. Fotr už má nachystanej rudej prápor,“ řekl Rost’a.

„Ale no,“ řekl pan Pitterman rozpačitě. Stáli jsme v pasáži jejich baráku. Mimo něj jim patřilo ještě pět činžáků na Jiráskově třídě, kšeft a elektrický mandl.

„To je nutný,“ řekl jsem.

„Vy máte taky?“

„Co?“

„Rudej prápor.“

„Ne. No ale my nemáme dům, že jo.“

„Rostík si z toho dělá švandu, ale je to vážná věc,“ řekl pan Pitterman.

„Stejně ti to seberou, tati. Seš buržoust a kapitalista,“ řekl Rost’a.

„Mlč! Udělal bys líp, dybys mlčel, Rostislave!“

„Pudeš zejtra do pivováru?“ zeptal jsem se.

„Samo. Poslouchej –“ Rost’a mě vzal za ruku a zatáhl mě do pasáže. „Tak už sem jí taky napsal.“

„Co?“

„No to – jak sme vo tom mluvili v pivováře.“

„A tak, závět,“ řekl jsem.

Rosta se na mě podíval.

„Nebo myslíš, že sem jí neměl psát?“

„Ale jó. To tě nic nestojí,“ řekl jsem.

„Víš, já vim, že vona Dagmar je mrcha,“ řekl Rost’a. „Ale –“

„To seš moudřej, že to víš,“ řekl jsem.

„No já vim,“ řekl Rost’a. „Ale jinak je to dobrá holka. A já si myslím, že dyby se mi něco stalo, že by se přece trochu užírala, že jo.“

„No jasně,“ řekl jsem.

„A čeče, já nevím. Vona mi řekla, že sem pitomej a že ted’ sou důležitější věci na starosti, ale já si myslím, že nejsou. Že tohle je nejdůležitější věc. Pro ní ne, to já vim, ale pro mě jo.“

„No dobře. Hlavně žes to napsal,“ řekl jsem. „Třeba to budeš potřebovat.“

„Myslíš?“

„Čeče, já byl na zámku. V Německu je úplnej vohňostroj.“

„Fakt?“

„Fakt,“ řekl jsem a pak jsem dodal: „Možná že ještě bude Dagmara litovat.“

„To bude, čeče,“ řekl Rost’a.

„Já du. Dobrou noc,“ řekl jsem.

„Tě noha,“ řekl Rost’a.

„Ahoj,“ řekl jsem a prošel jsem pasáží do ulice. Byla už prázdná. Došel jsem k baráku, odemkl jsem dveře a vyšplhal jsem se nahoru. Doma už všichni spali. Dveře do mého pokoje byly zavřené. Z ložnice se ozval mamčin hlas:

„Danny.“

„Jo,“ řekl jsem tiše.

„Ten Angličan se ještě nevrátil.“

„Já vim,“ řekl jsem. „Von nepřijde.“

„Jak to víš?“ řekla maminka.

„No, já ho viděl,“ řekl jsem. „Von se – víš, von se šel pobavit.“

„Bože,“ řekla maminka. „To už – a tobě je dobře, Daníčku?“

„Jo,“ řekl jsem.

„Máš ustláno v kuchyni na kanapi.“

„Jo. Dobrou noc.“

„Dobrou noc.“

Šel jsem do kuchyně a pomalu jsem se odstrojil. Pak jsem si lehl na kanape a přetáhl jsem přes sebe prošívanou deku. Kanape stálo u zdi pod oknem a skrz okno byla krásně vidět obloha. Podíval jsem se na oblohu a uviděl jsem rudou Betelgeuzu zase nad sebou. Provázela mě. Pak jsem myslel zas na Irenu a pak zas na Dagmar Dreslerovou a pak jsem se pokoušel myslet na revoluci a na střelení, ale nedařilo se mi to, a díval jsem se z okna na rudou hvězdu

Betelgeuzu skoro kolmo nade mnou a začal jsem myslet na tu holku, co ji potkám v Praze, a celkem jsem si ji nemoh nijak představit, ale myslel jsem na ni a zdálo se mi, že určitě je a že cítím, jak je, šla nějak ke mně z oblohy s tou rudou Betelgeuzou na řetízku kolem krku a měla nějaké oči a byla skvělá a viděl jsem ji, ale nevěděl jsem o ní nic, jenom že to bude taky potvora, a pak jsem usnul a ve spánku se mi nezdálo nic.

Středa 9. V. 1945

Jakmile jsem se ráno octl na ulici, ztratil jsem se hned v pořádném chumlu. Od hranic ustupovala německá armáda. Po ulici táhla děsná směsice lidí, Němčíci v uprášených uniformách, někteří s puškama a jiní bez a mezi nima někteří na kolech, a ti si to hasili rychle na západ. A všude pořád uprchlíci. Jak jsem koukal, najednou se z vedlejšího domu vyvalil sklenář Franta v košili s vyhrnutýma rukávama, namířil si to rovnou mezi Němce, popad jednomu z nich pušku a začal mu s ní na zádech cloumat, Němec se chabě bránil, potom ji se sebe shodil a sklenář Franta zapad zase do svého domu s puškou, kterou si našťvaně nes v obou nikách. To lidi povzbudilo. Z obou stran se z chodníku sesypal dav chlapů na Němce. Natahovali ruce po puškách, ale Němci se srazili dohromady a nastavili flinty proti davu. Celý jejich hlouček se naježil hlavněma a chlapi se zastavili. Pak začali nadávat. Němci se zas hnuli a dav je nechal, až přešli, a pak se připojil. Připojil jsem se taky. Přede mnou pochodovaly zadnice těch chlapů a jejich záda, naditá v kabátech, a zdálo se mi, že jsou všichni nějak vypasení. To byla vzpoura. Šel jsem v dobré náladě za nima a chvílemi jsem vpředu zahlídl šedivé německé helmy a napřážené flinty. Dav spílal a nadával. Už jsme byli u protitankové překážky u Novotných a tam museli Němci trochu zpomalit, aby se promáčkli propustí v překážce. Jeden voják zůstal stát a čekal, až ostatní prolezou. Nějaký chlap po něm skočil a začal se s ním tahat o pušku. Dav vzkypěl. Dva Němci se otočili a napřáhli automaty. Uviděl jsem jim na moment do obličejů, měli je bezvýrazné a utahané, a viděl jsem ty automaty, jak se bojovně nastavily proti davu. Ozvalo se řvaní, chlapi, co byli vzadu, se začali tlačit na přední. Zakrylo mi to výhled. Jenom ty nadité zadnice se cpaly dopředu. A v tom zapráskaly dva výstřely, rychle za sebou, a dav se rázem rozpad,

chlap přede mnou se bleskurychle obrátil a vrazil do mě celou silou, až jsem si sed na chodník. Zajiskřilo mně v očích, viděl jsem, že lidi prchají na všechny strany, a rázem bylo přede mnou vymeteno a proti mně u protitankové překážky stáli dva Němci s automatama, jednomu se z automatu kouřilo, a ten třetí Němec s puškou v ruce a dívali se bezvýrazně před sebe. Dřepěl jsem trochu překvapený na zemi a čuměl jsem na ně. Jeden o mě zavadil pohledem, ale ihned se zas otočil k druhým a řekl:

„*Los! Gema!*“

„*Warte, Fritz,*¹⁴⁷“ řekl ten s puškou, opřel si ji o překážku a oběma rukama si narovnával helmu, kterou měl naraženou našikmo, asi jak se s ním ten chlap pral. Druzí dva stáli a dívali se na něj. Rozhlédl jsem se a viděl jsem, že v průjezdě v bance se krčí pan Habr a ostatní chlapi, přilípnutí na stěnu, a koukají se na Němce. Bylo najednou hrobové ticho a přišlo mi to legrační, jak jsem tam dřepěl sám na dláždění, ulice na dohled najednou vymetená a ti Němci přede mnou. To bylo povstání. Němec si narovnal helmu, pak se všichni tři otočili a jejich zadky, celé ověšené handgranátama, začly pochodovat pryč. Hned jak zmizeli za překážkou, vyrojili se zas ze všech průjezdů lidi a hned jich bylo kolem mě plno. Pan Habr ke mně přiběhl a zeptal se:

„Ste raněnej, pane Smiřický?“

Zamračil jsem se a zved jsem se ze země. Kolem se mačkal dav a koukal na mě.

„Nejsem,“ řekl jsem. „Někdo mi dal do žaludku, jak ste utíkali.“

Na davu bylo vidět otrávenost. Nikdo nebyl raněný. Němci střelili jen do vzduchu. Pomalu se dav rozešel. Zahnul jsem za roh na Jiřák k Harýkum. Pod skupinkou stromů na Jiřáku si nějaká cikánská rodinka vařila na ohýnku oběd v kotli. Zazvonil jsem a z okna nad průjezdem se vyklonil Harýk.

---

147 Počkej, Fritz. Pozn. red.

„Tě péro,“ řekl.

„Hod' mi klíče,“ řekl jsem. Harýk zmizel a za chvíli se zase objevil.

„Deš do pivováru?“ zeptal jsem se.

„Je to nutný,“ řekl Harýk a hodil mi klíče. „Pod nahoru, eště sem se nenasytil.“

Seshora z pokoje se ozýval Heart Break Blues, jak ho někdo hrál na piano. Otevřel jsem dveře a u piana jsem uviděl Lucii v pruhovaných šatech. U stolu dřepěl Harýk s velikým hrncem kafe a na gauči ležel natažený Pedro.

„Zdruv,“ řekl mi, Lucie přestala hrát a otočila se na sedátku ke mně. Jenže se moc odrazila, takže se musela zas trochu otočit zpátky.

„Ahoj, Danny,“ řekla.

„Ahoj. Ty deš taky do pivováru?“ zeptal jsem se.

„Ne,“ řekla, sklonila hlavu k rameni a povídala afektovaně: „Ženy tam nemají přístup.“ Měla hezké nahé nohy v bílých sandálech.

„To je vada,“ řekl jsem. „A děláš jinak něco pro vlast?“

„Přihlásila sem se jako dobrovolná ošetřovatelka.“

„Sakra,“ řekl jsem. „Doufám, že nebudu raněnej.“

„Taky se přihlásila Irena,“ řekla Lucie.

„Jo?“

„No. Hlásila se se mnou.“ Lucie se na mě dívala jakoby nic.

„Tak to se teda zranit nechám, ale moc né,“ řekl jsem.

„Moc né?“ řekla Lucie zklamaně.

„Proč bych měl moc? Stačí trochu.“

„Já myslela, že ty bys pro Irenu snes všechno.“

„No, po jistý meze, žejo.“

„Nechal by sis třeba uříznout nohu?“

„To jo,“ řek jsem suverénně.

„Anebo ruku?“

„Taky.“

„Anebo vobě ruce?“

„S klidem,“ řek jsem, ale pak jsem si uvědomil, že to by bylo blbé, že bych si pak na Irenu nemoh ani sáhnout.

„Počkej,“ řek jsem. „Vobě né.“

„Proč né?“

„By stačila jedna, né?“

„Ale co dyby vobě?“

„Proč bych zrovna musel vobě ruce?“

„No dyby.“

„Ale houby. To rači třeba ruku a nohu.“

„Ale já chci dyby vobě ruce,“ řekla Lucie a zakroutila se přitom na sedátku, roztáhla nohy a udělala na sedátku předklon.

„No tak teda jo,“ řekl jsem.

„Ale rozmejšlel ses.“

„Však to neni jen tak, vobě ruce.“

„To máš ale všechno bez rozmejšlení.“

„Však já jo.“

„Jó, ty jo. Ty seš úplně jako Harýk. Vy ste všichni stejný.“

„No dovol,“ ozval se Harýk.

„A né?“

„No to né,“ řekl Harýk.

„Jo né!“

„A jak to?“

„No, třeba že na tobě chci, aby sis voholil ty hnusný pejzy, a ty to neuděláš.“

„A já zas chci, aby sis nevodbarvovala vlasy, a ty to taky neuděláš.“

„Ale ty mě máš poslechnout.“

„Hele! A proč já jo, a ty né?“

„Ponivač si muž,“ řekla Lucie a otočila se k pianu. „Nebo aspoň vypadáš, že si,“ řekla ještě a začala rychle hrát In the Mood, odposlouchanou z ABSE. Hrála dobře. Její štíhlé prsty s červenými nehty jistě a tvrdě basovaly boogieový rytmus a na nahém zápěstí měla široký modrý náramek.

„To je káča!“ řekl Harýk k nám dvěma a bylo vidět, že se s ní chlubí. A měl teda s čím. Ona byla Lucinka pitomá jako všechny holky, ale uměla prima hrát na piano a tancovat boogie jako nikdo a chodila do baletní školy a byla děsně krásná. Mně se moc velice líbila. Irena na piano hrát neuměla, jenom blbě klínkat Beethovena a tak, ale Heart Break Blues nebo Canal Street Blues nebo West End Blues nebo Memphis Blues, jak je všechny prima hrála Lucie a vypadala u toho jako Mary Lou Williams, jenže hezčí, to Irena neuměla. A nebarvila si vlasy ani nehty a neměli prima vilu s bazénem pod zámkem, ale zas jsem si vzpomněl na skály a na to, jak jsme s Irenou viseli v lánech na Pavoučí stěně, a na ty všechny večery a noci, co jsem s ní zažil v těch skalách, ale Lucie začala hrát Nobody's Sweetheart a už jsem zas byl celý udělaný do ní a nevěděl jsem, sakra, koho to vlastně teda miluju, houby, řekl jsem si a otočil jsem se ke gauči, co na něm byl natažený Pedro, a sed jsem si k němu. Pedro zdlouha a zešíroka zazíval.

„Zatraceně,“ řekl.

„Tak pudem?“ řekl jsem.

„Hned,“ povídal Harýk, vstal a šel ke skříni. Podíval jsem se na jeho postel, byla ještě celá rozválená a na nočním stolku stála veliká Luciina fotka. Napadlo mě, že bych jim moh ukázat svoji fotku s automatem. Vytáh jsem náprsní tašku a vyndal jsem z ní jednu.

„Diž,“ řekl jsem Pedrovi a podal jsem mu ji. Pedro si ji vzal, podíval se na ni a řekl: „Ho!“ Pak se otočil a řekl:

„Harýku.“

„Co je?“ řekl Harýk.

„Mám tu vobtisk partyzána Smiřickýho. Chceš ho spatřit?“

Harýk šel ke kanapi a Lucie si toho všimla a přestala hrát.

„Páni!“ řekl Harýk. „De z tebe hrůza.“

„Ukažte,“ řekla Lucie, vstala a sedla si ke mně na gauč.

„Páni!“ řekla jako Harýk. „Danny, to ti to sekne!“ zazpívala s přehnaným obdivem.

„Jo?“ řekl jsem s úsměvem, vzal jsem jim fotku a strčil jsem ji do tašky.

„Hary, proč ses taky nedal takhle vyfotit?“ řekla Lucie.

„To sme měli, čeče,“ řekl Harýk Pedrovi. „Představ si, jak sme prohloupili.“

„Byli sme blbí,“ řekl Pedro.

„Tak dem, páni,“ řekl jsem. „Takovejch fotek si eště můžete nadělat. Venku lidi houfně vodzbrojujou Němce.“

„Fakt?“ řekl Harýk.

„Fakt. Tak dem.“

„Harýku, vem svačinu,“ řekl Pedro.

„A jó,“ řekl Harýk. „To neni špatnej nápad.“

Harýk zmizel v kuchyni a Pedro se zved z gauče. Odešel do před síně a bylo slyšet, že se zavírá na záchodě. Zůstal jsem s Lucií sám. Lucie si lehla na gauč, jednu nohu nechala klimbat dolů a druhou položila nahoru. Pocítil jsem touhu říkat jí milostný řeči, jako vždyc-ky, když jsem byl sám s hezkýma holkama. Třeba to byla drzost, ale žádná se kvůli tomu nikdy neurazila. Tak jsem začal.

„Lucie,“ řekl jsem.

„Hm?“ řekla.

„Ty si krásná.“

„Ale bóže!“

„Ty si nejkrásnější ze všech holek v Kostelci.“

„A co Irenka?“

„Ta neni proti tobě nic.“

„To by měla slyšet!“

„Ať by to slyšela. Mně by to bylo jedno.“

„Dybys nemluvil.“

„Vážně, Lucie.“

„To ti zrovna věřim.“

„Vážně. Když jsem s Tebou, tak mi na Ireně vůbec nezáleží.“

„Tak to jí pěkně miluješ!“

Usmál jsem se záhadně.

„Nebo snad ne?“ řekla Lucie.

„Lucie,“ řek jsem tiše. „Jestli někoho miluju, tak miluju tebe.“

„Máš moc řečí,“ řekla Lucie.

„Nemám,“ řekl jsem. „Lucie, ty si skvělá holka.“

„Já žasnu!“ řekla Lucie. „Teda nechtěla bych bejt na Ireninym místě.“

„Proč? Ty bys nechtěla, abych tě miloval?“

„To zrovna ne, ale mít takhle věrnýho milence, to rači nic,“ řekla Lucie. „Vostatně, ždytš právě řek, že mě miluješ taky, ne?“

„Miluju, Lucie.“

„A taky tak věrně jako Irenu?“

„Mnohem věrněj,“ řekl jsem a přised jsem k ní hodně blízko. Položila na mě ruku, jako aby mě mohla odstrčit, kdybych si něco začal dovolovat.

„Hele!“ řekla. „Hele!“

Vtom se z předsíně ozval Harýkuv hlas:

„Tak dem.“

Trhl jsem sebou legračně, ale když jsem viděl, že dovnitř nikdo nekouká, tak jsem se zas obrátil k Lucii. Ta taky trošku strnula, ale jak viděla, že nikdo nejde, a jak já jsem sebou legračně trhnul, tak se zasmála a zasvítily jí oči a zdvihla se z gauče, a jak se zdvihla, tak tou svojí rukou s červenýma nehtama jela po mně až přes hlavu a vjela mi do vlasů a trochu mě za ně zatahala.

„Ty mizero,“ řekla a vstala a šla ke dveřím. Zved jsem se taky a šel jsem rychle za ní, jako že omámeně, a ve dveřích jsem jí sáhnul na zadničku. Vzala mě za ruku a odstrčila mi ji a řekla tiše: „No tak!“ a potom se s hrozným zájmem rozběhla k Harýkovi, vzala mu tornu z ruky a řekla s příšerným zájmem:

„Ukaž, co sis vzal!“ A potom: „No, to sis toho vzal!“

„To stačí,“ řekl Harýk netrpělivě a vzal jí tomu. „Dem.“

„Já hlad mít nebudu,“ řekla Lucie.

„To vim,“ řekl Harýk a vystrčil ji na chodbu. Na schodech stál už Pedro a Harýk zamkl dveře. Kráčeli jsme po Jiřáku, a než jsme přešli hlavní ulici do ulice k biografu, museli jsme chvíli počkat, protože ulicí se hnala německá armáda na kolech a mírným poklusem. Ti, co klusali, byli většinou beze zbraní a bez helem a strkali zezadu zamračené Germány v přilbách a s automatama, kteří dělali jako spořádaný ústup. Bylo slyšet, že si nadávají, a těch několik zatvrzele ukázněných nácků, co šli pomalu, stálo ve zmateném odlivu jako majáky, s hubama stisknutýma vztekem, který jim zrovna zvedal helmy jako pára poklice na plotně.

„Ty něco zakusili,“ řekl Pedro významně.

„Jak myslíš?“

„Asi vědi, před čím prchají.“

Pedro byl dokonalý Goebbels. Ale mně bylo taky trochu těsno v břiše. Ale moc zas ne. Bylo to zajímavé, koukat se na ten zmatek, na ty chlapy a vozy a automaty a na ten konec té velké slávy. Přešli jsme přes ulici a dál, kolem biografu a skrz podjezd na louku před československým kostelem. Po louce se táhli uprchlíci v koncentračnických hadrech nebo ve spojeneckých uniformách a mezi nima sem tam šedivé německé mundúry. Ty utíkaly po zelené louce a slunce na ně seshora svítilo. Šli jsme s Lucií přes louku a její květinové šaty byly na louce barevné, ale ti, co utíkali, si jí vůbec nevšíмали. Kouknul jsem se na ni sám. Měla jemnou bílou kůži na obličeji, jak to některé holky mívají, že tomu člověk skoro nemá chuť věřit a chtěl by si na ni sáhnout, pusou namalovanou na růžovo a zlaté vlasy hezky učesané a sukni dlouhou, podle módy, kterou někde vybrala a tvrdila, že se to tak bude po válce nosit. Vyhýbala se chlapům s ruksaky na zádech a v těžkých botách, kteří se mlčky táhli s vyplazenými jazyky. Přešli jsme po můstku přes potok a zahnuili jsme k československému kostelu. Kolem něj stály stromy plné nějakých bílých květů. Šli jsme kolem průčelí a najednou proti nám vyběhl německý voják bez kabátu a za ním československý

farář Houba a katecheta Rebarbora. Houba držel v ruce flintu a Rebarbora německý mantl a pádili za Němcem. Pak farář Houba v nejprudším tempu pustil pušku a udělal plavný skok jako hráči při americkém fotbale, proletěl krásnou šipkou vzduchem a chytil Němce za nohy. Oba elegantně přistáli na zemi.

„Páni!“ řekl Haryk. Katecheta přiskočil faráři na pomoc a začali Germána mydlit. Potom se mu Houba dal do stahování štýflat a stáh mu je, ačkoliv sebou házel. Vypadalo to divně. Rebarbora mlátil Němce přes hlavu a seděl mu obkročmo na zádech. Potom z něho Houba stáhl ještě kalhoty i s páskem, na kterém visel revolver a handgranáty.

„Tak!“ řekl Houba. „*Du blutiges deutsches Schwein!*“¹⁴⁸ řekl kursovou němčinou a pustil ho. Rebarbora vstal taky. Němec se zvednul a dal se do běhu. Bílé podvlíkačky mu svítily na slunci, jak v nich běžel po louce k západu.

„Dobrý den,“ řekl jsem faráři Houbovi.

„Dobrý den,“ řekl a díval se za prchajícím Němcem. „Ty parchante!“

„Co se stalo?“ řekl jsem.

„Chlap se chtěl skovat ve Sboru!“ řekl farář rozhořčeně.

„Vážně?“

„Chytli jsme ho právě včas.“

„No, prohnali ste ho pěkně,“ řekl jsem.

„To má za vyučenou, barbar germánská,“ řekl farář a rozhlédl se. „Kde je puška?“

„Tady,“ řekl Rebarbora a zvedl ji z trávy. Byla to důkladná německá flinta, hodně ohmataná. Farář ji vzal do ruky a řekl:

„Bůhví kolik životů má na svědomí.“

„No,“ řekl jsem. „Umíte s tím zacházet?“

„Abych neuměl,“ řekl farář a podíval se na mě uraženě.

---

148 Ty krvavý německý prase. Pozn. red.

„Ruský legionář, pane! Já jsem se něco nastřílel z takovýchhle hraček.“

„Ale tohle je třeba jinej systém.“

Farář se ušklíbl a zakverloval s táhlem. Z pušky vyletěla nábojnice a spadla do trávy.

„Stejněj systém,“ řekl farář.

„Tak to je dobrý,“ řekl jsem. „Pudete taky do pivováru?“

„Ne, zůstanu ve Sboru. Ať to zkusej, skovávat se mi tady!“

„To bych teda nikomu neradil,“ řekl Harýk.

„Že ne, hoši?“ zazubil se farář.

„To ne.“

„Tak na shledanou, pane faráři,“ řekl jsem.

„Na shledanou,“ řekl farář a všichni zabručeli pozdravy. Farař s katechetou zalezli do kostela a my jsme se hnuli. Za chvíli řekla Lucie:

„Harýku, nestane se vám nic?“

„Houby,“ řekl Harýk. „Dyt's viděla, jak Hůni prchaj, ne?“

„Nojo, ale třeba ty esesmani nebudou.“

„Ále houby. Neměj strachy,“ řekl Harýk. Zahnuli jsme podél řeky na cestu k pivováru. Troušili se už po ní lidi. Někteří měli na rukávech ty pásky. Pivovár byl celý ponořený do rozkvetlých stromů, které voněly. Před bránou se tísnil hlouček ženských. Několik chlapů se loučilo se ženama a dělali vlastenecké ksifty. Některé ženské brečely. Zastavili jsme se a Lucie řekla:

„Tak vás noha.“

„Ahoj, Lucie,“ řekl jsem a podal jsem jí ruku. Stiskla mi ji a usmála se na mě. Udělal jsem významný úsměv. Pak stiskla ruku Pedrovi a řekla mu: „Ahoj, Pedro.“

„Zdruv,“ řekl Pedro. Koukal jsem, jestli se Lucie líbne s Harýkem. Vzali se za ruku a dívali se na sebe. Harýk řekl:

„Tak ahoj, Lucie.“

„Ahoj,“ řekla Lucie. Hnedka dostala ten nepřítomný výraz, jaký holky mají, když jsou se svými chlapama, třeba i mezi jinými lidma. Harýk se zašklebil. Čuměl jsem na ně a uvědomil jsem si, že na ně čumím a že bych neměl, a čuměl jsem na ně stejně. Potom se k ní Harýk naklonil a líbnul ji.

„Ahoj,“ vydechnula Lucie a odtrhla se od něj a řekla nám:

„Tak ahoj, páni.“

„Ahoj,“ řekli jsme sborem. Lucie se otočila a šla rychle pryč. Otočil jsem se a prošel jsem bránou do pivováru. První, koho jsem potkal, byli Benda s Vahařem. Motali se v chumlu lidí a vypadali dost otráveně. Benda měl svoji černou přilbu po hasičích tvrdošíjně na hlavě. Řekl jsem jim „Nazdar“, a oni mi odpověděli.

„Co je s Přemou?“ zeptal jsem se.

„Sedí,“ řekl Benda.

„Eště ho starej Čemelík nepustil?“ zeptal se Harýk.

„Depak.“

„A může se aspoň k němu?“

„Nemůže.“

„Páni, to mu nezávidím. Bejt dva dni v tom sklepě,“ řekl Harýk. Rozhlédl jsem se. U hlavní tribuny stáli páni velitelé hlídek v turistickém a čekali. Mluvili mezi sebou a byli pobledlí. Docela u dveří stál pan major Weiss a pan nadporučík Rubeš a pan kapitán Kuřátko. Všichni měli uniformy.

„Tak co bude?“ řekl jsem.

„Poustání,“ řekl Harýk kostelecky.

„Ať žije republika,“ řekl jsem.

„Ať žije, kdo pije,“ řekl Pedro.

„Ahoj, mistři,“ ozvalo se za náma. Byl to Benno s Fondou a Lexou.

„Ahoj,“ řekl jsem.

„Jak ste zocelený ve svý oddanosti svatý věci svobody?“ zeptal se Lexa. „Slyšeli ste včera ten Šabatovej projev?“

„Ne. Kdy?“ řekl jsem.

„Včera večer v městském rozhlase.“

„To sem neslyšel,“ řekl jsem. „Co kecal?“ zeptal jsem se a vzpomněl jsem si na včerejší večer.

„No vo odanosti svatý věci svobody,“ řekl Lexa. „Aby byl každej připravenej obětovat vše za vlast, bude-li nutno.“

„A hlavně aby lidi drželi disciplínu, aby to nebylo nutno,“ řekl Harýk.

Ozvalo se zatroubení na polnici. V hlavní budově zmizel od okna chlap s trumpetou a místo něho se tam objevil major Weiss s lejtrem. Začalo být pekelné horko. Z okna se ozval vzdálený hlas majora Weisse.

„Rozkaz číslo dvanáct,“ četl. „Všichni bratři, kteří se dosud nepodrobili vojenskému výcviku, dostaví se ihned za ledárnu, kde jim budou poskytnuty nejnutnější pokyny o bojové technice. Podepsán plukovník Čemelík v. r.“ Pak vzal Weiss do ruky jiné lejtro a řekl: „Nyní přečtu seznam těch, kterých se to týká, vyhotovený podle údajů na přihláškách,“ řekl a začal ho číst. Pane, mají v tom pořádek, proběhlo mi hlavou a hned taky myšlenka na Přemu a na jeho naivní banditské představy o povstání. Tohle bylo, pane, povstání. Se seznamem. A s informacema o bojové technice. Díval jsem se, jak kluci podle seznamu odcházejí na druhý konec pivovárského nádvoří. Viděl jsem zrzavou hlavu Hrobovu, potom Bendu, Procházku a Vahaře, pak malinkého Dobrmana, který měřil sotva metr padesát a hasil si to s náramným nadšením k ledárně. Pak čet Weiss najednou Zdeňka a já ho uviděl, v horolezeckých kalhotách a v kabátě z cely, s koženými chrániči na loktech a na levém rameni, a v tyroláčku, s tornou na zadnici. Procházel davem k ledárně a měl svalnatá lýtka ve vlněných podkolenkách. Nemohl jsem pořád na něm vidět to, co na něm viděla Irena. A přitom jsem chtěl, aby to viděla na mně, a nevěděl jsem, co to vlastně je, co dělá z holek jako Irena zamilované holky. Když jsem uslyšel svoje jméno, sebral jsem se a šel jsem k ledárně. Za ní, na trávníku, který se zvedal k plotu

u lesa, sedělo pod ledovacím lešením nevytrénované mužstvo. Většinou si svlíkli kabáty a povalovali se po trávě. Dělali na ní strakatý vzorec, jak na ně padal mřížkový stín lešení. Zdeněk seděl nahoře u plotu a už něco jed. Jak jsem se k němu blížil, měl nohy v kolenou ohnuté a roztažené od sebe a přes stehna se mu napínaly kalhoty. Díval se na mě zpod svého tralaláčku a byl mi odporný, i s těma horolezeckýma kalhotama a vytrénovanýma stehnami a s černými chlupy, které mu čouhaly z rukávů, a s opáleným ksiftem a se vším, co na něm bylo. Jedl, otevíral hubu a mlel v ní chleba, nebo co jed, a mlaskání jsem slyšel, už jak jsem se k němu blížil. Tohle byl chlap, kterého si vybrala Irena. Nechápal jsem to. Byl bych mu s chutí dal přes tu jeho chleběrnu, která tak neúnavně pracovala, a byl jsem plný velké jistoty, že já jsem lepší a že by to se mnou měla Irena lepší, ale pak mi zas přišlo, že asi lepší nejsem a že asi lepší je on v tom, co je pro holky důležité, aby bylo lepší, když je do něj Irenka tak tvrdá, a vůbec i jinak, a přistoupil jsem k němu a řekl jsem mu „Nazdar!“ a sed jsem si vedle něho.

„Nazdar,“ řekl mi Zdeněk. „Jak se máš?“

„Asi jako ty,“ řekl jsem.

„Poslouchej, mně se zdá, že to tu všechno nemá cenu,“ řekl Zdeněk.

„Co?“

„Tahle organizace.“

„Udělals vobjev,“ řekl jsem.

„My sme, čoveče, měli přímá zorganizovanou četú. Jenom alpisti, víš?“

„To muselo bejt žrádlo,“ řekl jsem.

„To ti řeknu,“ pravil Zdeněk. „Tonda nás ved a byli tam jen kluci z klubu.“

„A co s váma je teď?“

„Rozpustili nás. Prej žádný soukromý podniky netrpěj, je tady na to armáda, a kdo se nepodrobí, bude považován za bandu.“

„To sou teda vandalové,“ řekl jsem. „Co dělá Irena?“

„Ale přihlásila se k Červenému kříži – hele, támhle je Ťukes!“ řekl najednou Zdeněk a zapískal signál. Po trávě k nám šel horolezec Ťukes s vyceněným chrupem a v lyžařské čepici a vedle něj ještě dva. Měli oba horolezecké kalhoty s koženými záplatami a bundy s chráničkami na rameni a horolezecké tralaláčky. Řekl jsem honem Zdeňkovi „Sakra, támhle je Benno, já s ním musím mluvit, ahoj!“, ale Zdeňkovi to bylo stejně jedno, poněvadž se na něj ani nepodíval a volal na horolezce „Hore zdar, pánové, tak poťte, poťte!“

Šel jsem k Bennovi a k ostatním klukům z orchestru, kteří právě přišli, a jak jsem se k nim blížil, dostal jsem lepší náladu. Se Zdeňkem a s těma sportsmanama od alpistů jsem se vždycky cítil blbě. Já jsem nebyl sportsman. Já jsem patřil k orchestru. Alpisti s jejich tornama nacpanými chlebem a s máslem v patentních krabicích, s jejich kecáním o krásách zapadajícího slunce ve skalách a s jejich traverzováním a komínovou technikou a s karabinkami a skobami a smyčkovou technikou a samojistícími uzly a slaňováním, to všechno mi bylo protivné a byl jsem u nich stejně jen, že u nich byla Irena, a mlátil jsem se po ledečských jehlách a jódoval jsem si odřené nohy a ruce a houpal jsem se zamotaný v samojistících smyčkách nad vrškami smrků a borovic, s modrým nebem nahoře a s šedivými skálami, které měly boky celé rozryté od nějakého prahorního moře a ošlehané větrem a dole, hluboko v proláklích, co jsem nad nimi visel, olezlé vlhkým mechem a ztemnělé ve stínech, a já se soukal po těch lánech jako netalentovaný pavouk, když jsem přemostoval z Pěti Prstů na Rukavici, a byl to příšerně divný pocit na těch lankách, ale vlastně to byl dobrý pocit, protože nahoře na Rukavici seděla Irena v žlutém svetříku a v kalhotách s koženým srdcem na zadničkách a sledovala mě napjatě a udílela mi rady, vlastně to byl dobrý pocit, vlastně bylo dobré být horolezcem a vylízt všude s Irenou a spát s ní a s ostatními potom v noci v chatě dole ve skalách, bylo to dobré, ale ne pro mě, protože já

nebyl horolezec a spárama mě museli tahat po laně a z kónických komínů jsem vypadával a na stěnkách mi telegrafovaly nohy, já na to nebyl, já byl jenom na Irenu a kvůli ní jsem to všechno dělal, a co jsem, pane, všechno dělal. Ale já vůbec všechno dělal stejně jen kvůli holkám. A všichni kluci. Jenže někteří měli štěstí dělat kvůli holkám zrovna to, co jim vyhovovalo a na co měli buňky, a ty holky to bavilo. Já jsem to štěstí neměl. Mě bavilo hrát v jazzu a šlo mně to výborně a nebavilo mě lízt na skály a byl jsem na to levý. A Irena horovala pro skály a pro přírodu a pro vstávání v půl čtvrté, aby člověk viděl východ slunce, a říkala o sobě, že je nemuzikální, a byla, a na klimpr se učila, že to tatíček chtěl, a nerozeznala altku od tenora a měl jsem podezření, že dokonce ani ne trombón od trumpetu, a bylo jí to jedno a nepohnulo to s ní. Se mnou to pohnulo. Já jsem byl nejšťastnější, když jsme v Bennově pokoji zbožně poslouchali Armstrongův Tin Roof Blues, anebo když jsem seděl v Port Arthuru a cucal jsem tenora a hrál jsem si s klapkama na jeho příjemném, chladném kovovém těle. A to byl můj život. To byl můj život a nic jiného.

Zamířil jsem k bennovcům a připojil jsem se k nim mlčky. Bylo nás tam za ledárnou už plno a každou chvíli to muselo začít. Chvilku jsme čekali a pak se kolem ledárny přisunul major Weiss v elegantní uniformě a vedle něj nějaký chlápek s distinkcema rotného. Byl malý a vypadal jako pařez.

„Himl,“ řekl Benno, „ten nám bude dávat ty instrukce?“

„Asi,“ řekl Lexa.

Major Weiss zapískal na píšťalku a všichni ztichli. Chvíli čekal, aby jako ztichli ještě víc, a pak řekl:

„Vojíni! Předávám velení nad touto skupinou panu rotnému Krpatovi, který vám poskytne potřebný základní výcvik. Jeho rozkazů musíte bezpodmínečně poslouchat, jak jste se k tomu zavázali svým místopřísežným podpisem. Nazdar!“

Několik trubečků zavolalo chabě „Zdar!“, potom major Weiss ještě něco říkal Krpatovi, pak Krpata najednou srazil paty a zasalutoval

a major Weiss se nedbale dotkl čepice a odešel. Rotný Krpata se rozhlédl po louce.

„To si zas užijem,“ řekl Benno.

„Pro vlast, hoši, pro vlast,“ řekl Lexa.

„Hovno,“ řekl Benno.

„Je vás tady trochu moc,“ zařval vtom Krpata. „Tak sme se s panem majorem dohodli, že polovina vás pude zatím na hlídky a polovina si vodbyde ten výcvik tady dopoledne a ty z těch hlídek se pak vrátěj a zas pudou ty první.“

„To zas se bude chodit po městě?“ zeptal se někdo vepředu.

„Ano,“ řekl mu Krpata. „A taky je potřebí zvládnout ty uprchlíky a pomoct stěhovat slamníky do nachtlágru.“

„Zas náká nádeničina,“ zabručel Benno.

„Tak ted' přečtu polovinu ze seznamu a ty tady zůstanou. Vostatní pudou pryč a vrátí se ve dvě hodiny,“ řekl Krpata. Podíval jsem se na hodinky. Bylo jedenáct. Krpata četl a byli jsme všichni přečtení. Slunce páliło víc a víc a nebe bylo bez mráčku. Děsné vedro. Benno si sundal kabát a rozepjal košili až na břicho. Na čele už se mu třpytily kapičky potu a pod pažím měl velké mokré skvrny.

„Co zas s náma budou blbnout,“ řekl potichu.

Krpata dočetl seznam a řekl, aby všichni ostatní odešli. Z trávy se začali zvedat porůznu pásci a táhli se pryč. Viděl jsem, že horolezci odcházejí s koženými čtverci na zadnicích jako nějaké maskarní procesí. Slunce pražilo na zelený trávník a na chlapy, ploužící se kolem ledárny pryč. A zadní stěna ledárny byla otrískaná a leskly se v ní malé marné kousíčky slídy na slunci.

„Tak,“ řekl Krpata, a pak zničehonic nepřírozeně zařval: „Pozor!“ s akcentem na druhé slabice. My jsme zůstali, jak jsme byli, ale viděl jsem, že všelijací kluci vyskakují z trávy. Viděl jsem, jak přede mnou stojí Hrob, napnutý jako struna, a zrzavá makovice mu srší sluncem.

„Tak co, vy tam! Dal sem povel pozor!“ zařval Krpata a začuměl se na nás. Narovnali jsme se otráveně do pozoru a Krpata na nás výhruzně vejral. Slyšel jsem, jak za mnou Benno potichu říká: „Vole!“

„Vás abych přišel zvednout, ne?“ řekl Krpata jízlivě. Ohlédl jsem se. Pedro se líně a s úšklebkem zvedal z trávníku. Když vstal, shýbl se ještě a oprášil si kolena.

„Tak bude to?“ zařval Krpata.

„Jen klid,“ řekl Pedro. Krpata zrudnul a naježil se. Vykročil ostrým krokem k Pedrovi a zastavil se před ním. Pedro se narovnal a byl asi o hlavu větší než on, ale Krpata byl zas jako pařez. Pak zařval Pedrovi do obličeje.

„Jak se menujete?“

Pedro se ušklíbl.

„Geršvín,“ řekl.

„A víte, kde ste?“

„Vim. V pivováře.“

„Nebuďte drzí! Nemyslete si, že vám budu trpět nějaký švejkoviny!“ řval Krpata a bylo vidět, že neví, co dál, jestli má ten slavný výcvik začít tím, že Pedra odvede a zavře do sklepa k Přemovi.

„Dyt' ne,“ řekl Pedro. Krpata ho probodával pohledem.

„A postavte se rovně!“ zařval už mírněji. Pedro se trochu narovnal.

„Břicho zpátky!“

Pedro se trochu prohnul, zas jinak.

„A špičky od sebe!“

Pedro udělal postoj jako špičková tanečnice.

„Ne tak moc!“ řval Krpata.

Pedro zas dal špičky k sobě. Krpata si ho chvíli měřil pohledem a pak řekl:

„Tak. Na vás si dám pozor!“ Pak se otočil a šel zas na svoje místo před dav.

„Poser se,“ řekl tiše Harýk.

„Směr za mnou! – V trojřad nastoupit!“ vykřikl Krpata a otočil se bokem k lekárenské zdi. Kluci se zahemžili a za Krpata začal růst štrúdl. Strkali se a měřili se podle velikosti a Krpata stál zády k nim s rukou nataženou k nebi.

„Dem dozadu,“ řekl Benno a šli jsme. Zařadili jsme se až úplně na konec. Pedro, Lexa a Fonda stáli první a já, Benno a Harýk jsme byli úplně poslední. Viděl jsem Krpataovu ruku daleko vpředu. Potom jsem uslyšel jeho řvaní:

„Rozestup na upažení – teď!“ Udělal jsem dva kroky napravo a zakryl jsem se. Přede mnou stál Lexa. Viděl jsem, že Krpata zkoumavě obchází štrúdl dozadu. Hledal nás. Slyšel jsem, že se za náma zastavil, a pak se ozvalo zařvání:

„Čelým – zad!“

Přede mnou sebou mrsklo několik nohou a já se pomalu otočil. Připomnělo mně to ty doby ze začátku války, kdy jsem kvůli Ireně začal chodit do Sokola a nechal se tam otáčet a otloukat od bratra Vladyky. Jak jsem se otočil, uviděl jsem zase Krpata. Z očí mu sršela ironie. Vyžrál na nás, vůl. Stáli jsme teď v přední řadě. Krpata si nás zlomyslně prohlížel. Zrovna před ním byl teď Benno.

„Vidim,“ řekl Krpata, „že některý z vás neumějí ani Čelem vzad. Tak se laskavě podívejte, já vám to ukážu.“

Postavil se do exhibičního pozoru a mluvil dál:

„Cvik se provádí na dvě doby. Na první se otočíte na levé noze a uděláte úkrok stranou, na druhou přisunete pravou nohu k levé. Takhle.“ Otočil se ve dvou přesných pohybech jako kuželka a cvakl patama.

„Eště jednou,“ řekl a udělal to znova. Stáli jsme a čuměli jsme na něho.

„Tak pozor,“ řekl potom. „Čelým – zad!“

Ozvalo se rytí nohou v zemi a dupání. Udělal jsem to za ty dvě doby, jak chtěl. Stáli jsme zas zády k němu.

„To to vypadá,“ zařval za námi posměšně. „Čelým – zad!“ Otočil jsem se zpátky a zahlédl jsem Benna, jak se vedle mě točí jako slon. Krpata se na něj díval.

„Prosim vás, udělejte to sám,“ řekl Bennovi a povel mu: „Čelým – zad!“ tišším hlasem. Benno se k němu otočil zády.

„Bóže,“ řekl Krpata. „Poslouchal ste, co sem vám říkal?“

„Jo,“ řekl Benno, otočený k němu zády, a já jsem viděl, že je naštvaný a stydí se. Benno se při tělocviku vždycky styděl a obvykle se vždycky shodil. Jako tenkrát s tím instruktorem jiu-jitsu, co přišel do gymplu předvádět sebeobranu a vybral si pro svoje experimenty samozřejmě zrovna Benna a hodinu s ním házel po zemi a lámal mu nohy a ruce a nakonec na něj sed a vykládal obecnstvu teorii sebeobrany.

„Tak mně to laskavě opakujte,“ řekl Krpata.

„No votočit, úkrok pravou a přísun,“ řekl Benno.

„A jak je to možný, že to neděláte?“

„Já to dělám.“

„Nevykládejte! Tak ještě jednou. Čelým – zad!“

Benno se zas otočil čelem ke Krpatovi. Několik blbců vzadu se úslužně zasmálo.

„Člověče, vy ste dřevo. Hod'te tou pravou hnátou trochu! Čelým – zad!“

Benno se zase otočil.

„Čelým – zad!“

Benno se otočil zpátky.

„Sakra, zdvihněte tu šunku!“ zařval Krpata. „Čelým – zad!“ Benno se chtěl otočit, ale vtom se Krpata sehnul a popad ho za pravou nohu, a jak se točil, škub mu s ní. Jenže Benno to nečekal, ztratil rovnováhu a sed si Krpatovi zprudka na nohu. Krpata zasyčel.

„Cha – cha!“ zachechtal se Pedro výsměšně do ticha. Nebylo to asi moc příjemné, když si Benno někomu sedl na nohu.

„Vstaňte, chlape!“ zařval Krpata a Benno se rychle sebral ze země.

„Svět neviděl takový nemešlo,“ řekl Krpata vztekle. Pak se otočil a pomalu odešel na svoje místo. Trochu kulhal a pokoušel se to zamaskovat.

„Díte ho, vola,“ řekl za mnou potichu Lexa. „Doufám, že má aspoň vejron.“

Krpata začal vykládat o bojové technice.

„Při vojenském výcviku,“ řekl, „je důležité znát všechny povely. Například povel Pochodem chod se provádí takhle.“ Nařídil se k nám bokem, vystrčil prsa s nějakýma stužkami a zařval si sám pro sebe:

„Chodým – chod!“ Vymrštil levou nohu dopředu a začal vzorně mašírovat kolem našeho šiku.

„Povel Zastavit – stát!“ slyšel jsem ho vykládat při tom marši, „se provádí tak, že to stát vám vyjde na pravou nohu, uděláte ještě jeden krok levou a pak přísun pravou. Takle.“ Došel řízným krokem až před nás, povel si a udělal cvakavý přísun. Pak se na nás vítězně zadíval, jako kdyby čekal, že ho pochválíme. Pak řekl:

„Tak to zkusíme. Budete pochodovat na místě. Pozor,“ rozhlídl se velitelsky po dvoře a odmlčel se. Bylo ticho jako v hrobě. Pak do toho ticha zařval jako tur:

„Pchodým – chod!“

Kouknul jsem se trochu dozadu a viděl jsem, jak se všichni na louce rozkývali a začli rozpačitě přešlapovat. Slunce se schovalo za nějaký mráček a tři dlouhé řady pásků přešlapovaly na místě. „Levá!“ řval do toho Krpata. „Levá! Zdvíhejte ty šunky! Vejš! Eště vejš!“ Viděl jsem, jak se očima zabodává do Benna. „Abych vám nepřišel zvednout mandle!“ řval. „Dete jak na funus!“ a Benno se kolbal jako velbloud a koukal na něho zblble vyvalenýma očima, byl rudý a lesknul se. Pak se Krpata pustil do obcházení louky. Jeho poznámky a řvaní se ozývalo ze všech stran. Slunce zase vysvitlo a my jsme stáli na louce za ledárnou a přešlapovali jsme na místě. Kolem plotu šli čtyři chlapi s nákladem pancrfaustů na zádech. Díval jsem se za nima, jak jsem tam tak šlapal, až mi zmizeli za rohem. Pak jsem

zas neměl na co se dívat. Koukl jsem se na hodinky. Bylo tři čtvrti na dvanáct. Šlapali jsme už dobrých pět minut. Pak jsme šlapali ještě nějakou chvíli a pak dal Krpata povel Zastavit stát a začal vykládat o půlobratech a čtvrtobratech a poklusu a běhu a trysku, o polní výzbroji a výstroji a o tom, jak se četa skládá z několika střelců a rozvědčíka a kulometčíka a z čeho, a slunce pálilo, potili jsme se jako za nejparnějších dnů na plovárně a Krpata nás neúnavně instruoval o bojové technice za tou ledárnou a její bílá stěna se mohla v slunci utřpytit. Ukazoval nám, jak se salutuje poručíkovi a plukovníkovi a generálovi a kolik kroků před ním se začne a kolik kroků za ním se skončí, a vybral si na to Pedra, proháněl ho a nadával mu, nechal ho přede všema dělat samotného ty čtvrtobraty a půlobraty a tři-čtvrtěobraty, až i Pedro, ačkoliv obvykle býval hrozně klidný, rudl vztekem. Nakonec nám rozdali tyče, které přinesli ze sokolovny místo pušek, a Krpata nás učil, jak se flintou vzdává čest, a sám měl ale flintu a mával nám jejím nablýskaným bodákem před očima. Byl neúnavný. Když my jsme se horkem svlíkali z košil, on si zapínal límeček staré uniformy, který se mu rozepnul, když my jsme při odpočívání chraptěli vyschlýma krkama, on pozvedal svůj kravský hlas k příšerné děsivosti. Když my jsme sotva zvedali nohy, jak jsme provozovali ten prapodivný marš na místě, on nám předváděl, jak se skáče přes překážky a jak se drátěné překážky podlézají, a plazil se kolem nás po břiše jako slepýš. A já měl z toho nejdřív legraci, pak jsem byl z toho utahaný a měl jsem vztek a začal jsem nenávidět blbce Krpata, jak tu stál zdravý a nařvaný a zajíkal se pitomými povely jako werkšucáci v Mesršmitce, jako pan Uippelt, šéf kontroly. Uřvaný, domýšlivý, přetékaající horlivostí. Pak to konečně rozpustil a odešel svižným krokem do hlavní budovy.

Jakmile se k nám otočil zády, sekl sebou Benno na zem a rozvalil se v trávě. Byl úplně třpytivý potem.

„Krucinálfagot!“ řekl a roztáhl nohy. Sesedli jsme se kolem.

„Ten vůl,“ řekl Harýk.

„Co nadáváš?“ řekl Lexa. „Obdržels pokyny vo bojový technice, tak drž hubu.“

„Jebemtimat,“ řekl Benno.

„Kleješ jak sapér Vodička,“ řekl Harýk.

„Ty nejseš spokojenej, Benno?“ řekl Lexa. „Fondo, di říct fotrovi, ať dá Bennovi soukromou hodinu v bojový technice.“

„Jebemtiboga,“ řekl Benno.

„Teda váš fotr je ale vůl, Fondo,“ řekl Harýk.

„Ale za tohle von nemůže,“ řekl Fonda.

„Nekecej. Tohle je akorát tak z jeho hlavy.“

„Seví,“ řekl Lexa. „Až poženem útokem, tak nás starej Čemelík vrátí, abysme šli všichni stejnou nohou a v zákrytu.“ Pak se obrátil na Benna.

„Benno, máš žrádlo?“

„Žrádlo!“ vykřikl Benno. „Páni, žrádlo! To je vono!“ Sebral sako a začal z kapes vytahovat balíčky. Vytáhli jsme taky svoje zásoby a dali jsme se do jídla. Jak jsme jedli, začala se nálada zvedat. Najednou začal Fonda klepat nohou a pobzukovat a za chvíli mu z toho vyšel scat. A dal se do zpěvu. Fonda uměl prima zpívat scat. Seděl, klátil hubenou figurou a zpíval nosem beze slov. Harýk a Benno se k němu přidali. Benno jako komet, Harýk jako klarinet vysokou fistulí a Fonda jako trombón. Zpívali Drop Down Mama Blues beze slov. Seděl jsem a začalo mi být dobře. Kluci v blízkosti se k nám obrátili a poslouchali. Slunce pořád beze změny svítilo a dělalo přes louku černě a světlé pruhy, jak na nás vrhalo stíny rampouchovačů. A kluci zpívali blues, neslo se to ze stráně k le-dárenské zdi, a když předzpívali dva chorusy, vpadl jsem do toho svojí angličtinou *Woman I'm lovin'* a kluci se mi hned přizpůsobili a ztišili se, *one tooth solid gold*, zpíval jsem, a jak jsem dozpíval tenhle verš, zaječeli kluci nádhernou disonancí ve fortissimu. Fonda udělal na hubu mohutné glissando a hned zas ztichli a já pokračoval *dat's de only woman*, kluci udělali staccatový akord ze svých hlasů

a já to uzavřel a *mortgage on my soul*, zazpíval jsem zalykavým, ochraptělým hlasem a přidal jsem se pak k jejich ansámblu jako na tenora a pokračovali jsme tak v tom zpěvu aspoň čtvrt hodiny. Kolem nás se udělal kroužek, všelijací kluci se sesedli a čuměli na nás a klepali do rytmu nohama a z očí jim koukal obdiv. Ten koukal těmhle mladým klukům z očí vždycky, když slyšeli jazz, když seděli u stolků v kavárně U Lva, červenou limonádu před sebou, a poslouchali nás nábožně, jak hraje Chinatown a jak Brynych dělá velké rámusové sólo na buben, anebo v mesršmitské kantýně v poledne v modrákách, jak mě polykali očima, když jsem hrál Coleman Hawkinsovo sólo z Nobody's Sweetheart, koukali úplně stejnýma očima, jako když si vyprávěli zkazky o Rámusu z Winnetky, o té senzaci, co hraje jen buben a basa na celé desce, a mně ten obdiv dělal hrozně dobře a miloval jsem je za to všechny a zdálo se mi, že je to s nima dobré, když mají v sobě tuhle lásku k jazzu, a že oni to nakonec zařídí jinak než pan továrník Krocan a pan Macháně a pan kapelník Petrбок s tou svou slabomyslnou sloní kutálkou, a že to bude třeba prima svět, co oni zařídí, plný jazzu a vůbec prima. Seděli jsme na trávníku a zrovna jsme troubili do světa Darktown Strutters' Ball, když se od ledárny vyhrnuli páni s páskama na rukávech a začali vyvolávat hlídky. Hned jsme přestali zpívat. Nálada zmizela.

„Ať nevotravujou,“ řekl Benno, ale vtom už bylo slyšet svěží hlásek doktora Bohadly:

„Hlídka doktora Bohadly, ke mně!“ a bylo vidět jeho buclatou ručku, vystrčenou v nepromokavé bundě k nebi.

„Já mu naseru,“ řekl Benno a zůstal sedět.

„Neblbni, Benno, pod,“ řekl jsem, protože jsem si pomyslel, že by bylo dobře vytáhnout zas paty z pivováru.

„Já se nehnu. Nejdřív člověka uštvou, a pak aby ještě vlácel kostru někde po městě.“

„Ale venku můžeš spíš zdrhnout,“ řekl jsem.

„Seš chytřej. A starej Čemelík mě pověsí pro dezerci.“

„To tě teda pověsí taky, dyž nepudeš,“ řekl jsem. „Pro neuposlechnutí rozkazu.“

„Houby,“ řekl Benno.

Před námi se stráž pomalu prázdnila a viděl jsem, jak stonožky odcházejí k ledárně. Doktor Bohadlo v pumpkách se pátravě rozhlížel. Byl zase tak růžovoučký a spokojený jako v neděli.

„Á, támhle jste!“ zvolal, když nás spatřil, a v hlase měl vlastenecké nadšení. „Tak pojd'te, pojd'te, hoši! Musíme vyrazit!“

„Já ho zavraždím,“ řekl Benno potichu, ale vstal. Sebrali jsme se a šli jsme k doktorovi Bohadlovi.

„Tak pojd'te,“ řekl. „Doufám, že se mi zas nerozutečete jako posledně,“ pravil žertovně. Zazubil jsem se na něj.

„To pudem zas kolem města?“ řekl Benno.

„Kolem města,“ kývl hlavou doktor Bohadlo.

„A zase tři hodiny?“

„Zase tři hodiny, pane Mánes,“ odpověděl doktor Bohadlo. „Vojna je vojna. Tak seřaďte se, hoši, abysme mohli jít. Už je čtvrt na tři.“

Podíval jsem se na hodinky. Bylo čtvrt na tři. Zařadili jsme se.

„Ahoj, páni,“ řekl jsem Lexovi a Pedrovi, kteří dělali poslední dvojici v poslední stonožce.

„Vás noha,“ řekl Lexa.

„Vlasti zdar!“ řekl Pedro.

„Pochodem chod,“ řekl doktor Bohadlo, mrskl nožkou a zas jsme vyrazili na tu šílenou obchůzku kolem města. Zahnuli jsme za roh a štrádovali jsme k bráně. Viděl jsem, jak na kovovém plotě u brány jsou nalepena klubka chlapů a čumí ven. Když jsme přišli trochu blíž, poznal jsem, že chlapi rozčileně debatují se zástupem, který se tísní za bránou. V bráně stála zesílená hlídka a hádala se na dvě strany, s lidma, kteří chtěli ven, a s těma, co chtěli dovnitř.

„Co je?“ zeptal jsem se.

„Já nevím,“ řekl Harýk. „Co se děje?“ zavolal na chlapa, který zrovna běžel od brány k budovám.

„Rusové jedou!“ křikl chlap.

„Páni!“ řekl Harýk.

„Tak máme po revoluci,“ řekl Benno. „Pudem na tu hlídku, pane doktore?“

Doktor Bohadlo byl v rozpacích. „Inu, nevím,“ řekl. „Na velitelství nic neříkali.“

„To už nepudem. To už přece nemá cenu,“ řekl Benno.

„Bodeť. Dem vítat Rusy,“ řekl Harýk.

„Já nevím, hoši. Počkejte tady, já se – pane majore!“ vykřikl doktor Bohadlo a rozběhl se za majorem Weissem, který vážně a důležitě kráčel od brány. Na čepici měl přes znak trikoloru, knoflíky na uniformě se mu leskly na slunci. Když uslyšel doktora Bohadla, zastavil se a sklonil k němu ucho, ale přitom jak ho poslouchal, díval se jinam. Vypadal důležitě a zaměstnaně, doktor Bohadlo mu něco vykládal, Weiss poslouchal a potom se na něho prudce obrátil a zakroutil hlavou. Bylo vidět, jak říká „Ne! Ani nápad!“. Doktor Bohadlo se zdvořile uklonil, pak se vzpamatoval, vypjal břicho a zasalutoval k turistické čepici, otočil se a šel k nám červený jako rak.

„Tak, hoši, na hlídku musíme.“

„Ale dyť to je hloupost,“ řekl Benno.

„Ne, ne, pane Mánes. To je věc pořádku.“

„Ale nač máme hlídkovat, dyž jedou Rusové.“

„Rozkaz je rozkaz, pane Mánes. Jsme na vojně.“

„Dobře. Ale rozkazy nemaj bejt pitomý,“ řekl Benno otráveně.

„Vojínovou povinností je plnit rozkazy,“ řekl doktor Bohadlo a pak povídal ke všem: „Půjdeme, hoši.“

Benno bručel.

„Jo. Maul haltn und vajtr dýnen,¹⁴⁹“ řekl polohlasem. Doktor Bohadlo zase mrskl nožičkou a vykročili jsme k bráně.

„Taková blbost,“ řekl Benno. „Tohle je idiotština vyššího řádu.“

---

149 Maul halten und weiter dienen. – Držet hubu a krok. Pozn. red.

„To je,“ řekl jsem a koukal jsem se. Čtyři vojáci, co hlídkovali teď v bráně, se prali se zástupem ženských, které se chtěly vecpat dovnitř. Byly to většinou nějaké báby v šátcích a mávaly rudýma praporkama a řvaly: „Puste nás! Máme tam muže! Rusové jedou! Ať žije Rudá armáda!“ Viděl jsem záda vojáků v zeleném khaki, jak drží před sebou vodorovně pušky a tlačí báby ven. Za nima stál nějaký poručík. Když jsem se na něj dobře podíval, poznal jsem, že je to baron Rozkošný, ten, co jeho rodiče stála jeho maturita vilu, kterou postavili předsedovi komise. Měl v ruce elegantně revolver a stál za vojákama. Zastavili jsme se u brány a Rozkošný se ohlédl. Uviděl nás a zařval: „Uvolněte vchod pro hlídky!“ a zamával revolverem babám před nosem. Báby začly nadávat, ale couvly. Vojáci vytlačili uličku, naše stonožka se dala do pohybu a prošla mezi nima.

„Hele je, jak si hrajou!“ slyšel jsem zaječet jednu bábu. „Šak už dlouho nebudou!“

Podíval jsem se na záda doktora Bohadla, ale ten nic. Zahnuli jsme dolů k mostu a maširovali jsme pravidelným krokem. Jakmile jsme přešli most, dostali jsme se do hrozného hemžení. Z domů ve frontě k nádraží už zase vlála spousta práporů a svítila barevně ve slunci. V davech lidí se naše stonožka docela ztratila. Před nádražím se hrnul proud na východ k německým hranicím. Na rohu Lewithovy továrny se řadil průvod bab a chlapů. Měli nad hlavama rozvinutou standartu z rudého plátna s nějakým ruským nápisem. Slabikoval jsem to. Bylo to DA ZDRAVSTVUJET KRASNAJA ARMIJA¹⁵⁰. Někteří z nich nesli rudé prápory a někteří československé a kolem na chodníku pobíhaly děti. Z tovární čtvrti tekly černavé zástupy a všechno táhlo na východ k hranicím. A my jsme si to namířili po hlavní ulici a maširovali jsme rovnou na západ. Šlo to dost pomalu, protože proti nám se hnaly davy jak bezhlavé. Ženské s kočárkama a s dětma na rukou, kluci, Taliáni, kteří najednou začli

---

150 Ať žije Rudá armáda! Pozn. red.

z hrozně dobré nálady zpívat, Rusáci v brčálových hadrech, chlapi v košilích a kluci v šortkách a v bombajkách. Hele, řekl jsem si. Tak v pivováře je jenom výkvět. Výkvět blbců, napadlo mě. A tihle se asi schovávali ve sklepích a čekali na tohle. Až přijedou Rusové, a teď je jdou vítat a my musíme maširovat na hlídku. Maširovali jsme, a já si začal připadat jako v Bombaji nebo Rangúnu, jako člen koloniálního sboru Jeho Veličenstva, a hned jsem se do toho vžil, jdem potlačit nepokoj, v helmách a mlčky, s revolvery a karabinami skrz dav. A dav se před námi rozestupoval, šli jsme a proti nám viselo žhavé slunce a pálilo nás do obličejů pod helmama. Pak jsem uviděl Bertu na kole s leicou na prsou, jak ujíždí k hranicím. Hnal se splašeně v krátkých kalhotách a tvář měl vyjevenou dychtivostí. Rangúnské představy mě přešly. Foto lask. zapůjčil p. Moutelík ml. A „Naši osvoboditelé“, jak to bude napsáno v Almanachu kostelecké revoluce pod nějakými rozřehtanými Rusáky. Z domů nad námi vlály vlajky a lidi vystrkovali pořád nové a najednou jsem si všiml, že je jich nějak moc ruských, zrovna u Kaldounů, tam co v sobotu visela červeno-bílá nudle, tam sebou teď vlnila ještě delší rudá nudle, a u Pittermanů, jak to povídal Rost'a, plácal sebou o stěnu obrovský širokánský fialový prapor se žlutou hvězdou uprostřed. Vypadalo to jako něco od cirkusu. I u Krocanů visela sovětská vlajka a v oknech byly vystrčené zkřížené papírové praporky, vždycky jeden československý a jeden doma vyrobený ruský. Rozhlížel jsem se po těch rudých praporech a viděl jsem jich plno. U Jirásků, u Mlejnků, u Buřinohů, u Novotných, u Nováků, u Wenigů, a jak jsme šli dál, u Moutelíků, u Rýdlů, u Šejnohů a všude děsná síla. Proti nám zahnilo z náměstí auto s okýnkama vyzdobenýma jako na svatbu a s papírovýma girlandama na chladiči. U spořitelny natahoval městský zřízenec pan Vipler standartu s nápisem VÍTEJTE NÁM!. Na náměstí byl celý ten cikánský tábor jako u vytržení, lidi tančili mezi rancema na zemi a před hotelem U Lva se zaleskly nablýskané inštrumenty kutálky. To mě zajímalo, kouknul jsem se tam a uviděl

jsem pana kapelníka Petrbocka v bílé admirálské čepici a s holí se zlatou koulí na konci, jak si tam rovná ty svoje muzikanty a za nima se řadí průvod s vlajkama a standartama. Na náměstí byl zmatek, do kterého pražilo slunce. Někdo rozhoupal zvony a přes ten povyk a zpívání a směsici hlasů se začly ozývat úderý Gabriela a Michaela jako na poplach.

„Tak jestli to není blbost,“ řekl Benno a zastavil se. Jak jsem byl rozešlý, šláp jsem mu na paty.

„Di, di,“ řekl jsem mu.

„Páni, my sme idioti,“ řekl Benno a vykročil dál. Šli jsme přes náměstí a k sokolovně. Tam se řadil průvod. Sokolové v krojích. Muži a ženy. Moc jich nebylo, ale nesli před sebou těžký praporek s mnoha fábory. Za nima stála kapela pana kapelníka Sumce a všude byly vlajky. Kapela spustila, zaznělo to uboze a plechově a sokolové vykročili. Ohlíd jsem se za nima, jak statně pochodovali s vystrčenýma pupkama, a sokolské ženy v baretech a vzadu se k nim připojovali kluci a civilisti. Šli jsme dál k Poznerově továrně. Lidí začlo ubývat. Zřejmě se hrnuli už bůhvíjak dlouho a čelo průvodu muselo už být na hranicích. Tady na Kocandě už skoro žádní lidé nebyli, jen dědečkové, co seděli na zápraží a dívali se na nás jako na zjevení, a babičky na stoličkách. Vymaširovali jsme z chumlu ve městě a teď jsme šli volným terénem na západ. Došli jsme na konec města k trávníku před Šerpoňovou továrnou. Slunce svítilo pořád jako zběsilé.

„Pane doktore,“ ozval se Benno.

„Prosím?“ řekl doktor Bohadlo a pořád šel.

„Nemohli bysme si tady trochu vodpočinout? My sme děsně utahaný po tom cvičení,“ řekl Benno.

„No,“ řekl jsem.

„Nojo,“ řekl Harýk.

Doktor Bohadlo se zastavil a podíval se na hodinky.

„Nu,“ řekl. „Asi na čtvrt hodiny bysme si snad odpočinout mohli.“

Bez dalších řečí se Benno svalil do trávy a my jsme se usadili vedle něj a obrátili jsme se čelem k východu. Modrá oblaka s několika bílými mráčky se táhla za město do Německa. Třešňové stromy svítily na slunci. Bylo bezvětrí a jenom z města zaznívalo to neurčité hučení. Seděli jsme a dívali jsme se na vzdálené lesnaté svahy, mezi kterými byla německá hranice. Natáhl jsem se na záda do trávy a obrátil jsem oči rovnou k nebi. Veliká Šerpoňova továrna, vystavěná jako skotský hrad, se bělala za mnou a byla příšerně tichá. Docela kolmo nahoru jsem se nemoh podívat, protože tam hořelo slunce. Když jsem k němu přiblížil oči, bylo to jako neurčitý roztavený flek, hrozně žhavý a rozžhavující tu modrou oblohu kolem sebe do běla. A jak jsem hleděl vzhůru ke slunci a veliká bílá budova stála za mnou a ticho bylo jako v zemi, kde všichni lidé vymřeli, mohlo to být kdekoliv, a na mě padla veliká marnost, rozlila se do mě do všech pórů a buněk v těle a bylo mi všechno, všechno kromě mě samého nesmírně vzdálené. Já sám jsem byl měkkýš v pevné ulitě té marnosti, v ní mi bylo dobře, i když jsem byl bez smyslu a sám, ale sotva jsem z ní vylez, setkala se moje měkké a zranitelné tělo s něčím bolestivým. Sotva jsem povylez, hned tu byla Irena a ta bolest ji nemít a bolest nevědět, jestli o ni opravdu stojím, a bolest po ní toužit a žárlit na ni a bolest být k ní lhostejný a bolest myslet, že ji nikdy nebudu mít a že to všechno bylo a je marné, ty večery a slova a tahle revoluce, která v tom pro mě nic nespraví, ty fotky s automatem a praní v noci s komunistama a ta sláva, až přijedou Rusové a až zase všechno začne být normální a republikánské a demokratické, že pro mě jsou marné všechny revoluce, ne pro lidi vůbec, ale pro mě, protože já jsem ztracený a nikdy nebudu mít Irenu, a zdálo se mi, že ji teda opravdu musím milovat, že ji miluju, Irenu, pitomou, hezkou, která o mě vůbec nestála, která měla v hlavě svůj stroječek na myšlení a v něm jí chyběly krátké vlny, po kterých by se mohla spojit se mnou, její tělo že miluju a obličeje, ale taky to kouzlo kolem ní, které jsem si možná dělal sám, to okno

večer otevřené nad řekou s hvězdama a skály a bílá lana a její vlasy a slunce, které nějak vždycky chodilo kolem ní, že ji teda miluju a nemůžu se toho zbavit a nechci, a vzpomněl jsem si na Lucii, a jak jsem Irenu vůbec nemiloval, když jsem byl s Lucií, a na Věrku a na Helenku a na Mici a věděl jsem, že na Irenu nemyslím, když jsem s nima, ale teď jsem na ni myslel a všechno ostatní pro mě nebylo nic, to teď bylo důležité ve mně a pevné a věčné a stabilní, ležel jsem na zádech pod nebem modrým úplně marně a monotónně a neslyšel jsem nic jen Bennovo funění vedle a tiché hučení města a v tom marném modrém nebi jsem viděl Irenu, jak nějak stojí a já s ní a jak se s ní líbám v noci a hladím ji po řadrech a říkám jí Ireno, Ireno, vezmeš si mě? a ona říká vezmu, a jak je ráno v kostele a nikdo to neví a klečím s Irenou před oltářem a okna na nás padá slunce a pak posíláme malé kartičky Daniel Smiřický s chotí Irenou oznamují, že jejich sňatku bylo požehnáno v chrámu Páně svatého Antonína, a pak už jsem nemyslel na nic přesného, dál už jsem nemyslel, to už pak byla jen Irena nebo štěstí, asi štěstí, protože to bylo neurčité a ani ne v té modré obloze, ale ve mně, na všechno jsem zapomněl a nevěděl jsem ani, na co myslím, a najednou se mi do toho ozvala rána, temná, nezvyklá a úplně jiná než všechno, co bylo zrovna ve mně, přišla odjinud, zvenčí, neuvědomil jsem si dobře, co je, ale pak se ozvala pravidelná řada slabších ran, jedna po druhé, rychle a pravidelně, a zase se ozvaly a zase přestaly, a to už jsem věděl, že se něco stalo, a posadil jsem se, Irena a všechno rázem zmizelo a jenom zase já jsem seděl na trávniku a vedle mě Benno a hleděl napjatě k východu a Harýk a ti tři kluci a doktor Bohadlo a mlčeli jsme, bylo ticho a pak zas série temných ran jako z nějakého stroje a zas a zas a já věděl, co to je, ale nevěděl jsem, co se stalo.

„Co je?“ řekl Benno.

„Kulometry,“ řekl Harýk.

„Sakra, že by si to spletli –“

„Co?“

„No, že by to nebyli Rusové?“

„Blbost,“ řekl jsem. „To je – doví.“

„Rusáci by přeci nestříleli z kulometů,“ řekl Benno.

„Ale, čeče, jak – dyť je šli všichni vítat.“

„Dobře, ale kdo jim to řekl?“ Benno se obrátil na doktora Bohadla.
„Pane doktore, vodkud’ se to dověděli, že jedou Rusové?“

„Já nevím,“ řekl doktor Bohadlo. Byl najednou bledý a jeho optimistický obličej byl teď plný starosti. „Já nevím, hoši. V pivováře to nikdo neříkal.“

„Vidíte,“ řekl Benno a obrátil se na nás. „Někdo se zbláznil, a celý město na to sedlo.“

„Ale blbost,“ řekl jsem.

„Tak co myslíš, že to je?“

„No, co já vim?“

Vtom se kulomet rozštěkal naplno a docela jasně. Byly to přesné, suché, hlasité rány a byly nějak blíž.

„Tak. Prosim,“ řekl Benno. „Sou to esesáci.“ Vstal z trávníku a my všichni taky. Kulomet zase zapraskal.

„Dem se dekovat,“ řekl Benno.

„Ale počkej,“ řekl jsem.

„To si čekejte, jestli chcete, já du,“ řekl Benno a dal se do klusu kolem továrny.

„Benno, neblbni,“ řekl Harýk.

„Počkejte, pane Mánes!“ zavolal doktor Bohadlo.

Benno se zastavil a otočil se.

„Počkejte, musíme se vrátit do pivováru.“ „Ani mě nehne. Ste blázni,“ řekl Benno.

Díval jsem se na něho a bylo mi divné, že nějak nemám strach. Benno stál a slyšel jsem, jak doktor Bohadlo říká rozčileným hlasem: „Pane Mánes, okamžitě se vraťte. To by byla dezerce,“ a viděl jsem, jak Benno stojí a rudne a neví, co dělat, a tu se mi náhle zachtělo v tom být, mít svůj automat a udělat to pro Irenu, abych ji získal nebo

abych se jí zbavil, kulomet se zas hlasitě ozval, šíleně se mi zachtělo být u toho a zavolať jsem na Benna:

„Benno, neblbni, dem do pivováru! Poťte!“

„Samo, poťte rychle,“ řekl jeden z těch kluků a já věděl, že u něj to je odvaha, kdežto to moje je jenom zblbnutí nebo co, ale bylo to jedno, efekt byl stejný, a řekl jsem znova:

„Dem, Benno! Poť a neblbni,“ a vykročil jsem a kluci za mnou a Harýk, a doktor Bohadlo řekl:

„Pane Mánes, vyzývám vás, abyste šel!“

Šel jsem pomalu, díval jsem se na Benna a říkal jsem:

„Tak pót, Benno! Neblbni,“ a říkal jsem to, jako kdybych ho lákal na plovárnu, a Benno, celý rudý a zpocený, sebou hýbl k nám, doktor Bohadlo mě obešel a řekl:

„Tak, hoši, půjdeme skautským krokem,“ a dal se do klusu. Benno se k nám připojil a řekl:

„Vy idioti. Lezete do toho jak blbí. Vodserem to všichni,“ ale pak zmlknul, protože jsme museli klusat za doktorem Bohadlem, který byl už kus před náma, a tlustá zadnice v pumpkách se mu házela nahoru a dolů, jak běžel. Dostali jsme se na hlavní ulici a doktor Bohadlo najednou začal pochodovat. Lidi, co zůstali doma, stáli všichni na chodníku a koukali se napjatě na východ. Doktor Bohadlo se zas dal do klusu. To byl ten skautský krok. Klusali jsme po dláždění a naše dupání třaskalo o kameny. Lidi na chodníku se otáčeli a koukali na nás vyvalenýma očima. Na východě se střílelo a tady se lidi chystali zalízt do sklepů a my jsme rychle a pravidelně klusali rovnou do toho. Slunce svítilo klidně a nerušeně a my jsme se hnali ulicí. Jak byla rovná až k viaduktu, viděl jsem, že všude na chodníku stojí lidi, pořád menší a menší do dálky, a čekají. Z města se začal ozývat temný hukot a sílil. Bylo mi to známé, ale jak jsme běželi přímo proti tomu, neuvědomil jsem si hned, co to je. Díval jsem se upřeně dopředu a to hučení se pořád zesilovalo. Pak jsem najednou viděl, že lidičky u viaduktu se nějak rozhejbali a začali prchat na

všechny strany. Hučení sílilo a do něj pravidelně třeskaly naše kroky, jak jsme běželi k němu. Ozvalo se ženské zaječení a nějaká ženská popadla malého kluka a letěla s ním do baráku. A najednou se rozhýbaly celé ty dvě dlouhé šňůry lidí od viaduktu až k nám a začaly se cpát do průjezdů a utíkat postranníma uličkama pryč. Hučení se změnilo v strašný rámus a ozývalo se až za viaduktem. Ještě chvíli jsme běželi a pak jsme se zastavili, jako kdybysme si to řekli. Sestoupili jsme se k sobě a všichni jsme napjatě čuměli k viaduktu. A v něm, pod železnou konstrukcí a mezi dvěma kamennými nosníky se najednou objevil tank, zahrnul na ulici a plazil se s příšerným rámusem rychle k nám. Měl jsem pocit, jako kdybych stál na poušti před nosorožcem. Pláty tanku se zaleskly v slunci a zahlídl jsem, že je celý posetý vojákama v strakatých parašutistických hadrech. Ale to už jsem se nekoukal a utíkal jsem jako blesk za roh do postranní ulice. Přede mnou se hnal Benno a před ním pan doktor Bohadlo a vedle mě Harýk. Ulička vedla prudce do kopce, z jedné strany byla tovární zeď a z druhé plot nějakého skladiště. A teď jsme byli v pasti. Přejel mě nepříjemný pocit a rámus se blížil a zeď i plot byly ještě příšerně dlouhé a stráň se škrabala vzhůru šíleně strmě. Viděl jsem, jak Benno a doktor Bohadlo už dobíhají ke konci plotu, a zdálo se mi, že tank máme už za zádamy. Řval hrozně blízko, že mně připadalo nemožné, aby moh řvát ještě víc. Doktor Bohadlo a Benno zmizeli za rohem. Zeď se před námi krátila. Supěli jsme oba a řvaní se do nemožnosti zesilovalo. Zbývalo nám jen docela málo a já jsem si uvědomil, že mám příšerný strach. A pak jsme zapadli za roh, já a Harýk hned za mnou, a zastavili jsme se, protože za plotem stálo několik lidí a několik jich prchalo ještě dál, podél plotu zadem k městu, aby se vyhnuli tanku. Zůstali jsme stát na kraji a strach ze mě hned zmizel. Tank řval dole po ulici. Lehl jsem si na zem a vystrčil jsem opatrně hlavu ven. Ulička se svažovala dolů a byla prázdná a na kousku hlavní ulice, co jsem viděl, nebylo vidět nic. Jen slunce pražilo. Chvilí jsem ležel a cítil jsem, jak lidi za mnou na mě napjatě

čumí, a pak jsem se přitiskl k zemi, protože za rohem tovární zdi se vynořila hlaveň děla, zdálo se to hrozná doba, jak se z ní vysouvala, a pak se ukázala před tanku, pomalovaná nepravidelnými fleky, s tlustým pancířem šikmo skloněným, a pak vyjel celý tank, na něm sedělo naseto vojáků v strakatých parašutistických kombinézách, s větvičkama na helmách, někteří seděli na blatníku, pod kterým se plazily pásy, a nohy v bagančatech se jim kolíbaly dolů, spatřil jsem vyhrnuté rukávy a automaty se olejově leskly, nahoře z poklopu čouhal chlap v černé kombinéze a s tankistickou radiokuklou na hlavě a u něho, opřený o pancíř, stál jiný chlap, držel se levou rukou poklopu, v pravé měl automat a byl ověšený handgranátama. Všechno se utápělo v šíleném řevu stroje a tank přejel přes můj výhled a řvaní se ztišilo a ve chvílce bylo po všem. Zase zbylo jen prázdné dláždění, do kterého se opíralo slunce. Zvedl jsem se ze země a otočil jsem se k lidem. Harýk se odlepil od plotu a řekl ochraptěle:

„Už je pryč?“

„Jo,“ řekl jsem.

Kolem mě se seběhl roj lidí a začali na mě dorážet.

„Viděl ste ho?“

„Jo,“ řekl jsem.

„Byli to esmani?“

„Asi jo. Já nevím.“

„Říkáte, že ste ho viděl,“ řekl mi chlap velký jako hora s napitým hlasem.

„Buďte tak dobřej a porad'te mně, jak to mám poznat,“ řekl jsem mu vztekle. „Měl jste se koukat sám.“

Pak jsem se obrátil k Harýkovi a řekl jsem mu: „Dem, ne?“

Harýk se otočil a povídal:

„Počkej. Táhle je Benno. Benno!“ zavolal.

Benno se k nám přišoural s vyvalenýma očima.

„Tady to máte, s vaším nadšením,“ řekl.

„No co?“ řekl jsem.

„Eště dělej blbýho.“

„Ale houby. Nic se ti nestalo, tak co.“

„Jenže mohlo.“

„Blbost,“ řekl jsem. Doktor Bohadlo se k nám připojil. Benno řekl:

„Já nevím jak vy, ale já si du vlízt támhle nahoru do lesa.“

„To na houby?“ řekl Harýk.

„Né. Ale počkám tam, až tu budou Rusáci.“

„Pojdeš tam hladem,“ řekl jsem.

„Lepší pojit hladem než se nechat vodstřelit vod nějakýho pitomýho esesáka,“ řekl Benno. Zasmál jsem se filmově. Bylo mi příjemné dělat teď hrdinu, když už esmanský tank byl pryč.

„Přide na vkus,“ řekl jsem. Benno se naštvál.

„Heled, Smiřicej,“ řekl. „Jestli si o sobě myslíš, že seš nákej hrdina –“

„Asi sem – dyž to srovnám s tebou,“ řekl jsem.

„To teda nejseš.“

„A seš ty?“

„Nejsem. Ale ty taky ne.“

„Tak co myslíš, že sem?“

„Vůl.“

Podíval jsem se na Benna a udělal jsem zamyšleného. Doufal jsem, že mi zesmutněly oči, aspoň jsem trochu přivřel víčka, aby to tak vypadalo.

„Možná,“ řekl jsem. „Možná že sem teda vůl.“

„To seš,“ řekl Benno. „Korunovanej.“

„Možná že sem,“ opakoval jsem s očima sklopenýma k zemi. Pak jsem je prudce pozvedl k Bennovi a řekl jsem: „Ale já sem na tom taky jinak než ty, víš?“

Byl jsem zvědav, jestli to na něj zapůsobí. Na Irenu by to působilo jistě, jenže tohle byl Benno. Ani jsem moc nemyslel, že na to bude reagovat, řek jsem to spíš kvůli sobě.

„Nekecej. Jak seš na tom, prosím tě, jinak?“ řekl Benno.

„No – prostě, nebudem se vo tom hádat,“ řekl jsem. „Já du do města a myslí si vo tom, co chceš. Pudeš s náma?“

Benno nebyl takový, aby na něj působily moje efekty. Ale trochu úvahy to do něj jistě zasadilo.

„Smiřickej, neblbni,“ řekl. „Nebudeš povídat, že se chceš kvůli tý káče nechat zabít.“

„Já se nechci nechat zabít.“

„Ne? Tak proč tam mermomocí lezeš?“

„Chci prostě.“

„Chceš se vytáhnout před Irenkou,“ řekl Benno.

„Dyž myslíš.“

„Nebud’ vůl, Danny.“

„Nemůžu si pomoct. Asi sem.“

„Neblbni.“

Udělal jsem svůj bolestný úsměv kolem úst a řekl jsem:

„Tak, Benno, pudeš s náma?“

Benno se na mě podíval, vypadalo to, že vážně, a asi to bylo vážně, a řekl:

„Chlape, tys fakt z tý káči zblbl.“

„Tak pudeš?“ řekl jsem s úsměvem.

„Ale já sem tě varoval. A můžu ti říct, že mi tě bude líto, až tě někde vodbouchnou.“

„Tak ahoj, Benno,“ řekl jsem a podal jsem mu ruku. „Neměj na mě vztek.“

„Ahoj, Danny,“ řekl Benno. „Teda bude tě škoda. Pro jazz a pro všechno.“

„Páni, voni se loučej jak při funuse,“ řekl Harýk.

„Pod’ se mnou, Hary,“ řekl Benno.

„Houby, já du do pivováru.“

„Tak ahoj,“ řekl Benno a nastrčil mu ruku.

„Blbče, nesor,“ řekl Harýk. „Seš tragickej, až je z toho špatně.“

Najednou se rozeřval zas nějaký motor a všichni strnuli. A pak se zničehonic nízko nad náma přehnalo letadlo. Viděl jsem, jak lidi padají na zem. Stín letadla se mihl přes louku a zmizel ve slunci, ale řev motoru bylo slyšet dál.

„Kuci, do lesa!“ vykřikl rychle Benno, vyškrábal se na mez a začal utíkat k lesu. Řev motoru přestal slábnout a začal zas sílit. Letadlo se vracelo, ale nebylo ho vidět, protože bylo ve slunci.

„Benno, lehni si!“ zařval jsem za ním. Ale stejně mě neslyšel. Valil se rychle do stráně k nízkému lesu nahoře, ke kterému pádili lidi ze všech stran. Motor se rozeřval naplno a sílil. Sek jsem sebou pod mez a Harýk a doktor Bohadlo vedle mě. Rámus vykulminoval a z něho zaštěkaly dlouze kulomety. Slyšel jsem krátké suché údery někde nablízku. Kulky se zarývaly do země. Pak se motor náhle opět ztišil a letadlo zmizelo za zdí. Vyskočil jsem a pověsil jsem se na zeď. Zahlédl jsem ještě německou stíhačku letět rychle nízko nad městem. Zahnula na východ a za chvíli se ztratila za kopci na hranicích.

„Ted' už se asi nevrátí,“ řekl Harýk.

„Snad ne.“

„Páni, ale byla to klika.“

„To byla,“ řekl jsem a ted' jsem teprv ucítil strach. Předtím to všechno šlo moc rychle. Sakra, už jsem moh mít kulku v těle. Rozhlédl jsem se kolem. Několik lidí ještě pádilo k lesu. U něj, už docela blízko, zahlédl jsem kulatou Bennovu postavičku, natrásající se nepravdělně, jak utíkal.

„Diž,“ řekl jsem Harýkovi.

„Co?“

„Támle. Vidíš Benna?“

„Ajo. Páni, ten se zastaví až na Ratejně.“

„Necháme ho bejt, ne, pane doktore?“ řekl jsem doktorovi Bohadloví, který stál vedle nás a byl jako sulc a tvaroh.

„Ano, ano, jistě,“ řekl. „Člověk se nemůže divit. V životě nic takového neprožil.“

„Jistě,“ řekl jsem. „A my abysme šli, ne?“

„Ano,“ řekl doktor Bohadlo, ale teď už nebyl tak nadšený. Cítil to asi ve vzduchu jako já, to, že ze všech stran se může na člověka něco přihnat, dřív než má čas se zdekovat. Vykročili jsme rychle k hlavní ulici, zahrnuli jsme za roh a šli jsme k viaduktu. Z domu na druhé straně ulice vyběhli ti tři kluci z naší hlídky a připojili se k nám.

„Kde je ten tlustej?“ zeptal se mě jeden z nich.

„Je raněnej,“ řekl jsem mu chladně. Kluk vypouklil oči.

„Jó? Vod čeho?“

Schválně jsem klopýtnul, abych se ho mohl chytit a odstrčit ho trochu od ostatních. Nechtěl jsem, aby mě slyšel doktor Bohadlo.

„Sakra,“ řekl jsem. „Dostal to do nohy.“

„Z tý stíhačky?“

„Jo.“

„A – to ste ho tam nechali?“

„Byl tam jeden doktor a odvezou ho do nemocnice.“ Hustil jsem do kluka tiše svoje mystifikace. Prošli jsme rychle pod viaduktem. Na slunci před námi se začernal dav lidí. Tlačili se kolem něčeho. Někdo nelidsky zařval, až mi opravdu přeběhl mráz po zádech. A zase. Dlouhé, nekonečné ženské skučení, které po chvilce hrozného napětí trochu ochablo a zas se opakovalo a zas přecházelo v polozvířecí chrapot. Udělalo se mi těžko od žaludku. Přimáčkli jsme se zezadu na dav.

„Co je? Někdo je raněnej?“ zeptal se kluk.

Chlap stojící před námi se k nám vážně otočil.

„Náká pani.“

„Nevíte kdo?“ zeptal jsem se.

„Nevim.“

Zepředu se otočila tlustá ženská a řekla:

„To je pani pana doktora Vašáka.“

„Co?“ vykřikl jsem a zatmělo se mi před očima.

„Jo. Mladá pani doktorová Vašáková,“ řekl nějaký hlas zepředu. To polozvířecí zaječení se zase ozvalo.

„Pust'te m' k n'í,“ řekl jsem. „Pust'te m'. Šel někdo pro auto?“

Mačkal jsem se energicky davem a lidi, poněvadž nevěděli, kdo vlastně jsem, m' uctivě poušt'eli a čum'eli na m'. Na chodníku ležela paní doktorová Vašáková. Vlastně její nohy v bílých st'řevíčkách, až nad kolena, potom chuchvalec roztrhané květované látky a modrého trikotýnu a krve, a pak zbytek paní doktorové v květovaných šatech. U ní na zemi klečeli dva Angličani, ten fouskatý Skot jí podpíral rukou hlavu a ten vysoký hezký s obvazem na hlavě jí držel za ruce a oba nevěděli, co mají d'lat. Viděl jsem, že se moc d'lat nedá. Lidi kolem se tísnilí mlčky a poděšeně. Poklekl jsem rychle k ní a oba Angličani se na m' podívali. Měli klidné oči a najednou jsem viděl, že mají opravdu tvrdé oči. Docela jinak se dívali než ti vylekaní lidé z davu. Pro ně ten pohled asi neznamenal nic nového. Ale asi taky líp věděli, co znamená, než lidi kolem.

„Šel někdo pro vůz?“ zeptal jsem se vážně a rychle anglicky.

„Yes,“ řekl zrzavý Skot.

„Není tu nějaký doktor?“

„No.“

„Kde je její manžel?“

„V nemocnici.“

Umlkl jsem a hleděl jsem tiše na paní doktorovou. Už nekřičela, jen sípala a měla tvář staženou bolestí. Ňadra pod tenkými šaty se prudce a škubavě zdvíhala a ona byla pořád mladá a hezká. Chudák paní doktorová. Díval jsem se na ni, jak trpí, a všechno kolem se ztratilo a já ji viděl v bílých šatech se sakurama, jak se zubí tou pěknou pusou nad šálkem kávy a blýská po mně hezkýma očima za těch sobotních večerů v sokolovně, jak na sebe d'láme šauy a občas spolu promluvíme jakoby nic o válce, o nouzi o potraviny, nebo vypravuju polohlasem nějakou politickou anekdotu a celý stůl má hlavy sestrčené a já cítím její teplý obličej blízko m' a zájem v jejích očích, které jsou upřené na m', vůbec ne o tu anekdotu, ale o jiné věci, viděl jsem ji, jak měla radost, že jsem na ni d'lal ty šauy,

byla asi o pět let starší než já a pan doktor Vašák asi o pětadvacet, a jistě by se mnou nic neměla, kdyby přišlo co k čemu, ale byla hezká a měla mě ráda, a když jsme se loučili, tak jsem jí líbal ruku a cítil jsem, jak mi ji přitiskla na ústa, a jednou, když byla tma a její manžel se loučil s mojí máti, obrátila tu ruku dlaní vzhůru, a jak jsem ji políbil, chytla mě za čumák a stiskla mi ho, až se mi zajiskřilo v očích, ale hned se po mně rozlilo blaho, že mi to udělala, a koukal jsem za ní pak, jak nasedala do auta s manželem, a viděl jsem, že ještě za sklem maličko zamávala a ve tmě se zabělal její úsměv, a můj otec divoce zamával, protože si myslel, že to patří všem, ale já věděl, že to je jen pro mě, a šel jsem pak vedle našich domů a měl jsem v sobě prima pocit a tu noc jsem vůbec nemyslel na Irenu, ale jen na paní doktorovou Vašákovou, myslel jsem na ni a teď tu ležela, zrovna tak hezká jako tenkrát, a bylo po všem, její hezká pusa byla stažena do bolestného oblouku a dole pod bříškem se z ní valila krev, na chodníku se ve slunci leskla červená kaluž a nešlo to nijak zastavit. Zadíval jsem se na ten její obličej a do očí mi opravdu stoupily slzy.

„*Poor lady*,¹⁵¹“ řekl jsem. „Jak se to stalo?“

„Stíhačka,“ řekl Angličan s obvazem na hlavě. Mlčel jsem. Potom jsem řekl:

„Nešlo by nějak zastavit krvácení?“

„*No*,“ řekl Angličan.

„To znamená –“

„*Yes*,“ řekl Angličan a chvíli mlčel. Pak řekl tiše:

„Umře, než ji dovezeme do nemocnice.“

Ozvalo se zahučení automobilu a skřípění brzd. Lidé se roze-
stoupili. Objevil se automobil pekaře Jožky, lehký nákladní vůz na
rozvážku. Pekař Jožka vyskočil od volantu a přiběhl k nám. „Dáme
jí dozadu,“ řekl.

---

151 Ubohá paní. Pozn. red.

„Máte tam něco, na co bysme jí mohli položit?“ zeptal jsem se.
„Jo. Prázdný pytle sou tam.“

Obrátil jsem se na Angličany.

„Můžete ji nadzvednout?“

„Yes,“ řekl Skot. „Kdybyste mohl opatřit něco pod ní. Třeba prostěradlo.“

„Yes,“ řekl jsem. „Nemáte někdo prostěradlo, abysme jí na něm mohli zvednout?“ obrátil jsem se na lidi.

„Jo hned!“ vykřikla ta tlustá ženská, obrátila se a zapadla do domu.

„*One moment, please,*“ řekl jsem a čekali jsme. Bylo ticho. V děsně krátké chvilce se ženská zas vynořila s prostěradlem a podala mi ho. Tvář měla zděšenou a uslzenou.

„Děkuju,“ řekl jsem.

„Položte to vedle ní,“ řekl Angličan s obvazem.

Rozprostřel jsem prostěradlo na chodníku. Angličani vzali paní doktorovou Vašákovou jeden pod paží a druhý kolem pasu.

„Mohl byste ji vzít za nohy?“ řekl mi Skot.

„Yes,“ řekl jsem a nadzdvihl jsem ji za nohy. Měl jsem hrůzu, jestli to její tělo vydrží. Jak jsme ji nadzdvihli, začala zase křičet, ale už jen slabě. Položili jsme ji na prostěradlo. Z první řady k nám přiskočil nějaký chlap na pomoc. Zvedli jsme prostěradlo za všechny čtyři cípy a pomalu jsme nesli paní doktorovou k autu. Skrz prostěradlo kapala krev na dláždění. Pekař Jožka oběhl vůz a otevřel ho vzadu. Vevnitř byly naházené prázdné pytle. Jožka vlezl dovnitř a rychle z nich urovnal lůžko. Pak tam vlezli Angličani, úžasně obratně, a nadzdvihli paní doktorovou dovnitř. Já s tím chlapcem jsme jí drželi za nohy, až byla vevnitř celá.

„Tak, a jed'te rychle,“ řekl jsem Jozkovi. „*You go with her. I'll see you later,*¹⁵²“ řekl jsem Angličanům.

---

152 Jed'te s ní. Uvidíme se později. Pozn. red.

Kývli a sklonili se zas nad paní doktorovou. Jožka zavřel dveře, oběhl vůz a skočil za volant. Motor se rozhučel a auto se hnulo. Dav stál mlčky na chodníku a díval se za ním, jak projelo pod viaduktem a zahrulo dolů ke gymnáziu. Na chodníku ležela veliká kaluž krve a v ní se zrcadlilo slunce. Šlápl jsem na něco, a když jsem se podíval, byla to veliká zdeformovaná protipancéřová kulka z leteckého kulometu. Bylo ticho. A pak jsem si uvědomil, že už není ticho. Rozhlédl jsem se. Od náměstí utíkali lidé, zpocený a zaprášený, ženské s dětma a mezi nimi starý pan Baudyš v sokolském kroji a s práporem, obtočeným kolem žerdi.

„Co je?“ vykřikl jsem na nějakého chláпка, který se zrovna zastavil před domem a otvíral dveře.

„Z Prajska jedou esmani!“

„Vy ste byl na hranicích?“

„Byl. Ale nebyla to prauda. Rusové nepřijeli.“

„A co to bylo, jak se tam střílelo?“

„To byl esmanskej tank.“

„Je někdo zabitej?“

Muž mávl rukou.

„To se vůbec nedá spočítat. Dyť ten tank najel u celnice zrouna do průvodu s dětma.“

„Panebože!“ vykřikla vedle mě nějaká paní. Chlap po jejím boku se zeptal zlověstně:

„A kdo roztroubil, že jedou Rusové?“

„To, pane, vědět, tak ho stáhnú zaživa z kůže!“ řekl muž ve dveřích.

„A jak to víte, že jedou esesáci?“ řekl jsem klidně.

„Poněvač v Prajsku se střílí. Tam je bitva.“

Vtom se ulicí rozlehl mohutný a dutý hlas megafonu městského rozhlasu.

„Občané,“ řekl plechově. „K hranicím se blíží ustupující německé tanky. Vyzýváme všechny muže schopné nositi zbraň, aby se ihned

dostavili na velitelství československé armády do městského pivovaru. Opakuji,“ a hlas z megafonu bučel do hluku, který rostl ulicí, kudy utíkali a valili se poděšení lidé. „Ženy a děti necht' se uchýlí do protiletectvých krytů. Není vyloučeno, že město bude bombardováno,“ zabučel hlasatel a ženské kolem se rozječely. Viděl jsem, jak schytávají děti a utíkají pryč. Proti pádícímu davu se najednou vynořil zástup chlapů v brčálových uniformách, ženoucí se opačným směrem. To byli ruští zajatci. Lidé se jim vyhýbali a začla motanice. Ohlédl jsem se. Harýk stál vedle mě.

„Dem!“ vykřikl jsem na něho a oba jsme se dali do klusu. Několik chlapů se k nám připojilo. Začíná jít do tuhého, řeklo mi to v hlavě, a bylo to nádherné. Hlas z megafonu bučel dál: „Občané! Vaše město je v nebezpečí. Braňte je proti Němcům! Smrt německým okupantům!“ a my jsme utíkali k náměstí. Před námi se divoce hnali Rusové s bílými S. U. na zádech. Několik poděšenců stahovalo už zase vlajky. Červeno-bílé a rudé plachty se kymácelly nad davem a přes slunce se přetáhl mrak. Podíval jsem se vzhůru. Po obloze začly od západu vyrůstat mraky. Vběhli jsme na náměstí. Tam byl zmatek. Ženské a děti z uprchlického tábora se cpaly do kostela a chlapi stáli v nejistých hloučcích. Někteří se rozbíhali k pivovaru a od východu proudili přes náměstí pořád lidi z vítání. U kostela se k nám připojil hlouček Francouzů a Holanďanů. Přeběhli jsme náměstí a utíkali jsme úzkou hlavní ulicí. Slunce bylo teď schované za mraky a ulice se zatáhla příšeřím. Bílé a vyděšené obličeje lidí se hnaly oběma směry a srážely se. Běželi jsme po pravé straně. Nad proudem, pohybujícím se proti nám, se vznášel naleštěný heligón a přeplul kolem mě dozadu. Tempo se zrychlovalo. Městský rozhlas bez ustání bučel do šumění a pokřiku davu. U Novotných někdo stahoval transparent pověšený přes ulici s nápisem VÍTEJTE NÁM!. Blížili jsme se k protitankové překážce, v které všechno vázlo, protože se tam dva proudy proti sobě vmačkávaly do úzkého průchodu. Lidé přelézali přes překážku oběma směry. Zpomalili jsme krok

a viděl jsem, jak z ulice zrovna lezou nějaké holky s páskama červeného kříže na rukou, a vtom jsem uviděl Irenu. Zabělala se ve světlých šatech proti temnému pozadí v ulici, vylezla na překážku a seskočila dolů. Sukně se jí maličko nadzdvihla a viděl jsem jí nohy nad kolena.

„Ireno!“ zavolal jsem na ni. Rozhlídla se a vtom mě spatřila. Přeběhl jsem na druhou stranu ulice k ní a proplítal jsem se mezi lidma.

„Ireno!“ vyrazil jsem ze sebe a vzal jsem ji za ruku. Měla teplou měkkou ruku a dívala se na mě širokánsky otevřenýma očima. Byla hrozně hezká. Kolem nás se divoce hnal zástup a rozbíhal se po Jiřáku na všechny strany. Měla na hlavě šátek, červený s bílýma puntíkama, a pod ním zavázané vlasy. Megafon bučel: „Vyklid'te ulice! Německé tanky projíždějí Chodovem!“ a Irena se na mě usmála. Všiml jsem si, jak má malé růžové uši a v nich dírky od náušnic.

„Ireno! Miláčku!“ řekl jsem, a možná že to v tom rámusu neslyšela. Její hlas aspoň zněl hodně slabě, když mi říkala:

„Deš do pivováru?“

„Jo,“ řekl jsem hlasitě. Nějaký chlap do nás strčil jak býk. Irena se mě chytla. Přidržel jsem ji u sebe. Ještě víc se setmělo. Nad domy vyrostly šedivé mraky a zvedl se vítr. Viděl jsem, jak se rozvířil prach a papíry pod nohama lidí.

„Tak na shledanou, Danny!“ řekla Irena. Její obličej vypadal bílý a měla zarůžovělé tváře. Vítr nám hodil do očí závěj prachu. Musel jsem zavřít oči. U barikády někdo řval, ale nebylo rozumět co. Otevřel jsem oči a viděl jsem, že Irena je má dosud zavřená a plná písku.

„Sbohem, Ireno!“ řekl jsem rychle. Šklebila se trochu, jak měla písek v očích. Líbnuł jsem ji rychle na červeně pomalovanou pusu a odtrhl jsem se od ní. Otevřela oči a pokoušela se rozhlédnout. Mezi náma se přehnalo několik ženských. Pak jsem ji ještě na okamžik zahlídl, stála na špičkách a mnula si oči a dívala se po mně. Poslal jsem jí polibek. Pak se zas vítr zvednul a rozvířil prach a smetí.

„Tak pod!“ slyšel jsem Harýkův hlas a cítil jsem, že mě táhne za ruku. Promotali jsme se na druhou stranu ulice a k překážce. Tam se chlapi škrábali přes ni. Zase samé zadnice. Uviděl jsem něčí boty, zaleskly se mi podkůvkama před nosem, a pak jsem se vyškrábal na překážku. Vedle mě lezl pan učitel Pánek a seskočili jsme současně. Obrátil jsem se a Harýk dopadl za mnou. Dali jsme se do klusu. V ulici bylo temno a foukal vítr. Utíkali jsme teď rychleji. Zahlédl jsem, jak od nás z okna se kouká maminka a otec, ale dělal jsem, že je nevidím. Musel jsem přivírat oči, protože vítr foukal proti nám. Dav se slil v jeden proud a hnál se k nádraží. U vchodu do Pittermanovic pasáže stáli nerozhodně pan Pitterman a Rostů a čuměli na dav. Blížili jsme se k nim. Bylo vidět, že se jim nechce. Už jsme byli skoro u nich, zavolal jsem na Rostů, ale neslyšel mě. Najednou se z pasáže vyhrnuli lidé a strčili do obou Pittermanů zezadu. Pan Pitterman se zapotácel a pak ho dav spolknul. Viděl jsem jenom jeho olysalou hlavu, jak ji utíkající zástup unáší s sebou. Ohlédl jsem se a viděl jsem, že i Rostůva plavá kebule pluje za námi. Dupali jsme kolem hotelu Granada a pod železničním podjezdem a nahoru k mostu. Dopadly první kapky deště. Bylo mi nádherně. Když jsme se hnali přes most, dalo se do deště. Dav prořídl, protože bylo víc místa. Viděl jsem, že se někteří chlapi ztrácejí nahoru k Port Arthuru. Přiběhli jsme k bráně a v ní se zrovna objevila těžká desetituna naložená lidmi. Zastavil jsem se. Chlapi namačkaní v desetituně byli ozbrojení. A pak jsem je poznal. Byli to horolezci. Spatřil jsem Zdeňka v tralaláčku a s puškou. Déšť se začal lít proudy a lidi na automobilu se zakymáceli, jak automobil zahnul na silnici. Nad hlavama se jim ježily flinty. Auto přešlo kolem nás, obrátil jsem se za ním a viděl jsem záda několika chlapů, stojících nahoře. Jeden z nich měl na nich pověšený automat a na rukávě rudou pásku. Vběhli jsme dovnitř. Na cestě k hlavní budově stála řada aut, nákladních i osobních, a do nich nastupovali chlapi s flintami. Na louce u ledárny stál přesně vyřízený trojstup kluků

a před nimi Krpata, mávající nad hlavou revolverem. Viděl jsem, že jsou částečně ozbrojeni. Pak bylo vidět, jak Krpata něco zařval, trhl rukou dolů, útvar vykročil levičkou a začal pochodovat k bráně. V bráně se lidi před ním rozestoupili a Krpata s děsně spokojenou tváří provedl zástup ven. Otočil jsem se zpátky a utíkal jsem podél nákladních aut nahoru. První v řadě se zrovna hnulo k bráně. Bylo už plně naložené lidma. Viděl jsem, že u dalšího stojí pan Krocan, ale už neměl uniformu, byl jen v košili a bez čepice, a vedle něho chlap s rudou páskou na rukávě. Chlapi se drápali nahoru a drželi všelijak opatrně flinty před sebou. Protlačil jsem se k dalšímu autu.

„Kde dávaj zbraně?“ zařval jsem na muže s pancrfaustem.

„V magacíně!“ zařval on na mě. Utíkal jsem do magacínu. Z něho se vyvalil hlouček, někteří v uniformách, poznal jsem pana kapitána Kuřátko, a někoho nesli. Do dveří magacínu se soukala fronta a chlapi v ní se otáčeli za tou skupinou.

„Kdo to byl?“ zeptal jsem se, když jsem se postavil k nim.

„Plukovník Čemelík,“ řekl někdo.

„Raněnej?“

„Ne. Prej ho ranila mrtvice.“

Zezadu mě všoupli dovnitř a tam stálo několik vojáků a mezi nimi chlapi s rudýma páskama a školník z gymnázia v legionářské uniformě a rozdávali zbraně. Nikdo to nezapisoval. Fronta postupovala rychle a muži se zbraněma vypadávali ven. Ach Bože, řekl jsem si, Bože, dej, abych dostal automat. Už byli přede mnou jen tři, viděl jsem, jak první dostal flintu, druhý taky, pak jsem viděl, jak voják podává tomu přede mnou svazek handgranátů, a pak jsem byl sám první a spatřil jsem, jak mi rudolící chlápek s četařským nárameníkama podává báječný naleštěný automat se dvěma zásobníky, popadl jsem ho, řekl jsem děkuju a vyběhl jsem ven z kůlny.

„Chlape, počkej!“ slyšel jsem za sebou Harýka. Zvolnil jsem krok a pověsil jsem si automat na rameno. Kolem nás se to hemžilo

v dešti a kaluže vody a bláta stříkaly, jak se lidi hnali přes ně. Harýk ke mně přiběhl a držel v ruce flintu s nasazeným bajonetem.

„Hele, všim sis?“ řekl mi.

„Čeho?“

„Ty chlapi – s těma rudejma páskama.“

„No.“

„To sou komunisti.“

„Asi jo,“ řekl jsem.

„Tak už sme v tom,“ řekl Harýk. „Převzali velení.“

„Čert ví,“ řekl jsem. „A starýho Čemelíka asi vodbouchli.“

„Hovno,“ řekl Harýk. „To ne. Ten se z toho zesral sám.“

„Jen jestli,“ řekl jsem.

„Hele,“ řekl Harýk. „Neměli bysme se vodpařit?“

„Jak, vole,“ řekl jsem. „Ted’ už to nejde.“

„Benno měl pravdu,“ řekl Harýk.

„Houby,“ řekl jsem. Bodeť. Ted’ už se nedalo nic dělat. A nejlejší teda bylo jít do toho. Třeba teda i s komunistama.

„Dem!“ řekl jsem a rozběhli jsme se k automobilům. Vtom jsem zaslechl náš signál. Ohlédl jsem se a spatřil Lexu a Vencu Štema, jak čekají s flintama u jednoho nákladáku. Zamířili jsme k nim.

„Ahoj,“ řekl Lexa. „Kde je Benno?“

„Zdrh,“ řekl Harýk.

„To víte, že starýho Čemelíka ranila mrtvice?“

„A je to fakt?“

„Fakt. Jak přilítla ta stíhačka.“

„Nahoru!“ zařval nám někdo u ucha a už jsem viděl, jak se Venca škrábe nahoru na plošinu nákladního auta. Za ním Lexa a potom jsem si přehodil automat na záda a vyšvihl jsem se tam taky. Za mnou se tam vecpal Harýk. Otočil jsem se. Stáli jsme už na samém kraji a dva chlapi pod autem zvedli ohrádku a zaklapli ji za náma. Slyšel jsem, jak někdo volá „Jed’!“, a pak to s náma škusblo, když se automobil rozjel. Jeli jsme pomalu po cestě k bráně. Po dvoře

pobíhali lidé, na které se už asi nedostaly zbraně a déšť se lil na to na všecko. Projeli jsme bránou a na silnici šofér přidal plyn. Začalo to s náma házet a museli jsme se držet zábradlí, abysme sebou nesešli. Přejeli jsme přes most, zahlédl jsem Irenino okno a pak jsme zahrnuli napravo na silnici k hranicím.

„Páni, to je prdel!“ řekl Harýk roztřeseným hlasem, jak pod ním auto drnčelo.

„To je,“ řekl Lexa.

„Teprv bude,“ řekl jsem a měli jsme co dělat, abysme nevypadli, když šofér ostře sebral zatačku u Jonášovy továrny. Minuli jsme pochodující kluky s Krpatou v čele. Šli v dešti pomalu a pravidelným krokem kupředu. Déšť se zmírnil a mezi mraky vysvitlo slunce. Ujížděli jsme předměstím a na ulici nebyla ani noha. Všechno bylo zalezlé v domcích. Pak jsme zas přejeli kolem hloučku Rusů, vytrvale utíkajících k hranicím. Volali na nás něco, ale nezastavili jsme se. Projeli jsme lázněmi a u bunkru, který tam stál ještě z osmatřicátého roku, jsme zahrnuli nalevo. U silnice kolem železniční trati leželi chlapi s puškama a mávali na nás. Viděl jsem, jak jeden z nich v koženém kabátě s červenou páskou na rukávě vyskočil z příkopu a signalizoval, abysme se zastavili. Šofér zabrzdil. Chlap v koženém kabátě vyskočil na stupátko a něco mu říkal. Jak motor přestal pracovat naplno, uslyšel jsem zase ten známý řev. Někde jely tanky. Chlap seskočil ze stupátko a auto se rozjelo nahoru k dlážděné silnici.

„Páni, mně se to nelíbí,“ řekl Lexa tiše. Slunce se prodíralo na západě z mraků a pořád drobně pršelo. Na východě, zrovna nad hranicema, se udělala duha. Vjeli jsme na dlážděnou silnici a ujížděli jsme přímo na východ. Ve výklencích domů stáli chlapi s puškama a čekali. V postranní ulici bylo prázdné nákladní auto. Pak se začal ozývat řev tanků i přes náš motor. Vjeli jsme kolem staré celnice na asfaltku a mířili jsme k nové celnici, stojící mezi rozkvetlými třešněma. Duha bylo rozklenutá nad údolím a zrcadlila

se na mokrém asfaltu. A najednou vyjel za novou celnicí německý tank a namontoval se přímo proti nám. Šofér zběsile zabrzdil a auto dostalo na mokrém asfaltu smyk. Zahlédl jsem ještě, jak se dělo tanku pomalu zvedá, a pak už se se mnou začlo všechno motat, protože rozjeté auto se otáčelo po asfaltě. V uších mi zněl příšerný řev motorů a lidí. Někdo do mě vrazil, někdo upadl přese mě, klekl jsem si a viděl jsem, jak chlapi vypadávají přes postranice. Do řevu motoru zapraskaly rány kulometu a bylo cítit, že kulky si razí cestu konstrukcí nákladáku. Zahlédl jsem Lexu, vyskakujícího nazdařbůh přes postranici ven. Pak se auto natočilo zadkem k tanku a já byl najednou hrozně blízko u něho a zahlíd jsem postavy v strakatých mundúrech přilepené k jeho pancíři. Trvalo to jen okamžik, protože auto se pořád otáčelo. Na plošině bylo už jen několik chlapů a jeden s roztráštěným obličejem se kutálel ke mně a za ním se táhla krev. Chytil jsem se oběma rukama za postranici a přetáhl jsem se přes ni. Padal jsem dolů rukama napřed a dopadl jsem do příkopu plného vody. Auto jelo už hodně pomalu, takže jsem dopadl celkem měkce. Hned jsem zvedl hlavu z vody. Auto se zvrhlo do příkopu několik metrů přede mnou a z chladiče mu vyšlehly plameny. Pak kolem mě nahoře na silnici přešel tank a slyšel jsem štěkání kulometu a hvízdot kulek, které lítaly nade mnou do polí. Po polích utíkali chlapi k řece. Podíval jsem se zas vzhůru. Tank jel pomalu pryč a z jeho věže prskal kulomet. Byl jsem celý ve vodě a vystrkoval jsem z ní jen hlavu. Blízko mě ležel na poli chlap a křičel. Ohlíd jsem se zase za tankem, ale ten už zahýbal na dlážděnou cestu do města. Kulomet umlkl. Zvedl jsem se a rozhlížel jsem se, kam by se dalo nejlíp utýct. Na druhé straně silnice se zdvihl Lexa. Byl strašně zasviněný a z čela mu tekla pramínka krve.

„Lexo!“ zavolal jsem. Uviděl mě.

„Pod!“ zařval divoce, otočil se a rozběhl se na druhou stranu, kde se zdvihala louka mírným svahem k lesu. Na ní stála rozbitá střelecká pevnůstka ze starého opevnění. Řvaní motorů bylo slyšet

pořád. Rozhlédl jsem se na obě strany, ale nic jsem neviděl. Vylezl jsem na silnici a přeběhl ji na druhou stranu, tam jsem přeskočil příkop a utíkal jsem po louce k lesu. Slunce svítlo teď naplno a černavé mraky se nakupily nad východním obzorem. Přes údolí pořád visela duha. Lexa běžel přede mnou a kulhal. Já jsem necítil žádnou bolest. Od celnice se znova rozeřval motor. Ohlédl jsem se přes rameno a spatřil jsem jiný tank, jak se rychle plazí po silnici. Napnul jsem všechny síly. U střelecké pevnůstky jsem se znova ohlídl. Odtud byl výhled na celou silnici a já uviděl ještě dva jiné tanky, jak lezou k nám. Pak už jsem byl blízko u lesa a neohlížel jsem se. Udělal jsem několik posledních skoků a byl jsem v lese. Zapadl jsem do jeho šera a sekl jsem sebou na zem. Chvilku jsem tak ležel a pak jsem si uvědomil, že tu nejsem sám. Všude kolem ležely temné postavy s puškama a kryly se za stromy. Měly před sebou nahrabanou hlínu a kamení a čuměly ven na silnici. Dovalil jsem se k jednomu volnému stromu a lehl jsem si za něj. V lese bylo černo a bylo z něj dobře vidět na silnici, na kterou svítlo slunce a která se v jeho paprscích vlhce leskla. Od celnice vyjel nový tank, natočil se a jel pomalu vzhůru k dlážděné ulici. Přímo přede mnou, asi na půl cestě mezi lesem a silnicí, byla rozbitá pevnůstka a v ní několik skrčených chlapů. Poznal jsem mezi nimi zrzavou hlavu Hroba. Jak jel tank pomalu po silnici, Hrob si klekl vedle pevnůstky a viděl jsem, že něčím míří na tank. Pak z toho vyšlehl plamen a kouř. Byl to pancrfaust. Na silnici před tankem něco spadlo a začalo hořet. Tank se zastavil a z něho se sesypali chlapi v strakatých mundúrech. Spatřil jsem, jak sebou házejí na asfalt a koulí se do příkopu. Věž tanku se začla otáčet a dělo se zamířilo na pevnůstku. Lidi v pevnůstce vyskočili a dali se do běhu k lesu. Koukal jsem se na Hroba, ale ten zůstal klečet a chystal si jiný pancrfaust. Podíval jsem se na tank. Dělo už mířilo na pevnůstku. Podíval jsem se zpátky na Hroba. Zase se mu zablesklo u hlavy a vyvalil se kouř. Rychle jsem se podíval na tank. Ale nestalo se nic. Několik metrů před ním něco

explodovalo. Viděl jsem, jak Hrob vyskočil a rozběhl se k lesu. Pak se ozvala rána a pevnůstka se rozlétla na všechny strany s plameny a kouřem. Ještě jsem zahlédl, že Hrob upadl, a přitiskl jsem obličej k zemi. Potom jsem ho zas zdvihl a viděl jsem Hroba, jak znovu utíká. Blízko vedle mě něco cvaklo, ale nepodíval jsem se po tom. Na silnici se z asfaltu zvedl dlouhý esesman a zamířil na Hroba puškou. Ozvala se krátká suchá rána. Hrob rozhodil ruce a padl obličejem do trávy. Esesmani se zdvihli, naskákali znova na tank a tank se rozjel. Vedle mě zase něco cvaklo. Otočil jsem se tam. Za stromem hned u mě klečel Berta Moutelíků s leicou u obličeje a fotil. Po silnici přešel poslední tank. Hřmění motorů zesláblo. Od města se ozvaly výstřely a pak rachocení kulometu. Ohlédl jsem se na východ, ale silnice byla prázdná.

„Tak sou pryč,“ řekl jsem a zvedl jsem se. Berta se taky postavil a poznal mě:

„Á nazdar, Danny,“ řekl.

„Ahoj,“ řekl jsem. Vyšli jsme z lesa. Odevšad začli vylézat lidi s puškama i bez nich. Většinou byli zablácení a někteří kulhali. Dal jsem se do běhu k Hrobovi a několik chlapů utíkalo se mnou. Přiběhl jsem k němu a klekl jsem si. Ležel obličejem v trávě a v týle měl velkou krvavou díru. Obrátil jsem ho naznak a viděl jsem, že je po něm. Postavil jsem se zas na nohy.

„Je mrtvej?“ zeptal se někdo.

„Jo,“ řekl jsem.

Od lesa se táhla řada chlapů k silnici. Ohlédl jsem se. Za mnou stál Lexa a utíral si obličej kapesníkem.

„Seš raněnej?“ zeptal jsem se.

„Ne,“ řekl. „Naboural jsem se, jak jsem skočil z toho nákladáku.“

„Kde je Harýk?“

„Já nevím.“

Najednou se za lesem ozval řev motoru. Otočili jsme se a dali jsme se do běhu. Ale potom jsem uslyšel výkřiky. Ohlédl jsem se

a viděl jsem, že se chlapi zastavují a dívají se na východ, a pak jsem spatřil tank jedoucí po silnici. Byl to jiný tank než prve.

„Rusové!“ zařval někdo. Tank se leskl mokrý od deště a pak se opravdu objevila rudá hvězda na jeho pancíři. Byli to Rusové. Tank zmizel na chvíli za celnicí a pak se zas ukázal. Na silnici se zahemžilo lidma, začali zuřivě mávat a tank se zastavil. Šli jsme s Lexou pomalu k němu. Viděl jsem, jak z něho seskakují vojáci v ruských rubáškách a jak se na ně chlapi vrhají a objímají je. Šli jsme pomalu k silnici. Ucítil jsem na zádech automat a přehodil jsem si ho, abych ho měl pod paží. Přišli jsme k tanku. Kolem něho se tísnilo moře lidí a ze všech stran se hrnuli po loukách noví.

„Čeče, dem hledat Harýka,“ řekl jsem Lexovi.

„Tak jo,“ řekl Lexa a zamířili jsme k převrženému nákladnímu autu v příkopě. Chlapi u ruského tanku křičeli jak zběsilí. Skočili jsme do příkopu a začali jsme hledat Harýka. Vedle auta ležel chlap s rozbitou hlavou. Kus dál od něho ležel na břiše jiný a hýbal se. Přišel jsem až k šoférské budce a podíval jsem se dovnitř. Tam byl šofér, úplně rozstřílený a trochu ohořelý. Lexa mezitím vlezl do příkopu pod auto.

„Je tam?“ zavolal jsem.

„Neni,“ ozval se Lexův hlas.

„Tak pot’ ven,“ řekl jsem. Vtom jsem zaslechl nějaký křik, ale jiný než ten u tanku. Od staré celnice pádilo několik chlapů a mávali puškama. Lexa se vyškrabal zpod auta a postavil se vedle mě. Muži s puškama běželi k nám a něco volali. Odněkud zas začlo sílit řvaní motorů. Díval jsem se na ně a pak jsem jim porozuměl.

„Němci se vracej!“ křičeli. Lidí kolem tanku se rázem rozprchli a zůstali u něho jen Rusové. Chvilku se rozhlíželi, ale pak hned pochopili, co je. Chtěl jsem se rozběhnout k lesu, ale bylo už pozdě. Před nás do příkopu naskákalo několik Rusů a položili se na břicha. Lehli jsme si taky tak. Sundal jsem automat z ramene a opřel jsem si ho o patník u silnice. Vedle mě se rozeřval ruský tank a dal se do

pohybu. Podíval jsem se před něj. Mezi posledními domy města se vynořil německý tank. Ruský tank se zastavil a viděl jsem, jak se německé dělo zaměřuje. Pak oba tanky současně vystřelily. Ozvala se ohlušující rána a nad hlavou mi proletěly divoce fičící kusy něčeho a na silnici se rozsvítila světla. Ruský tank se vzňal. Přede mnou se ozval pokřik. To Rusáci vyskočili z příkopu a hnali se vpřed. Podíval jsem se tam a viděl jsem, že německý tank taky hoří. Vylezl jsem rychle na silnici a utíkal jsem za Rusáky. Z německého tanku seskakovala nějaká postava. Uslyšel jsem zapraskání automatu a Němec se svalil. Běžel jsem za Rusy. Zůstali stát a pozorovali německý tank, ale tam už se nic nehýbalo. Najednou bylo ticho. Z příkopu vylezli další chlapi. Z německého tanku šlehaly plameny a valil se z něj kouř. Zastavil jsem se u Rusů. Přiběhl k nim člověk s rudou páskou na rukávě a začal s nima mluvit. Za chvíli už zas bylo kolem plno lidí.

„Nevracej se jiný?“ ozval se někdo.

„Prej ne.“

„Měli by se vodnýst raněný.“

Chlap s rudou páskou zamával rukama a řekl:

„Máte se všichni krejt, neni vyloučený, že se Němci eště vobjeví.“

„A co raněný?“

„Seberte je a vodneste je do starý celnice.“

„Za tímhle tankem jedou eště Němci?“

„Jó,“ řekl chlap s rudou páskou.

„Jak je to možný?“

Chlap pokrčil rameny.

„Řiká to tady soudruh kapitán.“

To bylo poprvé, co jsem slyšel vážně říct soudruh.

„Asi jim někde nadběhli.“

„To asi.“

„Lidi, tak dem pro ty raněný.“

„Pod', Lexo,“ řekl jsem.

„Budem hledat Harýka?“

„Ale von se zřejmě zdekoval. Dem k celnici. Jestli je raněnej, tak ho tam přinesou.“

Šli jsme k celnici a tam jsme se zastavili. Po polích se vlekly hloučky lidí a někteří nesli raněné. Před celnici přijelo nákladní auto. Stáli jsme a dívali jsme se, jak je začli nosit a nakládat do auta. Chlap s rudou páskou na to dohlížel.

„Mrtvý nechte tady. Jen raněný,“ řekl mužům, kteří přinesli Hroba. Od ruského tanku přivlekli vojáci dva Rusy. Bylo ticho. Poslouchal jsem, ale nezdálo se, že by někde nablízku byly tanky. Podíval jsem se na hodinky. Bylo pět. Z auta se ozval hlas:

„Je tu nákej Angličan nebo co.“

„Kde?“ zeptal jsem se hned. Chlap s rudou páskou mi řekl:

„Ty umíš anglicky?“

„Jo.“

„Tak se ho zeptej.“

Na zemi ležel muž v anglické uniformě a tiše naříkal. Sklonil jsem se k němu.

„*Are you hurt?*¹⁵³“ zeptal jsem se. Otevřel oči a kývl hlavou.

„*Where?*¹⁵⁴“

„*Don't know,*¹⁵⁵“ řekl mezi zuby.

„Neví, kde je raněnej,“ řekl jsem chlapovi s rudou páskou. Na těle nebylo Angličanovi nic vidět.

„Nejlíp bude, dyž s nim pojedáš do špitálu,“ řekl chlap. „Třeba by se tam s nim nedomluvili.“

„Dobrý,“ řekl jsem. Angličana naložili na vůz.

„Sou už všichni?“ zeptal se chlap.

„Snad jo,“ řekl někdo.

„Tak jed’.“

---

153 Jste zraněný? Pozn. red.

154 Kde? Pozn. red.

155 Nevím. Pozn. red.

„Ahoj Lexo,“ řekl jsem Lexovi a skočil jsem do budky vedle šoféra. „Ahoj,“ řekl Lexa. Zavřel jsem za sebou dvířka a podíval jsem se ven. Na mokré silnici stál hlouček chlapů s puškama a těch několik Rusáků. Slunce, trochu zacloněné mraky, na ně svítalo a svěží vzduch byl promíšen ostrým zápachem spáleniny. Auto se rozjelo. Vyklonil jsem se z okýnka a viděl jsem ty dva tanky, stojící proti sobě na silnici. Z obou ještě stoupal dým a slabý větřík ho hnál nízko při zemi přes louky k řece. Nad pohraničními kopci narůstaly nádherné tvary z mraků. Postavy na loukách se zmenšovaly a táhly pomalu pryč od silnice. Otočil jsem se zas dopředu. Šofér vedle mě svíral volant a koukal napjatě před sebe. Před náma se lesklo mokré dláždění ve slunci. U domů stáli chlapi s puškama a všiml jsem si, že hodně jich má rudé pásky na rukávech. Jak jsme zahnuli na silnici k bunkru a k lázním, spatřil jsem skupinu německých vojáků v strakatých pláštěnkách, šli se zdviženýma rukama a chlapi v gumácích všude kolem nich na ně drželi namířené flinty. Pak už jsme ujížděli okolo bunkru a předměstím. Opřel jsem se dozadu do sedadla a položil jsem si automat na klín. Poprvé za celou tu dobu jsem uvolnil svaly i mozek. Cítil jsem veliké uklidnění. Tohle byla vzpoura! Pocítil jsem hluboký požitek z toho všeho a přivřel jsem oči. Zase jsem viděl tu asfaltovou silnici, mokrou od deště a s duhou, a německý tank, lesklý vlhkem, s párou, která šla z jeho rozžhaveného motoru, a pak ten zběsilý okamžik, jak jsem byl docela blízko, jak jsem cítil jeho ocelové sloní tělo a celý svět kolem se točil, a pak ten pád do studené vody v příkopě a řinčení pásů nade mnou po asfaltu a kulky, hvízdající vzduchem a vzdalující se do polí, a pořád všude hrozný ohlušující rámus. Auto ujíždělo předměstím, domky s červenými střechami se míhaly dozadu a já na to myslel a bylo mi blaze. Viděl jsem v duchu drobnou postavičku Hrobovu, jak rozhodil ruce a upadl tváří do trávy, a věž tanku, otáčející se pomalu s příšerným klidem, a strakaté postavy esmanů, jak sebou plácají na asfalt a plazí se po břiše do příkopu. Ucítil jsem v ruce

automat a uvědomil jsem si, že jsem si vůbec nevystřelil. Zachvátila mě lítost a viděl jsem se, jak ležím v příkopě, s automatem opřeným o patník, a proti mně přijíždí šedivý germánský obr ze železa. Bože, proč jsem nezačal střílet? Prsty se mi zrovna zachvěly touhou, ale bylo to už málo platné. Automat mi ležel na klíně, studený a němý, a bylo pozdě litovat střelení. Bože, v té tmě, jak jsem ležel a přede mnou rozsvícená krajina jako na dlani, s chomáči esesáků na tancích, mohl jsem na ně vystřelit, ale nevystřelil jsem, nevystřelil jsem si ani ránu, jenom jsem na to čuměl a utíkal. Otrávil mě to. Dojeli jsme k nádraží a ujížděli jsme přes most a vzhůru k nemocnici. Byl jsem otráven. Kolem oken vlály mokré větve smutečních vrb, nasázených podél cesty k nemocnici. Nemocniční vrata byla široce otevřená a stál v nich člověk v bílém plášti. Jak nás spatřil, zamával na nás, a když auto pomalu zahýbalo do brány, skočil ke mně na stupátko a chytil se otevřeným okýnkem dveří.

„Vezete raněný?“ vykřikl.

„Jo,“ řekl jsem. V chlapově obličejí se objevila úcta a začal si mě prohlížet. Uvědomil jsem si, že vypadám úctyhodně. Automat na mém klíně byl postříkaný blátem a já sám jsem byl mokrý a zaskviněný od paty až k hlavě. Cítil jsem, že musím vypadat skvěle. Zatoužil jsem, aby mě takhle spatřila Irena, a zase mi bylo dobře.

„Hodně?“ řekl chlap.

„Dost,“ řekl jsem.

„Bylo tam horko, co?“

„To bylo.“

Auto zatočilo ke vchodu do chirurgického pavilónu a nemocniční sluha seskočil. Ve vchodu se zaběhaly roucha sestřiček františkánek. Otevřel jsem dvířka a seskočil jsem těžce na zem. Cítil jsem, jak se na mě všichni dívají. Mezi sestřičkami stála vysoká postava chirurga Preisnera s lesklými brýlemi na nose. Hned zamířil ke mně.

„Kolik jich máte?“ zeptal se.

„Nevim, pane primáři, ale dost,“ řekl jsem. Z vchodu vyběhlo několik lidí s nosítkama. Někteří z nich byli v civilu.

„Opatrně,“ zvolal primář Preisner. „Noste je na chodbu před sál.“ Potom zmizel v nemocnici a chlapi rozestavili po zemi nosítka. Postavil jsem se ke vchodu vedle sestřiček a díval jsem se, jak sluhové začli sundavat raněné z automobilu. Sestřičky hleděly s posvátnou úctou na mě a na můj automat. Potom první dva nosiči vklopýtali do nemocnice. Jeden z nich byl profesor Stařec z gymnázia, co jeho syn byl tady ve špitále doktorem. Za nima šli další. Viděl jsem, jak zrovna zvedají mého Angličana.

„Já du s váma,“ řekl jsem. „Tohle je Angličan a neumí česky.“

Podívali se na mě a pak vynesli nosítka s Angličanem do nemocnice. Vlezl jsem tam za nima a šli jsme matně osvětlenou chodbou po gumových kobercích. Bylo tu ticho. Ze dveří vykukovali lidé v pyžamech a nemocničních pláštích. Šel jsem a byl jsem si vědom, že na mě všichni koukají a že dělám na vyčištěné podlaze blátivé šlápoty. Kolem se rojily řádové sestřičky. Zahnuli jsme za roh a zastavili jsme se. Na podlaze u stěny stály troje nosítka a za otevřenými dveřmi na konci chodby bylo světlo. Nosiči položili Angličana na zem. V otevřených dveřích se objevil doktor Čapek, celý zacákaný krví a s rukama v gumových rukavicích odtáženými od těla.

„Tak dalšího,“ řekl a profesor Stařec s druhým chlapem zvedli ze svých nosítek raněného a odnesli ho dovnitř. Ten druhý byl Jirka Hubálků, jeho otec byl ředitelem nemocnice. Posunuli jsme se s nosítkama dopředu. Jirka vylezl z operačního sálu, sebral prázdná nosítka a nějaké hadry, co ležely na nich, a šel proti mně.

„Ahoj,“ řekl jsem mu temně. Zdálo se, že mě nemůže poznat. Šel jako náměsíčník a měl na tváři starostlivý výraz. Pak mě poznal.

„Nazdar,“ řekl.

„Pomáháš?“ řekl jsem.

Jirka mávl rukou.

„Čoveče,“ řekl, vzal mě za ruku a odtáhl mě trochu stranou od nosičů. „Pod' sem.“

„Copak?“

Jirka postavil nosítka k protější stěně a zalovil rukou v těch hadrech, co měl přes ruku. Poznal jsem, že to jsou ruské vojenské kalhoty, potřísněné krví.

„Podívej,“ řekl. „To měl ten Rusák v kapse.“ Vytáhl ruku a s tragickým mlčením ji otevřel. Ležely na ní dvojce hodinky a stříbrná tužka.

„Hm,“ řekl jsem. „A co?“

„Tak je to pravda,“ řekl Jirka ponuře.

„Co?“

„Tohle.“

„Ale co?“

„S těma hodinkama.“

„Nojo, sakra, ale co?“

„Tak, jak to psali v novinách.“

„Myslíš, že Rusové loupěj?“

„No. A že na Moravě už zabavujou soukromej majetek.“

„Blbost,“ řekl jsem.

„A co je tohle?“

„Pár blbostí, bóže.“

„A co můžeš vědět, co bude, až se sem přiženou?“

„Jirko, neblázni.“

„Čoveče, já neblázním, ale nejrači bych se zdejch.“

„Ale chlape, cos čekal? Dyt' to sou vojáci, ne?“

„Ruský.“

„Všichni vojáci kradou. To máš válečnou kořist, že. Myslíš, že anglický vojáci nekradou? Nebo americký?“

„Víš, dyby jen kradli –“

„No a co myslíš?“

Jirka se na mě podíval zachmuřeně.

„Sou horší věci,“ řekl.

„Prosim tě,“ řekl jsem.

„Sou.“

„Nebud’ fantastickéj.“

Jirka strčil hodinky do Rusákových kalhot a řekl:

„Já bych za nic moc nedal. Ahoj.“

„Ahoj,“ řekl jsem mu a Jirka bez dalších řečí odplul intimně osvětlenou chodbou dozadu. Ze dveří sálu vynesli někoho na nosítkách a ukázal se doktor Preisner v bílé čepičce a zakrvácený na břicho. Do sálu přisunuli dalšího. Moji chlapi poponesli Angličana až ke dveřím sálu. Zevnitř se přihnala sestřička a klekla si k Angličanovi.

„Tak kdepak vás bolí?“ zeptala se ho.

Angličan zavrtěl hlavou.

„To je Angličan,“ řekl jsem. Sestřička se na mě podívala a vypadala, jako že se mě bojí. Přehodil jsem si automat přes záda. „Já vám budu překládat,“ řekl jsem.

„Zeptejte se ho, kde má bolesti,“ řekla sestřička.

„*Where are you hurt?*“¹⁵⁶ přeložil jsem to.

„*I don’t know. I can’t move my arms,*“¹⁵⁷ řekl Angličan chraptivě.

„Nemůže hejbat rukama,“ řekl jsem.

„Aha,“ řekla sestřička. „Mohl byste mi pomoci ho svlíct?“

„Prosim,“ řekl jsem. Sestřička nadzvedla Angličanův trup a obratně z něho stahovala uniformu. Přidržel jsem jí ho. Rozepnula mu košili a svlíkla mu ji. Objevila se široká zarostlá prsa a v jejich porostu plechová destička na řetízku kolem krku. Pod oběma rameny byly dvě malé krvavé dírky.

„Vidíte?“ řekla sestřička.

„Ano,“ řekl jsem a sklonil jsem se nad Angličanem. „To je asi od automatu. Chytly ho akorát dvě za sebou.“

---

156 Kde jste zraněn? Pozn. red.

157 Nevím. Nemůžu hýbat rukama. Pozn. red.

„Dalšího,“ ozval se hlas doktora Čapka. Chlapi zvedli nosítka s Angličanem a nesli je do sálu. Šel jsem za nima. Doktor Čapek se na mě podíval nepřátelsky.

„Vy sem –“ řekl.

„Já sem tlumočník, dybyste se potřeboval něco zeptat,“ skočil jsem mu do řeči.

„Já rusky umim,“ řekl doktor Čapek.

„To je Angličan.“

„Angličan?“ doktor Čapek povytáhl obočí. „Tak pojd'te,“ řekl, otočil se a já viděl, jak má na zádech knoflíčky operačního pláště narychlo a nepřesně pozapínané. Vevnitř byly dva operační stoly a nad oběma rozsvícená světla. U jednoho pracoval primář Preisner se sestřičkou, která u hlavy raněného kapala něco na narkotizační masku. Primář Preisner mu amputoval ruku v zápěstí. Instrumentářka stála z druhé strany a mlčky mu podávala nástroje. Otočil jsem se k prázdnému stolu. Chlapi položili nosítka na zem a zůstali stát. Dvě sestřičky zvedly Angličana na operační stůl a doktor Čapek se nad ním sklonil.

„Hm,“ řekl. „Dva průstřely pod klíční kostí. Posad'te ho.“

Sestřičky ho posadily. V Angličanových zádech byly dvě podobné dírky, po každé straně jedna.

„Musíme se na to podívat,“ řekl doktor Čapek a napřáhl ruku. Sestřička mu do ní dala nějaký přístroj. Doktor si ho přimáčkl na obličej a přiblížil se s ním k Angličanově hrudi. Byl to nějaký příruční rentgen nebo co. Doktor se chvíli díval na jednu stranu, pak na druhou. Potom odložil rentgen a řekl:

„Měl štěstí. Oba průstřely sou čistý.“

„To sem rád,“ řekl jsem. Doktor Čapek na mě koukal a čekal. Řekl jsem:

„Budete mě ještě potřebovat, pane doktore?“

„Myslím, že ne. Děkuju,“ řekl.

„Tak na shledanou. Sbohem,“ řekl jsem a vypadl jsem ze sálu a šel jsem těžce chodbou ven. Nemocní ve dveřích pokojů na mě

zírali mlčky a poděšeně a já vypadl ven na zavlhle dláždění vozovky před špitálem a přede mnou se rozklenula západní obloha s mráčky a barevným nebem. Slunce se už chýlilo k západu, vzduch byl chladný a svěží po dešti. Nadýchl jsem se ho zhluboka. Odněkud z dálky zaštěkal kulomet. Napnul jsem uši. Z města se neslo tiché vrčení vzdálených tanků. Pak zazněla dělová rána a druhá. Několik kulometů začlo štěkat přes sebe. Rozezvučelo se to hezky silně do jarního večera, i když to bylo někde daleko ode mě. A zase výstřely z děla. Rozhlídl jsem se po městě a pak jsem zabočil na ulici k Port Arthuru. Byla klidná a bez světel, ale od hranic se ozýval praskot střelby. Nový kulomet začal štěkat. Střelba chvílemi ustávala a zase se zvedala v nových poryvech. Dal jsem se do klusu. Do tváře mi vál chladný vánek a cítil jsem se silný a nebezpečný. Utíkal jsem kolem Port Arthuru a dolů k pivováru, provázen jenom dusotem vlastních kroků na pozadí střelby. Obloha nad lesem na východě už temněla a koruny dubů a lip se vlnily v záři zapadajícího slunce. Po cestě od pivováru běželo několik postav. Podíval jsem se přes most k nádraží, ale temné postavy utíkaly oběma směry. U nádraží se zablesklo a zazněly výstřely. Vysoko nad hlavou mi hvízdla kulka. Otočil jsem se a rychle jsem se hnal k pivováru. Automat jsem svíral oběma rukama a uslyšel jsem zafičení další kulky kolem uší. U brány jsem zvolnil krok. Na dvoře byl zmatek. Hloučky poloozbrojených lidí pobíhaly sem a tam a viděl jsem, jak několik chlapů přelézá plot vzadu u lesa. Na vozovce formoval chlápek v uniformě kolísavou hrstku maníků s flintama. Slunce tu zakrývaly koruny kaštanů, takže pivovarský dvůr tonul ve stínu. Kolem mě přeběhl major Weiss bez čepice a v civilním raglánu. Někdo od brány řval vyděšeným hlasem „Esmani jedou do pivováru!“ Jiné hlasy to nesly dál. Hemžení na dvoře se proměňovalo v dokonalý zmatek a na zemi se povalovaly hromádky odhozených pušek a pancrfaustů. Šel jsem k hlavní budově a nevěděl jsem dobře co dělat. Ze dveří se vyhrnulo několik manů a začli se cpát do auta u schodů. Poznal jsem pana

Kaldouna, pana Krocana a pana Jungwirtha. Pak sebou auto škublo a rozejelo se do zmateného davu, až před ním lidi uskakovali na strany. Napadlo mě, že projdu skladištěm a schovám se v křoví na břehu řeky u mostu a počkám, až se to přežene. Přes most tank stejně nemůže jet, most na to není stavěný. Šel jsem rychle podél stěny. Zběsilá střelba z města se blížila a pod nohama jsem měl na-seto odhozených zbraní. Podivil jsem se, co jich už Němcům sebrali. A najednou jsem spatřil, jak se z malého okénka u chodníku někdo škrábe ven. Půlku těla měl už na chodníku a opíral se rukama o zem, aby vysoukal nohy. Zůstal jsem stát. Špinavá postava se vytáhla celá na chodník, zvedla se a otočila se obličejem ke mně. Na hlavě měla masaryčku. Byl to Přema. Přema! Masaryčku našikmo nasazenou nad špinavou tvář, začeměný od uhlí, s bílými bělmy v šeru. Přema! Pocítil jsem divoký nával radosti. To byl člověk pro mě! A teď to začne!

„Ahoj, Přemo!“ vykřikl jsem. Přema mě poznal.

„Ahoj! Co je? Kde sou Němci?“

„Jedou prej sem,“ cítil jsem pořád radost a stiskl jsem Přemovi obě ruce.

„Jak ses votamtud’ dostal?“

„Tři dni to piluju jak vůl. Pod’! Dem rychle!“

„Počkej! Kam?“

„K nám. Tempo!“

„A co tam?“

„Mám tam připravenej mašinkvér.“

„Mašinkvér?“

„Jo. Pod’! Dem!“ Přema mě táhl za ruce. Od mostu se rozrachotily kulomety. Vykřikl jsem:

„Počkej! Na ulici sou Němci!“

Přema se zastavil.

„Hergot. Nemáš dva kvéry?“

Rozhlédl jsem se.

„Tady jich leží,“ řekl jsem. Přema skočil na vozovku a sebral z dláždění flintu. Pak se horečně začal rozhlížet, uviděl jsem, jak se shýbá ještě pro něco a strká to do kapsy. Zavolal jsem na něj:

„Pod! Dem zadem!“

„Kudy?“

„Pod most.“

Přema se ke mně připojil a klusali jsme ke skladišti. Pod pivovárem pořád třeskaly výstřely. Ve skladišti bylo tma, proběhli jsme jím dozadu a vypadli jsme zadní brankou na svah k řece. Prodírali jsme se tam vlhkým listím keřů dolů. Nalevo od nás praskala střelba. Přema běžel přede mnou, skákal rychle dolů a já jsem se valil za ním. Dopadli jsme na břeh a podívali jsme se vzhůru. Oblouk mostu se klenul proti bledému nebi a zrcadlil se ve vodě. Kolem zábradlí utíkaly siluety lidí v kloboucích a v čepicích. Flinty měli jen někteří. Z ulic za nima řval tank. Leželi jsme za křovím, z listí na nás kapalo a ztemnělá řeka tiše tekla pod náma. Do řevu tanku střílel pravidelně kulomet. Viděl jsem, jak postavy na mostě padají. Z protějšího břehu seběhlo několik stínů k řece a utíkalo k předměstí.

„Pudem,“ řekl jsem Přemovi.

„Počkej,“ řekl Přema. Řvaní motorů ustalo a v tichu se po mostě rozdupaly okované boty. Přema vstal a vytáhl něco z kapsy. Byl to ruční granát. Přema ho odjistil. Nahoře na mostě se zarýsovaly černé siluety německých vojáků a jejich kroky zaduněly nad řekou. Přema se divoce rozmáchl a hodil granátem. Pak sebou sekl na zem vedle mě. Zaryl jsem tvář do země. Ozvala se silná exploze, vzduchem kolem nás prolítlo několik rychlých kusů a strhávalo listí s větví. Přema vyskočil.

„Běž!“ zařval. Vyskočil jsem taky a dali jsme se do běhu po břehu řeky pod most. Spatřil jsem, že uprostřed mostu je kus zábradlí vytržen a houpe se nad hladinou, a viděl jsem kouř a prach, vznášející se kolem. Utíkali jsme pod mostem. Přema klopýtl. Najednou se za pilířem mostu přímo proti mně objevil esesák v strakaté celtě. Byl to

jen zlomek vteřiny, zahlédl jsem jeho vlhkou helmu a pásy s náboji, zkřížené přes prsa, a stiskl jsem spoušť. Z mého automatu vyšlehly plameny a cítil jsem prudké zaškubání v ruce. Esman se svalil jako podřátý do trávy a běželi jsme dál bez zastavení kolem něho. Viděl jsem ho dobře, jak ležel, zavhlý, strakatý, plný zdraví, s helmou sesunutou nazad a s plavými vlasy, mokrémi od deště a slepenými potem, nad vytřeštěnýma očima. Proběhli jsme kolem něho a neohlíželi jsme se. Hnali jsme po břehu řeky, v níž se odrážela barevná západní obloha, pryč od mostu. Za námi štěkal kulomet, ale neslyšel jsem hvízdání kulek. Vyškrábali jsme se na cestu a doběhli jsme k prvnímu jezu. Tam jsme se zastavili a ohlédli jsme se zpět. Střed mostu byl ještě zahalen v lehký oblak kouře a na městské straně stál tank. Z jeho věže střílel kulomet někam do lesa a bylo jasné vidět záblesky, šlehaající z hlavně. Za námi neběžel nikdo. Pak na tank vyskočil lo několik postav v helmách a tank začal couvat a obracet se.

„Tempo! Dem!“ řekl Přema. Obrátili jsme se a klusali jsme dál po břehu řeky. Západní obzor byl pořád pohádkovější. Tank za námi temně řval, utíkali jsme ještě kus a pak jsme zase seběhli k řece. Tady za jezem z ní byl skoro potok. Přema skočil do vody a já za ním a brodili jsme se na druhou stranu. Vyšplhali jsme se na protější břeh a utíkali jsme přes pláň k soudu. Nikde nebyla ani noha. Zámek nad městem se skvěl v paprscích pozdního slunce a jeho okna pomalu zlatě hořela. Pod nima svítily fialové keříky bezu jako jasné lampióny. Dupali jsme po lávce přes potok, kolem máchadla, a zahruli jsme k Skočdopolovic skladu. Plechová roleta byla stažena až k zemi. Přema se zastavil, vytáhl z kapsy klíče a odemkl roletu.

„Co chceš dělat?“ zeptal jsem se.

„Vytáhneme mašinkvér na Homoli a počkáme si na ně.“

„Myslíš, že eště pojedou?“

„Se uvidí.“ Přema vytáhl roletu s prudkým zahřměním nahoru. Vešli jsme dovnitř, ale byla tam tma. Přema rozsvítil kalnou žárovku u stropu.

„Pod' mi pomoct,“ řekl a popad bednu, stojící v rohu. „Překlopíme to.“

Překlopili jsme bednu a já užasl. Pod ní stál pečlivě naleštěný těžký armádní kulomet na ocelových kolečkách. Tlustý chladič kolem hlavně se leskl a nálevkovité ústí vypadalo tiše a nebezpečně.

„Kdes to splašil?“ řekl jsem užasle.

„To sem měl ve sklepě. Vod mobilizace.“

„Ale jaks to sehnal?“

„Tenkrát to přitáh Robert. Pod' to vytlačit ven.“ Robert byl Přemův bratranec, který pak ujel za hranice. Opřeli jsme se do kulometu a vytlačili jsme ho před dům. Byl strašně těžký. Venku nebyl nikdo.

„Jak s tím chceš lízt na Homoli?“ zeptal jsem se.

„Pojedem,“ řekl Přema a zmizel za rohem. Stál jsem u kulometu a prohlížel jsem si ho. Za hlavní byla ocelová ochranná deska s hledím a dvě držadla na otáčení. Tohle už bylo něco.

S tímhle už to bylo povstání. Jako na tom obrázku, vzpomněl jsem si na něj, v Signálu nebo kde, komunističtí bandité rozruší klid a pořádek Varšavy krvavým povstáním, chlap na střeše, s čepicí v týle a s cigaretou u huby, drží takovýhle kulomet za držadla a prská jím do ulic. Přema se objevil a tlačil Skočdopolovic červenou pětistovku se sajdkárem.

„To chceš dát do sajdkáru?“

„Samo.“

„Myslíš, že to utáhne?“

„Aby ne,“ řekl Přema. Popadli jsme kulomet a zdvihli jsme ho do sajdkáru. Pod jeho tíhou jsme se prohnuli. Dovnitř nás skoro strhl a sajdkár se naklonil k jedné straně.

„Čeče, já nevím, jestli s tím vyjedem na Homoli,“ řekl jsem.

„Neboj, mám to vyzkoušený,“ řekl Přema.

„Prosim tě, kdys to zkoušel?“

„Však né s kvérem. Zvážil jsem ho a vyjel sem to s kamenim.“

Kulomet čouhal dopředu a trochu vzhůru ze sajdkáru.

„Tak nasedat,“ řekl Přema. Sedl jsem si na tandem. Z hlavní ulice zase řval tank.

„Potvora, ten nám ujede,“ řekl Přema a pak našlápl motocykl a skočil do sedla. Jeho silné ruce se rozepjaly, jak popadl rozvětvená řídítka, motor pětistovky začal bouchat a vyjeli jsme. Zahnuli jsme kolem rohu a ke gymnáziu a ulicí nahoru. Jak jsme se otrásali po dláždění, cítil jsem automat, který se mi houpal na zádech. Od viaduktu běželi nějací chlapi. Přema zpomalil a zařval na ně:

„Jedou ještě Němci?“

„Jedou!“ vykřikl jeden v běhu. „U celnice se řežou s Rusama!“

„Dobrý,“ řekl Přema a šlápl na plyn. Zatáčku na hlavní ulici jsme vzali v plném tempu a kulomet nás vyvažoval. Rovná ulice se před námi zdvihala k Homoli za Šerpoňovou továrnou, nad jejímž vrcholem se právě rozlévaly krvavé barvy západu. Cítil jsem, jak mi motor pracuje mezi nohama, a po obou stranách svištěly dozadu domy. Daleko před námi mizel právě v zatáčce německý tank. Chladný večerní vítr mi foukal do obličeje a sedlo motocyklu divoce pérovalo. Držel jsem se Přemy kolem pasu a dotýkal jsem se napnutých svalů na jeho zádech. Do prsou mě tlačila puška, kterou měl zavěšenou šikmo přes rameno. A tu jsem si uvědomil, že jsem si přece jen vystřelil. A že jsem zabil chlapa. Ulice se zatáhla červeným světlem jako při požáru. Nemyslel jsem na to. Tohle byl život. Letěli jsme po dláždění, kolem Šerpoňovy továrny, kolem posledních roztroušených vilek a po silnici nahoru k lesu. Otočil jsem hlavu a viděl jsem za sebou v údolí město, napohled strašně mírové a nezměněné, s rozžehnutými okny v průčelích domů a s medovými vršky kopců nad ním. Přema zpomalil a zajel na polní cestu, která odbočovala od silnice. Tam zastavil u kraje lesa a slezli jsme s motocyklu. Před náma se táhl kus louky k asfaltce, svažující se strmě k městu. A město dole hořelo a růžovělo v posledních paprscích.

„Tady to postavíme,“ řekl Přema. Všude kolem bylo liduprázdno. Stáli jsme sami u lesa vedle motorky, na které byl kulomet. Chopili

jsme se ho a sundali jsme ho na zem. Přema popošel kousek do lesa a zavolal na mě:

„Dobrý. Tady akorát je ta úžlabinka.“ Pak se zas objevil a řekl:

„Dáme to do křoví tady na kraj lesa.“

Opřeli jsme se o kulomet a dotlačili jsme ho k lesu. Rostlo tam několik lískových keřů a mezi ně jsme ho postavili. Za keři byla malá prohloubenina v zemi. Přema umístil kulomet do pozice a odběhl k motocyklu. Vytáhl ze sajdkáru dvě bedničky s nábojovými pásy a dovedl je ke mně do dolíku. Sedli jsme si ke kulometu a Přema do něj nějak zadělal pás s náboji. Za keřem už byla skoro tma a měl jsem pocit jako na výletě. Z dálky za městem bylo slyšet střelbu.

„Dej pozor,“ řekl Přema. „Budeš mi držet pás. Já se zastřím.“

Pozvedl jsem pás a Přema si sedl do střelecké pozice za kulomet. Pak se ozvala krátká série ohlušujících ran, až mi zalehlo v uších.

„Dobrý,“ řekl Přema. Ucítil jsem čpavý zápach spáleného prachu. Přema zůstal sedět v pozici. Pohlédl jsem na silnici. Jak slunce zapadlo, ztmavěla a sráz po její pravé straně se naplnil šerem. Seděli jsme nad ní a čekali jsme mlčky. Z města se ozva lo vzdálené řvaní tanků. Něco se ve mně uvolnilo. Všechno, co jsem prožil, se mi převalilo mozkem a byl jsem najednou strašně unavený. A začal jsem toho skoro mít dost. Hřmění tanků se blížilo.

„Za chvíli sou tu,“ řekl Přema.

„Hm,“ řekl jsem. Začal jsem myslet na Irenu, ale připadala mi teď hrozně nedůležitá. Po tomhle všem, zdálo se mi, už nebude Irena nic. Byl jsem vůl, po tomhle bude něco daleko úžasnějšího. Jestli tu ovšem nenatáhneme péra. Měl jsem příšerně unavený mozek a honily se mi v něm útržky myšlenek a žádná pořádná. Řvaní tanků se přiblížilo a najednou se docela dole na silnici objevil velký černý stín jako obrovský brouk, lezoucí po příkré černošedé asfaltce rychle vzhůru.

„Tak pozor!“ řekl Přema a sklonil se nad držadla kulometu.

Přitiskl jsem se k zemi a pozdvihl jsem pás s náboji. Cítil jsem jejich dlouhá chladná těla mezi prsty. Slunce už úplně zapadlo

a krajina se zahalila do stínu. Jím lezl tank rychle vzhůru a řval. Byl asi v polovině svahu, když se za ním objevil jiný. Sakra. Uvědomil jsem si, že jsme tu úplně sami. Ale nedalo se nic dělat. Přema vedle mě seděl jako socha a sledoval kulometem příjíždějící tank. Byl už docela blízko a viděl jsem, že je obalen esesáky. Všude na pancíři, na věži, vepředu pod dělem, všude byli nalepení, ověšení automaty a handgranáty, a ujížděli setmělou krajinou k západu. Pásy tanku hlomozily po asfaltu a motor uvnitř monotónně řval.

„Jedem!“ řekl Přema. Cítil jsem, jak napíná svaly, a pak se kulomet rozštěkal. Z nálevky zašlehaly plameny do šera a v okamžiku nás obklopil čpavý oblak lehkého dýmu. Mezi prsty mi klouzaly náboje, upřel jsem oči na silnici a viděl jsem, jak s tanku padají střemhlav těla na zem, a pak se tank najednou naklonil. Několik postav seskočilo s roztaženými rukama na všechny strany. Tank se naklonil ještě víc a překotil se přes okraj silnice s náspu dolů a začal se převracet po svahu do údolí. Jeho motory se rozeřvaly naprázdno a pak zmlkly. Temný obrovský stín mizel nepravidelnými skoky ve tmě propasti. Pod námi na silnici se plazilo několik postav. Obrátil jsem se po druhém tanku. Ten se zastavil a na dvě strany s něho seskakovali vojáci. Byl asi v polovině svahu a nebylo ho dobře vidět, jen jeho černou, hranatou siluetu. Na věži se objevily záblesky a nad našima hlavama fičely kulky a tříštily kmeny stromů za náma. Přitiskli jsme se na zem. Tank chvíli střílel a pak přestal.

„Jedem!“ řekl Přema, vztyčil se a popadl držadla kulometu. Uchopil jsem pás. Na silnici se opět rozhučel motor naplno. Přema stiskl spoušť a z našeho kulometu začaly šlehat plameny. Oslepily mě a tank mi na okamžik zmizel v jejich cloně. A vtom se ozvala ohlušující exploze a na silnici se rozsvítilo jasné světlo. Vzduchem hvízdaly těžké kusy. Tank se nám před očima roztrhl a začal hořet. Přema přestal střílet. V tichu se zezdola od silnice ozval slabě motor nákladního auta.

„Co je?“ řekl Přema.

„Nevim,“ řekl jsem. Hleděli jsme do houstnoucí tmy, prošlehávané plameny hořícího tanku. Rozeznával jsem černý stín auta, které se k němu rychle blížilo. Pak se ozvaly výstřely a auto se zastavilo. Začaly se z něho sypat temné siluety nějakých vojáků.

„Himl!“ řekl Přema. „To sou –“

„Rusáci,“ řekl jsem.

„Hurá!“ zařval Přema.

Od silnice se ozval motor tanku a pak zmlkl. A znova a zase zmlknul. Zapraskalo ještě několik roztroušených výstřelů. Vylezli jsme z lesa a koukali jsme tam. Z německého tanku šlehaly plameny a ozařovaly hlouček postav. Byli to Rusáci s automatama a Němci ve strakatých celtách s rukama nad hlavou. Kousek za nima stálo nákladní auto s bílýma hvězdama na dvířkách a za ním už docela v šeru temné masy ruských tanků.

„Vodstřelili ho protitankovým dělem,“ řekl Přema radostně. „Dem k nim.“

Nechali jsme kulomet v křoví a rozběhli jsme se k hořícímu tanku. Na louce jsme se střetli s prvními Rusy.

„Halt!“ zařval hlas ze tmy.

„My partyzáni!“ vykřikl Přema.

„Á partyzáni!“ zazpíval Rusák a za chvíli jsme byli v jednom chumlu. Rusáci v přepásaných košilích a s divnými automaty s kulatými bubny a s perforovanými chrániči hlavní se míhali v plápolu ohně hořícího tanku. Šel z nich strach. Na silnici stál houf Němců, namačkaných k sobě s rukama zdviženýma. Dívali se divoce kolem sebe, jako kdyby hledali, kudy utýct. Ale to nešlo. Z polí přiváděli Rusáci nové a jejich široké obličej se chechtaly a zubily. Sem tam praskaly ojedinělé výstřely, ale vojáci u tanku si jich nevšímali. Stáli jsme mezi nima a dívali jsme se na to. Najednou se před námi objevil civilista s puškou a s rudou páskou na rukávě. Na hlavě měl umaštěnou čepici.

„Vy ste z pivováru?“ zeptal se nás přísně.

„Né,“ řekl Přema. „Máme támhle nahoře na kopci kulomet.“

„Coo?“ řekl chlap výhružně.

„Kulomet. My sme voddělali ten první tank.“

„Co žvaníš, cucáku?“

„Ten, co jel před tímhle,“ řekl Přema chladně, otočil se a ukázal nahoru na silnici, kde se mezi pravidelnými bílými zuby patníků šklebila černá mezera. „Támhle se překotil po náspu dólu.“

„Sakra,“ řekl chlap a otočil se k nějakému Rusákovi s širokým nárameníkem plným hvězdiček a něco mu říkal rusky. Rus se na nás podezíravě podíval a pak zařval něco dozadu do auta. Na autě se rozsvítil reflektor a začal ohledávat sráz pod námi. Plazil se sem tam po trávě, až se zastavil na něčem velikém tmavém. Byl to náš tank. Ležel překocení na dně údolí pod srázem a jeho pásy trčely vzhůru. Rus zavolal a reflektor zhasl. Pak něco řekl chlapovi s rudou páskou, ten se na nás otočil a povídal:

„Kluci, ukažte nám ten kulomet.“

„Podťe,“ řekl Přema. Vyrazili jsme přes louku. Chlap s páskou a tři Rusáci šli s náma. Byla najednou už úplně tma. Došli jsme k lesu a Rusák rozsvítil baterku. V jejím světle se objevilo nálevkovité ústí našeho kulometu.

„Oj!“ řekl Rusák a vlezl do dolíku za kulomet. Chlap s rudou páskou se zastavil a řekl:

„Sakra, jak ste to sem dostali?“

„Na motocyklu. V sajdkáru,“ řekl Přema.

„A kde ste to vlastně ukradli?“

„To máme vod mobilizace. Vod osmatřicátýho roku.“

Chlap začal zas mluvit s Rusákem a pak se otočil na nás.

„Jak se menujete?“ řekl.

Už jsem mu to chtěl říct, ale pak mi blesklo hlavou, proč se ptá. Třeba nás chtějí vyznamenat. V duchu se mi objevil ten obraz. Ná-městí a kutálka a sláva, a pan doktor Bohadlo, Berta s leicou a vzadu kluci z orchestru s poznámkama. Ne. Hlavně ta kutálka ne. To ne.

Najednou jsem viděl, že takhle to bylo všechno prima, noc a střelba a tanky a Rusáci, ale potom že by z toho byly slavnostní projevy a články v místních novinách a pan Macháček a Dějiny kosteleckého povstání, ne, to ne. Jenže zas, blesko mi hlavou, takhle se o tom nedoví Irena. Tak to zas ne. Irena se to musí dovědět. Třeba to s ní hne. Už už jsem měl na jazyku, jak se jmenuju, ale pak mi napadlo, že Irena se to stejně doví, protože se to stejně rozkřikne, až nás budou hledat podle falešných jmen, protože Přema se stejně někde ukecne a vůbec, v Kostelci se nikdy nic, co svět světem stojí, neutajilo, a na konec to bude tím lepší, protože ujdu té kutálce a tomu dekorování panem starostou, a přitom se to brzo rozkřikne a já budu mít takový ten nimbus hrdiny, pro Irenu myslím, jinak jsem o to nestál, být hrdinou a tak, kvůli metálům a článkům v Kosteckých ohlasech a podobně, ale kvůli Ireně jsem o to stál, aby se se mnou přece jen vyspala, a najednou mi bylo jasné, že takhle to bude nejmazanější, na chvíli jsem sice dostal strach, co kdyby se to nerozkřiklo, ale houby, řekl jsem si, něco se riskovat musí, a vyhrkl jsem:

„Sýrovátko.“

„A ty?“ zeptal se chlap Přemy. Přema se na mě tázavě podíval a pak řekl:

„Já – sem Svoboda.“

„Ste z Kostelce?“

„Jo.“

Chlap si něco zapsal do notýsku a pak nás poplácal po zádech. „Tohle ste se vytáhli, kluci. Přihlaste se zejtra na Národním výboru. Eště mi řekněte adresy.“

„Palackýho sto třicet dva,“ řekl jsem.

„Já taky,“ řekl Přema.

Chlap si to zapsal a pak se na nás vrhli Rusáci a začli nás všichni poplácávat po zádech. Zubili se na nás a my na ně.

„Tak,“ řekl chlap. „Svezete se s náma do města.“

„My tu máme tu motorku,“ řekl Přema.

„Charašó,“ řekl chlap. „Tak zejtra na radnici, platí?“ a napřáhl Přemovi ruku.

„Platí,“ řekl Přema a potřásl mu s ní. Potom jsem si s ním potřásl rukou já a pak po řadě s těma třema Rusákama. Zůstali jsme stát u kulometu a Rusáci s tím komunistou se pustili k silnici. Dívali jsme se za nima. Německý tank pořád ještě hořel na asfaltě. Viděl jsem, jak Rusáci nakládají zajaté Němce na auta a lezou za nima. Pak se automobil rozjel, udělal otáčecí manévr a ujížděl pomalu s rozsvícenými světly k městu. Dole se zastavil a spatřil jsem, že k němu připojují malé dělo na pneumatikách a s dlouhou hlavní. Motory tanku se rozeřvaly a tři tanky, jeden za druhým, se daly do pohybu a odlezy kolem nás po silnici dál na západ. Za nima přejelo ještě několik nákladních aut s přivěšenými děly. Německý tank pomalu dohoříval. Ruské tanky a auta se plazily kolem něho jako černé stíny a mizely ve tmě pod hvězdnatou oblohou na západě. Jejich hřmění se zvolna zmenšovalo, až začalo být zas ticho. Odnikud už se neozývala žádná střelba.

„Čeče,“ pravil Přema. „Pročs mu neřek svý méno?“

„Ale,“ řekl jsem, „čeče, mně se nechtělo. Eště by nás tahali po nějakejch slávách.“

„To je fakt,“ řekl Přema a stáli jsme zase mlčky. Od západu se ozývalo už jen slabounké bzučení vzdalujících se tanků a z města nebylo slyšet nic. Jen zase to noční šumění. Byla zrovna taková noc jako včera. Betelgeuza na nebi hořela do ruda a bylo příjemné svěží chladno. Stáli jsme na kraji lesa a dívali jsme se zamyšleně do tmy. Bylo po revoluci. A teď teprv začne život, pomyslel jsem si, ale hned jsem věděl, že nezačne, ale že zrovna teď skončil. Ten můj mladý život v Kostelci. Lítost mi sevřela hrdlo, vylezla mi odněkud do srdce a do krku a já jsem slabě vzlyknul ve tmě. Oči mi začaly plavat v slzách a hned jsem se za to styděl. Ale něčeho mi bylo hrozně, hrozně, příšerně líto. Nevěděl jsem čeho. Bylo devátého května tisíc devět set čtyřicet pět a tohle byla asi vůbec poslední bitva celé války. Začínal nový život. Ale najednou jsem nevěděl, co vlastně

začíná. Díval jsem se slepýma očima na město ve tmě, celé ze strachu zatemněné, a v duši mi počaly defilovat všelijaké nedodělané vzpomínky na všechny ty roky, co jsem tu prožil, na Irenu, na gympl, na pana učitele Katze, zase na všechny ty staré dobré milé věci, na večery v Port Arthuru a hudbu, kterou jsme dělali, na majálesy, na dívky v plavkách na plovárně a zase na Irenu a věděl jsem, že to všechno, všechno je pryč, docela definitivně, jako včerejší vítr, jako ty ruské tanky za horama, jako výbuchy, praskající u celnice, jako všechno na světě, a že se do toho už nikdy nemůžu vrátit, i kdybych sebevíc chtěl, a zdálo se mi, že přede mnou už není nic tak skvělého, nic tak senzačního, nic tak nazlátlého a v zlatých rámech vzpomínek. To všechno, co jsem prožil, bylo hezké a šťastné. To, co jsem zrovna žil, ta lítost a zoufalství, v němž jsem vězel, bylo blbé. Ale sotva jsem to prožil, už to bylo krásné. Takové to bylo vždycky. Věděl jsem to. Věděl jsem to ztraceně dobře, že člověk nemůže být nikdy šťastný, protože štěstí je skrz naskrz věcí minulosti.

„Tak to sbalíme,“ ozval se ze tmy Přemův hlas a byl unavený a melancholický. Vlezli jsme mlčky do křoví ke kulometu, Přema oddělal nábojový pás a vytáhli jsme kulomet na louku. Nad hlavama nám zářila skvělá, slavnostní jarní obloha a mně se najednou zachtělo mít nějakou naději, něco, pro co žít, a z noci a z hvězd se odněkud zase vynořila ta neznámá holka, co ji teprv potkám a co bude skvělejší než všechny Ireny a Věrky a Lucie, a byla ke mně hodná a sladká a já jsem napjal všechny svaly a zvedli jsme s Přemou ten ocelový kanón do sajdkáru, až pod ním zapraštěla péra. Pak jsme šli ještě pro bedničky s náboji a potom jsme se usadili do sedel. Přema našlápl motor a do nočního ticha se rozbouchaly hlasité válce pětistovky. Přema rozsvítil zatemněný reflektor a opatrně se rozjel po cestě k silnici. Motocykl se s náma kýval po výmolech a kužel bledého světla tančil po hrbolaté zemi. V něm se objevila mrtvola esesáka, ležící na břiše s automatem na zádech. Přema zastavil a slezl s motocyklu.

„Počkat,“ řekl a šel k esesákovi. Nadzvedl ho a stáhl mu automat z ramene. Ruce esesmanovy se klátily bezmocně v strakatých rukávech. Přema si přehodil automat přes záda a odepjal esesmanovi revolver. Jak šel proti rozsvícenému reflektoru k motocyklu, připínal si revolver k pásku. Jeho tvář s vysedlými lícními kostmi byla hubená a gangsterská. Usadil se do sedla přede mě a spustil znovu motor. Vyjeli jsme na silnici a pruh světla přelétl přes ztichlé a chladnoucí trosky německého tanku. Přejeli jsme kolem nich, ještě na nás trochu zasálalo teplo a ucítili jsme kouř, spálenou gumu a olej. Pak to zůstalo za náma a my jsme mlčky sjížděli z kopce dolů a do města, podél temných baráků, a náš motor se rozléhal a odrážel se o jejich průčelí, kolem Poznerovy gumovky, kolem gymnázia a Mlynářskou ulicí k Skočdopolovic skladu. Tam jsme zastavili. Motor zmlkl, slezli jsme s motorky a Přema šel ke dveřím. Roleta byla vytažená tak, jak jsme ji nechali. Přema rozsvítil a vrátil se ke mně.

„Tak to tam zas dáme,“ řekl.

„Zas do bedny?“

„No jo.“ Sundali jsme kulomet a přetáhli jsme ho přes práh do skladu. Postavili jsme ho u stěny a Přema přes něj zaklapl bednu.

„Tak. Možná že se bude eště hodit.“

Podíval jsem se na něho a Přema se podíval na mě. Jeho obličej v masaryčce s trikolorou byl vážný. Neřekl jsem nic. Tak možná že to ještě nebyl konec. Ani mír. Neřekl jsem nic. Přema se narovnal a dal si automat pod paži.

„Tak dem,“ řekl.

Neřekl jsem nic. Vyšli jsme mlčky ze dveří. Přema zhasl a stáhl roletu. Zůstal jsem stát u něho a čekal jsem.

„Pomoc mi s tou motorkou,“ řekl. Opřel jsem se o sajdkár a zatláčili jsme pětistovku za roh do kůlny.

Přema kůlnu zamkl. Řekl jsem:

„Dem do pivováru?“

„Jo,“ řekl Přema. Vykročili jsme přes louku k lávce.

„Poslyš,“ řekl jsem. „Nemáš strach, že tě tam zas zavřou?“ Přema se zasmál.

„A jaký to bylo ve sklepě?“ řekl jsem.

„Votrava k ukousání,“ řekl Přema. „Co se zatím dělo?“

„Vod neděle?“

„Jo.“

„Ty nevíš nic?“

„Depak. Dyť sem byl pod zámkem. Ty troubové na mě zapomněli.“

„Fakt?“

„Čestný slovo. Eště že sem měl žrádlo na dva dni. A celej sklep sem jim posral.“

Zasmál jsem se.

„Tak to nevíš, že starej Čemelík je mrtvej?“

„Jo? Pad?“

„Ne. Ranila ho mrtvice.“

„Do prdele,“ řekl Přema. „Tak to mám aspoň v suchu. A co kuci?“

„Vo těch nevím. Čče, to byl zmatek, tos nežral.“

Přešli jsme lávku a šli jsme kolem československého kostela liduprázdnou cestou.

„Co to bylo za střelení vodpoledne?“ řekl Přema.

„To u celnice. Jo, tam padnul kuk Hrobů.“

„Kerej?“

„Ten malej zrzavej. Z vobecný školy.“

„Jo ten. Toho je škoda, sakra.“

„A pani doktorovou Vašákovou zastřelili.“

„Tu blondýnu?“

„No tu.“

Zahnuli jsme k mostu a zmlkli jsme. Od pivováru se začaly trousit temné postavy a ztrácely se v šeru. Hvězdy stály nehybně nad lesem a v jejich bledoučkém světle jsem viděl mrtvoly, ležící v různých

polohách na mostě. Vešli jsme na most a vyhýbali jsme se tichým tělům německých vojáků. Levé zábradlí mostu bylo v polovině utrženo naším handgranátem a v chodníku zela díra. Řeka dole tekla už zase klidně, byla černá a zrcadlila hvězdy. Nad branou pivováru svítila lucerna. Pod ní stála zesílená stráž v uniformách a s automaty. Voják proti nám namířil automat, ale když nás poznal, pustil nás dovnitř. Na ledárně byla rozsvícena jiná lucerna. Kráčeli jsme po cestě k hlavní budově. Na zemi před ní seděl hlouček postav, namačkaných k sobě a mlčících, a kolem nich chodili dva chlapi s automaty. Ze skladiště padal na zem rozšiřující se pruh světla a ozývaly se hlasy. Zamířili jsme tam. Pod rozsvícenou žárovkou stál řezník Kramm a pan Panožka a před nima divoce gestikulující Němec. Chomáč lidí s puškama se tísnil kolem nich a vykřikoval nadávky. Připojili jsme se k nim a poslouchali jsme je. Němec mluvil poděšeným tónem:

„Ich bin nicht ein Esesmann, ich schwöre ihnen, ich bin nicht ein Esesmann!“¹⁵⁸

Oči řezníka Kramma se do něj zavrtávaly.

„Svlíknout!“ řekl. Dva chlapi se vrhli na Němce a rvali z něho kabát. Němec se ze všech sil bránil. Jeden z chlapů mu dal hlučnou facku. Objevila se bílá kůže a prsa porostlá červenými chlupy. Chlapi se pokoušeli stáhnout Němci košili z ramen a Němec sebou škubal. Potom se ozvalo trhání látky a paže se obnažila. Kranun se nad ní naklonil.

„Zó!“ řekl posměšně. „Du nicht eses, nicht vár? Und was ist das?“¹⁵⁹ Ukázal prstem na něco na Němcově ruce. Němec stál bledý, třásl se a pokoušel se něco koktat. Bylo slyšet jen samé *nein, nein*.

„Koukněte se na svini esesáckou,“ řekl Kramm. Lidi se tlačili k Němcovi. Podíval jsem se taky. Na bledé kůži byla vytetována dvě germánská SS jako dva blesky.

---

158 Nejsm esesák, přísahám vám, nejsem! *Pozn. red.*

159 So! Du nicht SS, nicht wahr? Und was ist das? – Takže! Ty nejsi esesák, jo? A co je teda tohle?“ *Pozn. red.*

„Vodved'te ho,“ řekl Kramm a chlapi šklubli s Němcem ke dveřím. Viděl jsem, jak ho vlečou k mlčícímu hloučku na dvoře. Pak do něho jeden strčil, druhý ho kopl do zadnice, Němec se natáhl na zem a odplazil se rychle k ostatním. Chlapi se otočili a vraceli se ke skladišti.

„To sou zajatci?“ zeptal jsem se maníka, který stál vedle.

„To sou esmani,“ řekl. „Ty tady čekaj na ráno.“ V hlase mu bylo cítit nějakou divnou ironii.

„Na ráno?“ řekl jsem.

„Jo. Ráno je vodděláme,“ řekl on.

Sevřelo mi to žaludek.

„Podívejte se,“ řekl chlap a posvítíl baterkou do rohu místnosti. Tam ležela na nějakých hadrech dvě těla s uřezanými nosy, ušima a s vydloubanýma očima. V rozkroku měla krvavé chuchvalce. Udělalo se mi špatně.

„Co to je?“ zachraptěl Přema.

„To byli dva bratři,“ řekl chlap. „To s nima udělaly támhlety svině,“ kývl hlavou k esesákům na dvoře. Začlo se mi chtít zvracet. „Pojď,“ řekl jsem Přemovi a vylezli jsme ze skladiště. Hlouček Němců seděl schoulený na zemi pod lucernou a čekal. Jeden z nich pozvedl hlavu, rozhlédl se a pak ji zase složil na ruce, opřené o kolena. Většinou měli hlavy na kolenou a byli bez helem a bez zbraní.

„Zejtra je voddělaj,“ řekl jsem Přemovi.

Přema se na mě podíval.

„Pudem, ne?“ řekl.

„Pod,“ řekl jsem. Šli jsme kolem esesmanů dozadu. Jak jsme je míjeli, zvedl zase jeden hlavu a podíval se na mě. Setkal jsem se s jeho očima, měl je temné v nočním šeru a živé a hned je zase sklopil. Viděl jsem, že si položil obličej na ruce a plavé vlasy se zabělaly v záři svítilny. Skloněné lidské hřbety se rýsovaly v jejím světle a hlavy byly schýlené k zemi. Nad nima bylo ticho, jenom kroky stráží cvakaly po dláždění. Obrátil jsem se. Po cestě k hlavní budově přicházeli lidé.

„Mohli sme jít skladištěm,“ řekl Přema.

„Přelezem plot,“ řekl jsem. „Já vim, kde to de.“

Šli jsme kolem stěny hlavní budovy a dozadu za dřevníky, na to místo, kde jsme to přelézali v neděli s Bennem a Harýkem. Dnes tu nebylo tak tma. Prkenný plot bylo jasně vidět v šeru. Vylezl jsem nahoru a seskočil jsem na cestu. Jak jsem dopadl na všechny čtyři, pocítil jsem hroznou únavu z dneška. Bylo po všem. Přema skočil za mnou a postavili jsme se na cestu.

„Pudem domu, ne?“ řekl jsem.

„Hm,“ řekl Přema. „Já už padám hlady.“

Vykročili jsme rychle, odbočili jsme z cesty a sjížděli jsme ve tmě po jehličí lesem k řece. Větve nám praskaly pod nohama a vlhké listí podrostu mě studilo na tváři. Pak jsme se dostali na břeh a šli jsme k mostu. Pod ním jsme se zastavili. Bylo slyšet kroky lidí nahoře a přes řeku byl pod mostem temnější pruh stínu.

„Tak dobrou noc,“ řekl Přema. „Já to vezmu po břehu.“

„Přideš zejtra do pivováru?“

„Aa,“ řekl Přema. „Už se na to vyseru.“

„Já taky,“ řekl jsem. „Tak ahoj,“ a vyrazil jsem po břehu na most. Viděl jsem Přemovu postavu, odcházející rychle podél řeky k jezu. Obrátil jsem se na most a zakopl jsem o helmu, která se válela na chodníku. Irenino okno bylo zatemněné, ale škvírou pronikalo trochu světla. Byl bych rád věděl, jestli je to Irena, nebo její rodiče a čekají na ni. Ale byl jsem unaven. Irena byla asi v plné práci na Jiřáku. Na ošetřovně Červeného kříže. Po cestě k nádraží jsem se snažil si ji představit, jak píchá raněným injekce a usmívá se na ně svým úsměvem, ale ani mě ta představa nebavila. Byl jsem unavený a viděl jsem věci. Irena byla teď mimo. Vůbec se mi nezdálo, že ji miluju. A taky jsem ji nemiloval, jenom jsem ji potřeboval, když se nic nedělo, když byla nuda, když jsem zrovna neseděl v Port Arthuru a nefoukal do saxofonu anebo když jsem o ní chtěl kecat s Rostou. Ale nemiloval jsem ji. Ve světě asi vůbec nebylo nic jako láska. Jenom

byl zvyk a pohlavní touha z nudy. Když bylo dost dění a dost muziky, tak jsem lásku nepotřeboval vůbec. Irenu, s její papulou a ňadrama a zadničkou. Bylo po revoluci a přede mnou Praha. Kašlal jsem na Irenu. Život mohl být ještě dost dlouhý a mohlo v něm být dost takových Iren. Jediných, nejskvělejších a nejmilovanějších. Těch mohlo být dost, jenom já jsem byl jen jeden. Vzpomněl jsem si na tu holku, co teprve potkám, a věděl jsem, že ta bude taky jen jedna. Jestli ji potkám. Ale já jsem ji ještě nepotkal a nevěděl jsem, jest ji potkám vůbec. Zatím mohlo být dost jediných a nejúžasnějších Iren a jenom jeden já. Zatočil jsem na Jiráskovu třídu a šel jsem rychle k našemu domu. Hvězdy nad šachtou činžáků teple svítily. Musel jsem odemknout domovní dveře a stoupal jsem po schodech nahoru. Moje kroky zněly po tichém schodišti a uslyšel jsem vrznutí dveří. Pak se shůry ozval maminčin úzkostlivý hlas:

„Danny?“

„Jo, už du,“ řekl jsem. Maminka stála v otevřených dveřích, za ní pronikalo do chodby světlo, a byla jen jako tmavý stín.

„Daníčku, zaplať pánbů, nestalo se ti nic?“ zvolala, sevřela mě do náručí a políbila mě.

„Hošíčku, zaplaťpánbů, že si doma. Seš celej mokrej,“ říkala. „Kdes byl, když se střílelo? Cos dělal? A co to máš na zádech?“ Dotkla se automatu.

„To nic, neboj se, mami,“ řekl jsem, políbil jsem ji a sundal jsem automat. „Sem oukej.“

„Hochu, hned se slíkni, já ti udělám čaj.“

„No to jo,“ řekl jsem. Rozhlídl jsem se. V předsíni stál otec.

„To sem rád, že seš doma,“ řekl otec. „Byls taky tam, co se střílelo?“

„Jo,“ řekl jsem. „Já vám to všechno řeknu, ale teď sem děsně utahanej.“

„Však si hned lehni,“ řekl otec. Svlíkl jsem kabát a řekl jsem:

„Musim se umejt.“

„Počkej, Daníčku, já zatopím v koupelně,“ řekla rychle maminka.
„Ale ne, mami, to nemusíš.“
„To bude hned,“ řekla maminka a běžela do koupelny. Bylo slyšet, jak rozhrabává popel pod kotlem. Osaměl jsem v kuchyni s otcem. Otec si sedl na stoličku u kamen a řekl:
„Jo, to se vyplatilo.“
„Je hodně mrtvejch?“ řekl jsem.
Otec se jako nervózně zasmál a řekl:
„Hodně! Nejsmutnější na tom je, že nemusel bejt ani jeden.“
„To těžce,“ řekl jsem.
Zmlkli jsme.
„To víš, že zastřelili pani doktorovou Vašákovou?“ řekl otec a hlas se mu zadrhl.
„Vim,“ řekl jsem. Věděl jsem, že se otci vždycky líbila. Všem se líbila. Nemuselo to potkat zrovna paní doktorovou Vašákovou. Mlčeli jsme.
„Kde sou Angličani?“ řekl jsem.
„Ten mladej se ráno vrátil, ale jak se začlo střílet, tak voba vodešli.“
„To voni přídou zejtra,“ řekl jsem.
„Snad,“ řekl otec. Do kuchyně přišla maminka.
„Za chvíli to bude.“ Šla ke stolu a odstavila čaj z vaříče. Pak povídala:
„Kdes byl, drahoušku? My sme měli takovej strach, jestli nejseš raněnej.“
„Depak, já sem si dal pozor.“
„Já vim. Já vim, že ty máš rozum, hošíčku,“ řekla maminka.
„No řekneš nám to zejtra, jak to bylo,“ pravil otec a zvedl se. Odešel z kuchyně do koupelny a bylo slyšet, jak hmatá po kotli.
„Za chvíli můžeš jít. Dobrou noc.“
„Dobrou noc,“ řekl jsem. Otcovy kroky se odšouraly do ložnice. Maminka odešla zas do koupelny.

„Tak už můžeš jít, Daníčku,“ řekla odtamtud. Zvedl jsem se, sebral jsem pyžamo a šel jsem do koupelny. Maminka stála ve dveřích.

„Tak dobrou noc. Di si lehnout,“ řekl jsem jí a políbil jsem ji.

„Dobrou noc, drahoušku. Nechceš už nic?“ řekla.

„Ne. Dobrou noc.“

„Tak šťastnou dobrou noc,“ řekla maminka a zavřela za mnou dveře. Osaměl jsem v koupelně. Od stropu svítilo světlo do bílé vany. Stáhl jsem ze sebe mokré kalhoty a stoupl jsem si nahý do vany. V zrcadle na stěně jsem spatřil svoje tělo. Kůži jsem měl na mnoha místech zamazanou, a jak na mě odshora padalo světlo, měl jsem zase hezké nahé tělo s tím řeckým nasazením v kyčlích. Díval jsem se pořád do zrcadla, jak se mi to líbilo, a pustil jsem sprchu. Seshora se na mě začaly lít drobné proudy vlažné vody a stékaly po mně dolů. Kůže v zrcadle se vlhce zaleskla. Zastavil jsem sprchu a namydil jsem žínku. Začal jsem se třít všude po těle, hýbal jsem sebou a tělo v zrcadle se pohybovalo. Viděl jsem, jak se ohýbá v bocích, jak zvedá ruce a na pažích se mu rýsují svaly, jak se zaklání a zatahuje břicho, a začal jsem myslet na Irenu. Na její tělo. A jak bychom mohli spolu žít. Byl jsem mladý, aspoň to tělo bylo mladé, a Irena taky, a byla to děsná škoda, že to moje hezké tělo tady žilo tak neužitečně a pro nikoho. Miloval bych ji. Moje tělo by ji milovalo. Tohle přece byla láska, to moje tělo s tím nasazením v kyčlích a Irenina hladká, mokrá, bílá kůže, nic víc, nic víc, nic víc. Ale co to potom bylo, když takové tělo měla taky Lucie a Evka Mánesova a Helenka a Mici a když to nic jiného nebylo? A nebylo to nic jiného. Byl to blázinec. A jakmile jsem si zas vzpomněl na Irenu, viděl jsem ji najednou v tom zmateném davu u barikády a hned zas, jak jde v zapadajícím slunci od pošty přes náměstí, a zas jsem toužil po ní a zas to byla jedinečná a jediná Irena. Byl to blázinec. Vydrhnul jsem se froté ručníkem, oblékl jsem si pyžamo, zhasl jsem v koupelně a vylezl jsem ven. V kuchyni jsem si vzal čaj, hodně jsem ho osladil a vlezl jsem do peřin na kanapi. Zhasl jsem světlo a začal jsem ve

tmě pít čaj vsedě na kanapi a koukal jsem se přitom z okna. Na stráni hořelo jen několik světel a bylo ticho. Pohlédl jsem k pivováru a vzpomněl jsem si, že tam teď na dláždění sedí esesáci a čekají na ráno. Napil jsem se a příjemný teplý čaj mě zahřál v břiše. Začal jsem myslet na dnešní den, na tank pod viaduktem a na to nákladní auto, a jak se zvrhlo do příkopu, a na Hroba s pancrfaustem a na Přemu a na kulomet a na revoluci a co z ní bude, ale za chvíli mi myšlenky samy od sebe přeskočily na Irenu a na Prahu a pak na tu holku, co tam potkám. Dopil jsem čaj, postavil jsem hrnek vedle na stůl a lehl jsem si. Na nebi pořád svítily hvězdy. Začal jsem hledat Betelgeuzu, a když jsem ji našel, myslel jsem na tu holku. Myslel jsem, jak ji potkám a jak bude nějak elegantní a krásná, a nějaké kavárny v tom byly a všechno, pohoda a blaho a příjemnost a snění, myslel jsem na ni a usínal jsem, začal jsem se modlit, ale vracela se mi pořád do modlitby, mluvil jsem k ní anglicky, byla to nějaká americká holka, nějaká z filmu, nějaká úplně jiná než všechny, zase jsem začal Zdrávas, Maria, milosti plná, a myslel jsem na tu holku a zas z ní byla Irena a zas ona a něco jsem jí říkal a ona mně a byl jsem příjemně unavený a napolo usnulý a pak jsem usnul a nevěděl jsem o ničem, ani jak jsem usnul, a spal jsem a nezdálo se mi nic.

Čtvrtek 10. V. 1945

Ráno bylo Irenino okno nad řekou otevřené a stály v něm červené kytičky za zelenou mřížkou. Zastavil jsem se na mostě a zadíval jsem se do toho okna. Viděl jsem skleněný lustr na pomalovaném stropě v jejím pokoji a představoval jsem si ji, jak pod ním spí v po-mačkaném pyžamu. Bylo už po všem, ale ona tu byla pořád. Šel jsem dál. Vešel jsem do pivováru a zarazil jsem se. Odněkud zaznělo hrozné skučení, jako včera paní doktorová Vašáková, projelo mi to páteří a najednou jsem nemyslel na Irenu. Lidi, kteří šli po cestě, se taky otáčeli. Ze skladiště se ozývaly rány a znova skučení. To už jsem věděl, co se děje, a rozlila se ve mně divná chuť to vidět. Šel jsem rychle. Esmani už neseděli na dvoře, to místo bylo teď prázdné, ale zbyly po nich ruksaky a všelijaké věci a válely se opuštěné po zemi. U dveří skladiště zase zaznělo zaskučení. Otevřel jsem a vlezl jsem dovnitř. Svítily tam lampy a zástup chlapů stál kolem něčeho uprostřed. Bylo slyšet rány a vzdechy a vzlykání. Stoupl jsem si k nim a viděl jsem to. Na zemi leželo několik nahých těl. Do jednoho, které se vůbec nehýbalo, bil zuřivě pan Mozol, obrkontrolór z Me-sršmitky, holí s turistickými štítky a nadával. To tělo leželo na břiše a mělo záda plná krve. Pan Mozol řval svině německá, tumáš a tak, a činil se. Věděl jsem, že má proč, a mrazilo mě. Někteří z davu kolem řvali a nadávali taky, někteří jen stáli. Ve vzduchu byl divný zápach a dusno. Pak jsem v šeru zahlédl, že v rohu skladiště stojí ještě několik esesáků, měli na sobě uniformy a byli svázaní. Otočil jsem se a chtěl jsem jít ven. Vtom jsem na druhé straně uviděl ble-dou tvář Rostovu.

„Ahoj,“ řekl jsem tiše.

„Ahoj,“ řekl Rost’a. Stál opřený o bedny. „Člověče,“ řekl mi.

„Dem, ne?“ řekl jsem.

Ozvalo se zasténání.

„Svině, ležíš!“ řekl nějaký hluboký hlas. Postavil jsem se vedle Rosti.

„Běžte je vodbouchnout,“ pokračoval hlas.

„Další pán na holení!“ vykřikl jiný hlas. Dva chlapi se vrhli na jednoho ze zbývajících esesáků a táhli ho k lampě. Měl vytřeštěné oči a automaticky se vzpíral. Pak z něho začali trhat šaty. Díval jsem se na ně a viděl jsem, že jsou rozběsněni jak šílenci. Tahali s esesákem na všechny strany a za chvíli byl nahý. Měl tělo bílé a zpocené, plné svalů.

„Tak kulky ven,“ zařval zase ten hluboký hlas a temná široká záda se sklonila k esesákovi. Vtom se otevřely dveře a pár chlapů odvádělo zbité esmany ven.

„Rostó, dem,“ řekl jsem a vylezli jsme za nima. Na dvoře svítilo kalně slunce a lidi se zastavovali a dívali se na ty dva zkrvavené esesáky, které táhli někam za ledárnu. Šli jsme za nima. Rozhlédl jsem se. Kolem ledárny kráčel vážně major Weiss, už zase v uniformě, a pan Kaldoun. Zahnuli jsme za roh ledárny. Tam stál jiný hlouček lidí a pod rampouchovačem ležela hromada těl. Stěna ledárny se bělala ve slunci a kousky slídy se v ní třpytily. Chlapi, kteří vedli esesmany, se zastavili. U stěny stál rotný Krpata s revolverem a hlouček chlapů.

„Postavte je semhle,“ poničil Krpata. Kluci postavili esesáky ke zdi.

„Alzo!“ zařval Krpata. „Dafyr danke dem fýra. Zág – ich danke Ádolf Hitlr,¹⁶⁰“ šťouchl jednoho esesmana pistolí do žeber. Hlouček se sevřel. Esmán zvedl těžce hlavu a zahýbal hubou.

„Laut!¹⁶¹“ zařval Krpata. Lidé byli zticha. Esmán slabě zachrap-těl.

---

160 Also. Dafür danke dem Führer. Sag – ich danke Adolf Hitler. – Tak. Za to poděkuj führerovi. Řekni – děkuju Adolfu Hitlerovi. *Pozn. red.*

161 Nahlas! *Pozn. red.*

„Ich danke Adolf Hitler.¹⁶²“

„Gůt, Dů auch,¹⁶³“ řekl Krpata a praštil druhého. Ale ten hlavu nezvedl. Krpata ho znova praštil a zařval. Ale nic. Pak mu zvedl hlavu. Měl oči skelné a tupé a z huby vyplazený jazyk.

„Ale eště dejchá, svině,“ řekl Krpata. „Hoši, podržte mi ho.“

Kluci popadli oba esesmany a podrželi je. Krpata přitiskl prvnímu hlaveň pistole na čelo a vystřelil. Potom druhému. Kluci pustili a obě těla se složila na zem.

„Vodneste je a další,“ řekl Krpata.

„Pod,“ řekl jsem.

Otočili jsme se a šli jsme pryč. Mlčeli jsme. Slunce už přemohlo ranní mlhu a začalo hřát. Po cestě k hlavní budově proudili lidi sem a tam.

„Kdes byl včera?“ řekl Rost’a.

„U celnice. A ty?“ řekl jsem.

„Nikde.“

„Dekoval ses?“

„Neměl jsem zbraň. Dali mi flintu a náboje, jenže ty se do ní nedaly nacpat.“

„Vo moc si nepřišel,“ řekl jsem.

Rost’a chvíli mlčel. Pak řekl:

„Člověče, co tomu říkáš?“

„Tomuhle?“

„No.“

„Co,“ řekl jsem. „Co se dá říkat. Prostě – Goya.“

„Tohle, Danny – to je Goya proti tomu hovno.“

„To je.“ Nechtělo se mi o tom mluvit. Šli jsme k bráně. Řekl jsem:

„A viděls včera ty dva kluky?“

„Kerý?“ řekl Rost’a.

---

162 Děkuju Adolfu Hitlerovi. *Pozn. red.*

163 Gut. Du auch. – Dobře, ty taky. *Pozn. red.*

„Ty ve skladišti.“

„Viděl,“ řekl Rost’a. „Tak dem.“

„Počkej,“ řekl jsem. Zastavili jsme se u hromady věcí po esesmanech. Ve skladišti zas jeden řval. U nohou mi ležel německý ruksak z telecí kůže a z něho vypadlá nějaká brožurka. Shýbl jsem se a zvedl jsem ji. Na obálce byl barevný obrázek ujíždějících tanků s pruskými kříži a švabachový nápis WORAN WIR GLAUBEN¹⁶⁴. Otevřel jsem ji namátkou a četl jsem:

„Für uns gibt es zwei Möglichkeiten: entweder stimmt das nicht, woran wir glauben, entweder hat die Geschichte uns nicht berufen, entweder haben wir uns diese Mission nur eingeredet, dann werden wir sie auch nicht zu Ende führen, dann werden wir früher oder später von der Bühne dieses Lebens verschwinden, so wie wir gekommen sind, dann wird niemand von uns dieser Bewegung eine Träne nach weinen, sondern sagen: Wir sind gewogen worden, aber wir waren zu leicht gefunden.“

Zavřel jsem brožurku a uviděl jsem, jak kolem skřípavě kodrcá žebříňák s naloženými těly. Jel pomalu a zahlédl jsem, že jedna ruka v tom chumlu se hýbá, jako kdyby něco hledala. „Kam to vezete?“ zeptal se někdo vedle kočího.

„Do lesa,“ řekl kočí.

Šli jsme po cestě k hlavní budově.

„Ty se ukázali,“ blábolil Rost’a. „Zvířata.“

„Co Dagmara?“ řekl jsem. „Je v pořádku?“

„Je,“ řekl Rost’a. „Nebyla nikde.“

„Ne?“

---

164 Čemu věříme. Goebbelsův text: „Pro nás jsou pouze dvě možnosti: buď to, čemu věříme, nehraje, buď to nás dějiny nepovolaly, buď jsme si toto poslání jen namluvili, a pak je také nedovedeme ke konci, potom dříve nebo později zmizíme z jeviště tohoto života tak, jako jsme přišli, potom nad naším hnutím nikdo neuroní ani slzu, ale řekne: Byli jsme zváženi, avšak byli jsme shledáni lehkými.“

„A co Irena?“

„Ta dělala ošetrovatelku.“

„Mluvils s ní?“

„Eště ne.“ Představa Ireny se do mě zrovna materiálně vevalila. Irena. Jít k ní! Kdybych teď mohl jít k ní. Něco mě zrovna vzalo za ruku.

„Já du domu,“ řekl jsem Rostovi. „Ahoj.“

„Počkej,“ řekl Rosta. „Třeba tu někde budou kluci.“

„To je jedno, já du. Ahoj.“

„Tak ahoj,“ řekl Rosta nerozhodně. Otočil jsem se a šel jsem rychle pryč. Něco mě hnalo odsud. Nemohl jsem to vydržet. Rozhodl jsem se, že se stavím u Ireny, a najednou mi to připadalo lehké a samozřejmé. Ano. Měl jsem to udělat hned ráno. Sem jsem vůbec neměl chodit. Skrz bránu právě vykodrcal vůz s esesmanama a venku za ní stály ženské a dívaly se na něj vystrašeně. Prošel jsem bránou a vtom jsem spatřil Irenu. Zastavilo se mi srdce, jak byla krásná a jak jsem ji miloval. Stála v šatech s úzkými zelenými pruhy, vlasy měla udělané dozadu a v nich bílou mašli. Pusu měla červenou a pootevřenou a dívala se očima plnými starosti. Irena! Jako kdyby mi ji Pán Bůh poslal.

„Nazdar, Ireno,“ řekl jsem jí, než mě uviděla.

Otočila na mě svoje veliké oči a hned se hnula ke mně. „Danny!“ řekla s úlevou v hlase, a jako kdyby ve mně hledala záchranu. „Kde je Zdeněk?“

„Zdeněk?“ řekl jsem a bylo mi, jako kdyby mně dala facku. „Já nevím.“

„Neviděls ho?“ naléhala Irena. „Nevíš, kde byl? Nebo kam šel?“

„Já nevím, Ireno. Viděl jsem ho naposled včera v pivováru.“

„A nevíš, kde byl, když se střílelo?“

„Nevím.“

„Bože, Danny, on se ještě nevrátil.“

„Jo? Já vim jen, že chtěl jít s horolezcema.“ Cítil jsem velikou bolest. Ne kvůli tomu, že se Zdeněk nevrátil. Ale že ho Irena milovala.

„To vim,“ řekla Irena a udělaly se jí netrpělivé vrásky mezi obočím. „Ale s nima se nevrátil!“

„A mluvilas s některým?“

„Mluvila. Oni byli u celnice a tam se Zdeněk ztratil.“

„A –“ zaváhal jsem a mihla se mi hlavou naděje. Ale byla to blbost. Takové štěstí jsem nemoh mít. „Ptala ses – dívala ses na seznam, kdo tam pad?“

„Ano, ale není tam. Danny, prosím tě, běž se zeptat do pivováru.“ Hleděla na mě prosebně. Vůbec se mi nechtělo. Chtěl jsem být s ní.

„Tam asi nic nevědí,“ řekl jsem.

„Já vim, ale běž se zeptat, prosím tě. Já chci mít jistotu,“ řekla Irena a vzala mě za ruku. Bože, miloval jsem ji. Jak se mi někdy mohla zdát pitomá. Ale byla, ale já ji miloval. Asi to nemělo s tím co dělat.

„Dobře, Ireno,“ řekl jsem jako těžce. „Ale tam nic nebudou vědět. Ale puď tam, dyž chceš.“

„Di, Danny. Děkuju ti moc za to.“

Podal jsem jí ruku a stiskl jsem ji. Stiskla mi ji trochu taky a usmála se na mě. Šel jsem k hlavní budově a vlezl jsem dovnitř. Tam bylo jak v úle. Doslova. Motalo se tam množství lidí sem tam. Vešel jsem do jedné místnosti a tlačil jsem se energicky ke stolu. U stolu seděl kapitán Kuřátko, telefonoval a psal.

„Pane kapitáne, máte už seznam padlých?“ zavolal jsem na něho přes záda nějakého strejce. Podíval se na mě, a když mě poznal, řekl:

„Neúplný.“

„Moh bych ho vidět?“

„Prosím,“ řekl a podal mi papír. Bylo na něm na stroji napsáno asi čtyřicet jmen. Četl jsem je. Byl tam Hrob, ale nebyl tam nikdo z kluků. Byla tam paní doktorová Vašáková a Lidka Jarošová a Hrob, ale Zdeněk tam nebyl. Četl jsem to znova s troškou naděje, ale nebyl tam. Kdepak. Neměl jsem takové štěstí. Určitě se objeví, věděl jsem to a bylo mi do

smíchu. Ted' půjdu utěšovat Irenu a za chvíli se Zdeněk někde objeví a bude on s Irenou. Nakonec jsem musel zmizet vždycky já.

„Děkuju,“ řekl jsem a položil jsem seznam na stůl.

„Prosím,“ řekl kapitán Kuřátko s uchem na telefonu. Šel jsem ven. Kdepak, aby zabili Zdeňka. To zabijou paní doktorovou Vašákovou, ale jeho ne. Viděl jsem v duchu ty jeho vyceněné zuby a pysky a ksift a měl jsem vztek. Spatřil jsem Irenu za plotem, jak stojí a drží se bílýma prstíkama za mříže a hledí na mě upřeně. Kdybych jí tak mohl říct, že padl. Že je po něm. Že je mrtvý a zabitý a zastřelený a oddělaný, ale nemohl jsem. Nikdy jsem nemohl, nikdy se to nemohlo stát, i kdybych si to přál až do sebezničení. Blížil jsem se k Ireně, prošel jsem bránou, a když se ke mně obrátila a měla v očích strach, zavrtil jsem hlavou.

„Nic,“ řekl jsem.

„Nic?“

„Neni tam.“

„A co ti řekli?“

„Nic. V seznamu padlejších neni. Ale je to neúplnej seznam.“

„A nevědí, kde by moh bejt?“

„Ne. Pudem se tam zas zeptat, až dostanou další ména.“

„Kdy je dostanou?“

Pokrčil jsem rameny.

„No, zeptáme se někdy vodpoledne.“

Irena vzdychla a opřela se o plot. Vypadala zničeně a byla krásná. Zpod zeleně pruhovaných šatů jí vykukovaly hezké nohy v bílých sandálech. Bože, že o něj tak stála. Proč to tak bylo. On přece za to nestál. A jak vůbec mohla o někoho stát, když byla tak krásná a všichni by pro ni udělali všechno na světě.

„Bože,“ vzdychla, „Bože, jestli ho zastřelili.“

„Ale neboj se,“ řekl jsem.

Irena mlčela a dívala se do země.

„Neboj se, Ireno,“ opakoval jsem.

Tohle bylo, co bylo pro mě. Utěšovat ji. „Neboj se. Bylas u něj?“ Zakývala hlavou.

„A bytná nic neví?“

„Ne.“

„A v nemocnicis byla?“

Irena vyskočila.

„Ne!“ řekla. „Bože, já sem trdlo,“ řekla, ale mně to bylo jedno. Stejně jsem ji miloval.

„No tak tam pudem.“

„Pudeš se mnou, Danny?“ zeptala se.

„To víš,“ řekl jsem.

„Ty seš hodnej, Danny,“ řekla a vykročili jsme. Jsem vůl, říkal jsem si, ale přesto od ní bylo jako pohlazení, to, že sem hodnej. Zahnuli jsme na cestu k nemocnici. Irena šla rychle a mlčeli jsme. Všiml jsem si, jak má šaty těsně napnuté přes boky a kolem břicha a jak je má vpředu hezky ušité pro ňadra. Ach. Vystavovala to jako zboží a ten vůl Zdeněk ho mlsal a vůbec o ni nijak nestál. A ona teď byla celá pryč, jako kdyby nikdo jiný už to zboží nechtěl, když on teď možná zaklepal bačkorama. Všechno bylo pitomé. Tady jsem byl já a byl bych za to dal všechno, za to, abych se s ní moh vyspat, a umíral jsem touhou, a ona si klidně šla ve svojí provokativně úzké sukni a se svýma strachama o Zdeněčka a hluchá a slepá ke mně. A byl jsem snad já horší nebo pitomější nebo míň hezký? Bože, kéž ho zabili! Kéž by byl mrtvý a rozstřílený a rozsekaný na kusy, abys viděla, abys viděla, Ireno. Co, jsem nevěděl. A věděl jsem, že mu to klukovi nepřeju. Ať si žije a ať si třeba miluje Irenu. Ale jen kdyby Irena byla taky se mnou. Ale v tom jí bránila její dušička. Její pitomá, holkovská Irenčina dušička. Podíval jsem se na ni, na její smetanový sladký obličej a bílou mašli ve vlasech, a byla krásná. Zahnuli jsme do nemocničního dvora a šli jsme k hlavní budově.

„Mám se zeptat?“ řekl jsem.

„Já pudu sama, Danny.“

„Jo?“

„Já znám doktora Čapka – víš?“ řekla Irena. No ovšem. Byl jsem blbec.

„Tak já na tebe počkám venku,“ řekl jsem. Ireniny pruhované šaty zmizely ve vchodu a já si sedl na lavičku před chirurgickým paviló-
nem. Byla obrácena k severozápadu a slunce už stá lo tak vysoko,
že na ni svítilo. Podíval jsem se na kopce na západě, na konec lesa
a stráň, za kterou někde v dálce byla Praha, a ucítil jsem novou sílu,
a co, řekl jsem si, jde to všechno i bez Ireny a budu v Praze a budu
hrát v dixielandu a někde tam bude docela jiná holka a s tou budu
a ta se bude ukazovat nahatá mně a s ní budu mít věci a budu na ni
sahat v jejím pokoji a budu s ní intimní a všechno, ale cítil jsem, že
to všechno už nebude to, jaké by to bylo teď s Irenou, že to s Irenou
mi nic nenahradí, ani sebekrásnější holka ne, a že nechci vidět
žádnou nahatou ženskou, ale jen a jen Irenu nahatou a jenom na ni
sahat a jenom s ní být intimní. Bylo mi mizerně. Zavřel jsem oči a ve
spáncích mě bolelo. Seděl jsem v tupém zoufalství děsně dlouho.
Pak jsem jako z dálky a potom blízko uslyšel Irenin hlas, říkala, že
někomu moc děkuje, a někdo říkal, že by okamžitě zatelefonoval
panu otci, otevřel jsem oči a viděl jsem, že stojí s doktorem Čapkem
na schodech v bráně a loučí se s ním. Zvedl jsem se z lavičky a při-
poil jsem se k ní. Koukla se na mě vážně.

„Tak co?“ zeptal jsem se.

„Nic,“ řekla tragicky a podívala se na hodinky. „Danny, pudeš se
mnou?“ Její oči byly takové, že bych byl za ní šel pořád, a kam by chtěla.

„Jistě, Ireno.“

„Já bych se chtěla podívat znova k němu, jestli zatím nepřišel.“

„Dobře,“ řekl jsem a chtěl jsem jít. Ale Irena pořád stála.

„A Danny, nezlobíš se?“

„Proč?“

„Že tě tak sebou tahám.“

„Ale vždyť mě netaháš.“

„Ba jo, Danny. Já –“
 „Ale di, Ireno, ty seš blázen.“
 „Ale nezlobíš se, že?“
 „Ireno –“
 „Že ne?“
 „Ireno – třeba bych to neměl teď říkat, ale – dyť víš, že tě miluju.“
 „Já vim. Právě proto.“
 „Ne, vůbec ne, Ireno.“
 „Vopravdu ne?“
 „Dyť víš, že se na tebe nemůžu zlobit.“
 „No ne zlobit, třeba, ale – ale no tak se na mě nezlob a pudeš se mnou, jo?“
 „No,“ řekl jsem.
 „Pod,“ řekla Irena tiše a konejšivě a pohládila mě po ruce. Byl jsem šťastný, že s ní jdu, a věděl jsem, že jsem blbec. Ale ono bylo možná lepší být takhle blbec než být jinak chytrý. Byl jsem šťastný, že jsem tak blbý.
 „Ireno,“ řekl jsem přidušeně.
 „Copak.“
 „Ireno, miluješ ho hodně?“
 „Miluju.“
 Mlčeli jsme. Za chvíli jsem řekl:
 „Třeba bude sedět doma.“
 „Kdyby, Pane Bože.“
 Zase jsme mlčeli. Pak Irena řekla:
 „Klukum z orchestru se nestalo nic?“
 „Ne,“ řekl jsem. „Ireno –“
 „Co?“
 Rychle jsem se rozhod.
 „Ireno – kdyby Zdeněk padnul –“
 „Danny, neříkej to dál!“
 „Ale vždyť nevíš, co –“

„Ne ne. Já vim, co chceš říct.“

„Nevíš.“

„Ale vim.“

„Ale nevíš, Ireno.“

„Danny, já vim, co chceš říct.“

„A nemůžu to říct, Ireno?“

„Ne.“

„Proč ne?“

„Protože nechci.“

„Ale proč?“

„Protože Zdeněk není mrtvej, a kdyby byl, tak by to nebylo čestný vůči němu, abych to poslouchala.“

„Ale, Ireno.“

„Ne, už sem řekla.“

„Bože,“ řekl jsem zoufale a věděl jsem, že to stejně řeknu. Řek jsem to rovnou:

„Ireno, co bys dělala, dyby Zdeněk padnul?“

Zavrtěla hlavou.

„Ireno!“

„Ne, neptej se, Danny, nemá to smysl. Já ti na to nemůžu odpovědět. A pak, on je stejně živ a zdrav.“

„Já vim.“

„No tak.“

Šli jsme mlčky dál přes most k jatkám a kolem jatek ke staré elektrárně. Lidí bylo na ulici hodně a sem tam bylo vidět chlapy s puškama. Vlajky na domech byly veselé a lidi v nedělní náladě. A my jsme šli mezi nima, ponořeni do svých trablů a já do mnohem hlubšího než Irena. Přešli jsme kolem elektrárny a kolem přádelny a nahoru kolem gymplu a k viaduktu. Vzpomněl jsem si, jak mě tu před třema nebo čtyřma dny vedli Němci a jak o mě měla Irena strach, a připadalo mi to dávno. Prošli jsme pod viaduktem. Na sokolovnu věšel sokolník s nějakým strejcem veliký portrét Beneše

a všelijaké girlandy ze zelených provazů. Podíval jsem se na chodník a viděl jsem, že je na něm i po včerejším dešti ještě trochu znát rudá skvrna. Nebo snad se mi to jenom zdálo. Proč, sakra, paní doktorová Vašáková, a proč ne Zdeněk. Šli jsme dál a zahrnuli jsme nalevo ulicí, která se táhla do kopce k vojenskému hřbitovu. Byl v ní stín, poněvadž byla úzká a vroubená po obou stranách nízkými domky. Tady moc slávy nebylo. Podíval jsem se na Irenu a viděl jsem, že už vůbec není se mnou, ale v myšlenkách u Zdeňka.

„Mám jít s tebou?“ zeptal jsem se.

„Samozřejmě,“ řekla a pak bylo vidět, jak se zarazila, ale nechtěla už říct ne. Napadlo mi, jak by to byla prima pomsta, kdybych se teď na ně přilepil a dělal, že se jako raduju, že je Zdeněk naživu, a dřepěl tam s nima celé odpoledne u něj v pokoji. Jenže ona by to nebyla pomsta, ale blbost, a mně by bylo trapnějc než jim. Zastavili jsme se před žlutým přízemním domkem a Irena zazvonila. Bylo ticho, pak se ozvaly šouravé kroky v předsíni a cvaknutí závory. Vrásčitá bába otevřela dveře.

„Dobrý den,“ řekla Irena sladce.

„Dobrý poledne,“ řekla bába.

„Vrátil se už prosím Zdeněk?“

„Ne,“ pravila bába stručně.

„Ještě ne?“

„Ne.“

Irena chvíličku zaváhala. Pak řekla:

„Mohli bysme na něj počkat?“

„Prosim, slečno,“ řekla bába a ustoupila ze dveří.

„Pod' Danny,“ řekla Irena. Vlezl jsem dovnitř a řekl jsem babě „Dobrý den“.

„Dobrý poledne,“ řekla bába.

Irena otevřela dveře nalevo z chodby a vešli jsme do Zdeňkova pokoje. Zavřel jsem za sebou dveře a osaměli jsme uvnitř.

V pokoji bylo šero, protože hnědá roleta v okně byla stažena a tmavé, žluté světlo polévalo staromódní nábytek tichem, ve kterém bzučely mouchy. U stěny proti oknu stála železná postel z hnědě nalakovaných trubek s mosaznými koulemi na koncích a s vybledlým přehozem přes peřinu. Vedle dveří byla masivní skříň, všelijak vyřezávaná a otlučená. U stěny proti dveřím byl dřevěný stolek s mramorovou deskou a na něm stálo porculánové umyvadlo s kyticí. Vedle byla vyrudlá plyšová pohovka s želatinovými vázičkami nahoře na opěradle a se soškami pastýře a pastýřky. U okna psací stůl s velikou Ireninou fotografií a v rohu stojan s fíkusem, pod ním na zemi ležely horolezecké smyčky a karabinky. Uprostřed pokoje stál stůl s třema židlemi, pokrytý těžkým zeleným ubrusem. Irena přešla pokojem a sedla si na pohovku. Šel jsem za ní a sedl jsem si vedle. Mlčeli jsme. Rozhlížel jsem se po pokoji.

„Byls už tady?“ zeptala se.

„Ne,“ řekl jsem. „Má to tu pěkný.“

„No, moc pohodlný to tu není, ale je to tu hezký,“ řekla Irena.

Zase jsme mlčeli. Pak jsem řekl: „Chodíš sem často?“

Irena se usmála a bylo vidět, že se jí v kebuličce rozehrál moře vzpomínek.

„Dost,“ řekla a trochu se začervenala.

„Ta bytná nemá řeči?“

„Ne,“ řekla Irena.

„To máte dobrý,“ řekl jsem.

Irena vstala a začala chodit po pokoji. Díval jsem se na ni, jak je krásná ve svých zeleně pruhovaných šatech a v tom nahnědlém šeru, které jí dělalo obličej ještě sladší, protože z něj byla výrazně vidět jen pusa a tmavé oči. Zastavila se u stolku a sebrala s něho malou figurku Buddhy a otáčela jí v prstech.

„Toho sem mu dala,“ řekla tiše.

„Hm,“ řekl jsem a byl jsem už neschopen cokoliv říct nebo udělat. Irena postavila Buddhu na stůl a šla dál. Otevřela skříň a zůstala před ní stát. Viděl jsem několik Zdeňkových sak a stočené lezecké lano na věšáku. Vedle měl složené prádlo. Irena se na to zamyšleně dívala. Nemoh jsem to už snést.

„Ireno,“ řekl jsem.

„Copak,“ řekla a ani se neotočila.

„Ireno, jak ses vlastně seznámila se Zdeňkem?“

Ted' se otočila, podívala se na mě a řekla:

„Proč se ptáš, Danny?“

„Tak,“ řekl jsem a díval jsem se do země. „Chtěl bych to vědět.“

„Opravdu?“

„Vopravdu.“

„Já nevím – Danny –“

„Co?“

„Nebudeš mít zlost, nebo lítost?“

„Ne.“

„Skutečně?“

„Nebudu,“ řekl jsem. „Chtěl bych to vopravdu vědět. Víš, že mě o tobě všechno zajímá.“

„Já vim. Ale tohle –“

„Řekni mi to, Ireno, prosim tě.“

„Tak dobře,“ řekla a zavřela skříň. Pak šla a sedla si na pohovku kousek vedle mě a opřela se. Přehodila nohu přes nohu, sukně se jí trochu vyhrnula a viděl jsem jí kolínko, hezké a trochu odřené, ale ona si hned přes něj zase stáhla sukni.

„To bylo na Mokřý skále,“ řekla. „Právě před rokem. Tenkrát sme tam byli s naší partou a dělali sme Kapelníka stěnkou, znáš to?“

„Jo,“ řekl jsem. Vůbec se mi Irena nehodila ke Zdeňkovi a k těm volům. S jejich užíváním přírody a seděním na skalách při západu slunce. Irena měla nosit kimono a pantoflíčky s bambulkama z rajčího peří a měla se pohybovat v ložnicích. A ne omotaná lanem

po pískovci. Poslouchal jsem její trochu zastřený a všechno možné povídající hlas, mnohem víc povídající, než co zrovna říkala.

„A Zdeněk –,“ říkala, „tam byl s partou ze Starýho Města a dělali Kapelníka Pehrovou cestou. To je z druhý strany, pod vrškem se traverzuje k převisu a za nim spárou už se leze stejně, jako když jdeš stěnkou.“

„Já vim,“ řekl jsem, ale věděl jsem jiné věci, než myslela Irena.

„Tož já sem byla zrovna pod převisem, Mirek už byl nahoře a jistil mě, a najednou se Zdeněk objevil na traverze a podíval se na mě a zůstal na mě čučet.“

Irena se trochu zamyslela. Pak pokračovala dál a měla nepřítomné oči.

„Víš, on byl už večer a stěnka ve slunci a dole to slunce svítilo na vršky stromů a obloha byla už celá růžová a Zdeněk měl na sobě tu koženou kazajku. Já sem na něj čučela z toho převisu, mně se líbil, měl hezký vlasy, vlny na nich, jak svítilo slunce, a koukal na mě taky, tak sem si hned myslela, ani nevím, jak mi to napadlo, že by se moh se mnou seznámit, a věděla sem, že za mnou kouká, když sem byla ve spáře. No, a pak on vylez nahoru, dobral toho, co byl za nim, pak se rozhlíd a pak přišel a řek mi slečno, můžu si k vám sednout? nebo tak něco, já už nevím, jak to řek, bylo to něco takovýho, jako že jestli si může ke mně sednout, a já sem řekla, no to je dost, vůbec sem to nechtěla tak říct, ono to vypadalo vyzývavě, ale prostě sem to řekla, no, a on potom říkal, že je nasazený v Mesršmitce ve Starým Městě, a já sem mu říkala, že sem na poště, a pak sme spolu slanili dólu a šli sme pak spolu lesem a byli sme spolu až skoro do dvou hodin a –“

Poslouchal jsem její řeči a představoval jsem si tu scénu, ten les a vrcholky skal, pomazané medovým sluncem, a tu hloubku večerních lesů a Zdenka, jak s Irenou táhne lesem a někde ji líbá. Nejneuvěřitelnější bylo, že jsem tenkrát už existoval taky já a tohle se dělo úplně nezávisle na mně; já jsem se v té době otravoval někde ve svářecím kurse v Mesršmitce.

„Umluvili sme si, že se uvidíme za tejden v neděli,“ vyprávěla Irena, „poněvadž on byl tenkrát ve fabrice a dělal nějak od šesti až do večera. A já sem druhej den odpoledne neměla službu, šla sem k Honzovi pro karabinky, a jak jdu přes koleje u nádraží, tak najednou vidim, že on jde od vlaku, a jak mě uviděl, tak šel hnedka ke mně. Zeptala sem se ho, co tu dělá, a on řek, že se hodil marod a že má celej tejden volno, tak já sem mu řekla, aby šel se mnou k Honzovi, ale on chtěl jít do lesa, a tak já sem šla nakonec s nim.“

Irena se odmlčela.

„Tak, ted' to víš, jak to bylo,“ řekla potom.

„No,“ řekl jsem. „A jak to bylo dál?“

„Co dál?“

„No potom. Jak to, že se dostal do Kostelce?“

Irena se usmála. „Byl eště nějakou dobu ve Starým Městě a pak si to nějak vyšlapal.“

„Kvůli tobě, že?“

„Samozřejmě,“ řekla Irena a najednou zvážněla a spustila:

„Bože, Danny, myslíš, že se mu opravdu nic nestalo?“

„Určitě ne,“ řekl jsem.

„Já bych to nepřežila,“ řekla. V pokoji tikaly nějaké hodiny a v okně byl svítící hnědý obdélník rolety.

„Ireno,“ řekl jsem. Říkal jsem to slovo jako zaklínadlo. Jako lék pro svoji duši.

„Ano,“ řekla.

„Ireno, máš –“

„Co –“ povídala tiše a bezmyšlenkovitě.

„Máš – měli ste spolu – věci?“

Neodpověděla. Tvář měla nehybnou a zaboha jsem nemoh poznat, co si ted' myslí. Začlo mi být trapně, jestli jsem neřek moc. Honem jsem řek provinile:

„Ireno –“

„No,“ řekla slabým hláskem.

„Nezlobíš se na mě?“

„Ne, Danny.“

„To je dobře. Víš – já tě moc miluju.“

„Já vim,“ řekla a položila mi ruku na moji. A neřekla mi, jestli s ním něco měla nebo ne. Věděl jsem, že měla, ale chtěl jsem to od ní slyšet. Když už neměla nic se mnou, chtěl jsem, aby aspoň mluvila o tom, co měla s ním.

„Ireno,“ opakoval jsem, „měla si s ním něco?“

Sklonila hlavu a řekla:

„Danny, vždyť s ním chodím už rok, že.“

„Já vim,“ řekl jsem a zesmutněl jsem. Byl bych za to dal všechno, kdyby to měla taky se mnou. Ale věděl jsem, že toho moc nemám k dání. Přemýšlel jsem rychle, co tak skvělého umím, abych se toho moh vzdát. Na saxofon! Uměl jsem skvěle hrát na saxofon. Na tenora nebyl v kraji nikdo lepší. Tak toho bych se vzdal. Rači bych vůbec neuměl hrát, jen kdybych moh mít věci s Irenou, řekl jsem si. Pak jsem si to rozmyslel, a jak jsem byl zrovna v lásce až nad hlavu, přece jsem nevěděl, jestli bych to udělal opravdu, a řekl jsem si, samozřejmě! Jistě! Jak by ne! udělal bych to, Pane Bože, udělám to, přísahám, že už nebudu hrát, jestli mi dáš Irenu, pak jsem to zmírnil a řekl jsem, že přísahám, že ve třiceti – nebo ve čtyřiceti – přestanu hrát, a přitom jsem si v koutku duše myslel, že do té doby se něco vyskytne a já nebudu moct tu přísahu dodržet, tak jsem vlastně neslíbil nic a nevzdal jsem se ničeho, ale přesto jsem Irenu miloval, strašně a nesnesitelně a hluboko v duši. A toužil jsem po ní. Cítil jsem, jak mi tiskne ruku a říká:

„Danny!“

„Co?“

„Nemysli na to.“

Udělal jsem smutný úsměv a řekl jsem:

„Dyž já musím, Ireno.“

„To nesmíš,“ řekla.

„Dyž musím.“

„Dyt' seš se mnou taky a já tě mám ráda, víš?“

„Opravdu, Ireno?“

„Opravdu.“

„Ireno,“ řekl jsem toužebně a vzal jsem ji za rameno.

„Ne, Danny,“ řekla, vzala mě za ruce a položila mi je zpátky do klína.

„Tak,“ řekla.

Udělal jsem nešťastný obličej.

„A nebud' smutnej,“ řekla.

„Ach, Ireno, dyž já tě tak strašně miluju.“

„Já vim, Danny, ale nedá se nic dělat.“

Dostal jsem vztek. Nedá se nic dělat! To říkala vždycky. A přece by se dalo dělat, jen chtít. Jen kdyby o mě trochu stála, tak by se dalo dělat věcí! Ale to ona rači byla ctnostná a rajcovala se tou ctností a zatím byla ctnostná jen proto, že jsem já ji nerajcoval jako Zdeněk. Nevěřil jsem na nic takového, na věrnost a tak. Věrnost byla stejně jen taková záminka, s kterou se holky oháněly, aby místo jen jednoho mohly trápit několik chlapů najednou. Měl jsem vztek, ale nedalo se nic dělat. Nic víc z mé strany. Irena se podívala na hodinky.

„Už sou dvě,“ řekla. Neměl jsem vůbec hlad, a čas s Irenou příšerně ubíhal. „Neměli bysme se zas jít zeptat?“ řekla Irena.

„Počkej,“ řekl jsem. „Já skočím do sokolovny zatelefonovat.“ Chtělo se mi co nejdéle sedět s Irenou v tomhle pokoji.

„To bys byl strašně hodnej, Danny,“ řekla Irena.

„Copak sem někdy nebyl?“ řekl jsem.

„Já vim. Ty seš prima,“ řekla Irena.

Prima. To teda jo. Prima blbec. Zvedl jsem se a řekl jsem:

„Sbohem. Sem tu hned.“

„Díky,“ řekla Irena a usmála se na mě na cestu. Vyšel jsem ven a na ulici a šel jsem rychle dolů k sokolovně. Hnalo mě to rychle,

abych už zas byl zpátky. Zapadl jsem do sokolovny a šel jsem k telefonu. Vytočil jsem číslo pivováru a čekal jsem. Pak se ozval hlas:

„Velitelství.“

„Dobrý den,“ řekl jsem. „Máte už prosím úplnou listinu ztrát?“

„Ano,“ řekl hlas.

„Neni na ní, prosím vás, náhodou pan Zdeněk Pivonka?“

„Okamžik,“ řekl hlas. Čekal jsem napjatě. Věděl jsem, že se mi to nesplní, ale přece jen jsem čekal. Trvalo to dlouho. Modlil jsem se, aby tam byl.

„Haló?“ ozval se hlas.

„Ano?“

„Tak neni.“

„Neni?“

„Ne.“

„A je to už úplný seznam?“

„Ano. Všichni mrtví byli už identifikováni.“

„Ale on se ještě nevrátil.“

„Lituji, ale v seznamu není.“

„Tak doví, kde je.“

„Třeba je někde na hlídce.“

„Na hlídce?“

„Ano. Některé hlídky šly čistit lesy od esesmanů.“

„To je možný. Tak děkuju vám.“

„Prosím.“

„Na shledanou,“ řekl jsem a pověsil jsem sluchátko. Ovšem, Zdeněk se asi někde honí za Němcema. Toho nezastřelí. Ale dobře, napadlo mi, jen ať se teda honí. Já toho zatím využiju s Irenou, jak budu moct. Vypadl jsem rychle ven. Anebo ho třeba přece oddělali. Někde v lese a doposud ho nenašli. Opíjel jsem se zrovna tou myšlenkou, že je mrtvý a já mám volné pole, jak jsem šel ulicí vzhůru. Myslel jsem, jak by Irena truchlila a jak by mu šla v černých šatech na pohřeb a jak by potom zachovávala nějaký čas smutek a pak

by se na to vykašlala a začla by chodit se mnou. A jak jsem šel, přemýšlel jsem, jak toho nejlíp využít. Udělal jsem si zhruba plán. Zazvonil jsem a Irena mi hned přišla otevřít. Bába se ani neobjevila. Ta bába byla zřejmě z těch, které se nezajímají o návštěvy svých podnájemníků. Hned jsem si zas pomyslel, co s ním tady Irena asi všechno měla.

„Neni tam,“ řekl jsem,

„A vědi něco?“ řekla Irena.

„Ne. Ale mezi mrtvejma neni.“

„A nic nevědi?“

„Ne. Ale Kuřátko mi říkal, že není vyloučený, že eště nějaký mrtvý najdou v lese. Šli prej prohlédávat les.“

Podíval jsem se ďábelsky na Irenu. Zdálo se mi, že zbledla. Otočila se a odešla do pokoje a já jsem šel za ní. Sedl jsem si na pohovku a Irena začla chodit po pokoji.

„Neměj strach,“ řekl jsem.

„Víš, Danny, to čekání je hrozný.“

„Já vim.“

Zastavila se u stolku a opřela se o něj. Měla krásnou figuru v těch šatech.

„Danny, ty seš hodnej,“ řekla.

„Ale houby,“ řekl jsem.

„Bajo. Že tu se mnou tak čekáš.“

„Ale Ireno, já bych s tebou čekal třeba věčně.“

Usmála se.

„Ireno,“ řekl jsem. „Já bych ti chtěl něco říct, co by tě potěšilo, ale nevím co.“

„Nemusíš, Danny.“

„Ale já bych chtěl.“

„Ale nemusíš, Danny. Já vim, že seš hodnej,“ řekla Irena, sedla si na kanape a natáhla zkřížené nohy na židli u stolku. Mlčeli jsme. V tichu hlasitě tikaly hodiny.

„Ireno,“ řekl jsem za chvíli, „pamatuješ, jak sme se poprvé viděli? Tenkrát v zimě, já už nevím, jak to přesně bylo, jenom vim, že si šla po náměstí v lyžařském vobleku, a myslím, že si měla lyže na ramenou, a podívala ses na mě, jak si šla, a já sem se do tebe hned zamiloval na první pohled.“

Irena se usmála. „Já se pamatuju,“ řekla.

„A pamatuješ se tenkrát na jaře,“ řekl jsem, „Jak si stála na rohu s nějakajma holkama, ale já sem viděl jen tebe a ty holky sem vůbec nevnímaly, tys měla ve vlasech slunce a něco si říkala a měla si na sobě květovaný šaty, a jak sem tě uviděl, tak se mi úplně srdce zastavilo a úplně se to ve mně rozlilo a chtěl sem k tobě jít, jenže sem neměl odvalu, tak sem tě jen pozdravil.“

Irena zakývala hlavou.

„A tenkrát v létě, na plovárně, jak sem šel se Salátem a viděl sem tě, jak sedíš na prknech s knížkou, měla si šortky a takovej šátek s kotvou, pamatuješ?“

„Hm,“ řekla Irena.

„No a sedli sme si k sobě a hráli sme karty.“

„Jo, a tys mi vykládal osud, a řeks mi, že budu mít pět dětí.“

„Ty se na to pamatuješ?“

„Aby ne, Danny. Kolik už to je vlastně let?“

Honem jsem vzpomínal. Připadalo mi to moc dávno. Bylo to v kvintě, tak to bylo v sextě rok, v septimě dva, v oktávě tři a dva roky totálního nasazení, pět let.

„Již pět let, Ireno,“ řekl jsem.

„Pět let. Bože, to uteklo,“ řekla.

„No. Už pět let tě miluju, Ireno.“

„Opravdu mě miluješ, Danny?“ řekla a podívala se na mě zase tím nerozhodným pohledem.

„Ireno, strašně. Pět let už nežiju pro nic než pro tebe.“

„Bože,“ řekla a vzala mě za ruku. „Danny, kdyby to nějak šlo –“

„A nejde to, Ireno?“

„Ne, Danny, nejde.“

„Ireno, dybys ty chtěla, jen trochu –“

„Ne, Danny,“ řekla a za chvíli řekla: „Nemysli si, že tě nemám ráda. Ale víš, já to nemůžu udělat.“

„Proč ne?“

„Nemůžu, Danny.“

„Ireno, já tak děsně trpím.“

„Já vim.“

„A žárlím, Ireno.“

„Bodeť bys nežárlil, Danny. Mně je tě líto, ale –“

„Ale, Ireno, já nechci, aby tě mě bylo líto.“

„Však mně tě není líto tak, že bych tě nějak litovala.“

„Tak jak?“

„Ale však víš jak.“

„Nevim.“

„No, že s tebou nemůžu být a že ty bys chtěl.“

„A ty bys nechtěla?“

„Ale zamyslela se. „Ale chtěla, Danny – ale to prostě není tak jednoduchý.“

„Ireno, opravdu bys se mnou chtěla být?“

„Opravdu, Danny.“

„Tak proč nechceš?“

„Protože nemůžu.“

„Ale proč?“

„Danny, neptej se hloupě.“

„Já se neptám hloupě.“

„Ale ptáš.“

Chvilí jsem mlčel. Pak jsem řekl:

„Ireno, dybych tě tak nemiloval a dybys ty vo mě nestála – ale dyž říkáš, že stojíš – nebo nestojíš?“

„Stojím, Danny,“ řekla.

„Tak proč se mnou nemůžeš bejt? To přece není nic špatného, Ireno, dyž mě – máš ráda.“

„Ale to je něco jiného, Danny.“

Přisedl jsem k ní blíž a vzal jsem ji za ruce.

„Ireno, já vím, jak ty seš hodná a – a čistá –“ nelezlo mi to z krku – „a vím, že máš Zdeňka ráda, ale vopravdu by to nebylo nic špatného, dybys trochu byla se mnou. Vopravdu nebylo.“

„Bylo, Danny.“

„Nebylo, Ireno. Dyť já bych ani nechtěl, aby ses s nim rozešla, dyž ho tak miluješ, já bych jen chtěl mít, víš, trochu jistotu, že vo mě vopravdu stojíš, Ireno.“

„Ty tomu nevěříš?“

„Ale věřím, ale člověk potřebuje trochu takový důkazy, víš, a trochu něžnosti – já dyž si vzpomenu, co s nim máš, tak si připadám vedle něho pitomej a méněcenej, víš?“

Pohladila mě po tváři. Bylo to na dobré cestě.

„Ale di, hlupáčku,“ řekla. Honem jsem přemýšlel, co bych žvanil dál. Měl jsem ji už skoro tam, kde jsem ji chtěl mít. Vzal jsem ji za ramena a podíval jsem se jí do očí.

„Víš, Ireno?“ řekl jsem.

„Já vím,“ řekla. Pak jsem mluvil tiše:

„Ireno, já od tebe nechci nic, věř mi, nic špatného, ale já tě strašně miluju a nemůžu za to a hrozně po tobě toužím a nevíš, jak bych byl šťastnej, dybys jen trošku mohla bejt se mnou.“

Viděl jsem, že se jí oči naplňují něčím, co vypadá jako smutek a soucit, ale věděl jsem, co to je. Byl to rajc. Lichotilo jí to a v téhle chvíli už mu byla docela elegantně nevěrná. Hrozně jsem ji za to miloval.

„Ireno!“ řekl jsem škemravě. Usmála se nejistě.

„No?“ řekla velmi tiše.

Ted' přišla má chvíle. Přitáhl jsem ji lehce k sobě. Nebránila se, jen se mi upřeně dívala do očí. Pak jsem se k ní naklonil a líbnul jsem

ji. Viděl jsem, že zavřela oči. Už byla v tom. Objal jsem ji a dlouho jsem jí cucal tu její milostnou pusu, ale za chvilku se začala cukat a odstrčila mě. Usmála se provinile.

„Tak to bychom měli,“ řekla.

Civěl jsem na ni oddaně a zamilovaně. Jenže tentokrát jsem byl opravdu oddaný a zamilovaný.

„Ireno,“ zachraptěl jsem.

„Už dost,“ řekla.

„Ale, Ireno.“

„Už dost,“ řekla. „Pod’ si lehnout vedle mě.“

Přisunul jsem se k ní a lehli jsme si na kanape vedle sebe.

„Dej mi ruku,“ řekla. Podal jsem jí ruku a ona mě za ni chytla a držela mě za ni.

„Seš trochu šťastnej?“ zeptala se.

„Sem, Ireno.“

„To musíš,“ řekla.

Miloval jsem ji hrozně. Miloval jsem ji hrozně.

„Ireno,“ řekl jsem. „Já –“

„No copak?“

„Já bych ti chtěl něco hezkýho říct, ale nevím co.“

„Tak mlč, Danny, a lež vedle mě. Nemusíš nic říkat.“

Mlčel jsem. Leželi jsme vedle sebe a v místnosti bylo hnědožluté šero a kolem lustru na stropě se honily mouchy. Slyšel jsem Irenino oddychování a viděl jsem její ňadra, jak se zdvihají a klesají. Miloval jsem ji a chtěl jsem jí na ně sáhnout, ale nemohl jsem to udělat. Mouchy bzučely a bylo ticho, jenom hodiny odněkud tikaly. Pomalu jsem si to rovníl v hlavě. Ležel jsem vedle Ireny a myslel jsem na ni, na její pusu a na její teplá ramena a na ten pocit být s ní, mouchy bzučely a pak se mi najednou zdálo, že Irena oddychuje pravidelně, podíval jsem se a viděl jsem, že má zavřené oči a pusu pootevřenou a v ní malé lesklé světýlko a věděl jsem, že asi usnula, byla asi unavená po té noci, ležel jsem bez pohnutí, abych ji neprobudil, koukal jsem se

na její obličej, sladký ve spánku, a na řadra pod zeleně pruhovanou látkou a břicho a klín a opálené nohy, a jak jsem se díval, zas ke mně přicházely myšlenky, a já jsem myslel na ni, na Irenu a na to, jak to bude dál. Myslel jsem, že třeba Zdeněk opravdu padnul. Pak jsem myslel, že sladkou Irenku budu mít teď já a že bude chodit za mnou do pokoje, ale já jsem neměl svůj pokoj, myslel jsem teda, že to bude v Praze, a doufal jsem, že najdu taky nějakou takovou liberální bytnou a že za mnou bude Irena chodit, někde v tmavém činžáku to bude, v takovémhle podobném pokoji, Irena vyskočí z tramvaje v dešti, s průhlednou pláštěnkou s kapucí přes šaty, přes svůj manžestrový kostým, a na dláždění budou svítit odrazy luceren, Irena půjde s nahýma nohama kolem osvětlených krámů a mezi večerními chodci pod gumáky jako světlý oblak, celá rozsvícená a krásná, a pláštěnka se jí bude vlhce lesknout deštěm a potom zabočí do některého z těch temných zašlých činžáků s dvěma Atlanty nad vchodem a půjde tmavou chodbou se sádrovými štukami a obrázky zámků a po schodech nahoru do třetího poschodí, okny poleptanými krajinkama bude vidět zadní stěny činžáků a pak se zastaví přede dveřma a zazvoní, půjdu jí otevřít v županu, pustím ji dovnitř, Irena si sundá pláštěnku a pak se posadíme na pohovku a Irena mi bude říkat, co dělala, a pak ji líbnu a ona zmlkne a zas ji líbnu a Irena mě obejmě a položíme se vedle sebe a Irena se ke mně přitiskne, rozeptnu jí knoflíky u krku a pořád ji budu líbat a pak si Irena stáhne sukni a všechno, a já taky a hrozně se budeme líbat a pak budem spolu a budu jí říkat miláčku, seš sladká – a pak budem vedle sebe ležet a pak se Irena oblíkne a učeše se před zrcadlem a já se na ni budu dívat a oblíknu se taky nebo ji jen vyprovodím ke dveřím a pak budu sám a myslet na ni, zalíbilo se mi to a myslel jsem na to znova, jak ke mně přijde, jak si svlíkne pláštěnku a bude důvěrná a sladká a jak to spolu budem mít, tu věc, a budem o tom vědět, všude, v kavárnách a v biografu a v divadle ve foyeru a na fakultě a na ulicích, pořád to budem mít a budem o tom mluvit, moc jsem na to myslel, a pak na

to, jak vyštuduju a vezmu si Irenu, jak bude svatba, známí jak budou Irenu okukovat a budou mít vztek, že jsem ulovil takovou krásnou a sladkou dívku a oni se zatím oženili s bůhvíjakýma krávama anebo vůbec ne, a budem to mít v kostele, strejc farář z Budějovic nás bude oddávat a někdo bude hrát na varhany, představoval jsem si Irenu v běžovém kostýmu před oltářem a jak jí navlíknu prstýnek a potom jak spolu budem bydlet a jak budem mít děti, jsem si představoval, Irenu v porodnici a malýho kluka v peřince, nebo holku, budou se jmenovat Daniel nebo Irena, a pak dál už jsem nemyslel, co bude, jenom že budem mít ještě víc dětí, třeba tři nebo pět, nebo troje dvojčata anebo vůbec že budem mít asi dvanáct dětí, a chtěl jsem je najednou mít, viděl jsem se, jak jsem starý a veselý a mám asi sedm synů a pět dcer, jak se rod Smiřických zase ze mě rozroste, ze mě, posledního toho jména, a jak ty syni budou zas mít děti, takže ze mě to vlastně zase všechno vyjde, a pak už jsem viděl, že jsem v absurdnostech, vrátil jsem se zase k Ireniným návštěvám a k jejím vlasům a ňadrům, měl jsem zavřené oči a těžkou hlavu, Irena pravidelně dýchala vedle mě a já na ni myslel, pak se mi myšlenky zamotaly a já jsem z únavy upadl do polospánku a usnul jsem taky.

Když jsem se probudil, bylo už v pokoji skoro tma. Za roletou zhasínalo večerní slunce a pokoj byl tichý, ani mouchy už nebzučely, Irena ležela vedle mě, levou ruku měla pod hlavou a obličej otočený ke mně, s očima zavřenýma a tmavými víčky a dvěma něžnými půlobloučky sklopených řas. V pootevřené puse jsem jí viděl dva bílé zoubky a zmocnila se mě veliká touha a láska. Irena si roze-pnula límeček u šatů, a jak se jí šaty na ňadrech trochu rozevřely, bylo jí vidět bílou a jemnou kůži na těle. Obejmul jsem ji a líbnul jsem ji na čelo. Přitulila se ke mně a objala mě pravou rukou. Ale oči měla zavřené. Líbnul jsem ji znova na tvář a zašeptal jsem tiše Ireno. Pootevřela oči a pak se ke mně prudce přitiskla. Zmáčkl jsem ji v objetí a chtěl jsem ji líbnout na pusu. Ale ona otočila hlavu tak, že jsem nemohl, a jen mě silně sevřela rukama.

„Ireno,“ řekl jsem. Zase mě stiskla a začala rychle a tiše říkat:

„Danny, já mám hrozný strach, že se mu něco stalo. Já to vim, že se mu něco stalo.“

„Neboj se, Irenko,“ bručel jsem jí do ucha. „Neboj se,“ a měl jsem na ni zatím hroznou chuť a na něj vztek a čerta jsem se staral, jestli ho třeba rozčtvrtili.

„Danny, já mám strach, já mám strach, já mám strach,“ říkala Irena a chvěla se, jako kdyby jí bylo zima.

„Neměj,“ říkal jsem a strašně jsem trpěl. Neřekla už nic, jen jsem cítil, jak se chvěje. Začal jsem ji hladit po hlavě a bručel jsem no, no tak, Irenko, miláčku, a ona byla zticha a najednou se tiše rozvzlykala. Bručel jsem dál neplač, Irenko, no tak, miláčku, neplač, ale ona bečela čím dál tím víc s obličejem zabořeným do opěradla pohovky, přitiskl jsem ji silně k sobě a ona najednou otočila obličej ke mně, měla ho vlhký od slz a zčervenalý, ale příšerně sladký, a já jsem ji líbnul na tu vlhkou tvář a pak znova na nos a na oko a zas na tvář a zas na druhé oko a pořád jsem ji líbal a věděl jsem, že tohle teda je smysl života, a chtěl jsem v tom být hodně a hodně dlouho, setmělo se, byla už úplně tma a Irena pořád chvílema vzdychala a leželi jsme vedle sebe v polotmě a já jsem zoufale myslel na její tělo a cítil jsem, jak je nesnesitelně horké a živé a jak ho miluju, ale najednou ne už jen pro tu slast, protože tu mi stejně odepřela, ale pro ten život v něm, pro to, že to byla Irena, i pro tu její třeba pitomou, ale živou a ženskou ztrápenou dušičku.

Pak, za dlouhou dolní, si Irena najednou sedla a dala si ruce do vlasů. Díval jsem se na ni zezadu, měla je rozčuchané, učesala se a potom vstala a uhlazovala si šaty. Vstal jsem taky a uhladil jsem si vlasy. Mlčeli jsme. Pak Irena řekla:

„Už pudem, Danny, že?“

„Jo,“ řekl jsem a připadal jsem si blbý.

„To už Zdeněk nepřijde,“ řekla.

„Však von se vrátí,“ řekl jsem, abych jí udělal radost. Otočila se ke mně a položila mi ruku na ústa.

„Pst! Neříkej to!“ řekla. Nerozuměl jsem tomu. „Abys to nezakřik,“ řekla Irena. Ach tak. Vymotal jsem se za ní ven na ulici, venku už byla noc a hvězdy a chladno. Baba se vůbec neukázala. Vzal jsem Irenu pod paží a vykročili jsme do města. Šli jsme dolů a pak po hlavní ulici k náměstí. Průčelí kostela bíle svítilo v paprscích hvězd a okna radnice byla naplno rozsvícená. Už bylo po zatemnění. Na radnici zasedali. Po náměstí postávali lidé a mluvili. Šli jsme s Irenou mlčky přes náměstí. Vedle kostela stál veliký plakát. Zastavili jsme se, bylo tam napsáno, že zítra v deset hodin bude na náměstí oficiální uvítání Rudé armády a že přijede osobně generál Jablonkovskij.

„Přijedeš, Ireno?“ zeptal jsem se.

„Hm,“ řekla Irena. Šli jsme dál. Přemýšlel jsem, jak bych jí to řekl, jestli se mnou bude teď chodit, když se Zdeněk nevrátí, nebo když se vrátí, jak to bude, ale nešlo to říct. Musel jsem jen mlčet. Kráčeli jsme spolu k nádraží a přes koleje před průčelím domů a pod hvězdama na nebi k mostu. Pak jsme zahrnuli a zůstali jsme stát před Ireniným domem. Za mnou šuměla černá řeka a listí v lese. Vzal jsem Irenu za ruku a podíval jsem se jí do obličeje. Byl jako smetana a měla v něm tmavé oči a pusy. Nic jiného z ní skoro ani nezbylo a byla v tom úplně celá.

„Ireno, miláčku,“ řekl jsem.

„Dobrou noc, Danny,“ řekla tiše.

„Ireno –“

Chvilku stála a pak mě rychle líbla na ústa a zašeptala dobrou noc, obrátila se a vešla rychle do domu. Zmizela mi jak přízrak. Otočil jsem se a pocítil jsem silnou bolest v srdci. Ano. Takové to bylo. Šel jsem rychle domů a skoro jsem brečel. Vylezl jsem do třetího patra, odemkl jsem a šel jsem tiše do kuchyně.

„To seš ty, Danny?“ ozval se z ložnice mamčin hlas.

„Ano. Dobrou noc,“ řekl jsem.

„Dobrou noc,“ řekla maminka. Strhal jsem se sebe šaty, skulil jsem se pod peřinu a zavřel jsem oči. Dnes jsem nemohl myslet na nic než na Irenu. Ležel jsem a zdálo se mi, že z toho asi umřu. Že to není možné žít dál s takovouhle bolestí. Vzpomněl jsem si na Betelgeuzu, otevřel jsem těžce oči a uviděl jsem ji, rudou a zářící na obloze, a zas jsem oči zavřel s Betelgeuzou v nich. A ta krvavá bolest mě chytla za srdce a já se najednou rozbřečel, nad Irenou, nad tím, že mě nechce, nad tím, že nic jiného na světě není, když není tohle, a jak jsem pod peřinou žalostně brečel, ulevilo se mi, jako se vždycky všem lidem, chytrým pitomým, uleví, když brečí, a usnul jsem a spal pod oknem, za nímž svítila Betelgeuza, a nevěděl jsem ani, co se mi zdá v tom spánku po celou noc.

Pátek 11. V. 1945

V pátek jsem se táhl ke spořitelně už v devět hodin. Zase se rozsvěcoval teplý jarní den a na oknech byly vlajky a v oknech peřiny. Praporu visela všude záplava. Obchody měly zavřeno jako v neděli a ve výkladech všelijaké skupinky z Masaryku a Benešů a vlaječek a barevných hadrů a kytek. Ted' už skončila revoluce definitivně a já se loudal pomalu k náměstí. Knihkupec Dluhoň stál před otevřeným výkladem a šťoural se v něm prašákem ze slepičích per. Zastavil jsem se za jeho shrbenými zády v černém plášti a lesklou pleši s věnečkem vlasů kolem. Chudák, ničila ho konkurence firmy Knihy Kulas Kostelec, to byl takový žravý podnikatel, který zabíral svými výklady celé přízemí činžáku, takže se vedle nich krámeček pana Dluhoně úplně ztrácel. Pan Dluhoň žil s rodinou v opuštěné garáži, protože před válkou neměli na byt a ve válce žádný nedostali. Podíval jsem se do jeho pečlivého výkladu a nemoh jsem uvěřit svým očím. Mezi květináči s pelargoniemi stála na československé vlajce busta doktora Kramáře. Já jsem sice o politice za první republiky mnoho nevěděl, ale to jsem věděl, že tenhle pán nebude ted' populární. Pan Dluhoň mu zrovna pucoval tvář peříčkama. Rozhod jsem se, že ho zachráním.

„Dobré jitro,“ řekl jsem. Pan Dluhoň se uctivě otočil a uklonil se.

„Dobrý den přeju, pane Smiřický.“

„Pane Dluhoň,“ řekl jsem. „Já nevím, ale toho Kramáře byste tam snad neměl dávat.“

Usmál se nervózně a řekl:

„Ne, myslíte, že ne, pane Smiřický?“

„No, já myslím,“ řekl jsem.

Pan Dluhoň se zas nervózně zasmál.

„Ale váš pan otec byl taky vždycky u národní demokracie, jen se ho zeptejte.“

„Já vím, ale teď sou tu bolševici,“ řekl jsem.

Pan Dluhoň se ke mně důvěrně nahnul.

„I jen počkejte, až se to přezene,“ zabručel. „Až se to uklidní, zase přijde doktor Kramář ke cti.“

„Já nevím,“ řekl jsem.

„Uvidíte, pane Smiřický. Vy ste ještě mladý a nepamatujete se na to. Ale zeptejte se pana otce.“

Nevěděl jsem sice, na co se ptát a proč tam cpe toho Kramáře zrovna teď, když se to ještě ani pořádně nerozbouřilo, natož aby se to uklidnilo, ale dělal jsem, že vím. Řekl jsem:

„Nojo, snad byste tam ale teď moh dát Beneše, než se to teda uklidní.“

„Ne, pane Smiřický, snad ne,“ řekl pan Dluhoň. „Já jsem byl vždycky kramářovec a zůstanu až do smrti.“

Napadlo mě, že to teda už možná dlouho nezůstane, ale neřekl jsem to. Místo toho jsem povídal:

„Jak myslíte. Já bych tam ale vrazil Beneše, bejt váma.“

Trochu mu zacukalo kolem očí, asi jsem se mu nezdál dost uctivý k státníkům, i když to byl Beneš. Pak se zas servilně zasmál a řekl:

„Děkuju vám, pane Smiřický, že – že to, ale já tam nechám doktora Kramáře.“

Nebylo mu pomoci. Rozhodl jsem se zlomit nad ním hůl a rači se jít dívat na náměstí. Třeba už tam budou kluci. A holky. A čekat tam na Irenu.

„No, snad vám to projde,“ zasmál jsem se na něho. „Tak já pudu. Na shledanou.“

„Má poklona, pane Smiřický,“ zazpíval a znova se uklonil. Nechal jsem ho být. K náměstí se už trousili lidi v nedělních šatech. Před Moutelíkovíc výkladem se tlačila menší skupinka. Fotky, napadlo mě a zamířil jsem tam. Byly to fotky. Protlačil jsem se k nim a zjistil jsem, že blbec Berta mě umístil do čela tabla a napsal pode mě „Obránci vlasti“. Sakra! Tohle jsem nechtěl. Já jsem se chtěl s tou

fotkou vytahovat, ale ne být vystavený za výkladem jak idiot. Už jsem viděl, jak mě budou kluci shazovat. Sakra. Díval jsem se na sebe. Copak, fotka šla. Ale ten hnusný nápis pod ní. Obránce vlasti. Byl bych Bertovi s chutí dal přes hubu. A pak mi to přišlo k smíchu, co jsem vlastně bránil, a kdyby to lidi věděli, ti, co mačkali nosy na sklo. Kdyby věděli, jak mně záleželo na vlasti. A na čem mně záleželo. Kdyby věděli, co jsem dělal v předvečer událostí a na co jsem myslel a jak jsem se strchoval o obránce vlasti Zdeňka Pivonku. A jak se mi hodilo, že při obraně vlasti zmizel. A jak se mi hodila jeho válečná vdova, ach bože. Vzpomněl jsem si na Irenu a kouknul jsem se na hodinky. Ještě bylo mnoho času, začal jsem si tedy prohlížet ostatní fotky. U všech byly nápisy, přesně jak jsem to předvídal. Pod opáskovanou skupinkou složenou z pana Frinty, pana Jungwirtha, pana Linharta a pana Wolfa, stojící na pivovarském dvoře a zubící se do Bertovy leicy, stálo: „Všichni se hlásili dobrovolně“ a pod portrétem pana doktora Bohadla, štrádujícího v pumpkách a s loveckou ručnicí po mostě, Berta napsal: „Do boje!“. Tak a podobně to komentoval. Nejasný obrázek německých tanků, plazících se od celnice, nesl nápis: „Nepřítel na obzoru“ a pod momentkou chudáka Hroba, klečícího za rozbitým bunkrem s pancrfaustem v ruce, vymyslela nepochopitelná Bertíkova fantazie motto: „Ni zisk, ni slávu – nic než Národ!“ Bylo vidět, že Berta byl syn svého otce. Ale fotka Hroba vypadala dojemně. Vzpomněl jsem si na tu scénu včera a vstoupily mi slzy do očí. Viděl jsem v duchu tu lesklou silnici v dešti a Hrobovu zrzavou hlavu, a teď tady na věčné časy klečel na fotce, která se Bertovi mimořádně povedla, celý nadšený, v dřepu u šedivé stěny bunkru a pod ním lesklý pás silnice a černý tank, se sosákem obráceným k němu. A v pozadí hezká zvlněná krajina a roztrhané mráčky na obloze. Bylo to mistrovské dílo, jenže Berta za to nemoh. Byla to nanejdýš zásluha jeho táty, že mu moh koupit tu leicu. Vzpomněl jsem si zas na chudáka Hroba, jak stál poslušný a nadšený ve frontě k zápisu do armády a jak pak zůstal nehybně ležet v trávě.

Jestli někdo, tak tenhle za něco stál. Ale nechtělo se mi říct o něm, třeba jen v duchu, vlastenec. To si nezasloužil. Vlastenci byli pan Jungwirth a Macháček a Kaldoun a ti. Ti na to měli patent a docela jsem jim ho schvaloval. Ale Hrob nebyl, Hrob byl něco lepšího. Vzpomínal jsem na dobu, kdy za mnou ve škole při čtení jídal chleba a z huby mu vonělo, kdy chodil v kalhotách sešitých ze záplat a kdy se hladově díval, jak Berta v deset hodin požívá dva párky. Bylo mi ho líto, že skončil tak bídne a brzy, a myslel jsem na jeho matku, teď asi ječící a uslzenou a uřvanou, a pak mi najednou přišli směšní a pitomí pan Kaldoun a Moutelík a ti, a já sám tam mezi nima jako vůl! Hrůza. Ale nechtěl jsem se s tím už patlat. Rozhod jsem se, že Bertovi nic neřeknu, ať si to tam nechá, nebudu se o to starat. Odlepil jsem se od skříně a šel jsem pomalu k náměstí. Standarty a prápory pleskaly v chladném větříku a slunce jasně svítilo. Došel jsem ke spořitelně a postavil jsem se na roh. Z kostela visely dlouhé prápory, z divadla taky a radnice byla vyzdobená celou sbírkou vlajek. Po ulici a kolem náměstí proudilo úplně nedělní korzo. Na betonovém plácku před radnicí stála řečnická tribuna, potažená červenou látkou, s uřezanýma břízkama po stranách. Svažující se plocha náměstí, ještě včera posázená ranci uprchlíků, svítila teď prázdná a vyčištěná. Uprchlíci někam zmizeli. Byl jarní den a byl mír – uvědomil jsem si to, a že za pár dní pojedu do Prahy. Bože, nebyl jsem tam už rok, od té doby, co jsme tam hráli na posledním grandiózním podniku válečné éry. Na přehlídce amatérského jazzu v Lucerně. Přišel do toho tenkrát zrovna poplach a koncert v polovině přerušili. Hráli jsme Dallas Blues, vzpomínal jsem, a Solitude, jenže jsme tomu říkali „Die schöne Stadt im Süden“¹⁶⁵ a „Liebling, mein Liebling“¹⁶⁶, a pod těmito hnusnými slovy se skrývala ta krása, Lucerna tonula ve světle a všechny galerie byly nabity, dupalo se

---

165 Krásné město na jihu. *Pozn. red.*

166 Miláčku, můj miláčku. *Pozn. red.*

a řvalo a tleskalo a v porotě zasedal Emil Ludvík a mluvil s námi po koncertě, kluci v publiku zvedali po každém čísle bengál a táhlo se to až pozdě do noci. Potom jsme jeli ranním rychlíkem domů, ospalí a otrávení, zaplatili jsme v továrně pokutu za zmeškané půldne a mě chtěli předat pracáku, že jsem už těch půldnů měl zameškaných moc. Ale bylo to skvělé. Byla to nejkrásnější doba našeho života. A teď byl mír a všude bude plno jazzu a barů a všeho. Zadíval jsem se na ulici a myslel jsem na to.

Myslel jsem a najednou se z dálky ozval divný rámus. Znělo to jako hrčení mnoha kol a přibližovalo se to. Ozvalo se nějaké švihání bičem a pak se v otvoru protitankového náspu objevili dva odřené préríjní koníci a za nimi bryčka s Rusákem na kozlíku. Rusák švihal bičem nad hlavou a zpíval, koníci pádili tryskem a kola bryčky hrčela po dláždění. Díval jsem se na Rusáka, pak se objevila druhá bryčka a pak už vyskakovaly jedna za druhou z protitankové překážky a valily se ulicí přes náměstí na západ. Všechno se naplnilo jejich hrčením a šviháním dlouhých bičů. Drkotaly jedna za druhou v pohyblivém páchnoucím procesí, v divokém úprku, s červenolícma Rusákama, vznášejícma se nad odřenými zadky koní, zpívajícma rusácké písně. Lidi z chodníků na to čuměli. Bryčky se řítily šíleným letem a drobní koníci pohazovali hlavama. Jela jich nekonečná řada. Vzduch se naplnil jejich zápachem, zápachem nějaké tundry nebo tajgy, a já ho začal do sebe sát a koukal jsem se po těch ošlehaných tvářích a připadalo mi neuvěřitelné, že opravdu existují, tihle lidé, kteří nevěděli nic o jazzu a asi ani o dívkách, jen se valili s revolvéry na zamaštěných zadnicích, zarostlí, s lahvema vodky v kalhotech, rozjaření, opilí, vítězní, nemyslíci na věci, na které jsem myslel já, úplně jiní než já a strašně cizí, a přece přitažliví, obdivoval jsem se jim, tak tohle byla Rudá armáda, hnala se vpřed, zaprášená, divoká bez zastavení, smradlavá, barbarská, a já na ni čuměl a nevěděl jsem, jestli tady opravdu něco nezačíná, nějaká revoluce, a jestli tohle má co dělat se mnou a s mým světem. Ale ne. Nic tu nezačínalo. Pro

mě asi nic. Tohle všechno se hnalo mimo mě a já byl pro to ztracen. Věděl jsem, že je budou vítat a řečnit a že budou lidé nadšení do komunismu a já že budu loajální. Neměl jsem nic proti komunismu. Neměl jsem nic proti ničemu, dokud jsem moh hrát v jazzu na saxofon a dívat se na holky. Věděl jsem, že v těchhle lidech, co sedí na bryčkách, a v těch, co teď začnou zakládat stranu a studovat Marxe a Engelse a Lenina a to všechno, je hlad. Prahli po vědění. Znal jsem je už z továrny, z debat na záchodě, napínaly je moje kecy o sluneční soustavě a o galaxiích a o Apollinairovi a amerických dějinách. Byl v nich hlad po věcech, kterými já byl přejedený. Ve mně bylo něco jiného. Minulost a předkové a samozřejmá gramotnost už po mnoho generací a celkem pohodlí a luxus. Bylo to zajímavé, číst o nich. O černoších v Americe a o mužících v Rusku a o střelení do dělníků a tak. O hladu po vzdělání a o boji za lepší život. Nakonec to bylo jen zajímavé a bylo to mimo. Já měl vzdělání a všichni je tu měli, a pohodlí a civilizaci. Koneckonců vzdělání bylo jen nedůležitá samozřejmost jako třeba železnice a aspirin. A důležité byly holky a muzika. A myšlení na ně. A docela nakonec, koneckonců, nebylo důležité nic. Všechno bylo nic a na nic a k ničemu. Jenom animální strach ze smrti, protože to byla jediná věc, o které se nic nevědělo, držel člověka v tom ničem. Byl jsem zvědav, jestli i tenhle strach pozbyde jednou u mě důležitosti. Bryčky hrčely pořád a pořád, a mně bylo najednou těžko a smutně. Obrátil jsem se a uviděl jsem, jak proti proudu bryček se od kostela táhne Harýk s Lucií a Benno s Helenou. Lucie měla na sobě něco, co vypadalo jako nějaký podkarpatoruský kroj, mělo to na lemu sukně trásně jako na kalhotkách sokolských dorostenců a bylo to divné, ale Lucie v tom vypadala hezky. Zastavovala se každou chvilku a nadšeně pozdravovala jedoucí Rusáky a házela jim růžičky z ohromného pugétu, který držela v náručí. Benno, Helena a Harýk šli mlčky s ní a nevíkali je. Počkal jsem na ně a Benno řekl hned, co jsem věděl, že řekne:

„Těbůh, obránce vlasti.“

„Hlásil ses dobrovolně?“ dodal Harýk.

„Držte hubu,“ řekl jsem. „A ty si dej rači pozor na Lucii, ať se ti ze samýho nadšení nenalepí na nějakýho osvoboditele.“

„Slyšíš?“ obrátil se Harýk na Lucii, ale ta ho neposlouchala.

„Zdravstvujtě!“ řvala jak pomínutá a Harýk ji znechuceně nechal.

„Káča se zbláznila,“ řekl.

„Jo, abych nezapomněl,“ řekl Benno. „Vodpoledne ve dvě je v Portu zkouška. A večer v šest hrajem tady na náměstí.“

„Vážně?“ řekl jsem s radostí.

„Jo. Bude se voslavovat mír.“

„A bude se smět tancovat?“

„Jo,“ řekl Benno.

Bryčky přejely. Kolem betonového plácku začli houstnout lidi a vedle tribuny se řadila kutálka pana kapelníka Petrboka. Hodiny na věži ukazovaly tři čtvrtě na deset.

„Dem si tam stoupnout,“ řekl Harýk.

„Dem,“ řekl Benno.

„Já tu musím počkat,“ řekl jsem.

„Na koho?“ řekl Benno.

„Na Irenu,“ řekl jsem chladně. Benno se na mě podíval jako na blázna a zavrtěl hlavou.

„Ty seš stejně vůl, chlape,“ řekl.

„Nojo,“ řekl jsem.

„Tak ahoj,“ řekl Benno.

„Ahoj,“ řekl jsem. Odtáhli pryč. Osaměl jsem zase na rohu. Pod tribunou na plácku se začly scházet veličiny. Bývalý pan starosta Prudivý, který se zřejmě zas ujal úřadu po panu reichskommissaru Kühlovi, pan Kaldoun a pan Krocan a pan Macháček, všichni tam byli, pan ředitel Otonius, pan doktor Šabata, pan primář Hubáček, stáli pod rudou tribunou v černých šatech a radili se. Lidé se kupili kolem a policajti dělali pořádek. Viděl jsem pana policejního ředitele Řimbálníka v bílém kabátě a v šněrovačce, jak majestátně

udílí rozkazy. Odvrátil jsem se od toho. Irena nešla. Nepřekvapovalo mě to, a jak minuty ubíhaly, začlo mě to otravovat a měl jsem na ni vztek. Jenže vždycky, když jsem na ni dostal vztek, že nejde, uvědomil jsem si, že ji miluju, a začal jsem toužit, aby přišla. Myslel jsem znova na všechno, co bylo včera, a úplně jsem se do toho potopil. Když jsem se probral, bylo už náměstí plné a na hodinách půl jedenácté. Stoupnul jsem si na špičky a koukal jsem, jestli Irena někde nejde. Nešla. Ani jsem ji nemoh vidět, poněvadž chodníky byly po obou stranách zaplněné. Nechala mě. Tohle byly vždycky ty její sliby. Nechala mě a bůhví, co dělá. Třeba se mezitím Zdeněk vrátil. To asi. Bylo mi smutno. Sebral jsem se a mačkal jsem se davem k tribuně. Ohlíželi se po mně vztekle, ale já jsem tvrdil, že jsem ve vítacím výboru. Byl jsem úplně drze drzý a by lo mně to jedno. Promáčkal jsem se až dopředu, odkud jsem krásně viděl na tribunu. Irena byla potvora. Pod tribunou stála zvedací holčička s pugétem a v národním kroji a chvěla se trémou. Byla to Mánička Kaldounovic, znal jsem ji a bylo mi jí trochu líto, ale ne moc. Pánové z vítacího komitě pokukovali na hodinky a nervózně přešlapovali. Vycíděná kutálka s heligóny na ramenou čekala připravena. Kolem mě lidi nadávali. Bylo horko a už půl jedenácté. Každou chvíli se z ulice ozvalo nějaké šumění a lidé zmlkli, ale nebylo to nikdy nic. Už jsem se strašně potil, až konečně se ozvalo vzdálené volání a potlesk a to jsem věděl, že generál Jablonkovskij vjíždí do města. Všichni se otočili k rohu spořitelny a dívali se. Tleskání rostlo a blížilo se a pak najednou kolem rohu ulice zahnul otevřené auto a po něm druhé a projelo pomalu dvojitým špalírem lidí k tribuně. Vítací výbor se roztrásl a seřadil. Někdo postrčil zvedací holčičku dopředu. Dveře automobilu se otevřely a z nich vypadl tlouštík v červených rajtkách s dvojitými lampasy, s hrudí plnou metálů a s rudým obličejem. Holčička začala něco kvikat a generál ji zdvořile poslouchal. Pak se sehnul, zvedl ji do výšky a chvíli ji tam držel, poněvadž kolem se rozhýbali a rozklekali fotografové. Zahlíd

jsem obligátního Bertu, jak bere generála z nemožného podhledu, a najednou do toho vpadla kutálka. Generál honem postavil holčičku na zem a zasalutoval, páni z výboru se postavili do pozoru a lidi začali sundávat klobouky. Hráli ruskou hymnu. Koukal jsem, jak všichni stojí jako strnulí, a uviděl jsem mezi vítacími pány taky pana děkana. Krčil se vzadu, s fialovým výstřihem pod kolárkem, a vypadal starostlivě. Kutálka dohřímala ruskou hymnu a dala se do Kdedomovu. Potom zabřinkala Nad Tatrou se blýská a lidi si začli zas nasazovat klobouky. Ale pan kapelník Petrбок se rozehrál. Náměstím se rozlehly hluboké tóny bastrombónů a já jsem poznal, že to je God Save the King. Kolem mě na sebe nejistě pokukovali, ale sunda zase klobouky. A pak se kapela pustila do Hvězdnatého praporu a zakončila koncert Marseillaisou. Čínskou nehráli. Asi ji neměli v notách. Trvalo to čtvrt hodiny. Generálu Jablonkovskému umdlěla ruka a páni v černých šatech se potili. Kapelník Petrбок taky. Konečně skončil majestátním mávnutím a podíval se vítězně na generála. Generál sundal ruku od čepice a vrhl zdrcující pohled na pana doktora Šabatu, který se k němu přiblížil s papírem. Pan doktor Šabata si nasadil cvikr a začal něco koktat. Generál stál opět v uctivém pozoru, do rudé tváře se mu opíralo slunce a veliká lesklá kapka mu stékala po nose. Za ním se nudil jeho ometálovaný štáb.

„...a přinášíte nám svobodu na svých chrabrých bedrech...” donesl ke mně závan větříku Šabatův hlas. Lidi z toho neměli nic. Ale ti by z toho neměli nic, i kdyby pan doktor koktal do mikrofону. Vzpomněl jsem si, že bych mu vlastně měl být vděčný, když mně před několika dny skoro zachránil život. Ale co. Stejně by byl přišel Přema se svým gangem. Šabata kníkal svoji vzletnou řeč a zdvořilý generál přešlápl z nohy na nohu. Potom konečně Šabata řekl několik slov bez koukání do papíru a podal generálovi ruku. Generál ji nadšeně stiskl a Šabata trochu poklesl v kolenou. Lidé začli plácet, potom páni s všelijakým upažováním a ustupováním z cesty vystrčili generála na schůdky k tribuně. Potlesk a volání vzrostlo.

Generál těžce vystoupil nahoru a opřel se rukama o zábradlí. Byla to nádherná postava. Uniformu měl trochu zaprášenou a metály mu zazářily ve slunci. V spařené tváři se mu rozevřel bělostný úsměv a ruce s tlustými prsty kynuly na pozdrav. Nadšení davu se vystupňovalo a pak pomalu opadlo. Lidé ztichli a začali poslouchat. Generál přejížděl očima po zástupu a dělal řečnickou pauzu. A pak ztichlým náměstím zahřměl jeho vypitý hlas:

„Tavářišči! –“ a vtom se odněkud z okna rozštěkal automat. Příšerně rychle se zběhlo moc věcí. Někdo mě zezadu strčil a já se poroučel na beton. Zahlédl jsem ještě generála, jak se jedním skokem snáší z tribuny a jak se na stěně radnice za ním dělá řada bílých dírek v omítce. Zůstal jsem ležet. Viděl jsem pány z výboru, cpoucí se jeden přes druhého do podloubí radnice. Kutálka se zdekovala za roh a zůstalo po ní jen pár bílých čepic a vozejček s bubnem. Za mnou byl zmatek a náměstí se rychle prázdnilo všemi směry. Automat se zase rozštěkal. Viděl jsem, jak lidi padají na zem, a ti, co byli trochu dál, se plazili k domům. Bylo тихо, jen slunce pálilo. Rozhlédl jsem se, odkud to je. Za rusáckými auty vykukovaly hlavy důstojníků a generál stál bez čepice za sloupem podloubí a měl nazrzlé vlasy. V ruce držel revolver. Automat začal zas štěkat a ozvaly se praskavé údery kulek, zarývajících se do plechu. Zřejmě střílel na důstojníky. Ohlédl jsem se a uviděl jsem záblesk ve vikýři domu vedle radnice. Pak se ozval slabší výstřel. Zase jsem se obrátil a viděl jsem, že generál střílí na ten vikýř z revolveru a kryje se za sloupem. Od ruského automobilu se rozštěkal jiný automat a bylo slyšet řinkot skla. Břidlice kolem vikýře lítala na všechny strany. Potom pár Rusáků vyskočilo přes vůz a utíkali rychle s napřaženými pistolemi k domu. Automat je krátkými sériemi kryl. Doběhli ke dveřím a zmizeli vevnitř. Bylo тихо. Rozhlédl jsem se znovu po náměstí. Lidi v nedělních šatech leželi nataženi na dláždění, celé náměstí bylo ležícími těly poseto a za kostelem, za kašnou a za sochou svatého Jana Nepomuckého vykukovaly hlavy. Do ticha se náhle

ozvaly dva slabé výstřely, generál se odlepil od sloupu, vyšel volným krokem na plácek a zastrčil si pistoli do pouzdra. Zrzavá hlava se mu rozhořela na slunci. Z vikýře vystrčil hlavu jeden z Rusáků a zvolal něco na generála. „Charašó,“ řekl generál a rozhlédl se po náměstí. Zvedl jsem se rychle ze země a oprášil jsem si kolena. Generál se rozhlížel. Lidi začali vstávat a pomalu přicházeli k tribuně. Generál se zasmál a zamával rukama, aby šli blíž. Pak sebral ze země čepici a vylezl na tribunu.

„Éto germaňskij barbar,“ zavolal na lidi se smíchem a mávl rukou. Dav se rozesmál a začal tleskat. Ve vikýři se objevila jiná hlava, pak se z něho vysunul trup a bezvládně vypadla jedna ruka. Poznal jsem ho. Byl to Kurt Schnobel. Jeho otec měl v tom domě obchod. Bylo mu čtrnáct, když přišel Hitler, a tak se z něho stal prvotřídní nácek. Tak ten to spáchal. Visel bezvládně z vikýře a Rusáci ho vystrkovali ven. Náměstím se rozlehlo mručení a pískání. Rusáci strčili do Kurta a on sletěl dolu na chodník. Letěl jako hadrový panák, s roztaženýma nohama a rukama, a dopadl s žuchnutím. Viděl jsem, že lidi k němu běží a kopají do něho, ale byl už stejně mrtvý. Pak generál znovu zahřměl:

„Tavárišči!“ a začal mluvit. Nerozuměl jsem mu ani slovo. Za chvíli mě to znudilo a okouněl jsem po lidech. Z napjatých obličejů se zdálo, že mu taky většinou nerozumějí. A pak jsem si všiml, že se vítací výbor pomalu vplížil na svoje místo vedle tribuny. Ustrašeně se rozhlíželi, ale když viděli, že je po všem, začali zuřivě tleskat. Generál vždycky významně vylezl hlasem až nahoru a pak se začalo tleskat.

„De mu to,“ ozvalo se za mnou. Byl to Harýk.

„To ti řeknu,“ řekl jsem a poslouchal jsem dál. Asi po čtvrt hodině generál skončil. Po potlesku vylezl na tribunu pan starosta Prudivý, vytáhl papír a začal říkat, že děkuje generálovi Jablonkovskému za jeho řeč.

„Po šesti letech nevýslovného strádání,“ mluvil, „přináší nám konečně bratrská Rudá armáda opět svobodu. Opět můžeme volně dýchat a naše matky se již nemusí chvět o svoje dítky. Nenáviděný německý vetřelec je potřen hrdinnými zbraněmi slovanských bratrů a ostatních spojenců.“ Tak mluvil a vydržel to půl hodiny. Konečně odložil papír a zavolal:

„Ať žije svobodná Československá republika!“

Ozval se divoký potlesk. Prudivý počkal a pak zavolal:

„Ať žije prezident Beneš a maršál Stalin!“

Potlesk trval ještě déle. Když se uklidnil, nasadil Prudivý nejvyšší tón a zařval:

„Ať žije náš veliký slovanský spojenec Eseser!“

„Jen se neposer,“ řekl Harýk tlumeně za mnou, „ty pupkouně pupkounoviči!“ Náměstí se rozbouřilo nadšením a pan Prudivý skončil. Generál se hnul a znovu si se všema potřásl ruce. Kutálka spustila pochod. Bylo po slávě. Páni obklopili generála a zatáhli ho do radnice. Otočil jsem se na Harýka.

„Tak ve dvě v Portu,“ řekl jsem.

„Jo,“ řekl Harýk.

„Deš domu?“ řekl jsem.

„Aa. Du vyprovodit Lucii.“

„Tak ahoj.“

Obrátil jsem se a pustil jsem se s davem. Šel jsem domů. Šel jsem a myslel jsem na Irenu, proč nepřišla. V hlavě mi začalo divně hučet a marná záda davu se houpala na slunci přede mnou. Všechno začalo vypadat neskutečně. Sláva, generál, Němčík terorista a Irena, která mi včera byla tak blízko, že byla smyslem života. Věděl jsem, že je pitomá, ale potřeboval jsem ji její nesmyslné žvanění. Bože, nevěděla nic o životě a marnosti a nevěděla, že je všechno nakonec nesmysl, měla svoje hloupé neurčité představy o nějaké nádheře a štěstí a hřejivosti života a já cítil jenom mráz, ale potřeboval jsem ji. Miloval jsem ji. Anebo jsem byl jen sám a trpěl jsem

depresivní melancholií, jak tomu říkali, a život měl nějaký smysl, jenže já jsem byl jen živoucí mrtvola. Všichni jsme byli živoucí mrtvoly. Já, pan Kaldoun, pan Moutelík. Udělali ze mě živoucí mrtvolu, a bůhví, nevěděl jsem, jestli je někde nějaká živá voda, která mě vrátí životu. Přešel jsem náš dům a zamířil jsem k pivováru. Vylezl jsem po schodech k Ireninu bytu a zazvonil jsem. Přišla mi otevřít její matka.

„Rukulíbám, milostivá paní. Je Irena doma?“ zeptal jsem se.

„Ne, není, pane Smiřický, odešla někam ráno a ještě se nevrátila.“

„Aha. No tak já se stavím odpoledne,“ řekl jsem.

„Přijďte, pane Smiřický. Ale ona už musí každou chvíli přijít k obědu.“

„No, já přídu odpoledne.“

„Mám něco vyřídit?“

„Ne, děkuju, milostivá paní. Já se stavím. Rukulíbám.“

„Na shledanou, pane Smiřický.“

Milostivá zavřela dveře a já se sesul se schodů. Všechno by lo odporné. A věděl jsem, kam šla Irena. Vzpomněl jsem si na tu plyšovou pohovku a hnědé rolety v oknech a udělalo se mi špatně ze žárlivosti. Zatřásl jsem hlavou a zasyčel jsem mezi zuby. Trochu se mi ulevilo. Šel jsem domů. Maminka mi otevřela a řekla:

„Dobře že deš, Danny. Angličani odjíždějí.“

„Jo?“ řekl jsem. „Jak to?“

„Vypraví pro ně zvláštní vlak.“

„Jotak,“ řekl jsem a šel jsem do pokoje. Za stolem seděl otec a ten mladší Angličan, Siddell. Před nima stála načatá láhev od Silvestra a Siddellovi svítily oči, vypadal svěží a byl čerstvě oholen.

„Hallo,“ řekl jsem.

„Hallo, Danny,“ řekl Siddell.

„Kde je seržant?“ zeptal jsem se.

„Už na nádraží,“ řekl Siddell.

Sedl jsem si. „Tak vy jedete domů,“ řekl jsem.

„Yes,“ řekl Siddell.

„To jste rádi, že?“

„Sure. Po pěti letech,“ řekl Siddell.

Začal jsem jíst. Otec něco lámanou němčinou klábosil s Angličanem. Na stole ležel bílý ubrus a sváteční talíře. Myslel jsem na Irenu. Po obědě otec všem nalil. Povstali jsme.

„So,“ řekl otec. „*Auf glückliche Reise nach Hause!*¹⁶⁷“

„*Your health,*¹⁶⁸“ řekl Siddell. Vypili jsme víno. Bylo půl druhé.

„Musím jít,“ řekl Siddell.

Všichni jsme se zdvihli od stolu a začalo loučení. Angličan děkoval, otec mu potřásl nikou a zubil se. Vytáhl jsem saxofon zpod postele a postavil jsem se ke dveřím.

„*I'll go with you,*¹⁶⁹“ řekl jsem.

Ulice byla ve stínu a lidi byli většinou u oběda. Od nádraží se ozval zpěv a blížil se a pak kolem Granady vpochozovala kolona Rusáků v uválených uniformách a zpívali. Měli zase prsa popíchaná metály a automaty na zádech a řvali zvláštní píseň. V ní bylo to, co ráno v tom průvodu bryček. Jejich hlasy zněly plně, divoce a živelně a mně se v té chvíli po něčem hrozně, hrozně zastesklo, nevěděl jsem po čem, po životě snad, čert ví, nebo po Ireně, po životě nějak jiném, než byl tenhle, a já se zastavil, úplně očarováný tím vojáckým řvaním, a civěl jsem na jejich zasviněné pochodující řady a na huby, které se rytmicky otvíraly a zavíraly a z nichž to vycházelo. Ulice se tím rozléhala, bylo to krásné a sláblo to, sláblo to, až to zmizelo.

„*They look wild,*¹⁷⁰“ řekl Siddell.

„*They do,*¹⁷¹“ řekl jsem.

---

167 Na šťastnou cestu domů! Pozn. red.

168 Na zdraví. Pozn. red.

169 Půjdu s vámi. Pozn. red.

170 Vypadají divoce. Pozn. red.

171 To vypadají. Pozn. red.

„*Tell me, Danny,*¹⁷²“ řekl Siddell. „Jste rád, že tu jsou Rusové, nebo byste měl radši Angličany?“

„To víte, že bych měl radši Angličany,“ řekl jsem, ale najednou jsem nevěděl, jak byl Bůh nade mnou, najednou jsem nevěděl. „Ale oni jsou tu. To se nedá změnit,“ řekl jsem.

„*I guess you're right. It can't be changed,*¹⁷³“ řekl Siddell.

Vešli jsme do nádražní budovy a na perón. Tam stály řady Angličanů a Francouzů a čekaly na vlak. Šli jsme ke skupince Angličanů. Děda seržant šmajdal kolem nich a rozhlížel se. Jak mě spatřil, hned se rozšklebil a zasalutoval.

„*Well,*“ řekl jsem. „Tak jedete domů. Po pěti letech.“

„*Yes sir,*“ řekl seržant.

„*That's nice,*¹⁷⁴“ řekl jsem. „Doufám, že jste tu byli spokojeni.“

„*Yes sir.* A děkuju vám velice za všechno, co jste pro chlapce udělal.“

„*Oh never mind,*¹⁷⁵“ řekl jsem. Neměl jsem náladu o tom teď mluvit. Věděl jsem, že s nima odjíždí můj svět, ale nebyl jsem si jist, jestli je to opravdu ještě pořád můj svět. Do nádraží pomalu vjel vlak s průvodčími, drželi červené praporky, píšťalky měli v ústech a stáli na stupátkách. Vojáci začali vstávat a hrnuli se k vlaku. Seržant zařval nějaký povel a seřadil svoje lidi. Vedle se hemžili Francouzi, bylo jich mnohem víc než mých Angličanů. Ale ještě než vlak zastavil, vzali ho Angličani jak ragbyové mužstvo útokem. Za chvíli se na mě zubili z okna. Stál jsem pod vagónem a rozhlížel jsem se.

„Až přijedete do Anglie,“ zavolal na mě Siddell, „nezapomeňte přijet do Liverpoolu.“

„A do West Endu!“ zařval seržant.

---

172 Řekněte Danny. *Pozn. red.*

173 Myslím, že máte pravdu. To se nedá změnit. *Pozn. red.*

174 To je hezké. *Pozn. red.*

175 To nic. *Pozn. red.*

„*I won't*,¹⁷⁶“ řekl jsem. Všechno to byla fraška. Vlak pomalu spolykal přívaly uniform a výpravčí v červené čepici zapískal. Hnuli se.

„*Farewell!*“¹⁷⁷ řekl jsem oknům a stiskl jsem několik rukou, které se ke mně vztáhly.

„*Good bye, Danny!*“ slyšel jsem volat hlasy, ale dobře jsem neviděl, protože se mi do očí naplavily slzy. Brečel jsem jak kurva. A nebyl jsem lepší, byl jsem vůl, pitomec, zničený, rozbitý, ztracený robinzon. Rozklepala mě lítost. Ale ne zrovna nad tím odjezdem. Nad vším. Nad vším na světě. Vlak se vzdaloval a slyšel jsem hlasy Angličanů, zpívající Tipperary na moji počest. Ti si jedou, napadlo mi, ti si jedou teď domů a budou se líbat s manželkami a vykládat o svých dobrodružstvích a pít pivo se sousedy, kteří zůstali doma. Pro ty začíná zas život. Pro mě taky začínal. Zase nová kapitola věčně stejného života. A co. Sebral jsem kufr se saxofonem a vypadl jsem z nádraží, kufr mě tížil a táhl k zemi a já šel kolem rozehřátého západního průčelí Irenina domu, přes most s vytrženým zábradlím a pod smutečníma vrbama nahoru k Port Arthuru. Z něho už byla slyšet muzika. Šel jsem pozdě. Otevřel jsem dveře a uviděl jsem je všechny. Seděli v řadě, bez kabátů a s popuštěnými kravatama a slunce na ně dopadalo oknem. Benno s uslintanou trumpetou u huby, Lexa s bledými prsty na klapkách klarinetu, Venca nafukující tváře a pohybující pístem, Harýk se zkříženými nohama s gibsonkou v klíně, Jindra s kloboukem na hlavě a basou v objetí a za baterií bubnů myší pihovatá tvář Brynychova. Vyluzovali zrovna ansámbl z *When the Saints Go Marchin' In*. Vencův tailgate trombón rytmičky praskal a nad ním Benno hrál škádlivou melodii, prostě a dojemně. Za stolem u okna dopadalo slunce na Luciiny zlaté vlasy a na namalovanou pusu Bennovy Heleny. Sundal jsem kabát a otevřel jsem kufr. Tóny z orchestru na mě padaly jako uzdravující

---

176 Nezapomenu. Pozn. red.

177 Šťastnou cestu. Pozn. red.

lázeň. Honem jsem vyndal saxofon, sestrčil jsem oba kusy dohromady, dal jsem si kšandičku kolem krku a pověsil jsem saxofon na ni. Pak, tak jak jsem byl, vpadl jsem jim do toho a šel jsem pomalu ke své židli. Při chůzi jsem hrál. Prsty mi šly samy a vůbec jsem nemyslel. Bylo to tak přesné a svobodné, byl to život. Tohle byl život. Sedl jsem si a dohrál jsem s nimi skvělý a úchvatný foxtrot jedním dechem. Když jsme skončili, řekl Benno:

„Kdes byl, vole?“

„Vodesílal sem Angličany,“ řekl jsem. Potom jsem se rozhlédl.
„Kde je Fonda?“

„Má smutek,“ řekl Harýk. „Hrajem bez klimpru.“

„Chlapi, jedem,“ řekl Benno. „Ať to přetáhnem.“

„Tak co si dáme?“ řekl Harýk.

„Rent Party,“ navrhl Venca.

„Dobře,“ řekl Benno a spustili jsme.

„V kolik se začne?“ zeptal jsem se potom.

„V šest,“ řekl Benno. „Cos dělal včera celej den?“

„Proč?“ řekl jsem.

„Žes nebyl na hlídce.“

„Včera byly eště hlídky?“

„Samo, ty vole,“ řekl Benno.

„Čistili sme les,“ řekl Harýk.

„Jo?“ řekl jsem.

„No. Málem sme mohli připravit vo život pana Petrboka.“

„Tak proč ste to neudělali?“ řekl jsem.

„Ponivač sou volové,“ řekl Benno.

„Hovno,“ řekl Venca. „Ale byla to prdel, páni.“

„A jak to bylo?“ zeptal jsem se.

„Ale,“ řekl Venca. „Dem lesem na pět metrů vod sebe s automata-ma, a najednou se v křoví něco hne, tak Harýk zařval Halt ver dá¹⁷⁸,

---

178 Halt wer da. – Stůj, kdo tu jsi. *Pozn. red.*

a von to byl Petrbock a zaječel, jako dyby ho vraždili, Nestřítlet!! Já sem Čech!!!, tak Harýk –“

„Tak já sem zařval,“ řekl Harýk. „Ááá – ajn Čeche! Raus! a Petrbock se posral strachem a začal Najn najn, ich bin frajnd, ich bin dajčfajndlich¹⁷⁹, tak sme ho vyndali a poslali sme ho domu.“

„A co tam vůbec dělal?“ řekl jsem.

„Vracel se z Černý hory. Von se tam předevečírem večer zdejchnul k tchánovi, dyž se začalo střílet,“

„Chlapi, jedem,“ řekl Benno netrpělivě. Pustili jsme se do St. Louis Bluesu. Hrál jsem zuřivě a zápasil jsem s myšlenkami. Pak bylo půl šesté a Benno řekl, že půjdem. Složili jsme instrumenty a vyšli jsme ven. Slunce se zatím sklonilo k západu a rozsvítilo první okna. Krásné marné město leželo pod náma, v jarních barvách bezu na zámeckém kopci a třešní v zahradách a s vypranými vlajkami v oknech.

„Nažerem se tam,“ řekl Benno. „Prudivej řek, že nám tam žrádlo daj.“

Táhli jsme s vozíkem, na kterém byly naloženy nástroje. Všechno bylo skončené a jeli jsme tomu zahrát na rozloučenou. Tisíckrát jsme takhle táhli. Vzpomněl jsem si na ty zimní odpoledne v třiačtyřicátém roce, kdy jsme dělali koncerty v okolních městech a pořádali jsme jam-sessions pro fanatiky na Černé hoře a v Provodově a na Heřmanovici a po všech těch zapadlých horských vesničkách a vlekli jsme se v mrazu a sněhu s bubnem a basou a s procesím věrných pásků za náma, myslel jsem na malé zavaté lokály s rozviklanými židlemi a na hostinské, kteří se na nás dívali jako na šilence, na venkovské dědky, kteří s odporem poslouchali naše řádění a vytráceli se jeden po druhém ven. Viděl jsem kluky z města tančit v Provodově pod nízkým stropem s petrolejkama,

---

179 Nein, nein, ich bin Freund, ich bin deutschfreundlich. – Ne, ne, já jsem přítel, jsem přítel Němců. *Pozn. red.*

pásky, potápějící se na surové gumě, a holky, které sem přišly ve válenkách a s polobotkami v kapsách, ty stíny jsem viděl, jak se kroutily po obílených stěnách a tančily tam pokřivený swing, a Ben na zeleném svetr, lijícího do sebe šípkový čaj, a Lexu v lyžařských kalhotách a cítil jsem třtinový plátek v puse a vůni náhražkového čaje a myslel jsem na ty jízdy na sáňkách v noci, pod měsícem, s černým kufrem saxofonu na klíně, s temnou kulovitou postavou Bennovou, svištící přede mnou dolů do údolí, kde leželo spící město bez světel, jenom s tise hučícími továrnami, a tím vším mi zaznívala nesčetná blues, která jsme tam všude hráli, vzpomínal jsem na silvestrovské půlnoční blues na lyžařském můstku na Černé hoře v čtyřiačtyřicátém roce, před čtyřmi měsíci, v mrazu a ve tmě a s temným půlkruhem věrných pásků dole, kdy s každým nadýchnutím se vléval do plic mrazivý vzduch a Lexa kiksál na klarinet, protože mu mrzly prsty, a na svoje ruce v pletených rukavicích s konečky prstů odstřiženýma, na West End Blues, které se vznášelo nad údolím a teklo po zasněžených stráních dolů s větrem a vločkami a znělo tak podivně nově a krásně absurdně v německé okupaci na Černé hoře, třicátého prvního prosince roku devatenáct set čtyřicet čtyři. A na bitvy s polkaři jsem myslel, na ohryzky, kterými nás zasypávali, a na věrné pásky, peroucí se s kluky z Malina, zatímco my s nástrojema jsme mizeli zadem ze sálu. Tak jsem myslel na to všechno a přešli jsme most a drkotali jsme s vozíkem po ulici vítězně k náměstí. Ahoj, páni, zdravili nás z chodníku známí kluci, navlečení v saka a s tatrama na hlavách, a hezké mladé holky se po mně koukaly a mně to dělalo dobře. Nakonec to všechno přece jen nebylo tak špatné. Tady, v tomhle houfu s inštrumentama, jsem se cítil nejlíp. Skoro dobře. Šel jsem s rukou v kapse a druhou jsem nonšalantně strkal do vozíku. Vlajky z domů vlály jako na pozdrav, rudé vlajky s kladivama a srpy, a přede mnou se zase houkala Bennova zadnice a jeho tlustá záda v kostkovaném kabátě. Kluci o něčem mluvili, Harýk se hádal s Lucií, ale já mlčel a šel jsem

za vozíkem mlčky a v myšlenkách. Od Moutelíků vyšla Helenka Reimannová a nalepila se na nás a já myslel na Irenu, na to blaho včera, které mělo hned pominout a už se nevrátit, a položil jsem ruku na kufr se saxofonem a cítil jsem, že ho miluju, tu živou, stříbrnou, utěšující hmotu v pouzdře. Ale jak jsme se blížili k náměstí a na chodnících se začaly rozsvěcovat barevné holkovské šaty a já viděl všechny ty pusy červeně napajcované a vykartáčované vlasy a nohy v punčochách a všechno, začalo se mi zase stýskat po Ireně. Jenže to bylo marné. Přišli jsme na náměstí a zahrnuli jsme k radnici. U betonového plácku postavili malé pódium a ověnčili ho zeleným girlandama. Na něm stálo několik židlí. Zastavili jsme s vozíkem. Kolem nás už byl zástup pásků a kristýnek. Starší lidi tu nebyli. Věděl jsem, že jsou na zahradě v sokolovně, kde měl vyhrávat pan kapelník Petr bok. Byli jsme tu sami. Benno odešel dovnitř a vrátil se s panem Pázlerem. Přinesli nám ještě několik židlí a my jsme složili nástroje na pódium. Potom jsme dostali talíře s polívkou a s bramborama. Usadili jsme se s tím vedle nástrojů, a jak jsme jedli, rozhlíželi jsme se. Kolem kostela chodili lidé sem a tam a směrem k pódiu houstl zástup. Mezi známýma lidma bylo ještě hodně uprchlíků a vojáků v uniformách a docela vepředu nás očumovali nějací Rusáčci s metálkama. Olávovaná spořitelna žlutě svítila a veselý dav se vlnil po náměstí. Všichni se smáli a kecali. Celnice, tanky, střelení, to všechno bylo už dávno pryč. Vzpomněl jsem si na Hroba a na toho mrtvého šoféra v budce nákladáku a na esesáky v pivováře a na ty dva mrtvé ve skladišti. Ale to už bylo pryč. Vzal jsem saxofon a zakroutil jsem doladovačem. Pozornost pásků a holek se soustředila na mě, přešel jsem několikrát po klapkách nahoru a dolů, vyloudil jsem pár glissand a smearů a pak jsem vyndal saxofon z pusy a usmál jsem se na pěknou mladou holku dole u pódia. Neznal jsem ji, ale byla mi povědomá. Měla na sobě hladké rudé šaty k tělu a to tělo měla moc hezké a holkovské. Usmála se na mě taky a zůstala mi koukat do očí. Čuměli jsme na sebe. Kdo to mohl

být? Potom sklopila oči a začala něco rychle a jakoby nic vykládat holce, s kterou se vedla pod paží. Vtom jsem si vzpomněl: bylo to jedno z těch dvojčat starého Dvořáka, co měl autodílnu. Znal jsem je odedávna, ale teprve teď jsem si všimnul, že je tahle už tak pěkná. Nevěděl jsem, jak se jmenuje, ale umínil jsem si, že si s ní něco začnu, ještě než odjedu do Prahy. Ještě než tam potkám tu holku. Připadal jsem si proti tomu dvojčeti starý a jako z jiné generace a hrála mě ta hezká mladá holka u srdce. Byla to příští nositelka toho, co my jsme tu udělali. Toho páskovství a jazzu, toho našeho způsobu života. Troubové jako Petrbock a Macháček a ti, ti to nechápali. Pro ně jsme byli flákači a jazz byla výstřednost a bláznivina. Ale pro nás ne. Pro nás to byl život. A pro mě jedině život. Jediný možný a nejlepší. Dojedli jsme a začali jsme ladit. Dav pod pódiem zpozorněl. Benno dnes poroučel místo osiřevšího Fondy a Venca měl jako obvykle potíže s trombónem. A potom se všechna srdce zastavila, náměstí kolem nás ztichlo, povstali jsme jako při pozdvihování, nasadili jsme nástroje k hubám a do slunečních paprsků a stínu a do prostorného, teplého, slavnostního náměstí jsme spustili odsekávaně a drze znělku, kterou jsme ukradli Casa Lomovi, a řvali jsme fortissimo, až se krácející občané u kostela ohlíželi, a viděl jsem, jak vrtí hlavama a huby jim povídají: Že to může někdo poslouchat! ale ti pod náma to poslouchali, a neposlouchali to, polykali to, vstřebáva to do sebe a náš orchestr se v tom vzpínal a řičel, až jsme dohráli, a pak jsme si sedli a hned jsme spustili Organ Grindera, dav pod pódiem se pohnul a v minutě byl beton přeplněn potápějícími se párky. Seděl jsem pohodlně na židli a rozhlížel jsem se po nich a holkám vlály sukně a postavy pásků s vyčpanými rameny se kymácely na slunci. Bennova trumpeta byla napřažena rovně nad tancující a slunce se třpytilo v jejím korpusu, nad vlasatýma hlavama se vytahoval a zatahoval Vencův trombón jako čarodějná hůlka boha jazzu a já jsem jen skromně bzučel pod ostrými výlevy Bennovy trubky a bylo mi dobře. Slunce se dotklo

střech domů na západě a v jeho útěšných paprscích jsme seděli a leskli jsme se a skvostná muzika mu prskala do tváře. Slunce bylo s náma. Nahoře na kopci, šikmo proti modrému nebi, trčel zámek a krásná královna wirtemberská ujížděla někde v kočáře, ospalá a zachumlaná do dek, někam do Německa, pryč. Dole v davu jsem viděl Mici tancovat s králem pásků Prdlasem a Evku Mánesovou s básníkem Vorlem a u chodníku se zabělala světlá hlava Rostova a růžový obličej Dagmary Dreslerové, kterou si Rostů držel v náručí. Já byl sám a seděl jsem na pódiu se saxofonem v puse. A pak se najednou dole u pódia objevila Irena ve světle modrých šatech a usmála se na mě. Její úsměv mně projel celým tělem a zamrazil mě u srdce. Houkala se půvabně na svých hezkých nohách a držela se daleko od těla se Zdeňkem, který se na mě pitomě šklebil a klátil se po betonu jako slon. A Irenka byla v jeho náručí. Doufal jsem, že ho zastřelili. Ale kdepak. Mohl se tisíckrát ztratit a nechat ji, nakonec se vždycky objevil. Vylezl odněkud jako čert, se svými vyceněnými zuby a rozpraskanými pysky, a Irenka nechala všeho a utíkala za ním. Ne. Nakonec já jsem vždycky jen snil a myslel jsem, jaké by to bylo, a on nemyslel, pro něho to bylo. Nakonec on platil na Irenku a Irenka se před ním svlíkala a spala s ním a milovala ho a mě měla ráda. Mě měla ráda. Nedalo se nic dělat. Musel jsem být rád, že to tak je, a houby. Vstal jsem, pozdvihl jsem slavnostně saxofon a rozvzlykal jsem se na počest vítězství a konce války, na počest tohoto města a všech jeho krásných dívek a na počest veliké, bezedné, věčné, pitomé, krásné lásky. A vzlykal jsem nad tím vším, nad svým životem, nad esesáky, které popravili, a nad chudákem Hrobem, který pad, nad Irenou, která nechápala a blížila se pomalu svojí zkáze v nějakém manželství, nad tím časem mládí, který skončil, a nad rozchodem, který začínal, nad orchestrem, který se už nikdy takhle nesejde, nad večery, kdy jsme hráli pod petrolejkama a mysleli na svět, který přijde, nad všemi těmi krásnými dívkami, které jsem miloval, a miloval jsem jich

mnoho, snad všechny, a nad sluncem, a z oranžových a šafránových červánků na západě se ke mně skláněl nějaký nový a nově marný život, ale byl hezký a já jsem pozvedl třpytící se saxofon k němu a zpíval jsem a mluvil jsem z jeho pozlaceného korpusu, že ho přijímám, a že přijímám všechno, cokoliv přijde, protože nemohu nic dělat, a odněkud z té záplavy zlata a slunce se ke mně zase naklonila ta holka, co ji teprve potkám, a pohladila mě po tváři. Dole tancovali pásci, které jsem měl rád a které jsem měl za pár dní opustit, a měl jsem jít jinam, zase někam, a já jim hrál a myslel jsem na všechny ty obvyklé věci, na které jsem vždycky myslel, na holky a na jazz a na tu neznámou holku, kterou potkám v Praze.

Praha, říjen 1948 – Karlovy Vary, září 1949

Josef Škvorecký

Zbabělci

Ilustrace na obálce Andra Luthfi/Shutterstock.com
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 31. 7. 2019

ISBN 978-80-7602-716-9 (epub)
ISBN 978-80-7602-717-6 (pdf)
ISBN 978-80-7602-718-3 (prc)